

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

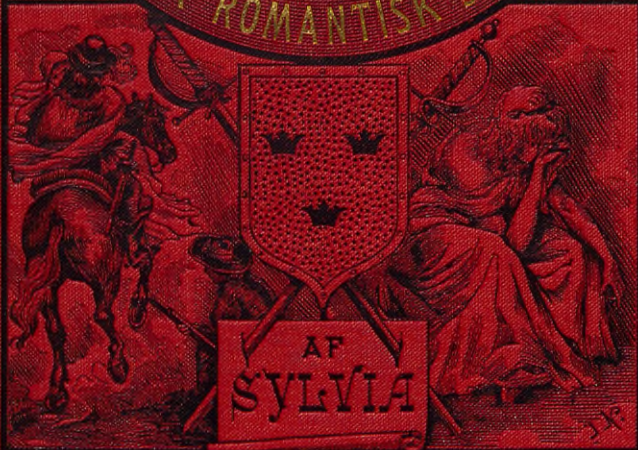

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

SKÖN ÖLLEGÅRD
HISTORISK ROMANTISK SKILDNING

AF
SYLVIA

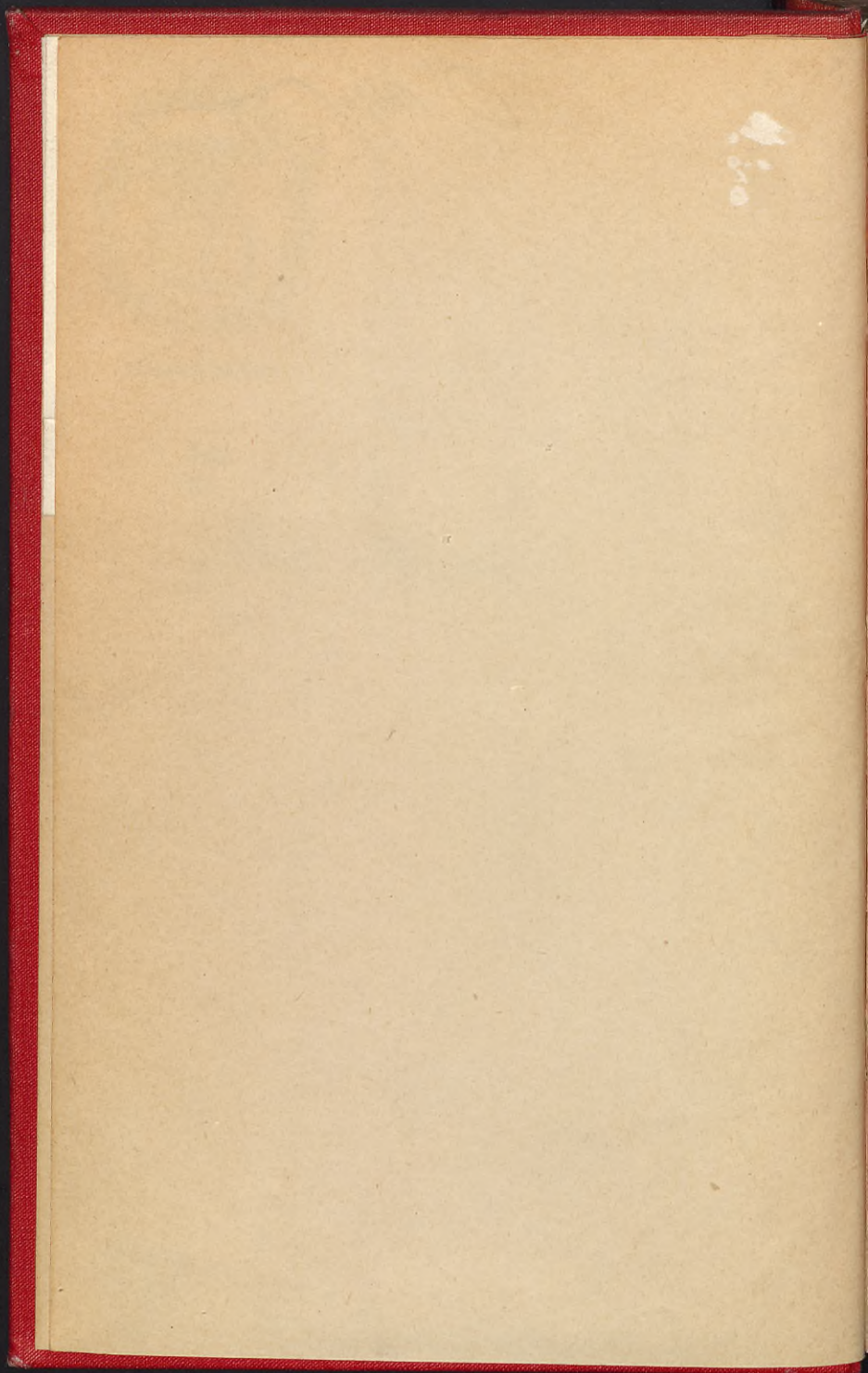
Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

[Lara Pfeiffer]

C. W. Starbuck

Sylvias historiska romaner. III.

FRÅN CARL XI:s TIDEHVARF!

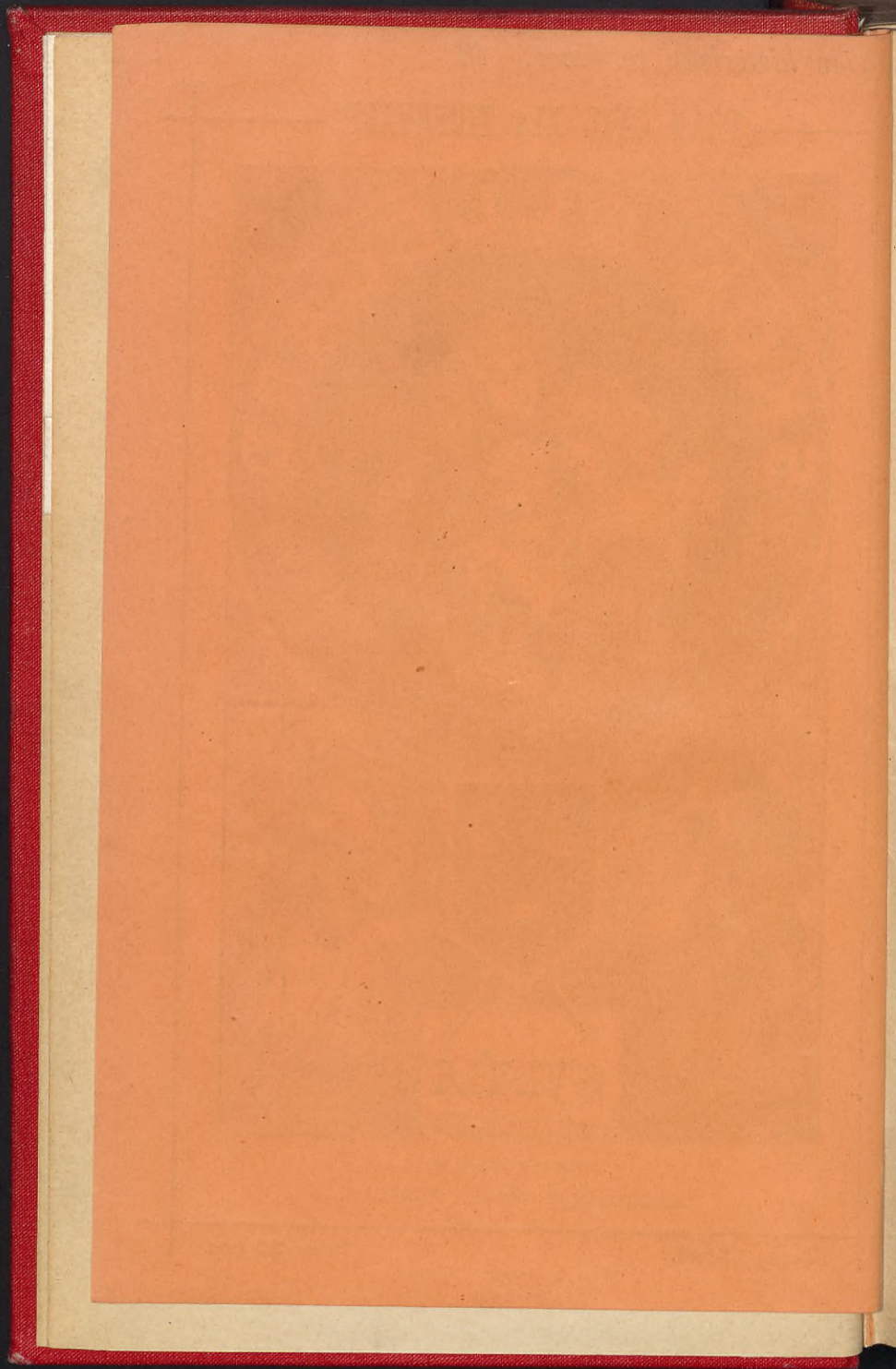

STOCKHOLM
LOOSTRÖM & KOMP:S FÖRLAG.

Första häftet.

Pris: 35 öre.

SKÖN ÖLLEGÅRD

HISTORISK ROMANTISK SKILDNING FRÅN CARL XI:S TID

AF

SYLVIA
[Sara Pfeiffer]

STOCKHOLM
LOOSTRÖM & KOMP.S FÖRLAG.

SKOV-OLLEBARD

AV DEN SVENSKA SKOV-OLLEBARDEN

AV

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1886.

FÖRSTA KAPITLET.

Öllegård var sjutton år.

Hennes far hade vid morgonandakten läst en särskild välsignelse öfver henne, han hade talat om hennes aflidna mor och sagt, att hon i dygd borde söka till att efterlikna den hädangångna samt nogsam betänka, att hon från denna stund lemnade barndomen bakom sig. Och Kerstin, den gamla trotjenarinnan, som hade vård om hus och hem, hade tillagt: »Nu är du fullvuxna flickan».

»Fullvuxna flickan!» Öllegård kunde icke annat än småle. Hon slog upp ett fönster i dagligstugan och solsken och sommarluft strömmade in. Utanför i hagen glänste daggen på buskar och gräs, pionerna svälde på sina stänglar och lavendeldoft fylde den varma luften med en qvaf ånga.

Hon hade väl aldrig sett en vackrare sommardag!

En svala sköt med ett hvinande ljud ut ifrån takåsen, några kråkor skriade kring det närbelägna kyrktornet och grenarne i småskogen bakom kyrkogården vajade sakta.

Ja, ut öfver åker och äng och bort till skogen!

Nästan i samma sekund som denna önskan föll henne i sinnet, stod hon på den öfverbyggda förstuguqvisten och skyndade förbi Kerstin, som var i färd med att på buskar och streck hänga nytvättadt linne.

»Rusa inte så der å stad, Öllegård», ropade den gamla; »ser hon inte att katten springer tvärs öfver vägen för henne.»

»Jag skall bara till skogen för att bryta några löfruskor.» Härvid vände flickan sig om, och aldrig har väl solen kastat sitt sken öfver ett fagrare ansigte.

»Till skogen . . . nej . . . Öllegård behöfver inte ut-sätta sig för att träffas af någon ofärd.»

»Jag är inte rädd!» Flickan kastade tillbaka sitt hufvud. Det kastanjebruna håret gnistrade och ett leende öppnade de fina läpparne.

»Det är min sann nog tider så att man kan vara rädd både för ett och annat», muttrade Kerstin, som det synbarligen misshagade, att flickan icke strax lydigt vände om mot hemmet. Hon skulle också säkerligen gjort sin vilja gällande och hindrat Öllegård från att skynda bort, derest icke denna redan hade försvunnit bakom uthuslängan. Der blef hon emellertid stående ett par sekunder, i det hon såg bort mot staldörren, bakom hvilken gårdsdrängen sprungit fram för att genskjuta Sissa, ladugårdspigan. De båda tjenarne sprungo förskräckta, hvar åt sitt håll, ifrån hvarandra, då de så oförberedt sågo framför sig den unga jungfrun, hvars kinder plötsligen hade fått en purpurröd färg.

Hon visste långt förut att de båda tjenarne tänkte stifta hjonelag, och hon hade ofta sett dem söka hvarandra. Det var ingen nyhet för henne att se ett kärligt närmande dem emellan, men i dag rodnade hon dervid för första gången.

Hon hade återtagit sin vandring mot skogen, och hennes steg hade blifvit något mera dröjande.

Tätt bredvid henne på ängstigen kretsade tvenne hvita fjärilar; hennes blickar följde dem tankspriddt.

Voro icke äfven dessa fjärilar tvenne käraste, som fröjdade sig åt hvarandra? . . . Och hon sjelf? . . . Skulle icke hon sjelf en gång finna en vän, som hon borde älska i lust och nöd?

Hon hade nog redan förut tänkt på en sådan möjlighet och på ett barnsligt sätt lekt husmoder samt i sitt hjerta talat till ett osynligt väsen, hvilket hon kallat sin herre och man. Men detta hade varit ett formlöst föremål, utan kroppslig gestalt, utan ande och lif.

Hvem skulle hon väl kunna älska?

Denna fråga steg så oväntad upp i hennes själ, att hon helt förvirrad vek in i småskogen utan att akta på,

att hon lemnade den tilltrampade stigen, som i små bugter slingrade sig vid utkanten.

På detta sätt vandrade hon öfver tufvor och snår framåt en stund, medan hon började liksom ett litet förhör med sig själf.

Vid den husliga härden, der hon i lugn framlefvat sina dagar, hade hon varit temligen afstängd från allt umgänge. Visserligen hade hon på afstånd sett mången ungersven, utan att någon väckt hennes medkänsla. Bland de få hon personligen sammanträffat med, fans ej heller någon, som ingaf henne deltagande, och likväl skärskådade hon nu i tankarne med en viss nyfikenhet dessa män, liksom hade de inför henne vunnit ett slags intresse. Än var det den linhårige hjälppresten som framstälde sig, än den koppärrige häradsskrifvaren, eller den rödbrusige fogden med sina korta ben och klumpiga skor. Nej, nu måste hon skratta!

Den fråga hon nyss gjort sig, och som förekommit henne så allvarlig, liksom afgörande för lifvet, hade förlorat sin vikt.

Hon hade med båda händerna omfattat en nedhängande gren på en lummig bok, och medan hon sakta gungade fram och tillbaka, önskade hon sig på detta sätt kunna sväfva ut i rymden, och långt borta i världen skulle hon kanske en gång finna någon, åt hvilken hon kunde skänka sin tro.

Med ett litet förskräckt rop släppte hon i detsamma den gren hon hade omfattat, samt drog sig några steg tillbaka, ty midt emot henne trädde en ung man. Med lätt behag helsade han henne, i det hans mörka ögon sände henne en halft leende, halft allvarsam blick.

»Låt mig inte skrämman», bad han; »jag kan försäkra, det jag ej så dristigt skulle träd fram, om jag inte trott, att ni varsnat mig.»

»Nej, jag såg er inte», sade Öllegård, som nu repat mod, så att hon gaf den främmande ett hastigt ögonkast, hvilket så pass lugnade henne, att hon med barnslig öppenhet tillade: »i så fall skulle jag ej blifvit rädd.»

»Nå, det låter höra sig», sade han glädtigt, »och nu är ni kanske härtill så god och säger mig, åt hvad håll jag skall vända mig för att finna Ljungby herregård?»

Öllegård blickade sig omkring. Hon hade visserligen vikit af från gångstigen, men hvarje träd der på stället var henne nogsammt bekant.

»Om ni håller er till venster, kommer ni snart till kyrkovägen», sade hon; »der viker ni af till höger och sedan rakt fram.»

Den unge mannen gjorde åter en lätt helsning, men sedan han aflägsnat sig några steg, stannade han.

»Förlåt, att jag frågar», sade han, »men tänker ni dröja länge här?»

»Inte så länge . . . jag är bara hitkommen för att bryta löf.»

Den unga flickan hade höjt sig på tåspetsarne, under det hon börjat sitt påtagna arbete. Hennes smidiga gestalt aftecknade sig på ett mjukt och afrundadt sätt mot den löfrika bakgrunden. Genom de darrande skuggorna från träden trängde sig emellanåt en solstråle, och hvar gång den träffade Öllegårds hufvud, gnistrade det till med ett eldsken och hennes mörka ögon, som hade kornblommans färg, gömde sig bländade af solljuset bakom de långa ögonhåren.

»Det är just inte rådligt för er att i dag ensam stanna i skogen», sade han, i det han med dröjande blickar betraktade henne; »det var för att säga er detta, som jag vände om . . . jag antager att en del af kung Carls följe kanske ströfvar här omkring . . .»

»Men innan jag går, hinner jag nog först bryta ner en del grenar», genmålde Öllegård, som icke längre kände sig brydd i främlingens närvaro. »Jag tänker löfva så väl förstuguqvisten som den stora spiseln i hvardagsrummet . . . det skall bli riktigt prydligt, må ni tro! Jag ämnar ställa till en liten fest och göra bakverk åt oss . . . det är min födelsedag . . .»

»Då får jag lyckönska er!»

»Jag är sjutton år», återtog Öllegård, och hennes oskuldfulla, frimodiga, glada ögon glänste till af ett leende, i hvilket låg barndomens fullkomliga menlöshet.

»Kanske vi ha samma väg ur skogen», sade han och band med en vidja tillsammans en del grenar, som han skurit af åt henne; »jag kan då hjälpa er med den här bördan.»

»Ja, ur skogen ha vi samma väg . . . jag bor här strax bredvid . . . innan vi komma fram till kyrkvägen, ser ni Ljungby prestgård.»

»Då är ni kanske prostens Nissenii dotter?»

»Ni vet min fars namn . . . känner ni honom?»

»Icke personligen . . . men en vacker dag gör jag kanske hans bekantskap . . . hvad skulle ni säga, om jag helsade på i prestgården?»

»Ni skulle bli välkommen . . . Bor ni på Ljungby herregård?»

»För tillfället har jag slagit mig ner der.»

»Jag har som barn ofta varit der», återtog Öllegård . . . »min gudmor, den ädla fru Öllegård Gyllenstjerna, visade mig stor godhet och bjöd mig stundom till sig. Men sedan kriget bröt ut har jag inte varit från hemmet.»

»Det är nog också rådligast . . . en ung jungfru som ni borde icke lemna husknuten», sade han leende. »Till fru Öllegård Gyllenstjerna Lykke vill jag emellertid framföra er helsning . . . hon vistas nu hos fru Coyet, som dock sjelf icke bor på herregården, utan har dragit sig undan till Beltorp . . .»

»Ja, jag har hört, att sedan kung Carl emellanåt har sitt högqvarter på hufvudgården, så har den ädla frun sökt sig en lugnare fristad. Tack vare emellertid detta högqvarter så ha våra trakter varit temligen befriade från ödeläggelse och danskt krigsfolk. Mätte hela landet snart vara befriadt ifrån fienden!»

»Amen!» Detta ord tycktes direkte stiga från den unge mannens hjerta upp till hans läppar.

Under det de talade hade Öllegård gått förut, och medan den främmande hjälpte henne att bära den stora löfknippan, böjde hon sig stundom ned för att bryta mången liten prestkrage eller blåklocka, som blommade i snåren. Hon tyckte sig aldrig kunna få för mycket blommor, och hon vände emellanåt mot honom sitt fagra

ansigte för att med en blick, som påkallade hon beundran för detta sitt arbete, visa den bukett hon höll på att binda.

»Jag tycker mest om vildblommor», sade hon, »men ack, huru många åkrar och fält äro inte förtrampade!»

De hade nu hunnit fram till den banade stigen och kunde gå i bredd vid hvarandras sida. Lika så naturligt som att nutidens unga damer tala om dagens händelser, teatrar och musik, så talade denna tidens qvinnor om de strider, som upprörde landet, om den fruktan eller det hopp, som uppfylde dem, och då hon nu närmare betraktade sin ledsagare, fullföljde hon: »Ni tjenar troligtvis i armén?»

»Och hvaraf antager ni det?»

Öllegård smålog. Den främmandes dräkt var enkel utan att utvisa hvad stånd han egentligen tillhörde. »Af er hållning», sade hon och tillade hastigt: »och ni har ondt i foten, tror jag . . . har säkert blifvit sårad?»

»Icke af någon fiende. Gud har räddat mig ur mån- gen lifsnöd, men jag haltar något derföre, att jag för ett par månader sedan bröt benet, då en häst stupade med mig, när jag var ute för att besigtiga några batterier och förskansningar.»

»Och ni har varit med i drabbningar . . .»

»Jag har kämpat för mitt fosterland.»

»Det skulle aldrig ha blifvit så svårt för oss, har far sagt, om skåningarne haft riktigt klart för sig, hvilket land de egentligen tillhörde.»

»Jag tycker de borde haft klart för sig, att de tillhörde den kung de svurit tro och huldhetsed.»

»Men gammalt folk har likväl svårt att glömma det de en gång tillhörde Danmark, så säger åtminstone far, och . . .»

»Och han lär dela de gamles åsigt, har jag sport.»

Öllegård rodnade. Den skarpa, genomträngande blick han kastade på henne, fylde henne med förvirring. Det föreföll henne, som kunde han se tvärs igenom henne och läsa alla hennes tankar. Det var oförsigtigt, hade man sagt henne, att i dessa tider allt för öppenlystigt uttala sig, och hon frågade sig sjelf, om hon fält något ord, som kunde blottställa hennes far. »Jag har inte stort

reda på hvad andra tänka, inte ens hvad mina närmaste anförvandter finna vara rätt eller ej», sade hon och tillade leende: »Far liknar mig ibland vid en papegoja, en stor fogel, som fru Coyet hade i bur och som man fört till henne utrikes ifrån, hvilken pladdrar allt möjligt. Men nu äro vi framme vid vägen», afbröt hon sig. »Tack för all hjälp och godt sällskap!»

»Öfver ängen kan jag ännu följa er . . . den här bördan blir er för tung, fruktar jag . . .»

»Någon af gårdsfolket kan få hemta den . . . Om jag varit ensam, hade jag fått nöja mig med hälften, men då hade jag inte kunnat ordna så fint som jag nu ämnar ställa till . . . Har ni inte lust att följa med mig fram till prestgården?» tillade hon blygt, inom sig erkännande, att det skulle göra henne en verklig fröjd, om han ville deltaga i den traktering, hon tänkte anordna.

»För er vänliga bjudning får jag tacka . . . jag hoppas få ha den till godo en annan gång . . . för tillfället är jag väntad på annat håll.»

Med en höfvisk helsning skildes de härvid från hvarandra, och medan den unge mannen ett par gånger bliekade efter Ölegård, skyndade hon förbi uthuslängan och bort till prestgården, der hon för Kerstin berättade om den artige kavaljeren, som hon träffat i skogen.

»Här är jag nu välbehållen, oafsedt alla dåliga förbud», sade hon skrattande. »Mitt enda äfventyr var att träffa en främling, som bar för mig den här stora löfknippan, hvilken Sissa nyss släpat hit . . . förstuguqvisten blir lik en riktig löfsal, icke sant . . . hela spiseln fyller jag med ängsblommor . . .» och glädtigt sysslade trippade hon nätt öfver det sandade och enrisade golfvet i hvardagsrummet. »En vacker dag kommer den unge mannen hit . . . Kerstin får då sjelf se honom . . .»

Detta var en förespegling, som icke syntes väcka den gamla trotjenarinnans deltagande. Hon skakade på hufvudet med ett uttryck, som vore hon icke särdeles angelägen om, att han skulle komma.

»Kerstin får sjelf döma», fortfor flickan, oberörd af det minspel hon hade för ögonen, »sjelf döma, om han

icke har ett belevadt sätt. Det var bestämdt en riktig officer!»

Nu var det dukadt och kakan framsattes på bordet. De båda kvinnorna läto sig väl smaka, men prosten Nissenius, som satt i sitt enskilda rum och arbetade på söndagspredikan, vågade man icke störa.

Allt var stilla och fridfullt, nästan väl stilla tyckte Öllegård, som, för dagen befriad från husligt arbete, hade blifvit manad att betrakta denna som en helgdag. Sedan hon läst en vers i psalmboken och Kerstin tagit plats i väfstolen, der spolen flög mellan hennes händer, snabba som lärkvingar, tyckte flickan, att hon icke bättre kunde taga sig till, än gå ut i hagen, der hon tog plats invid lavendelbuskarne, hvilka inneslöto en blomsterplantering af kyrkkryddor, som man kallade dem, och hvilka spredo en ljuftig doft omkring sig.

Här föllo hennes tankar åter på den fråga, hon gjort sig i skogen. Hennes blickar följde de smala gångstigarne i den lilla planteringen, öfver hvilka ett spel af skugga och ljus oupphörligt vaxlade. Med ett leende på de halföppnade läpparne tillstod hon för sig sjelf, att om hon skulle skänka bort sitt hjerta, skulle det vara till en ung och tapper krigare, med lockar så mjuka som silke och de klaraste ögon i världen, och dervid tyckte hon sig se den okändes friska, solbrända ansigte småle emot sig.

Hon började drömma om ett lif vid egen härd. Icke ett lugnt lif kanhända — dagens strider förde ju vexlingar med sig, men dessa strider skulle aldrig krossa henne; oberörd af dem skulle hon trygga sig till den älskade. Det var en ljuf kärlek, fri från alla stormar, obesmittad af allt hvad som drager mot jorden.

Hennes blickar följde icke längre inhägnadens slingrande gångar, de sväfvade ut öfver den gröna, flacka slättbygden med sina ändlösa fält och de gamla kvarnarna hvilkas röda vingar lyste i solskenet.

Skulle hon föras långt bort? Hvilken fläck på jorden skulle blifva hennes hem?

En känsla af längtansfull glädje fylde hennes själ, hennes tankar sväfvade längre bort än de ändlösa fälten,

längre bort än sommarens hvita skyar, ett obestämdt mål, fullt af sällhet, vinkade henne i fjerran.

Så satt hon med sammanknäpta händer och drömde ungdomens första vårdröm.

ANDRA KAPITLET.

På Ljungby herregård, der kung Carl några dagar slagit sig ned, var lif och rörelse.

Än sprängde ilbud på löddriga hästar fram till hufvudgården, än sutto drabanter med blixstens hastighet upp på frustande fålar för att uträtta kungens uppdrag, och vapen skramlade och blänkte.

Hufvudstyrkan hade Carl emellertid lemnat efter sig, för att några dagar hvila ut efter oerhörda ansträngningar och försakelser, medan han sjelf skyndat till den stora egendomen, för att der öfvervaka, att välbehöfliga lifsmedel, hvilka man från alla landsändar, så godt görligt var, sökt skrapa tillsammans, nu skulle sändas till det utmattade och hungrande krigsfolket.

Föregående aftonen hade han i hemlighet följt med några vagnar lastade med proviant, för att medelst en omväg sjelf tillse, att lifsmedlen säkert skulle blifva förda till sin bestämmeelse.

Det var emellertid redan morgon och ännu hade den unge konungen icke återvändt, då nyheten om hans nattliga bortovaro spred sig med blixstens hastighet.

Danskarne, i säkerhet gömda bakom lägret vid Landskrona, oroade stundligen svenskarne, och gömda i skogsnår och landsvägsdiken förde de på snapphanevis en lömsk jagt. Det kunde derföre nog väcka oro, att kungen, utan den ringaste betäckning på henvägen, hade gifvit sig ut, blottställande sig för att träffas af en eller annan ofärd. Med bekymrade ansigtsuttryck stodo på borggården, vindbryggan samt uppkørsallén så väl gemene man som befäl; de höllo sig här och der tillsammans i små

grupper för att med spanande blickar se bort öfver landsvägen. En del af dessa väderbitna krigare, ständigt beredda att offra sitt lif i stridens vilda tummel eller på bivuakernas fuktiga läger, kände sig dock måhända mindre betagna af oro eller önskade förkorta den långsamt framskridande tiden, hvarföre de småningom drogo sig tillbaka för att hålla till godo med den bekvämlighet och traktering, som för ögonblicket bjöds dem i den så kallade munkalängan, der nu östra flygeln är belägen, och hvilken blifvit upplåten åt krigsfolket.

Der, i en stor sal, hade på en af de väggfasta bänkarne vid öfversta ändan af det långsträckta bordet en väldig gestalt tagit plats. Det var ett slags värdskap han der hade iklädt sig, i det han skötte om, att de stora bägarne, fyllda med fräsande öl, flitigt sändes laget omkring. Med välbehag tycktes han under detta gille låta betrakta sig som den förnämligaste, och han var icke heller någon ringare personlighet än konungens egen lifknekt.

»Der fara är å färde, der är jag alltid med», sade han och strök sig med ett litet öfverlägset leende om munnen. »Men som kungen inte bad mig följa sig, så visste han nog, att något sattyg inte skulle hända ... för resten kommer han alltid helskinnad undan.»

»I menar kanske, att han med trolldomskonster gjort sig 'hård'», framkastade en yngling i det han skyggt såg sig omkring.

»Akta dig, tuppkyckling, att jag inte vrider nacken af dig!» röt lifknekten. »Något ondt händer ej kungen derföre, att han har Gud för ögonen. Det är vår Herre, som håller vård om hans lif och är när honom i allsköns nöd och fara.»

»Ja, så är det!» ropade en mängd röster och flera armar sträckte sig ut för att vända upp och ned på den oförsigtige talaren.

»Låt nåd gå för rätt, kamrater!» inföll en gråhårsman. »När pojken en tid har tjenat kung Carl, så skall han nog förstå hvar man bäst skall söka det rätta skyddet.»

»Jag skall efter detta förr bita tungan af mig», sade ynglingen och såg sig frimodigt omkring, »än att jag skall prata om alla de dumheter, som rinna mig i hågen.»

»Ja, låt se att du blir en riktig karl», sade den gamle och tömde i ett drag den bräddfylla bägaren. »Att vår Herre underbarligen skyddar kungen, deri har I rätt»; härvid nickade han mot lifknekten. »Jag har sjelf nyligen varit med om en paschasa, som generalen alltid säger.»

»Se det var på det viset», återtog han, i det kamraterna flyttade sig något närmare, »att vårt kompani i skogen vid Göinge fått befallning att gå skall efter ett band snapphanar. Nå, vi smögo oss omkring skogen en i sänder, och jag hade bara kommit ett par famnar in i snären, då jag vid en buske, ett litet stycke ifrån mig, varnade en friskytt, som låg der på lur. Så varligt som en katt närmade jag mig . . . i detsamma hörde jag galopperandet af en häst och såg kungen ensam rida framåt vägen. Snapphanen förde i samma sekund bössan till ögat. Nu smäller det, tänkte jag och rusade fram, som om jag blifvit från vettet, men — det följde intet skott och kungen red lugn och oskadd vidare, utan att han hade det ringaste nys om, huru nära han varit döden. Jag grep emellertid den fördömda skytten i kragen, slog geväret ur hans händer, och sedan vi brottats en stund, lyckades jag få bugt med honom. Släpad fram till befälet, erkände då den hunden, att han lagt sig der i försåt, ty han hade fått nys att kungen skulle passera, och hade just fått korn på hans hufvud, då ett löf fallit ned på fängpannan, så att skottet inte brann af.»

»Ja, hvem har inte varit med om sådana äfventyr», sade lifknekten. »Om jag skulle förtälja dem alla, så skulle vi få sitta här till domedag och vi skulle bara bli torra i halsen. Gutår! Men huruledes jag blef kungens lifknekt, det kan I likväl gerna få reda på! . . .

»Jo, sen I, kamrater, innan jag svor fanan, så plöjde jag åkertegen, och jag hade redan i många år hållit på dermed, då en gång, en vinterdag, en ung junker kom till våran gård och begärde skjuts. Han lofvade regal betalning, och jag var inte senfärdig med att sätta hästen för skrandan.

»Har du nå'n gång varit på jagt?» frågade pojkvaskern, när vi hade kört ett stycke väg.

»Det må I tro... en ann' kan vara så god som en ann', och så pekade jag på hans bössa.

»Det tror jag likväl knappt', sade han och skrattade, så att de hvita tänderna lyste i hans trindlagda ansigte.

»I är väl inte för mer än annat folk', menade jag, 'fast I kanske är någon 'passupp' åt någon af de höga herrar, som lära jaga här i skogen.'

»Han mulnade till lite i synen en stund, men snart skrattade han igen. 'Har du nå'nsin sett kungen?' frågade han.

»Nej, det har jag inte, men kan 'le tro, han ser ut som en annan människa.'

»Nå, vill du se kungen då?'

»Ja men... vore roligt en gång ha sett honom.'

»När vi nu komma fram till jagstället', sa' han, och ögonen riktigt tindrade i skallen på honom, 'så äro många granna herrar samlade, och bland dem är konungen... då får du se honom.'

»Men bland så många granna herrar, hur ska' jag kunna skilja, hvilken som är den rätte?'

»Jo den, som har hatten på sig, när alla de andra herrarne taga hatten af och buga sig för honom, den är kungen.'

»Det dröjde emellertid inte länge innan vi voro framme vid ort och ställe, der en mängd herrar voro samlade, och alla herrarne togo nu hatten af och trängde sig kring våran släde.

»Hör nu', sporde junkern, 'hvilken tror du nu är kungen?'

»Vid dessa hans ord nekar jag inte till, att jag kände mig lite handfallen, men snart repte jag mod: 'Antingen är det I eller jag — alla de andra stå ju barhufvade.'

»Der hören I godt folk', sade junkern, och skrattande gaf han mig ett väldigt slag på axeln. Derpå blef han alldeles som en förvandlad människa, och såg hög och förnämlig ut, i det han skickade mig ett så skarpt ögonkast, att jag nästan kände mig färdig att sjunka genom jorden, och jag förstod då granneligen, hvem jag hade framför mig.

»Jag har inte illa upptagit din frispråkighet, min gosse', sade han. 'Som bevis derpå frågar jag dig nu, om du har lust att tjena kungen?'

»Och då jag repat så pass mod, svarade jag: 'Vi kunna ju ta och fresta!'

»Från den stunden kallar kung Carl mig Peder Frestare, och jag skäms hvarken för mitt namn eller min tjenst.» Och härvid höjde knekten en smula på sitt hufvud.

»Vi dricka er till, Peder Frestare!» sade gråhårs-
mannen, »men jag har likväl hört, att kungen inte alltid tycker om frispråkighet.»

»Det är bara när det gäller generalerna, då de yrka på reträtt», sade Peder, och ett litet leende gled öfver hans bistra ansigte. »Hur var det inte nyss på Ylleshed under slaget vid Landskrona. Hörde jag inte med egna öron honom ropa: 'Reträtt! ... Hur vågen I yrka något sådant! De som äro de största pratmakarne här, äro de största skälmarne!'

»Och då man likväl envisades och förestälde honom, att derest han inte drog sig tillbaka, kunde fienden, som var så öfverlägsen i antal, gå emellan honom och den ännu inte komna undsättningen, så svarade han: 'Nej, det kunna de ej, ty jag slår dem förut!«* »

»Ja, hurra, det gjorde han!» ropade bussarne, »och med honom i spetsen körde vi danskarne tillbaka till Landskrona fästning igen!»

I detta ögonblick förnams utifrån ett temligen starkt sorl.

»Kung Carl kommer!» sade Peder, som sprungit upp och nu rusade ut, följd af kamraterna, hvilka kommo tillräckligt tidigt för att se en skymt af konungens enkla, blåa lifrock, der han försvann genom hufvudgårdens på vid gafvel uppslagna förstugudörrar.

»Ja, jag kommer till fots ... i en bondgård under hemvägen måste jag ställa in min häst, som blifvit halt. Jag tänkte därför gå en genväg, som blef en senväg, ty jag gick vilse», sade konungen, som oaktadt detta lilla

* Sveriges Historia under konungarne af Pfalziska huset, af Fredrik Ferd. Carlson, andra delen, sidan 555.

missöde syntes vara vid ovanligt godt lynne. »I skogsdungen vid Ljungbykyrka här straxt i närheten, blef jag emellertid visad på rätt stråt igen af en ovanligt vacker flicka, prosten Nissenii dotter.»

»Efter hvad jag tror», sade Johan Gyllenstjerna, till hvilken Carl, genast efter helsningen på de uppvaktande herrarne, hade vändt sig, »efter hvad jag tror, så är den värde presten temligen dansksinnad.»

Denna anmärkning, i händelse den framkastats för att väcka ett mindre behagligt intryck gent emot den unga flickans intagande utseende, tycktes Carl dock icke vidare fästa sig vid, och med denna lugna tillförsigt, som man allt mer blef van att finna hos honom, genmälde han:

»De lärde, liksom lekmän, hafva låtit locka sig af kung Christians fagra löften. Men de skola nog få sina ögon upp!»

»Men folket har likväl dessa herrars föredöme att tacka för denna förödelses styggelse, som nu öfvergår dem och landet.»

»Jag vill derföre beflita mig om att verka för freden», inföll Carl. »Fred är ett glädjefullt verk, ett Guds verk. Tusende fienders underläggande är ej så tillfredsställande som en enda undersåtes försvar mot öfvervåld och frälsning ur nöd.»

Den unge konungens ögon glänste. Han hade under detta år genomgått alla hjeltelifvets pröfningar. Med soldaterna i jordkulorna vid Lund hade han frusit och hungrat; med dem hade han försmäktat af törst under slaget vid Landskrona, då han på tolf timmars tid, sittande till häst i krutrök och damm, icke njöt någon annan vederqvickelse än en klunk bränvin, hvilken en soldat ur sin »lommeflaska» räckte honom, och dessa pröfningar, dessa umbäranden, dessa faror hade mognat honom till man.

Huru hade han icke, för knappast tvenne år sedan, vid sin moders hof, med en smickrande omgifning, ansett sig som en af jordens mäktigaste monarker, denne yngling för hvilken dygnet knappast räckt till för nöjen och fester. Huru hade han icke sett denna makt blott vara ett sken, dessa nöjen endast en illa använd tid. Ensam, lemnad i

sticket vid branten af en afgrund, utan begrepp om krig eller politik, med blott oklara föreställningar om allmänna angelägenheter, hade han dock snart fattat de heliga förpligtelser, som fallit honom till del, och det var med en känsla af detta kraf på hans omtänksamhet, som han yttrat sina ord.

»Med stöd af Ers Majestäts segrar skola nog rikets fiender tvingas till att ta skeden i vacker hand», sade Gyllenstjerna efter ett litet betänkande.

»Jag önskar att ännu en gång få möta dem på öppna slagfältet i ärlig strid», inföll konungen lifligt. »Kanske man då skulle få ett slut på denna olycksaliga fejd.»

»Men fienderna tyckas icke ha håg för att möta oss», återtog Gyllenstjerna; »bakom buskar och snår göra de lömska öfverfall; människoslagt, lönmord och plundring äro mera i deras smak.»

»Det är också på denna fejd, som föres på snapphanevis, vi måste göra ett slut!» ropade konungen vredgad. »Ingen pardon åt stigmännen! Så länge de ligga i skogarne och mörda och plundra folk, måste de straffas som röfvare!»

»Om de kunna gripas — ja! Men så länge en del af folket, så väl herrar som bönder, i hemlighet äro dansksinnade, finnes det också säkra gömställen för ogeringsmännen.»

»Jag skall veta att straffa förräderiet och löna troheten!»

Om det varit Johan Gyllenstjernas afsigt att underblåsa konungens afvoghet och vrede mot den dansksinnade befolkningen, för att derigenom må hända förebygga ett närmande emellan kungen och prosten Nissenii dotter, så hade han dock häruti misslyckats. I samma ögonblick Carl vid sina sist uttalade ord liksom bedyrande sträckte ut sin hand, kom han nemligen att tänka på, att lika visst som det vore rättvist att straffa missdådare, lika visst vore det klokt att med lämpor söka vinna folket på sin sida, och som presterna vid denna tid rent af voro folkledare, så fann han, att han ej bättre kunde göra än att med första titta in i Ljungby prestgård.

Vid denna föresats tyckte han sig liksom se Öllegårds blåa ögon glänsa emot honom, och då han i sällskap med Gyllenstjerna, denne sin synnerlige gunstling, nu gick för att emottaga ett ilbud från krigsskådeplatsen i Bohuslän, flög ett hastigt försvinnande småleende öfver hans läppar.

TREDJE KAPITLET.

»Far tänkte just ta sig en middagslur», sade Öllegård, der hon stod vid ena husgafveln och strödde brödsmulor ur sitt förkläde till en del fjäderfä, hvilka höllo ett kacklande tumult omkring henne. »Jag tror knappast I nu kan få tala med honom.»

Härvid sände hon en skygg och hastig blick bort till en man, som, med muskötén hvilande mot axeln, helt plötsligt hade trädtt fram till henne från baksidan af boningshuset, der uthuslängan var belägen.

»Men Nils Tideman är inte vand att vänta!»

Öllegård skakade ut de brödsmulor hon ännu hade qvar. »Hvem kunde känna igen er i en svensk ryttares dräkt», sade hon.

»Den uniformen tycks inte ha vunnit nåd för edra ögon», inföll mannen, i det han med ett leende kastade den bredskyggiga hatten på marken och med detsamma en mörk friserad peruk. »Kanske är jag bättre så här, jungfru Öllegård!»

Det var onekligen ett ganska vackert ansigte, omgifvet af ett blöndt hår, hvilket alltjemt leende vände sig mot henne.

»Nu kan jag åtminstone se hvem ni är», sade flickan, »och som ni vet vägen till fars arbetsrum, ber jag er dristeligen stiga på.»

Mannen i den korta elghudsrocken och de grofva ryttarstöflarne hade icke väl hunnit ur sigte, förr än Öllegård rusade efter honom in i boningshuset. Det var dock icke till faderns studerkammare hon på detta sätt begaf sig, utan till motsatta sidan i förstugan, der hon ryckte

upp dörren till hvardagsrummet, i hvilket Kerstin på en hylla var syselsatt att ställa upp de till middagen begagnade tenntallrikarne och faten.

»Är det skick och fason att rusa in så der?» sade Kerstin. »Jag tycker hon omsider borde lära sig folkseder, Öllegård!»

Men utan att akta på tillrättavisningen, kastade sig flickan ned på en bänk för att i samma sekund rusa upp och slå sina armar omkring den gamla qvinnans hals. »Nils Tideman är här», hviskade hon.

»Jesus!» sade Kerstin och tenntallrikarne skramlade i hennes magra händer. Nu kunde man antaga, att det var hon, som hade glömt folkseder, ty i sin tur sjönk hon ned på en bänk för att i samma ögonblick rusa upp igen, kasta tallrikarne ifrån sig samt gripa Öllegård hårdt om lifvet. — »Att man skall nödgas ta emot sådant folk . . . Jag undrar hvad prostfar skall säga?»

»Jag kände genast igen honom, fast han var förklädd», fortfor Öllegård. »Men jag låtsade inte derom . . . åh, jag trodde, att jag skulle sjunka på stället.»

»Tag in fatet med det kokta saltade köttet, Kerstin . . . värm också upp de brynta rötterna», ropade prosten Nissenius, i det han visade sig i dörren; »tappa upp öl ur källaren, Öllegård, och sätt genast in undfågna den i mitt rum.»

Den unga flickan höjde de fina ögonbrynen och gjorde en liten sväng på sitt nätta hufvud samt skyndade fram till fadern:

»Är inte den der Nils ett farligt besök i dessa tider?» hviskade hon.

»Dumt snack!»

»Men landets fiender . . . och de värsta bland dem, dessa friskyttar . . .»

»Tappa upp öl, flicka!»

Vid dessa ord vände sig prosten Nissenius häftigt till dottern. Kring hans magra gestalt fladdrade kaftanen, och fattande Öllegårds arm, hviskade han: »Jag har hittills förstått att hålla mig ryggen fri i hvad trångmål som helst, och jag skall fortfarande göra det! . . . Sköt du dina sysslor och blanda dig icke i mitt görande och låtande! . . .»

Prestens bleka ansigte hade fått en svag färgskiftning och dragande dörren igen efter sig, fortfor han: »Jag förstår nog hvem som intalat dig detta medhåll för svenskarne . . .» Härvid sände han en skarp blick bort till Kerstin, som till ett slags ursäkt mumlade något om sitt ringa förmenande, att man ju borde hålla i helg den ed man svurit, ett inkast, som icke tycktes bemärkas af Nissenius, hvilken fortfor: »Jag gjorde klokt som sände de andra barnen att uppfostras hos våra anförvandter på Als, och så fort en lägenhet yppar sig, skall du följa efter dem, Öllegård!»

För första gången såg flickan sig verkligen hafva förörnat sin far.

Hon stod några sekunder häpen och försagd, men medvetandet om att vara faderns älsklingsbarn och dertill van att vara frispråkig, kom henne snart att hemta sig: »Att finna en sådan lägenhet blir inte lätt», genmälde hon, »och inte heller blir det så lätt för söta far att skilja sig från mig . . . inte sant!» tillade hon smekande. »Jag lofvar att efter detta hvarken säga ett eller annat, fastän jag tycker . . .»

»Pladdra inte vidare», afbröt prosten; »mitt ord är sagdt, och du vet hvad som väntar dig, derest du talar om saker och ting, som du ej förstår att bedöma . . .»

Dylika förbud hade Öllegård under senaste åren fått mer än en gång, men dessa uppmaningar och tillrättavisningar hade ej skett med någon synnerlig kraft.

Kanske såg till och med prosten icke ogera, att hans qvinnor, hyste åsigter, hvilka ej öfverensstämde med hans egna. Segrade danskarne, så hade han ju sjelf gifvit det gamla moderlandet talande bevis på sin tillgifvenhet, och kom segern att luta åt svenskarne, så kunde Öllegårds entusiasman anföras som ett talande bevis på de grundsatser, han inplantat hos henne.

Dotterns ord om, att man der i huset hyste en farlig gäst, hade väckt hans farhåga, på samma gång han kände sig obehagligt berörd öfver att hon dristat framkomma med en varning, som innebar ett indirekt klander. Vreden försvann dock hastigt: »Hvem det vara månede, nekar jag honom ej skydd under mitt tak . . .» sade han salvelsefullt; »jag anser detta för kristligt . . .»

Mot detta argument kunde hvarken Kerstin eller Öllegård rimligtvis invända något, och medan flickan på det aflånga bordet i faderns rum bredde en linneduk, hvars fransar hon konstnärligt knutit, tillredde tjenarinnan en riklig måltid åt den fruktade gästen.

»När man på öfver ett dygn inte smakat en bit, så har man god matlust», sade Tideman, »till på köpet när så här läckra anrättningar stå till buds. Ert visthus är väl försedt, värdig prost.»

»Vi lida icke någon nöd, lofvad vare Gud!»

»Men så finnas de, som se efter bitarne», återtog Tide-man, i det han förde ölstånkan till munnen. »Det här var friskt och skönt . . . jag trodde i dag jag skulle försmäktla! . . . I dessa trakter är man precis som ett jagadt villebråd . . .»

»När man är nog oförsiktig att komma svenskarne in på lifvet . . . Ljungby herregård . . .»

»År öfverfylld af den ohyran, jag vet nog det . . . jag har just i natt varit ute med några kamrater för att ta en del vagnar med proviant, som jag fått kunskap om skulle sändas från herregården och till armén; men sjelfva djefvulen kunde inte spåra upp dem . . . och ändå var jag nära på framme vid Ljungby. . . . I den här drägten riskerade jag heller ingenting. . . . Innan jag klädde på mig uniformen, hade jag dock den förnöjelsen att först knäppa en satan, och det bar så behändigt till, att knappt en blodsdropp kom på rocken . . . Jag träffade honom mitt i planeten! . . .»

Nils Tideman nickade och gaf till ett litet kort skrott, medan prosten Nissenius lade tillsammans sina händer: »Gud vare den syndaren nådig!» sade han.

»Det må I väl säga, värdig prost, men enligt mitt förmenande borde de hundarne brinna i evinnerlig eld! . . . Huru locka och tubba de inte ifrån oss våra vänner . . . kom bara ihåg Göingarne . . . nu är det knappast värdt att tänka på att ha något tillhåll hos dem, sedan man vill tvinga dem lofva att med sina bössor skjuta snapphanar, men ingen svensk man. . . . Jag kan bli topp tunnor ursinnig, när jag tänker på det ena så väl som det andra!» skrek han häftigt till. »Om jag lefde i hundra år,

så glömmer jag aldrig Christianopel! . . . » fortfor han. »Jag var sjelf med i fästningen, då den intogs af den fördömde 'Grof-Jan' * och hans folk. . . . Lades inte staden i aska, och nedsablade och tog man inte till fånga öfver tvåhundra af våra bästa friskyttar . . . jag kom undan som genom ett underverk, men jag såg utefter landsvägarne de afrättade fångarne sitta på stegel och hjul . . . och jag svor död och förderf öfver de svenske nidingarne!»

Nils Tidemans ansigte hade blifvit blekt. Han sköt den tunga stolen häftigt till baka, och slående handen mot bordet fortfor han: »Jag ger mig inte ro förr än hvar enda en af dessa röfvare är drivnen från bygden! De källa oss för stigmän, men hvad äro de väl sjelfva? . . . Inkräk-tare! . . . Men folket skall visa dem, huru de med orubb-
lig trohet hänga fast vid den forna öfverheten . . . »

»Ingen rättänkande menniska kan undra på, att kung Christian vill återeröfra de landskap, som hans far förlo-rat», sade Nissenius, som emellanåt med en gillande nick-ning bekräftat Tidemans ord.

»Och han skall göra det», inföll den senare, »och så skall det blifva andra tider för oss! . . . »

»Jag har i min ringa mån gjort hvad jag kunnat», sade prosten, och ett litet sjelfförnöjdt leende flög öfver hans tunna läppar; »danska kronan har fått af mig fyra-hundra tunnor säd i korn, råg och malt, tretton skeppund fläsk och det öfriga i silfver och reda penningar . . . till ett värde af ettusenjuttio riksdaler . . . »

»Och detta får ni igen med ränta samt kanske en biskopsstol på köpet . . . »

»Jag tänker inte flyga så högt!» sade prosten och gjorde en afböjande rörelse med handen, medan hans mörka ögon tindrade under de nedslagna ögonlocken. »De upp-offringar jag gjort . . . jag får dock tillstå, att de varit ganska känbara . . . men de ha skett af kärlek till kung Christian och Danmark.»

»Jag för min del bjuder till att offra mitt hjerteblod!» inföll Tideman. »Några skatter eger jag icke . . . men mer än en gång har jag som anförare visat hvad jag duger

* Johan Gyllenstjerna.

till . . . Jag har kung Christians eget handslag på att få stora förlänningar då kriget slutar, förutsatt, att jag sjelf kommer någorlunda helskinnad från striden . . . Då, vördig prost, tänker jag i lugn och ro slå mig ned på mina gods och lefva ett lyckligt lif med den hustru jag väljer . . . Er Öllegård är nu fullvuxna flickan . . . aldrig har jag sett vackrare ansigte än hennes, aldrig en ädlare gestalt . . . jag skulle icke ha något emot att en gång hemföra henne som husfru . . . »

Nils Tideman tystnade. Högest och manlig stod han framför prestmannen, som sammanknäppt sina händer lik-som till ett slags medgifvande och välsignelse, medan han hastigt svarade: »Öllegård är ännu så godt som barn . . . det är tids nog att språka om detta ämne, när alla strider äro utagerade och ni kan försörja en hustru . . . »

»Men då kommer jag tillbaka och för min talan!»

De båda männen räckte härvid hvarandra sina händer till ett handslag.

»Nu tror jag ni skulle göra klokt, kapten, om ni sträckte ut er på bänken och tog er någon hvil», sade Nissenius, som sjelf kanske icke hade något emot en liten eftermiddagsslummer, från hvilken han blifvit hindrad af Tidemans besök.

»När natten bryter in, ger jag mig åter på väg . . . min gamla rock har jag gömt i ränseln . . . »

»Ja, klädd som ni nu är skulle det säkert vara mindre rådligt att ge er af till edra kamrater och ert folk . . . I ränseln skall jag i stället låta lägga ned åt er någon vägmat och en styrkedryck.»

Stängande dörren igen efter sig skyndade prosten till hvardagsrummet, och sedan han anordnat om den förfriskning, som borde medsändas, begaf han sig in i sin sof-kammare, kastade sig på den rymliga sängen, hvars blårandiga sparlakan, uppburet af fyra stolpar, han varsamt drog igen omkring sig, och finnande, att han hade allt väl bestäldt med danskarne och kanske icke heller så illa med svenskarne, somnade han ia med den rättfärdiges lugna sömn.

Men Öllegård gick bekymrad ut i blomsterhagen. Hon kunde icke förlika sig med, att en af snapphanarnes mest

beryktade anförare hvilade under hennes faders tak. Hon hade fått tillsägelse att hålla denna sin födelsedag i helgd, men morgonens förhoppningsfulla stämning hade blifvit störd, de andäktiga känslor, som uppstigit i hennes själ, hade blifvit bortblåsta och tidens oro hvilade tung öfver henne.

Med sänkt hufvud vandrade hon fram och tillbaka öfver de smala gångstigarna. Hon drog härvid emellanåt häftigt efter andan, liksom ville hon befria sig från en plågsam känsla, medan hon i minnet genomgick dessa fribytarskarors dåd.

Huru hade de icke bränt upp byarne och kastat späda barn i lågorna . . . mord, rån och brand tecknade deras väg . . . plundrande så väl vän som fiende, ett samhällets afskum, fullt af förrymda brottslingar och missdådare! . . .

Öllegårds ansigte hade blifvit blekt, hennes ögon syntes mörkare än vanligt och midt i den varma sommarluften kände hon liksom hade en frysning skakat hennes späda lemmar. Så hade hon ofta om vinterqvällarne känt sig framför brasan, när Kerstin berättat om öfvernaturliga ting, trolldom och de underliga syner hon påstod sig ständigt hafva haft, tills Öllegård vettskrämd hade tyckt sig se en ond ande titta fram ur hvar enda vrå och vinkel i den stora, halfskumma kammaren. Äfven i denna stund såg sig Öllegård skyggt omkring, liksom fruktade hon frambesvärja de skräckbilder, som fylde hennes sinne.

Med ångest påminde hon sig ha hört, att det var belagdt med straff att hysa och dölja någon, eho det vara mände, som tillhörde dessa band. Och han — som nu låg utsträckt på de stoppade bänkdynorna i faderns studerkammare, däst och rödsvullen af det druckna ölet, och hvars snarkningar hon tyckte sig höra längst bort i trädgårdens aflägsnaste hörn — förde han icke befäl öfver en del af dessa ogerningsmän, var han icke en bland dem, på hvilkas hufvud ett pris var satt?

Hon skulle icke velat förråda den ovälkomne gästen, men hon önskade, att hennes far aldrig mera skulle nödgas upplåta sin dörr för någon af dessa män, som under sken af att vara fosterländskt sinnade sköflade trakter der de blifvit fostrade och vuxit upp.

»Rätt skall vara rätt!» hade Kerstin inplantat i hennes sinne, och hon kände, att hon liksom hade något att trygga sig vid.

Dessa bygder tillhöra svenskarne genom fredsfördrag. Fiendens väl iståndsatta och mångdubblade krigsstyrka har ju vikit för de våras illa utrustade och ringa krigsmakt, tänkte hon. Vi skola allt fortfarande vinna seger, och ett nytt fredsfördrag skall för evärdeliga tider binda Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän vid Sverige!

Det låg hänförelse i Öllegårds blickar, liksom hade hon skådat någon ljus framtidssyn, hennes ansigte var blekt och läpparne voro halföppnade af ett leende.

Hennes tankar sväfvade härvid bort till en ung krigsman, som ju lyckligtvis hörde till dem, hvilka hade rätten på sin sida, och som kanske skulle utöfva stordåd.

Han var för henne en främling utan namn . . . men han skulle säkert kämpa sig till en tryggad ställning och ryktet må hända föra vida omkring hans bedrifter!

Hvem visste om han då icke skulle söka upp henne här . . .

De dansande myggen höllo bal omkring henne. Hon blåste på dem och vände sitt ansigte mot solnedgången. Det skulle icke alls förundra henne, om framtiden skulle gestalta sig så der ljus och glänsande. Hon märkte icke huru insekterna surrade omkring henne och huru en impertinent mygga gömt sig under den korslagda halsduken för att suga blod ur hennes barm; hon stod orörlig med blicken riktad på en lekande solstråle, hvilken silade in genom löfwhalfvet öfver hennes hufvud.

FJERDE KAPITLET.

»Söta far har i dag inte vaknat på rätt sida», sade Kerstin ett par dagar härefter, då prosten Nessenii röst trängde från uthuslängan fram till boningshuset. »Jag tror han läser lagen för Sven . . . Nå, detta kan nog

tarfvas... han gör då aldrig annat än springer efter Sissa...»

»Men de tänka gifta sig», inföll Öllegård, »och det faller ju af sig sjelft, att han då söker henne...»

»Du min skapare!» ropade Kerstin. »En karl och en qvinna skola väl, hvar på sitt håll, ha annat att sköta, än att oupphörligen ränna hvarandra i hälarne!... Att hon skulle gilla något sådant, Öllegård; bättre seder trodde jag mig ha plantat i henne... Jag har också haft en käraste och tänkt på giftermål, och om menniskan inte en dag drunknat i Helgeån, så skulle jag nu varit en gift hustru... men det föll hvarken honom eller mig in att så mycket som titta åt hvarandra, utom kan hända någon ynka gång på kyrkbacken, och vi hade knappast talt två ord med hvarandra...»

»Hur i all verlden kunde då Kerstin veta, att han höll henne kär?» sade Öllegård skalkaktigt.

»Åh, han stack en gång i handen på mig den här silfvernålen med det genomstungna hjertat, och då visste jag nog hvad klockan var slagen.»

»Och när han sedan gick bort», sade Öllegård, i det hon slätade på den linneduk, hon nyss hjälpt Kerstin att lägga tillsammans för mangling, »då var väl Kerstin otröstlig?»

»Tycker hon jag skulle låta komma mig en sådan syndfullhet till last... jag vet ju, att vi en gång skola träffas i himmelriket, ty han dog inte som en sjelfspilning... liket flöt upp tätt invid mitt hem, och han fick en kristlig begrafning.»

Öllegård var nästan färdig att få tårar i ögonen. Var detta den kärlek hon hade drömt sig?

»Jag skulle aldrig låtit trösta mig», ropade hon halft ångestfullt och halft i vredesmod; »jag skulle sörjt, tills jag sjelf hade legat på bår!»

»Är hon inte vid sina sinnens bruk!...» inföll Kerstin, som drog i mangelkläderna, så att fällarne språkade. »Visst hörde jag förr i verlden, att en och annan kunde galna sig på det viset, men nu i tiden skulle man skämmas för att inte kunna ta sitt förstånd till fånga... Se der, hjälp till att fatta tag i klädbacken, så att jag

kommer till mangelboden. . . . Sörja! . . . Jag har burit nålen i min liftröja allt sedan jag fick den, och den skall följa mig i grafven . . . se sjelf huru sliten den är. . . . Sedan Nils bars bort har jag aldrig haft en tanke på någon annan man. . . . Det hade varit och det var slut. — Jag tycker att prostfar gör rätt, som håller efter Sven och Sissa. . . . Man kan nog vara trogen och kärleksfull utan att derföre antura sig. Detta är mitt förmenande, och nu vet hon min tanke, Öllegård.»

Den unga flickan kastade en half blick på den slitna silfvernålen. Hon kände sig nedstämd och liksom förtryckt af Kerstins sunda förnuft, och hon hyste ett visst medlidande med Sissa, som gråtögd skyndade förbi dem öfver gården.

»I mitt ärbara hus», hörde man nu tydligt från ladugården prosten Nissenii stämma, »i mitt hus tål jag inte detta hviskande, tisslande och smygande . . . det har jag mer än en gång sagt dig, Sven, och en lathund är du på köpet! . . . Kom jag inte i går åter igen öfver dig midt på dagen, då du låg och sof på logen, och jag fick inte lif i dig med mindre än att jag gaf dig några duktiga kapprapp. . . . Till hösten får du se dig om efter en annan tjänst . . . jag har mer än en gång varnat dig, nu är det slut med mitt tålmod! . . . Mat vill du nog ha, men arbeta för födan, dertill har du icke lust, och . . .»

»Den der icke vill arbeta, den skall icke heller äta!»

Det var en manlig röst, hvilken med dessa ord afbröt Nissenius, och som prestmannen troligtvis icke ännu ansåg sig hafva talat ut, var det med ett bistert uttryck han blickade bort till den ungdomliga gestalt, som nu trädde in genom ladugårdsdörren.

»Rätt så, värdig prost, håll efter folket, att det gör sina skyldigheter! . . . Låt mig icke störa er i er rättskipning.»

»Jag har nettopp inte mer att säga den der karen», svarade prosten kort, sändande ännu en mörk blick bort till en person, hvilken han fann på ohöfviskt sätt hafva blandat sig i något, som ej rörde honom.

»Det vill en svensk till för att vara så der oför-synt», tänkte prosten. »Den här junkern är ännu knap-

past torr bakom öronen . . . vid hans ålder förstod jag att bättre skicka mig gent emot gammalt folk . . . »

Denna tysta jämförelse, som utföll till hans egen fördel, kom Nissenius på en något blidare sinnesstämning, till följd hvaraf han gaf ett jakande svar, då främlingen i den svenska ryttardrägten inföll:

»Om jag således ej faller besvärlig, ber jag, att min häst måtte bli satt i stallet på en timme eller två . . . jag har gjort en lång ridt och djuret behöfver hvila och foder . . . »

»En präktig häst», sade prosten, då gårdsdrängen ledde den bort. »Jag har också haft dugliga kreatur här på stallet, men nu har jag knappast så många, att det lilla jordbruket kan skötas, och så klagas nästan öfverallt.»

»Lastdragare komma att bli obehöfliga», inföll ynglingen, »ty kung Christian lär nu ha påbudit, att bönder, prester och godsegare hvarken skola så eller plöja jorden, på det att svenske kungen ingenstädes skall kunna uppehålla sig . . . »

»Och på så sätt de sjelfva icke heller», sade presten med ett litet leende.

»De sjelfva skola med hustrur och barn samt deras redbaraste egodelar flytta öfver till Seland, der de rikligen skola blifva försörjde», menade junkern, i det han bekymmerslöst såg sig omkring.

»Kung Christian är full af goda löften. Att fresta på att få dem hållna, derom är det åter igen tu tal. . . . Men vill ni icke stiga in i min kammare . . . efter en tröttsam färd behöfver ni säkert också hvila och förfriskning. Öllegård! . . . »

Men Öllegård, som från mangelboden hade varnat den främmande, då han vandrade förbi i sällskap med hennes far, hade först känt en oemotståndlig håg att springa bort och gömma sig. Sedan hon likväl sansat sig en smula, i det hon kom ihåg, att hon var stora flickan, hade hon ordnat sin dräkt och sitt hår och stod nu med klappande hjerta ute på gården, förvirrad samt icke hörsammande faderns kallelse.

»Hör hon inte, att söta far ropar!» sade Kerstin, som stack ut hufvudet från boden, der gårdsfolket var i färd

att draga mangeln. »Hvad går åt henne? Hon ser ju ut som en pion.»

Kanske var det för att slippa svara som flickan i denna stund fick liksom vingar, och med den blåa, hemväfda drägten fladdrande omkring sig, stod hon plötsligen framför fadern och hans gäst.

»Med jungfru Öllegård har jag för några dagar sedan gjort bekantskap», sade den unge mannen, »och jag uppfyller nu till henne mitt löfte att titta hit. Jag förmodar att jungfru Öllegård . . .»

»Talat om sitt sammanträffande i skogen med en artig svensk officer», inföll prosten; »hon har just undrat om edra vägar någon gång skulle bära hitåt . . . och jag tror ni bereder henne ett nöje med att smaka på vårt hembrygda öl.»

Öllegård var nu icke senfärdig med att på en bricka framställa den begärda drycken, och hållande sig på något afstånd, lyssnade hon på samtalet, under det hon sysselsatte sig med linnesömnad, hvilken hon hemtat ur en på bordet stående korg.

Efter de nyss sagda höfligheterna fann må hända prosten Nissenius, att han icke hade af nöd att göra någon synnerlig affär af sin unge gäst. Han tittade på det frågande ölet i bågaren och talade några likgiltiga ord om socknefolket, sommarvädret och utsigten för honom sjelf och grannarne att få grödan inbergad.

»Ni är lyckligare än flertalet, herr prost, ty i er omgifning har kriget ännu icke rasat, och vi skola hoppas, att den här bygden fortfarande blir skonad», sade ynglingen.

»Amen», inföll presten och kisade fortfarande på bågaren.

»Här i Skåne står det dock i allmänhet ganska beklagansvärdt till . . . sorg och nöd är i stad och land, dock mest i de trakter, som äro belägna vid landamäret . . . bröd saknas ofta så väl i prestgården som i bondens hydda.»

»Svåra tider . . .»

»Det må ni väl säga, vördig prost! Jag hoppas dock, att dessa präfningsdagar snart hafva en ända! . . . Kung Christian skulle icke gjort något infall här, derest icke

folket, eggadt af adel och prester, ansett sig nästan hafva handlat orodligt, om det ej sökt återgå till den forna öfverheten, hvilken kom till dem med eld och svärd för att göra sin orätt gällande . . .»

»Håll, håll, min unge vän!» inföll Nissenius och mätte ynglingen med en medlidsam blick. »Hvad vet ni egentligen om folkets förhållande gent emot danskarne? Vet ni väl, huru allt tillgått långt innan fejden utbröt?»

»Jag känner nog till huru Christian i många år låtit bref afgå till folk och herrar här med löften och försäkringar . . . jag vet, att han gifvit nådiga vedermälen af sin gunst . . . jag känner också till huru han esomoftast personligen infunnit sig på kalaser och gillen, eljest ock genom sina utskickade lofvat och tillsagt med fagra ord, det han icke ville lida, att ni längre skulle vara under det svenska ok och trældom, utan han ville gifva er härliga friheter och privilegier», sade junkern med undertryckt häftighet, medan han skarpt och stadigt blickade bort till prestmannen, som med höjda ögonbryn och tillspetsade läppar tycktes intagen af en viss förvåning öfver den unge mannens vetskap om ting, dem man i allmänhet sökte hålla väl fördolda, och dem han sjelf med ett och annat ord nu hade tänkt beröra. »Jag vet också», fortfor den talande, »att han jemväl hotat er, derest ni ej ville underkasta er, då han stod beredd att återeröfra sina så kallade arfländer, så skulle han icke ens skona barnet i vaggan . . .»

Här gjorde han några sekunder en liten paus och återtog sedan lifligt: »För denna hotelses skull . . . för denna naturliga fruktan, som en fredlig befolkning måste känna vid tanken på att se hus och hem sköflade, ömma band slitna . . . denna svaghet gent emot grymma hotelser . . . den kommer också att en gång gälla som *den enda* medlande ursäkt, då fred blir slutad och rättvisa skall skipas.»

Prosten Nissenius såg med en hastig, på en gång forskande och skygg blick bort till den talande, under det han långsamt förde bågaren till sina torra läppar. »Ni tycks ha temligen god kunskap om allt, herr officer! . . . När derföre danske kungen kom med sin väl-

rustade armé och vår kung endast så att säga hade en hand full folk . . . hvem kunde väl då tro, att utgången skulle medföra segrar åt oss . . . det fröjdar mitt hjerta att tänka härpå . . . låt oss nu derföre tömma en skål för segraren vid Halmstad, Lund och Landskrona! . . . Vår unge konungs skål!»

Öllegård, som aldrig hört sin far yttra dylika ord, lät sömnaden hvila i sitt knä, medan hennes ansigte uttryckte häpnad och en glad förvåning.

Hon riktade sina ögon bort till gästen, som, sittande orörlig, liksom han icke hade hört prostens ord, med en viss tveksamhet började: »Antingen är ni svenska kronan uppriktigt underdånig eller är ni icke så lätt att genomskåda, herr prost. . . . Jag kom hit icke allenast derföre, att jag gifvit mitt löfte till jungfru Öllegård, utan derföre att jag ville lägga er på sinnet, att ni redligen måtte hålla tro och lofven till er rättmätiga öfverhet. . . . En prestman har sina sockenbors hjertan i sin hand, deras sinne-lag fogar sig efter hans vilja och de dela hans åsigter. . . . Om presterna icke burit två tungor i sin mun, skulle tillståndet i landet varit annorlunda . . . det säger jag er rent ut, och detta har väckt min rättmätiga ovilja.»

Prosten Nissenius mötte med ett mildt leende den unge mannens skarpa blickar, under det Öllegård med glänsande ögon och halföppna läppar i tysthet tycktes gilla hans ord.

Men skulle då fadern icke gifva något inkast? Han var ej van att spara på genmäle, i synnerhet när någon syntes honom misshaglig, och att vara till hälften beskyld för dubbelhet, var må hända förtjent, hon kunde icke utan rodnad tillstå detta inför sig sjelf. I vanligt fall skulle en sådan tillvitelse hafva väckt hans harm, och nu satt han mild som ett lam och menlös som en dufva. Och med hvad rätt talade egentligen den unge mannen dessa ord med en afgörande kraft, liksom hade han rättighet, huru ung han än var, att göra gammalt folk förebråelser?

Hvem var då denne främling, mot hvilken fadern plötsligen hade bytt om sätt och mot hvilken han visade en respekt, som helt och hållet förbryllade den unga flickan och fylde henne med en oförklarlig ångest?

»Ännu är jag ej fullt två och tjugu år», återtog den talande. »Min lefnadsvishet är icke stor och består blott deri, att jag älskar sanning och rätt. — —»

»Den bästa vishetsregel, herr officer!»

»Men huru oerfaren jag än må vara», tillade han, »har jag haft stora bekymmer och bittra pröfningar. Detta gör, att jag icke kan befria mig från en känsla af mistrogenhet gent emot . . .»

Den unge mannen kastade härvid en tveksam blick bort till Öllegård. Kanske skydde han att inför henne till den gamle själasörjaren komma fram »med ord och inga visor», ty han tillade hastigt: »från en känsla af mistrogenhet gent emot mina medmenniskor. Jag vill dock gerna tro på redbarheten af er medkänsla för vår framgång, och jag dricker er derföre till, vördig prost!»

»Jag ser på Öllegård», sade prosten Nissenius, i det han godmodigt nickade mot dottern, »att hon gerna skulle vara med om att tömma den här skålen!» Och räckande henne en bägare, tillade han glädtigt: »Nå, åt hvem önska vi en slutlig seger?»

»Svenskarne!» sade flickan, öfver hvars ansigte flög en stark rodnad.

»Ni hör nu, eller med er skarpblick, rättare sagdt, ser ni, herr officer, att denna önskan direkte stiger från Öllegårds hjerta. Qvinfolken bilda sig sällan egna åsigtter», tillfogade han skrattande. »Vid hemmets härd lära de tänka och deras ord är ofta: ur säck och i påse!»

»Jungfru Öllegård bär i så fall i sina ögon ett godt vittnesbörd om er trohet, vördig prost», sade den unge krigaren glädtigt, i det han räckte sin bägare till flickan, som fylde den på lekande rand.

»Mätte Herren hålla sin nådiga hand öfver svenskarne!» sade nu prosten, som hade rest sig upp, och blickande i taket höjde han bägaren.

»Amen!» hviskade Öllegård.

»Lefve kung Carl!»

»Och härmed tackar han för visad gästfrihet!»

Den unge konungen böjde sitt mörklockiga hufvud och förde den skummande bägaren till sina läppar.

FEMTE KAPITLET.

Öllegårds nyss så rosenkindade ansigte hade blivit blekt.

Den förvirring, som uppstått i hennes sinne öfver faderns undfallande sätt mot denne främling, hade ännu icke vikit bort, då hon erhöll förklaringen öfver hans beteende.

Med darrande hand stälde hon bort bägaren och hade svårt att tillbakatränga de tårar, som stego henne i ögonen, under det hon icke tycktes akta på den häpna öfverraskning, parad med angenäm förvåning, hvilken fadern under ödmjuka vördnadsbetygelser lade i dagen.

Denne unge krigare, som hon tänkt en gång få helsa som sin käreasta, denne yngling, som skulle skapa sig en tryggad ställning för att kunna hemföra henne och hvilken hon föreställt sig som en jemnbörding — denne var konungen!

Han, med det brunlockiga hufvudet och de klara ögonen, hvars bild hon i sina drömmar så ofta framkallat, och som stått henne så nära, var i verkligheten fjerran skild från henne.

Huru förmäten hade hon icke varit . . . huru betagen af klandervärd dårskap!

Hennes känslor voro fulla af förvirring, der hon med vördnadsfull häfvan såg konungen åter intaga sin plats, under det hennes fingrar famlade efter sömnaden. Hon fattade icke de ord, som härefter vexlades, hon blef tilltalad och svarade utan att rätt förstå hvad man sagt, och först då hon i den lilla trädgårdstappan fann sig gående utmed konungens sida, kunde hon befria sig från denna dofva oreda i sina intryck.

»Låt oss slå oss ned här, jungfru Öllegård», sade konungen, i det han tog plats på en rankig bänk. »Er far hade rätt, det var verklighen qvaft i kammaren, och som jag dessutom kom under fund med att jag hindrade honom skrifva färdig sin predikan, så var det bäst att ge oss hit.»

Konungen makade plats för Öllegård i det han såg sig omkring. Denna lilla trädgård, illa skött och med gamla ruckel och skjul bakom bänken, föreföll honom i denna stund ganska inbjudande, der han satt vid den unga flickans sida.

Vid deras tillfälliga möte i skogen, huru barnsligt öppen hade hon icke varit, huru språksam och glädttig, och nu kunde han knappast locka ett ord ifrån henne. Och likväl syntes hon honom i denna stund tusen gånger mera intagande, der hon med nedslagna ögon, med ett tankfullt, nästan sorgset utseende, till hälften vände sig ifrån honom. Han kände dock ett begär att återväcka denna naturliga liflighet, och han frågade omedelbart efter orsaken till hennes allvarliga lynne.

»Ers majestät!» stammade Öllegård rodnande.

Det var således majestätet, som kommit henne att förlora denna öppna glädttighet, hvarmed hon förut hade mött honom. Om också kung Carl hade den menckliga svagheten att sätta högt detta majestät, så var han dock desslikes en ung man, som inför denna vackra flicka icke tyckte om allt för högt uppresta skrankor.

»Hvad nu, jungfru Öllegård!» utbrast han glädttigt. »Nej, låt oss för all del icke, i den här lilla lugna vrån på landsbygden, grubbla vår hjerna med några etikettsfrågor! . . . Att med munter skämtsamhet fördrifva ett par timmar kan jag just behöfva. . . . Icke för att jag vanligtvis är mycket talträngd», tillade han leende, »men jag känner ett riktigt behof att språka med er.» En lätt färgskiftning flög härvid öfver hans solbrända ansigte. »Se der, uppöfver oss», afbröt han sig; »ser ni, der flyger en skata, som tagit körsbär . . . jag tror vi följa exemplet och börja med att plundra det här trädet. . . .»

»Denna hage var förr mycket väl skött», sade Öllegård, i det hon höjde sig på täspetsarne för att böja till sig en gren, hvars svällande frukter hon bjöd åt Carl, »men far bryr sig i dessa tider icke stort om trädgårds-skötseln . . . det är godt nog som det är att blifva nertrampadt, säger han . . . men blommorna har jag vårdat mig om så godt det stått i min makt.»

»Och häri har ni ju lyckats.»

»Der har ni en vacker ros . . . den är från ett aflägg, som jag en gång fick på Ljungby», sade Öllegård, som redan till hälften hade glömt den rangskilnad, som fans emellan dem.

»Jag har förut i årtal vistats på landsbygden och den är mig kär.» Konungen insöp blommans doft i det han fortfor: »Ja, hvad behöfver väl människan mera än ett enkelt hem och en liten örtagård. Vid ens fötter har man det man kan odla och skörda, och öfver ens hufvud det omätliga, som man kan begrunda. Om Försynen hade stält mig här . . . jag skulle icke klagat. Att bära kranan är ofta tungt nog. Men jag har också haft en tid då lifvet lekte.» Och han lutade sig tillbaka och stödde ryggen mot körsbärsträdets stam samt började förtälja om sin tidigare ungdom, då han vid moderns hof lefde lugna och sorgfria dagar. »Jag gjorde nättopp hvad som föll mig in», sade han, »och särdeles klokt använde jag icke min tid . . . visst sökte jag en och annan gång få reda på mängen af de åtgärder, som företogos af de herrar, hvilka i mitt ställe styrde riket; 'den sofver icke alltid, som blundar'; men helst var jag med om jagter och muntra fester.» Och nu började han en liflig beskrifning om kapplöpningar, brottningar, målskjutningar och andra manliga idrotter. Hans ungdom tog ut sin rätt, hans ögon började glänsa och hans ansigte fick en ljusning, som om sorger och bekymmer aldrig hade funnits till för honom.

De gamla jagthistorierna började leka i hans håg. Han skildrade trollslogarne, dit ännu ingen solstråle inträngt och der björnarne hafva sina iden i bergskrefvorna. Huru hade han icke, knappt en aln hög, lyssnat till historien om bergakungens dotter, som i underbar fågring villar vandraren från hans led . . . eller huru den snöda skogsfrun med sin sköna framsida hade kommit för att värma sig vid jägarens upptända natteld, och sedan, om han icke förstått att akta sig, fört honom till säker undergång.

»Och har ni sjelf någonsin sett ett eller annat, som icke kan förklaras?» Öllegård var en smula andlös, der hon nu vände sig till honom.

»Hvarken skogsfruar eller bergakungens dotter ha varit farliga för mig», svarade konungen glädtigt, hvarpå han något allvarligare tillade: »fast det nog finnes mycket underligt till i denna världen.»

Ifrigt inbegripna i sitt samtal, hade de icke märkt huru gårdsdrängen, ett stycke från blomsterhagens inhägnad, hade stannat för att betrakta dem. Härunder hade ett bredt leende glidit öfver hans ansigte. »Vår egen prestjungfru, tror jag, håller sig icke heller för god, när det gäller att tissla och tassla med en ung junker», tänkte han, och närmande sig långsamt och försigtigt, stod han snart dold bakom de skjul och uthus, som reste sig bakom bänken. »I så fall skulle man, min själ, få sig ett godt skratt!»

»Jagt har alltid varit mitt älskningsnöje», återtog konungen. »Huru ofta har jag icke tillsammans med lekbröder och kamrater genomströfvat de stora Nerikesskogarne . . . jag glömmar aldrig mitt barndomshem, Kungsör . . . skall jag väl någonsin få återvända dit?» Och nu beskref han kungshusets enkla träbyggnad, hvarest han blott hade plats för några vänner och tjenare, ett koppel hundar och en gammal björn.

»En lefvande björn?» sade Öllegård och såg upp med runda, förvånade ögon.

»En riktig lefvande best, som följde mig öfverallt och som nu går borta på gården, der han vankar omkring och sörjer mig.»

Carl blickade framför sig med ett uttryck liksom såge han långt bort i fjerran.

»Jag minnes min sista jagtutflykt», återtog han lifligt; »det var hos Gustaf Soop på Finnåkers bruk jag då gästade. På en ort i skogarne, som kallas Oppåsen, hade jag just stannat, när ett ilbud kom, som underrättade mig om danska krigets utbrott. I stammen af den väldiga tall, under hvilken jag hvilade, skar jag mitt namn och den 14 April 1675.»

Konungen tystnade några sekunder. Han syntes full af allvarliga tankar, dem Öllegård icke vågade störa, men opåtanligt blickande bort till henne utbrast han:

»Nej, jag tröttar ovilkorligen ut er med att oupphörligen tala om dessa jagter . . . för en ung jungfru kunna de icke ha någon lockelse, medan de för min egen del föra en mängd kära och märkliga hågkomster i släptåg.»

»Jag glömmet härunder», fortfor han med mulnad blick, »jag glömmet härunder en dyrbar tid och att jag sträckt ut mitt dröjsmål längre än jag hade tänkt. — Se, der borta vid fönstret står också prosten och spejar efter oss. Medan han skött sitt åliggande, har jag glömt de viktiga värf, som kalla mig. Första gången på lång tid har en dylik försummelse kommit mig till last . . . men någon gång älskar man att genomgå de nöjsamma stunder man upplefvat . . .»

»Det är sant», sade Öllegård, »jag kan mången gång i tankarne lefva om hvad som händt.»

»Emellertid hoppas jag det icke är sista gången vi språka med hvarandra . . . hos er, jungfru Öllegård, tycker jag mig lugnt kunna nedlägga mina tankar. . . . Jag börjar redan nu längta efter den stund, då jag härnäst får återse er . . .»

Öllegårds ansigte glödde, bakom de skuggande ögonhåren strålade hennes blickar och groparne i hennes kinder formade sig till ett blygt småleende.

Hennes fågring föreföll den unge konungen allt mera strålände och bedårände, och på hans ansigte syntes liksom en afspegling af Öllegårds blyga leende.

»Låt någon gång edra tankar följa mig», sade han sakta, »och nu farväl, skön Öllegård!»

SJETTE KAPITLET.

Bakom skjulet stod gårdsdrängen fortfarande nedhukad.

Genom en springa kunde han emellertid se fällen af Öllegårds blåa klädning, som vid bortgåendet frasade öfver sandgångarne. Först sedan ljudet af de båda bort-

gåendes steg hade upphört, skyndade han till stallet för att der passa på att leda ut den unge junkerns häst.

Stort klok på innehållet af de båda ungas samtal hade han icke blifvit. Några riktiga kärleksord hade de icke vexlat, så mycket kunde han likväl granneligen urskilja, äfvensom att deras vistande i hagen icke skett i hemlighet, ty han såg huruledes pastorn småmysande kom dem till mötes. Att junkern emellertid måste vara en förnämlig personlighet fattade han också, ty aldrig hade han väl sett prostfar vara mjukare i ryggen än i denna stund, der han stod bugande ute på trappan.

Gårdsdrängen ref sig en smula missbelåten i hufvudet. Att en gång slå Kerstin i näsan med, att jungfru Ölle-gård och en annan viss person voro lika benägna för möten och kärlekssnack som trots två stackars tjänare, på hvilka alla jemt och ständigt hackade, detta skulle ha varit en riktig fröjd. Och prostfar sedan, som mer än en gång piskat Sven både gul och blå för att han funnit honom i Sissas närhet — det skulle ha varit nöjsamt att se huru han vid dylika små snedsprång skulle ha betett sig mot sitt eget kött och blod.

Sven började trefva utanpå sin tröja. Hvar han måtte lägga sin hand, vare sig på armar, axlar eller bröst, så kände han en viss styfhet och vända. Han var ju nästan rent af mörbultad och detta endast derföre, att han på morgonqvisten hade blifvit påträffad med att genskjuta Sissa, då hon sprang till ladugården.

Den husaga Sven under årens lopp allt emellanåt fått undergå, dessa käpprapp, som haglat öfver honom, hade småningom en smula gallbemängt hans blod.

Han hade börjat med att gräma sig öfver dessa handgripliga tillrättavisningar, tills han en vacker dag önskat allt möjligt ondt öfver sitt husbondfolk.

Om han på ett eller annat sätt kunde bidra till deras skada, var detta honom icke ovälkommet, och han vårdslösade nu gerna det arbete, han förut nitiskt hade utträttat.

På detta sätt hade han börjat taga sig en och annan middagslur, och han svängde hvarken lien eller skötte

plogen med den driftighet, för hvilken han förut hade utmärkt sig.

Han stod nu i stallet bredvid spiltan, der han gifvit hästen foder, då Sissa i detsamma, med klappande träskor, kom insusande som en hvirfvelvind.

»Led ut hästen», skrek hon. »Kungen skall rida sin väg!»

»Kungen ... prat! Den der lille spenslige junkern ...»

»År svenske kungen! ... Kerstin har sjelf sagt det ... och han har suttit aldeles som en vanlig människa och druckit öl tillsammans med husbondfolket ... och han har förut en dag mött jungfru Öllegård i skogen ... jag såg ju med egna ögon, då han kom släpandes efter henne med den stora löfruskan, som jag se'n drog fram till gården ... åh, jag kände granneligen igen honom!»

Sven klådde sig åter igen i hufvudet. När allt gick omkring, så var detta besök ganska märkligt ändå.

»Min lif och själ borde inte danskarne få veta, att prosten gömmer en räfsvans», tänkte han, der han nu förde hästen fram till förstugutrappan. »Nu förstår jag hvarföre vår ärevärdige prostfar grinade som en solvarg! ... Den ena dagen önskar han allt ondt öfver det svenska folket, och den andra är han färdig att krypa på sina bara knän för den ypperste bland dem ...»

Och nu ansträngde han sina ögon för att genom det lilla fönstret i helgdagskammaren uppfatta en skymt af konungen, hvilken hållit till godo med den anrättning Kerstin hade tillredt. Sedan den dag hon fick silfvernålen, hade hon icke varit så lycklig och hufvudyr som i denna stund.

Hela huset hade blifvit totalt upp- och nedvändt i samma stund de båda unga gått ut i trädgården, då prosten, sanningen att säga, i stället för att skrifva predikan, hade skyndat till köket, förkunnande hvilken förnämlig och oväntad gäst det var som hade anländt. Lik en besatt hade då Kerstin rusat ut för att vrida nacken af ett par kycklingar, och Sissa hade plockat fjädrar så att de yrde omkring henne; stekspettet hade kommit fram, ägg blifvit vispade till en bastant kaka, och i detta stekos, under detta fräsande och puttrande, återvann småningom

prosten den fattning han vid konungens plötsliga uppträdande nästan varit på vippen att förlora.

Och nu gick Kerstin mysande omkring för att passa upp vid bordet. Hennes gamla, skrynkliga ansigte hade blifvit blossande rödt, och hon kände sig nästan färdig att spricka af högmod, då konungen berömde hennes bakverk.

»Gud välsigne det unga, krönta hufvudet!» tänkte hon, der hon stassade omkring och fylde bägarne, och då den höge gästen tackade för visad artighet, tyckte hon att orden enkom voro sagda till henne, och neg så djupt som om hon aldrig ämnade resa sig igen.

»Ja, vi se hvarandra kanske ännu en gång!» Och härvid blickade konungen bort till Öllegård. »Men i presthus bruka vanligtvis vara rik välsignelse på barn», tillade han glädtigt, »dock här ...»

»Här vid lag är det icke något undantag», inföll prosten småleende. »Jag har ännu tre döttrar och trenne söner.»

»Fostras de då icke i hemmet?»

»Vid krigets utbrott fann jag rådligast att sända bort barnen, så att de i lugn kunde växa upp ... men befaller icke ers majestät ...»

»Nej, nej, jag är stort belåten!» Och konungen sköt ett fat med syltade frukter ifrån sig. »Hvar har ni funnit denna lugna fristad?»

»Jag härstammar från en gammal adlig släkt, Nicolaus Nicolai ... och har ännu anförvandter i Sonderburg på ön Als», sade prosten, en smula tvekande om han skulle komma fram med sanningen, men icke vetande huru han skulle kunna undvika densamma.

»Det är således dit ni sändt edra barn?»

Något förbryllad höjde prosten jakande sitt hufvud.

»Om icke Öllegård, just vid det tillfället då barnen måste afresa, hade legat i en svår och långvarig feber», svarade han, »så hade hon naturligtvis fått åtfölja dem. Lyckligtvis har Gud hållit sin skyddande hand öfver mitt ringa hem, så att min dotter icke varit utsatt för någon fara ...»

»Och det blir jag icke heller ... jag har den aningen!»

inföll Öllegård glädtigt. »Jag slipper ju lemna söta far ... jag har icke den ringaste håg att resa dit öfver ...»

Carls blickar, som hade mulnat, klarnade hastigt.

Att sända sina barn till fiendens land för att uppfostras var något, hvilket han ju hade kunnat vänta, då han betänkte allt hvad han förut sport angående prosten Nissenii förhållande under stora ofredens tider. Öllegårds lilla inkast kom honom dock att finna sig mindre obehagligt berörd.

»Om din ditresa, Öllegård, blir aldrig mera fråga», inföll prosten, hvilken i konungens ansigte läste som i en öppen bok.

Segern lutade ju för öfrigt åt svenskarne, den unge konungen hade haft lyckan med sig hvar han dragit fram. Det var för öfrigt en ren välsignelse att Öllegård visat en så liflig förkärlek för deras sak. Detta kunde han icke neka att erkänna för sig sjelf, och när nu konungen till på köpet satt som gäst vid hans bord, började han beräkna de fördelar, som han möjligtvis kunde vinna häraf, samt ångrade nästan alla de uppoffringar han gjort för sina gamla vänner.

Nu berodde det blott på att kunna behålla sitt lugn samt att vid konungens skarpa blickar förstå att visa en godmodig dumhet, liksom vore han allt för trinds kallig att begripa det han begått något, hvilket på ringaste sätt kunde misstydas.

»Min äldsta dotter, Anna, som är ett par år äldre än Öllegård, är förlofvad med rådman Klüg i Christianstad», sade prosten, som lekte med några brödsmlur och såg bort till konungen med en öppen blick. »Giftermålet är likväl tills vidare uppskjutet. ... Den stackars flickan lemnade så att säga sitt hjerta kvar i hemlandet, dit alla hennes önskningar gå ut på att återvända. ... Detta kommer också att ske, så snart en tänkbar lägenhet yppar sig. ... Hon är så godt som i mors ställe för de öfriga barnen, hvilka äro allt för outvecklade att ännu ha några egna åsichter, vare sig om ett eller annat, fastän de nog på sitt barnsliga sätt längta efter hembygden.»

Det låg en viss faderlig omtänksamhet i de upplysningar han lemnade rörande dessa husliga angelägen-

heter, liksom gjorde det honom ett stort nöje att vidröra dem. Och då nu måltiden var slut, läste prosten den långa bordsbönen samt inlade dervid ett sken af andakt och frid, till stor belåtenhet för honom sjelf och till verklig uppbyggelse för hans åhörare.

Få minuter härefter satt konungen på hästryggen och galopperade bort ifrån prestgården, medan Kerstin var full af berömmelse öfver hans nedlåtande sätt, till hvilket loftal Öllegård lyssnade utan att förmå sig att instämma. Hon hade bättre tyckt om, derest ett »nedlåtande» från hans sida icke hade kunnat komma i fråga . . . om han endast varit en ung krigare utan namn, utan rang, men med världen öppen för en kamp om lyckan!

Kerstin var allför pratsjuk och prosten Nissenius allt för upptagen af sina tankar, så att ingendera af dem aktade på huru tyst och nedslagen hon gick till sitt arbete.

Ute på vägen stod emellertid gårdsdrängen bredvid Sissa. Det var första gången han icke hade ett svar för hennes barnsliga anmärkningar. Han förde härunder fingrarna genom håret, liksom hade han fått i sitt hufvud en del brydsamma tankar.

»Jag behöfver inte alltid gå här», sade han slutligen. »En kan nog skaffa sig något bättre . . . du skall få se, Sissa, att jag skall göra det, och då får du höra af mig.»

»Hvad tänker du väl ta dig till, Sven?»

»Det vet jag inte riktigt sjelf . . . men så mycket är säkert, att här stannar jag inte så länge. . . . En har länge nog varit hund här på gården!»

SJUNDE KAPITLET.

Vid norra sidan af borggårdsplanen på Ljungby, som under denna tid intogs af en hög tegelmur, försedd med skottgluggar, vandrade kung Carl inbegripen i samtal med Johan Gyllenstjerna.

»Det står illa till, mer än illa . . . hvilka förluster hafva vi icke lidit till sjös», sade Carl. »Kom bara ihåg slaget vid Kjögebugt . . .»

»Derest flottan varit anförd af Hans Wachtmeister, hade utgången blifvit annorlunda», genmälde Gyllenstjerna torrt.

»Olyckligtvis hade han icke den rang . . .»

»Nej, han var hvarken grefve eller riksråd», inföll Gyllenstjerna sarkastiskt. »Och någon annan duger icke enligt rådsherrarnes åsigt, att öfvertaga flottans befäl. Fy, tusan, så ömkligt! . . . Det är ju ren brist på vanligt menniskoförstånd att utse en gammal man, som Henrik Horn, den der icke begriper det ringaste af sjöväsendet, till öfveramiral . . .»

»Ja, det kunde ju icke annat än gå illa», mumlade konungen.

»Ers majestät måste bryta med gamla fördomar . . . visa rådet hvem som är herre i landet! . . . säga dem: hitintill skall du gå, men icke vidare!»

»Gent emot dem gälla mina ord föga.»

»Derföre måste en annan ordning komma till stånd!»

Konungen stannade, och kastande en blick på Gyllenstjernas gigantiska gestalt, sade han småleende: »Och denna ordning skulle vara?»

»Utvidgad makt, ers majestät!»

»Jag visste, att du skulle komma derhän . . . alltid samma vanliga, gamla visa.»

»Men jag hoppas, att den icke har en obehaglig melodi? . . .»

»Nej, nej», sade konungen glädligt, »men det går inte så lätt att komma på den trallen . . . regeringsformen pålägger band, som äro svåra att lossa . . .»

»Det måste komma derhän, om någon verklig förbättring skall åvägabringas . . . sättet är . . .»

»Håll . . . låt oss först få fred . . .»

»En ärofull fred . . . det är sättet! . . . Åtminstone är det första steget på den bana, hvarigenom målet skall uppnås.»

De båda männen hade återtagit sin långsamma vandring.

»Utvidgad makt har jag förut sagt . . . jag säger nu envilde.»

Han höll upp några sekunder och tillade lifligt: »Ju flera kockar, ju sämre soppa», säger ordspråket. »Så väl i den inre hushållningen som i de offentliga ärendena måste ändringar ske . . . dessa ändringar är ers majestät vuxen att utföra . . .»

Carls ansigte, fullt af allvar och kraft, var vänt mot Gyllenstjerna hvars blickar med ett visst forskande uttryck voro fästa på honom. Måhända var statsmannen nöjd med det resultat han tyckte sig hemta.

»Er goda tanke gläder mig . . . och med edra råd att tillgå, Gyllenstjerna, tror jag mig till fosterlandets fromma kunna genomföra behöfliga ändringar . . .»

»Under förmyndarestyrelsen sträfvade jag för adelns jemlikhetsställning . . . jag håller ännu på samma åsigt . . . Mina tankar voro på den tiden att söka åstadkomma ett samarbete, ett regeringssätt, som skulle föra landet från den afgrundens brant, hvartill slöseri, lyx, obetänksamhet och orättrådighet småningom fört oss. — *Konungens makt* såg jag då icke till.»

Carl höjde de fina ögonbrynen. Detta var en bekän- nelse, som han må hända icke hade väntat.

»Jag har emellertid sett ers majestät i en ställning med osäker framtid, med ett krig på lif och död, icke allenast gällande en kamp för rikets yttre makt, utan äfven för dess statsskick. I allt detta trångmål har ers majestät visat ett genomträngande förstånd och en orubblig vilja.»

Gyllenstjerna tystnade några sekunder. Öfver hans mörka ansigte hade fallit en ljusning. »Ers majestät är den man, som skall rädda Sverige från undergång; och efter en liten paus tillade han med eftertryck: »Nu känner jag konungens makt!»

Carl hade eftertänksamt sänkt sitt hufvud. »Mycket skall fordras af mig», genmålde han, »mycket skall fordras, efter som mycket hafver blifvit mig anförtrodt. Gud, som ställt mig till att styra ett folk, han ser att jag eger en hörsam vilja, men kraften ger han efter sitt behag.»

Ett begrundande, nästan högtidligt uttryck låg öfver det unga ansigtet. »Sedan jag i Upsala domkyrka gaf min konunga-ed», fortfor han, »känner jag mig icke mera

tillhöra mig sjelf, utan fäderneslandet, och för detta och dess inbyggares väl, trygghet och ära har jag beslutit att offra de framtidsdagar, Herren tackes förunnna mig.»

Gyllenstjerna höjde sitt hufvud. En samhällsbrytning skulle försiggå, ur ruinerna af det förgångna skulle ett nytt uppskjuta, och det var han som skulle framkasta dessa förbättringsplaner och konungen skulle ordna och utföra dem.

»Jag önskar, att vår Herre måtte förläna oss många lefnadsdagar», sade han lifligt, »och att jag må få visa mitt tjenstvilliga nit. — Men se här kommer Feuquières . . .»

Carl såg sig omkring, liksom skulle han haft lust att på ett eller annat sätt undvika det franska sändebudet, hvilket sirligt, med små korta fjät, närmade sig de båda samtalande.

Efter en vördnadsfull bugning framförde han de hjertligaste helsingar från Ludvig XIV, sin herre, hvilken betraktade Carl med en ömhet och kärlek, som vore denne hans egen son.

»För att på sätt och vis vara i närheten af detta sitt älsklingsbarn, är det förmodligen som ni, herr ambassadör, följer vårt majestät som skuggan», anmärkte Gyllenstjerna.

»Min konung önskar naturligtvis . . .»

»Någon som smått kan hålla tummen på vårt görande och låtande . . . med ett ord, någon som kan inberätta allt hvad som tilldrager sig . . . allt hvad man sagt och tänkt eller möjligtvis ämnat säga eller tänka», sade Gyllenstjerna skrattande.

Feuquières smålog och böjde sitt hufvud förbindligt, liksom hade han hört det mest angenäma skämt. »Ungefärligen så der, kan hända . . .» sade han, »men utan raljeri. . .» Härvid vände han sig till Carl, och åter igen bugande sig vördnadsfullt, började han: »Min konung fram-bär härmed sin lyckönskan till segern vid Landskrona . . . en ny lager i ers majestäts *gloire* . . .»

»Min höge kusin är särdeles uppmärksam», sade Carl, i det han riktade sina steg mot hufvudbyggnaden. »Må hända har ni, herr ambassadör, äfven i uppdrag att lemna

mig förhoppning om, att vår underhandling med Holland snart för till lyckligt resultat?»

»Det är en köpmansstat, ers majestät, som nog icke i längden fortsätter en rörelse, hvilken ger mera förlust än vinning.»

»Ja», inföll Gyllenstjerna med ett litet ironiskt leende, »den kække amiral Trömp vet nog, att på Sveriges Östersjöstränder alla städer och herresäten äro så utplundrade, att intet mer finnes att taga!»

»Eh bien, Holland drar sig också säkerligen ur spelet», sade Feuquières, »och derefter blir fullkomlig fred afslutad.»

»Då ändtligen Sverige kan hoppas få ersättning för allt hvad det lidit», tillfogade Carl lifligt.

»Naturligtvis . . .»

»Och återfå sina i detta krig förlorade länder!»

»Hm! . . .»

Feuquières höjde ögonbrynen samt sände en hastig blick bort till Gyllenstjerna — bland Carl XI:s män den förnämligaste så väl i kropps- som själsstyrka, känd för sin hänsynslöshet att, när det gälde, säga de bittraste sanningar samt att icke sky något medel då han önskade vinna ett mål. Denne »Grof-Jan», som drottning Christina en gång kallat honom, hvaraf ordet »grobian» kom i folkspråket, denne af Feuquières fruktade personlighet höjde nu äfvenledes de buskiga ögonbrynen öfver sina djupt liggande ögon samt framstötte i sin tur ett ljudligt: »hm!»

»Man bör naturligtvis hoppas det bästa», fortsatte Feuquières utan att låtsas märka det begär af härmningslust, som tycktes hafva kommit öfver Gyllenstjerna.

»Jag icke allenast hoppas det bästa, utan väntar det bästa», sade Carl med eftertryck. »Blir ett kommande fredsfördrag icke afgjordt enligt min önskan, så slåss vi till sista man!»

»Men, man kan dock icke fordra . . .»

»Icke ett ord vidare, herr Feuquières!» ropade konungen.

»Den westphaliska freden bör hållas i helgd», sade Gyllenstjerna.

»Oh, mon dieu!» Den sirlige fransmannen höjde mot skyn promenadkäppens vackra guldknapp. »Det är klart att man skall göra allt för att någorlunda åvägabringa...»

»Till punkt och pricka håller jag mig vid det som jag har sagt!»

Härvid rusade Carl in i förstugan samt slog dörren häftigt igen efter sig.

Feuquières skakade på hufvudet och drog sig långsamt tillbaka, under det Gyllenstjerna med en gillande åtbörd följde sin konung.

ÅTTONDE KAPITLET.

»Halt!»

Det började röra sig i busksnåret, som om en orkan hvirflat omkring bland grenar och qvistar, och då de nu häftigt böjdes åt sidan, störtade flere beväpnade män emot en ensam vandrare, hvilken med möda tycktes kunna släpa sig fram.

»Aj, gör mig inte något ondt!» ropade vandraren, hvars kläder voro öfverhöljda af dam och lera, och hvars smutsiga ansigte uttryckte den högsta förfäran.

»Hvad är du för en fähund, som smyger dig här omkring?»

»Jag... åh!» Man hade fattat den öfverrumplade i kragen och nu skakades han hit och dit.

»Du är en spion... det syns ju tydligt!»

»Skjut ned honom... lägg an!» Och härvid stöttes den fasthållne häftigt åt sidan, hvarvid han tumlade omkring, förlorade fotfästet och föll framstupa.

»Nej, skjut inte ännu!... Först skola vi väl ha en liten rolighet med honom!»

»Det är rätt... han bör smaka några tum jern innan det smäller. Kör in spjutet i låret på honom!»

»Detta är ett sätt att få honom till att bekänna!»

»Förbarma er öfver mig!» ropade den omkullfallne, som börjat sprattla med benen och fäkta med armarne för att freda sig för sina förföljare.

»Den svenske haren tar till bönboken!»

»Jag är inte svensk!» skrek karlen, som nu lyckats springa upp och för några sekunder slita sig lös. »Jag hör till kung Christian, jag så väl som ni! . . . Jag söker er kapten . . .»

»Vi äro kaptener allihop! . . . Sjung ut med det du har på lefvern!»

»Man har sagt att Nils Tideman skall hålla sig någonstans här i närheten . . .»

»Och du skulle ha något att säga honom? . . .»

»Det är inte utan . . .»

»Lätta ditt hjerta för oss!»

»Helst skulle jag likväl vilja tala med Tideman!» sade karlen, som repat en smula mod vid den rörelse af tvehågsenhet hans förföljare visat under nämmandet af friskyttehöfdingens namn. »Det är något enskildt jag har att säga . . . jag har mer än en gång träffat honom, då han varit i Ljungby prestgård . . . och jag tror han skall tacka mig för de upplysningar jag har att meddela.»

»Om du ljuger, karl, blir du spetsad!»

»Vi kunna snart öfvertyga oss!» Ett par starka armar fattade åter tag i hans krage, och på detta sätt forslände honom fram öfver oländig mark och tjocka snår, hade man börjat bestiga Balsberget.

»Det kan likväl vara spioneri med i spelet», anmärkte en af männen. »Låt oss binda för hans ögon.»

»Passar det här fina handklädet, som den svenske kraken fick släppa till, då jag sköt honom i natt?»

»Han fick nog också släppa till sin penningpung . . .»

»Retar det dig», sade mannen skrattande och svängde framför kamraten en icke synnerligen späckad läderpung. »Men drag hårdt åt duken, att han inte kan snegla inunder den.»

Och nu bar det åter å stad, dock icke så fort, ty stigen förde oupphörligen uppåt.

Andtruten och färdig att digna i hvarje ögonblick, ansträngde den alltjemt fasthållne mannen sina sista kraf-

ter för att följa dessa män, som ömsom skrattande och skämtande, ömsom svärjande och grälände oupphörligen drefvo på honom, tills man plötsligen befalde honom att lägga sig på knä.

»Här gäller det att krypa på fyra!»

»Se så . . . framåt marsch!»

»Var nu inte som en förbannad snigel, utan låt det gå undan!»

På detta sätt uppmuntrad med ord och några kraftiga sparkar, började karlen krypa längs åt en smal och lång urhålkning, mot hvars skarpa kanter han skrapade sidorna och stötte sitt hufvud. Kännande sig slutligen kommen på en mindre trång plats, sökte han resa sig upp. I samma sekund rycktes bindeln från hans ögon och en sträf röst ropade: »Ver da!»

Karlen drog sig skygg åt sidan.

Framför honom bredde sig ett nattsvart dunkel, här och der upplyst af ett par bloss, hvilka kastade ett flammande sken öfver hans följeslagare, som en efter annan tycktes kråla fram ur jorden. Han förnam ett talande hit och dit, om huru man påträffat honom i närheten af berget och af hvad orsak man fört honom med sig. Halft bedöfvad, maktlös och darrande stödde sig den för spioneri anklagade mot klippväggen. Öfver hans torra läppar kom då och då ett svagt stönande. Plötsligt tycktes han likväl återvinna nya lifskrafter, då ett af blossen häftigt fladdrade till och i detsamma kastade sprakande gnistor öfver en storväxt man, som i detta ögonblick reste sig upp från en på marken utbredd kappa, på hvilken han hvilade.

»I känna mig nog säkert igen, kapten Tideman», sade karlen, som gått framåt några steg. »Jag är Sven, gårdsdrängen på Ljungby prestgård.»

»Ja, min själ, tror jag inte jag känner dig, fast ditt ansigte är nästan igengrodt af smuts.»

»Åh, jag har slitit som en hund för att komma hit», sade karlen halfgråtande. »Jag har gått så att fötterna äro alldeles svullna och förstörda . . . jag har hvarken skytt leriga vägar, moras eller skogssnår, jag. . .» Han tystnade. Kanske hade han hållit på att säga det

han nästan ångrade all den möda han gjort sig för att uppsöka Tideman, ty han började med ett uttryck af förvirring rifva sig i hufvudet, medan en djup snyftning framträngde ur hans bröst.

»Jag har lunkat omkring nästan både dag och natt . . . jag har gått som ett gångande skepp . . . åh, jag kunde väl inte tro att det skulle vara så svårt att få tag i er, Nils Tideman! Än har man sagt att I var här, och än har man sagt att I var der . . .»

»Vår kapten är inte så lätt att spåra upp!» sade männen skrattande.

»Till saken», inföll Tideman, som började känna sig otålig.

»Jag har varit illa handterad hvar jag än har dragit fram», fortfor Sven, som, sedan han väl kommit i farten med sitt lidandes historia, icke så lätt var att hejda. »Också är det inte underligt att jag ser ut som ett svin . . . här har jag likväl värst blifvit behandlad . . .»

»Hvarför tusan har du då gett dig ut?» afbröt Tideman. Sven började åter rifva sig i håret och såg sig skyggt omkring.

»Drag er undan ifrån oss!» befalde höfdingen de omgifvande männen. »Har du något du vill förtro mig?» frågade han derpå kort, och kastande sig ned på sin hviloplats, intog han en halffiggande ställning, medan han vinkade Sven att komma närmare.

»I hade inte väl lemnat Ljungby, kapten, innan der tilldrog sig ett och annat, som jag tyckte I borde ha reda på, och derföre gaf jag mig å stad. . . . Se, det är på det viset, att jag tror det vördig prosten inte är att lita på! . . . Jag tänkte som så . . . nu skall han, min själ, få igen för allt det ovet jag fått . . . alla käpprapp han låtit hagla öfver mig . . . och för att han inte unnat mig en och annan gång tala ett par ord med Sissa! . . . Stackars Sissa, jag må undra hur hon tar att jag är borta! . . .»

Sven gned sig med afvigsidan af handen mot ögonen. »Åh, det käns alldeles som om jag hade en qvarnsten i bröstet!»

»Prosten inte att lita på», upprepade Tideman afbrytande. »Hvad menar du?»

»Jag menar att han i smyg håller med svenskarne. . . .
Har jag inte sett honom buga och krusa för deras kung,
då han här om sistens kom ridande till gården . . . »

Tideman, som liggande stödde hufvudet mot handen,
reste sig hastigt. »Kung Carl, säger du?»

»Han kom dit ett par dagar efter det I sjelf var
der . . . »

»Djefvulen! . . . Det hade varit en fångst för mig!«

»Det hade nog inte varit svårt . . . han kom ju pin
ensam . . . »

»Vet du hvad som förde honom dit?»

Trogen sin gamla vana ref Sven sig åter bakom öro-
nen. »Först tänkte jag att det var en ungersven», sade
han, »som sökte jungfru Öllegård, samt att han hade något
hemligt kärlekssnack, der han satt med henne i trädgår-
den . . . men så riktigt helt var det ändå inte emellan
dem, för jag smög mig bakom bänken och hörde dem
språka en lång stund . . . fast nog tror jag han hade ett
godt öga till henne, för det var inte första gången de
råkades. . . . Sissa har en gång sett honom följa henne ur
skogen . . . »

»Anamma den satan!» Tideman knöt sina händer.

»Och prostfar känner till detta möte, tror du, samt att han
visste det var kungen som var på besök?»

»Med all säkerhet. . . . Då de begåfvo sig ur träd-
gården, kom han smilandes emot dem, som om han sett
två englar.»

»Han gör som så många andra och vänder kappan
efter vinden», tänkte Tideman, i det han föraktfullt höjde
sina axlar. »Men att på en gång tjena två herrar går
icke i längden, och detta skall heller inte lyckas för gub-
ben Nissenius. Han skall, min själ, näpsas!»

»Kamrater!»

Tideman hade ställt sig upp, och sträckande ut armen
mot de församlade männen, hvilka vid hans tilltal hade
närmat sig, fortfor han:

»Jag var endast en pojke då Roskilderfreden söndrade
oss från Danmark. Omkring aderton år måste vi lyda
under Sverige, men månet bondehjerta klappade fortfa-
rande af kärlek till det forna kungahuset, af längtan

att förenas med det forna brödralandet. Fastän endast ett barn då fredstraktaten slöts, glömmet jag aldrig den stund då danska fanan sänktes och den svenska höjdes . . . jag glömmet aldrig mina anförwandters klagan och tårar . . .»

Tideman tystnade några sekunder. Djupt hemtande efter andan återtog han:

»Det förflutna var, som sagdt, af mången icke glömdt. Då derföre kung Christian med en lysande här och lysande förhoppningar landsteg i Skåne, helsade vi honom med jubel! Och då jag förnam, att några tappre män, lika sinnade som jag, hade samlat sig under egna anförare för att kämpa mot svenskarne och deras anhang, så grep jag till vapen och blef snart vald att vara en bland dem, som skulle stå i spetsen för de stridbare män vi samlat.

»Jag har varit med om då vi vid Loshult öfverföllu och borttogo den transport af silfverpenningar, som inpackade i fjerdingar jemte andra dyrbarheter voro afsända till kung Carl . . . en förlust, som i förstone nästan gjorde honom urständssatt att fortsätta sin orättfärdiga strid. . . . Jag har varit med om att brandskatta byar . . . att plundra herregårdar . . . att tömma böndernas lador . . .

»Jag har utfört detta för att kunna underhålla vår trupp och för att sända öfverblifna medel till kung Christian.

»Kan någon bland er stiga fram för att säga, det jag för egen räkning behållit så mycket som en daler? . . .»

»Nej, aldrig!» ropade en del röster, och mångt bistert ansigte blickade med beundran bort till deras anförare, som vid sin fråga hade höjt hufvudet.

»Jag har varit med i mången strid . . . jag har gjutit mitt blod . . . jag har svurit att segra eller falla! . . .

»Jag hatar svenskarne, och för hvarje framgång de rönt har detta hat fördubblat sig. . . . Låt segern bli dyrköpt för dem! . . .»

»Den skall bli dyrköpt!» ropade de omgifvande männen.

»De skola ej rosa marknaden, om de segra! . . . Bakom oss brinnande byar och gårdar! . . . Ingen nåd! . . . Undergång åt alla svensksinnade! . . .»

Med ett bedöfvande skri och vapenskrammel helsade man Nils Tidemans tal. Då tystnaden omsider inträdde, fullföljde han:

»Jag vet att jag kan lita på er . . . att I följn mig! . . . Jag säger nu framåt! . . . Bind för ögonen på denne karl!»

Och visande på Sven, som darrade från hufvud till fot, i det han bittert ångrade att han lemnat sin lugna tienst för att uppträda som angifvare, och nu tänkte på Sissa samt hvad hon väl skulle säga om hon såge honom i hans svåra nöd, föll han på knä samt bad om nåd och förskoning.

»Dumbom!» sade Tideman skrattande. »Jag skyddar dig blott för frestelse. . . I denna håla äro våra förråd och skatter förvarade. . . Den, som en gång förrådt en vän, blir aldrig trodd!»

Skjutande Sven åt sidan, kastade han en slokig hatt på sitt hufvud, och släckande blossen, var han den siste som lemnade detta gömställe för rof och plundring.

NIONDE KAPITLET.

Klockorna hade ringt samman och prosten Nissenius hade denna Söndag hållit en uppbygglig predikan. Han hade talat om edens vigt och det förkastliga i att inom sig göra tysta förbehåll, tvärt emot de försäkringar man gifvit. »Om en lem är dig till förargelse, så hugg den af!» hade han ropat. »Drager ditt hjerta dig åt ett håll och pligten åt ett annat, så, huru påkostande det än må vara, qväf ditt hjertas åtrå och lyd pligtens bud. Hvad är all jordisk sorg och vedermöda mot vissheten att hafva handlat rätt? Endast den rättrådige vinner lifsens krona!»

Så der ungefärligen hade han talat och var inom sig ganska nöjd med sin oratoriska förmåga. Det var en öfvergång till de åsigter han numera fann mera lämpliga,

och fullkomligt stridande mot dem, hvartill han förr hade uppmanat. Han fullföljde på detta sätt att orda i samma anda; han erkände sig sjelf vara en syndfull människa, som i blindhet famlat efter rätta vägen, och slutade med en tacksägelse till Herran, som låtit fjällen falla från hans ögon och gjort honom seende samt lärt honom skilja mellan rätt och orätt.

I prestgårdsbänken satt Öllegård jemte husfolket. Hon höll sina ögon mestadels nedslagna. En och annan gång såg hon likvisst hastigt upp till Sissa, som tagit plats längst bort vid gången. Silfverspännena i flickans helgdagströja skramlade sakta, ett pinglande, som eljest under kyrkogångstiden gjort henne ett visst nöje, men denna dag icke rörde henne det ringaste, der hon snyftande lutade sig framåt. Öllegård kände sig riktigt benägen att följa Sissas exempel, der hon, sanningen att säga, kanske icke helt och hållet följde med en predikotuläggning, hvilken Kerstin åter igen åhörde med en och annan gillande nick. Under hemgåendet kunde denna också icke nog berömma den sanna uppfattning prosten Nissenius haft, samt att han tolkat bibeln så som det höfdes en Herrans tjenare.

Öllegård smög sig emellertid snart undan detta allvarliga samtal och gick ut i köket, der hon fann Sissa sittande på dörrtröskeln, med dörren öppen utåt ladugården och de rödkantade ögonen riktade på staldörren.

»Jag tänker som så», sade hon, på Öllegårds vänliga tilltal, »att jag inte står ut med det här längre. Om jag förstår hvad som for i Sven den sista tiden! . . . Att rent af rymma sin väg! . . . Och sedan inte låta höra af sig, fast mer än en månad har förgått . . . den stackaren måtte ha kommit till något ondt! . . .»

»Tänk om du aldrig får se honom mera», framkastade Öllegård.

Sissa vaggade fram och tillbaka. »Detta öfverlefver jag nog aldrig», sade hon sakta.

Öllegårds ansigte ljusnade. Just så hade hon ansett att kärleken borde vara.

»Nu sedan Sven är borta har mycket runnit mig i hågen», återtog flickan. »När jag rätt tänker efter, så

var han sig inte lik under sista tiden . . . men först och sist lofvade han låta höra af sig, i fall han skulle ge sig i väg, hvilket han mer än en gång sade sig ämna göra. . . . Om han inte sjelf vågade sig hit» — härvid kastade hon en skygg och tveksam blick bort till husbondens dotter —, »hvilket kanske inte heller skulle vara rådligt för honom, så kunde han alltid skicka mig något budskap.»

»Ja», sade Öllegård, »har man någon hjertligt kär, så borde man sända något litet minnestecken till bevis på, att man är hågkommen.»

En lätt suck höjde den unga jungfruns bröst, der hon nu gick bakvägen ut, i afsigt att undvika Kerstins varningar öfver det oförsigtiga att ge sig ensam ut i skogen. Och dit längtade Öllegård.

Det hade blifvit fullständig höst. Gräset, som hon trampade på, var vissnadt och löfmassorna öfver hennes hufvud skiftade i gult. Allt var höstligt omkring henne, men hon märkte det knappast. Hon tänkte på en dag då det var full sommar. Hon tänkte på den unge krigare hon här hade mött . . . att tänka på honom, som stod så högt öfver henne, var ju en dårskap, och hon skakade lätt sitt hufvud.

Männe han för sin del någon gång drog sig till minnes detta sammanträffande?

Hon sträckte en sekund längtansfullt ut sina armar, medan hennes hjerta slog hårdt och blodet steg henne åt ansigtet. Det hemlighetsfulla prasslet i skogen kom henne att spritta till. Hon blickade sig förskräckt omkring. Det var henne nästan som hade hon väntat någon; det låg en feberaktig oro i denna väntan, det var en åtrå, hvilken under de sist förflutna veckorna stundom fallit öfver henne, och som ständigt fylde henne med ångest och nu betog henne andedräkten.

Några friska vindkast kommo henne att andas lättare och hon sade i sitt sinne, att på hela jordens ring fans icke en dåraktigare varelse än hon sjelf.

Hon samlade tillhoppa sin klädning, medan hon satte sig under det lummiga bokträd, der han hjälpt henne att bryta ned grenar, och böjande sig framåt, lutade hon hufvudet mot sina händer. På detta sätt höll hon sig orör-

lig, medan hon i tankarne genomgick de bedrifter han utfört. Hon skulle aldrig mera längta efter ett återseende och endast med vördnadsfull beundran ville hon hägkomma honom.

Hon kände sig nedslagen och tankspridd, och i det hon höll ögonen slutna, föll hon i ett drömligt tillstånd. Det susade omkring henne likt ljudet af hviskningar, en och annan liten fogel pep sakt. Plötsligt höjde hon huvudet, ty hon kom ihåg att det var tid på att begifva sig hem, och hon reste sig långsamt, liksom det gjort henne möda.

När hon hade hunnit rakt fram till stigen, som förde till prestgården, vände hon sig om och såg sig tillbaka. På den plats hon lemnat tyckte hon sig se fem eller sex gestalter smyga omkring bland buskarne. Men nej . . . det var ju endast inbillning . . . gestalterna voro som bortblåsta! Hon stannade likväl med klappande hjerta, skärpte synen, spetsade öronen . . . genom hennes huvud flögo tankar på banditer, trollpackor och onda andar . . . hon kunde icke värja sig från en häftig förskräckelse och började springa, och snart stod hon nästan andlös på förstugutrappan.

Men det måtte nu hafva varit skenvarelser eller menniskor af kött och blod, som hon sett, så ville hon dock icke tala derom, ty Kerstin skulle då, så att säga, fått vatten på sin qvarn samt ansett sig hafva orsak att narra »söta far» till att förbjuda henne vandra åt skogen, den enda omvexling, som stod henne till buds i det enformiga hemlif hon förde. För resten hade hon utan orsak låtit skrämma upp sig. I dessa tider strök litet hvarstädes löst folk omkring. Hon hade mer än en gång sett riktiga banditfysionomier, som icke gjort någon i prestgårdshuset det ringaste för när, och om, i den syn hon haft, det icke varit något öfvernaturligt med i spelet, så hade hon ju i alla fall oantastad kommit undan.

Blek och tyst tog hon plats vid middagsbordet.

Prosten Nissenius hade i dessa dagar icke skäl att likna henne vid en fladdrande fogel. Den förändring hon undergått beaktade han likväl föga, kanske tyckte han endast att hon blifvit behagligare och qvinligare. Blott

Kerstin uttalade öppet sin åsigt om, att hon fann det Öllegård nu ändtligen i sitt uppträdande tycktes ha fått ett sätt som anstod en vettig människa, samt att hon omsider lyckligtvis hade lärt sig att tiga då gammalt folk talade.

Först när prosten Nissenius yttrade några ord om kung Carls besök, ett ämne som han ofta med välbehag berörde, i det han undrade, om väl konungen, som det hade glunkats om, skulle taga sitt vinterquarter på Ljungby herregård, ty någon fred var väl inte att påräkna, — först då hade Öllegård höjt sitt hufvud samt tveksamt genmält, att detta rykte nog icke egde någon grund.

»Och hvarföre?»

Öllegård rodnade. Hon kunde väl icke säga, att orsaken till hennes tvifvel var, det hon ej vågade tro på en sådan lycka som att veta, det kung Carl under flera månader skulle dväljas i hennes närhet, samt att hon då kanske någon gång skulle få återse honom.

»För min del anser jag det emellertid ganska troligt», återtog prosten. »Desslikes smickrar jag mig med att hans majestät skall bli ganska nöjd med att en och annan gång höra mig predika. I dag till exempel tror jag han icke skulle haft något skäl till anmärkning.»

Nissenius sörplade med välbehag den af gryn och rotsaker bemängda köttsoipan, medan han fortfor: »Jag har visserligen förut . . . hm . . . kanske allt för mycket hållit mig till det gamla; men då jag riktigt noggsamt betänker det framfarna, så har det svenska oket icke varit så tungt och träldomen icke så svår . . . ty under svenska styrelsen har Skåne fått en högskola, och prester, borgare och bönder hafva erhållit en förut saknad eller åtminstone helt och hållet ofullständig representationsrätt. . . . Var snäll och ös upp åt mig ännu en tallrik soppa! . . .

»En gång vid uppgörelse om mitt och ditt», återtog Nissenius, »komma vi nog att fortfarande stå under Sverige. . . . Jag har gjort mig underkunnig om ett och annat, och jag har från säkert håll försport, att många utländska furstar och konungar sändt lyckönskningar till kung Carl . . . man sätter högt hans krigslycka. . . . Mot all förmodan blifvo ju danskarne nyss tillbakaslagne vid belägringen

af Malmö . . . och vid Landskrona på Ylles-hed hade han ju endast sju tusen svenskar i sin armé, och ändå slog han sexton tusen danskar och tyskar . . .»

Öllegårds ögon strålade, hennes läppar logo.

I prostgården hade man förut knappast vågat låtsas om, det svenska vapen vunnit den ringaste framgång, och nu satt husfadern der och tycktes finna ett nöje i att språka om den lilla härens lysande bedrifter. Detta var en förändring i tänkesätt och åsichter, som fylde flickan med glädje. »Att far ändå erkänner detta!» sade hon lifligt.

»Hvad är det för prat . . . detta har jag väl alltid gjort!»

Öllegård blef några sekunder en smula fundersam. Att inför henne göra »svart till hvitt» och så tvärt om var inte någon lätt sak. Hon skakade smått på hufvudet, men dristade ej göra någon anmärkning.

»Jag hör ej till de menniskor», återtog prostén, »som oupphörligen basunera ut sina tankar, men nu känner du till dem, min flicka!»

Och som resultatet gillades af henne, lät hon »udda vara jemnt» samt knäppte tillsammans sina händer och åhörde med leendet ännu på läpparne tacksägelsebönen för undfångnen mat och dryck.

Hon hade icke på lång tid känt sig så lätt till sinnes, och der hon satt ute på förstuguqvisten, sade hon oupphörligen till sig sjelf: »han skall vara här i närheten, och jag kan må hända någon gång på afstånd få se honom . . . hvad begär jag väl mera!»

Då de första löfven börjat falla och de höstliga vindarne blefvo allt skarpare, hade hon känt sig vemodsfull i sinnet, liksom hade all hennes lefnadsfröjd försvunnit med den korta sommaren — nu måtte nordanvinden när som helst draga fram, den första snön skulle hon helsa med fröjd!

Med den tidiga höstskymningen sade hon »god natt!» och gick upp för vindstrappan till den låga, fyrkantiga kammare, som fadern låtit inreda åt sina döttrar i en af det långsträckta boningshusets gafflar.

Invid fönstrets små rutor stod hon en lång stund och blickade bort öfver den vidsträckta gräsplanen, der skogsdungen låg mörk och otydlig. Men rörde sig icke borta vid buskarne en obestämd skugga? . . . Det fans ej längre något tvifvel härpå! Den gled allt närmare och närmare, den var helt nära.

Inunder vindsrummet låg faderns studerkammare. Ljuset derifrån spred öfver ängen ett svagt sken, hvilket en sekund träffade den framsmygande gestalten, i hvilken hon igenkände Sven, den bortrymde gårdsdrängen.

Hon hade i ett slags spänd väntan hållit andedrägten, men den oro hon härunder känt förvandlade sig till ett leende. Männe den stackars gossen, utan att bli öfverraskad, skulle lyckas att träffa Sissa?

Allt var tyst omkring henne. Det tilltagande mörkret hade likväl något otrefligt med sig, och Kerstin, som under systrarnas bortovaro delade kammaren med henne, skulle ännu dröja en lång stund innan hon ordnat allt för morgondagen och noggrant läst igen alla skåp och dörrar.

Mörkret var allt jemt i tilltagande, höstvinden svepte klagande omkring huset. Det förekom Öllegård nästan som hade någon suckat i hennes närhet, hennes egna oroliga tankar gjorde henne rädd. Skyndsamt tog hon fram stål och flinta samt asken med sköret, slog eld samt tände icke utan svårighet det hemstöpta ljuset, hvars stake hon stälde på den sirligt utskurna ekkistan, som hon ärfte efter sin moder och i hvilken hon förvarade sina kläder.

Hon stod stilla en stund, hvarpå hon med en tveksam rörelse, liksom fruktade hon sig begå någon synd, nalkades väggen, derifrån hon lyfte ned en liten fyrkantig spegel med dess smala ram af facetteradt glas, hvilken rara gäfvat hon fått af sin gudmoder, och ställande den på kistlocket, stödd emot väggen, föll hon på knä framför densamma.

Ljusskenet föll öfver det kastanjebruna håret, hvars starka guldglans syntes mattare än vid dagsljus, medan de blåa ögonen hade en nattsvart färgton. Det låg nästan något vemodfullt i den blick hvarmed hon betraktade

sitt barnsligt rundade ansigte, medan de fina läpparne rörde sig: »Skön Öllegård!» hviskade hon.

Ja, så hade han sagt!

Hon rodnade vid minnet af dessa ord, som skänkte ett slags segerglad fröjd åt hennes hjerta, och lösande det uppfästa hårsvallet, lät hon det ringla ned öfver de beta kinderna och den smärta, bländhvita halsen.

»Hvad tänker hon på, Öllegård!» ropade i detsamma Kerstins röst bakom henne. »Hvad är det för syndiga upptåg hon har för sig? . . . Vet hon då inte att det är djefvulen och hans anhang som funnit upp det der glas-et, för att riktigt sätta högmodsandan i folk . . . och på qvällen till på köpet. . . ? Har hon då inte hört, att man sagt, att satan då står bakom och skrattar!»

Öllegård hade förskräckt rusat upp. Hon kände sig färdig att gråta öfver att så här hafva blifvit ertappad med flärd och fåfänglighet. Hennes små fingrar riktigt darrade då hon hängde spegelglaset på sin plats, och hon fann icke ett ord till ursäkt.

»Det är för resten ett för stort slöseri att bränna ljus, när man inte har något annat att sköta än att lägga sig. Den årstiden är ännu inte kommen, då det riktigt är nermörkt. . . . När man vet hvar klädspiken sitter, är det för resten inte någon konst.» Och blåsande ut ljuset, knep hon ihop vecken med fingrarna, så att den icke skulle osa, och föregående Öllegård med godt exempel, låg hon snart utsträckt på en bädd, från hvilken omedelbart derpå man hörde långa och jemna andetag, på hvilka flickan lyssnade först med en känsla af obehag, för att sedan af desamma röna en söfvande verkan.

Ljuset i prosten Nissenii studerkammare var länge sedan släckt, husets inbyggare voro försänkta i djup sömn.

I hvardagsrummet pickade klockan sin jemna takt. Tiden skred framåt, man sof allt djupare och lugnare. Blott rättorna voro vakna. De knaprade sakta på vind och i källare eller foro fram med muntra språng. Bandhunden skälde utanför, men störde ej någon, ty gläfsset upphörde hastigt.

Mörka skuggor rörde sig från skogsbrynet försigtigt framåt . . . de gled oöfver gräsmattan så sakta som vin-

den. Då de hade närmat sig prestgården, tystnade hunden. Man hade fått skallet att upphöra på ett lätt och säkert sätt: en knif var stucken rakt in i bringan på djuret.

Nu börjades ett knaprande ljud, något starkare än rättornas, ett pickande, något starkare än klockans, men allt för svagt för att tränga in i boningshuset.

I ladugårdens mörkaste hörn satt emellertid Sven, dit Sissa hade krupit till honom, sedan hon hoppat ut genom ett fönster i det af Kerstin väl tillbommade huset.

Karlen torkade emellanåt med handen bort den ångestsveit, som perlade på hans pannan, medan hans kropp skakades af en häftig skälfnings.

»Mången gång har jag riktigt trott att jag skulle mista vettet», hviskade han.

»Hur kunde du också vara så dum?»

»Jag var så arg . . . prostfar föll ju oupphörligen öfver mig som en olycka . . . jag tyckte man borde få veta att han var en räf . . .»

»Hvad gagnade det väl till?»

Sven klädde sig i hufvudet. Sanningen att säga, så visste han det icke.

»Ett sådant hyde jag varit ibland!»

»Stackars min vän!»

»De röfva och slå ihjel folk med lika liten misskundsamhet som hade de en svärm flugor framför sig.»

»Och du, Sven . . . har också din hand varit fläckad med blod?»

Sissa smög sig ångestfullt intill honom. Det var henne som om hjertat skulle brista.

»Nej, aldrig!» svarade Sven, i det han trovärdigt tryckte hennes hand. »De ha hållit mig som en pass opp . . . en riktig trääl . . . en fånge. . . Hvar natt har man bundit mig både till hand och fot för att jag inte skulle löpa min väg.»

»Och hur har du nu lyckats komma hit?»

»Det var som genom ett underverk. Då kyrkgångsfolket gick mot hemmet, gömde vi oss här i skogen . . . för se, mången i socknen är visst för, men också mången

emot det der packet . . . jag måtte så illa säga, men något bättre är det inte! . . . Tideman är den ende som hvarken stjal eller plundrar . . . han skjuter i stället ner folk . . . ju fler han dödar, dess nöjdare är han!»

»En så okristlig människa!» suckade Sissa. Derpå betagen af nya samvetsqval öfver sin väns förhållanden, tillfogade hon dröjande och fruktande: »Och du, Sven, har du på ett eller annat sätt lagt dig till något, som inte är ditt?»

»Nej, det har jag visst inte . . . åh nej!»

»Men du drar på det? . . .»

»Nej . . . hur kan du tro . . .»

»Käraste min vän» — hon smög sig ännu närmare — »det som är orättfånget undfått, medför ofärd . . . glöm inte detta!»

»Se, det var bara så . . . bara så . . .»

»Nå?»

»En utaf friskyttarne blef vid ett öfverfall skjuten i förgår. . . . Man befalde mig att jag skulle gå bort och hemta hans bössa och känna efter, om han hade någon penningpung . . . han hade inte mindre än fem stycken, som jag också lemnade till Tideman. 'Det är så likt dem', sa' han, 'de anse sig bara vara till för att plundra' . . .»

»Och sedan, Sven? . . .»

»Hade han en knif, som jag tog . . . jag tänkte den kunde vara bra att ha . . . och i qväll, när man som vanligt hade bundit mig, lyckades jag få skaftet i munnen och så började jag så smått skära af repet, som näfvarne voro fastsurrade med . . . sedan gick det lätt att göra mig fri och så smög jag mig hit . . .»

»Men kasta ändå bort knifven», bad Sissa, som i sitt innersta icke kunde annat än gilla det bruk han gjort af den. »Det var väl att du inte tog något annat!»

Sven drog en djup suck. »Han hade också några silfverspännen och ett par knappar», mumlade han . . . »jag tänkte . . . att jag kunde behålla dem och ge dem åt dig. . . .»

Sissa drog sig förskräckt bort.

»Aldrig i tiden!» ropade hon. »Kom i häg att de äro tagna från en död man!»

»Skrik inte så!» Sven trefvade i fickan på sin tröja.
 »Här är knifven och grannlåten ... gör med det hvad du vill ...»

»Kasta sjelf bort det ... jag kan inte röra vid den uselheten!»

Sven gick fram till dörren, och öppnande den på glänt, slungade han knif och smycken långt bort ifrån sig.

»Gud vare lof, nu känner jag mig lättare till sinnes!»
 Flickan smög sig åter intill honom.

»Jag också», sade han; »det är som om en sten hade fallit från mitt bröst.»

»Men hvad skall du nu ta dig till?»

»Jag har rent inga tankar!»

»Tänk om de vilja ha dig tillbaka ... de kunna lätt snappa upp dig här! ... Om jag visste hvar jag skulle gömma dig, åtminstone i förstone ... och hvar du se'n skulle ta' vägen? ...»

Sven stod både rädlös och mällös några sekunder.

»Jag kunde gömma mig på rännen här, men det nyttar kanske föga till, för de söka igenom hvar vrå ... jag är rädd de ämna sig hit ...»

Flickan höll sig hårdt intill sin käraste. »Jag är alldeles rådvill», hviskade hon.

»Det är inte utan», sade Sven, »att jag tror, det Tideman har något ondt i sinnet mot folket här. Det faller mig så före, ser du, som hade han ett godt öga till jungfru Öllegård. Mer än en gång har han sport, om jag trodde att hon och kungen haft flera möten med hvarandra än det der i skogen du vet ...»

»Och detta har du pladdrat om för honom ... Gud tröste mig för dig, Sven!»

»Inte vet jag hvad han åtrår ... men jag har inte haft någon ro i min själ se'n han med sitt band började dra' sig hit åt dessa trakter.»

»Jag kan knappt andas», hviskade Sissa.

»Hvad är det mot hvad jag kände i går ... jag trodde det jag rent skulle dö af skräck ... vi hade just gömt oss i skogen. ... Men hvad är det för ett knäppande och prasslande?» afbröt sig Sven, i det han lyssnade utåt.

»Det är vinden ... kanske några torkade grenar, som slå mot hvarandra i hagen. ... Nå, hur var det i skogen?»

»Jo, vi hade nätt och jemt gömt oss, då vi sågo Öllegård gå framåt stigen. Tideman låg bakom en buske ... plötsligt höjde han bössan och sigtade på henne ... i detsamma vände hon sitt ansigte åt det håll, der han kastat sig ned ... han lät bössan sjunka och mumlade något om, att han var en feg stackare, men att han väl skulle träffa henne ändå. ...»

»Vi skola varsko henne från att ge sig ut! ...»

»Mig dref han till på benet med kolfven så, att jag på en lång stund inte kunde röra mig ur fläcken, och röt, att jag lurade på honom och ... men hvad i Guds namn står på der ute! ...»

Sven hade åter stält upp stalldörren. Ett starkt sken slog emot honom. Prestgården stod i ljusan låga.

TIONDE KAPITLET.

»Genom flottans nederlag är årets fälttåg afgjort», sade Carl nedslagen, der han, i sällskap med Gyllenstjerna, endast åtföljd af sin lifknekt, Peder Frestare, red landsvägen fram från Christianstad till Ljungby. »Förbindelsen med Tyskland är afbruten ...»

»Och ers majestäts plan att förlägga kriget till andra sidan om Östersjön är icke längre möjlig att utföra. ...»

»Hvilken lycka emellertid för landet om striden hade kunnat blifva öfverförd till fiendtligt område. Hela landskap här äro förödda ... folket utarmadt ... trupperna sakna det nödvändigaste ... svälta nästan ihjel. ...»

»Och ändå händer det dagligen att svenskar, som varit dansksinnade, plötsligen bli svensksinnade igen och flykta från fiendtliga armén öfver till oss ... de vilja

hellre lida brist och med ära dö hos oss, än vara skyddade inom fästningar och lefva kräsliga med ärelöst folk!»

Ett litet småleende gled öfver Carls allvarliga ansigte.

»Det må så vara», sade han, »men när jag tänker på huru de sjuke nu ha fått ligga ute på sädesfälten, flere dagar saknande allt, derföre att dragare felats för att forsla de stora förråd, som finnas endast fem mil ifrån lägret, så kan jag med skäl tycka att ställningen är förtviflad. . . . Jag måste till Ljungby för att se om inte derifrån något kan göras.» Han satte sporrarne i hästens sidor och sprängde raskt vidare. Efter en kort stunds förlopp saktade han likväl farten.

»Må vara att slaget på Ylles-hed gick lyckligt för oss, så hade denna seger likväl föga inflytande på krigets gång i det hela. . . . Ännu ingen utsigt till fred! . . .»

»Så länge danskarne hafva Landskrona fästning i sitt våld, kunna de lätt nog draga till sig nya förstärkningar. . . .»

»Just så . . . derföre ville jag också genast efter slaget skrida till fästningens belägring . . . jag talade med Dahlberg om att till en början omsluta henne med en lång båge skansar, hvilken med sina ändar skulle sluta sig till hafvet. Olyckligtvis var armén otillräcklig för detta ändamål. . . . I ett öppet fältslag står jag mig godt med mitt folk, det vet jag nog, men de fördömda danskarne vilja inte komma fram ur sina fästningar . . . och skärmytslingarna och öfverfallen med snapphanarne reta och plåga mig mer än jag kan säga. . . .»

»Jag vet intet annat än att jag får ge mig ut igen för att få klart hvad man på ett eller annat sätt har att göra. . . . Men se der borta bakom trädtopparne . . . jag tror skogen brinner . . . det är väl något djefvulstyg, som de satans fribytareskarorna ha för sig igen.»

»Jag ser tydligt ett torn, det är Ljungby kyrka . . . det är inte skogen, det är gafveln på ett hus som brinner . . . sjelfva prestgården!»*

Och kung Carl satte sporrarne i sin häst så att han stegrade sig samt flög fram som en vind öfver gården och diken.

* Afzelii sagohäfder, tionde delen sid. 226.

I detta ögonblick utstötte Tidemans trupp ett vildt skri.
 »Ingen slipper ut!» ropade anföraren, då prosten Nissenius yrvaken rusade fram till fönstret. »Jag vet hvad du går för, prest. . . Död och förderf åt alla svensk-sinnade!»

Åter höjdes ett bedöfvande skri och stenar slungades mot fönstren, der de förtviflade qvinnorna nu också visade sig.

»Låt det bli tvärdrag, så brinner hela rucklet ner som ett nysande!»

En ryttarepistol brände af i samma stund. Skottet träffade Tideman, som tumlade baklänges.

Peder Frestare, hvilken sprängt förbi Gyllenstjerna, höll sig tätt intill konungens sida samt laddade åter det ännu rykande vapnet.

»Vi äro omringade . . . svenskarne komma!»

I ett nu hade friskyttarne tagit sin anförare emellan sig, flyende, allt hvad de orkade springa, mot skogen, och man tänkte icke på något förföljande, ty eldfaran var öfverhängande.

Carl hade emellertid hoppat af hästen och likaledes hans följeslagare.

Prosten Nissenius, som hade sin sofplats på nedra botten, kunde emellertid lätt nog flykta genom fönstret. Annat var det med Öllegård och den gamla tjenarinnan, som mötts af lågor, då de af skriket utanför väckts ur sin sömn, kastat kläderna öfver sig och öppnat dörren, för att undkomma en fara, hvars vidd de först då fullkomligt kunde fatta, ty från tak, vindstrappa och förstuga slogo höga flammor dem till mötes.

Tideman, som kände till lokalförhållandena, hade utan synnerlig svårighet praktiserat sig in genom ett fönster i dagligstugan, och smygande upp på vinden, hade han kastat brännbara ämnen omkring sig samt antändt halmtaket, medan hans folk utanför prestgården så att säga satt eld i alla fyra hörnen.

»Öllegård!» utstötte Nissenius, der han med Peder Frestares hjälp välbehållen hade nått gräsplanen.

Några sekunders villervalla hade uppstått.

Gårdens tvenne drängar, som sofvo i uthuslängan, der folkstugan var belägen, hade blifvit väckta af skriket och kommo springande, och glömmade all försigtighet hade också Sissa och Sven rusat till.

Eldgnistorna stänkte omkring från taket, flammorna stego allt högre. Med ett hväsande ljud slickade eldtungorna väggar och trappor, det smattrade i takhalmen och här och der höjde lågan sig likt en eldqvast samt spred sig ut i rymden.

Ett brandgult sken föll med sin glöd öfver Öllegårds ansigte, der hon, med håret upplöst kring axlarna, lutade sig utåt.

»Jag kan inte andas», jemrade sig Kerstin. »Åh, mitt välsignade barn, hvilket elände, hvilket elände!»

»Och ingen utsigt att komma ned för trapporna?»

»Tycker hon väl! ... Det är på verdens sista tid, det är säkert...»

»Till en början visste jag inte hvad som stod på...»

»Benen skälfva under mig, så att jag är färdig att falla! ... Var det inte Tidemans röst? ... Hvad var det för ett skott? ... Ha de uslingarne sprungit sin väg? ... Hvad står nu på ... säg?...»

Öllegård hade fortfarande lutat sig ut genom fönstret. En blix af glädje flög i denna stund genom hennes själ. Hon hade igenkänt Carl.

Den ångest hon erfarit fans icke mera till, hon svarade ej längre på Kerstins öfvergifna klagolåt, hon stod stum, med leende läppar och händerna hårdt tryckta mot sitt bröst. Blodet, som nyss nästan stelnat i hennes ådror, flöt åter fort och lätt. Han var der ... hon åter-såg honom!

Fienderna hade ännu knappast hunnit att försvinna ... gårdsfolket ropade om hvarandra och Nissenius hade maktlös sjunkit ned på gräsvallen. — »Öllegård!» klagade han.

Förvirringen tilltog med den flyende sekunden.

»En stega», kommenderade Carl, »en stega!»

I samma sekund satt Gyllenstjerna åter till häst och förande denne tätt intill det brinnande huset, reste han sig i stigbyglarne. Hans jettelika gestalt syntes nästan växa,

der han, sträckande ut ena armen, fattade en under takåsen hängande stege. Med ett ryck drog han den till sig från raknade krokar, och svängande stegen som om den varit en leksak, stödde han den mot gafveln.

»Nu gäller det att raskt klifva ner!» ropade han.

Öllegård hade lätt svingat sig ut genom fönstret. På halfva vägen utför stegen möttes hon af Carl, som hjälpte henne att skynda utföre, medan Kerstin gallskrek öfver Öllegård och sjelf icke vågade sig ut förr än en rökhvirvel dref henne framåt för att hemta luft, då Peder Fre-stare, som stod uppklifven utanför, fattade henne om lifvet och mera bar än ledde henne ned till marken.

»Jag tror det var sjelfva den onde som tog stegen!» mumlade Sven och stirrade sig förfärad omkring.

»Det var Starke-Jan», skrattade Peder; »har du aldrig hört talas om honom, så ser du honom nu. Så der manhaftiga äro vi nästan hvar enda en i armén!» Lifknekten bröstade sig och drängarne drogo sig en smula tillbaka samt började att söka rädda en del möbler och husgeråd ur det brinnande huset, hvars lågor man förgäfves bemödade sig att dämpa.

»Aj, jag är så yr i hufvudet som en höna!» pustade Kerstin och sjönk ned på samma ställe der prosten Nissenius nyss hade legat utsträckt, men nu hemtat så mycket kraft, att han skyndat mot Öllegård.

»Och du är oskadd . . . mitt välsignade barn!» Halfgråtande slöt han henne i sina armar.

Under de buskiga ögonbrynen kastade Gyllenstjerna en mönstrande blick på Öllegård. Hans ansigte fick dervid ett hårdt och mulet uttryck. »Vete tusan hvarför vi skulle ge oss ut i qväll», tänkte han samt vände far och dotter ryggen.

»Utan ert majestäts och herr riksrådets nådiga hjälp», började Nissenius ödmjukt bugande, »skulle vi varit förlorade!»

Vid dessa ord fick Kerstin liksom nytt lif. Ännu hade hon icke fattat något annat än den fara hon nyss undgått, men ljudet af prosten Nissenii röst hade verkan af en knalleffekt. Hon rusade upp som en hvirfvelvind och tumlade åter öfver ända, för att nigande stå upp igen.

»Jag ångrar att fribytarne inte blefvo öfverridna och nedsablade», sade Carl, som nu hemtat sig från den oro han känt och vredgad stampade i marken. »Åt dessa trakter ha de hittills icke vågat sig. . . Skola illbragder också börjas här!»

»Hämnd och förderf åt alla svensksinnade . . . så är dessa fribytarsskarors rop», sade Nissenius.

»I så fall», inföll Johan Gyllenstjerna, »anser jag de i värdig prosten icke riktigt funnit sin man.»

»Om jag för mina tänkesätt behöfver ett vittnesbörd, så . . . se der!» Han visade med handen mot prestgården, der elden häftigt flammade till, i det takbjelkarne med ett väldigt brak störtade tillsammans och liksom tycktes begrafvas i lågor.

»Ett stumt vittne, som inte riskerar att svära bort sin själ!» mumlade Gyllenstjerna, i det han med höjda ögonbryn och sammanbitna tänder betraktade branden, hvilken några ögonblick hade fått förnyad fart.

Vinden, som hela tiden legat mot uthuslängan, hade understundom kastat ett regn af gnistor bort öfver trädgården, och snart stodo skjulen jemte drängstugan i full låga. Några närboende sockenbor hade blifvit uppbådade, och desse jemte tjenstfolket sökte med största ifver rädda den inbergade grödan, under det Öllegård, sluten intill sin far, emellanåt hviskade till honom tröstande ord.

»Visst äro vi husvilla», suckade hon, »men värre kunde det ha varit. Ingen bland oss har ju satt till lifvet eller ens fått någon brännskada. . .»

»Allt hvad jag egde för nödortfigt behof är borta», klagade Nissenius. »Det går inte lätt att åter skrapa tillsammans hvad man i så många år med sparsamhet fått tillhopa. Men vår Herre lägger inte större börda på våra axlar än den vi, med hans hjälp, kunna bära.»

»Rätt så!» sade Carl. »Det gör mig emellertid hjertligt ondt att denna ofärd träffat er.»

Den unge konungen, som hållit sig något afsides, hade emellertid nalkats och sändande en förstulen, nästan förlägen blick bort till Öllegård, fullföljde han: »Jag vill emellertid se till hvad som är att göra . . . och på ett

eller annat sätt hoppas jag den lidna förlusten kan ersättas.»

Nissenius bugade djupt och tycktes allt för rörd för att kunna svara.

»Att i natt vara utan tak öfver hufvudet», återtog Carl, som syntes något brydd, »måste för kvinnorna vara särdeles svårt och påkostande, derföre . . .»

»Bönder, som måst stanna kvar i nerbrända byar», inföll Nissenius, »ha mången gång i kyrkorna fått slå upp sina bopålar, och i värsta fall . . .»

»Rent ut sagdt, Nissenius», afbröt Carl hastigt, »har ett sådant nödtvång städe gjort ett obehagligt intryck på mig. Kyrkan är ett Guds hus . . .»

»Och icke en människoboning», tillfogade prosten hastigt, inom sig förtretad öfver oklokheden att framkasta ett förslag, som i konungens ögon syntes vara hädiskt. »Jag tänkte endast att Öllegård . . . flickan har upplefvat en stor förskräckelse . . . så godt som barn, har lifvet ännu icke härdat henne . . . jag önskade derföre, att hon i skydd för nattluften . . .»

»Jungfru Öllegård är blek!» Carl vände sig bekymrad till henne. »Behöflig hvila är säkert af nöden . . . möjligtvis kan det finnas en tillfällig fristad i någon bondgård . . . jag har redan tänkt derpå, och jag ville blott nämna, det jag nyss sändt Peder å stad att snappa upp ett herberge . . .»

»Ers majestäts godhet . . .»

Carl rodnade lätt samt gjorde en afvärjande rörelse. »Jag är van att ta kommandot», sade han leende, »samt att tänka på den kommande stundens kraf . . . den manar mig nu emellertid vidare . . .»

»Då Peder kommer med, som jag antar, gunstigt svar», återtog han efter en liten paus; »kan han dröja en stund, i händelse han kan vara till tjänst.»

Hastigt närmade han sig till Öllegård, som icke vågade blicka upp af fruktan att förråda den glädje hon kände vid hans åsyn. Hon drog härvid tätare omkring sig den hvita duk, som hon före sin flykt genom fönstret kastat öfver sig, och stod höljd i ett genomskinligt draperi, en förkropsligad bild af en antikens skönhet, vär-

dig att af någon skulpturens mästare förevigas såsom en förening af ungdom och blygsamhet.

På detta sätt, lyst af den flammande eldslågan, såg han flickans ansigte, som dittills varit halft frånvändt. Han liksom smärtades af hennes förvirring. Endast med svårighet kommo orden öfver hans läppar, i det han önskade att hon icke skulle taga för nära vid sig den förskräckelse hon utstått, hvarpå han lofvade Nissenius, att han vid tillfälle skulle ha honom i hägkomst med en ersättning för den skada prosten till följd af sin svensksinhet hade lidit. Vinkande vänligt med handen svingade han sig upp på sin häst, och i sällskap med Gyllenstjerna försvann han i det nattliga mörker, som bortom brandstället bredde sig ut öfver nejden.

I denna stund förmådde prosten icke dölja ett leende.

Snapphanarne hade gjort honom den största tjänst i världen! Sedan de på detta sätt hemsökt honom, var hans trohet mot svenska kronan nu bevisad på ett i ögonen fallande sätt, och om också hans första sympatier lutat åt danskarnes sida, hvilket nog icke gerna kunde bortresonneras, så hade han för denna lilla förvillelse ganska hårdt fått böta, något som han till fullo skulle förstå att framhålla.

Kung Carl var icke lätt att föra bakom ljuset, när hans misstänksamhet en gång blifvit väckt, men nu skulle väl den lidna ofärden tala till Nissenii förmån. Den gamle själasörjaren vände härvid sitt ansigte mot prestgården, som i denna stund syntes lik en flammande grushög, medan eldslågorna från uthusen smattrande stego mot skyn.

Den lidna förlusten skulle ersättas. Han hade konungens ord härpå, och han lofvade inom sig, att ersättningen fullkomligt skulle motsvara förlusten.

För att stå väl anskrifven hos kung Carl, måtte gerna en del gamla möbler och silfverbägare bli lågornas rof! De största fördelar skulle han kunna draga af denna välvilja från högre ort.

Hyad angick hans egentliga besparingar, hvilka be-
löpte sig till en liten nätt förmögenhet, hade han vetat att i dessa oroliga tider förvara dem på säker ort. När han

derföre betänkte allt om allt, kunde icke något bättre hafva öfvergått honom än just detta angrepp af snapphanarne.

I denna stund fick han sigte på Sven. Med kläderna svedda och ansigtet svärtadt af rök, kröp drängen i hop som en skrämnd hund då han varnade den stränge husbonden.

»Hvad nu!» sporde Nissenius; »hvarifrån kommer du?»

»Jag kommer från . . .»

Sven stirrade som en förryckt mot skogen.

»Har du mist målföret?»

»Åh, värdig prost . . . förlåt! . . . Jag vågar inte säga hvar jag har varit . . . men jag har intet ondt gjort . . . inte en mask för när en gång . . . och jag kunde aldrig tro att de uslingarne skulle ge sig hit. . . . Jag har varit som en riktig fånge och kapten Tideman har gett mig både hugg och slag . . . fast han är ändå den bästa bland hela följet . . .»

Drängen kröp ännu mera tillhoppa och höjde händerna för att skydda hufvudet för det stryk, som han väntade skulle hagla öfver honom. Den bekännelse han gjort tycktes emellertid riktigt förbrylla Nissenius, ty han ryggade tillbaka, i det han med en viss häpnad blickade på Sven.

»Drummel!» framstötte han.

»Åh, jag har gjort mer än illa! . . .»

»Det har du visst . . . trodde du det vara bättre att följa med de afgrundsandarne än stanna här?» frågade Nissenius, som nu något hemtat sig.

»Jag visste inte hvad jag gjorde!» mumlade Sven.

»Det är då dig jag kanske har att tacka för det man öfverfallit oss . . . för den olycka, från hvilken vi med knapp nöd blifvit räddade . . .»

Drängen framstötte några hesa skri. Han sökte resa sig upp, för att springa sin väg, men de skälfvande benen nekade honom sin tjenst. Det var honom som om domens dag vore kommen och som han i sin orättfärdighet önskade, att berg och högar skulle öfverskylla honom.

Öllegård lade sin hand smekande på faderns axel medan Kerstin muttrade något om att Sven borde rådbråkas.

Nissenius stod tyst några sekunder. Genom hans själ drog ännu en gång en hastig beräkning öfver de fördelat

han möjligtvis kunde draga till följd af den öfvergångna olyckan — svenskarne voro de segrande — fördelen var alltjemt öfvervägande. Hans magerlagda gestalt rätade sig och höjande hufvudet sade han: »De dansksinnade känna genom dig mina åsichter . . . jag döljer dem icke längre . . . må det gå väl för svenskarne och kung Carl!»

Vid dessa ord kände Nissenius att för honom icke mera fans någon återgång, att han skulle hafva framgång eller falla med eröfrarne. Antagligen skulle dock allt gestalta sig till det bästa. Men äfven om kung Carl blefve fördrifven ur de provinser hans far skaffat svenska kronan, så skulle han alltid hos honom finna ett skydd, om detta också vore att söka fjerran bort från dessa bygder. Nissenius hade med allvar tagit sitt parti, han var nöjd med sig sjelf och kände sig så lätt till sinnes, som skulle han haft håg att tråda en ringdans.

I en sådan sinnesstämning är man någorlunda böjd för öfverseende med nästans svagheter. Ja, noga betänkt var det Sven han hade att tacka för det den segrande konungen icke ansåg sig hafva skäl att allt för skarpt nagelfara med det förgångna. Att rent af ge Sven en belöning föll honom naturligtvis icke in, men med ansigtet vändt mot den öfver honom i rödt skiftande natthimlen sade han:

»Herren har underbart frälsat oss ur stor nöd och fara . . . det höfves oss icke att i vrede sluta denna dag. Låt se att du hädanefter blir en trogen tjenare, Sven . . . för denna gång vill jag icke föra allt för noga räkenskap med ditt felsteg . . . Stå upp! . . . Mätte din brottslighet blifva en varnagel, som för till ånger och bättring!»

Den stackars Sven gret stora tårar, hvilka banade en hvit rand utför hans sotiga kinder. Han snyftade högt som ett barn, kröp fram till sin husbonde och kyste hans fötter samt Öllegårds klädningsfäll.

Sissa, som med andan i halsen hade hållit sig dold bakom en buske, drog nu på smilbandet tills hon fick tårar i ögonen. Om någon efter detta hade velat öfvertyga henne och hennes käraste att det i vida världen fans en bättre människa än värdig prosten, skulle de utan tvekan kallat denne en lögnare.

»Krist gifve, vi någon gång kunde vara till tjänst», sade de till hvarandra, då Nissenius, Öllegård och Kerstin ändtligen hos närmaste granne hade funnit tak öfver hufvudet.

»Jag tycker oupphörligen att jag står på stegen och är färdig att ramla i elden», sade Kerstin, i det hon ryssande drog fjäderbolstret, som tjenade till täcke, öfver sina axlar. »Tänk om småflickorna varit hemma och sofvit uppe på kammaren . . . åh, det går rundt om i hufvudet på mig! . . . Med knapp nöd var det ju som vi båda kunde lista oss ut . . .»

»Men jag skulle vara så innerligt glad om syskonen vore här», sade Öllegård.

»Hvad som än händer, så är hon då alltid lika oförståndig»

»I synnerhet längtar jag efter syster Anna!»

Öllegård rodnade. Huru gerna ville hon icke tala med en jernårig om allt hvad som låg henne på hjertat. Hon kunde i denna stund icke längre återhålla detta begär att få åtminstone med ett par ord häntyda på de tankar, som så lifligt intogo henne, och tillade: »Kommer Kerstin i håg i somras då jag mötte kungen . . . det var på min födelsedag . . . katten hade just sprungit öfver vägen och Kerstin ville inte jag skulle ge mig ut i skogen . . .»

»Och jag säger ännu en gång, att en katt inte löper så der framför en utan att det betyder ofärd! . . . Men Gud välsigne kung Carl . . . utan honom skulle det varit förbi med oss! . . . Se så, prata nu inte längre . . . Låt oss tacka vår Herre, som så underbart hållit sin hand öfver oss . . . se'n vilja vi söka till att roligt somna.»

ELFTE KAPITLET.

»Redan så tidigt i verksamhet, Gertrud!»

Det var en ståtlig, medelålders dam som yttrade dessa ord, under det hon med värdig hållning nalkades ett med sniderier utsiradt bord, vid hvilket fru Gertrud Coyet var sysselsatt att sönderklippa linneremсор. Denna höjde sitt bleka, något tårda ansigte, hvilket hon nyss hållit lutadt öfver det arbete, hon med ifver tycktes bedrifva, och med vänlig helsning genmålde hon leende: »Morgonstund har guld i mun. . . . Jag har lofvat att i dag sända den här packen till Ljungby . . . armén behöfver så många bandager och bindlar man hinner förfärdiga . . .»

»Ja, olyckligtvis! . . .»

»Låt mig nu få så många hjälpsamma händer som möjligt», återtog fru Coyet. »Här, Öllegård, är arbete för er, och ni, jungfru Lützow», härvid vände hon sig till en ung flicka, som höfviskt helsande hade följt den nyss inträdande damen, »der har ni nål och tråd. . . .»

Fru Öllegård Lykke, född Gyllenstjerna, hade tagit plats i en högkarmad stol och var snart inbegripen i det arbete, som husets värdinna hade anmodat henne att deltaga uti, medan den unga flickan med en lätt rodnad skakade sitt blonda hufvud. »Jag fruktar det jag icke kan vara till gagn», sade hon; »då jag i går afton anlände hit, halkade jag i trappan, och när jag skulle fatta tag i ledstången, kom jag till att stöta min hand . . . det syns just ingenting, men handleden är styf och värker. . . .»

»Att ni inte har sagt till derom, kära Valborg», inföll fru Lykke; »ni hade säkert kunnat få någon helande balsam . . .»

»Det är ännu icke för sent!» Och fru Coyet reste sig tjenstaktigt, hemtade ur ett skåp en silfverask samt närmade sig den unga flickan.

»Aj! . . . Gör det mycket ondt?» Härvid höll hon fram sin lilla hand och syntes förskräckt underkasta sig

den behandling fru Coyet ansåg vara lämplig. »Så starkt salvan luktar», ropade Valborg. »Jag blir riktigt yr i hufvudet... nu svider det en smula!...»

»Så der», sade fru Coyet, »låt oss binda om handen.»

Den var helt rödskinande och jungfru Lützow skyndade ur rummet, innan fru Coyet hann anlägga ett af de bandager, hon nyss hade ordnat.

Fru Lykke såg leende efter henne. »Hon var säkert rädd att göra er för mycket besvär, Gertrud.»

»Jag har aldrig sett en så pjunkig flicka... men sådan är nutidens ungdom...»

»När lifvets allvar tränger sig på oss, blir man mindre ömtålig... litet hvar ha vi kanske varit en smula bortskämda...»

»Det är nog sant!... Men ni var snäll, Öllegård, som vid ert besök i somras inte lät er afskräckas!... Jag hade ju så hastigt kommit hit, att inte det ringaste var anordnad för vår bekvämlighet. Emellertid har jag låtit hemta väggbeklädnader, husgeråd och möbler från Ljungby...»

»Jag känner igen det», genmälde fru Öllegård med en undertryckt suck, i det hon blickade sig omkring i det stora gemaket, åt hvars väfda tapeter med något bleknade, ur bibeln hemtade tafflor morgonsolen gaf en förhöjd färgton.

»Ett par rum har jag fått i någorlunda brukbart skick, och jag är riktigt nöjd att jag lemnade Ljungby. ... Klen till helsan, tål jag inte vid det bråk och buller, som följer med kung Carls gästbesök. När det så härtill på gården blef tal om att han der ämnade ta sitt vinterquarter, lagade jag mig så godt först som sist ur vägen. ... Här skulle det emellertid blifvit gruffigt tyst och ensamt, derest icke ni, Öllegård, beslutat er för att komma hit. ... Visst finnes här några grannar, som stundom titta till mig, men jag fruktar likväl att jungfru Lützow skall finna dagarne allt för långa och enformiga.»

»Hvad mig sjelf beträffar», — fru Öllegård sökte åter undertrycka en suck, men denna gång misslyckades hon fullkomligt — »hvad mig beträffar», upprepade hon, »så

känner ni, Gertrud, fullväl min ställning. Rik arftagerska och många friare ... det är ju så vanligt, och lika vanligt att man nästan som en tiggerska får gå från allt hvad man egt.»

»Käraste Öllegård!»

»Min mening var inte att komma in på det här sorgliga kapitlet», återtog fru Lykke; »jag ville endast säga, att nästan utan hem, var det mig ett kärt nöje att antaga er vänliga bjudning, Gertrud. Hvad åter Valborg beträffar, så behöfver ni inte hysa någon fruktan att hon ej skall trivas ... hon var riktigt ifrig att få bege sig hit ...»

»Ungdomen är sig alltid lik», småskrattade fru Coyet. »Jag vet huru glad jag sjelf blef öfver utsigten till någon förströelse eller åtminstone en ändring i den dagliga ordning som var föreskrifven i föräldrahemmet.»

»Hvad Valborg angår, har hon aldrig egt ett sådant hem. Tidigt föräldralös, har hon blifvit uppfostrad på Krageholm. ... För några år sedan följde hon med Krabbes till Köpenhamn, der hon stannade sedan fosterföräldrarne hade rest hit öfver igen. Det var en gammal fränka till min man som hade antagit sig flickan och som rekommenderade henne till enkedrottning Sofia Amalia, hos hvilken hon också erhöll anställning.»

»Och vid detta sedeslösa hof har då den stackars flickan uppehållit sig!»

Fru Coyet skakade sitt hufvud. »Van vid alla slags förströelser, skall ni få se, Öllegård, att hon inte kommer att trivas här, och fastän hon ej var emot att ge sig hit, kommer hon snart nog att hänga hufvudet. Jag är gammal och sjuklig, men det oaktadt tycker jag om att se en nöjd och hurtig ungdom omkring mig ...»

»Jag hoppas ni icke skall få orsak till att bli missbelåten med Valborg! Det var kanske allt för dristigt att jag lät henne följa med mig ...»

»På intet sätt!» inföll fru Coyet, förskräckt vid föreställningen om att hon möjligtvis sårat sin väninna. »Jag tänker bara på hur indraget och tyst vi komma att lefva ...»

»Det är min sann inte sådana tider, att man just kan ha håg för muntert umgängeslif. Icke heller tror jag att Valborg kommer att längta efter hoflifvet. Hon synes vara ganska mätt på dess nöjen.»

Fru Lykke tystnade några sekunder, hvarpå hon liffigt återtog: »Ni vet, Gertrud, huru djupt och innerligt jag är fäst vid min make, och om också omständigheterna skilt oss åt, så är det min önskan och pligt att i allt efterkomma hvad han fordrar. Efter att på trenne år icke hafva hört det ringaste från honom...»

Fru Lykke drog djupt efter andan och fru Coyet lade deltagande sin hand på hennes arm. »Så har ni nu haft underrättelse från honom?»

»Just så. Döm om min öfverraskning och glädje!»

»Var det kanhända Valborg som öfverförde till er hans budskap?»

»Flickan är en aflägsen släkting till min mans aflidna mor. Uppriktigt sagdt, visste jag icke hvad som blifvit af henne, då hon en vacker dag, för omkring tvenne veckor sedan, sökte upp mig i Helsingborg. Hon sade att hon inte stod ut att vara i Danmark... att lifvet vid Sofia Amalias hof var henne förhatligt, och hon lemnade mig en skrifvelse från min make, deri han särskildt anbefalde mig att taga vård om sin unga anförvandt. Af hvad orsak flickan lemnat sin plats hos enkedrottningen känner jag ej... Ni vet, Gertrud, att jag ej kan ega några sympatier för danska kungafamiljen... ni vet huru djupt man kränkt min make och de sorger jag derigenom sjelf upplefvat. — Jag undviker emellertid gerna att tala om våra fiender, och jag har derföre icke sport Valborg om hvad som kommit henne att förlora en vansklig gunst.»

»När hon ej sjelf har berört detta ämne... ungdomen brukar just icke vara synnerligt förbehållsam.»

»Onåden är må hända af ömtålig natur, så mycket har hon låtit mig förstå...»

»Nå, det är nog bäst att icke vidare forska... Men huru kunde hon få er makes skrifvelse?»

»Genom den gamla dam, som åtog sig Valborg då hon först kom till Köpenhamn. På hvad sätt hon nu

anländt hit till Skåne, samt huruledes hon fick reda på hvar jag vistades, detta har hon rent ut nekat att förklara . . . nå, det är ju icke heller någon riksviktig sak att få reda på huru härmed tillgått!» Fru Lykke smålog. Efter en liten tystnad tillade hon tveksamt: »Hvar min man vistas för närvarande, vet jag icke, men jag tror att han ej måtte vara långt borta. Huru innerligt längtar jag icke att en gång få återse honom!» Härvid höjde hon sitt ansigte, hvars ännu vackra, regelbundna drag hade fått ett återsken af ungdomlig fägring.

»Hvem vet!» inföll fru Coyet, som tyckte om att hålla sin omgifning vid friskt mod, i det hon icke utan en viss förvåning förnam, att fru Öllegård kunde tillgifva sin make hans minst sagdt ganska oförståndiga beteende.

»Ja, hvem vet hvilka ändringar tiden kan medföra!» sade fru Lykke med ett litet småleende. »Allt sedan Valborg visade sig för mig, kännes i mitt sinne ett obestämdt hopp.»

Fru Coyet nickade uppmuntrande.

»Jag trifs så godt tillsammans med henne, och jag hoppas ni också skall göra det, kära Gertrud. Ni kan inte tänka er huru förtjust hon blef då jag nämnde, att jag ernade mig till Beltorp.

I detta ögonblick öppnades dörren och jungfru Lützw inträdde hastigt. »Genom allén kommer en ensam ryttare», förkunnade hon samt närmade sig fönstret. »Det är en krigsman så bald, tror jag», tillade hon skrattande. »Nu svänger han sig ned från hästen . . .»

»Det är kungen!» sade fru Öllegård, som närmast sig fönstret.

»Kungen!»

Öfver flickans ansigte flög en stark rodnad, som i samma stund lemnade rum för en dödlig blekhet, medan de mörka ögonen sköto en hastig blix. Denna sinnesrörelse märktes icke af de båda damerna, som skyndade monarken till mötes, och då Valborg omsider blef förestäld, hade hennes anletsdrag deras vanliga glädtiga och bekymmerslösa uttryck.

»Lützw», upprepade konungen. »I danska armén var en Lützw, som stupade i slaget vid Fyllesbro.»

En lätt skakning flög genom den unga flickans späda kropp, den med en linneduk ombundna handen drog sig tillsammans, så att de fina naglarne gjorde djupa märken, medan ansigtets blekhet fick en svag färgskiftning, men på de svällande läpparne låg allt jemt samma hulda leende.

»Må ers majestät nådigast tillgifva mig», genmålde hon med en ödmjuk nigning, »men jag känner icke till den danska grenen af vår familj . . . kanske finnes det ej den ringaste frändskap mellan oss. Mina föräldrar äro döda; de voro bosatta här i Skåne och här är jag uppfostrad.»

Konungen, hvilken vid nämmandet af hennes namn kanske hade känt sig mindre behagligt berörd, genmålde med klarnadt ansigtsuttryck: »Den Lützow jag menar lär hafva varit känd som en väldig slagskämpe; han var desslikes en något stortalig herre, ty jag har fått spörja, att han före slaget red fram på fältet och tumlande sin häst förmenade, att det vore en småsak för honom att ensam skingra min lilla här.»

»Man har sagt mig att danskarne äro en smula skrytsamma», sade jungfru Valborg, besvarande konungens leende blick.

»Kanske . . . men jag är egentligen icke hitkommen för att tala illa om vårt grannfolk, fastän jag nog har skäl att känna mig afvogt stämd.» Carl vände sig nu till fru Coyet, och tagande plats i den länstol hon bjöd honom, fullföljde han: »Jag kommer med ledsamma tidenter . . . i dessa dagar hör det, sorgligt nog, till ordning. . . . Tänk er, fru Coyet, hela Ljungby prestgård blef i natt lågornas rof. Det var ett öfverfall af ett band snapphanar . . .»

»Du milde Gud!» Egarinnan till Ljungby herregård, med underlydande säterier, sjönk halft vanmäktig tillbaka mot hvilstolens ryggstöd, i det hon mumlade: »hvilket elände skall nu öfvergå oss här!»

»Det må ni väl säga, ädla fru . . . af dessa fribyrskaror kan man frukta hvad som helst . . . dock hoppas jag att snart nog åter kunna befria dessa trakter. Jag har redan vidtagit anstalter för att befästa Råbelöfs gård, och

tror jag mig härmed hindra danska ströfpartier och deras handtlångare att sköfla nejden.»

»Och de stackars människorna i prestgården? ...»

»Ledo icke någon skada hvarken till lif eller lem, om också fruntimren naturligtvis af skrämnel ...»

»Ja, ja, lilla Öllegård!» sade de båda fruarna, hvarpå fru Lykke fortfor: »Det är nu öfver två år sedan jag sist såg henne ... hon måste nu vara stora flickan ... omkring en sjutton, aderton år ... jag har noga reda på hennes ålder, ty jag har burit henne till dopet. Hon är till utseendet lik sin mor ... huru väl jag kommer ihåg henne ... hon och jag hafva växt upp tillsammans. ... Då jag gifte mig med generalfälttygmästaren Friis, var hon min brudpiga.* Kort derefter blef hon trolofvad med Nissenius, och var det genom mig han fick Ljungby pastorat.» Fru Lykke, den forna egarinnan till Ljungby, tänkte må hända på flydda tider, då hon hade makt att med rika häfvor lyckliggöra sina skyddslingar; hon tänkte kanske på de bittra erfarenhetsrön hon gjort så väl i sitt första som andra äktenskap, ty det var med ett litet sorgset småleende hon tillade: »Det var på den tiden; nu är den för alltid förbi.»

»Den arma, lilla Öllegård! Hon är den enda af barnen, som de sista åren vistats i hemmet», återtog fru Coyet; »väl emellertid om hon också varit borta. ... Jag förstår likväl inte hvarföre dessa fribytarskaror öfverfallit prestgården, ty Nissenius har gjort sig känd för att vara ganska dansksinnad ...» Den åldriga frun tystnade tvärt och något bestört att inför konungen ha blottstält en familj, bland hvilken hon, till följd af fru Lykkes önsningar, med särskild välvilja omfattat dennas guddotter.

»Detta förmenande tyckes dock sakna all grund», inföll Carl lifigt.

»Troligtvis ... ett falskt rykte uppstår så lätt», menade fru Coyet, nöjd i sinnet att konungen icke tycktes fästa någon synnerlig vikt vid de oförsigtiga ord hon yttrat. »Den arma flickan är ju rent af utan tak öfver hufvudet ... jag har god lust att låta hemta hit henne.»

* Lunds stifts Herdaminnen.

»Det var detta välvilliga anbud jag kom för att utverka», sade konungen. »Jag vet icke hvar man eljest skulle finna behöfligt skydd.»

Sedan konungen kommit till önskligt resultat med detta sitt ärende, vexplades några ömsesidiga artigheter, hvarefter Carl snart åter var på väg till Ljungby.

»Jag är riktigt glad, Öllegård», sade fru Coyet, »att er unga frände får ett någorlunda jemnårigt sällskap. Detta är en tillfällighet, hvilken kom som den vore kallad, men orsaken härtill är bra sorglig.»

De båda damerna fördjupade sig härefter i att skildra för hvarandra månet vildt dåd, som blifvit begånget af dessa friskaror, tills fru Coyet plötsligt utbrast: »Men hvar är jungfru Valborg? Hon måtte väl icke ensam ha begifvit sig ut!»

»Jag hörde henne för en stund sedan gå upp för trappan . . . hon är troligtvis i sin kammare . . .» sade fru Öllegård lugnande.

Och i detta sitt förmodande hade hon rätt. Men hvad skulle de båda fruarna hafva sagt, om de hade sett den unga flickans blossande kinder och blixtrande ögon, om de hade sett hennes händer, i synbart oskadadt skick, hotande höjas, om de hade hört henne mumla afbrutna ord om en skymf, som skulle vedergällas . . . en glans och rikedom, som man beröfvat henne?

De båda fruarna skulle må hända hvar för sig blifvit ganska bestörta samt kanske trott sig vara utsatta för någon synvilla, ty af den sorglöst leende flickan fans icke ett spår, utan en qvinna, som, med ord och åtbörder fulla af hat, säkert skulle ha förskräckt den fredälskande fru Coyet och kanske kommit fru Lykke att ångra det beskydd hon gifvit.

TOLFTE KAPITLET.

Fru Coyet, som alltid omfattat socknens själasörjare med största välvilja, hade utsträckt sin inbjudning äfven till prosten Nissenius, och var det temligen sent samma dag på aftonen som han jemte dottern anlände till Beltorp. Prosten skulle dock endast qvarstanna några dagar, tills man i den närmast intill kyrkan belägna bondgården hade ordnat ett rum för honom. Denna sysselsättning var öfverlåten åt Kerstin, som lemnade Öllegård flitiga förmaningar om huru hon, borta på det främmande herresätet, borde uppföra sig så som det anstod en väluppfostrad prestdotter.

»Vår herre vet när prestgården kan bli återuppbyggd», hade hon sagt; »det blir väl knappt i denna kungens tid. . . . Gud förlåte mina syndiga ord! . . . så illa menade jag inte, utan bara, att någon byggnad väl inte kommer till stånd förr än i fredstid, och den kan man få vänta på. . . . Ordentlig tillsyn har Öllegård fått, men ännu kunde hon en tid behöfva stå under uppsigt . . . ja, det vill jag lofva! . . . Jag är riktigt ledsen att behöfva släppa henne å stad! Det jag har prentat i henne hoppas jag emellertid hon skall hålla qvar i tankarne. . . . Hvad »söta far» beträffar, så kan hon förlita sig på, att jag skall sköta om honom så godt det står i min makt. . . . Skulle något fallera henne sjelf, så vet hon till hvem hon skall vända sig.» Kerstin lade sin skrynkliga hand på Öllegårds arm och blinkade med sina små ögon, i hvilka dock icke syntes någon tår. »Till Beltorp kommer man inte precis som ett nysande, och det är jag just inte glad öfver . . . men det säger jag henne, att hvad som än sker, så får hon inte ensam ge sig ut på vägar och stigar, då blir hon rent olycklig för mig! . . . Jag skall väl någon gång titta till henne. . . . Mig, gamla skrälle, gör det mindre hvart jag än tar vägen. . . . Var nu höflig, kyss vackert på kjorteln då hon helsar de ädla damerna, stirra inte folk oupphörligt i synen, och haf Gud i hägen! . . . Se så, nu vet hon besked!»

Härmed hade hon tvärt vändt ryggen mot flickan och slagit afvärjande med händerna då denna i afskedets stund hade velat nalkas henne, och nu stod Öllegård i den stora salen på Beltorp, kännande sig nedtyngd till sinnet öfver att må hända icke helt och hållet kunna iakttaga de höflighetsbevis och vishetsregler Kerstin lagt henne på minnet.

Fru Lykke hade emellertid dragit Öllegård fram till bordet, der den tunga, tvåarmade silfverstakens vaxljus spredo sitt sken öfver hennes unga ansigt. De båda frurna kunde icke nog förundra sig öfver huru den unga flickan hade vuxit, medan de inom sig tyst erkände, att hon i fägring vida öfverträffade deras förväntan.

Det bryderi Öllegård till en början hade känt var likväl af öfvergående art, ty sedan hon rodnande besvarat några spösmål, var hon snart i färd med att berättat huru de nattetid hade blifvit öfverfallna och huru de med nöd undgått den fara, i hvilken de sväfvat.

»Efter en sådan natt, kära barn, har ni så väl som er far säkert icke sofvit roligt», sade fru Coyet; »låt oss derföre gå till bords, så att ni snart kunna få hvila ut. Vi äro något trångbodda», fortfor hon, »men fru Lykke har varit så vänlig och upplåtit en af sina båda gästkamrar till jungfru Nissenius.»

Den unga flickan ville pligtskyldigast kyssa fru Lykkes klädningsfäll, men hon afvärjde detta och drog henne vänligt intill sig.

»Kalla mig gudmor, som förr, lilla Öllegård, och låt allt vara mellan oss i samma skick som då du var barn.»

Med lätt hjerta kände sig Öllegård de följande dagarne allt mera hemmastadd. Hon trufdes godt äfven sedan hennes far lemnat henne, och som Kerstin hade hållit henne till flit och verksamhet, satt hon beredvilligt flitigt sömmande vid de båda damernas sida. Jungfru Lützow åter igen tycktes vara mera road af att ströfva omkring i den snart aflöfvade trädgården, utom hvars inhägnad det dock icke var henne tillåtet och ej heller särdeles rådligt att ge sig ut. Stundom satt hon också med ett strängaspel i skötet, hvilket hon rörde med färdighet under det hon sjöng med klar och fyllig röst.

På detta sätt hände det kort före en skymningsstund att, sedan fru Gertrud dragit sig tillbaka, fru Lykke fann att litet musik skulle vara särdeles upplifvande, hvarföre man borde hemta Valborg, och Öllegård blef ombedd att uträtta detta uppdrag.

Med lätta fjät ilade nu flickan framåt trädgårdsgångarne, utan att finna den hon sökte. Det började allt mera skymma, då hon äntligen omkring ett stenkast bortom planteringen upptäckte jungfru Lützow, som tycktes vara i ifrigt samspråk med en mansperson. Huru denne egentligen var klädd eller såg ut, kunde Öllegård icke skönja, men hon tyckte att han öfverräckte något åt Valborg, som denna hastade att dölja. De skyndade emellertid hvar åt sitt håll då Öllegård började ropa för att ge sig tillkänna.

»Jag har varit smått olydig», sade jungfru Lützow skrattande då hon hoppade öfver stängslet. »Således kom ni just nu, säger ni? Ja, ni må gerna sqvallra på mig, om ni har lust, men i mitt ställe skulle ni säkert gjort sammaledes.» Och derpå förtäljde hon en historia om en stackars utsvulten tiggare, som vådjat till hennes barmhertighet, men icke vågat sig in på ett område, som utslutande var bestämdt för egarinnan till Ljungby herregård att lustvandra uti.

»Men jag är endast en af hennes gäster, upplyste jag honom om», fortfor Valborg, »och ni kan tryggt ge er hit! Denna min försäkran hjälpte dock icke. Mannen skuttade bort som en skrämmd hare, och utan att just tänka på hvad jag gjorde, så skyndade jag efter.»

Således var det icke jungfru Lützow som mottagit något, utan var det hon som gifvit en gåfva. Öllegård kunde icke annat än sända henne en gillande blick för denna hennes gifmildhet, medan hon varnade henne för att en annan gång icke låta sitt goda hjerta narra sig till att begå en oförsigtighet, som hon dyrt kunnat få ångra, och hafvande Kerstins varningar i godt minne, tillade hon: »Åh, ni vet inte huru lätt man här kan råka i fara!»

»På en sådan skulle ni inte tänkt, om ni på nära håll sett den utmerglade och förskrämda varelsens an-

sigte . . . att nöden och eländet skola vara så stora! . . . Aldrig trodde jag att fru Coyet kunde vara en så sträng husmoder, att folket på detta sätt skulle frukta hennes närhet . . .»

»Det var nog också icke af fruktan, utan af vördnad som han icke dristade sig till att ge sig hit öfver.»

»Ja, ni har rätt, jungfru Öllegård, det var nog af vördnad . . . säkert är er uppfattning riktig. . . . Den genomsnälla fru Coyet skall få sig ett hjertligt skratt, när hon får höra huru skeft jag bedömt hennes förhållande gent emot folket här.»

»När ingen fara varit å färde, tror jag vi göra bäst i att inte oroa henne . . . hon är så klen och svag till helsan. . . . Hvar enda kringstrykande person, som nalkas gården, väcker hennes ångest . . . vi skulle kunna skaffa henne en sömlös natt. . . . Jag anser nästan vi göra klokast i att icke alls tala om er lilla oförsigtighet och anledningen dertill», föreslog Öllegård.

»Nå ja, som ni vill», genmälde likgiltigt jungfru Lätzow, i det hon förde sin arm om Öllegårds lif, under det de vandrade fram mot byggnaden.

Detta var det första förtroliga närmande å Valborgs sida, ty ehuru väl prestgårdsflickan gälde som hennes sällskap, hade hon hållit sig från denna på ett visst förnämt afstånd, som stundom kommit Öllegård att ganska tungt känna den rangskilnad, hvilken fans emellan dem.

»Ni har en ganska nätt röst, jungfru Nissenius», fortfor Valborg vänligt; »om ni vill, skall jag lära er spela luta? Nej, för all del, inga tacksägelser! . . . Detta blir för mig en riktig förströelse. . . . Allt för svårt för att lära er, säger ni? Till en eller annan liten sång lär ni er snart slå några ackord.»

»Åh, tror ni, ädla jungfru!» Och Öllegård var så lycklig i denna stund, att hon vid inträdandet i det stora gemak, der de båda fruarna vanligtvis uppehöll sig, och der fru Lykke nu ensam hade slagit sig ned framför en brasa, icke tänkte på något annat i världen än huru lycklig hon skulle känna sig, då hon till strängaspelets vibrerande tonfall skulle få sjunga de kärleksqväden, som

tolkade den fröjd och den smärta, hvilka voro gömda i hennes själ.

»Du ser så nöjd ut, liten Öllegård», sade fru Lykke då brasans gulaktiga sken fladdrade öfver flickans ansigte. »Vi skola således nu få tillräckligt musik», tillade hon leende, då guddottern upplyste om orsaken till sin glädtighet. »Det var vänligt af er, Valborg!» Och hon lutade sig smeksamt ned mot sin unga fränka, som i närheten tagit plats på en pall och nu lekte med handen öfver lutan.

»Jag önskar», sade fru Lykke efter sångens slut, »att ni båda flickor skola blifva så förtroliga med hvarandra som jag en gång var med Öllegårds mor.

»Elin Pehrsson Rumohr var hennes flicknamn», fortfor fru Lykke efter en liten tankfull tystnad. »Hon härstammade från en holsteinsk, adlig släkt, var fattig och föräldralös, hvarför min mor åtog sig att uppfostra henne, och på detta sätt växte vi upp som tvenne systrar.

»Vi ansågo oss som oskiljaktliga; hon skulle ständigt följa mig, äfven sedan jag blifvit gift.

»Då hände en dag att jag som nygift i sällskap med min man och Elin skulle rida från Ljungby till Kragerup. Den häst Elin red hade emellertid icke väl hunnit öfver vindbryggan förr än den skyggade, och nu bar det å stad genom allén i skenande fart. I närheten af Ljungby prestgård fick dock lyckligtvis en ung man håll på djuret, och Elin, som aldrig var riktigt stark, kände sig halft sanslös der vi nu träffade på henne sittande på gräsvalLEN bredvid sin räddare, som upplyste oss om att hans namn var Nissenius samt att han som lektor var anställd vid skolan i Helsingborg och för tillfället befann sig på besök i prestgården, dit han och Elin begåfvo sig, sedan hon förlorat all håg att tillsammans med oss fortsätta färden.

»Denna händelse gaf anledning till vidare bekantskap och Elin spelade med mig det sprattet, att hon ansåg sig mycket väl kunna trifvas utan mitt sällskap.»

Ett litet leende gled öfver fru Lykkes ansigte, som återspeglade sig i Öllegårds ögon, der hon andaktsfullt

lyssnade till de ord, som rörde den älskade, hädangångna modern.

»Kort härefter firade vi de båda trolofvades bröllop, och som jag för min del allt jemt åstundade att ha Elin i min närhet, så förhjelpste min man den gamle prosten i Ljungby till annat pastorat, och Nissenius och Elin blefvo vårt prestfolk.»

Under det fru Lykke med små uppehåll talade dessa ord, lät Valborg handen en och annan gång glida öfver silfversträngarne, och då det nu blef tyst i rummet, hördes endast ett bortdöende ljud, liksom en klagoton, blandas med det muntra spraket från en och annan gnista, som stänkte fram ur den väldiga spiselbrasan.

»Medan Elin härefter i lugn framlefde sina dagar, gjorde jag snart för min del ganska bittra erfarenheter.

»Danske general-fälttygmästaren Christian Friis till Kragerup, som jag äktat, önskade kort tid efter Elins bröllop att vi skulle lemna våra gods och flytta till Köpenhamn, ty Skåne hade kommit under svenska kronan. Få månader efter vår flyttning sörjde jag min make såsom enka. Härtill kom nu också stora ekonomiska bekymmer, ty jag upptäckte att Christian Friis lemnade efter sig en bottenlös skuld.

»Knappast tjugu år gammal, hade jag föga förstånd huruledes man bäst borde reda sig i det uppståndna penningebryderiet.

»För att få ett förnuftigt råd vände jag mig till min affidne mans bästa vän, general Meerheim. I hans hus var det jag för första gången sammanträffade med Cay Lykke, hvilken genast egnade mig den största uppmärksamhet, och fri som jag var, uppträdde han icke allenast som en tröstande vän, utan började snart tala till mig i sådana ordalag, att jag märkte det jag vunnit hans hjerta.»

Det var ljusa, kära minnen som i denna stund trängde sig på fru Lykke. Hennes ögon strålade, läpparne logo och på de bleknade kinderna spirade upp rosor.

»Om någon af er hade sett Cay Lykke vid denna tid!» fortfor hon, allt jemt med ett småleende betraktande de båda unga flickorna, som under tystnad blickade upp till henne.

»Hans höga gestalt och ädla ansigte drogo allas uppmärksamhet till sig, och dertill hans intagande sätt och glädtiga sinnelag!

»Känd som Danmarks älskvärdaste och rikaste adelsman, sade man om honom:

»En hvar skön jungfru hon önskar sig:
Gud gifve Cay Lykke ville hafva mig.»

»Att jag bland alla qvinnor, som beundrande omgäfvade honom, var den han valde till maka, fylde mig med sällhet.

»Jag tänkte, att på min lyckas dag solen aldrig skulle ha någon nedergång, och med obekymradt sinne hängaf jag mig åt den fröjd jag kände öfver att få tillhöra denne man, som dittills fladdrat omkring likt en fjärl, men nu tillstod sig vara fången.

»Cay kände fullkomligt till den affärsställning, i hvilken jag råkat, och jag var nöjd att hafva blifvit fattig . . . det var för mig något tryggande i tanken på att det icke låg någon beräkning till grund för det val han gjort, och han hemförde mig som sin hustru samt strödde omkring mig sina rika häfvor.

»Men jag skulle snart nog erfaras att denna min lyckas dag icke allenast hade solnedgång, utan äfven nattsvart mörker.»

Fru Lykke tystnade plötsligt. »Jag vet inte huruledes jag kommit till att tala om allt detta», återtog hon, i det hon hastigt reste sig upp. »Jag tror det är ditt spel, Valborg, som lockat fram mina ord . . . mitt lif borde ha slutat med de ljusa stunderna! . . .»

Hon vände sig bort och gick att uppsöka fru Coyet, som var illamående och tidigt på eftermiddagen hade dragit sig undan till sin sofkammare.

De båda flickorna voro nu allena i det stora rummet, der brasans sken något hade mattats, medan mörkret svepte sig allt tätare öfver vråar och vinklar.

»Lyster det er att förnimma fortsättningen på den historia ni nyss hört, Öllegård?» sporde Valborg.

»Om en sådan önskan icke kan anses ogrannlaga», sade Öllegård tveksamt.

»Ni är barnslig», inföll Valborg med ett litet skratt; »min fränka har ju sjelf berört sina förhållanden . . . för resten, dessa tilldragelser, som varit i hvar mans mun, äro just egnade för skymningssqvaller. Tycker ni om gammalt nytt, så hör nu på!»

Hon flyttade sig härvid närmare intill Öllegård och började:

»Cay Lykke var en fjärl i en rosengård. Detta sade man allmänt om honom. Om han varit fångad, så förstod han snart befria sina vingar, och han svärmade lika djerft och fritt omkring som före sitt äktenskap.

»Med sin unga maka vistades Cay ofta vid hofvet, och snart visste man om honom berättat det ena galanta äfventyret efter det andra.

»På detta sätt förgick någon tid. Då började man i allra största hemlighet hviska om den utmärkta gunst han åtnjöt vid aller högsta ort.

»Cay Lykke var dock icke den, som ens af den största utmärkelse lät hejda sig ifrån att följa sina små nycker. En af dem bestod deri, att han plötsligen hade funnit en af hofvets unga tärnor vara bedårande skön. Kanske besvarade hon icke hans känslor, men i hvilket fall som helst behagade hon motstå honom. Då skref en dag Cay Lykke till henne, att hon icke borde neka hvad han kunde få af sjelfva drottningen.

»Denna skrifvelse gick nu man och man emellan, tills det föll någon af Cays många afundsmän in att låta den komma inför drottningens ögon.

»Sofia Amalia vredgades naturligtvis öfver att han på detta vanvördiga sätt dristat tala om henne.

»Brefvet lades till grund för en anklagelse för högförräderi mot Cay Lykke. Drottningen lät icke blicka sig. Man ropade om den förnärmelse hon lidit och hvi-skade, att man för danska kronans räkning gerna ville komma åt hans oerhörda rikedomar.

»Huru det nu än må vara, genom sin unga makas rådighet och hjälp lyckades Cay Lykke att rymma ur landet samt undkomma dödsstraffet, men hans egendomar indrogos och han sjelf blef *in effigie* afrättad.

»För att undgå Sofia Amalias förföljelser flyktade fru Lykke vid denna tid öfver till Sverige. Hon var fullkomligt utblottad, ty sina egendomar hade hon öfverlemnadt åt sin förste mans kreditorer, och på detta sätt blef Ljungby herregård såld till afidne svenske ambassadören Coyet, som fru Gertrud härstädes redan ett tiotal af år har sörjt som enka.

»Hvar Cay Lykke för närvarande uppehåller sig, vet man icke med säkerhet . . . efter hans flykt har hans hustru ej återsett honom och sexton runda år hafva förgått sedan dess . . . hon lefver blott i hoppet om en återföreningens stund . . . det är en kärlek, som i lifvets alla pröfningar varit beståndande.»

Så hade Öllegård drömt sig kärleken. Hon höll hufvudet stödt mot handen, en lätt suck smög öfver hennes läppar.

»Jag tror ni har de mest dåraktiga anlag för att deltaga i andra människors sorgery, sade Valborg skratande, och i det hon slöt sig intill Öllegård, fortfor hon: »Jag tycker om en sådan här liten känslfull varese! . . . Fru Lykke önskade vi skulle bli vänner . . . jag tror vi äro på god väg att blifva det.»

»Att ställa mig på vänskaplig fot med alla dem jag här kommer i beröring med, är verkligen det klokaste jag för närvarande kan göra», tänkte Valborg och kysste Öllegårds kind.

TRETTONDE KAPITLET.

På Beltorp försvunno dagarne i stilla enformighet. Den första vintersnön hade täckt marken samt redan smält bort, de dåliga landsvägarne voro uppblötta och samfärdseln var svårare än någonsin.

En och annan förbidragande vandrare förtäljde om huru de svenska trupperna slitit förfärligt ondt i det öppna lägret, att åtskilliga regementen hade fått tåga uppåt lan-

det för att hvila sig under vintern, och att återstoden hade fått vinterqvarter mellan Helgeån och Carlshamn.

Ställningen i Skåne var vid slutet af detta år ungefärligen lika som det föregående. Danskarne innehade Landskrona och Christianstad, svenskarne deremot Malmö och hela landet.

Damerna på Beltorp omfattade med intresse de budskap, som fördes till dem från den yttre världen. Ett grannfolk — herr Ridderschatz med hustru och dotter —, hvilket emellanåt tagit fru Coyets gästfrihet i anspråk, skulle nu, då vägarne frusit till och ny snö var fallen, komma för att stanna några dagar, hvilken tilldragelse firades med en bastant middagsmåltid och muntert glam.

Under danska väldet hade herr Ridderschatz' förfäder haft så väl rikedom som makt, men då han i ungdomen förslösat sin arfvedel, hade han blifvit en utarmad man, som med sin familj skulle dukat under, derest icke fru Coyet af gunst och nåd upplätit åt honom en under Ljungby lydande mindre gård.

Middagen var länge sedan intagen. Värddinnan hade jemte sina gäster i det stora gemaket slagit sig ned kring det kostligt skurna ekbordet, som höljdes med en blå duk af finaste holländska linne, på hvilken man stält tunga silfverskålar fulla med bakverk, hvilket damerna läto sig väl behaga.

»När jag kommer till er, ädla fru Coyet, kan jag inte låta bli att tänka på paradiset», sade fru Ridderschatz, i det hennes små ögon blickade upp till den gamla damen liksom såge hon i henne en engel.

»Man kan inte för ofta tänka på lustgården, men att vid denna likna min boning, fruktar jag är syndigt», genmålde fru Coyet och såg sig en smula förskräckt omkring.

»Ja ja!» utropade fru Ridderschatz, som icke tycktes ha hört sin värddinnas lilla invändning, »ni har rätt, ädla fru, man kan inte för ofta tänka tillbaka på den stora härligheten och allt hvad vi för syndens skull hafva förlorat. Här finnes likväl uteslutande endast en återspjuling af allt hvad som är godt. . . . Och nu har ert ädla hjerta», fortfor hon, »kommit er att upptaga prosten

Nissenii dotter. ... Hvad jag tycker hon skall känna sig tacksam och lycklig! ...» Och den värda damen blinkade hastigt, i tydlig afsigt att tillbakahålla några tårar.

»Ingen känner bättre än jag er godhet, fru Coyet», fortfor fru Ridderschatz, i det hon förde handklädet till sina ögon. »Om vi också lefde i öfver hundra år, skulle vi aldrig kunna afplåna oss vår tacksamhetsskuld.»

»Kära fru Ridderschatz, låt oss för all del icke orda härom!»

»Deraf hjertat fullt är ... men hvilken präktig väfnad i lilla Öllegårds drägt ... allt hvad hon egde i klädväg blef naturligtvis uppbrändt ... ja, åter ett bevis på ert goda hjerta! ... En af henne ändrad drägt från er egen ungdomstid. Åh, jag förstår, jag förstår! ... Detta är en rob, som vid en hoffest en riktig högvälboren jungfru kunde vara stolt öfver att bära.» Och fru Ridderschatz, hvars styfva kjortel frasade omkring henne då hon rörde sig, närmade sig Öllegård för att taga i närmare ögonsigte den gåfva hon nyligen erhållit och hvilken varit särdeles välbehöflig. Den unga flickan, der hon satt i fönstersmygen, svarade likväl temligen förströdt på hennes frågor, ty hon lyssnade till det samtal, som fördes borta vid bordet, der herr Ridderschatz förtäljde att kung Carl föregående dag skulle hafva tagit sitt högqvarter på Ljungby.

»Kriget har så godt som upphört af sig sjelft», sade den gamle adelsmannen i det han förde till sina läppar en gyllene bägare, fylld med eldigt spanskt vin. »De hetsiga furstarne längta hvar för sig efter vinterhila», återtog han. »Också lär Gyldenlöve ha från Bohuslän dragit sig till Norge igen. Men fastän krigsrörelserna afstannat, så finnas snapphanarne qvar, och dessa lära härja och plundra värre än någonsin.»

»Krist gifve kung Carl kunde få makt med dem!» suckade fru Coyet.

Ett litet ironiskt leende for öfver herr Ridderschatz' tunna läppar. »Så länge befolkningen är danskt sinnad, har detta sig icke så lätt», sade han.

»Men är detta ännu förhållandet?»

»Jag är fullt öfvertygad härom», genmålde herr Ridderschatz, som med välbehag smuttade på sitt vin. »Denna

skåningarnes visade förkärlek har också kung Carl straffat med att pålägga dem dryga gärdar. Han använder icke längre mildhet, såsom i förstone ... i synnerhet straffar han de socknar, i hvilka snapphanarne hafva sina tillhåll. Så till exempel har han utfärdat en kungörelse, att för hvarje svensk, som af snapphane mördas, skall socknen, der mordet är begånget, böta tusen riksdaler och hvar tionde, stundom hvar tredje sockenman efter lottkastning nedskjutas.»

»Jag har förut hört talas härom. ... Åh, det är likväl förfärligt!» Fru Coyet syntes helt uppskakad.

»Håret reser sig på mitt hufvud!» bedyrade snyftande fru Ridderschatz, och fru Coyet blickade bort till henne med ett uttryck som ansåge hon, att i dessa förfärliga tider hvad som helst kunde tima utan att det vidare skulle förvåna henne.

»Men det är en stränghet, som säkert är af nöden påkallad», inföll fru Lykke, som lugnande lade sin hand på sin äldriga väninnas axel. »Jag finner vi kunde språka om något trefligare», tillade hon.

Men herr Ridderschatz tycktes säkerligen anse samtalsämnet vara särdeles i sin smak, ty utan att lägga märke till den erhållna uppmaningen fullföljde han: »Må så vara att stränghet är påkallad, men grymhet bör väl icke utöfvas. Jag förmodar att herrskapet hört talas om öfverste Ramsvärds bedrift? ... Inte! ... Jo, för några veckor sedan omringade han med etthundrafemtio man en kyrka, i hvilken gudstjenst hölls. Under hotelse att bränna kyrkan befalde han presten att utmärka hvilka bland församlingen som vore snapphanar. Presten nämnde då tolf bönder, hvilkas öde man lätt kan gissa.»

»Ni talar endast om svenskarnes grymhet», inföll fru Lykke, »men ni tyckes glömma de orsaker, som drifva dem härtill! Kom i håg huru enskilda svenska soldater och truppafdelningar gång på gång blifvit öfverraskade, fångade, omenskligt stympade och nedskjutna ... kom i håg huru dessa fribytarskaror fara fram med eld och svärd ... kom i håg huru de i början på detta år togo de sönderhuggna svenskarnes lemmar och stoppade

dem under isen på Finja-sjön! . . . Det är dessa och otaliga andra illbragder som reta svenskarne till hämnd och drifva kung Carl att öfva stränghet, när mildhet icke tyckes hjelpa.»

»Men detta vedergällningssätt framkallar hos bönderna en ännu större hängifvenhet för Danmark . . . det var bara härtill jag ville komma!» ropade den gamle adelsmannen. »När de tvingas att ange sina bästa vänner . . . den ena korpen hugger inte gerna ut ögat på den andre . . . så vete tusan om det inte måste vara dem lika kärt att tillhöra kung Christian som kung Carl!»

Herr Ridderschatz tömde småleende bägaren, och i sin ifver att försvara sitt påstående, aktade han icke på, att hans hustru flera gånger så omärklig som möjligt stött till hans fot.

Under dessa ganska skarpt vexlade ord sköt en liten forskande blyxt ur fröken Lützows ögon bort till herr Ridderschatz, medan hon med möda tillbakahöll ett litet småleende vid åsynen af det synbara bryderi, hvori den gamle adelsmannens hustru befann sig.

»Åh, hvilka rysligheter!» ropade hon. »Kära fru Lykke, jag kan inte fatta huru ni kan ha mod att skil-dra allt detta!»

»Ha mod», upprepade fru Lykke. »I så fall finner jag att herr Ridderschatz troget stått mig bi», tillade hon leende.

»Han pratar alltid en hop tok!» erkände hans äkta hälft.

»Jag föreslog för resten annat samtalsämne, men som förslaget icke antogs, har jag endast gjort mig flit om att bevisa, det kung Carl orättvisst skyldes för en grymhet, som endast är nödvärn . . . en stränghet, som är påkallad, så vida icke landet helt och hållet skall upplätas till rof och plundring.»

»Mätte vår Herre hålla sin nådiga hand öfver oss!» suckade fru Coyet.

»Fru Lykke förstår då riktigt konsten att skrämma upp folk!»

»Allt bättre och bättre!» Fru Lykke skrattade hjertligt. »Men hur ni än behagar tyda mina ord, fru Ridder-

schatz, så finner jag att ofvanpå de förfärliga grymheterna lite sötsaker skall smaka godt.»

Den vändning saken tog tycktes högligen behaga fru Coyet, och kanske icke mindre fru Ridderschatz, som, under begäret att öfverskyla de tänkesätt hennes make ganska öppet gifvit tillkänna, med fru Lykke hade sökt väcka en ordstrid, i hvilken hon kände sig komma till korta.

Senare på qvällen egnade hon emellertid sin make en ganska allvarlig sparlakanslexa. »Om jag inte så väl förstode mig på fru Coyet», sade hon bland annat. »Om jag inte grät och ängslades med henne, och höll med henne, om hon så skulle säga att månen vore grön, skulle du min sann få se huru det då torde gå med oss. . . . Jag tycker du af gammalt borde veta, att man här på stället betraktar kung Carl som en halfgud! . . . Men när du har druckit ett par bägare vin, så är ditt förstånd borta, och vore jag inte den som förstod att afvärja dina dumheter, så skulle vi snart mista vårt lilla brödstycke och andra vedermälen af gunst, och du skulle som stafkarl bettlande få vandra omkring till hvar mans dörr!»

»Men jag säger ändå hvad jag tänker», muttrade herr Ridderschatz, som råkat i en icke särdeles medgörlig sinnesstämning, »och jag vidblir det jag sagt.»

FJORTONDE KAPITLET.

»Jag tror att ni, liksom jag, inte tycker om att ständigt sitta inom fyra väggar», sade jungfru Lützw med ett hult småleende, i det hon följande morgon ute i trädgården sammanträffade med herr Ridderschatz.

»Således finnes det likstämmighet i våra tycken!» Den gamle adelsmannen gjorde en sirlig bugning.

»Kanske mera likstämmighet än ni föreställer er.» Valborg hade lagt en viss tonvigt på dessa ord, i det samma hon kastade en blick på honom, hvilken hade

den mest förbryllande verkan och som kom herr Ridderschatz att plötsligen känna sig ett tjugotal år yngre till sinnes. Lik en riddersman *sans peur et sans reproche* utbad han sig nu nåden att få vara hennes kavaljer och eskortera henne.

Valborg drog hufvan ner i pannan, der vinden lekte med några blonda lockar, och sänkande blygsamt ögonlocken, genmälde hon: »Om ni icke tror, att er ädla maka illa upptager detta artighetsbevis.»

»På intet sätt», bedyrade herr Ridderschatz, smickrad öfver att en så vacker flicka tycktes anse honom vara en farlig karl, hvarefter de började vandra fram och tillbaka.

Solstrålarne gnistrade mot den tillfrusna snön och qvittrande sparfvar slogo sig flocktals ner i närheten af herrskapsbyggningens förstuga, der man ett stycke ifrån satt ut några sädeskärfvar.

Sedan herr Ridderschatz en stund gjort sig angenäm genom att språka om väder och vind, om grannskapsfolk, om forna dagars festligheter och jagtpartier samt nutidens bristande umgängeslif, en följd af de svåra och oroliga tiderna, så höjde Valborg åter sina ögon och tillstod, att hon åtminstone för sin del icke kunde klaga, så länge himlen förunnade henne att någon gång få språka med likstämmiga menniskor. »Herrskapet är ju så närbeläget boende», sade hon, »att dess medlemmar, utan att löpa någon egentlig fara, emellanåt kunna begifva sig till Beltorp.»

Flickan är en särdeles angenäm personlighet, tänkte härunder herr Ridderschatz, och då hans hustru nu också tillkom, väl ombonad i en pelsfodrad, sliten salopp, var det i den mest älskvärda sinnesstämning som den gamle adelsmannen fortsatte det började samspråket.

»Jag har verkligen fäst mig vid er båda», sade Valborg med ett blygt ögonkast.

Ehuru hon var en fattig flicka, var hon likväl af en så förnämlig släkt, att de båda makarna icke kunde underlåta att sända henne ett uppmuntrande småleende.

»Till följd af denna min förkärlek», fortfor den unga fröken, »dristar jag mig att i största förtrolighet säga några ord, hvilka vid de åtskilliga tillfällen vi sammanträffat mer än en gång runnit mig i hågen.»

»Ja, rent språk, det är just i min smak!» inföll herr Ridderschatz, medan hans hustru gaf honom en liten skarp blick.

»Och utan att herrskapet måtte misstycka denna min inblandning?»

»På intet sätt!» ropade fru Ridderschatz, som kände sig plågad af nyfikenhet.

»Ingen kan högre än jag beundra uppriktighet», återtog Valborg, »men jag anser, att under vissa förhållanden, som till exempel här i huset, är det mera öfverensstämmande med klokheten att icke allt för öppet uttala sina åsigtter.»

»Deri har ni rätt!» samtyckte fru Ridderschatz lifligt.

»Det gillar jag åter igen icke», invände hennes man; »sådant kallar jag falskhet.»

»Nu äro vi två mot en; få se om vi ej skola vinna öfvertaget.» Valborg kastade härvid på honom en blick full af bedårande skälmskhet. »Herr Ridderschatz, ni har ofta icke allenast häntydt på, utan äfvenledes öppet uttalat er förkärlek för danskarne och det gamla styrelsesättet . . . här på stället hyser man emellertid alldeles motsatta tänkesätt . . . för att icke stöta sig med sin omgifning . . . det är ju obehagligt att framkalla en brytning . . . bör man . . .»

»Bör man tjuta med ulfvarne, menar ni!» inföll herr Ridderschatz skrattande.

»Just så!»

»Är det icke detta jag alltid sagt», sade fru Ridderschatz, hvars lilla magra ansigte nickande vände sig mot Valborg. »Jag har väl öfver tusen gånger uppmanat honom till försigtighet, men han hör aldrig på det örat. Man behöfver väl inte oupphörligen liksom stöta i basun med hvad man tänker . . .»

»Härtill ser jag icke något nödtvång», biföll Valborg småleende.

»Fru Coyet var i går afton en smula uppskrämd af edra yttranden, herr Ridderschatz», återtog fröken Lützow efter en liten tystnad. »Jag hörde henne yttra till fru Lykke, att det skulle vara henne obehagligt, om hon, till

följd af edra åsigter, skulle anse sig nödgad att undvika ert umgänge.»

»Ah, så han ställer till för oss!» mumlade fru Ridderschatz.

»Jag blandade mig då i samtalsämnet», fortfor Valborg, »och dristade genmäla: Herr Ridderschatz' åsigter i all ära, så äro de ju icke af den ringaste betydhet!»

Den gamle adelsmannen gaf Valborg ett förtörnadt ögonkast, medan hans hustru, derest den snäfva saloppen hade tillåtit henne en obehindrad rörelse med armarne, skulle hafva omfamnat flickan.

»Ni har räddat oss!» ropade hon.

»Och jag vågade desslikes tillägga», återtog Valborg, »att herr Ridderschatz' uttalade åsigter säkerligen snarare härledde sig af motsägelseanda än från verklig öfvertygelse.»

»Ni är oförliknelig, jungfru Valborg! . . . Han kan nu när som helst börja föra ett mera behagligt tal. . . . Er fyndighet har räddat oss från svåra bekymmer. . . . Jag vet sannerligen icke, huru jag nog skall kunna tacka er!»

»Man kan stundom vara i behof af sina vänner. . . . Jag är må hända en smula egennyttig, ty jag tänker redan på att bedja om en återtjänst. . . .»

»Tag oss helt och hållet i anspråk!»

»Som jag flera år uppehållit mig i Danmark och nyligen är anländ derifrån, har jag derstädes vänner och bekanta, med hvilka jag stundom gerna vill meddela mig. Att här på stället stå i beröring med personer i fiendtligt land, torde icke lemnas mig tillåtelse eller kunde åtminstone väcka ett obehagligt uppseende. Endast med största svårighet och med fara att blifva upptäckt har jag i hemlighet erhållit och afsändt ett budskap.»

»Således skulle ni önska? . . .»

»Att genom herrskapets välvilliga försorg få mottaga eller aflemna en och annan skrifvelse.»

»Om dessa budskap icke kunna lända oss till skada. . . .»

»Hvarken mig eller er, ädla fru Ridderschatz», inföll Valborg lifligt. »Min fränka, fru Lykke, skulle tör hända ogillande upptaga, derest hon såge mitt sinne allt för fjättradt vid forna förhållanden. Beflitande mig om hen-

nes gunst, hvilket är min skyldighet, är jag naturligtvis angelägen att, så vidt görligt, undvika framkallandet af hennes ovilja, hvilken för hända icke skulle uteblifva, derest hon . . . derest hon . . .»

Valborg stammade och såg så brydd ut, att fru Ridderschatz med ett förstulet småleende inföll:

»Derest hon komme under fund med edra små hjerteangelägenheter. Åh, jag förstår! För mig behöfver ni emellertid icke förskräckas . . . jag är inte den som för på tungan allt hvad jag har i sinnet!» Herr Ridderschatz fick härvid åter en hastig sidoblick. »Kan jag derföre gagna er med en så obetydlig tjänst som främjandet af ett och annat budskap, vill jag ej undandraga mig detta.»

»Mottag mina hjertliga tacksägelser», sade Valborg och utförde härvid en ödmjuk nigning.

Fru Ridderschatz, som i flydda bättre tider sjelf strängt hade blifvit tillhållen artighet samt haft en särskild lärare i den ädla nigningskonsten, kunde icke annat än gillande betrakta den mjukhet i lederna och det behag, den unga flickan utvecklade vid sina höflighetsbetygelser gent emot äldre folk.

»Jag kan förstå, att den som skall främja dessa underättelser till edra vänner är någon utskickad från Danmark. . . . För en sådan person är det tryggare att komma till oss på Brogården, som ligger mera ur vägen, än till Beltorp, der samfärdseln med Ljungby städse är flitig. . . . Att medelst denna omväg undvika spejare, tror jag kan blifva lätt nog . . .»

»Ni inger mig stort lugn, nådig fru . . . och jag hoppas att herr Ridderschatz . . .»

»I detta fall lofvar jag att icke yttra ett ord . . . jag bryter aldrig ett löfte!» Den gamle adelsmannen lade bedyrande handen mot hjertat, men då nu ett par af gästerna tillkommo för att njuta af det vackra vintervädret, kunde Valborg endast sända honom en af sina mest förtrollande blickar.

Under dagens lopp förstod emellertid fru Ridderschatz att afböja alla samtal rörande så väl svenska som danska angelägenheter, och skymningsstunden hade nalkats, utan att man vexlat några skarpa ord.

Vid den tända brasan hade fru Coyet jemte sina gäster slagit sig ned, och man höll som bäst på att bjuda omkring stekta äpplen, då man anmälde att kung Carl hade anländt på besök.

I samma ögonblick blef en stor uppståndelse, och ljusen i de stora armstakarne hade nätt och jemt hunnit blifva tända, då konungen inträdde.

Det låg ett blygt, nästan förläget uttryck i hans ansigte då han varnade sig omgifven af det vördnadsfullt helsande sällskapet. Ett drag af nöje upplyste emellertid hans panna då han bland dessa till en del obekanta personligheter upptäckte Öllegård, som rodnande och förvirrad hade dragit sig bakom fru Lykke. Herr och fru Ridderschatz med dotter hade emellertid blifvit förestälda och fru Coyet i ödmjuka ordalag anbefalt dem åt konungens nådiga gunst, då Carl med en liten rörelse af otålighet bad att hans närvaro icke måtte verka störande.

»Som en bland edra gäster, fru Coyet», sade han vänligt, »ansåg jag mig förpligtigad att, genast efter min ankomst till Ljungby, göra er min uppvaktning, och med er tillåtelse tager jag mig i allsköns trefnad plats vid er brasa!»

»Värdigas ers majestät tömma en bägare vin!» bad den åldriga värdinnan, i det hon visade på det med silfverprydnader, dryckeshorn och gyllene skålar ordnade bordet, der förfriskningar i hast blifvit framställda.

»Jag dricker er och edra gäster till, ädla fru, med flitig anhållan, att ni icke måtte göra allt för stort anseende till min person», sade konungen i det han tömde den bägare, fru Coyet, med en ödmjuk nigning, på en silfverbricka höll fram mot honom.

»Det skulle vara mig kärt att en och annan gång komma hit och språka bort en stund.» Härvid förde Carl fru Coyet till den plats hon nyss lemnat, och sättande sig bredvid henne, fortfor han: »Jag fäster stort värde på ett enkelt samlif . . .»

»Något annat ha vi här icke att bjuda och detta är af ers majestät nogsamant känt.»

»Jag känner endast, det jag städse blifvit behandlad med stor pomp och ståt . . . och sådant höfves nog un-

derstundom . . . men under en förtrolig sammanvaro är den, åtminstone i mitt tycke, obehöflig och öfverensstämmer icke med mitt sinnelag . . .»

Fru Coyet, som med behag viftade sig med den af påfogelsfjädrar ordnade solfjädern, under det hon lyssnade på konungens ord, gjorde nu en djup och förbindlig böjning på sitt hufvud.

»Jag har icke allenast varit för er en ganska enträgen, utan desslikes en ganska närgången gäst», återtog konungen leende, »ty jag har på sätt och vis drivvit er bort från ert enkesäte. Det tillkommer således mig att på allt vis beflita mig om er gunst och icke tvärt om . . .»

»Om jag något förr eller senare lemnat Ljungby, så gör detta icke stort till saken», sade fru Coyet artigt. »Jag skulle i alla händelser snart flyttat hit, ty då min styfson, Vilhelm, tänker ingå äktenskap, kommer han att öfvertaga hufvudgården . . .»

Härpå började konungen språka om denne son, hvilken under de sista åren som lagman ledt trolldomsundersökningarna i Skåne, hvarefter fru Coyet fördjupade sig i skildringen af de mest öfvernaturliga händelser samt de hvardagligaste familjeangelägenheter.

Konungen tycktes uppmärksamt lyssna till hennes ord medan hans ögon en och annan gång sökte öfriga närvarande gäster, hvilka höllo sig på något afstånd.

I denna med hvarandra halfhögt språkande grupp hade fru Ridderschatz nyligen utvecklade den största beslutsamhet, då det gäلت att hindra hennes herre och man från att, som han sade, tömma damernas skål.

Den magra lilla damen, klädd i en snäf och sliten brokadklädning af en hjert, rödbrun färg, en drägt i hvilken hennes mormors mor säkerligen mer än en gång stoltserat, prasslade fram så lätt som ett om hösten torkadt löf, och ställande sig i vägen för sin make, vinkade hon Valborg som bundsförvandt till sin sida.

»Efter konungens visade nåd att dricka oss till så är det allt för närgånget att någon dristar sig göra sammaledes. Har jag inte rätt, jungfru Valborg?»

»Jag fruktar nästan, att så är förhållandet», sade flickan. »Konungen dröjer emellertid icke länge, ty jag

hörde nyss att han nämde om uppbrott, och så fort han aflägsnar sig, kan ni ju taga er skada igen!»

Denna utsigt var ganska tillfredsställande, och med Valborgs leende ansigte i sin närhet fogade han sig i omständigheterna, i synnerhet sedan hon, liksom vore hon rädd öfver sin djerfhet, dröjande tillade: »Och kanske ni då tillåter mig kredensa er dryck?»

»Visst tillåter han det», sade fru Ridderschatz, som gått en helig ed inom sig, att hennes make hvarken skulle smaka vin eller få komma till tals i konungens närhet. »Visst tillåter han det och är smickrad till på köpet, käraste fröken Lützow», fortfor den värda damen, förtjust öfver flickans fintlighet, som med honungssöta ord förstätt tämja den gamle herrn, hvilken eljest var svårhandterlig nog. »Åh, en så märklig dag för oss . . . hvilken ära att få vara under samma tak som kung Carl! . . . Och hans uppträdande, så fullt af majestät . . .»

»Ni skulle fått se på annat, om det varit kung Christian!» inflickade herr Ridderchatz», som härvid plötsligt kände i sin sida en stöt af hustruns armbåge.

»Ett uppträdande så fullt af majestät», fortfor hon, utan att låta störa sig, »så fullt af storhet och värdighet, och när man dertill betänker hans ungdom . . .»

»Han ser ut som en bondpojke», muttrade herr Ridderschatz; »vid en sådan har man mer än en gång liknat honom . . . en riktig tölp, när det gäller att skicka sig.»

Fröken Lützow gaf härvid till ett litet klingande skratt.

Kung Carls ögon vände sig mot den undangömda vrå, der herr Ridderschatz var omgifven af de båda posterade damerna.

Vid denna Carls väckta uppmärksamhet kände den förfärade gamla damen sig nästan färdig att sjunka genom jorden, och hon utförde den djupaste nigning, som stod i hennes makt. Den matthet hon plötsligt hade känt var emellertid af öfvergående art; med största liflighet visade hon nu sig ega förnågan af en allestädes närvaro, och sväfvande omkring som en ande, ödmjukt nigande som en hofdam, gaf hon genmälen som höjde den talande

upp till sjunde himlen, utan att hennes svar kanske egde något egentligt sammanhang med det ämne man afhandlade.

När konungen omsider aflägsnat sig, slappades plötsligt hennes spända nerver, och sjunkande tillbaka mot den högkarmade stolen, drog hon Valborg intill sig samt frågade, om denna någonsin i sitt lif hade sett en mera inskränkt och björnaktig varelse än hennes make — något som Valborg med en liten deltagande handtryckning erkände sig icke hafva gjort, och detta erkännande förskaffade den unga flickan, näst efter den åldriga damens egen dotter, en plats i hennes hjerta.

FEMTONDE KAPITLET.

Till Beltorp hade konungen en och annan gång kommit på ett par timmars besök, och Öllegård hade emellanåt fått utbyta några ord med honom.

Omfattad med välvilja af sin gudmor och för sitt glädtiga och stilla väsen omtyckt af fru Coyet samt der-till uppfångande mången leende blick från konungens ögon, fann den unga flickan sig lefva liksom i en verld af sällhet, en ny, förtrollad verld, utan önskningar och utan mål.

Medvetandet om det oöfverstigliga svalg, som skilde henne från den älskade, kom henne att finna en ogrumlad lycka i blotta medvetandet, att han vistades i hennes närhet, att se honom någon gång, att i en skymningsstund värmas vid samma brasa som han, att höra hans röst och att stundom möta hans blick. Dessa sparsamma, flyktiga ljusglimtar voro tillräckliga att sprida ett rikt, gyllene solsken af fröjd omkring henne.

Dagarne försvunno, utan att hon räknade timmarne efter den stora salsklockan, hvilken, sirad med sällsamt snidverk och vapensköldar, uppburna af drakar och lejon, med hårda knäppningar gaf tillkänna tidens flykt. De med dödsallar prydda visarnes framskridande på den stora metallurtaflan rörde henne föga; för henne fans blott

den flyende stund, då hon sett honom, och den kommande, då hon skulle få återse honom.

Till en början då hon hade upptäckt hans höga rang, hade hon klandrat sig sjelf och kallat sig dåraktig och hade känt sig nedslagen och sorgsen.

Hennes sinnesjemvigt hade dock återvänt, och hon sade lugnande till sig sjelf, att hon ju icke önskade och åtrådde något annat än den glädje lifvet nu skänkte henne.

Djupt i sitt hjertas innersta dolde hon dessa känslor, så fulla af ett ljuft drömmande behag.

Endast en något höjd färg förrådde det nöje hon kände, då Valborg ganska ofta i lofprisande ordalag talade om den unge hjeltekonungen; men då den högvälborna fröken en gång skrattande påpekade det synbara deltagande hennes ord rönt, så undvek Öllegård att egna någon synnerlig uppmärksamhet åt hvem som helst, hvilken hade något att anföra rörande Carls person och handlingssätt.

På detta vis hade man hunnit öfver midten af December månad och tjänarne på Beltorp voro som bäst i färd med de husliga bestyr och anordningar, hvilka skulle bidraga till trefnaden och en nöjsam julhögtid, då herr Ridderschatz kom på besök. Han hade varit ute på en spårjagt och sin maka ovetande hade han tagit en liten sväng till den gamla sätesgården, ty han hade under kringströfvandet oförhappandes fått spörja märkliga nyheter, sade han, dem han ansåg sig böra förtälja.

»Ja, få nu se hur det går», började han småskrattande, der han satt vid ett fönsterbord i salen med den fradgande ölstånkan framför sig. Och som fru Coyet denna morgon var illamående, hvarföre hon höll sig i sina enskilda rum, samt fru Lykke var på en vandring i trädgården, ansåg han sig icke behöfva lägga något band hvarken på sina ord eller sin glädtighet, då han uteslutande hade de båda unga jungfrurna till sällskap. »Ja, få nu se hur det går», upprepade han, »och hvem som till slut blir den vinnande!»

»Ni säger er hafva stora nyheter att förkunna», inföll Valborg småleende, »men om ni vill det vi möjligt-

vis skola känna samma nöje som ni sjelf, bör ni vara en smula mera meddelsam och inte uteslutande roa er sjelf med ert skratt.»

»Man roar sig bäst sjelf... men icke för ty skall ni nu få höra något, som jag tror också skall vara er till behag.»

Valborg såg bort till honom med något samman-knipta ögon. Han tyckte kanske, att en liten varnande blixst sköt fram ur dem, ty han fortfor: »Ja, jag pratar bara en hop dumheter, som jag hoppas ni ursäktat... ser ni, förhållandet är så, att jag för omkring en halftimme sedan sporde, att till konungens högqvarter har kommit underrättelse om, att danskarne åter dragit nya förstärkningar till Landskrona samt att general Meerheim utgått på ett stort ströftåg till norra och mellersta Skåne.

Ölegårds hjerta slog häftigt, och nästan andlös sade hon: »Och konungen?»

»Säga hvad man vill om honom», återtog herr Ridderschatz, »så hör han icke till dem som vänta på två poster från sin fiende... i så fall har han alldeles min natur... rask i handling... det smäller och det bränner!»

»Ni menar således, herr Ridderschatz?...»

»Han har genast låtit rytteriet bryta upp ur sina kvarter... sedan daggrynningen är han redan borta från Ljungby... i spetsen för det uppbådade krigsfolket tågar han nu som bäst mot Hör. Jo jo, mina damer, jag kunde tro ni skulle blifva förvånade... att midt i smällkalla vintern så opåräknadt få ge sig ut... få nu se hur det går!»

Han var då borta igen!... Och hon, som hade trott att denna vinter skulle vara evig och att dagar och timmar skulle förrinna i oförändrad gång. Hon gjorde sig till ärende, att hon icke riktigt hade prickat mönstret till de spetsar hon knypplade samt att hon förlagt några trådspolar, och aflägsnade sig hastigt, ty denna underrättelse om att han åter gett sig ut, för att med sitt folk möta faror och umbäranden, tyngde på hennes hjerta, och för att icke förråda sin nedslagenhet, drog hon sig undan, för att icke besväras af Valborgs forskande blick, hvilken hastigt hade sökt henne.

På detta sätt hörde hon icke Valborgs lilla gäckande skratt och herr Ridderschatz' prat om all den ofärd sven-skarne säkert skulle lida samt att danskarne nu, utan all fråga, liksom med ett enda schackdrag skulle återvinna de förlorade provinserna. Hon hörde icke heller, huru den unga, välborna fröken med en temligen sträng ton förbjöd herr Ridderschatz att i tredje persons närvaro yttra till henne ens en halfdragen anda om, att hon på ringaste sätt kunde glädja sig åt danskarnes öfvervigt.

»Lyckligtvis sade ni edra ord endast i Öllegårds när-varo», fortfor hon. »Jag tror, att hon icke riktigt lyssnade till edra ord, ty hennes tankar äro säkerligen upptagna på annat håll.» Åter flög det gäckande leendet öfver Valborgs läppar och hon fortfor: »men jag säger er nu en gång för alla, att hvad vi än må språka mellan oss på tu manna hand, vill jag dock icke, att någon här på gården skall ha den ringaste aning om mina verkliga tänkesätt.»

Ur en väska, nogsamt gömd mellan robens vida veck, framtog nu Valborg ett sammanviket papper, på hvilket några rader voro skrifna, under hvilka prunkade ett stort sigill.

Sanningen att säga skulle den gamle adelsmannen kanske haft svårt nog för att ens stafva sig till skriftens namnteckning, men då Valborg hjälpte honom att läsa enkedrottning Sofia Amalias namn, reste han sig upp och stod der en smula skamsen öfver den beskyddareton han antagit mot en af den höga damen särskildt omhuldad gunstling.

»Det förtroende jag visat er, vet jag ni icke skall förråda ... jag förlitar mig på er adelsmannaära!» Med ett litet småleende lade Valborg sin hand på herr Ridderschatz' axel, hvarvid denne rätade upp sin långa, gångliga gestalt. Med höguret hufvud genmälde han liffigt: »Det förtroende ni lemnat skall icke ens tortyren kunna af-tvinga mig! ...»

»Men er hustru?»

Ett litet skälmskt leende sköt fram ur Valborgs ögon. »Blif icke förskräckt, herr Ridderschatz», fortfor hon, »och bedyra ingenting! ... »Jag lofvar, att ni ej för er maka

behöfver fördölja något enda af de ord vi vexlat, men *endast* för henne . . . er unga dotter måste hållas i ovetenhet af det jag meddelat er.»

Lockande på sina hundar var herr Ridderschatz snart på väg mot Brogården. Han gick med bevingade steg, ty han hade tvenne viktiga nyheter att förkunna, hvilka han hoppades till någon del skulle ersätta jagtväskans tomhet. En upptäckt, som hans kära Elsa emellanåt hade anledning att göra, och som kom henne att möta honom med ögon, hvilka föranledde honom att känna sig sjelf som ett jagadt, men fångadt villebråd.

Valborg stod emellertid vid fönstret och såg efter honom. Hennes ansigte hade ett tankfullt uttryck och hon tycktes liksom besinna sig på, om det skänkta förtroendet var något som hon på ett eller annat sätt kunde få ångra.

»Det var alldeles nödvändigt», tänkte hon slutligen; »jag måste ha någon, genom hvilken jag tryggt kan lemna de meddelanden jag har att göra . . . med hans dumma förtrolighet och pratsamhetsbegär, skulle han eljest förr eller senare ha blottstält mig . . .»

Då fru Lykke i detsamma inträdde, berättade Valborg nyheten om att kung Carl brutit upp från sitt högrvarter och slutade med innerliga önsknningar om att konungen måtte segra och nu ändtligen lyckas drifva fienden ur landet!

Hon talade med ifver om svenskarnes välgång och sin förtröstan på den unge konungens klokhets och krigslycka. Med nöje lyssnade alla på henne, ty ingen på Beltorp förstod att lägga sina ord så väl som hon. Öllegård, som hörde henne, bekymrade sig icke denna gång, om man såg hennes deltagande. Han var borta och säkerligen i stor fara — något annat rörde henne icke i dessa dagar.

Det var slut med hennes fagra föreställning om ett fortgående lif af ostörd fröjd.

De omgifvande föremålen, som antagit form och färg af något förut icke skådadt, de dagliga händelserna, öfver hvilka legat ett skimmer liksom någon härlig dröm hade gått upp för henne, sökte hon förgäfvets att återfinna. De

hvita, solbelysta snöfälten voro massor, som endast gjorde ondt i ögonen; sparfvarne voro små gråa kråk; de sväfvande molnen utan ringaste betydelse; de muntra samqväm, till hvilka man om aftnarne hade samlats, utöfvade icke längre någon dragningskraft; det enda hon tänkte på var ljudet af de steg, som hon kanske aldrig mera skulle få höra; det enda hon längtade efter var en blick från hans ögon, och hon skulle kanske aldrig mera möta denna blick.

Hon fördjupade sig i en sorgsenhet, hvilken hon i längden icke hade kunnat dölja, då hennes oro plötsligen förbyttes i en stilla frid, hvilken nästan hade en fläkt af helig andakt med sig.

Det tillärnade fälttåget var endast ett falskt alarm! Och Öllegård log genom tårarne mot skyn samt tackade Gud och började hoppas på ett återseende.

Axel Wachtmeister, som med några hundra ryttare hade blifvit sänd fram mot Landskrona för att inhemta närmare underrättelser om fienden, hade nemligen då upptäckt, att alltsammans endast var ett blindt alarm, hvarföre trupperna skyndsamt hade fått återvända till sina kvarter.

De vexlande sinnesrörelser, som genombäfvat Öllegårds själ, hade nogsamnt blifvit iakttagna af fröken Lützow, som härvid blifvit ganska tankfull samt mer än en gång i de stora speglarne liksom begrundande betraktat sitt ansigte.

Hon jmförde härunder sina blonda lockar med Öllegårds kastanjebruna, skarpt guldgnistrande hårsvall, sitt bleka ansigte med Öllegårds matt rosenfärgade, fina drag, och huru täck hon än hade skäl att finna sig sjelf och hvilket lif hon än förstod att lägga i sina ögon samt öfver sina svällande läppar, så framstack Öllegårds skönhet dock så hjert, att hon med bästa vilja i verlden måste erkänna dess makt. Och likväl ansåg hon en täflan med den unga prestdottern som ett icke helt och hållet omöjligt försök.

Fröken Lützow hade i dessa dagar många planer i sitt hufvud, och hon skulle kanske icke blifvit väckt på tanken att söka tilldraga sig Carls gunst, derest hon

med sin skarpa observationsförmåga icke hade iakttagit det intresse Öllegård egnade den unge konungen, liksom flickans försök att bemantla dessa sina känslor.

Den högvälborna fröken fann ett stort behag i tanken att med sina infall och sitt sprittande lifliga väsen söka ersätta hvad som möjligtvis kunde brista henne i skönhet. Det skulle bli en dubbelt intresseväckande täflan genom de svårigheter som skulle uppstå; att öfvervinna dessa väckte hos henne en känsla af verklig fröjd. Det var ett öfverglänsande, värdigt henne sjelf och som till på köpet skulle göra det enformiga och tråkiga lifvet på Beltorp någorlunda dragligt.

Hon öfvervägde icke allenast det svärmeri Öllegård lagt i dagen, utan äfvenledes konungens uppträdande.

»Må vara», tänkte hon, »att han smått förgapat sig i flickans fagra ansigte, men blyg och tillbakadragen som hon är, skall hans uppmärksamhet snart uteslutande fästas vid mig. Härigenom kan också det värf, man uppmanat mig att utföra, lätt bli verkställt.»

Valborg var, till följd häraf, i dessa dagar så sväfvande och glädtig som en om våren qvittrande fogel.

»Kung Carl har ett bra hurtigt och tilltalande utseende», sade hon till Öllegård i en förtrolig stund. »Hans ögon äro lifliga och skarpa . . . det förefaller mig alldeles som kunde han läsa alla mina tankar. Tänk om han skulle få en aning om . . .»

Hon tystnade och kände en hemlig glädje öfver Öllegårds lilla förskräckta min, då denna upprepade:

»Om han skulle få en aning om . . . hvad då?»

»Ingenting», svarade Valborg och sänkte blygsamt sina blickar, medan hon hade svårt att tillbakahålla den skalk som ville titta fram ur ögonvrån. »Men jag skulle icke för allt i världen vilja, att han skulle veta hvad jag tänker om honom!»

Öllegård satt stum och Valborg väntade förgäfvets en ny fråga. Men hon visste i denna stund med säkerhet, att hon funnit ett sätt, hvarmed hon kunde plåga sin kära väninna och förtrogna, som hon kallade henne.

Nu hände det ofta, när fru Coyet och hennes gäster slagit sig ned i enkel och hjertlig sänja kring spiselbrä-

san i det gamla gemaket, för att der fördrifva tiden med prat och sånger, spökhistorier och berättelser om öfvernaturliga ting, att då och då, när vinden tjöt som värst, Valborg med ett lyssnande uttryck lät lutan sjunka, medan en sakta suck höjde hennes bröst.

»Jag tycker precis som om jag nyss förnam ljudet af hästhofvar», hviskade hon till stackars Öllegård, hvilken städse för sin del hade hörseln mera riktad utåt än på de samtal som fördes och med en obestämd känsla af ångest fann, att Valborg oupphörligt med sina tankar tycktes hänga vid samma föremål som hon sjelf.

Ändtligen en afton blef de unga flickornas lyssnande en verklighet och kort derefter inträdde Carl oanmäld.

»Jag begagnar mig af er vänliga tillåtelse, fru Coyet», sade han, »och infinner mig utan alla ceremonier.»

»Emellertid tillåter jag mig underdånigast att lyckönska ers majestät», genmälde hon, »till att påståendet om danskarnes infall uppåt landet saknade all grund.»

»Han har i alla fall fått färdas fram som en narr!» tänkte Valborg med skadefröjd. Detta var liksom en liten ersättning för den misräkning, hon erfarit öfver att danskarne icke hade mött den svenske konungen i en träffning och tillintetgjort honom och den eländiga armén.

»Gud håller sin hand öfver kung Carl!» sade hon sakta, liksom för sig sjelf, i det hon såg mot taket. Dessa ord flögo som en svag hviskning bort till den unge konungen, hvars blickar träffade den plats der Valborg med lutan hvilande mot skötet och uppåt riktad blick tycktes hängifven åt en tanke, som besjälade henne, gjorde henne glömsk af sin omgifning samt omedveten om att hon klädt denna tanke i ord.

Något af Carls inre förtröstan hade med denna hviskning smugit sig bort till honom, och som han städse hade ett gladt mod, men icke alltid ett öppet öga för det qvinnliga behaget, så halkade hans ögon likgiltigt nog öfver hennes smärta gestalt, och vänd till fru Coyet återtog han:

»Till följd af det uppståndna bråket har jag emellertid haft mycket att ombestyras; nu tänker jag likväl taga någon jultid. Det beror dock på er, fru Coyet, om jag

och några herrar i min omgifning öfver helgen skola få komma hit för att få njuta något af familjelifvets trefnad?»

Den åldriga damen försäkrade om sin underdåniga förnöjelse, och man började allmänt språka om den fröjd julen medför såväl i den förnämes palats som i fattigmans koja.

Liksom hänförd af någon glad känsla, förde Valborg handen öfver lutan samt framkallade dervid de sista takterna af en sprittande polska.

»Ja, vi skola dansa till julen! . . . Annandagen infinna vi oss», sade konungen glädtigt. »Men ni sjunger säkert . . . skulle ni kanske vara hågad att stämma upp en sång, fröken Valborg?»

Och Valborg började sjunga med sin mjuka, klara röst om längtan och kärlek. Tonerna sväfvade ut likt den skönaste fogelsång och spelet välde fram som lekande böljor. De närvarande damerna tillbakahöllo ännu andedrägten, fastän sången redan hade förklingat. Den ende som tycktes vara temligen oberörd var Carl.

»Ni sjunger vackert, fröken Lützwow», sade han och reste sig upp för att taga farväl. »Strängospel klingar behagligt, men de instrument jag föredrager äro pukor och trumpeter.»

»En sådan björn», tänkte Valborg, »han är knappast värd att man söker till att tämja honom», men högt gemälde hon, i det hon ödmjukt besvarade hans afskedshelsning: »Krigsmusik måste ju älskas af en stor hjälte!»

SEXTONDE KAPITLET.

Det var full vinter.

Försakerler och nöd voro icke sällsporda. I hem, der förr ett godt välstånd hade herskat, fick man ofta leta efter brödbitarne. De svåra krigstiderna gjorde folk tungsint och kommo det att gerna, så vidt görligt var, hålla sig undan.

Öfver de hvita, töckniga och ensliga skånska slätterna färdades i dessa dagar likväl en och annan skrinda eller vandringsman. Mer folk än vanligt tycktes vara i rörelse, ty hvar och en ville gerna, äfven den fattigaste och ringaste, att man i hemmet skulle ega lifvets nödort rikare än vanligt samt kunna förnöja öga och gom med den på bordet uppdukade undfägnaden, ty julen var inne.

Det utarmade landtfolket med sina tomma lador och plundrade ladugårdar hade i allmänhet svårt nog för att göra lifvet angenämt. Men en och annan köttbit, pösande hvetebulle eller några ägg kommo månget öga att glänsa och många läppar att mysa.

På Beltorp hade fru Coyet till sina underhafvande låtit utdela rikliga gåfvor af säd och sofvel. Stekspetten svängde i hennes eget kök och klenäten lågo, bruna och svällande, uppradade på öfver borden utbredda linnedukar, på det att flottytren från de kokta bakverken måtte kunna rinna bort.

I en tung skrinda hade prosten Nissenius vid middagstiden anländt till herrgården, der han med hjertliga smekningar blifvit mottagen af Öllegård, som undfått många flitiga helsningar från Kerstin. Prosten var bjuden att stanna qvar öfver helgen och hade åt en hjälpprest öfverlåtit att hålla gudstjenst under juldagarne.

Klockorna i Ljungby kyrka hade redan en timmes tid ringt helgen in, och de manande tonerna hade sväfvat vida omkring samt kommit mången kojans inbyggare att stiga ut på sin förstugusvale för att lyssna efter de klingande ljuden.

Äfven på Beltorp voro alla festliga anordningar i det närmaste slutade.

I folkstugan, som var inredd i en liten flygel, belägen mellan hufvudbyggnaden och ladugården, var lif och rörelse. Drängarne voro der i begrepp att under skämt och glam släpa in stora halmkärfvar för att täcka golfvet. De kastade härvid kärftarne öfver hvarandra, och strån och dam röko kring karlarnes öron.

Pigorna i sina klapprande trätofflor trippade härunder ut och in för att duka julbordet. De nätta flic-

korna blefvo vid detta göromål ofta listigt kittlade i nacken af något tomt ax, så att de skrikande och förskräckta höllo på att släppa de för julbordet fyllda köttfaten, hvilka de skrattande hotade att kasta i hufvudet på sina manliga kamrater.

Ändtligen var golfvet täckt, bordet ordnadt, öltunnan inrullad.

Innepigorna kastade en slutlig blick öfver anrättningarna för att se att intet fattades. Med tömda och ständigt återfyllda fat skulle julbordet på detta sätt stå dukadt hela helgen om.

Der fanns en hög med sött bröd för hvarje tjenare, der fanns hela ostar och stora smörklimpar, der fanns kokt kött, fläsk och korf. Der fanns grenljus i blanka tennstakar; der fanns trästänka och silfverskinande bägare, och ur tvenne stora bunkar hvirflade rök från en kraftig soppa med klimpar, torkade plommon, fläsk- och köttbitar samt öfverst i hvardtera kärlet en kokt höna. Med denna soppa började man julaftnens undfägnad, hvar efter följde annan sedvanlig spis.

Till och med »go'a vettarna», det der småfolket, som mången sett smyga omkring husknutarne, voro icke heller glömda, och på logar och loft hade man satt ut, riklig traktering, på det att dessa hustomtar icke skulle draga lyckan från gården.

Fru Coyet jemte sina gäster inträdde nu med vänlig helsning. Den gamla damen bad tjenarne låta sig väl smaka af den tillredda måltiden, hvarefter prosten Nisse-nius talade några ord om dagens stora betydelse. Han sade, att i många hem nu saknades det sedvanliga julbordet, att tjenarne der på gården hade stor orsak att tacka Herran, som hittills hållit fienden aflägsnad från denna trakt; han bad om deras trogna förböner för de församlingar, i hvilka religionsöfning och gudstjenst till följd af krigets härjningar hade måst upphöra, och slutade med att högtidligt uttala Herrans välsignelse.

Efter denna bordsbön önskade fru Coyet »en glad jul», hvarpå hon uppmanade folket att fira helgen i glädje och endrägt samt att det städse måtte tänka på, huru Herren önskat att man borde samleva med sin nästa.

Herrskapsfolket drog sig nu till sina gemak för att der i stillhet och andakt tillbringa den heliga aftonen, medan fröjden steg allt högre och högre nere i folkstugan och derifrån skratt och rop klingade långt ut i den stilla, stjernklara natten.

Juldagen höll Nissenius husandakt i den stora salen på sätesgården, till hvars åhörande äfven tjenarne blefvo kallade, ty det var icke tider för folk att begifva sig långväga bort för att söka kyrkor och uppbyggelse.

Med annandagen infann sig Carl med ett par upp-vaktande herrar. Kungen, som visserligen kunde bruka allvar när sådant påfordrades, kunde också af hjertans lust fagna sig åt muntra upptåg och lekar, och som han föresatt sig att denna dag slå bort alla bekymmer, deltog han med ifver i det oskyldiga tidsfördrif, som tillställes af ungdomen på Beltorp.

Fru Ridderschatz jemte dotter hade på fru Coyets inbjudning tillkommit, men herr Ridderschatz, sade hon, var fjettrad i hemmet af gikt — en åkomma som fröken Lützow riktigt tyckte hade kommit lägligt till pass, så att hon från hans sida ej behöfde frukta någon oförsigtighet.

Lilla fru Ridderschatz, i sin eviga bruna klädning, egnade emellertid Valborg den största uppmärksamhet, och som hennes dotter städse följde ett gifvet exempel, hängde hon snart under den högvälborna frökens arm, något som denna icke tycktes illa upptaga, enär Regina Ridderschatz' lilla fula, rödletta ansigte kom hennes eget blonda hufvud att framträda på ett i ögonen fallande, särdeles behagligt sätt.

Man dansade ringdansar, sjöng och gjorde lekar. Äfven de äldre damerna deltog i fröjden, och panter löstes med stor munterhet och under många skålmstycken. Slutligen svängde ungdomen om i en yster polska, och konungen och hans sällskap utvecklade en sådan vighet med kast och öfversprång, att de äldre damerna af hjertans lust måste le deråt.

Under denna dans hade Valborg Carl till sin meddansare. Med glänsande ögon och lätta rörelser följde hon efter den hastiga takten, och vid polkans slut indrog hon sin kavaljer i ett lifligt samtal.

Carl och Öllegård höllo sig på ett visst afstånd ifrån hvarandra och blott förstulet hade deras ögon mötts i en hastig blick, men bjerta rosor spirade dervid upp på flickans kinder, och hon kände sig så blyg och förvirrad, att hon slutligen drog sig bort till en fönstersmyg. Der satt hon nu bredvid sin far, som talade om det gamla prestgårdshemmet, som han sade sig mycket sakna. Han hade gjort så stora förluster, att han väl aldrig mera skulle repa sig, men han fick naturligtvis vara undergifven de pröfningar, hvilka blifvit honom pålagda.

Hans ord nådde konungen, som efter dansen tagit plats i en hvilstol i närheten.

»Edra bekymmer, vördig prost», sade Carl vänligt, i det han hastigt vände sig till Nissenius, »ligga mig tungt på sinnet . . . men jag har ju en gång lofvat att ha er i åtanke, och jag förgäter icke ett dylikt ord. Tjerderna äro för närvarande dock icke sådana att man när som helst kan uppfylla sina löften. Så fort något tillfälle yppar sig, skall jag emellertid med nöje låta er få en bättre befordran och ersättning för de förluster ni lidit.»

Prosten Nissenius blef i hast idel solsken. Med djupa bugningar gaf han sin erkänsamhet tillkänna, och som detta var första gången efter branden han sammanträffade med konungen, började han nu språka om det bohag han hade förlorat och den otrefnad han, med bästa vilja i världen, icke kunde underlåta att känna vid saknandet af ett eget hem.

»När man har hunnit mina år, är det icke så lätt att bortlägga gamla vanor», sade han med en skakning på sitt hufvud; »jag saknar mest mina gamla böcker, som blefvo lågornas rof, samt min kammare, der jag i ro och fred kunde begrunda huru jag bäst måtte finna rätta sättet för att tolka Herrans ord. I bondgården, der jag bor, fins utom dagliga stugan endast ett rum, och detta får jag dela med sonen i huset, enär min gamla tjennrinna inne i stugan fått intaga hans plats. Det var derföre en stor välgärning, att Öllegård tills vidare fick komma hit.»

»Och jungfru Öllegård trifs godt?» sade konungen, som denna afton för första gången talade till henne.

Öllegård böjde med ett leende sitt hufvud. Hon dristade sig icke i denna stund blicka upp till honom, ty hon hade uppfångat ett gäckande ögonkast från Valborg, der hon på afstånd tog den lilla gruppen i skärskådande.

Carls blickar hvilade en sekund på detta ljufva och strålände ansigte, öfver hvilket vaxljusen kastade sitt gulaktiga sken. Hon satt der så fager och syntes derom så omedveten. Hans blickar öfverforo den fina, spetsprydda duken, hopfast om halsen med en purpurröd sammetsros. Detta utsirade halskläde dolde blygsamt de bländhvita axlarna och skuldronas lätta rundning; han betraktade den veckrika roben, som vidtog vid den smärta midjans snibblif, och de små händerna, hvilka framstucko ur de uppskurna ärmarnas spetsar och hvilkas fina, rosenröda fingrar han började känna ett begär att fatta.

Mer än en gång hade han förut blifvit smittad af Öllegårds förvirring och blyghet — så också i denna stund. Han måste därför lägga verkligt band på sig för att återvinna så pass sjelfbeherskning, att han glädtigt kunde tillägga:

»Den som tiger, den samtycker!... Jag vet också icke, herr prost, hvarest er dotter bättre hade kunnat blifva upptagen än här... Genast vid nämmandet af den olycka som öfvergått prestgården var fru Coyet ifrig att kunna ådagalägga sitt deltagande.»

Prosten försäkrade sig icke nog kunna tacka den ädla damen, som ej allenast emot honom städse öfvat välvilja, utan också visat sig hafva känsla för öfriga medmenniskors besvärligheter och lidanden. »Denna känsla blir ofruktsam», tillade han, »om den stannar vid fagra ord och tårar, men hos fru Coyet uppenbarar den sig i verksamhet för den hjälpbehöfvande... och mer än en gång har den lidande af henne fått tröst eller räddning.»

Öllegård hade emellertid öfverynnitt sin förvirring samt började deltaga i samtalet, som snart afbröts genom värdinnans ankomst, hvilken nu anmälde att bordet var dukadt, hvarför konungen bjöd henne sin arm.

»Den som vore så rik och mäktig som fru Gertrud», sade fru Ridderschatz i förbigående hviskande till Valborg. »Jag har hört kungen säga, att han nästan vördar henne som sin egen höga fru moder. . . Ja ja, han röner af henne både stora och känbara uppoffringar!»

»Det behöfver han nog också. Till mig har mången sagt», genmålde Valborg leende, »att kungen är den fattigaste adelsmannen i sitt rike!»

»Det är både ömkligt och löjligt!» Fru Ridderschatz skakade skrattande sitt hufvud.

»I synnerhet som penningen allt mer och mer börjar bli en talande makt», sade Valborg.

»Förr i världen», återtog fru Ridderschatz, »hade rang och ett gammalt namn försteget, om man också vore så fattig som Job. Men om jag nu till exempel på ett gästbud skulle ta försteget af fru Coyet, skulle sådant komma att väcka förvåning och stora tvister. Och hvilka anor ha väl Coyeterna mot Ridderschatzarne? . . .»

»Tiderna äro upp- och nedvända!» skrattade Valborg.

»Det må ni väl säga», inföll fru Ridderschatz. »Nej, det vore min sann inte värdt, att jag någon gång försökte sätta mig på mina höga hästar! . . . Och ändå är fru Gertruds namn endast Hoghusen; hon är rätt och slätt en holländsk köpmansdotter. Det var nog med sina penningar som hon vann den gamle ambassadören.»

Efter detta lilla hastigt utbytta förtroende blefvo de båda damerna förda till matsalen, der fru Ridderschatz gjorde en djup nigning för fru Coyet, som anmodade henne att intaga en af hedersplatserna vid bordet.

»Ers höga nåd är aldeles för artig», sade hon, blickande upp till värdinnan som såge hon i henne en af världens yppersta personligheter.

Först efter många kruserligheter intog hon den för henne bestämda platsen, hvarpå hon utgöt sig i beröm öfver den jettelika, glaserade spettekakan, som tronade midt på bordet och som skulle sluta aftonens rikligt tilltagna och ganska bastanta måltid.

Efter maten och sedan konungen jemte sin uppvaktning hade aflägsnat sig samt Regina Ridderschatz på

moderns uppmaning sökt Öllegård, satt den välborna damen åter förtroligt tillsammans med Valborg.

»Jag har mycket önskat att få språka med er, nådig fröken!» började fru Ridderschatz, talande bakom solfjädern. Ty fastän de voro allena i den lilla gästkammaren, hade hon troligtvis sådana ord att säga, att hon så mycket som möjligt önskade dämpa sin hviskning.

»Allt sedan ni», fullföljde hon efter en liten paus, »allt sedan ni skänkte min man förtroendet af att ni särskildt står under enkedrottningens skydd och att ni för att dölja detta önskar att man ej måtte göra några oförsigtiga häntydingar, hvarken på den öfverensstämmelse ni hyser i åsichter med oss — hvilket ni röjde för en tid sedan i en förtrolig stund — eller den gunst Sofia Amalia egnar er, så har jag ansett det vara klokast att så mycket som möjligt hålla Ridderschatz ur vägen.»

»Han är då icke?..»

»Sjuk», inföll den välborna damen skrattande. »Nej. Gudi lof, han har helsa och välmåga! Men fastän han på intet sätt skulle vilja förråda er, så hör han till de personer som lätt nog, så att säga, prata bredvid munnen.» Fru Ridderschatz nickade förtroligt, under det hon fortfor: »Jag hade ju sport, att kung Carl ärnade sig hit, och som det i hans närvaro gäller att iakttaga dubbel försigtighet, så fick Ridderschatz stanna hemma...»

Valborg smålog. I fru Ridderschatz hade hon lyckligtvis funnit en qvinna, som förstod henne.

»Jag tror ni icke känner er missbelåten häröfver, nådig fröken, och, sanningen att säga, icke fru Gertrud heller... Hon blef helt ljus i ansigtet då jag frambar hans vördnadsfulla ursäkter... han har också här på stället allt för mycket språkat om sin tillgifvenhet för danskarne...»

»Han måste efter detta börja att föra ett annat tal», sade Valborg eftertänksamt.

»Han är utan den ringaste försigtighet eller förstånd! ... Men jag skall hålla honom hemma, tills jag förmår honom vända kappan efter vinden.»

»Då är ju allting godt», sade Valborg med ett leende.

»När ni emellertid har något budskap att sända, kan ni tryggt lemna det till oss. . . . En i jacka och knäbyxor klädd person, som riktigt såg ut som en bondlurk . . . ja, ni får ursäkt liknelsen . . .»

Valborg skrattade. »Har varit och frågat efter mig?» sade hon.

»Och då jag nekade till att jag hade hört något från er, lagade han sig i väg så fort, att jag knappast hann att se åt hvad håll han tog vägen . . .»

»Hvarje månad kommer han på detta sätt och frågar efter mig», upplyste Valborg. »Men ännu har jag just icke något meddelande att göra, som skulle kunna vara till förströelse och nöje.»

»Jag sade honom emellertid, att ni mätte bra och tycktes trivas . . .»

»Om jag inte trifs så väl», sade Valborg med en liten suck, »så har jag likväl åtagit mig att tills vidare stanna här . . .»

»Van vid hoflifvet och dess nöjen, måste ni naturligtvis finna dagarne något enformiga . . .»

»Det nekar jag icke till . . .»

»Men ni skall återvända till det glada lifvet och finna det dubbelt angenämare.»

»Jag skall återvända, hoppas jag, men hvad jag bestämdt vet, det är att jag förlorat något som aldrig kan ersättas . . .»

»Och detta skulle vara?»

»Min käraste!»

Valborg tryckte händerna häftigt mot bröstet, hennes ögon blixtrade. »Jag har förlorat honom på slagfältet», sade hon. »Det var en svensk kula, som ryckte honom bort!»

»På slagfältet», upprepade fru Ridderschatz.

»Och deraf skälet för mitt hat till svenskarne och allt svenskt!»

»Då jag strax kom hit», fortfor hon, »hade jag svårt för att dölja den afsky jag kände. . . . Fru Coyet ville jag skulle hjälpa henne med att för de sårade svenskarne reda till bindlar och bandager . . . jag förebar, att min hand var skadad, och kom lyckligt undan. . . . Då jag första

gången emellertid såg kung Carl, kunde jag knappast be-
mantla min sinnesrörelse, och att sedan höra honom i för-
klenliga ordalag tala om min trolofvade . . .»

Valborg tystnade. Hon frågade sig sjelf, om hon
månne förhastat sig med att på detta öppna och oför-
behållsamma sätt tala om sina förhållanden? Hon var
ung till åren, men lät icke gerna hänföra sig till någon
oförsigtighet. Att hon likväl fullkomligt kunde lita på
fru Ridderschatz' förtegenhet, derom var hon öfvertygad;
dertill var den gamla damens intresse allt för förknippadt
med hennes eget. Genom Valborgs förord kunde hon ju
vinna hjälp ur den betryckta ställning, hvori den Ridder-
schatzska familjen iråkat. Enkedrottningen och konung
Christian skulle alltid känna sig förbundna att med nå-
gon förlänning eller genom något penningemedel understödja
de personer, som varit fröken Lützw behjelpiga att ut-
föra det värf, som blifvit henne uppdraget och för hvars
utförande den unga flickan lemnat ett gladt hof och en
angenäm ställning.

Valborg berörde dock icke denna förtrolighet och ej
heller de fördelar, som kunde uppstå genom detta för-
hållande. Hon hade allt för stor människokänedom för
att icke veta, hvilka de beräkningar voro som gjorde fru
Ridderschatz pålitlig och tystlåten; hon bad icke ens om
att ej blifva förrädd. Hon höjde blott sitt hufvud, i det
hon leende sade:

»Och ändå har jag i dag fattat kung Carls hand och
dansat med honom!»

»Jag ser deraf att ni har stor makt öfver er sjelf!»
sade fru Ridderschatz beundrande.

»Derför att det är nödigt.»

»Framdeles skall jag kanske säga er», fortfor Val-
borg, »hvori mitt uppdrag består. Men för närvarande
är mitt enda syfte att vinna kung Carls bevägenhet.»

SJUTTONDE KAPITLET.

De segrar och den ära, kung Carl vunnit, stälde honom högst bland samtida hjeltar, utan att förleda honom till ärelystna drömmar. Han afskydde krig såsom Gudi misshagligt och ovärdigt den tänkande menniskan. Den första tanke han också hade på det nyingångna året var en suck till Herran om fred för sitt rike.

Ännu med andakt i sinnet satt Carl efter slutad bön i sitt arbetsrum med Luthers kyrkopostilla uppslagen framför sig på ett bord, der hans skrifttyg, en del ritningar, beräkningar, uppsatser och enskilda skrivelser voro prydligt ordnade. Han hade nätt och jemt hunnit sluta sin läsning och lagt ett märke mellan bladen, då riksrådet Johan Gyllenstjerna inträdde.

Med en hastig blick från sina djuptliggande ögon uppfattade han så väl Carls sysselsättning som sinnesstämning.

»Mätte den Högste», sade han, »främja ers majestäts sträfvanden till landets fördel!»

»Att på bästa sätt ordna allt är också min oafåtliga tanke och det lämpar sig väl att språka om på årets första dag.»

»Om ers majestät vill genomföra hvad som tarvas för att hjälpa riket från undergång, är nödigt icke allenast att tala derom, utan också att verka därför från och med årets första, så allt framgent intill årets sista dag», sade Gyllenstjerna leende.

»Och så år efter år, utan hvila och uppskof», inföll Carl, besvarande gunstlingens småleende. »Jag rädes icke för arbete», fortfor han allvarligt, »icke heller för de omgifvande svårigheterna. Nyss har jag läst om konung David, när hans fiender 'såsom vreda lejon honom omvärfd', och hvarmed han sig då tröstade. 'Sorgen är stor; större är Gud', sjunges i den gamla folkvisan, och så tänker jag också.»

Om ock Gyllenstjerna icke, liksom konungen, satte sin förtröstan till Guds styrande makt och, genom hans nåd,

till ett godt slut på lifvets pröfningar, så fann han, att ett ändamålsenligt resultat vanns härigenom och att konungen icke allenast kände sig uppbygd, utan jemväl drefs framåt att verka för fäderneslandets välstånd och till dess fromma, hvarför han fann stort skäl att med gillande blick besvara konungens ord.

»Jag har tänkt mig», fortfor Carl, »icke allenast min ställning som konung, utan också min pligt som landets fader.»

Han tystnade några sekunder. Det unga, tankfulla ansigtet var vändt mot Gyllenstjerna och de kloka, lifliga ögonen blickade spörjande bort till den erfarne vännen. Kanske undrade ynglingen hvad den mognade mannen skulle säga om dessa funderingar, hvilka i ensliga stunder ofta sysselsatte honom och dem han sällan anförtrodde åt någon, ty han fortfor en smula dröjande:

»Som konung skall jag veta försvara min makt, min myndighet, min ära . . . som fader är min skyldighet att se på mina barns bästa, att sköta dem, att hjälpa dem, söka deras förkofran, främja deras hopp, öka deras häfvor. Deras utskylder och besittningar vill jag vaka öfver att de ej användas till flärd och fåfänga . . . rikets inkomster att de ej förslösas genom ett obetänksamt användande. Exemplet af min egen sparsamhet hoppas jag skall verka till efterföljd . . .»

»Om icke, så finnes det ju maktspråk», inföll Gyllenstjerna. »Monarkens sparsamhet är landets ymnighet.»

»Med första kommer jag derföre att yrka sträng räfst med riksförmyndarne för hvad som blifvit förslösadt och försummadt under deras lättfärdigt förda regemente.»

»På rikskansleren och hans vänner falla största skulden af den misshushållning som bedrifvits . . . jag säger det rent ut, äfven med fara att misshaga ers majestät.»

»Detta förhållande är länge sedan klart för mig.»

»Men räknande skyldskap med ers majestät, skall de la Gardie naturligtvis till stor del anse sig befriad från allt ansvar.»

»Slägtförbindelser få icke tagas i betraktande, när landets välfärd står på spel», ropade konungen i det en skarp rodnad sprang upp på hans panna. »Om man tror

att jag af dylik anledning kommer att lägga fingrarna emellan, så vill jag visa, att man bedragit sig!»

Ett förstulet leende flög öfver gunstlingens läppar. Uppfostrad som han var i tidens adliga, ej greffligt aristokratiska tänkesätt, som lärde, att adeln borde vara innehafvare af rikets sysslor, makt och medborgerliga frihet samt liksom förmyndare för de ofrälse stånden, bar han fiendskap till grefvarnes anspråk på företräde framför riddarhusets öfriga medlemmar och hyste särskildt agg till rikskansleren, greve Magnus Gabriel de la Gardie, förmäld med konungens faster, hvilken var ledare af ett annat parti och som städse varit en af Gyllenstjernas mäktigaste och ifrigaste vedersakare.

»Mitt folk», fortfor konungen, »skall få erfara, att för mig gäller sanningen högst, liksom att jag städse vill utöfva den strängaste rättvisa!»

»Här vid lag får ers majestät, min själ, svårt nog att hålla tungan rätt i munnen», sade Gyllenstjerna skrattande. »Man kommer att med svart på hvitt bevisa ers majestät den mest påtagliga sanning, och samma sanning kommer man lika påtagligen att bevisa som osanning. Glöm icke huru man, med stöd af offentliga handlingar, har visat att riksförmyndarne och riksråden från 1660 till 1672 åt sig tillerkänt och på åtskilliga sätt af staten uppburit 945,568 daler silfvermynt utöfver hvad som lagligen tillkommit dem. Räkningen är dock jäfvad af de la Gardie, som å sin sida med offentliga handlingar styrkt de andra offentliga handlingarnas grymma misstag. Bevis och motbevis skola på detta sätt komma haglandes . . . det blir en stormby af sanning och lögn, och det blir icke så lätt för ers majestät att med sanningen finna tak öfver hufvudet.»

Efter några ögonblicks tystnad återtog Gyllenstjerna: »Jag tror dock, att ers majestät eger tillräckligt förtroende och arbetskraft för att under ovädret icke tröttna på halfva vägen — en väg full af besvärligheter, af fiendskap, af misskännande, men med ett uppnådt mål af de landsfaderliga pligter ers majestät föresatt sig att uppfylla.»

Konungens ögon glänste. »Jag skyr ej några besvärligheter», sade han. »Med rikets välstånd till mål

bryr jag mig hvarken om den fiendskap, som jag kommer att väcka, ej heller om den dom för stränghet, samtid och efterverld kauske komma att fälla — beredd att handla så att jag ej må rädas att hvilken stund som helst bli stäld inför honom, som icke på människosätt dömer *väl* den sak hvilken lyckligen utfaller, utan ransakar efter drif-fjedern som påverkat handlingen . . . och mitt görande och låtande, äfven om de inför människors ögon må synas hårda och orättvisa, underställer jag, trygg i medvetandet om mitt goda uppsåt, det domslut min himmelske Fader en gång skall fälla!»

Öfver Carls ansigte hade fallit en lindrig blekhet. De ord han yttrat hade kommit från hjertat och funno genklang i gunstlingens bröst.

»Något huttlande duger också icke», inföll han. »Då kommer än den ene, än den andre och ber om nåd och undskyllan, och ett nödigt resultat vinnes icke. Rikets skuld är gränslös; endast den största omtänksamhet kan rädda staten från en total statsbankrutt. De tre ofrälse stånden ha under många riksdagar, ja, till och med förens majestäts födelse yrkat på reduktion af alla kronogods, hvilka med orätt kommit från kronan. Adeln har dock städse förstätt att, om inte helt och hållet förekomma densamma, så åtminstone att laga så att saken bedrifvits så lamt som möjligt. Den måste nu öfvertygas om nödvändigheten af en genomgripande ändring, så vida ordning skall kunna återställas i rikets finanser och Sverige erhålla en fullt sjelfständig ställning bland Europas makter.»

»Ett förslag måste utarbetas huru allt bör ordnas . . .»

»Med det första vill jag uppställa en förteckning på alla de gods, som med fog kunna indragas till kronan . . . källor härtill har jag redan samlat . . . och desslikes vill jag noga beräkna den inkomst, som härigenom kommer att uppstå.»

»Jag ser redan liksom en ny dager gå upp», inföll Carl lifligt. »Folkets upplysning är i tilltagande och det börjar allt mera känna sitt eget värde . . . de tre ofrälse stånden har jag ju i fråga om genomgripande reduktion på min sida . . .»

»Och andra land hafva dessutom i dylika frågor föregått med efterföljansvärdt exempel. . . . Det återstår nu endast att med friskt mod gripa verket an.»

»Den snart förestående riksdagen i Halmstad kommer just bra till pass . . .»

»Der blir ett litet förarbete till ers majestäts envælde. Oinskränkt makt är nödvändig, hvilket jag mer än en gång har påstått — nödvändig på det ers majestät icke skall öfverröstas af rådet, utan ega fria händer att utföra nyttiga och af behovvet påkallade beslut.»

Gyllenstjerna tystnade några ögonblick. »Att bidraga till det allmännas väl är mitt lefnadsmål», fortfor han. »Jag yrkar på rangordning grundad på tjenst och icke på börd. Hvad är högadel? Menas med sådan en nyskapad grefve eller en adelsman, som räknar ända till tolfhundredatalet i rätt manligt uppstigande led förfäder hvilka då voro riddare och rikets råd? Detta gör jag och med mig några få slægter.»

Gyllenstjerna höjde sitt hufvud. »Då Erik XIV införde grefve- och friherrevärdigheterna, utsådde han ett frö till svenska adelns inbördes oenighet, och de klokare bland oss förakta också den nya värdigheten. . . . Det öfversitteri hvarmed dessa betitlade herrar uppträda måste hämmas, och reduktionen skall blifva den damm som hämmar deras högmods stolta böljor.»

Carl, som uppmärksam lyssnat till gunstlingens ord, gjorde en gillande rörelse. »Grefskapen», sade han, »hafva nästan blifvit stater i staten.»

»De yrka på att blifva ett slags mellanmakt mellan ers majestät och oss . . . adeln skulle derigenom förtryckas och konungamakten minskas. Landet skulle dock derigenom icke blifva lyckligare . . . riksförmyndarnes styrelse är derpå ett ojäfaktigt bevis. Men under en kraftfull och segrande konungs regentskap skall omsider kunna uppblomstra en enhet af fred och välmåga . . . må vara, om detta också skulle ske på bekostnad af adelns gamla anseende, så får detta icke tagas i betraktande, utan *allt* måste offras för det stora målet, dit jag tror ers majestät en gång skall hinna. Det är denna förhoppning, som fastare än någonsin binder mig vid ers majestäts tjenst.»

Carl, hvilken satte mera förtroende till faktiska bevis för orsaken till människors handlingssätt än till det mest entusiastiska känsloutbrott, räckte handen till Gyllenstjerna:

»Hvad än må tima», sade han, »så förlitar jag mig på edra tillgifna tänkesätt!»

Gyllenstjernas gigantiska näfve omslöt en sekund konungens spetsprydda hand, och skakande den kraftigt, genmälde han leende: »Om jag någonsin varsnar ett tvifvel, så dristar jag mig att påminna om dessa ord! . . . Ers majestät har nyligen gifvit mig del af sina innersta tankar rörande sin konungliga ställning och sina pligter», fortfor han efter en liten paus. »Å min sida har jag också ett förtroende att skänka, nemligen huru jag, i mina tysta funderingar, stundom roar mig med att ordna Sveriges förhållande gent emot andra stater. Jag undrar, om man icke omsider, mot skäligen ersättning, borde gifva till spillo länderna hinsidan östersalt, särdeles besittningarna i Tyskland, enär de äro vårt land endast till oro och besvär. I stället borde man söka förlikning med Danmark, till dess lägligt vore att förena Norge med Sverige. Ifrån den tiden skulle dessa tvenne folk med gemensam historia, språk och seder utgöra en afskild halfö i Norden, aldrig befattarfe sig med det öfriga Europas förbund och tvister, men genom inre förständig styrelse och god hushållning göra sig oberoende af all främmande hjälp, blifva en stormakt i sjön och alltid beredd på ett kraftigt försvar.»

Öfver Gyllenstjernas ansigte for ett leende, som förskönade de fula dragen.

»Ni kan nog ha rätt», sade konungen tankfullt. »Men en aning säger mig, att denna tanke, i hvilken jag spårar stor klokhet, icke skall kunna bringas till handling i vår tid.»

»Men omogen frukt kan mogna», ropade Gyllenstjerna; »den kan mogna och bära gyllene skördar!»

»Ni som jag», sade Carl leende, »har samma mål: landets välgång . . .»

»Allt för fosterlandet, ers majestät!»

ADERTONDE KAPITLET.

Till följd af dylika samtal var det som Gyllenstjernas anseende hos konungen allt mera växte, tills han slutligen framstod som dennes förnämste rådgifvare och vän.

»Han behagade Carl XI genom sin rådighet, sin oegennyttia, sin outtröttliga verksamhet och sannolikt äfven genom sina skoningslösa omdömen om den förra förvaltningen, emot hvilken han hade stått i ständig opposition. Utrustad med en ovanlig viljans kraft, förstod han tillika att väl foga sig efter konungens lynne. För sin del undergick han samtidigt en stor förändring. Förut tillgifven strängt aristokratiska grundsatser, ehuru han var fiende till det nybildade grefveståndet, såg han nu den växande konungamakten vända krigslyckan och han fann i densamma fäderneslandets enda räddning. Han skilde sig då vid sina gamla vänner och vid deras politik. Påfångt hade han tillika med dem brottats mot rikskanslerens makt, så länge han gemensamt med denne hade befunnit sig på det aristokratiska väldets område. Han såg nu sin motståndare tillintetgjord, men tillika den makt fallen, i hvilken han hade funnit sitt stöd i striden mot honom. I rikets fara och den allmänna upplösningen såg han konungen ensam stå upprätt. Otvifvelaktigt skedde härvid en förändring i hans förra tänkesätt. Han fann landets väl vara fäst vid konungens: då öfvergaf han de grundsatser för aristokratiens bestånd, på hvilkas botten han förut stått.»* Offrande dessa grundsatser så väl som den enskilda vänskapen för sträfvet efter det allmännas bästa, blef föreningen mellan den välvillige, men föga erfarne konungen och den forne aristokraten bestämmande för Sveriges framtid.

Under viktiga öfverläggningar och beräkningar med Gyllenstjerna tillbragte kung Carl årets första månad. Gunstlingen, hvilkens redlighet framlyste i allt och hvil-

* Sveriges historia under konungarne af pfalziska huset, af Fredrik Ferd. Carlsson, andra delen, sid. 527, 528.

kens verksamhet kröntes med framgång öfverallt der den blef använd, tog nu Carls tid nästan helt och hållet i anspråk, och det var blott ett par gånger, som han gjorde helt korta besök på Beltorp.

Konungens görande och låtande sysselsatte hela landet, och var detta naturligtvis ofta ett samtalsämne i den krets af qvinliga gäster, hvilka samlats i fru Coyets hem, en krets med hvilken konungen för öfrigt stod i så nära beröring, att intet af vikt kunde tilldraga sig på Ljungby, som man ej förr eller senare fick del utaf, och var det den tillärnade riksdagen och de ärenden, hvilka der skulle komma att afhandlas, hvad som ofta bespråkades.

Fröken Lützwow var bland damerna den som mest förde hans namn på tungan samt ifrigast utgöt sig i berömande ord. Hon dolde icke heller det intresse, hon hyste för hans person, vid de tillfällen, han uppehöll sig på gården, samt lyckades stundom inleda honom i samtal så väl om krigsfolkets belägenhet som hans utsigter att fortsätta striden.

Hon talade skrattande om för honom, att man på Beltorp skulle leds i hjäl, derest man icke dagligen hade den förströelsen att sitta vid fönstret för att spana efter, om icke en utmärkt ryttare och en vacker häst skulle synas i uppkörsallén. Derpå bad hon honom förlåta den dristighet hon ådagalade i dessa sina ord, men det var ju undersåten icke förment att främst bland alla sätta sin konungslige herre! Hon såg dervid på en gång så skälmsk och så vördnadsfull ut, att Carl icke kunde annat än låta sig väl behaga detta hennes erkännande, och ehuru väl hans blickar ofta sökte Öllegård, der hon blygsamt dragit sig undan till någon fönstersmyg, sysselsatte han sig dock mest med Valborg. I hennes närhet kände han också icke den ringaste förvirring. Hans glada lynne och böjelse för skämtsamhet togo i fröken Lützwows närhet ut sin rätt, och de stora gemaken genljödo af muntert skratt vid de infall, som vexlades mellan de båda unga — detta till stor förströelse så väl för fru Coyet som fru Lykke. De båda damerna hade också allt mera fäst sig vid den af lefnadslust sprittande unga flickan.

»Hon hänger icke alls hufvudet», sade fru Lykke glädtigt. »Ni ser nu sjelf, kära Gertrud, att flickan icke längtar tillbaka till danska hofvet och dess lustbarheter ...»

»Jag ser nog det», genmålde fru Coyet vänligt, »och jag är riktigt nöjd! ... Den unge konungen är väl i behof af en oskyldig förströelse, och Valborg förstår riktigt att muntra upp honom.»

Dessa konungens små tillfälliga besök togo dock snart slut, ty med den förste februari lemnade han Ljungby. Klockan tre på morgonen hade han ridande begifvit sig bort för att möta de i Halmstad församlade ständerna.

Genom herr Ridderschatz, som nu sade sig hafva blifvit befriad från den svåra gikten, försporde man några veckor härefter, att konungens ärenden aflupit på bästa sätt, fastän han måste ställa stora kraf på folkets offervillighet. Omfattande rustningar vore alltjemt af nöden, så vida man skulle kunna stå emot fienden allt intill det sista.

Härvid skakade han sitt stora hufvud och menade att sådant nog icke vore så lätt, när man toge i betraktande kung Christians stora makt och myndighet.

Han skrattade desslikes öfver, att ständerna hade tyckts vara särdeles intagna af den unge konungens tapperhet, samt frågade, hvilka mandater han egentligen hade utfört?

»Det här är dumt snack», inföll fru Lykke och alla damerna instämde utan undantag.

Valborg för sin del sade, att herr Ridderschatz nog visste bättre besked; det var ju obestriddligt, att kung Carl vunnit stora segrar. Hon sade leende, att den gamle herrn vore bekajad med en så stor motsägelseanda, att han endast ville väcka en ordstrid. Hon dref detta sitt påstående så lustigt och gycklande och uttydde hans ord på ett sätt, att de slutligen tolkades liksom de varit ett godt och harmlöst skämt. Herr Ridderschatz höll emellertid god min i elakt spel, särdeles sedan han från Valborg erhållit en liten varnande blick.

När han sedermera några dagar härefter i sällskap med sin hustru åter gjorde ett besök, förde han för första gången om kung Carls ställning ett språk, mot hvilket icke kunde göras den ringaste anmärkning.

»Ständerna kunde med fog bevilja de bidrag, som hade äskats till fäderneslandets försvar», sade han, och fru Ridderschatz för sin del visade den största entusiasm, då fru Coyet förtäljde, att hon från riksdagen sport det man der högtidligen förklarar, att om så påfordrades skulle folket gå ut intill sista man för att betvinga fienden och vinna den så efterlängtade freden.

»Det är som sig bör, det är som sig bör!» nickade fru Ridderschatz, och hennes make lade handen mot hjertat och såg på Valborg, i det han svor på, att kungen i hans tycke riktigt nöjaktigt redogjort för ställningen. Den var på långt när icke så förtviflad, som kanske mången förestälde sig, hade han sagt. Gustaf Adolf hade varit i mycket sämre läge!

»Förbundet med Frankrike tänker han vidmakthålla», inföll fru Coyet, som kände en verklig sympati för de båda makarne och icke var utan vissa samvetsqual för att hon misskänt tvenne så rättänkande menniskor.

»Det är klokt!» ropade herr Ridderschatz. »De franska vapnen ha ju på sistone vunnit oerhörda segrar. Endast genom detta lands bemedling kan man ju hoppas återvinna hvad man förlorat!» Och den gamle adelsmannen gjorde stora gester samt slog på sina skrangliga ben. Fru Ridderschatz och Valborg myste härvid samtyckande, och de båda fruarna samt Öllegård tyckte, att det var riktigt uppbyggligt att språka med en så klok man.

På detta sätt ungefärligen samtalande man på Beltorp om fäderneslandets angelägenheter och de beslut, som vid riksdagen hade fattats, och upprepade dessa nyheter, hvilka ryktesvis flögo kring landet och som man och man emellan något olika framställes, allt efter de åsigter berättaren själf hyste.

Dessa ämnen afhandlades vanligtvis vid brasan, der gästerna gerna samlades.

Fru Ridderschatz och Valborg tycktes då ega ett stort nöje af att framdraga än ett, än ett annat bevis på

befogenheten af den förtröstan man satte till den unge konungen, medan de i mången förtrolig stund gjorde sig lustiga åt det afgudereri som egnades monarken och det bidrag de sjelfva lemnade dertill.

»Ändamålet helgar medlen», sade Valborg skrattande. »Mätte kungl. majestät bli riktigt öfvertygad om mina trogna undersåtliga tänkesätt! . . . Icke för att en kvinnas åsigter hafva någon synnerligen vigt, men . . .»

»Men?» upprepade fru Ridderschatz med det mildaste tonfall och det mest inställsamma småleende.

Valborg skakade leende sitt hufvud. Hon hörde icke till de kvinnor, som tala utöfver hvad de föresatt sig.

»Jag anser mig ha hunnit ett litet stycke på väg till det mål jag önskar vinna», svarade hon glädtigt, utan att låtsa förstå den halfva fråga, som fru Ridderschatz riktat till henne. »Men för att återgå till vårt dubbla spel, så tvingar oss nödvändigheten rent af dertill.»

»Ja, kom bara i håg, huru en del af den skånska adeln redan blifvit behandlad!» inföll fru Ridderschatz. »Den der unge glopen, jag kan inte bättre kalla kung Carl, har ju rent af visat sig vara en tyrann.»

»Från kungens sida tror jag det inte var något dumt påhitt att låta de dansksinnade herrarne med hustrur och barn föras uppåt landet för att der stanna öfver kriget», sade Valborg med ett gäckande leende. »Just till följd häraf skulle det göra mig verklig fröjd, om jag lyckades öfverlista honom. När jag blir i färd med att utföra min plan, skall jag närmare redogöra för den, till dess gömmer jag den här!» Den unga flickan pekade på sin panna samt log och nickade mot den åldriga damen, som försigtigt invände:

»Jag hoppas, att er plan ej skall medföra något som kan lända oss till skada?»

»För hvem håller ni mig, ädla fru?» sade Valborg skrattande. »Tror ni, jag är något barn eller hyser en del öfverspända griller, hvilka förleda mig att obetänkt kasta mig i fara?»

»Den svenske konungen är min sann inte att leka med!»

»Och ändå tänker jag göra det», sade Valborg ystert.
 »Men var för all del lugn . . . jag vet nog att inte komma
 den der björnungen för nära.»

»Jag förlitar mig också på er klokhet», sade fru
 Ridderschatz lugnad.

»Det kan ni tryggt göra», inföll Valborg, som i hast
 var blifven allvarlig. »Jag har mer än en gång förtrott
 er, att jag afskyr allt svenskt. Detta skall likväl icke
 förleda mig till att på ringaste sätt blottställa mig sjelf i
 det ögonblick då händen skall utkrävas. Detta är icke
 tomma ord, föranledda af ett uppbrusande sinne, hvilket
 ni nog en dag skall få erfara. Ja, ni skrattar, fru Rid-
 derschatz! . . .»

»Jag gör det, kära barn. . . För er egen skull hoppas
 jag, att ni icke på allvar tänker begå någon dårskap. . .
 Det är sådana tider, att man blir lätt hänförd till yttran-
 den, vid hvilkas utförande man skulle stå sig slätt.»

Valborg svarade icke. Hon stödde det blonda, loc-
 kiga hufvudet mot handen, i det hon sände fru Ridderschatz
 en forskande blick, medan hon frågade sig om väl den
 gamla damen hade framkastat dessa ord för att locka fram
 den hemlighet, som möjligtvis låg under den lilla hotelse
 hon nyss förut hade fält.

Antagligen hade hon rätt i denna förmodan, ty fru
 Ridderschatz såg en smula besviken ut, då Valborg, som
 icke hade lust att lemna något större bevis på förtroende,
 helt betänksamt genmälde:

»Kanske ni har rätt . . . när hjertat är fullt, vet man
 ibland inte hvad man säger, och jag erkänner att mitt
 sinne är förbittradt.» Valborg tystnade några sekunder,
 hvarpå hon lifligt återtog: »Vi talade nyss om kung Carls
 beteende mot de dansksinnade herrarne. . . Kom bara i håg,
 huru han betedde sig mot Jörgen Krabbe! . . . Här i huset
 är jag förbjuden att nämna hans namn, men han har varit
 min fosterfar, och ingen kan hindra mig från att älska
 honom. . . Han hade ju svenske konungens tillåtelse att
 stanna på Krageholm samt att slippa förklara sig hvarken
 för eller mot kung Christian, men han ådagalade dock öppet
 både med ord och gerning, att han ansåg kung Carl för sin
 och Skånes rätte herskare. Må vara att han i sitt innersta

kanske har känt sig dragen till Damark, så har han likväl icke gjort sig saker till något verkligt förräderi . . . detta känner jag noga! . . . Och ändå, till följd af lösa misstankar, sitter han nu i fängsligt förvar, och Gud vet bäst huru det går! . . . Men svenskarne skola icke rosa marknaden, då kung Christian blir herre här i landet! . . .»

»Något annat är väl inte gerna tänkbart . . . Ja, ni kommer då i helt andra förhållanden, fröken Lützow . . .»

»Då jag kan ha herrskapet i tacksamt minne», inföll Valborg, i det hon med en smeksam åtbörd lade sin hand på fru Ridderschatz' magra arm. »Jag återvänder naturligtvis till hofvet», fortfor hon; »för mig återstår nu icke något annat än en beroende ställning. Lyckan erbjuder sig endast en gång.»

»Och ni har icke varit klok nog att fatta denna lycka i flykten?»

»Tvärtom . . . jag grep efter den med båda händerna och trodde mig riktigt säkert hålla den fast», sade Valborg och tillade med en suck: »Jag har ju en gång sagt er, att min trolofvade föll på slagfältet . . . vi buro samma namn, men kunde knappast räkna frändskap. . . . Det var i slaget mot svenskarne vid Fyllesbro han stupade, och med honom förlorade jag både rang och rikedom!»

Valborgs ögon glänste och en skarp rodnad hade sprungit upp på hennes bleka kinder. »Det var en tapper man», fortfor hon, »och en farlig fiende till svenske kungen, som i min närvaro behagat kalla honom en »slagskämpe». Denna skymf hade jag svårt att inte genast kasta tillbaka i hans ansigte igen, men glömd är den därför icke!»

Valborgs ögon blixtrade och hon tryckte de knutna händerna mot sitt bröst.

»Det är den beröfvade rikedomens hon sörjer!» tänkte fru Ridderschatz, i det hon med verkligt deltagande fattade flickans hand, ty detta var en sorg som hon väl förstod och för hvilken hon hyste den största medkänsla.

NITTONDE KAPITLET.

Mars månad hade medfört nytt snöfall och ny frost, och fastän solen sken, hade drifvorna icke smält bort. Genvägen mellan Brogården och Beltorp, som flitigt begagnades af Ridderschatz'ska familjen, var också bra tilltrampad, hvilket Öllegård med nöje erkände, der hon denna eftermiddag skyndade fram. Hon hade likväl knappast hunnit halfvägs på den korta promenaden, då hon bakom sig hörde hofslagen af en häst, och nu stod hon der med tillbakahållen andedrägt och rodnande kinder.

»Hvarthän skall det bära, jungfru Öllegård?» ropade kung Carl, som höll inne sin häst, i det han vänligt helsade den unga flickan.

»Man blir så trött af att gå fram och tillbaka i trädgården», sade hon. »Jag begaf mig hitåt i tanke att kanhända möta fröken Valborg.

»Och brukar hon ensam ströfva så här omkring?»

»Herr Ridderschatz har hemtat henne och följer naturligtvis också tillbaka, men...»

»I så fall tror jag ni bör vända om; jag förstår inte, huru fru Coyet kan tillåta er att så här vandra ut på vägar och stigar.»

»Hon vet inte om, att jag begifvit mig hit; det vackra vädret lockade mig allt längre och längre bort.»

»Och ni har smak för långa, ensliga promenader?» Carl hade hoppat af hästen och förande den vid tygeln vandrade han bredvid Öllegård, som hade vänt om och åter var på väg till Beltorp. »Jag minnes, då jag första gången mötte er i skogen.»

Öllegård smålog. Hon vågade icke blicka upp, af fruktan att han skulle se den glädje hon kände öfver att han icke glömt denna stund.

»Men huru lockande det än kan vara att ge sig ut på små ströftåg från hemmet», fortfor han, »så bör ni qväfva detta begär, tills det blir lugnt och fredligt i landet. Jag såg er på långt håll, då ni vek utaf hit från uppkørsallén samt hoppade öfver gärdesgården der borta; jag ämnade mig just till Beltorp...»

Sedan sitt samtal med Carl i trädgården vid Ljungby prestgård hade Öllegård icke varit på tu manna hand med honom. Den förvirring hon sedan dess städse hade känt i hans närhet var nästan borta i detta ögonblick, och hon såg på honom med öppna, tacksamma blickar för den vänlighet han visade. Hon kände sig helt glad och stolt för det att han icke allenast hade nedlåtit sig att skynda efter, utan nu också höll jemna steg med henne. Huru säll kände hon sig icke öfver att en stund hade randats, då hon utan fruktan för granskande blickar kunde få vandra vid hans sida och lyssna till hans ord. Hon kunde i evighet ha gått och betraktat honom, så lycklig var hon, och Carl smålog mot henne samt talade om, att han gårdagen förut kommit från Halmstad och att han tyckte det var en evighet sedan han såg henne sist, men språklig var han dock just icke och de kunde gå långa sträckor bredvid hvarandra, utan att säga många ord.

Den ensliga slätten låg utbredd framför dem. Det var så tyst och stilla, icke en fogel hördes qvittra, blott vinden, som förde en vårlig doft, susade sakta. De gingo långsamt framåt och det dröjde en lång stund, innan hon åter var vid den lilla gärdesgården, öfver hvilken han sett henne svinga sig, utan att hon då hade anat hvilken lycka som så snart väntade henne. Han räckte henne nu vänligt sin hand för att hjälpa henne öfver och hon stod sedan stilla, med en känsla af drömlig sällhet, betraktande honom, der han nu följde efter, och sträckande blygt fram sin hand, smekte hon manen på hans häst, hvilken, ledd vid tygeln, gjorde små muntra språng, då han skulle öfver stängslet.

»Han längtar att få sätta af i galopp», sade Öllegård leende.

»Men jag trifs nu bäst med att göra en långsam vandring», sade konungen glädtigt. »Jag går nu bara och undrar, om jag bör skaffa er bannor för er oförsigtighet eller om jag bör låta nåd gå före rätt.»

»Ers majestät bör låta nåden vara öfvervägande», genmålde Öllegård.

»Nå ja, om ni lofvar att inte låta solen vidare narra er till dårskaper. . . . Men ni ser så glad ut i dag, jungfru Öllegård?»

Flickan rodnade. »Jag skyller också detta på solskenet», sade hon.

»På detta är jag då smått afundsjuk», sade han sakta.

Ollegård vågade icke blicka upp, och fastän hon visste att den stora sätesgården låg helt nära och hon endast hade några minuter för att hinna bort till de väldiga förstugudörrarne, tyckte hon, att denna vandring alldrig skulle taga ett slut. Det jubel hon kände i sitt hjerta hade hon nästan svårt för att tillbakahålla och hennes tankar sträckte sig ej bortom denna stund.

Äfven Carl tycktes icke synnerligen hasta för att få slut på denna sammanvaro, hans steg blefvo allt mera dröjande, medan hans ansigte fortfarande hade samma leende uttryck, och när han nu omsidor helsade fru Coyet, förklarade han lifligt, det han under sin bortovaro ganska mycket längtat efter Beltorp.

Att han godt trufdes der, visade sig också, ty efter detta första korta besök var han snart en nästan daglig gäst, och då var det åter Valborg, som gjorde sig vinning om att draga till sig hans uppmärksamhet samt förde då gerna samtalen på krigets gång, och dels genom frågor, dels genom gissningar sökte hon då taga noga reda på de utsigter kung Carl egde för att fortsätta detta krig. Hon talade om beläringar och förstärkningar och grufvade sig öfver, att snapphanekriget rasade vildare än någonsin. Hon talade om hängning, rådbråkning och halshuggning, som om dessa straff, hvilka man nu utan skonsamhet använde emot dem, vore ett allt för ringa lidande för de bofstreck de öfvat mot svenskarne. Hon beskref på det mest upprörande sätt landets olyckor och huruledes det företedde en bild af det gränslösaste elände. Hon talade om uppbrända byar, om huru männen flyktat till skogarne eller voro döde, huru qvinnor och barn sökte sig fristad i kyrkor eller i benhusen på kyrkogårdarne.

En sann, men förfärlig beskrifning på dessa strider, som denna vinter öfvergått till hela fasan af ett inbördes krig och hvilka hon beskref på ett så lifligt sätt, att håret reste sig på damernas hufvud och bragte fru Coyet mer än en sömnlös natt. Hon uttryckte dertill så kraftigt sitt hat

mot danskarne, att kung Carl en gång leende anmärkte, att mildare ord bättre höfdes en qvinnas mun.

»Ers majestät må nådigast förlåta mig, men genom danskarnes förskyllan är stort elände draget öfver oss, och jag kan icke finna milda ord för vreda känslor», genmälde hon och tillade: »Jag är född här i Skåne och här har jag blifvit uppfostrad, men jag, som så mången annan, har också vistats i Danmark och känner nog, huru allt har gått till.»

Hon nämde dock icke, att detta vistande varit vid enkedrotningens hof, ej heller att hennes uppfostran skett i Jörgen Krabbes hem, förhållanden hvilka icke någon hade dristat beröra inför konungen, och minst hade hon sjelf lust att häntyda derpå.

Den varnande blick, full af skrämsel, som fru Coyet sände henne, var till följd af Valborgs egen försigtighet fullkomligt öfverflödig. Hon gaf emellertid den gamla damen ett bekymmerslöst leende, som kom henne att oroligt skifta färg och föranledde fru Lykke att säga, det hon vänligen undanbad sig allt tal, som kunde föranleda en för dem alla obehaglig förklaring.

»Men jag kan inte inse, att det ligger något ondt i att nämna hvarken det ena eller det andra», sade Valborg med sitt menlösaste uttryck. »Jag lyder dock naturligtvis och vill söka att tänka mig för!» Och med ett barnsligt uttryck af ånger kysste hon sin fränkas hand.

»Hon är en god och sanningsälskande flicka», sade fru Lykke till sin åldriga väninna. »Lifvet har ännu inte lärt henne, att det ej går an att prata om allt hvad som rinner i sinnet.»

»Men jag har flerfaldiga gånger varnat henne att tala om det förgångna», sade fru Coyet; »tänk så obehagligt för oss, om kungen på ett eller annat sätt kunde börja misstänka att här hystes en dansk spion!»

»Käraste Gertrud», sade fru Lykke skrattande, »ett så svårt misstag tror jag icke han kunde begå.»

»Jag kan vara temligen säker på, att man icke skall nämna något som kan föra till en ledsam upptäckt», tänkte Valborg, som med flit berört dessa farliga ämnen

för att höra om de båda damerna allt fortfarande önskade hemlighålla de förbindelser, i hvilka hon stått så väl till den för förräderi anklagade adelsmannen som den ränkfulla drottningen.

Fröken Lützw var efter denna stund ännu mera obesvärade i sitt uppträdande, och hon saknade aldrig ämnen för de samtal hon förde med sin omgifning. Naturligtvis berörde hon icke uteslutande dagens olyckor, utan afhandlade också ofta en kommande fredlig tid, då landet genom idoghet och en klok styrelse skulle återvinna hvad kriget röfvat.

Hennes ögon lyste härvid så fulla af hopp och hon tycktes hysa ett så förståndigt tänkesätt, att Carl, som visserligen icke fann sig hågad att med qvinnor öfverlägga eller språka om dylika angelägenheter, likväl gaf henne en gillande blick, i det han nästan fann henne ega en mans klokhets och förstånd. Till detta hade hon stunder af den största bekymmerslöshet och genom sin glädtighet och harmlösa skämtsamhet spred hon lif och rörelse omkring sig. I sådana stunder drog hon Öllegård in i samtalet. Den unga flickan, som nyss förut nästan med andakt lyssnat till de berömliga bedrifter kung Carl utfört och dem fröken Lützw förstätt framhålla — bedrifter hvilkas förtäljande hon, med den varma kinden stödd emot handen, åhört så uppmärksamt som ett barn, hvilket lyssnar till någon förtrollande saga, — blef nu, liksom i en fortsättning på denna underbara historia, sjelf indragen i densamma, och hjeten, icke en förtrollad prins, utan en verklig konung, smålog huldrikt emot henne och gaf henne ett och annat ord, likgiltigt kanhända, men för henne innebärande mångt ämne till sällhet.

Och då det värliga solskenet lockade de unga ut i trädgården, der träden knoppades och der gräset friskt började skjuta fram, vandrade hon ett och annat oförgätligt ögonblick vid hans sida eller flög å stad i någon munter lek, i hvilken Carl emellanåt deltog i stunder, då de tjugu åren togo ut sin rätt och han glömde att »det är tungt att vara konung».

En sådan dag, då det lilla sällskapet var tillökadt med unga fröken Ridderschatz och några uppvaktande

herrar, hvilka hade åtföljt konungen, drefvos de unga under en promenad af en häftig regnskur åter in i gemaken.

Under det man sprang för att nå boningshuset, hade litet hvar upplefvat små missöden. Fröken Ridderschatz hade trampat ner sin klädningsfäll, Öllegård tappat sitt hårspänne och Valborg snafvat öfver en trädrot. Det låg regnstänk på lockar och kinder och munterhet gnistrade ur ögonen, och medan man beskref sina små äfventyr, stämde Valborg upp en sång. Af hjertans lust började man då tråda en ringdans, i hvilken kung Carl omsider deltog, och till och med fru Lykke och fru Ridderschatz nekade icke till att taga sig en sväng. Allt var så enkelt och okonstladt, just ett sådant familjelif som Carl tyckte om, och då han slutligen, indragen i polskan, svängde om med Öllegård eller i »skära hafre» famnade hennes smärta lif, erfor hon en känsla af en så öfvervåldigande innerlighet, att hon icke tänkte på hans höga rang. Verlden med alla dess inbyggare, dess bruk och dess lagar blefvo förgättna så, som om de aldrig hade funnits till. Hon glömde allt och detta så dåraktigt, som blott ett flickhjerter kan glömma, då det älskar för första gången med en kärlek så frisk och omedveten som en skogsblomma.

Denna dag var kung Carl åtföljd af Axel Wachtmeister samt baron von Böhnen. Denne senare hade kaptens rang i armén och var särskildt anbefald i konungens ynnest af Johan Gyllenstjerna, som med synnerlig vänlighet omfattat honom allt sedan han, vid ett öfverfall af ett danskt ströfparti, kommit honom till undsättning med sitt folk samt hjälpt den unge krigaren att slå sig igenom. Från denna stund hade den varmaste beundran och tillgifvenhet uppstått å von Böhrens sida, medan gunstlingen omfattat honom med en bevågenhet, som förskaffat honom en anmodan att infinna sig på Ljungby, och snart hade en viss förtrolighet uppstått dem emellan.

Under det att leken pågick egnade baron von Böhnen åt konungens görande och låtande den största uppmärksamhet. När nu Carl lutade sig ned öfver Öllegård och frågade, om icke hårspännet vore behöfligt för att hålla

i styr de rika lockarne, hvilka i ett gnistrande virrvarr föllo ned öfver panna och hals, samt dervid räckte henne den lilla nyss förlorade klenoden, som hon med ett lyckligt småleende emottog, då mörknade den unge mannens blickar, och så fort konungen lemnat hennes sida, närmade han sig henne samt började föra ett lifligt samtal, hvilket icke ens upphörde, när leken fortgick och en del panter skulle börja lösas.

»Jag dömer», sade Valborg med ett litet skälmskt leende, i det hon såg bort till Öllegård, »att ers majestät skall lemna sin signetring till den skönaste ibland de sköna, för att af henne bäras några minuter.»

Konungen drog ringen från sitt finger.

»Jag vet hvem det då blir», sade fru Ridderschatz halfhögt, i det hon med en liten leende nick betraktade Öllegård.

I detta ögonblick vände sig allas blickar till den unga flickan. Vid den uppmärksamhet, hon fann sig väcka, hade hennes ansigte fått lingonblommans färg. Det låg så mycken oskuldskraft i hennes uttrycksfulla ansigte, att Carl, betagen af samma sinnesrörelse, hastigt vände sig till fröken Lützow, som med halföppnade läppar och tillbakahållen andedrägt följde hans rörelser.

»Till er, fröken Valborg, öfverlemnar jag då denna ring.»

En liten blyt af triumf sköt fram ur flickans ögon, då hon med en djup nigning mottog ringen.

»Jag fruktar ers majestät har varit alldeles för artig mot mig», sade hon leende, »men jag bär den med den största stolthet. Och nu till tacksamhet — ifall ers majestät inte har något emot att lyssna till litet musik — vill jag spela och sjunga; men Öllegård måste då också stämma in. . . Hon har en så klar och tilltalande röst, och vi öfva oss emellanåt tillsammans.»

Då nu Carl försäkrade, att det skulle göra honom ett stort nöje att höra de båda flickorna, men Öllegård menade, det hon väl aldrig skulle fördrista sig till att våga sjunga, blef det ett litet öfvertalande från Carls sida, hvarunder Valborg trippade ut ur rummet för att hemta sin luta.

Man hade emellertid knappast märkt Valborgs försvinnande förr än hon åter inträdde. Kanske voro hennes kinder en smula blekare än vanligt, der hon nu tog plats och lät handen fara öfver de glänsande strängarne, och efter en liten uppmuntrande blick på Öllegård började de båda flickorna en sång, full af kärleksord med på en gång ljufva och klagande tonfall.

»Nu tror jag de minuter äro slut», sade Valborg, då sången hade upphört, »som jag egde nåden att bära ers majestäts ring», och efter att vördnadsfullt hafva öfverlemnadt densamma, närmade hon sig fönstret.

»Ett riktigt aprilväder», ropade hon; »nu lyser solen! ... Det är nog godt och väl att ha den här vackra trädgården att lustvandrade uti», fortfor hon, i det hon blickade bort till de knoppande träden, från hvilka tunga regndroppar ännu föllo ner öfver marken, hvars späda grönska såg helt ljus och bjert ut i det klara solskenet. »Men trädgården liknar en bur och man känner sig som en fången fogel och längtar att flyga bort ... långt bort.»

Fröken Lützow syntes härvid helt drömmande och hennes mörka ögon hade ett längtansfullt uttryck, der hon såg upp mot några hvita skyar, hvilka här och der hade en bländande silfverskiftning.

»Detta är en längtan, som nog också delas af jungfru Öllegård», sade Carl leende.

»Jag kan ej neka härtill», svarade hon, »och om jag inte känner mig som en fången fogel, så tycker jag ibland, att jag gerna skulle vilja ströfva långt bort ... långt ut i någon skog, för att söka snödroppar och sippor ...»

»Den tiden kommer nog med Guds hjälp», sade Carl, »då ni kan få tillfredsställa er åtrå, jungfru Öllegård, men hvad fröken Valborg beträffar ...»

»Blir det icke så lätt att få vingar», inföll Valborg glädtigt. »Nå, jag får väl trösta mig och vara nöjd med att få vandra på jorden. ... Hemlifvet här är visserligen angenämt, men jag skulle önska, att man en och annan gång kunde göra besök bland sina grannar.»

Det var icke första gången Valborg i konungens närvaro uttryckte denna önskan, och hon fortfor: »Visserligen kunna vi stundom gå till Brogården; der är alltid

treffigt och fru Ridderschatz är en vänlig och omtänksam värdinna; men jag kan inte neka till, att en liten omvexling vore särdeles i min smak ...»

»Nu är ni riktigt otacksam, Valborg», skrattade fru Ridderschatz.

»Jag säger hvad jag tänker», sade Valborg glädtigt, ... »För litet hvar här tror jag, att en omvexling skulle vara önskelig ... äfven ni, välborna fru, skulle säkert icke ha något emot att stundom komma längre bort än till Beltorp.»

»Ni förstår riktigt att lägga ut snaror, Valborg!» Den lilla fruns bruna brokadklädning frasade omkring henne, der hon närmade sig flickan samt smekande lade handen på hennes axel. »För min del får jag derför också erkänna, att det skulle vara ganska angenämt, om tiderna vore sådana att man icke ständigt behöfde sitta mellan fyra väggar; men ålderdomens företråde framför ungdomen är, att man icke längre önskar sig det omöjliga.»

»Att tillfredsställa en dylik önskan hör likväl icke helt och hållet till det omöjliga», sade konungen. »Om till exempel damerna skulle vilja göra en liten utflykt till Ljungby, så lofvar jag sända sediga passgångare och god eskort under vägen ...»

»Till Ljungby!» ropade Valborg och klappade förtjust i sina händer, medan Öllegårds ögon fingo en ännu mera strålände glans, der hon blickade upp till konungen, som nu med sin inbjudning vände sig till fru Coyet.

»För min del», sade den gamla damen, »sitter jag här helst i ostörd ro, men så väl Öllegård Lykke som fru Ridderschatz äro kanhända benägna att följa ungdomen? ...»

Härefter följde en del öfverläggningar, hvarvid man slutligen öfverenskom att damerna första solklara dag skulle begifva sig på en liten utflykt till Ljungby.

TJUGONDE KAPITLET.

Huru mycket hade icke de unga flickorna den aftonen att tala om, sedan Carl med sina herrar begifvit sig bort. De voro så lustiga till sinnes som små ekorrar, då de genast gåfvo sig i färd med att ordna den drägt som bäst borde kunna bäras.

»Den här gamla hufvan får ni inte begagna, Öllegård, och ni, Regina, inte heller den der fula lifkjorteln», sade Valborg vänd till fröken Ridderschatz. Derpå hemtade hon fram de dräkter hon sjelf medfört samt valde ut hvad hon fann bäst vara passande för de unga flickorna.

En liten barett med plymer skulle vagga på de unga damernas hufvud, och Valborg var sjelfva tjenstfärdigheten för att så styra till, att den lilla kavalkaden skulle se så ståtlig och intagande ut som möjligt.

Hon tycktes just vara kommen i sitt rätta element, och kanske van att anställa förberedelser till en fest, uppfattade hennes mörka lifliga ögon alla brister, hvilka genast afhjelpes genom hennes uppfinningsförmåga. Hon slutade också icke förr än allt var i tillbörligt skick, hvar efter hon leende befalde de unga flickorna att sofva godt, på det att deras hy skulle vara frisk och deras ögon strålande. Men sanningen att säga, kunde åtminstone icke Öllegård vara lydaktig. Tusen tankar på att hon snart nog, kanske redan om några timmar, skulle få vistas på den plats, der konungen hade sitt tillfälliga hemvist, fylde henne med en känsla af utesäglig ljufhet. Det var för henne, som skulle hon härigenom komma honom ännu närmare, som skulle de kring honom omgifvande föremålen liksom föra till henne ett stumt språk, hvori hon kanske skulle lära sig förstå att finna en väg till hans hjerta. Hon ville finna en sådan väg, fastän hon icke sjelf egde en aning härom, utan endast kände sig full af sällhet och längtan. Hon sköt likväl tillbaka tanken på konungen och sökte fästa sig vid den väntade omvexlingen och undrade väl för tusende gången, innan hon slutligen

feberaktigt inslunrade, om morgondagen skulle medföra regn eller solsken?

Den medförde sol och dess strålande sken låg öfver den vidsträckta skånska slätten, kom äppelblommans knoppar att svälla i trädgården och gaf åt den förfallna qvarnen borta på kullen en viss glans. Med ett litet rop af nöje var Öllegård ur sängen. De små fötterna lyste rosenfärgade och syntes nästan beredda att tråda en dans, håret föll i vågor omkring henne och de blå ögonen myste.

Hon visste icke sjelf huru vacker hon var, hon tänkte icke på sitt af ungdom och helsa strålande utseende, hon tänkte endast på att morgonen var klar och att hon skulle få komma ut tillsammans med honom.

Med ifriga händer fullbordade hon sin klädsel. Husets öfriga inbyggare hade emellertid vaknat, och man kom omsider tillsammans i den stora salen för att intaga en tidig frukost, efter hvilken förgick ett par tröga timmar.

De utlofvade hästarne jemte en mängd drabanter, anförda af konungens lifknekt Peder, hade redan länge sedan anländt, då man i uppkørsallén varnade den unge konungen, åtföljd af baron von Böhnen.

Damerna trädde nu Carl helsande till mötes, och sedan de utan någon synnerlig svårighet suttit upp på de väntande passgångarne, skedde affärden utan några synnerliga hinder.

Öllegård hade blott ett par gånger varit till häst, ett helt litet stycke väg, då någon hållit i tygeln för henne. Hon försökte att hålla sig rak, och hon lyckades. Hon satt der smärt, högburen och höjlig som en vidja, och de långa plymerna vajade för morgonvinden, smycket i baretten gnistrade och den tunga, vida kjorteln föll i mjuka veck. Hon hade aldrig erfarit behaget af att, liksom sväfvande öfver jorden, nästan flyga fram under Guds blåa himmel, genom den knoppande skogen eller mellan grönskande rågfält. Att dessa fält kanske snart nog skulle nedtrampas, eller en skogseld härja de saftiga träden, eller att moln skulle skymma bort solen, eller hennes egen glädje bytas i sorg, derpå tänkte hon icke. Med ungdomens sorglöshet kände hon blott att det var skönt att lefva, under det hon

med ett och annat ord besvarade det vänliga tal kungen stundom stälde till henne, der han, i spetsen för den lilla skaran, höll sin häst intill fru Öllegård Lykkes gångare, som tycktes vara af ett något nyckfullt lynne. Detta gaf sig tillkänna med små slängar på hufvudet och en stundom visad håg för att liksom begrundande stanna några sekunder, men i samma ögonblick öfverraska sin ryttarinna med ett muntert hopp åt sidan. Fru Lykke var emellertid en skicklig ryttarinna, som snart förstod att göra sin vilja gällande, och långt innan sällskapet nått Ljungby, var djuret medgörligt som ett lam.

Hela färden kunde man kalla för en lyckad utflykt. Icke en menisklig varelse, icke ens det minsta lilla dammoln af ringaste misstänksam art hade blifvit synligt.

Ljungby torn reste sig högt öfver det vidsträckta slättlandet, som med en och annan kulle, någon löfhage i dess första knoppning, någon rökwhirvel från ett halmtäckat tak eller en skrämde hare, skuttande öfver vägen, var allt hvad de omgifvande föremålen tedde — ett landskap utan någon synnerlig vaxling, men öfver hvilket låg en stilla frid, väl öfverensstämmande med de unga flickornas glädtiga skratt och bekymmerslösa blickar.

Det låg en höjd färg på allas kinder och till och med fru Ridderschatz' lilla skrumpna ansigte hade fått en viss rundning och friskhet. Hon hade kanske nog föredragit att färdas i en förkyld karm med spann och förridare i grann mundering, så som det anstod greffliga och förnämliga personer. Dylikt prål var dock icke i kungens smak och kanske han ej heller hade slik beqvämlighet att tillgå; men som hon var angelägen om att deltaga i den erbjudna förströelsen, så hade hon bestigit den saktmodiga gångaren samt fann sig ganska väl af att färdas på detta för henne icke helt och hållet ovana sätt. I sin ungdom hade hon till häst varit med om mångt jagtparti vid de utflykter och banketter adeln ofta hade tillstått här i granngårdarne, och med den ena skildringen efter den andra underhöll hon von Böhnen, som vid hennes sida slutade det muntra tåget, hvilket på kort afstånd följdes af omkring ett trettiotal drabanter, hvilkas vapen skramlade och lyste i solskenet.

Emellertid närmade man sig allt mera det ståtliga slottet, som bestod af en kringbyggd fyrkant, öppen åt borggårds-sidan. Öfver den breda kanalen var vindbryggan nedfäld, och då konungen med sitt följe red öfver den, trädde en del af lifregementet i gevär, och under det pipare, puk-slagare och trumpetare läto höra lustiga fanfarer, steg sällskapet ned från sina hästar och inträdde genom den höga portalen.

Sedan damerna något ordnat sina drägter, blefvo de införda i en stor sal med gyllene tapeter och der skåp med kostligt snidverk prydde väggarna, medan midt på golfvet, omgifvet af högkarmade stolar, ett bord stod uppdukadt, fullsatt af dryckeshorn, glänsande pokaler och sirligt arbetade skålar med mångahanda anrättningar och bakverk.

En del af de herrar, som vistades på Ljungby, voro inbjudna att deltaga i den anordnade festen, der allt gick ståtligt och kungligt till och der Carl färdig och kanske något stel uppbar sin värdighet.

Öllegårds hjerta klappade härunder af oro. I stället för ett närmande kände hon ett afstånd, ty så som i denna stund hade hon aldrig känt det oöfverstigliga svalg som skilde dem åt; men huru mycket hon än kände sin ringhet, erfor hon likväl ett slags smärtsam stolthet vid tanken på, att den älskade var den ypperste bland män.

Den höga rang, han kanske icke utan en viss förlägenhet uppbar, de bekymmer, som han aldrig helt och hållet kunde skaka ifrån sig, lade en förening af blyghet och tankfullhet öfver hans unga ansigte, som gjorde det i högsta grad tilltalande.

I ett dugligt utfördt arbete låg det anseende, som Carl satte främst och sjelf befitade sig om. Det var detta anseende han önskade vinna som styresman för sitt folk. Ett allvarsamt sträfvande uppfylde hans sinne, som var långt skildt från flärd och fåfänglighet, och fastän från barndomen van vid att bli mottagen med djupa bugningar och höfviska later, besvärade sådant honom likväl kanske mera än det gjorde honom nöje.

Öllegård, af baron von Böhnen införd i salen, hade den unge adelsmannen till sin granne, som vid det i häst-

skoform dukade bordet så placerat henne, att hon hade Johan Gyllenstjerna midt emot sig. Hvarje gång den unga flickan var i begrepp att kasta en förstulen blick bort till konungen, möttes hon härvid af ett litet gäckande ögonkast från Gyllenstjerna, som rent af tycktes göra sig ett nöje af att bringa henne i förlägenhet.

Dessa blickar kommo henne att erfaras en viss tryckande känsla af fruktan. Hon kände aningsfullt, att en tid skulle komma då det stora svealget mellan henne och konungen ännu mera kunde vidgas, en känsla af att den oskyldiga lycka hon fann i att stundom se och sammanträffa med honom kanske snart nog skulle upphöra och att försakelsens mörka skugga skulle kasta sig mellan henne och lifvets ljusa fägring.

Hon hade alltid gerna undvikit, att någon skulle märka det intresse hon fäste vid Carl. Den innerliga tillgifvenhet hon hyste för honom var en känsla, som hon önskade sluta inom sitt eget bröst, der den, utan att förnärma någon, ostörd borde få brinna med en försakande kärleks heliga eld.

Men hade icke Johan Gyllenstjerna genomskådat henne och tycktes han icke klandra den blyga ömhet, som hon var så rädd att lägga i dagen?

I hennes rena barnasamvete hade ju städse legat ett tvifvel om det orätta i att icke kunna förqväfva denna innerliga tillgifvenhet, hvilken dock hittills uteslutande väckt hos henne en nästan ogrumlad fröjd. Rätt och orätt, pligt och böjelse stodo för första gången inför henne liksom stridsrustade till oförsonlig fejd, och hon kände sitt hjerta slå med en oro, som hon icke kunde tillbakavisa och som kom henne att endast med enstafviga ord besvara baron von Böhnens tilltal och de artigheter hvarmed han öfverhopade henne.

Oaktadt all förvirring och de ringa försök Öllegård gjorde för att tilldraga sig uppmärksamhet, så fans bland de herrar, hvilka bevistade denna måltid, icke någon, som ej i mer eller mindre grad var intagen af hennes friska skönhet och af den ljufhet som låg i hennes uttryck, af den barnliga rundningen i detta fint mejslade ansigte med dess blåa ögon och guldschiftande hår. Kanske hade också

hon aldrig förefallit skönare än i detta ögonblick, der hon, lätt framåtböjd, med den fina halsen omsluten af spetsar och den sida blåa klädningen fallande i mjuka veck från hennes smärta lif, omedveten om den beundran hon väckte, rörde sig med en viss qvinlig värdighet, fullständigt fri från tillgjordhet och utan tecken till anspråk på den hyllning man egnade henne. För henne fans i denna stund endast tvenne män, hvilka väckte hennes uppmärksamhet — den ene som hon älskade och den andre som hon fruktade hade genomskådat denna hennes kärlek.

Men om Öllegård var fåordig och stillsam, så var Valborg desto mera liflig och språksam. Hon hade fått Feuquières, franska sändebudet, till sin granne, och som hon temligen obehindrad talade hans språk, underhöll hon sig med honom på ett för fransmannen särdeles intressant sätt. På detta vis tog hon reda på deras bordsgrannar, fick del af små pikanta historier, som rörde deras enskilda lif, och skrattade åt den lilla satir, hvarmed hennes kavaljer förstod att framställa händelser och förhållanden.

Ehuru Feuquières under sitt samtal icke kunde undgå att finna Öllegård hänförande skön, så var fröken Lützw en för honom särdeles intagande och intressant ung dam. På länge hade han icke underhållit sig med någon, som bättre fallit i hans smak.

Under detta samspråk fick emellertid Valborg också reda på de timmar kung Carl egnade sig åt enskildt arbete, de timmar då man för honom föredrog regeringsärenden, de timmar han sof, vakade eller egnade åt utflykter, och hon sade skrattande, att snart kände hon till kung Carls lif precis som om hon hade lärt sig en liten utanlexa. Ty det var en viss ordning i allt hvad han företog sig, en ordning i hvilken möjligtvis endast Johan Gyllenstjerna kunde verka någon ändring, och så beskref Feuquières sin samvaro med denne Carls gunstling.

»Han är en beundransvärd man», sade han, »en beundransvärd man för ledningen af en stat som denna, hvilken han allena känner i grund . . . men» — och härvid lekte ett litet ironiskt leende på fransmannens läppar — »att dagligen spisa middag tillsammans med honom, som jag gör här på Ljungby, deraf mår jag kanske inte så synnerligen

väl, ty för hans fina klokhet måste jag hålla min uppmärksamhet så spänd, att jag hvarken törs äta eller dricka.» — en liten karakteristik öfver Gyllenstjerna, hvilken sändebudet med fransk liflighet hade framfört och hvaråt Valborg på ett skälmskt sätt hade smålett.

»Detta förutsätter, att ni har viktiga hemligheter att dölja», sade hon.

Ambassadören skrattade. »Troligtvis har ni själf också, nådig fröken, i ert hjerta någon liten vrå, om hvilken ni är en liten smula förbehållsam.»

Valborg gaf honom en förtrollande blick. »Om något sådant är jag fullkomligt omedveten», svarade hon, i det hon skakade sitt blonda hufvud. »Men för att återkomma till edra dinéer och supéer, så, om ni har bleknat till följd af er själfägda försakelse, kan ni vara ganska nöjd . . . blekheten ger ert utseende ett ökadtt intresse.»

Ambassadören böjde förbindligt på hufvudet. Valborg, som talade med en liten brytning, gjorde emellanåt små uppehåll, liksom besinnande sig på hvad hon sagt, hvarefter orden med naiv uppriktighet sprungo öfver hennes läppar.

På detta sätt syntes herr Feuquières allt mera och mera intagen af sin täcka granne, som nu börjat föra tallet på det nöje hon erfor vid att för första gången vistas på Ljungby slott. Hon gladdde sig åt att bese de gamla rummen med deras vapensamlingar och målningar; hon uttalade sin skrämsel öfver sägnen om Ljungby horn och pipa och undrade, om väl trollen ännu skulle hafva någon makt att återtaga denna sin klenod, hvarpå hon med ett litet bryderi tillstod, att främst af allt skulle det göra henne ett nöje att se de rum, hvilka beboddes af kung Carl.

Ambassadören kunde härvid icke förvägra sig nöjet af att ge henne en menande blick, och antagande att han kommit på spåren en viss liten hemlighet med en förmodad svärmisk beundran för den unge konungen, lofvade han att efter måltiden vara hennes vägvisare.

Bordsbönen blef nu kort derpå föreläst af konungens själasörjare, öfverfältprosten Spegel, hvarefter det glädtigt språkande bordsällskapet spred sig omkring i gemaken, då Feuquières artigt bjöd sin arm åt Valborg, och lång-

samt skridande ur rum och i rum, hade de omsider hunnit till den del af byggningen, der konungens arbetsrum var beläget.

»Så afsides det ligger, naturligtvis för att han ej vill bli störd», sade Valborg leende; »man kan riktigt bli trött, innan man hinner hit.»

»Och hit nalkas icke heller mången, som ej blifvit befald dertill», sade Feuquières; »det skulle icke heller vara rådligt. Den unge monarken vet i så fall hvad han vill!»

»Men tänk om han skulle finna oss här!»

»Han är nu upptagen på annat håll . . . men jag riskerar nog icke att väcka hans misshag, då det gäller att göra er ett nöje . . .»

Feuquières gaf henne en skämtsam blick, hvilken Valborg med nedslagna ögon och under synbart bryderi tycktes vilja undvika.

»Ett enklare arbetsrum kan ni icke finna», sade Feuquières, i det han steg in i det lilla rum, der Carl så många timmar dagligen egnade sig åt ordnandet af landets angelägenheter och dit Valborg nu steg in med ett uttryck, liksom ansåge hon sig beträda en helig plats.

Skribbordet, på hvars afsatser en del lösa papper voro ordnade, några böcker uppslagna, med en qvarglömd penna i det stora bläckhornet och kringströdda pappersrullar med stora sigill, tycktes vittna, att konungen nyss hade gått ifrån något arbete, hvilket han måhända icke hade avslutat.

Med ett litet leende på läpparne och trippande på tåspetsarne nalkades Valborg detta bord, och i det hon skrattande pekade på ett papper fullt af egendomliga figurer, frågade hon »om väl detta vore kinesiska?»

»Det är konungens chiffer.»

»Är det? . . . Ja, det är sant, jag har ju sport att han begagnar en sådan», sade Valborg, som med kvinlig nyfikenhet vände det tjocka pappersbladet mellan sina händer. »Han har sjelf berättat, att den städse ligger på hans bord.»

»Han skrifver med den sina befallningar till armén . . .»

»På det att en dylik skrifvelse, om den faller i danskarnes händer, icke skall förstås», sade Valborg leende. »Detta är just icke dumt uttänkt.»

»Men icke särdeles snillrikt heller . . . det är ju vanligt, att hvarje särskild regering har sitt hemliga chifferspråk.»

»Ja, hvad vet jag . . . mig förefaller det som ett riktigt bra spratt mot danskarne . . . de ega kanske många dylika skrivelser i sin hand och få nu stå der med långa näsor.»

»Det är icke allenast för att förebygga det fienden ej skall kunna uppfatta gifna order, utan i synnerhet för att svenska befälet vid någon viktig befallning må kunna förstå att konungens handstil icke är förfalskad.»

»Men att han törs låta detta papper ligga så här!»

»Han förstår nog att hålla obehöriga personer och spejare aflägsnade från sina dörrar», sade Feuquières leende. »Det folk som omger honom är pålitligt och honom uppriktigt tillgifvet.»

»Ja, bevara honom väl från annat», sade Valborg i det hon likgiltigt lade chiffern ifrån sig. »Här från bordet kan han emellertid sitta och se ut öfver nejden . . . det är en vidsträckt utsigt. . . . Men nu få vi väl ge oss tillbaka igen. . . . Tusen tack för er artighet att ledsaga mig! . . . Ja, på egen hand skulle jag aldrig kunna återfinna festsalen, fruktar jag . . . låt mig se . . . åh, så svårt jag har för att orientera mig! Här till venster är en korridor . . . der borta ligga gästrummen, säger ni . . . sedan en trappa ned ha vi konungens sängkammare och riksrådet Gyllenstjernas arbetsrum. . . . Nej, jag blir riktigt yr i hufvudet!» Skrattande skakade hon sina blonda lockar samt fortfor att språka om allt hvad som föll henne i ögonen, på detta barnsligt naiva sätt, hvarmed hon denna middag helt och hållet hade förtrollat den franske ambassadören, hvilken nu följde henne bort till fru Lykke, som han komplimenterade öfver att ega en så täck släkting.

»Sätt er här, herr Feuquières», sade Valborg, »sätt er så att jag kan bli dold . . . ni har skrämt mig för herr Gyllenstjerna och han tittar nu hitåt så skarpt, att man kan bli rädd.»

Feuquières skrattade, och medan han hemtade en stol förde Valborg mellan sina läppar några små piller, som hon hastigt sväljde.

»Detta är den angenämaste dag jag på länge upplefvat», sade hon. »Men finner ni icke, att här är gruffligt varmt?» Vid dessa ord hade en blossande rodnad hastigt stigit upp i hennes ansigte.

»Mår ni ej väl?» frågade Feuquières deltagande.

»Åh, charmant!»

»Behagar ni kanske ett glas vatten?»

»Nej, för all del, gör er ej något besvär . . . det var endast en öfvergående svindel. Jag är icke van, ser ni», fortfor hon med ett förtjusande leende, »att så mycket vistas i fria luften som i dag och dertill en häftig motion . . . åh, det var så roligt att komma hit!»

Åter flög en stark purpurflamma öfver Valborgs ansigte.

»Ni har varit särdeles artig, herr Feuquières . . .» fortfor hon. Detta blir en hågkomst, som jag kommer att föra med mig.»

Valborg tystnade. Hon hade talat en smula hastigt och feberaktigt. Hennes ansigte hade de sista ögonblicken oupphörligen vexlat om färg, och de fina fingrarne förde det blonda locksvallet ur pannan med ett uttryck, liksom besvärades hon af dem.

»Ni mår bestämdt icke väl, fröken Lützow», återupprepede Feuquières. »Det kommer nu snart att ske uppbrott igen . . . jag fruktar ni icke skall uthärda att åter stiga till häst.»

Valborg skrattade. »Tror ni jag är så pjunkig», sade hon. »Tvärtom blir det bättre, när jag blott kommer ut! . . . Ännu en gång får jag besvara om er arm, herr Feuquières . . . hela rummet dansar rundt, för mig ut . . . fort . . . ah, jag qväfs!» Och med händerna tryckta mot sitt bröst skulle den unga flickan sjunkit ned på den med silkesbroderier betäckta golfmattan, derest icke den förskräckte och bekymrade ambassadören fångat upp hennes smärta gestalt och burit henne fram till en med lösa dynor beklädd hvilobänk, der han varligt lade henne ned.

Sällskapet, som just höll på att bryta upp, samlade sig omkring den unga, sanslösa flickan. Det blef en verklig uppståndelse. Feuquières, som förklarade att hon en lång stund varit illamående, fastän hon påstått motsatsen, sprang att hemta konungens öfverfältskär, som förklarade att den unga fröken råkat i en djup svimning, nästan en dödslik dvala. Derpå frågade han noga efter hvad hon hade förtärt, och då man upplyste att hela sällskapet spisat af samma rätter, skakade han sitt hufvud på ett ganska betänkligt sätt.

Illamåendet, som han påtagligen tycktes hafva trott härleda sig från någon förtärd otjenlig anrättning, antog genom de öfriga gästernas välbefinnande formen af en häftig förkylning.

Fröken Lützwow hade emellertid blifvit inburen i ett närbeläget rum. Man egnade henne all tänklig omvårdnad, och då man slutligen lyckades väcka henne till sans, föll hon i så häftiga kräkningar, att hon knappast ens förmådde lyfta sitt hufvud. En hemfärd, äfven om den kunnat företagas i det mest bekväma åkdon, var icke tänkbar för henne, och då fru Ridderschatz gunstbenäget erbjöd sig att vaka öfver den sjuka, beslöt man att fröken Regina skulle åtfölja fru Lykke och Öllegård, hvilka, för att ej oroa fru Coyet genom en fördröjd bortovaro, omedelbarligen borde bege sig på hemvägen.

De trenne damerna sutto nu snart till häst och blefvo under denna affärd helt och hållet stälda under von Böhnens beskydd.

Det lilla sällskapet tycktes dock på långt när icke ega den muntra sinnesstämning, hvarmed utflykten denna morgon hade börjats. Minnen från forna dagar, då fru Lykke som egarinna till Ljungby hade herskat der på slottet, fylde henne måhända med ett visst vemod, ty med en lätt suck kastade hon en dröjande blick tillbaka och syntes icke hågad för något samspråk, och Öllegård, som höll sig till hennes sida, var för sin del tankspridd och drömmande.

Hästhofvarnes entoniga slag och skramlet af den talrika eskortens vapen var till en början de enda ljud, som afbröto den omgifvande tystnaden. Troligtvis syntes den

också Regina Ridderschatz allt för lång, ty med många utrop började hon snart beklaga Valborgs häftiga illamående, hvarigenom von Böhnen indrogs i ett lifligt samtal, under hvilket fröken Lützows många förträffliga egenskaper afhandlades och beundrades, likasom det vackra majvädret och den friska vårgrönskan.

Man hade emellertid redan svängt in på den smala biväg, som förde till Beltorp, då man varsnade en ensam ryttare.

Klädd i grå dräkt med vajande plymer på den slo-kiga, i pannan neddragna hatten, lyfte han den höfviskt för von Böhnen, som skyndsamt besvarade denna helse-ning. Den främmande syntes emellertid vara en skicklig ryttare, der han, med sporrarne i hästens sidor, lät honom göra ett hopp öfver det närbelägna gärdesstängslet för att sedan öfver ängen fortsätta ridten. Detta vikande åt sidan var särdeles önskligt, ty vägen omgafs af djupa gropar, och de unga flickorna, som voro ovana att sitta till häst, hade kanske endast med svårighet kunnat styra sina gångare, derest man behöft passera förbi hvarandra.

Mötet skedde emellertid så hastigt, att ryttaren knappast svängt in på den smala landsvägen samt vikit åt sidan, förr än han redan nästan var ur sigte.

Fru Lykke höll i samma ögonblick plötsligt stilla, i det ett halfqväfdt rop gick öfver hennes läppar. Vinkande åt eskorten lät von Böhnen den ögonblickligen göra halt.

»Mår ni ej väl, nådig fru?» frågade han.

Det bleka ansigtet, de mot bröstet tryckta händerna, allt gaf skäl åt denna förmodan, hvartill hon dock nekande skakade sitt hufvud.

»Jag hoppas», fortfor von Böhnen, »att herr van der Heerens djerfva ridt icke skrämde er . . . han är en särdeles skicklig ryttare.»

»Van der Heeren?» upprepade frågande fru Lykke.

»Holländaren, som i afton är af kung Carl väntad till Ljungby, der jag sett honom en gång förut», fortfor von Böhnen. »Och jag förmodar han kände igen mig, efter som han var nog artig att rida ur vägen för er, mina damer.»

»Ytterst artig», sade fru Lykke, der hon med tank-

spridd uttryck gaf sin häst lösa tyglar och så raskt fortsatte färden, att man efter få minuter stannade vid Beltorp.

Efter att hafva tackat för godt sällskap, begaf sig von Böhnen på återvägen, medan fru Lykke, alltjemt tankspridd och fåordig, gick att söka fru Coyet, och som denna var sängliggande sjuk och dertill i hög grad nervös, mottog hon med stor oro underrättelsen om Valborgs befinnande.

»Men ni må icke heller väl, gudmor!» hviskade Öllegård, som hade följt efter fru Lykke och nu stod allena bredvid henne i en fönstersmyg.

»Ack, barn, barn, om ni visste hvem jag nyss tyckte mig se!» Fru Lykke hade hårdt fattat om Öllegårds arm och medan en djup snyftning arbetade sig ur hennes bröst, fortfor hon: »Det är femton runda år sedan jag såg Cay Lykke, men så . . . så som den mannen vi nyss mötte på vägen, så måste han nu se ut. Åh, huru jag längtat efter ett återseende . . . huru jag väntat! . . . Men detta kan ni icke fatta, liten Öllegård! . . . Mätte vår Herre en gång skona er från att lyssna efter fotsteg, dem ni dock aldrig får höra komma . . . eller i det ögonblick ni hoppas mest någon säga till er: det är dock icke han!»

Fru Lykke dolde sina sorgsna ögon bakom det spetsprydd handklädet, men Öllegård kände en underlig kyla kring sitt hjerta. Mer än en gång hade hon hört Valborg skildra fru Lykkes korta äktenskapshistoria, hon visste huru högt denna älskat sin make och djupt lidit öfver en nödtvungen skilsmessa, men hon dristade sig dock icke att vidröra detta ämne.

Med sorgsna blickar såg flickan ut öfver fälten, som solnedgången skänkte ett gulrödt sken. »Det är nog skönt att så hänga fast vid en annan varelse», tänkte hon, »jag kan till fullo fatta detta . . . men att ständigt vänta och längta . . . kan en menniska väl lida mera?» Och hon tryckte de små fingrarne hårdt tillsammans: »skulle hon sjelf bli förskonad från en sådan smärta?»

TJUGUFÖRSTA KAPITLET.

»Snart får kungen annat att sysselsätta sig med än dessa evinnerliga besök på Beltorp», sade Gyllenstjerna då han samma afton satt tillsammans med von Böhnen. »Danskarne ha redan öfverfört en del trupper till Landskrona.»

»Men samlingen går i år långsammare än under något af de föregående.»

»Det har dock ej hindrat dem från att sända ut starka ströfpartier, hvilka föra stort byte till Landskrona, i synnerhet boskap . . . de danske djeffarne ha också börjat kalla fälttåget 'studekriget'. Få dock se om de ej slutligen komma att finna sig sjelfva hafva varit riktiga oxar då de började detta krig», sade Gyllenstjerna leende.

»De der ströfpartierna göra oss emellertid all tänklig skada», inföll von Böhnen. »Bland de egendomar, som äro befästa till skydd mot snapphanarne, ha de ju redan intagit så väl Eriksholm som Knutstorp . . .»

»Jag misstänker dem ha ett godt öga hit också . . .»

»Här skulle vi nog välkomna dem», menade von Böhnen skrattande. »Men tyst . . . går icke någon uppöfver oss i kungens skrifrum? . . .»

»Efter van der Heerens uppvaktning gick kungen genast till sängs.»

»Det synes, som Holland skulle vara betänkt på att sluta fred.»

»Och lemna sina bundsförvandter i sticket!»

»Det vore lyckligt för oss . . .»

»Motsatsen vill jag icke påstå», sade Gyllenstjerna leende. »Men det är ett krämarfölje! . . . Gent emot Frankrike tillrådde jag alltid neutralitet . . . man ser hvad oförsigtighet kostat oss . . . konsten är nu att så lyckligt som möjligt dra oss ur spelet . . .»

»Van der Heeren är ju här för att erbjuda en vapenhvila?»

»Som jag hoppas snart nog skall förvandlas till fred. Kung Ludvig har bjudit dem gynnande handelsförbindelser . . . det är ett land som förstår att dra fördel af allt . . .»

till och med under kriget ha holländarne förbehållit sig fri handelsrörelse i våra hamnar...»

»Det är ju både ömkligt och löjligt, hur man här kunnat tillåta något sådant... riktigt låta dra sig vid näsan!... Men jag förstår inte hvem som går här uppöfver oss... kungen kan det ju ej vara?...»

»Det är endast fruntimren, som röra sig i gästrummen... Ja, det var treffigt att få hit sjukt qvinfolk!... Vål att det inte också föll den der Öllegård in att svimma... i så fall skulle jag förr burit henne till Beltorp, än jag låtit henne stanna!»

»Att hindra kungen från att intressera sig för henne blir icke någon lätt sak», sade von Böhnen leende.

»Men det måste dock ske!» Gyllenstjerna slog den knutna handen tungt mot bordet och fortfor med eftertryck: »För Carl får icke finnas andra band än dem, som fästa honom vid fosterlandet. Kärlekspjoller skulle endast förvekliga honom och göra hans sinne blödigt. Tiden kräfver icke känsloppjunk, utan en verksam ande.»

Gyllenstjerna tystnade några sekunder. Han hade höjt sitt hufvud och hans mörka, djupt liggande ögon återspeglade den eldiga kraft som låg i hans egen själ. »Carl har valt mig till förtrogen... valt mig till sin rådgifvare», fortfor han. »Det är min pligt att värna honom från faran att begå en dårskap... att påpeka den fallar mig inte in, ej heller att mana till försigtighet... han får icke märka någon inblandning å min sida, det skulle väcka hans harm. Han är icke den som låter föra sig i ledband, men det oaktadt skall landet få skåda upp till den regent jag af honom söker dana.* Ämnet är godt... det får icke gå förloradt!... Nej, vid en qvinnas barm får han inte finna sin lycka, utan vid arbetsbordet, vid stiftandet af lagar, vid nedbrytandet af skrankor dem fördomar upprest, vid förkofrandet af landets välstånd och kronans inkomster; på flitens och sedlighetens svåra, men uppåtsträfvande stig måste han vandra...»

* 1678 yppade Gyllenstjerna för franske ministern nästan alla de planer, hvilkas verkställande sedermera gjort Carl XI:s regering märkvärdig. Sveriges historia under pfalziska huset af Fred. Ferd. Carlson. Andra del. sid. 599.

Det låg allvar och beslutsamhet i Gyllenstjernas blick, och med en förtrolig åtbörd sträckte han handen mot von Böhnen. »Jag har mer än en gång talat med er om min oro öfver den dragningskraft Öllegård Nissenius synes ega ... denna dragningskraft måste motverkas; vill ni vara behjelpelig härtill?»

»Jag har ju på er inrådan, herr riksråd, sökt ådaga-lägga den djupaste beundran ...»

»I värsta fall måste ni trolofva er med henne ...»

En blossande rodnad flög öfver den unge mannens ansigte. »Begär allt annat!» svarade han lifligt.

»Men flickan är ju väluppfostrad och eger en ovanlig skönhet ...»

»Jag håller mig till Gustaf Adolfs stadga, att fäderne och möderne skola vara frälse, så att ståndet må vara rent och obefläckadt.»

Gyllenstjerna skrattade. »Således är ni en inbiten aristokrat», sade han gäckande. »Ni hyser allt för gammaldags åsigter, min bäste! Tiden skall kanske ändra dem, liksom den ändrat mina. Jag anser mig vara sann adelsman, då jag befäitar mig om fäderneslandets väl. Detta är nog för mig ... till följd deraf har jag för egen del förkastat den grefvevärdighet kungen nådigast velat tilldela mig. Rent ut sagdt: kan man finna något mera löjligt än högadelns öfvermod, liksom vidden af dess anspråk, då den ej, som i forna tider, har några öfvervägande förtjenster att åberopa? Motsatsen mellan anspråkens storhet och förtjenstens ringhet faller hvar man i ögonen. Frälse eller ofrälse måste man komma derhän, att dugligheten må få försteget framför ärftliga traditioner. Detta är mina åsigter, och då jag föreslår er att äkta Öllegård Nissenius, sker detta uteslutande i konungens och landets intresse ... för ett dylikt intresse måste alla fördomar ge vika.»

Baron von Böhnen blickade med surmulet ansigtsuttryck ned på sin stöfvetspets, utan att lemna något genmäle. Icke låtsande beakta detta, fortfor Gyllenstjerna lifligt:

»Första styresmannen för sitt folk måste vara en försyn i goda seder, så vida han vill fordra efterföljd. I den

inre hushållningen är man nödsakad att företaga stora ändringar. De personer, som komma att träffas af dessa indragningar, skola skrika högt öfver hårdhet och orättvisa — låt dem skrika, blott icke tadlet med fog kan träffa någon mörk fläck i konungens egen vandel. Medvetandet af begången svaghet får icke drifva honom till rädd efterlåtenhet... han måste vara nitisk, tilltagsen, driftig, med stål i armen och stålsatt sinne, icke bäfvande för att rifva ned otjenliga skrankor eller att hålla den räfst, som är nödvändig för landets bestånd.»

»Ni känner nu ungefärligen de skäl, hvarpå jag grundar min önskan för hindrandet af en dåraktig och otillåten förbindelse mellan kungen och jungfru Nissenius», fortfor Gyllenstjerna, då von Böhnen alltjemt stillatigande lyssnat till hans ord. »Jag vet sannerligen icke någon annan utväg än att gifta bort den vackra Öllegård...»

»Att finna en passande make för henne», skyndade nu von Böhnen att infalla, »tror jag icke skall bli synnerligen svårt... för min del vill jag söka planera för denna sak... så snart jag kommer till Malmö, lofvär jag att rådgöra med min syster... fruntimmer roa sig gerna med att gifta bort folk.»

»Af egna medel vill jag föranstalta om en hemgift», sade Gyllenstjerna, som vid von Böhrens löfte kände en tung börda vältad från sina axlar, »och god befordran kan jag tillförsäkra hennes blifvande man.»

»Hos fru Coyet är jungfru Öllegård emellertid tills vidare i säkert skydd... der i huset kan icke förekomma ett otillåtligt närmande... Men tyst... det är bestämdt någon uppöfver oss...»

»Ni har rätt... och det är verkligen i konungens skrifrum», sade Gyllenstjerna. »Låt oss se efter, hvem det kan vara som så sent smyger omkring!»

Fattande en ljusstake, skyndade de båda herrarne genom rummen, ut i förstugan och uppför trapporna till öfre våningen.

I begrepp att inträda i skrifrummet funno de dörren på glänt, men lysande omkring sig så väl i korridoren som i kammaren, upptäckte de icke det ringaste spår efter någon lefvande varelse.

»Usch, jag tyckte att jag nyss skymtade något hvitt»,
mumlade von Böhnen.

»Prat! Men om det roar någon att nattetid smyga omkring», sade Gyllenstjerna, i det han tillreglade det tunga låset, »så skola åtminstone icke efter detta kungens papper kunna genomsnokas!»

I samma ögonblick gled Valborg nästan ljudlöst in i den närbelägna, åt henne öfverlätna gästkammaren, der hon blek och andlös föll ned i en karmstol. Fru Ridderschatz, som lik en vindfläkt följde flickan, skalf från hufvud till fötter, och kastande sig handlöst ned på en bäddad säng, var hon så maktlös, att hon icke ens förmådde draga en suck.

Plötsligt bröt Valborg ut i ett litet kort, halfqväfdt skratt.

»Säg mig, om jag ej vunnit spelet!»

»Tyst ... för Guds skull tyst», pustade fru Ridderschatz. »Jag tror detta blir min död!»

»Åh nej, när jag icke dött till följd af den förfärliga dosis kräkrot som jag i piller lagat till åt mig, så får ni nog behålla lifvet, välborna fru Ridderschatz ... lite skrämnel är inte dödande.»

»Åh, när jag hörde dem komma i trappan, så var jag färdig att signa till marken!»

»Jag tyckte ni i stället hade fått vingar, så lätt och luftigt rusade ni framåt ...»

»Men jag darrade så att jag inte mäktade stänga till dörren ...»

»Detta var en stor lycka, ty derigenom hörde man oss inte ...»

»Usch, jag trodde mig qväfvas, då jag rakt framför oss såg den der Grof-Jan ... han lyste sig sjelf midt i ansigtet ...»

»En stor tur för oss», smålog Valborg. »Men den der dumme von Böhnen varnade oss bestämdt och blef skrämnd, ty jag märkte att han ryggade tillbaka.»

»Att jag också skulle styra ut mig så här, precis som om jag vore ett spökelse ... jag var riktigt rädd för mig sjelf», hviskade fru Ridderschatz i det hon, icke utan

en viss fasa, kastade åt sidan det hvita lakan, hvori hon var svept. »Tänk om man hade upptäckt oss!»

»Nå, då hade jag låtsat mig vara sömngångerska, och ni hade af oro följt efter mig», genmålde Valborg skrattande. »Ni hade naturligtvis så hastigt rusat efter mig, att ni icke hunnit göra annan toalett än att draperera er i det der svepningslika lakanet!»

»Ni vet då råd för allt!»

»Men sannerligen jag trodde det skulle gå så här lätt, då jag hörde de båda herrarne rusa uppför trappan ... att ha öfverlistat Gyllenstjerna, det roar mig mest af allt. Efter detta må han gerna för mig här i huset regla alla dörrar, ty konungens chiffer ligga afskrifna och välbehållna i min väska!»

»Så fort ni också förstod att rita utaf de der tecknen ...»

»Men nu känner jag mig också matt och medtagen ...»

»Det är förunderligt, att ni likväl är så här pass kry ... jag var till en början rent af förfärad öfver er svåra illamående.»

»Men jag hade ju förberedt er derpå.»

»Så verkligt sjuk trodde jag dock icke ...»

»Knappast jag sjelf heller ... men den som intet vågar, vinner ej heller något ... Nu har jag emellertid uppfyllt min sändning. Jag hoppas, att enkedrottningen skall bli nöjd ... också med er, goda fru Ridderschatz, som så välvilligt bistått mig!»

»Jag önskar, att hennes majestät derigenom behagar finna bekräftelse på mina underdåniga tänkesätt.»

»Hon skall kungligt vedergälla er, var öfvertygad derom ...»

»Med er till förespråkarska, goda fröken Lützow!»

Valborg smålog huldrikt. »Nu återstår mig blott att så snart som möjligt komma bort från Beltorp ... der har jag intet vidare att beställa. Konsten är nu att fundera ut en lämplig förevändning.»

»Vi skola nog tillsammans kunna finna på en sådan, som ej låter allt för osannolik.»

»Måtte det förunnas mig att visa er min erkänsla!» Och Valborg tryckte fru Ridderschatz' skrupna hand.

»Jag har väl tusen gånger upprepat för er, att jag aldrig skulle ha uthärdat bland de der tråkiga människorna på Beltorp, derest jag icke haft edra råd att tillgå samt ert angenäma sällskap. Allt har emellertid gått mig väl i händer. Det var klokt uttänkt af mig att först och främst söka upp fru Lykke. Jag visste, att hon från forna tider knutit ett trofast vänskapsband med nuvarande egarinnan här på Ljungby . . . jag hade sport, att hon under månaderna brukade dväljas hos henne samt att kungen här öfver vintern hade uppslagit sitt höggvarter . . . att genom fru Lykke komma i hans närhet var min beräkning, hvilken lyckligtvis icke slog fel. Allt har gått fort och bra. . . . Nå, chiffren behöfs också till tydning af en mängd uppsnappade bref och skrivelser.»

»Dertill har ni ett aftryck i vax af kungens signet-ring . . .»

»Den fick jag äfvenledes på ett behändigt sätt.» Valborg smålog och sträckte ut armarne med en känsla af trötthet, i det hon qväfde en gäspning. »Chiffren och vaxaftrycket vill jag med första öfversända till drottningen.»

»Och sedan kan hon när som helst i kung Carls namn utfärda hvad order hon än behagar.» Fru Ridderschatz smålog illparigt och nickade mot Valborg under det hon fortfor: »Så blek ni är, kära barn . . . jag vet i sanning inte, hvarifrån ni i natt fick krafter till att utföra ert vägstycke.»

»Från begäret att göra svenskarne så mycket ofog som möjligt . . . från hoppet att genom ådagalagda tjänster svinga mig upp ur en beroende ställning, i hvilken jag eljest för alltid skulle stannat.»

Fru Ridderschatz kastade en beundrande blick på Valborgs något tårda ansigte, hvares mörka ringar under ögonen visade det kroppsliga lidande hon, för att nå det mål hon önskade vinna, icke hade varit rädd att underkasta sig.

Med ett fullkomligt gillande af Valborgs handlings-sätt och driffjädern dertill samt erfarande en känsla af verklig tillgifvenhet, lutade hon sig ned och kysste Valborgs bleka kind.

»Sof nu», sade hon deltagande; »ni får icke tala ett ord vidare.»

»Jag känner mig yr i hufvudet och svindlande... mina krafter äro totalt förbi... i morgon behöfver jag nog icke spela sjuk...»

»Ni återhemtar er, med Guds hjälp, snart... er natur är kraftig och sund. Somna in i medvetandet om att ni har lyckats!»

Ett litet leende flög öfver Valborgs läppar och dröjde der qvar, äfven sedan hon tillslutit sina ögon.

TJUGUANDRA KAPITLET.

Allt sedan gårdagens möte med denne främling, hvars anletsdrag påminde om den make fru Lykke förlorat, hade hon varit tankspridd och drömmande.

Sedan hon på eftermiddagen ett par timmar sällskapat med sin sjuka väninna, hade hon begifvit sig ut på en enslig promenad i trädgården, utan att som vanligt ropa till Öllegård att vara henne följaktig.

Den unga flickan satt emellertid vid sitt handarbete i salen, der den stora väggklockans entoniga knäppningar voro det enda ljud, som afbröt den omgifvande tystnaden. Sanningen att säga utvecklade dock icke Öllegård någon synnerlig flit, ty äfven å sin sida hade hon en del tankar, hvilka synbart förströdde henne. Dessa voro icke af någon glad natur, ty de dröjde vid den kungliga prakt, vid de underdåniga vördnadsbetygelser man egnat Carl, och hon såg svalget emellan dem allt mer och mer vidgas.

Men att med trogna tankar hänga fast vid honom och med dessa tankar fulla af en ödmjuk önskan att alla hans storartade planer och företag måtte genomföras till hans och landets fromma, detta var något som icke förvägrades äfven den ringaste bland hans undersåtar.

Pligten att försaka låg klart utstakad framför henne. Hon böjde sig undergifvet för denna grymma nödvändig-

het, medan hon undrade, om hon väl någonsin mera i lifvet skulle känna sig glad och lycklig. Men denna undran hade knappast smugit sig in i hennes sinne, förr än all nedslagenhet var borta, alla oroliga tvifvel försvunna, och full af namnlös fröjd kände hon sina kinder blifva glödande, liksom hade middagssolens brand fallit på dem.

Carl stod plötsligen framför henne.

Sysselsatt med egna tankar hade hon icke lyssnat utåt, icke hört hofslagen af hans häst, icke anat hans annalkande och han hade oförberedt trädt in till henne.

Betraktande honom med lyckliga blickar, lyssnade hon till den helsning han framförde från Valborg, som, feberaktig och svag, troligtvis ännu några dagar måste dröja på Ljungby.

»Anmäl icke min närvaro för fru Coyet, detta skulle kanske endast oroa henne», sade han vänligt, då Öllegård bad om ursäkt för hennes frånvaro; »men om ni har lust, jungfru Nissenius, så gå vi ut i trädgården, efter som ni säger att fru Lykke uppehåller sig der.»

Och medan de nu vandrade fram öfver sandade och krattade gångar, der äppelträd för hvarje vindfläkt strödde doftande blad omkring sig, förtäljde Carl, att detta hans besök egentligen var ett afskedstagande. Han hade fått viktiga underrättelser om danska hären, dit kung Christian i hvarje ögonblick väntades för att öfvertaga dess ledning.

Således skulle nu Carl bege sig bort för att möta nya faror, och hon skulle kanske aldrig återse honom!

»Det synes, som fru Lykke icke är här till finnandes ... nu ha vi ju snart genomströfvat hela planteringen», sade han. »Jag skulle likväl gerna velat träffa henne, för att frambara min hjertliga tack för de många angenäma stunder vi varit tillsammans. Ännu har jag dock god tid att dröja en stund för att möjligtvis invänta henne, så vida ni, jungfru Öllegård, icke har något att invända häremot.»

Den unga flickan gjorde en höfvisk böjning på sitt hufvud. Hennes hjerta slog hårdt. Det var henne omöjligt att få ett enda ord öfver sina läppar.

Aftonrodnadens ljusa skyar, den doftande trädgården och de gröna fälten der bakom bredde sig ut i saftig grönska. Öllegård höll sina ögon fästa på marken och ändå visste hon, det hon aldrig skulle glömma denna solnedgång med dess vårliga knoppning och grönska.

Hennes känslor hade denna sista tid så ofta sprungit om från den högsta fröjd till den högsta smärta och så tvärtom. I denna stund voro dessa känslor förenade, men fröjden var dock öfvervägande, ty han vandrade ju vid hennes sida.

»Det ligger liksom sommar i luften», sade Carl. »Låt oss dröja här ännu några ögonblick . . . bänken der borta under träden ser ju inbjudande ut. Kommer ni i håg, jungfru Öllegård, då vi i er fars trädgård sutto under körsbärsträdet?»

Hon smålog, i det hon tog plats vid hans sida.

»Jag talade då om för er, huru väl jag alltid har trifts på landet», sade han; »erinrar ni er detta, skön Öllegård?»

»Egentligen borde man misstro qvinnofägring», fortfor han efter en liten tystnad, i det han gaf henne en leende sidoblick. »Jag bekänner, det jag icke är utan små erfarenhetsrön. . . Har ni någonsin hört talas om fursinnan Juliana?»

Öllegård skakade sitt hufvud. Hon kände sig nyfiken och en smula ängslig.

Men det var ju naturligt, att han skulle hafva sin värld för sig, och att fagra qvinnor skulle söka till att fångsla honom.

Hon tänkte på juvelsmyckade damer med släpande sidenbrokader och diadem, på purpursammet och hermeliner, på mysande qvinnoläppar bakom gnistrande solfjädrar.

För hennes lifliga själ tedde sig palatslika byggnader och festsalar med strålande ljussken öfver konstrikt väfda tapeter, på gyllene sniderier och skarlakansdraperier. Hon tyckte sig höra musikens toner, efter hvilken ädelborna kavaljerer och damer rörde sig i afmått takt, en brokig samling af allt hvad landet egde ypperst och förnämligast, men främst bland alla den yngling som satt vid hennes sida.

»Just ett sådant guldglänsande hår som ert faller också kring Julianas skuldror», sade han. »Jag har särskildt kommit till att tänka på henne i dag, ty för några timmar sedan hade jag tidender från min höga fru moder, och genom henne en skrifvelse från Juliana. . . I er närhet har jag för resten mer än en gång kommit till att tänka på henne . . . det finnes en viss likhet i edra anletsdrag, men uttrycket är annorlunda . . . sinnelaget kanske äfven . . .»

De jmförelser han gjorde plågade Öllegård en smula, men tycktes göra honom ett nöje, ty han fortfor leende: »Er blick är mera öppen . . . kanske ert hjertelag mera trofast?»

Öllegård rodnade och vände sig till hälften bort. Hon djerfdes icke göra någon fråga angående denna furstinna, men han läste måhända detta spörsål i hennes ögon, ty han fortfor:

»Juliana är min fränka. Hon är dotter till Eleonora Katarina af Stegeborg. Vid sin fars frånfälle var hon endast tre år gammal, och min mor, som någon tid derefter såg det vackra barnet, fäste sig vid henne och tog henne upp bland sina hoffjungfrur för att uppfostras. Hon och jag blefvo lekkamrater, och då jag kom hem från de ridderliga öfningar, åt hvilka jag så gerna egnade mig, var hon snart mitt käraste möte.

»Ehuru hon var ett par år äldre än jag, hade min höga fru moder troligtvis icke haft något emot, om Juliana en gång blifvit Sveriges drottning, derest vi med kärlekens band hade fäst oss vid hvarandra.

»Hon var emellertid en fullvuxen flicka, då jag ännu var en blyg gosse. Jag nekar icke till att jag storligen beundrade hennes skönhet, och när hon vände sin håg bort ifrån mig, grät jag de bittraste tårar.

»I den stunden lofvade jag mig sjelf, att en fager qvinna aldrig mera skulle kunna locka mig till sin sida. Och ändå sitter jag här bredvid er, skön Öllegård», sade han leende. »Skönhetens makt är starkare än en gosses löften.»

Flickan hade fått ett undrande uttryck i sina mörka ögon. »Huru kunde denna Juliana vända sin håg till en

annan?» Hon sade dessa ord sakta och skyggt, liksom rädd för att sära.

»Det gick temligen lätt för sig», genmålde han kort. »Hennes otrohet skulle kanske icke så djupt gripit mitt barnsliga sinne, derest hennes tycke icke fallit på en ovärdig. Det var en kärlek som . . . som, rent ut sagdt, drog skam och nesa öfver henne.

»Julianas felaktiga uppförande kom i hvar mans mun . . . jag blygdes, och jag frågade mig sjelf, huru jag kunnat vara fäst vid denna qvinna?»

Öfver Carls ansigte låg ett hårdt och kallt uttryck. De hågkomster, dem han under samtalets gång kommit till att beröra, voro för honom synbart obehagliga.

»Jag var, som sagdt, ännu ett barn, men ett barn med häftiga känslor. Om det berott af mig, så hade jag icke sträckt ut min hand för att rädda henne ur nöd och trångmål . . . men min mor ömmade för den fallna och upplät åt henne den gamla Vasa-egendomen Räfsnäs, der furstinnan sedan har fört en liten hofstat och ett indraget lefnadsätt.»

Carl tystnade och Öllegård hviskade några ord om, att den unga furstinnan säkerligen under stor ånger framlefde sina dagar.

»Huru det varit bevändt med hennes ånger, känner jag icke till. Jag vet blott, att hon måste ha särdeles lätt för att glömma, ty i dag har hon genom min höga fru moder anhållit om mitt samtycke till ett giftermål. Den valde brudgummen är icke af hennes stånd . . . härvid fäster jag mig ej heller det ringaste . . . men anbudet är ärligt menadt — detta är hufvudsaken.»

En liten suck af deltagande flög öfver Öllegårds läppar. Carl betraktade henne med ett småleende.

»Qvinnor lyssna gerna till kärlekshistorier, de må vara af hvad slag som helst», sade han leende. »På detta Julianas nya kärleksförhållande följer ett godt slut, dermed kan jag glädja er. Jag har i dag beviljat det föreslagna äktenskapet samt utnämnt friaren, en ung holländare, till baron af Liljenburg.»

Öfver Öllegårds ansigte låg liksom ett solsken,

»Ni finner, att då slutet är godt, är allt godt», sade han skrattande. »Jag kan då vidare glädja er med, att jag vidtalat en holländare, herr van der Heeren, som för närvarande vistas på Ljungby, det han hos kung Wilhelm må vara behjelpelig till att utverka för dem ett vackert gods i förläning, då de unga tu nu med snaraste ämna öfverflytta till Holland . . . för resten har jag icke undanhållit dem medel till en anständig bergning.»

»Ja, nu känner ni till mitt ungdomstycke», fortfor Carl efter några ögonblicks tankfull tystnad. »Jag har, som sagdt, mer än en gång i er närhet tänkt på Juliana och mitt löfte, då jag kände mig besviken . . . detta löfte har er närhet gjort till noll och intet värde. Men jag är er icke gramse», tillade han, i det han leende betraktade henne, »ty de lyckligaste ögonblick, jag någonsin upplefvat, har ni derigenom skänkt mig.»

En stilla lycka fylde Öllegårds själ, der hon lyssnade till hans ord. All den oro hon nyss känt öfver denna Juliana, fans ej längre till. Hennes tankar sträckte sig ej bortom denna stund. Den syntes för hennes själ ljus, klar och molnfri, och hon hängaf sig åt dess plötsliga fröjd. »Nu måste jag dock snart lemna er», återtog han, »men jag hoppas på ett återseende . . . slut mig under tiden icke helt och hållet bort ur er hågkomst.»

Öllegårds ansigte hade blifvit blekt, den fröjdfulla känslan var borta . . . skilsmessans stund stod för handen och hon kunde blott med svårighet tillbakahålla sina tårar.

»Gör jag er bedröfvad, liten Öllegård?» frågade han sakta, i det han, kanske för första gången i sitt lif, kände sig betagen af denna svärmiska längtan och åtrå, som följer med ungdomens kärlek.

Full af en ljuf, obestämd känsla af egen sällhet, lutade han sig framåt mot henne, i det han upprepade: »Gör jag er bedröfvad, Öllegård?»

Nej, hon var glad och lycklig . . . hon begärde ju blott att få tänka på honom!

Carl blickade på henne med tankfull, halft leende, halft sorgsen blick och hon hade plötsligt sett upp till honom, full af ljuffig bäfvan, blandad med räddhåga, färdig att jubla högt och att fälla bittra tårar.

»Och ni vill fortfarande hålla mig i vänlig hågkomst?»

Hon satt der bredvid honom i den gyllene aftonstunden, och han betraktade den fylliga rosenmunnen, de ljufva, något sorgsna ögonen, hvilka sqvallrade om att hennes hjerta var i lika förvirradt uppror som hans eget.

Det strömmade en fläkt af vällukt omkring dem, och i trädet öfver deras hufvud qvittrade en fågel, beredd att smyga sig in i sitt bo.

Carl hade närmat sig intill Öllegård, hans arm låg kring hennes lif och han drog hennes hufvud mot sitt bröst. Hon tänkte icke på, att hon borde fly bort från denna ömma omarmning, och han böjde sig allt djupare ned öfver henne, medan båda, försjunkna i en drömlik känsla af lycka, hade glömt världen och dess fordringar.

»Öllegård», hviskade Carl med sina läppar tryckta mot hennes varma kind, »huru har jag icke längtat efter denna stund!»

Han blickade in i hennes ögon, der han såg sin största skatt — skatten af hennes kärlek; han blickade på hennes läppar, den enda purpur han i denna stund skattade högst. Han hade nästan förgätit sig vara en krönt konung och Öllegård, att den skiljemur, som reste sig mellan dem, var så oöfverstiglig och omöjlig, som om hon hade tänkt svinga sig upp till skyarne.

Hon hade glömt det lif af ära och glans, som var utstakadt framför honom, den makt och myndighet, som låg i hans ord och befallningar, de tusende, sinom tusende människors välfärd han hade att ombesörja.

Hon visste blott, att han var den man hon älskade och att det var hon som i denna stund hade makten.

Och likväl var hon blott en liten obetydlig flicka, hvilken Gud låtit födas långt borta ifrån en tron, en obetydlig flicka, men med en skönhet så frisk och skär som äppelblomman, efter hvilken han sträckte sin hand.

»Nej, bryt den icke», bad hon; »låt den växa på sin gren och bära frukt . . .»

Han drog härvid hennes armar kring sin hals och tryckte sina läppar intill hennes, medan han hviskade om huru han känt sig dragen till henne allt ifrån första stund — han trädte fram till henne i skogen.

Hon såg på honom och ett lyckligare leende hade han aldrig skådat. Det var som om bilden af en engel hade träd fram till honom, och en hittills okänd vekhet fylde hans sinne med bäfvan. Han vågade knappast andas.

Ja, han hade älskat henne långt mera än han sjelf förut förstätt! Huru hade icke hennes bild under dagens värf och nattens stillhet smugit sig intill honom så som han nu höll henne fast.

»Vi höra hvarandra till!» sade han.

Huru trygg, huru stolt gjorde henne icke dessa ord.

Skulle något i världen kunna tima, som efter detta egde förmåga att oroa henne, då denna försäkran med dess milda, ljufva, oförklarliga kyss dröjde kvar i hennes minne?

Solen hade gått ned, men aftonens rödaktiga dunkel låg ännu öfver buskar och träd och gaf åt Öllegårds guldnistrande hår en ökad glans.

Hon löste sakta sina armar från hans hals, och med hennes hand sluten i sin betraktade han henne under tystnad.

Tiden skred. Skymningens skuggor svepte sig allt tätare kring buskar och löfverk. Allt jemt hållande hvarandra i handen hade nu båda rest sig från bänken samt började långsamt gå framåt trädgårdsgångarne, hvilka i raka genomskärningar förde fram till boningshuset.

Hon visste att afskedets stund var inne. Hennes lilla varma hand kallnade kanske en smula, men den darrade icke. Medvetandet att vara älskad gaf henne den kraft som höfdes en hjertes käraste. Hon tryckte sig blott fastare och fastare intill honom, men hon smålog, ty hon förlitade sig på honom. Han var herskare öfver hennes öde och hon blickade tillitsfullt på honom, kanske något allvarligare och sorgsnare än nyss förut, men med hoppet alltid gömdt i sitt hjerta.

»Min konung, min älskade!» hviskade hon medan han slöt henne till sitt hjerta och hans darrande afskeds-kyss dröjde på hennes läppar.

Carl hade emellertid skyndat in i boningshuset och Öllegård följde honom på något afstånd. Hon höll sig en stund afsides, allt för upprörd att genast träffa tillsam-

mans med fru Lykke, som nyligen var hemkommen från sin promenad, hvilken hon sträckt utom den tur som vanligtvis företogs af damerna. Då hon nu genast sporde att kungen var anländ på besök samt jemte Öllegård begifvit sig ut i trädgården, stod hon på väg dit, då hon i dörren mötte de båda unga.

Många hjertliga ord vexlades, men Carl gaf sig icke någon ro att sitta ned.

»Vill Gud, återse vi hvarandra!» sade han med en dröjande blick på Öllegård, då damerna följde honom ut i förstugan, och svängande sig upp på hästen, gömde qvällskuggorna honom snart för deras åsyn.

Länge stod dock Öllegård kvar och lyssnade till hofslagen af hans häst, och full af undertryckt sorg lutade hon hufvudet mot dörrposten, medan hon upprepade i sitt hjerta: »vill Gud, så återse vi hvarandra!»

TJUGUTREDJE KAPITLET.

Dels måhända af den i onödan begagnade medicinen, dels kanske också af någon ådragen förkylning den nat-ten, Valborg afskref konungens chiffer, hade hon verkligt insjuknat. Matt och feberaktig hade hon måst intaga sängen, och först flere dagar efter konungens afresa från Ljungby var hon i stånd att lemna det gamla herresätet.

Anlända till Beltorp, skyndade fru Ridderschatz genast till sitt hem. Det dröjde nu icke många dagar, förr än det vigtiga dokumentet jemte vaxaftrycket af sigillet, väl inneslutna i en låda, afsändes till Danmarks hufvudstad för att omhändertagas af enkedrottningen.

Dagarne på Beltorp föreföllo emellertid Valborg långa som år, men hennes leende ansigte förstod att dölja den vantrefnad hon kände.

»Jag tror mig vara den enda, som riktigt trifs här på stället», sade hon skrattande till Öllegård. »Fru Lykke

går omkring som en sörjande enka . . . emellanåt ser hon så frånvarande ut och stirrar framför sig, som såge hon i syne. . . . Hvad i all världen går åt henne?»

Öllegård rodnade. Hon hade dessa dagar så utslutande tänkt på den man hon älskade, att hon icke beaktat fru Lykkes tankspridda utseende och sorgbundna väsende.

»Jag fruktar . . . jag antar», sade Öllegård, »att det är något minne från forna tider som gör henne nedslagen. . .»

»Men ni hänger också hufvudet . . . jag förmodar, att ni likväl icke är besvärad af flydda tiders hågkomster. . . den närvarande stunden ger er dock måhända tillräckligt att tänka på. . . ja, jag säger inte mera!» och hon skratade, då hon märkte Öllegårds förlägna ansigtsuttryck.

»Fru Coyet har alltid sett olycklig och orolig ut», fortfor hon; »ni bilda tillsammans ett skönt klöfverblad. . . om jag skulle ge ett pris till den jag finner tråkigast bland er, skulle jag sannerligen råka i valet och qvalet. . .»

Med ett bekymmerslöst uttryck vände hon sig bort och gick för att med många utrop välkomna fru Ridderschatz och hennes dotter, hvilka i samma ögonblick anlände på besök. Men Öllegård sökte upp fru Lykke, och sysslande med ett handarbete satte hon sig vid hennes sida. Då och då sände hon henne en deltagande blick samt sökte inleda ett samtal, hvilket dock snart afstannade.

Emellanåt trängde de nyss anlända gästernas röster bort till den fönstersmyg, der Öllegård och fru Lykke tagit plats, men dessas språksamhet störde icke deras tankar.

»Hade då Valborg förmåga att genomskåda den hemlighet Öllegård så gerna ville dölja?» frågade hon sig oroligt. Hon föresatte sig derföre att så mycket som möjligt deltaga i allt hvad som rörde sig omkring henne, på det att man icke skulle ha ringaste skäl till anmärkning öfver hennes förändrade uppförande eller tankspridda sätt. Men hvad hon än skulle företaga sig, kunde hon dock icke slita hans bild ur sin hågkomst. Hans kära anletsdrag med deras lifliga, genomträngande ögon, huru hade de icke fått ett förmildradt och huldrikt uttryck då de blickade på henne! Hon hade gått som i en ständig dröm, och vaknade sällan till medvetande om det otillbörliga i

denna dröm. Men äfven när hon vaknade, fann hon en nära till hands liggande ursäkt deri, att fastän hon stod på en plats i samhället som icke tillät ett förtroligt närmande, så hindrade dock detta ej heller en aflägsen dyrkan, med ett och annat sällhetsögonblick, i hvilket hon skulle få skåda honom och kanske blifva tryckt till hans hjerta.

För henne låg det icke något brottsligt i denna kärlek, ty hon skulle aldrig blifva för honom något annat än hvad hon nu var — en ödmjuk qvinna, hvars hela lif var en fortsatt tillbedjan, en uppoffrande lefnad af öm, försakande dyrkan. Hon visste huru oslitlig den boja var som fjetterade henne vid honom, ty hon hade försökt slita den. Hon hade sökt strida emot den känsla, som drog tanken till honom, och dertill som något omöjligt stött bort tanken på att vinna hans kärlek; men nu, när den ömsidigt var gifven, trodde hon på dess oförgänglighet.

Ingen makt på jorden kunde skilja hennes själ från hans eller försvaga hennes kärlek. Hon hade hört talas om menniskor, som högt älskat hvarandra, men hvilka af en eller annan orsak icke kunde tillhöra hvarandra med de band, världen fordrade för en erkänd förening, och ändock, skilda från hvarandra af olika förhållanden samt spridda åt hvar sitt håll, likväl varit innerligt förenade i trofast kärlek, år efter år, intill sin död.

Hon ville vara tålig och förständig; hon ville som en skatt gömma den ömhet hon hyste, hon ville vara lycklig af de smulor af sällhet ödet skulle kasta till henne, de ögonblick hon skulle få dröja i hans oskattbara sällskap.

Han var en ung hjelte, en härförare utan like, en konung!

Hennes lilla hjerta skalf af stolthet öfver att ha vunnit hans tillgifvenhet. Är det verkligen möjligt? frågade hon sig gång på gång och log i sitt sinne öfver denna inträffade möjlighet.

Hela denna förflutna vinter hade hon haft svårt att föreställa sig, huru de dagar skulle förflyta då han vore borta. Hon hade bäfvat af ångest, då han kort före julhelgen hade brutit upp med sitt folk i följd af de underrettelser, som kommit angående danska härens krigiska rö-

relser, och hon hade jublat i sin själ då grundlösheten af dessa underrättelser hade återfört honom i hennes närhet. Nu hade han likvisst dragit i härnad, verklig härnad, och var utsatt för krigets faror.

Men hon hängaf sig icke mera åt någon sjuklig föreställning, att något ondt skulle träffa honom. Hennes fantasi uppjagade icke längre några skräckbilder, hvilkas obestämda ångest blekte hennes kinder eller störde hennes natters ro.

Var det vissheten om att hans tankar någon gång dröjde hos henne, som gjorde henne stark att bära den oro, hvilken följde dessa dagars strider, eller var det något af konungens egen förtröstan på en god utgång som också smugit sig in i hennes sinne? Kanske var det en samvetande af så väl detta medvetande som denna förtröstan, och hon knäppte stundom tillsammans sina händer med en känsla, som vore hennes kärlek ett pansar, hvilket skyddande omgaf honom.

Hon visste, att han nu med hufvudhären uppehöll sig vid Kristianstad samt att belägringsarbetena bedrefvos med största ifver. När derföre fru Ridderschatz och Valborg, efter att hafva gifvit hvarandra en liten hemlighetsfull vink, önskade att staden snart måtte falla i svenskarnes händer, instämde hon i denna önskan, inom sig öfvertygad om en god utgång och att Carl skulle följas af krigslyckan.

Oron i landet tycktes emellertid för hvarje dag tilltaga. Det var icke ovanligt att från öfversta våningens fönster på afstånd borta vid landsvägen se skaror beväpnade män, hvilka under rop och skrån drogo förbi. Nöden gjorde folkets sinnesstämning allt mera förbittrad, och det bekymrade sig snart icke mera om hvilket land det egentligen ansåg sig tillhöra; uthungradt, förvildadt sökte det endast efter rof.

Den manliga tjänstepersonalen på Beltorp kunde i hvilket ögonblick behofvet så påkallade gripa till vapen, och fru Coyet hade låtit uppkasta höga vallar på ett kort afstånd från boningshuset, hvarifrån man skulle kunna försvara sig i händelse af ett öfverfall.

Sedan de i närheten befästa herrgårdarne blifvit intagna af danskarne, fans icke längre något skyddande värn

mot de friskaror som oupphörligt tillströmmade, och fastän Beltorp hittills blifvit skonadt, dels till följd af egna vidtagna försigtighetsmått, dels till följd af den undsättning från Ljungby som lätt nog kunde tillkallas, så kunde man när som helst frukta ett öfverfall.

På detta sätt hade veckorna förgått och man hade kommit in i juni, då fru Ridderschatz, som nu sällan eller aldrig vågade sig bort från eget hem, hade anländt, väl eskorterad af ett halft dussin drängar, som följde henne öfver fältet.

»Jag kan inte låta bli att emellanåt komma hit för att se huru ni ha det», sade hon och omfamnade fru Coyet. »Hvar enda natt är jag plågad af de förskräckligaste drömmar, och jag har sett oss både styckade, spetsade och hudflängda. . . . Det är på världens yttersta tid, var säker derom!» Och den lilla frun brast i tårar, så att hela hennes kropp skakade. Den stackars fru Coyet, som blifvit så tård och mager, att en vindpust hade kunnat blåsa omkull henne, sjönk vid åsynen af dessa tårar maktlös ned mot de lösa dynor, hvarmed hennes karnstol var belagd.

»Hvilka nyheter får man icke oupphörligen spörja», fortfor fru Ridderschatz. »Åh, jag trodde det jag skulle svimma, då jag i går hörde, att den för förräderi anklagade Jörgen Krabbe ändå till slut blifvit dömd från ära, lif och gods! Detta fastän han vid sitt skriftermål i kyrkan, i församlingens närvaro, med ljudlig röst förklarade, att han helt och hållet vore oskyldig till de tillvitelser, för hvilka han blifvit anklagad och dömd. Man har hvarken velat höra eller tro honom och dertill har man nekat honom att taga afsked af sin sjuka, sängliggande maka . . . utan att få säga henne några tröstens ord, utan att få se sina barn, har domen gått i verkställighet och han har blifvit skjuten på Malmö torg» . . .

Fru Coyet höll handklädet för sina ögon, hon snyftade högt, medan fru Lykke, som flera gånger sökt afbryta fru Ridderschatz' ordflöde, deltagande lutade sig intill den stackars upprörda damen.

»Den som lånar sig till redskap åt landets fiender, är ofta icke saker till *en* människas ofärd, utan kanske till många tusende varelsers sorg och klagan, död och för-

derf», inföll fru Lykke. »Hvad Jörgen Krabbe än må hafva förklarad, så är skenet dock emot honom. Hvilken ordning skulle här slutligen bli, derest icke kung Carl med kraft dämpade upprorsandan? . . . Domens verkställighet är en framtida varning för folket . . . tiden är sådan, att man måste se det styrelsen förstår skipa den strängaste rättvisa.»

»Men det är förfärligt», suckade fru Coyet.

»Fru Lykke har ovedersägligen rätt», sade fru Ridderschatz, allt för klok att der i huset framdraga en gensägelse, och sökande på samma gång stå väl med sin välgörarinna, tillade hon: »för ett känsligt sinne tyckes likväl en sådan stränghet vara en grymhet, så vida man ej betraktar den ur nödvändighetens synpunkt.»

»Låt icke flickorna få del af denna nyhet; särskildt skulle den kanske gripa Valborg, som intill sitt sextonde år vistats i Krabbes hus.»

Denna försigtighet kom dock för sent. Valborg hade redan hört de vexlade orden, der hon, med bleka kinder och flammande ögon, stod i ett närbeläget rum. Hon drog sig emellertid ljudlöst tillbaka, och skyndande sig upp till sin ensliga kammare, kastade hon sig ned på sin bädd samt gömde hufvudet bland dess kuddar.

»Huru jag hatar denne vettlöse pojke, huru jag hatar honom!» hviskade hon gång på gång. Hennes bröst liksom sammansnördes, och bristande ut i krampaktig gråt, erkände hon inom sig, att hon icke skulle uthärda en dag längre bland dessa människor, dessa dumma, förstockade varelser, som icke insågo hela orättmätigheten af de eländige sven-skarnes fordringar, oförsynta tilltag och orättvisa domar.

Nej, hon uthärdade icke! Men befrielsestimmen nalkades, ty det var öfverenskommet, att fru Ridderschatz icke skulle infinna sig på Beltorp, förr än enkedrottningen återkallade Valborg. Fastän hon icke vexlat ett ord med fru Ridderschatz, visste hon således, att stunden nu var inne och att det blott återstod för dem att med små lögnaktiga uppgifter vinna en antaglig förevändning för henne att lemna Beltorp.

Hon reste sig hastigt, och baddande ögonen med kallt vatten, beredde hon sig att icke låtsas sig hafva hört foster-

faderns dödssätt. Men vid denna föresats intogs hon åter af hätska känslor, och endast med svårighet dragande andan, lyssnade hon utåt, om man väl snart skulle afhemta henne.

De trenne fruarna fortforo emellertid att samtala.

»Jag borde icke heller oroat er, ädla fru Coyet», sade fru Ridderschatz, »men man blir alldeles yr i hufvudet af allt det elände som upprepas. Folk, kommande från östan och vestan, drager dagligen förbi alldeles utmed husknuten hos oss... och alla veta de att berätta förfärliga saker... förr eller senare hade herrskapet ändå fått del af denna tilldragelse med Krabbe, hvilken man säger har slagit landet med skräck och fasa...»

»Det behöfs nog också... förrädarne må gerna darra!» menade fru Lykke.

»Ja, ja, det är så rätt... men nu vet jag icke, om jag dristar komma fram med hvad jag yttermera sport...»

»Har någon ny olycka inträffat?» ropade fru Coyet med vidt uppspärrade ögon.

»Man kan vänta sig allt i detta krig, der man far fram som vildar snarare än som menniskor», sade fru Ridderschatz.

»Drar krigsrörelsen sig hit... åh, hvarthän skola vi fly, hvarthän!»

»För all del sansa er, ädla fru Gertrud!» ropade fru Ridderschatz, som kände en liten skadefröjd i sitt hjerta och icke hade det ringaste emot, derest hon kunde vett-skrämra folk. »Var för all del lugn... Krigsrörelserna fortfara på samma punkt som förut. Kung Carl håller på att belägra Kristianstad, danska hären har dragit sig åt Helsingborgstrakten, der... men... ja, nu vet jag ingenting vidare...» Fru Ridderschatz gaf härvid fru Lykke en liten beklagande blick.

»Ni vet något mera», hviskade fru Coyet tillintetgjord af ångest; »bäst att ni talar rent ut... vida bättre att man vet det värsta, än att man skall sväfva i en obestämd ångest, som mången gång är värre än sjelfva verkligheten.»

»Värre kan den nog icke vara... men jag fruktar, att fru Lykke skall taga denna underrättelse allt för nära åt sig... fru Lykke som har sitt lilla hem i Helsingborg!»

»Och hvad har mitt oansenliga hem att göra med denna underrättelse?» frågade fru Lykke, i det hon med en rörelse af otålighet vände sitt bleka ansigte mot den lilla brunklädda damen, som tycktes vara fullproppad af idel sorgebudskap.

»Hertigen af Croy», svarade hon efter en paus, som rent af lade fru Coyet på sträckbänken, »hertigen har låtit sköfva Helsingborg.»

»Fjerde gången under kriget som detta sorgliga öde öfvergått staden», hviskade fru Lykke; »arma menniskor!» Utan att skänka en tanke åt den förstörelse hennes egna tillhörigheter hade undergått, grät hon öfver den stackars plundrade befolkningens ångest, som knappast hunnit åter skrapa tillsammans det nödvändigaste för livvets nödortf, förr än den å nyo såg sig utarmad och utsatt för en lös-släppt krigarskaras våldsamerheter.

»Lyckligtvis har ni varit här och är således skonad från att som ögonvittne ha upplefvat dessa favor», sade fru Ridderschatz, medan fru Coyet sakta tryckte hennes hand.

»Mätte ni i min närhet alltid anse er ega ett hem!»

Fru Lykke gaf sin väninna en tacksam blick. »Är fästningen fallen i danskarnes händer?» frågade hon.

»Ännu icke ... men kung Christian har med stor krigsmakt tågat norr ut från Landskrona ... belägringen har säkerligen börjat.»

De båda fruarna suckade, och fru Ridderschatz följde deras exempel, under det hon utbrast: »Men här sitter jag och språkar och glömmmer alldeles, hvarför jag i dag vågat mig ut.» Härvid drog hon fram ett stort bref ur den slitna perlstickade väskan, som i en kedja hängde fast vid hennes midja. »Denna skrifvelse», fortfor hon, »är stäld till fröken Lützow; jag mottog den vid middagstiden. ... Budet som framlemnade den vågade sig icke hit ... jag misstänker, att det är en dansk utskickad ... karlen väntar emellertid på Brogården, der min man icke släpper honom ur sigte, i händelse fru Coyet skulle vilja låta taga honom i fångs-ligt förvar.»

»I fångsligt förvar ... åh, nej, nej!»

Fru Ridderschatz kunde knappast hindra sig från att småle, då hon betänkte huru nogsamt hon kände sitt folk.

»Men kanske det vore klokast», envisades hon; »man vet inte hvad en sådan karl bär i skölden . . .»

»Ser han då så förfärlig ut?»

»Han ser ut som en riktig stackare, goda fru Coyet! Alldeles som en förskrämd hare, säger min man . . . så länge karlen står under Ridderschatz' tillsyn, springer han emellertid inte bort, det är säkert!» Och fru Ridderschatz nickade med ett litet stolt uttryck öfver sin makes utmärkta sätt att bevaka folk. »Hvilket ögonblick som helst är det bara att gripa honom i kragen och ledsaga honom hit . . . man kan inte veta hvem det är . . . han borde derföre ställas inför krigsrätt . . . kanske skjutas ned . . .»

»Åh, hvad tänker ni på . . . huru kan ni ha hjerta att tala på detta sätt! . . .»

»Det är min man som har uppmanat mig att säga er detta, kära fru Coyet!»

»Låt oss sända efter Valborg, så att vi blifva i stånd att taga del af skrifvelsens innehåll, och derefter kunna vi ju besluta oss för hvad som är att göra», sade fru Lykke.

»Men hon borde kanske inte ha det här brefvet», inföll fru Ridderschatz . . . »att brevexla med förrädarne . . .»

Fru Lykke gaf den lilla damen en förkrossande blick. »Valborg brevexlar icke med någon . . . blott en gång har hon skrifvit till Cay Lykkes gamla faster . . . ty det var hennes skyldighet att upplysa denna om, det hon blifvit mottagen af mig samt hvar vi öfver vintern ämnade uppehålla oss.»

Fru Ridderschatz visade sig en smula förlägen och munlade något om att man aldrig kunde vara nog försigtig.

Utän att akta på denna invändning, blef nu en tjernare sänd att hemta fröken Lützow, som med blekt ansigte och förgråtna ögon långsamt inträdde.

Några sekunder stod hon stilla midt på golfvet, hvar på hon plötsligt utbrast:

»Jag var i rummet bredvid, då fru Ridderschatz talade om det förfärliga öde som träffat min fosterfar . . . jag har blifvit förbjuden att tala om honom här i huset, men jag kan icke längre qväfva min sorg!»

Fru Coyet snyftade och fru Lykke, som hastigt hade nalkats Valborg, drog henne deltagande intill sig. »Jag hade tänkt att tills vidare skona dig för denna sorgliga underrättelse . . . jag hade önskat att få förbereda dig på hvad som timat.»

Valborg lutade sig med öfvergifvet uttryck mot fru Lykkes bröst, och som hon förgäfves sökt utplåna spåren efter gjutna tårar, hade hon hastigt beslutat sig för att icke dölja den verkliga smärta hon kände.

»Är det af denna orsak jag blifvit kallad, så är denna vänliga omtänksamhet öfverflödig! . . . Jag vet olyckan utan förberedelse . . . tillåt mig att draga mig tillbaka på mitt rum.»

Det låg en värdighet i Valborgs hållning, som man hittills icke varsnat hos henne. Liksom undanbedjande sig allt beklagande, drog hon sig hastigt mot dörren.

»Den smärta jag känner är ju här berättigad att betraktas med övilja», sade hon kort, »men för mig är den döde ju icke någon politisk förbrytare . . . jag har för öfrigt aldrig hört honom fälla ett enda förklenande ord om Sverige och det nya styrelsesättet, det kan jag i denna stund högtidligen bedyra! . . .»

»För mig har han varit en öm och omtänksam faderlig beskyddare», fortfor hon; »med tanken på att kunna skapa mig en tryggad framtid öfverlemnade han mig att sluta min uppfostran hos gamla fröken Ulrika Lykke, som lofvat honom att insätta mig till sin enda arftagerska. Hos henne framlefde jag också flera lyckliga år . . . och sedan min fosterfar är borta, är hon den jag här på jorden mest vördar och håller kär!»

Valborg gjorde en liten paus. Hon tycktes tala med ett öfversvällande hjertas värme och tacksamhet.

»Näst efter henne älskar jag högst er båda, ty ni hafva upptagit mig som om jag tillhörde er . . .» Hon vände sig härvid till fru Lykke och fru Coyet. »Ja, man har här visat mig den innerligaste välvilja . . .»

Den unga flickans röst dog bort i en sakta snyftning.

»Ni mottogo mig, utan att veta något annat än att jag var en öfvergifven varelse, som behöfde skydd. I denna stund vill jag ej hemlighålla något! . . . Jag framlefde, som sagdt, flera lyckliga år hos fröken Lykke . . . den gamla damen inbillade sig emellertid, att jag i hennes närhet förde ett allt för tyst och indraget lif. Genom en barndomsvän anskaffade hon mig då en anställning vid enkedrottning Sofia Amalias hof. Kriget hade emellertid utbrutit . . . man hviskade, att de svenska fångarne blefvo omenskligt behandlade . . . jag skaffade mig tillträde till deras fängelse och genom att skänka fängvaktaren några af de dyrbarheter, jag dels fått till gåfva af min fosterfar, dels erhållit af fröken Lykke, förhjelpste jag ett par af de fångna officerarne på flykten.

»Mitt åtgörande upptäcktes emellertid och blef förrådt för enkedrottningen. Det återstod mig blott att söka undkomma. I flera veckor gömde jag mig i Ulrika Lykkes hus . . . men oupphörligen sväfvande i fara att bli upptäckt och fängslad, skyndade jag, förklädd till man, vid erhållandet af Cay Lykkes bref att fly ur landet samt söka upp hans ädla maka. . . Vår Herre har underbart bistått mig! . . .»

Valborg tystnade. Hon hade aldrig tillförne berört orsaken till sin brytning med enkedrottningen och väckte nu, genom det förtroende hon härmed visade sina båda åhörarinnors deltagande, synnerligast som flickans hjälpsamhet mot fångarne måste gillas af de båda svensksinnade damerna.

Detta förtroende syntes för öfrigt vara ett upprördt sinnes behof att uttala allt det som gömde sig i hjertedjupet, ett slags bikt, vid hvars åhörande fru Lykke kände sig rörd och fru Coyet storgrät.

»Hon är inte illa, den der flickan», tänkte fru Ridderschatz. »Så fyndigt hon förstår att svänga i hop historier. Nå, inför enfaldigt och godtroget folk är detta just icke något konststycke», och hon torkade sina små, torra, blinkande ögon medan hon dolde ett litet ironiskt leende.

»Det gläder mig, att ni har förtroende för oss, Valborg», sade fru Lykke. »Orsaken till er brytning med enkedrottningen är ett bevis på ert goda hjerta. Nej, aflägsna er icke ännu! ... Jag har ej låtit kalla er för att bereda er på hvad som timat ... deri misstager ni er, utan till följd deraf att en skrifvelse anländt till er, tro- ligen från Danmark.»

»Då kan det inte vara från någon annan än min andra mor, den kära, kära Ulrika Lykke!» sade Valborg med ett svagt småleende, som gaf hennes sorgsna ansigte ett rörande uttryck, och närmande sig bordet, tog hon plats bredvid fru Coyet. »Ja, min gamla välgörrinna! ... Huru nogsam känner jag icke igen hennes handskrift, och för resten vet icke någon annan än hon min närvarande vistelseort, hvarom jag tillskref henne då vi lemnade Helsingborg.» Och brytande det stora sigillet började hon icke utan en viss svårighet ögna igenom brevets innehåll.

»Man får då icke annat än sorgeposter!» utbrast hon. »Vår kära fränka Ulrika har en lång tid varit sängliggande sjuk i svår värk och vända, hvaraf hon blifvit lam i högra foten och icke kan röra sig utan att vara stödd på en krycka», suckade Valborg, hvarpå hon högt läste:

»Allerkäraste barn, jag önskar du vore i min närhet. För denna orsaks skull har jag med stor vedermöda hos vår allernådigste enkedrottning utverkat, att du får vistas hos mig, med det förbehåll att du aldrig mände träda inför hennes ögon. Jag behöfver din kärälskliga omsorg öfver hus och hem och din omvårdnad för min egen person. Det beror nu på, om vår kära fränka fru Öllegård Gyllenstjerna Lykke, som så benäget antagit sig dig, icke har något att deremot invända, eller du sjelf i den nya krets af vänner, som du dig säkerligen har förvärfvat, icke med nya och starka band känner dig så fastkedjad, att det skulle vara dig allt för påkostande att hörsamma min önskan. Men om min stadiga längtan har någon inverkan på dig, önskade jag till Gud, det skulle vara mig förunnadt att veta det dina kära händer måtte tillsluta mina ögon, då min tid på jorden är slut, hvilken

stund jag hoppas med Guds hjälp icke allt för länge skall låta vänta på sig.

Antag från Beltorp icke någon annan följeslagare än det bud, som framlemnar dessa rader. Det kommer under färden att anordnas för dig ett säkert skydd, hvilket du möter en knapp halftimmes väg från Beltorp, der jag antar du fortfarande vistas, enär jag ej vidare hört af dig, sedan du var i begrepp att ditresa från Helsingborg.

Ifall du lystrar på denna min hemkallelse, bör du ofördröjligen gifva dig å stad samt följa med till Landskrona, derifrån vår gamle frände öfverste Helderup lofvat att vidare med ett krigsfartyg låta dig öfverresa till Köpenhamn.

I förhoppning att denna min skrifvelse träffar dig på uppgifven ort och finner dig vid helsa och välmåga, frambär jag genom dig min hjertliga helsning och rekommendation till vår kärlekskliga fränka, högvälborna fru Öllegård Lykke samt förblir jag städse din gunstbenägna och tillgifna

Ulrika Amalia Lykke.»

Valborg tystnade, och lemnande brevet i sin fränkas hand tycktes hon öfverlemnna till hennes afgörande det beslut som borde fattas.

»Det är klart, att du bör efterkomma Ulrikas önskan», sade fru Lykke, »så vida, som sagdt, du icke sjelf har något att invända häremot.»

»Jag är i den största tacksamhetsskuld till henne», svarade Valborg, »och det skär mig i hjertat, när jag tänker på huru sjuk hon är ... och huru välbehöflig min närvaro måste vara.»

»Ja, visst bör ni resa, Valborg», sade fru Coyet. »När jag betänker fröken Ulrikas ensamma belägenhet, hennes sjukdom och dertill i saknad af någon vid hvilken hon fäst sin kärlek, så finner jag det bittert för henne att undvara er. ... Det är endast oroligt för oss att veta er antråda en längre färd i dessa osäkra tider; men enligt fröken Ulrikas skrifvelse har hon ju öfverlåtitt er åt en säker ledsagare ... hvad jag tycker mig fatta är att ni särskildt kommer att stå under danskt skydd ... troligtvis väpnad eskort, hvilken ni naturligtvis med tacksamhet

bör emottaga . . . annat än danskt folk kan ju icke föra er fram till Landskrona. . . Det blir riktigt tomt efter er, kära barn», tillade den gamla damen hjertligt; »glöm icke, att ni alltid hos mig skall finna ett hem . . .»

Valborg förde handklädet till sina ögon. Hon talade många rörda ord om den välvilja man visat henne på Beltorp och om sin eviga tacksamhet. Hon talade dessliques om gamla fröken Lykke och erkände sig veta, att det lif hon skulle gå till mötes i sin gamla välgörarinnas hem på långt när icke vore så angenämt som de dagar hon nu framlefd, hvilket hon dock icke ville taga i betänkande, ty pligten gick framför allt. Hon framhöll sig sjelf som ett litet helgon, hvilket älskade att uppoffra sig för sin nästas trefnad och vård, och fru Coyet betraktade henne med blida ögon, medan fru Lykke aldrig så som i denna stund hade känt sig dragen till sin makes unga frände.

»Att detta bref dock icke blef framburet hit», sade Valborg, »när man visste, hvar man skulle söka mig!»

»Jag har just tänkt på detsamma», sade fru Lykke lifligt.

»Detta är jag orsak till», inföll fru Ridderschatz. »Löst folk stryker ju oupphörligen så godt som förbi våra dörrar . . . jag stod just vid middagstiden vid fönstret, då en liten trupp svenska soldater drogo vägen fram . . . ett stycke ifrån dem kom i detsamma en ensam karl vandrande, som vid krigsfolkets åsyn började springa, och då han styrde kosan just åt vårt håll, sade jag till Ridder-schatz: 'Spring och mota honom . . . den der har kanske något ondt i sinnet', och så blef han gripen och låg på knä för oss och svor vid allt hvad heligt var, att han blott hade ett bref att framlemna till fröken Lützow, men att han väl knappast vågade sig hit, ty han var rädd att falla i svenskarnes händer.»

Valborg och fru Ridderschatz vexlade härvid en hastig blick, och tycktes de hvar å sin sida vara nöjda med hvarandra.

»Men att släppa fröken Lützow allena bort med en främmande karl . . . ursäktade att jag vågar blanda mig i denna sak!» sade fru Ridderschatz. »Må så vara, att hon

här strax bredvid kommer att mötas af en dansk eskort, så är detta företag likväl allt för äfventyrligt, synes mig. Jag är derföre säker på, att min man icke skall vara obenägen att följa Valborg, tills hon anträffar de utlofvade ledsagarne, åt hvilka han naturligtvis icke öfverlemnar henne, derest han på ringaste sätt finner ämne till oro. Visserligen skrifver högvälborna fröken Lykke, att Valborg utan fruktan kan följa med den person, som har fått tillsägelse att afhemta henne, men . . .»

»Jag har alltid tänkt», inföll fru Coyet, »att låta några tjenare vara med som hennes skydd, men om er man gunstbenäget åtager sig detta, är sådant naturligtvis långt bättre.»

»Det var vänligt af er, kära fru Ridderschatz, att tänka på denna sak», sade fru Lykke. »Jag kommer emellertid att känna mig orolig, tills ni låter höra af er, Valborg», tillade hon. »Det är intet lekverk att färdas en så lång väg, i synnerhet i dessa dagar.»

»Ni skall få en riktigt sedig gångare, fröken Lützow.»

»På hvad sätt hon skall komma härifrån har ingen tänkt mer än ni, fru Gertrud . . . ni är den klokaste och omtänksammaste af oss alla!» inföll fru Ridderschatz med en beundrande blick. »Men karlen som skall hemta henne kom till fots», anmärkte hon skrattande.

»För hans räkning, om så behöfs, kan ju herr Ridderschatz välja i mitt stall . . .»

»Befinnes det vara öfverflödigt med hästarne, kan ju min man återföra . . .»

»Ja, härmed blir nog bra», afbröt fru Coyet, i det hon trött lutade sig mot stolens höga ryggstöd, medan man började öfverlägga om inpackningen af Valborgs tillhörigheter, hvilka naturligtvis borde taga så ringa plats som möjligt, hvarpå vidare bestämdes, att enär resan i den unga flickans tycke ansågs oundviklig, den borde anträdas redan i soluppgången påföljande morgon.

Men hvad skulle de värda fruarna tänkt, hvilka i den tidiga morgonstunden hade infunnit sig i salen för att säga den unga flickan ett slutligt farväl — hvad skulle de tänkt, om de sett huru Valborg med sällskap, väl komma utom synhåll, svängde in på en liten biväg

som förde till Brogården, på hvars förstugutrappa hon motogs af den leende och nigande fru Ridderschatz.

»Mitt söta barn, huru allt har gått oss väl i händer!»

»Jag hade nog utan så många omständigheter kunnat komma i väg!» genmålde Valborg skrattande.

»Men en rymning skulle förorsakat uppseende . . . man skulle trott, att någon ofärd träffat er . . . man skulle släppt ut folk för att söka er åt alla håll och kanter . . .»

»Och jag skulle kanske blifvit ertappad och återförd . . . ja, sådant hade just icke varit i min smak! . . . Att komma bort från det tråkiga nästet . . . jag känner, liksom en sten vore vältrad från mitt bröst.» Och Valborg sträckte glädtigt ut sina armar, medan hon trippade efter fru Ridderschatz bort till en liten afsides liggande gästkammare. »Jag tycker emellertid icke riktigt om att ej direkte få begifva mig till Landskrona», fortfor hon; »men enkedrottningens önskan är min lag . . .»

»Och dessutom tror jag er vara tillräckligt klok för att taga den väntade belöningen med i räkningen», sade fru Ridderschatz under ett litet leende.

»Men skall man inte kunna upptäcka, att jag varit här?»

»Var lugn . . . allt vårt folk har jag skickat bort för att bryta löf i skogen . . . här skall löfvas och göras fint . . . Ridderschatz har redan längesedan gett sig i väg.»

En kvarts timme derefter trädde ur gästkammaren en liten bondpiga med fröken Valborg Lützows aristokratiska anletsdrag. Hon skyndade hastigt ut på gården, der hon tog plats i en gammal kärra, bredvid en eländigt klädd körsven. Denne följeslagare, som nyss förut vid den tidiga afresan från sätesgården af tjenstepersonalen derstädes blifvit betraktad med ett bredt grin, då han med största vedermöda sökt komma upp på den häst man valt åt honom i fru Coyets stall, denne följeslagare, som, i händelse de värda fruarna på Beltorp skulle fallit på den idén att närmare låta skärskåda honom, denne krokryggige, bredaxlade, dumt gapande karl, med den linhåriga luggen nere i ögonen, skulle vid närmare påseende kanske af den vackra prestdottern blifvit befunnen ega en viss likhet med den fribytarchef, som bränt hennes faders

gård. Ja, hvad månede de omisstänksamma fruarna då hafva sagt, tänkt och företagit sig?

»Om Öllegård Nissenius fått syn på er!» sade Valborg skrattande.

»Jag skulle förstått att dra mig ur knipan», svarade Tideman, i det han gaf ett väldigt piskrapp åt den häst herr Ridderschatz sökt ut åt honom; en väl inkörd, duk-tig kamp och icke den ystra springare gårdsdrängen med ett förstulet skratt gerna hade önskat öfverlemna åt denne tölpaktige bonde, hvilken ju gerna kunde få bryta halsen af sig.

»Detta är ju en körhäst», hade drängen muttrat, men vågade ej vidare invända något, ty han hade ju hört den nådiga friherrinnan yttra, att hon gerna öfverlät hvilka djur i stallet som helst, blott den gamle adelsmannen kunde åvägbringa en lycklig färd.

»Jag följer med fröken Lützow», hade han svarat samt dervid lagt handen ridderligt mot sin venstra sida. »Jag följer med den unga damen, om det också skall vara ända fram till Landskrona. Den högvälborna fröken är hos mig i säkert skydd!»

Och de båda fruarna hade huldrikt smålett mot honom samt funnit, att de icke kunde hafva vändt sig till en mera pålitlig, modig och omtänksam person än välborne herr Ridderschatz, som med så högburen panna, som vore han en konung, hade fattat Valborgs gångare i tygeln.

Den unga flickan var dock redan lemnad temligen vind för våg. Huru dristig hon än månede vara, fattade hon dock klart hela äfventyrligheten af sin beskickning, ty honsade halfhögt:

»Det är icke utan räddhåga jag ger mig å stad.»

»En sådan känner jag icke», inföll körsvennen skrat-tande. »För danskarne ha vi ju att uppvisa enkedrottningens befallning... svenskarne låta nog sina fattiga landsmän vara i fred», tillade han med en föraktfull axelryckning.

»Kan nog hända att allt går lyckligt och väl...»

»Låt oss hoppas det bästa, nådig fröken... Flera af enkedrottningens bref ha ju under sista veckorna blifvit uppsnappade, och hon hade icke någon annan råd än

att vända sig till er ... Jag vet hvilka svårigheter jag hade för att träffa er, men nu har ni också chifferbrevet i säkert förvar. Förlora blott icke modet; kom i håg hvad det gäller!» Och Nils Tideman, den dristige fribytarchefen, drog hatten ned i pannan, gaf Valborg en uppmuntrande blick samt hästen ett nytt rapp, så att den jagade å stad i vildaste fart, medan den klara junisolen steg allt högre och högre.

TJUGUFJERDE KAPITLET.

Staden Helsingborg omgafs denna tid af ansenliga jordvallar, förenade vid sjön medelst en hög strandmur. På berget ofvan staden låg fästningen, skyddad åt landsidan af vallar och grafvar, åt stadssidan af den branta bergsslutningen. I midten af fästningen reste sig det fasta tornet »Kärnan», omgifvet af en särskild förskansning, med bastioner i hörnen och derutanför af en mångsidig ringmur, hvilken äfven omslöt tre större byggnader.

Natten bredde en matt skymning öfver föremålen.

Fiendens fältstycken, som hela dagen underhållit en liflig eld mot fästningen, sekunderade af de på redden ligande danska krigsskeppen, hade nu tystnat. Dess fotfolk, som i solnedgången stormat mot vallarne, hade blifvit kraftigt tillbakaslaget. Hären, hvilken till en stor del bestod af utländska legoknektar, tycktes emellertid taga det stora missödet lätt nog, ty skratt och glada sänger ljödo i lägret, der allt syntes vara lif och rörelse, fröjd och lust.

Sorlet lät vida omkring som en jettelik bikupas surrande, och om någon förskrämd och hungrande borgare från staden skulle tagit sig det orådet före att smyga förbi de danska utposterna, hade han fått känna ett det ljufvigaste stekos slå sig i näsan.

Gästabudsglammet var dock icke så allmänt, som man måhända ansåg sig hafva skäl att antaga. Hvad kung

Christian särskildt beträffar, så hade han icke under en veckas tid haft håg för något dryckeslag tillsammans med sina unge generaler — omgifven af alla möjliga slags embetsmän, hvilka ansågo sig till punkt och pricka begripa allt hvad som hörde till en härs operationer och som pratade hit och dit samt medelst ränker sökte ävägbringa de beslut, hvilka de hvar för sig hade fattat och sökte att förfäktas. Angående fiendens belägringsarbeten säger också en dansk författare, »att man af dem kan lära sig, huruledes man skall bära sig åt, då man icke vill intaga en fästning». Olika meningsutbyten hade också denna dag mer än vanligt egt rum.

Att söka locka Carl bort från Kristianstad var egentliga afsigten med danskarnes krigsrörelser, och med till en del låtsade anfall på olika orter hade man sökt förmå honom lemna belägringen, men den svenske konungen lät hvarken locka eller skrämma sig.

De högre danske officerarne undveko gerna hvar för sig, så vidt möjligt var, den stora förtroendeposten af att föra högsta befälet, hvars gifna lön nästan alltid varit allmän ovilja inom hären och snöpligt afsked med otack af konungen. Vid Christian V:tes ankomst från Landskrona i spetsen för sju tusen man, som han der sammandragit, hade generalen hertigen af Croy redan börjat belägringen af Helsingborgs fästning.

Den, som emellertid kände till Christians vankelmod under en lång belägring, hade all möjlig orsak att frukta en god utgång.

Hvarje anfall hade af kömmendanten, öfverste Hård, blifvit tappert tillbakaslaget, och ehuru man nyss önskat att draga Carl bort från Kristianstad, började man frukta, att ryktet om svenska härens frammarsch skulle vara grundadt, och man hviskade om att med oförrättadt ärende få återvända till Landskrona.

I sitt tält, med hufvudet stödt mot ena handen, som gömdes af den friserade peruken, satt hertigen af Croy ensam, dystert och grubblande.

»Skulle han med nesa få tåga bort från Helsingborg?» Detta var den mindre behagliga fråga, som sysselsatte honom.

Konungen hade denna afton dessutom tilltalat hertigen på ett sätt, som nästan var en uppenbar onåd. Der-till hade han framkastat, att det klokaste man kanske kunde göra vore att upphäfvä denna belägring samt direkt rycka bort och undsätta Kristianstad. En öppen drabbning hade han yttrat sig vilja undvika; man hade tillrådt ho-nom att söka intaga en sådan ställning, att svenska hären skulle blifva uthungrad och på detta sätt tvingas draga sig bort från Kristianstad.

Dumheten af detta förslag hade dock hertigen icke dristat sig bevisa. Fästningens besättning skulle förr bli uthungrad än den svenska armén, hvilken hade ganska god tillförsel på lifsmedel. Dessutom hade belägringen kostat svenskarne så stora ansträngningar, att kung Carl icke utan en afgörande strid skulle ge vika. Det visste hertigen ... detta var ju solklart.

Christians förslag var rent af utan sundt förnuft, derest han icke vore beredd att öppet möta fienden!

Med dessa tankar hade hertigen sprungit upp. Han mätte tältet med hastiga steg, han andades kort och häftigt.

Skulle han då icke kunna tvinga svenske kommen-danten att ge vika? Skulle han icke hafva kunnat intaga denna eländiga fästning, innan den fruktade svenska hären hann anlända?

En stormning skulle företagas, en sista stormning!

Allt hvad som stod till buds af förstörelseverktyg skulle användas! Med nytt mod och eldig blick nalka-des hertigen tältörren, då den i samma ögonblick slogs tillbaka och man anmälde, att en person med lejd-bref från enkedrottningen hade anländt och bad om företråde.

Få ögonblick härefter infördes Tideman, åtföljd af en dansk officer.

Den till bonddräng förklädde fribytarchefen drog häf-tigt efter andan, i det han raskt började:

»Ers höghet, en hoffröken hos enkedrottningen hade af denna fått i uppdrag att framlemna till er ett med svenske kungens chiffer skrifvet bref, stäldt till kommen-danten Hård, med anmodan från Carl XI att genast ka-pitulera ...»

Hertigen, som med spänd uppmärksamhet hade lyssnat för att fatta den talandes ord, tycktes dock knappt våga tro sina egna öron.

»Och Sveriges kung skulle hafva? ...» Till följd af den häftiga sinnesrörelsen kunde hertigen knappast få fram dessa ord. Detta var en underrättelse, hvilken tycktes honom vara kommen som direkt från skyn.

Ett leende for öfver Tidemans blossande och svett-drypande ansigte.

»Nej», svarade han, »kung Carl har icke del i denna skrifvelse. Enkedrottningen lär hafva sammansatt den ...»

»Hit ... gif hit!» sade hertigen brådskande.

Tideman skakade sitt hufvud. »Olyckligtvis har fröken Lützow detta bref ... för omkring en halftimme sedan råkade hon falla i svenskarnes händer.»

En svordom flög öfver generalens läppar och han sprang ursinnigt fram mot Tideman.

»Med knapp nöd och lifsfara har jag sjelf kunnat skynda hit», återtog fribytarchefen, i det han lugnt betraktade hertigen, hvilken med ett utbrott af vanmäktig vrede krampaktigt hade gripit svärdfästet. »Fröken Lützow är inte den som tappar sinnesnärvaron, antar jag», fortfor den talande, »och jag är nästan säker på», bifogade han med synbar tillfredsställelse, »att hon nu lyckligt och väl förstått förstöra den farliga skrifvelsen.»

Hertigen fortfor att svärja. Hvad rörde honom brevets öde, när ändamålet dock icke kunde vinnas?

»Under vägen har den unga damen varit mig till stor hjälp», fortfor Tideman, medan hertigen förbannade alla qvinnor i verlden samt önskade i sitt hjerta, att den lilla hoffröken måtte bli lefvande bränd.

»Huru gick det till?» sade den danske officeren, som började dela sin generals vrede; »berätta från början ...»

»Fort!» hväste hertigen med blåbleka läppar. Att se en dylik befallning till kommandanten gå sig ur händer var för den tappre härföraren nästan ett ämne till vansinne. Han kände sitt hufvud svindla.

»Fröken Lützow har i vinter ofta varit i kung Carls närhet», började åter Tideman, »och hon lyckades då — jag tror för omkring två månader sedan eller så der bortåt

att afskrifva konungens chiffer samt taga ett vaxaftryck af hans signetring. Detta afsändes till vår enkedrottning, som i kung Carls namn, som sagdt, skref en order, att öfverste Hård ofördröjligen skulle kapitulera. Detta vigtiga dokument anförtroddes åt fröken Lützwow att egenhändig öfverlemna till ers höghet. Man befarade likväl, att någon otur kunde inträffa, som ej heller uteblef, i det en afdelning svenska soldater strax i närheten af detta läger oförhappandes kommo framrusande mot oss. De djeffarne behöfde vår häst... hade ett angeläget budskap till kung Carl, och utan krus togo de ifrån oss den stackars uttröttade kampen, som var spänd för vår kärra. Det var klart, att vi icke stretade emot... vi voro ärliga svenskar, förstås, som gerna ginge till fots, när vi härmed kunde göra en tjänst åt vår älskade konung. Ja, vete tusan hvar fröken Lützwow fick alla sina ord ifrån», afbröt sig Tideman med ett litet skratt, »men bra talade hon, det är säkert!»

Han nickade härvid bekräftande mot hertigen, som sjunkit ned på en med sammetsdynor beklädd bänk. Den friserade peruken hade han dragit något på sned samt stirrade med vidöppna ögon i tälttaket, medan han icke vidare gjorde sig någon möda att söka fatta de ord, som talades omkring honom.

»Nå, fortfar!» uppmanade den danske officeren.

»Jo, vi ville då, som sagdt, likt beskedligt folk traska vägen framåt», återtog fribytarchefen, »men plötsligen började i detsamma någon skrika: 'Låt de der bönderna inte passera! För dem in i kajan, direkte till vår öfverste!'»

»Spring!» hviskade fröken Lützwow till mig.»

»Detta är just icke min vana, men klokheten förmådde mig att lyda.»

»Det är en förrädare!... Dig ha vi nog sett förr», ropade man samt sökte sätta efter mig. Fröken Lützwow var den som skrek värst»:

»Tag fast honom... tag fast! Jag menar far är förryckt... han rusar ju rakt mot danskarnes läger... nu är han förlorad!» och så tog hon i att tjuta värre än sjelfva fan, medan svenskarne behagade skjuta kring öro-

nen på sin kära landsman. Lyckligtvis hade det redan blifvit skumt, jag sprang lättare än en löpare och står välbehållen här.»

Detta var något hvilket på intet sätt tycktes glädja den unge danske krigaren, som med synbar otålighet hade lyssnat till hans ord. Iakttagande en afvaktande ställning, blickade han bort till sin general, färdig att vid ringaste vink störta öfver denne i hans tycke högst dumdristige budbärare, för att med strängaste straff låta honom umgälla det dåliga sätt, hvarmed han ansåg honom hafva utträttat enkedrottningens budskap.

Men utan att akta på hvad som tilldrog sig omkring honom, satt hertigen-generalen der nästan förstenad och tillintetgjord.

»Som jag nyss nämde», — fortfor Tideman, utan att synnerligen fästa sig vid den sensation han uppväckte — »som jag nyss nämde, befarade man att någon otur möjligtvis kunde inträffa med den efterhärmade chifferskriften eller att ers höghet, till följd af oförutsedda tilldragelser, skulle vara i behof af att med andra ordalag affatta densamma. Försigtighet skadar ju aldrig!»

»Fördömde karl!» mumlade hertigen.

»Således närslöt man nämnda order den chiffer fröken Lützow aftecknat liksom det efter ringens aftryck graverade sigillet.»

Hertigen satt fortfarande orörlig. Han syntes icke ens ega förmåga att med en vink af sin hand bortjaga denna förklåtliga varelse; hans tunga nekade honom att utösa de förbannelser, hvarmed han ville lätta sitt hjerta.

»Nåväl, nå?» framstälde den unge officeren, hvars ögon nu mindre bistert, men med spändaste uppmärksamhet voro fästa på Tideman.

»Chiffern», genmålde denne, »så väl som sigillet anförtrodde fröken Lützow åt mig att bevara.»

Dessa ord tycktes träffa hertigen med kraften af en elektrisk stöt. »Hvad är det den der karlen pratar?» stammade han, i det han rusade upp, och medan hans ögon lyste af en förtärande glans, skrek han: »Skall jag således förstå att...?»

»Här äro värdesakerna gömda», inföll fribytarchefen skrattande. Han hade i samma ögonblick tagit af sig tröjan samt med en fällknif skurit sönder dess foder.

I detta ögonblick blef synligt så väl det viktiga dokumentet som ett blankt sigill. Lik en tiger störtade hertigen sig öfver detta rof. Darrande i hela kroppen af ifver och glädje vågade han knappast tro sina ögon.

»Riktigt!» ropade den unge officeren jublande.

»Nu kunna vi sjelfva sätta upp en behöflig order», sade hertigen.

»Häremot ser jag icke något hinder», inföll Tideman leende.

»Min gode man, huru skall jag nog kunna tacka er!»

»Jag är tackad nog, derigenom att jag kan tillfoga svenskarne skada. Hvad jag tycker kung Carl skall bli sju helvetes befängd, när han kommer till att spörja huru vi dragit honom vid näsan!» Och fribytarchefen utstötte härvid ett litet kort skratt.

Hertigen betraktade honom med ett leende och vändande sig till officeren sade han brådskande: »Ni, herr kapten, skall vara mig behjelpig att sätta upp ett bref till Hård, deri han underrättas att ingen hjälp eller undsättning är att vänta, jemte en uppmaning att icke drifva försvaret till det yttersta, utan i stället mot hederligt ackord uppgifva fästningen, för att sedan med besättningen stöta till svenska hären.» *

Tideman nickade gillande, i det han syntes vara i begrepp att åter bege sig bort.

»Vänta, min bäste», sade hertigen; »ni är oöfverträfflig i att uträtta ett budskap! . . . Hör nu på, ni skall söka till att smyga er in i fästningen för att till Hård öfverlemnna vår skrifvelse, och sedan svarar jag er för en riklig vedergällning af kung Christian.»

»För att få ett vedermäle af hans gunst behöfver jag

* Sveriges historia under konungarne af pfalziska huset af Fredrik Ferd. Carlson, andra delen, sid. 585.

»Fienden hade genom krigslist tagit Helsingborg. Kommandanten mottog nemligen i ett bref, skrifvet med konungens chiffer och försegladt med hans signet, befallning att icke vänta på någon undsättning och han kapitulerade derefter d. 27 juni 1678.»

icke någon förespråkare», sade Tideman, i det han rätade sin väldiga gestalt. »Jag har haft den höga nåden att mer än en gång tala med honom och han har alltid varit gunstigt stämd. Att tränga mig in i fästningen, dertill saknar jag emellertid håg. En qvinna är härtill vida lämpligare.»

»Men hvar skall man få fatt i någon, som säkert utträttat vårt uppdrag?»

»Prestfrun i Kropp visade sig särdeles misstänksam mot mig och fröken Lützwow . . . hon ville med sitt folk hindra oss att färdas vidare, då jag i närheten af gården hade vår häst till att pusta ut och dricka. Jag såg, huru hon lät en dräng sätta sig upp på en gammal krake för att spränga efter oss . . . jag såg, huru denne tog en genväg liksom för att möta oss . . . en ensam karl, hvad bekymrade jag mig derom! . . . Men jag misstänker, att det var den hunden som skickade svenskarne på halsen åt oss . . .»

»En svensksinnad qvinna . . . huru kan ni tro att hon godvilligt skulle åtaga sig vårt uppdrag!» ropade den unge officeren.

»Det tror jag icke heller», sade fribytarchefen med ett förstulet, invärtes skratt. »Det tror jag icke heller, men jag ser ej något som är i vägen för att med tvång kunna förmå henne dertill.

»Jag vågar derföre föreslå», fortfor Tideman efter en liten paus, »att ers höghet sänder en afdelning soldater till Kropp för att der fångsla så väl denna qvinna som hennes man, kyrkoherden Rasmus Hofgaard. Man bör hota att låta spetsa honom, derest hon ej ordentligt framlemnar vårt bref, under förmälan att hon mottagit detsamma af några bönder, hvilka nattetid lyckats smyga igenom de danska posterna. Jag håller tusen mot ett, att hennes svensksinhet ger vika och att hon med största fintlighet kommer att uträtta vårt uppdrag. Hon förtjenar en allvarlig skrämelse som straff, ty hart nära hade hon hindrat mig från att infinna mig hos ers höghet.»

»Hon vore värd att skrämmas till döds!» utropade hertigen. »Qvinnor göra inte annat än ställa till bråk! . . . Händer någon svår ledsamhet eller ofärd, så kan man svära på, att något fruntimmer alltid haft sin hand med i spelet. . . . Följer ni med då hon skall arresteras?»

»Omöjligt... mig åligger i stället att ur arrest söka befria ett annat fruntimmer», sade fribytarchefen i det han gaf hertigen en leende blick. »Jag menar mitt resällskap, den stackars fröken Lützw.»

»Er ämabla följeslagerska, och... jag minnes... det finnes naturligtvis undantag bland qvinnor! Om ni behagar, stå några af mitt folk till er disposition. Måtte ni lyckas!... Framför min komplement!»

Och nyss färdig att med förbannelser och hugg och slag öfverösa den oförskräckte Nils Tideman, vinkade hertigen nu mot honom med den huldaste uppsyn: »Men vet ni hvar den sköna är att finna?»

»Ungefärligen... jag fruktar blott att hon haft en hetare pers än jag», genmålde fribytarchefen, i det han hastigt skyndade ut i den ljumma sommarnatten.

I denna sin förmodan hade Tideman onekligen haft rätt. Införd i den närbelägna kojans, hade hon blifvit ständ framför den unge svenske öfversten, som gjorde henne åtskilliga frågor, till exempel från hvad ort hon begifvit sig och det ärende som föranledt en så ung flicka att i dessa farliga tider ge sig från hembygden?

Valborg hade under vägen lärt sig att besvara dylika spörsmål, hvarföre hon nu äfven temligen väl förstod att lägga sina ord. Hon syntes under detta förhör liksom trygga sig till en gammal soldat, hvilken fört henne in till öfversten och som med ett visst medlidande i sitt gamla, skrynkliga och väderbitna ansigte hviskat: »Tala nu bara sanning, barn, eljest tar fan vid dig!... Öfverste Elgstjerna, må du tro, är inte den, som låter leka med sig...»

Den unga flickan tycktes, som sagdt, helst hålla sig i närheten af den åldrige krigsbussen, der han liksom på vakt hade ställt sig vid dörren, och då och då vände hon sina oroliga ögon till honom, i det hon hviskade: »Jag är bara rädd att något ondt tagit vid far!»

»Hvad är det ni grinar för, min flicka?» afbröt nu öfverste Elgstjerna sitt förhör, och han vinkade härvid Valborg att träda närmare.

»Jag är så rädd för att något ondt träffat far», och hennes lilla ansigte såg nästan förstördt ut af ångest. »Tänk

om danskarne skjutit i hjäl honom ... hvad skall då jag, arma stackare, taga mig till!»

»Ni reder er nog honom förutan», inföll öfversten, som redan länge med ett litet leende betraktat henne. »Ni reder er nog, fastän edra händer just icke synas vara vana vid något strängt arbete.»

»Jag har ju sagt er, att jag min mesta tid varit i väfstolen eller vid spinnrocken», sade Valborg i det hon med synbar förnöjelse betraktade sina hvita händer.

»Ni förstår godt att förstålla er, mitt söta barn ... ni är icke den ni ger er ut för.»

Härvid sträckte öfversten ut handen för att smeksamt fatta henne under hakan, då Valborg helt förskrämd drog sig tillbaka.

»Ser ni», sade öfversten skattande, »i denna er afvisande rörelse har jag funnit ännu ett skäl, hvilket stärker mig i min förmodan. En frispråkig bondtös skulle icke ha ryckt sig bort så der ... hon skulle ha nigit och småskrattat ... ni märker, att jag icke är utan mina små erfarenhetsrön ...»

»Sådana kunna likväl slå fel ibland», sade Valborg i det hon gjorde en liten knyck på sitt nätta hufvud och gaf åt sitt vackra ansigte ett uttryck af enfald och oskuld.

»En ung dam», fortfor öfversten, »som jag antar er vara, ger sig icke utan någon synnerligt vigtig angelägenhet bort ifrån familj och hem.»

»Att ni tror mig vara någonting så rart», fnissade Valborg dumt, i det hon synbart smiekrad började vända sig på sina små träskor.

»Med ert försök att vilja föra mig bakom ljuset kan ni gerna upphöra», inföll öfversten en smula otåligt, medan hans vackra solbrända ansigte vände sig till henne. Med ett uttryck af godhet tillade han hastigt: »Ni kan emellertid ha fullt förtroende till mig.»

»Jag förstår inte hvad ni egentligen menar», svarade Valborg i det hon alltid med samma enfald blickade bort till honom.

»Nej, nu börjar jag misstänka, att något mer än en liten oskyldig nyck ligger under allt det här!» utbrast den unge krigaren, i det han skarpt började fixera Valborg. »Se

så, fram med sanningen på ögonblicket!» utbrast han med hetta.

Valborg genmålde icke ett ord, der hon, utan att ändra ansigtsuttryck, orörlig stod framför honom. Hennes vackra ansigte, hvars mörka ögon hade en bedårande glans, kom den unge mannen att mot sin vilja känna sig benägen till en icke allt för sträng uppgörelse. Han gaf henne en liten leende nick, i det han återtog: »Jag vill gerna tro det bästa om er... Emellertid får ni icke komma härifrån, förr än jag vet ett fullt antagligt skäl för er härvaro...»

»Man har med våld fört mig hit, någon annan orsak känner jag icke!»

»Ni märker ord, tror jag... nå, för det ni på ett i ert stånd opassande sätt flackar kring land och rike... Behagar ni nu förstå mig?»

I detta ögonblick kände Valborg sig i verkligt trångmål. Om hon ändå varit betänkt på ett dylikt förhör!... Skulle hon erkänna det han hade rätt i sin förmodan... skulle hon tillstå det hon vore en förnäm dam, och hvilken förevändning skulle hon uppge som orsak till den äfventyrliga färd hon företagit?

Hon gjorde sig dessa frågor, medan hennes små fingrar krampaktigt grepo fast om hvarandra.

Listig, som hon var af naturen, förslagen genom omständigheternas makt, fann hon likväl i denna stund icke ett svar på de frågor hon nyss gjort sig sjelf.

»Kanske ni har rätt!» Hon hade hviskat dessa ord.

Öfversten betraktade henne med ett godmodigt småleende. »Och orsaken?» frågade han.

»Tillåt den förblifva en hemlighet!» Det låg ett bönfällande uttryck i Valborgs mörka ögon.

»Inga vänner i spel, säger ett gammalt ordspråk. I dessa tider får intet passera, som kan ha ringaste anstrykning af hemlighetsmakeri, eljest...»

Valborg gaf honom en frågande blick.

»Eljest kan man lätt misstänka, att under det oförklarliga gömmer sig en intrig, som af en eller annan orsak kan vara till skada för folk och fosterland.»

»Att min fästman ligger svårt sårad... min fästman... på hvilken man i hemmet förbjudit mig att tänka,

men som jag inte kan glömma... åh, jag vet att det är orätt!» Valborg dolde ansigtet i sina darrande händer. »Det är orätt att jag i hemlighet gifvit mig ut så här, men till förfång för någon annan än mig sjelf är det ju icke.» Och flickan såg nu upp med ett par förskrämda barnaögon.

Öfverste Elgstjerna, som på slagfälten vunnit den ena befordran efter den andra, som icke var rädd för att se fienden i hvitögat, han bäfvade nu en smula för de glänsande flickögon, som syntes honom farligare än fiendens eld.

Skulle han våga tro dessa oskuldfulla blickar?

Ett ögonblick var han färdig att erkänna all vidare forskning öfverflödig. Plötsligt intogs han af tvekan — nej, pligten framför allt!

»Ert namn?» sade han kort.

»Hvem jag än må vara, anser jag det icke vidkomma er.»

»Betänk er noga... är detta ert sista ord?»

»Mitt sista!» genmälde hon med förändradt sätt. »Jag har sagt er allt... ni känner orsaken, hvarför jag på detta oförsigtiga vis gifvit mig ut... mitt namn gör hvarken från eller till.»

»I så fall stannar ni här, tills ni behagar icke allenast uppgifva detta, utan äfven den vistelseort ni lemnat och dit jag välbehållen ämnar aflemna er... tills ni behagar tala, stannar ni här som min fånge.»

Öfversten vinkade med handen, hvarpå den gamle knekten, med en skakning på hufvudet öfver det vackra barnets halsstarrighet, förde henne uppför en skranglig vindstrappa fram till ett litet afplankadt skrank, hvars dörr han utanför bommade till med en jernhake. »Tala om allt i hop... hela dumheten», sade han utanför dörren; »vår öfverste är den bästa själ i världen...»

Valborg stod några sekunder orörligt stilla. Det var kolsvart natt omkring henne. Hon skulle trott, att man släppt in henne i någon tilltäppt skrub, derest icke en frisk luft strömmat emot henne, som svalkade hennes bultande tinningar och kom henne att andas lättare. Mot det håll der luften inströmmade trefvade hon sig långsamt fram, här och der stötande emot något kantigt föremål. På

detta sätt hade hon nått öppningen af en glugg, för hvilken man, troligtvis till ett slags skydd, hängt ett tjockt skynke. Detta ryckte hon hastigt bort och stirrade utåt. Sommarnattens lätta dunkel kom henne att småningom urskilja de omgifvande föremålen. Den halmtäckta takåsen med några trädtoppar strax i närheten hindrade henne att taga en öfverblick af den nedanför belägna hagen. Borta vid väggkanten tyckte hon sig likväl skönja de knottiga pilträden, der soldaterna rusat fram, hejdat hästen och skjutit efter hennes ledsagare.

»Männe han oskadad hade kommit fram till danska lägret?... Huru skulle det gå med henne sjelf?... Tänk om hon slutligen blefve nödsakad att uppgifva Beltorp som sin senaste vistelseort! Hvad skulle man der på gården säga, derest hon en vacker dag återfördes af denne envise, odräglige svenske öfverste?» Hon kunde inte låta bli att småle vid tanken på alla de frågande ansigten hon då skulle se blicka omkring sig.

Dessa godtrogna, enfaldiga varelser skulle dock icke vara någon konst att föra bakom ljuset. Men skulle hon icke på något annat sätt kunna komma ur den klämma, hvori hon råkat? Hon mumlade några ord, som nästan hade tycke af en förbannelse öfver enkedrottningen. Kunde denna icke afsändt sin skrifvelse, utan att blottställa henne sjelf? Vid mottagandet af denna befallning hade hon också genast känt, att hon skulle råka ut för någon ledsamhet, och full af harm hemtade hon fram ur barmen det digra chifferbrevet, som hon med all kraft började slita i små stycken.

Nej, man skulle icke finna något hos henne, som på ringaste vis kunde vara blottställande.

Det till atomer förvandlade papperet strödde hon ut genom fönstret, der de flögo omkring och föllo ned likt lätta snöflingor, och medan hon önskade sig vara en af dem, lutade hon sig långt ut genom gluggen.

I samma stund ljöd en hård bultning på dörren. Sprittande högt till drog Valborg hufvudet tillbaka.

»Hvad är det om... hvem der?» sporde hon. Hennes röst skälfde af rädsla och hjertat slog så hårdt som ville det spränga hennes bröst. »Hvem der?»

»Ursäkta om jag skrämde er... men öfversten låter fråga, om ni icke ännu har lust att säga honom hvem ni är, så att han i morgon kan låta återföra er till ert hem... I annat fall måste ni följa med vår afdelning, som i soluppgången marscherar till Kristianstad.»

»Jag har intet att säga!» sade Valborg kort.

»Strax invid dörren står en bänk, på hvilken ni kan sträcka ut er.»

»Jag har redan funnit den, tack... god natt!»

Men Valborg hade i denna stund icke håg att söka någon hvila.

Hon hade åter närmat sig den öppna gluggen, och lutande sig långt ut, stirrade hennes ögon spanande mot en mörk gestalt, som långsamt närmade sig, medan hon med tillbakahållen andedrägt lyssnade på en svag hvissling, en refräng af en gammal folkvisa, på hvilken Tideman under färden emellanåt gnolät. Plötsligt blef allt åter tyst, men i Valborgs hjerta spratt det till af glädje.

Då öfversten följande morgon stod i begrepp att bryta upp, lät han förgäfves söka Valborg.

»Den vackra flickan fins inte mera här», ropade den gamle knekten, »och så godt kunde det vara», tänkte han; »måtte hon nu inte falla i värre händer än våra.»

»Hon har haft någon medhjelpare», sade öfversten, der han i hagen tog vindsgluggen i ögonsigte; »se så många trädgrenar här ligga afbrutna... Hon och hennes medhjelpare måtte inte ha varit rädda att hoppa och klättra med fara af att bryta halsen...»

»Hon var så nätt och så lätt som en fogel», sade knekten.

»En riktig galgfogel!» inföll öfversten, »men tusan så vackra ögon», tänkte han. »Jag tror inte ett enda ord om den sårade fästmannen», fortfor han tyst inom sig, »så vida det inte var han som hjälpte henne ur buren.» Och den unge krigaren började småsvärja öfver att han så lätt låtit lura sig, men i synnerhet öfver den gamle knekten, som icke bättre hade bevakat sin fånge.

TJUGUFEMTE KAPITLET.

Herr Ridderschatz hade emellertid först efter många timmars bortovaro återvändt till Beltorp, förande Valborgs häst vid tygeln. Han visste berätta det han måst följa henne ganska långt, ty vägvisaren hade icke funnit eskorten på den uppgifna platsen. Det var emellertid säkert folk, som man sent omsider hade påträffat, och skulle danska öfversten Nils Helderup, Valborgs aktningssvärde frände, möta under vägen, men hvar hade man ej upp-gifvit.

»Kanske var han inte långt borta, jag har mina misstankar . . . men karlen vågade sig nog icke fram.» Och härvid rätade herr Ridderschatz på sin gängliga gestalt samt blåste upp kindbenen, liksom hade det varit af fruktan för den gamle adelsmannens egen värda person som den käcke öfversten hade hållit sig undan. Han förtäljde vidare, att man hade haft klokheten medföra en passande gångare för fröken Lützows räkning, men för hennes ledsagare hade man icke sört.

Med öfverste Helderup som tilltänkt skydd hade en gammal bondlurk troligtvis förefallit som en öfverflöds-person. Härvid skakade den gamle adelsmannen sitt hufvud och menade, att fru Coyet kanske, när han rätt betänkte saken, hade varit allt för liberal, då hon ur eget stall lemnat bort en af sina präktiga hästar.

»Men det kära barnet hade ju derigenom i sitt sällskap den ledsagare, som gamla fröken Lützow sändt. Jag är riktigt nöjd öfver att hafva kunnat befordra uppfyllelsen af denna hennes önskan», sade fru Coyet med tillfredsställelse.

Emellertid blef Valborgs resa stundom ett samtalsämne, och man bemödade sig att fundera ut, när hon väl skulle kunna låta höra af sig.

Osäkerheten i landet var dock alltjemt i tilltagande. Att söka göra några beräkningar, af hvad slag som helst, var mycket vanskligt. Hvad morgondagen kan bära i sitt sköte är alltid ovisst, men i dessa tider af ofrid var

denna fråga ännu mera obestämd, enär landets inbyggare hvar för sig hade allt skäl att befara den ena omstörtningen efter den andra. — omstörtningar der gods och lif ständigt sväfvade i fara, der slitna band hörde till ordningen för dagen, följda af gråt och jemmerklagan, från de högmögende i deras palats intill fattigman i hans jordkula.

Till följd af dessa omständigheter blef dock talet om Valborgs afresa mera undanträngdt än som eljest skulle varit fallet.

Snapphanarne komma!

Fasan för dessa tvenne ord kom befolkningen nästan att förgäta allt annat; det var med fasa för dessa ord man lade sig till sängs och om morgonen uppstod ifrån sitt läger.

Snapphanarne komma! Med dessa ord skrämde man de ostyrigaste barn till lydnad, skrämde man sig sjelf och sin nästa. Vid dessa friskyttars blotta åsyn var det så godt att man först som sist tog farväl af lifvet samt beredde sig på en salig hädanfärd.

»Snapphanarne äro på Ljungby! De härja och bränna ... ladugården står i ljusan låga!» Dessa ord väckte fru Coyet en tidig julmorgon och kommo henne att svimma i fru Lykkes armar.

Ute i förstugan hade emellertid tjänstfolket skockat sig tillsammans för att lyssna till en dräng, som med svedda kläder jemrande förtäljde huru han med svår lifsnöd räddat sig ur den brinnande uthuslängan, hvilken en välbevärnad trupp af dessa friskaror stuckit i brand, medan de gjort ett anfall mot hufvudbyggnaden, formligen i afsigt att plundra och bränna.

Man stred och fäktade nu som häst, ty ett tjugotal soldater hade af kung Carl blifvit kvarlemnade till gårdens beskydd, och bakom den med skottgluggar försedda muren hade det fåtaliga manskapet sökt tillbakas!å de anfallande.

Skulle detta lyckas? Om icke, kunde man ju på Beltorp i hvilket ögonblick som helst befara ett öfverfall.

De förskrämda qvinnorna bommade till fönsterluckor och dörrar, medan drängarne gjorde sig i ordning att med kulor och krut emottaga fribytarbandet,

Emellertid syntes den öfverhängande faran åtminstone för ögonblicket vara afvärd. Ett budskap hade nemligen af de svenske soldaterna blifvit afsändt till Beltorp, som förmälde att snapphanarne efter hårdnackad strid blifvit tillbakaslagna samt tagit till flykten, lemnande många döda och sårade efter sig.

Men ännu under flere dagars tid sväfvade kvinnorna i den största bestörtning. Midt under den största oron infann sig oförmodadt ett sällspordt besök, nemligen Kerstin, Öllegårds gamla barndomsvärdarinna.

»Prostfar har visst någon ynka gång kunnat slå sig på ledighet och då gett sig hit, så jag har inte lidit brist på helsningar från henne», sade Kerstin, der hon satt i Öllegårds kammare. Med en liten snörpning på läpparne, lyssnade hon till den unga flickans försäkringar om, att hon vore ett riktigt kärt och rart besök.

»Men fastän jag nog sport till henne emellanåt», återtog den gamla tjenarinnan, »kunde jag likväl inte styra mig längre, förr än jag sett huru hon tagit det stora elände som gått öfver Ljungby . . . det är Nils Tideman som varit framme igen . . .»

»Detta tänkte jag mig just!»

»Han lär ha svurit på, att han skulle jemna slottet med marken samt att kung Carl der inte mer skulle ha sitt vinterquarter.»

Öllegård blef blossande röd. Tänk om slottet hade brunnit ned! Hvad då? Hon hade nog redan föreställt sig en dylik möjlighet . . . i så fall skulle hon väl knappast kunnat hoppas på att få återse kung Carl, åtminstone skulle det kära, förtroliga umgänget helt och hållet hafva upphört; men förr eller senare så? . . .

Menniskan har ibland en viss benägenhet att plåga sig sjelf, och hon sökte föreställa sig, huru det skulle vara att efter långa, tråkiga, enformiga dagar med återhållen andedrägt lyssna till minsta buller och ljud, utan att höra de steg hon lyssnade efter, och att sedan spana ut öfver ödsliga trakter utan att se den smärta gestalt som hon sökte.

En obestämd ångest öfver hvad framtiden möjligtvis kunde medföra föll plötsligen öfver hennes sinne likt ett

tungt moln, som höljde så väl det närvarande som det kommande i dunkel skymning.

»Hon ser ut som om hon satt och glodde på månen», sade Kerstin; »men det är inte värdt hon sätter sig och stirrar så der, min tös; det gör inte klokt folk.»

»Jag räknar mig inte till sådant!» inföll Öllegård med ett hastigt återfall i det glada lynne, hvilket i nyss flydda dagar så ofta väckt den gamla tjenarinnans missbilligande.

»Ja ja, hon förblir nog alltid smått dårhusmessig!» menade Kerstin med en liten nickning och med aningen af en dragning i mungiporna. »Men för att inte komma ifrån det jag ville säga, och för hvars skull jag egentligen begett mig hit, så kan hvar ärlig själ nog ha orsak att rädas för den der Tideman . . . särskildt kanske hon, stackars barn!»

Öllegård skiftade åter färg. Något hotande, mörkt, obestämdt tycktes ännu en gång resa sig upp omkring henne. Hon drog ett djupt andetag, liksom ville hon befria sig från en tyngd, hvilken pressade tillsammans hennes bröst, medan pulsarne arbetade med ökad fart.

»Och hvarföre särskildt jag?» sade hon sakta.

»Jag har sport ett och annat, som kommit mig på den tanken.» Och Kerstin skakade sitt hufvud på ett vis, som icke lättade den oro hvilken qualde Öllegårds sinne och som kom henne att smyga sig närmare den gamla tjenarinnan, hvilken fortfor: »Det är inte min mening att vettskrämma henne, men bäst att veta huru sakerna stå, så att man kan ta sig i akt . . . inte sant?»

En liten suck var Öllegårds enda svar.

»Prostfars uppförande», återtog Kerstin »har just inte alltid varit så renhårigt . . . Gud förläte mig, som kom till att säga sådana ord inför hans barn! . . . Nå, i alla fall så vet hon ju, att han har mer än skäligen varit hållit med det danska slöddret . . . till och med offrat på dem stora penningssummor . . . allt, hvad han dessutom låtit dem få i malt, korn och fläsk, det vill jag inte ens nämna.»

»Om far med godt hjerta skänkt bort en eller annan gåfva . . .»

»Puh!» blåste Kerstin i det hon höjde ögonbrynen.

»Om han skänkt bort något, så höfves det oss inte att göra anmärkingar», fullföljde Öllegård, som kanske kände sig en smula otålig öfver Kerstins omständliga sätt att berätta och detta påpekande af en måhända klander-värd gifmildhet.

»Också de svenske upprorsmakarne har han på allt sätt hyllat», inföll tjenarinnan, som troligtvis föresatt sig att riktigt nagelfara husbondens handlingssätt samt inte synnerligen aktade på den lilla tillrättavisning som låg i flickans ord. »Huru har han inte herbergerat och förplägat dessa fågelfria landstrykare, när de kommit smygande till vår dörr, och dertill varit god vän och ankamrat med deras anförare.»

Öllegård hade sänkt sina blickar. »Låt oss inte mera tala om det gamla», hviskade hon bönfallande. »Lyckligtvis har ju söta far nu fått andra åsigter.»

»Om inte svenskarne, mot all förmodan, blifvit de vinnande», muttrade Kerstin, »så skulle man nog fått se på en annan dans. Men det är, som sagdt, inte värdt att tala om den snö som föll i fjol. Det närvarande kan min sann ge en stackare tillräckliga bekymmer.»

»Ja . . . ja visst», sade Öllegård tankspridd.

»Sven, gårdsdrängen hemma, vet ibland att förtälja om saker och ting, så att håret kan resa sig på ens hufvud.»

»Men Kerstin är just eljest inte den som så lätt låter skrämma sig», anmärkte flickan med ett leende.

»När det rör mig sjelf kan jag nog vara morsk . . . det är värre när det rör en annan. Nå, Öllegård mins nog huru Sven, den token, i förlidet år gaf sig å stad till snapphanarne . . .»

»Under största ånger berättade han det ju sjelf för oss . . . det var till Nils Tideman han hade vändt sig. . . . Sven var till följd deraf säkerligen skuld till det öfverfall som träffade oss . . .»

»Derpå finnes väl inte något tvifvel. . . . Men innan Tideman, den stråtröfvaren, for fram som en mordbrännare i prestgården, hade han med sitt band gömt sig i den lilla närbelägna skogen, der Öllegård så ofta och gerna lustvandrade.»

»Den vackra skogen», sade flickan med ett drömmande uttryck, i det ett leende för öfver hennes ansigte vid tanken på den stund, då hon der för första gången hade sammanträffat med kung Carl, »jag tycker mig ännu känna huru friskt der doftade.»

»Hon måtte ha ett godt väderkorn, som kan känna det ända hit», sade den gamla kort. »Har hon lika godt minne som lukt, kommer hon kanske i håg att hon dagen innan branden ...»

»Också var i skogen», inföll Öllegård lifligt.

Ja, kunde hon väl glömma, att hon denna höstdag skyndat dit för att, medan skogen ännu stod löfvad, återse det kära ställe, der hon första gången sett den älskade, efter hvilken hon då så högt hade längtat samt fruktat att aldrig mera få återse?

Alltjemt leende böjde hon jakande sitt hufvud.

»Så mycket vill jag bara säga henne, att det var som på ett hår när hon den qvällen blifvit skjuten.»

»Skjuten!» upprepade Öllegård.

»Och det af Nils Tideman ... nu vet hon det ... Sven har mer än en gång talat om detta för både Sissa och mig. Den bofven låg bakom en buske och hade redan sigtat på henne, då han lät bössan sjunka samt mumlade något om att han var en feg stackare, men att han väl ändå till slut skulle träffa henne ...»

»Åh, jag kommer nu i håg», ropade Öllegård i det hon förskrämd flyttade sig närmare den gamla. »Jag kommer i håg att jag den dagen på afstånd tyckte mig se några gestalter, hvilka likväl så hastigt försvunno, att jag inbillade mig det kunde vara något ondt med i spelet ...»

»Det var inte så utan.»

»Och jag sprang så fort hem, att jag nästan höll på att mista andan! Men hvarföre i all verlden ville han på detta sätt lönmörda mig? ... Han var ju rätt ofta hemma hos söta far och visade sig då alltid ganska vänlig mot mig.»

Kerstin nickade betydelsefullt. »Kanske just för att han var allt för vänligt stämd, ville han se hennes hjerteblod.»

»Det var ett eget sätt att uttrycka sin vänlighet.»

»Ja, hon skrattar, Öllegård!»

»Men jag förstår inte...»

»Och en sak till... det var kanske också mera för hennes skull som han satte eld på prestgården, än det var för att hämnas på hennes far... den banditen skulle nog inte haft något emot att se henne förvandlad till en askhög, sådan är min tro.»

»Tala inte så der, snälla Kerstin!»

»Jag tar inte tillbaka ett ord.»

»Det är ändå inte möjligt!» ropade Öllegård liffigt.

»Visst har jag varit rädd för Nils Tideman och kanske uppfört mig en smula gensträfvigt, då jag fått befallning att sällskapa med honom, men jag har aldrig uppenbart dristat mig till att med ohöflighet bemöta en gäst, på hvilken far tycktes sätta ett synnerligt värde.»

»Det var just en skön juvel han värderade», muttrade Kerstin. »Jag skulle ha huggit nacken af honom, om jag som Sven varit med honom i skogen; men den eländige drängen var så vettskrämd, att han inte rörde sig ur fläcken. Nej, jag skulle låtit honom känna på annat just i den stund han svor på, att han nog skulle träffa henne och att hon aldrig mera i tiden skulle få möta kungen eller något sådant, efter hvad Sven tyckte sig fatta, ty han fick i detsamma ett så hårdt slag af bösskolfven, att han damp ned som en sten.»

»Möta kungen?» upprepade Öllegård, som kände en invärtes skälfnig.

»Hon vet ju, att hon mötte kung Carl i skogen... eller har hon kanske glömt detta?... Ja, hon har här måhända så nöjsamt, och då glömmen man lätt ett och annat; men en ann', som sitter i sin enslighet, har inte stort mera att sköta än att tänka på hvad som skett. I alla fall, den der sammanträffningen i skogen, då kung Carl följde henne öfver ängen, hade Sven lagt märke till samt kände igen, att det var samma unge junker Öllegård språkat med då denne infann sig i prestgården. När han sedan förnam hvilken högt uppsatt man det var som trädt in under vårt tak, så tyckte han detta var något att an-

gifva för Tideman liksom den underdånighet prostfar visat mot kung Carl.»

»Men hvad hade väl detta att göra med all den olycka, som fribytarchefen ville draga öfver mig?»

»Jag sade ju Öllegård, att när man dagen i ända inte har något annat sällskap än sina egna tankar, så rinner en ett och annat i hågen, som man sedan lägger tillsammans, och derföre har jag kommit på den föreställningen, att Tideman fäst sin håg vid henne...»

»Nej, detta är inte tänkligt», ropade Öllegård.

»Men det är nog så... han har ju också språkat en hop tok med prostfar, som tillstod detta för mig, då jag i går häntydde på de misstankar jag fattat.»

»Hvarföre... hvarföre skulle han i så fall vilja förfölja mig?»

»När han märkte att prostfar tagit sitt förnuft till fånga samt börjat hålla med sin rättmätiga öfverhet, så kunde han nogsamst förstå, att man inte stort skulle akta på hans önskningar. Dertill sporde han ju att Öllegård språkat med konungen. Detta var som att tända eld på krut, kan jag förstå. Nu började han med sina förföljelser. Sanna mina ord, att han har sökt sätta eld på Ljungby slott, derföre att han velat hindra kungen att der ha sitt högqvarter, så att hon inte vidare skulle träffa tillsammans med honom. Jag vet nog, att detta är bara slarf och dumbeter, min tös, samt att det inte kan falla henne in att annat än i all ärbarhet...»

»Nej, var säker derom!» Öllegård slog sina armar om Kerstins hals samt snyftade på ett så våldsamt sätt, att den gamla tjenarinnan med en otålig rörelse drog sig undan.

»Hon behöfver inte kosta en tår på en sådan dumbet», sade hon på sitt tvära, hastiga sätt. »Om vi inte för den nidingens skull vore så godt som husvilla, så hade jag nog vaktat henne, utan att någon skulle få krökt så mycket som ett af hennes hufvudhår; men som det nu är stäldt får hon sjelf söka till att ta vara på sig...»

»Men allt detta är ju förfärligt!» snyftade Öllegård.

»Rör inte upp både himmel och jord, min tös!» inföll Kerstin, i det hon plötsligt kände sitt sinne vekna, och

smått förbryllad öfver den oro hon väckt hos flickan samt öfver det deltagande hon kände, fortfor hon: »Hade Öllegård varit hemma hos oss, skulle jag behållit allt detta för mig sjelf... men nu kunde jag det inte... jag fann ingen ro, hvarken natt eller dag, då jag tänkte på huru lätt en olycka kunde ske, om jag inte varskodde. Mitt råd är derföre, att så länge den karlen stryker omkring i dessa trakter, bör hon hålla sig undan. Öllegård förstår, huru angeläget det är att hon inte utsätter sig för att träffas af något elände. Nu har jag afbördat mig allt hvad som legat mig på sinnet.

»Att Öllegård har det godt och bra, märker jag nog», återtog Kerstin, som icke kunde värja sig ifrån att med en gillande blick betrakta detta unga ansigte, der tårarne lemnat samma spår som daggen på en blomma. »Hon har vuxit, tror jag, och är klädd som en höggreflig fröken... inbilla sig bara inte att hon ser för mer ut än annat folk. En ann' har också varit ung, hm... men att vara duglig i sitt arbete, detta är något som består ända in i sena ålderdomen, så vida Herren förlänar helsan... Men sitt nu inte der och se ut som om hon inte hörde på hvad jag säger. Någon skada är ju icke skedd, och vill Gud, så blir hon nog bevarad. 'Förliter eder uppå Herren', står det, och stäck inte så mycket som näsan utom dörren, förr än det välsignade fribytarbandet väl är bortjagadt.»

På detta sätt fortfor Kerstin ungefärligen att orda, medan Öllegård ömsom försjönk i tystnad, ömsom helt oförtänt började prata om något som kanske icke alltid var svar på det tal den gamla tjenarinnan stälde till henne, hvarpå denna dock icke aktade, medan hon intog en riklig förfriskning, som fru Coyet låtit ombesörja.

»Det var riktigt kärt att få se Kerstin», sade flickan smeksamt, då den gamla beredde sig att gå samt icke ville höra talas om att dröja öfver natten.

»Hvem skulle då sköta om prostfar eller koka hans välling i morgon bittida? Under ett par veckor har han inte varit riktigt kry. Rent ut sagdt så vantrifs han, men hoppas naturligtvis på bättre tider samt att kung Carl inte skall glömma honom.»

»Om han inte är frisk, så vill jag komma och se om honom», sade Öllegård med ett litet samvetsagg öfver att hon på sista tiden icke synnerligen haft sin far i tankarne.

»Det vore just att komma i ulfvagapet. Hvar enda bonde håller i hemlighet med snapphanarne, och Tideman är deras hjelte. Om det inte jemt gick utföre med danskarne, skulle man snart öppet få höra deras lof, hvilket man nu endast hviskar till hvarandra. Hon skulle bara hört i går, då man förnam att Helsingborgs fästning fallit i danskarnes händer, och detta till på köpet genom förräderi, säger man, öfver hvilket man skröt som om det varit en riktig mandat...»

»Nog ha vi sport detta ... här har likvisst varit en sådan oro för egen säkerhet, att vi knappast sansat något annat ... men att söta far skall vara krasslig...»

»Så blir han nog kry igen. Har jag inte på egen hand i öfver tio runda år sett honom till godo, och tror hon inte att jag framgent kan göra detta?» frågade Kerstin samt gjorde en sväng på sitt gamla hufvud, en rörelse som städse hos Öllegård injagat den största respekt samt nu icke heller förfelade sin verkan. »Stanna hon här i lugn, min tös, och tacka Gud för någorlunda säkert skydd. Inte för allt i världen ville jag nu ha henne hos oss. Visst är det kanske lite tomt efter henne, det nekar jag inte till, men man får inte fästa sig vid eget nöje, utan det som nödigt är. Vi skola hoppas, att man inte i evighet skall lefva här som turkar och hedningar ... nej, det måste bli annan ordning och skick här i landet!»

Och Kerstin hade rätt i detta sitt påstående, åtminstone hvad som angick denna trakt af Skåne, ty kung Carl hade icke väl förnummit den olycka som hotat Ljungby, förr än han sände Lübecker med trenne rotar knektar för att besätta sjelfva hufvudgården samt förlade här och der i nejden ett tillräckligt antal skyttar, så att Beltorp samt närgränsande byar skulle blifva skyddade från mord och brand.

»Detta är bra omtänksamt af kung Carl», sade fru Coyet; »han sörjer särskildt för vår trygghet.»

Vid dessa ord klappade liten Öllegårds hjerta fort, hennes kinder fingo rosens färg och hon kände sig helt lätt till sinnes. Carl hade haft omsorg om deras säkerhet, deruti låg för henne liksom en vänlig helsning — han hade tänkt på henne!

Liksom stiltje efter storm, smög sig efter oro och fruktan en känsla af lugn öfver befolkningen, och man vågade sig åter utom husknutarne igen. Längre än ut i den doftande trädgården vågade sig dock icke Öllegård.

Det hände då ofta i förstone, att hon vid något prasslande ljud flög upp lik en förskrämd fogel, fruktande att se en jägare med Nils Tidemans anletsdrag. Men då allt misstänkt folk omsider syntes hafva försvunnit, började Kerstins ord allt mera förlora sin uppskrämmande verkan, tills hela historien om fribytarchefens hämndlystnad föreföll henne som en elak dröm.

Hvilka härliga sommark dagar följde nu icke med brännande solsken och svalkande skuggor, med fogelqvitter och doftande blommor!

I sin medvetna lycka att vara älskad af den man hon allt ifrån första stunden af deras sammanträffande hade ansett sig tillhöra fann hon ett så rikt ämne till sällhet, att hon icke önskade sig något högre än att ostörd få tänka på honom. Hon förestälde sig då ständigt det ögonblick, då hon skulle få återse honom. Än såg hon honom i det stora gemaket på Beltorp, än mötte hon honom på ängen och än trädde han fram till henne från de hemlighetsfulla massorna af dagrar och skuggor långt borta i djupaste skogen. Än träffade hon honom omgifven af uppvaktande herrar i all sin konungsliga ståt, och hon var nöjd med att få en liten blick; än fans det endast susande träd omkring dem och himlens tindrande stjernor öfver deras hufvud, och hon hvilade i salig tystnad mot hans bröst.

Stackars lilla Öllegård! Hon hade en liflig själ och hon älskade varmt.

I sådana stunder hade hon icke ens en aflägsen tanke på att det fans sorg och saknad till i världen, der hon satt på bänken under körsbärsträdet, hvars blommor hon bedt honom skona och som nu blifvit glödaude frukter.

»Hur underbart, att han skulle fästa sin tanke vid mig!» Hon kunde aldrig nog ofta säga sig dessa ord, medan hon i ständig kretsgång genomlefde sina kärleksdrömmar. »Kan någon finnas så lycklig som jag?» Och trädet uppöfver henne skakade sakta sina grenar — nej, ingen!

TJUGUSJETTE KAPITLET.

»Öllegård har börjat blifva så tyst», sade fru Coyet; »hon saknar Valborg. Ett instängdt lif lämpar sig icke för ungdom.»

Till en liten omvexling började således fru Lykke och den unga flickan att göra en och annan fotvandring, ty det fans hemfrid och vägfrid, sedan konungens skyttar hade blifvit förlagda i bondgårdarne.

Der på orten och yda omkring hade man ofta rosat den fagerlockiga prestdottern. Man gick snart så långt, att man icke i mannaminne tyckte sig hafva sett huldare anletsdrag, och flickans små utflykter der i nejden föranledde garnisonens officerare att göra månget ströftåg med hopp om att få se en skymt af »skön Öllegård.»

Fru Lykke mistyckte icke, att hennes guddotter väckte ett visst uppseende. Det vore ju önskvärdt, om Öllegård genom sin skönhet skulle kunna tilldraga sig någon ung mans uppmärksamhet samt genom giftermål komma i en god och ansedd samhällsställning. Alla äktenskap skulle icke uteslutande medföra sorger, och med ett litet drömmande uttryck började hon att uppgöra små planer för Öllegårds kommande äktenskapliga sällhet — planer dem hon en gång för egen del hade uppgjort, men som hon sett tillintetgjorda; kanske skulle de nu gå i fullbordan. Med ett gillande småleende betraktade hon flickan, hvars gång var lätt och spänstig på den mjuka gräsmattan och hvars ansigte hade ljusnat vid åsynen af den lilla skogsdungen. Fru Lykke tillstod för sig sjelf, att den unga

flickans utseende var olik mängdens och att häruti låg måhända hennes största tjuvningsmakt. Det var något af blommans friskhet och solens guld i detta unga ansigte samt en värdighet i hennes rörelser, så att, hvilka anspråk än rang och rikdom kunna medföra, hon alltid skulle förstå att uppbära sin ställning.

Det låg en viss förströelse i dessa fru Lykkes tankar. De drogo den ädla damen bort från den längtan och oro som stundom grepo henne och föranledde henne ofta att småle full af glada aningar, liksom en mor då hon betraktar sin dotter och beräknar alla de fördelar lifvet en gång skola skänka henne.

På detta sätt vandrade de vid hvarandras sida och fördrefvo tiden än med alldagligt småprat, än försjunkande i mera intressanta tankar, eller ock sutto de vid något handarbete i trädgårdens löfsalar. Der kunde de sitta tysta hvar för sig. De enda ljud man då förnam voro insekternas surrande eller vindens sakta sus eller fallet från någon mogen sommarfrukt. I sådana stunder hade man svårt att föreställa sig att, midt i en fridfull natur, det kunde falla skapelsens herrar in att härjande draga fram öfver åkrar och fält, för att med konstrikt uttänkta mordvapen förfölja och söka tillintetgöra hvarandra. Men stundliga påminnelser härom kommo från krigsskådeplatsen, och till dessa lyssnade Öllegård med en uppmärksamhet och ett så lifligt deltagande, att fru Lykke småskrattande anmärkte, det ett ämne af en tapper krigare hade gått förloradt i den kära guddottern.

I dessa dagar kom underrättelse om att danska hufvudhären hade ryckt fram för att undsätta Kristianstad, men då vecka efter vecka förgick utan att ryktet förmälde det någon drabbning egt rum, så höjde flickan stolt sitt hufvud och förklarade, att efter drabbningarna vid Halmstad, Lund och Landskrona vågade danskarne icke ett fältslag emot Carl och den svenska hären.

Landets befolkning var emellertid i den största spänning. Skulle någon drabbning ske eller icke? Sådan var stundens fråga. När nu underrättelse kom, att den 4 augusti Kristianstads fästning fallit i svenskarnes händer, jublade deras anhängare och icke minst damerna på Beltorp.

Herrskapet Ridderschatz, som fortfarande att göra tillfälliga besök, infann sig genast hos fru Coyet och yttrade sitt stora välbehag öfver den vändning sakerna tagit.

»Danska besättningen har fått fritt aftåga», sade fru Coyet; »kung Carl är en ädelmodig fiende.»

»Men det kan vara ett litet fel att för väl tro en frigifven fiende», anmärkte herr Ridderschatz med ett förstulet småleende, »ty i de hemtågande danskarnes väg lär man se lågor af byar och herrgårdar lysa kring bygden.»

»Att kung Christian inte blyges för dylika nidingsdåd!» ropade fru Lykke.

»Han hade före fästningens dagtingande lemnat armén», inföll herr Ridderschatz, och med knapp möda tillbakahållande sitt leende fortfor han: »och har således icke någon egentlig del i om krigshären far fram som en landsplåga.»

»Mätte våra trakter ligga ur vägen för dem», sade fru Coyet i det hon andäktigt hoppknäppte sina händer.

Några dagar efter dessa märkliga underrättelser spordes, att den länge omtalade freden med Holland och Frankrike äntligen var avslutad jemte vapenhvilan med Sverige.

Från krigets färd hörde man vidare, att kung Christian låtit uppbränna halfva Lunds stad samt en mängd der omkring liggande bondhemman och herrgårdar. Längre fram på hösten förtäljde man vidare, att en dansk general hade gifvit snapphanarne befallning om att förhärja hela Malmöhus län.

Med dylika uppträden slutades danskarnes besök i Skåne, hvilket blifvit företaget af »medlidande med skåningarnes olyckliga tillstånd under svenska styrelsen».

Landskrona och det svaga Helsingborg voro de enda fästningar, som Christian egde kvar i Skåne. Detta var vinsten af trenne års ansträngande fälttåg.

Med inträffade händelser i öfriga europeiska förhållanden kunde man nu någorlunda förutse, att Skåne fortfarande skulle stanna i svenskarnes våld. De vredgade och hämdlystne danskarna uttömde sin vrede öfver en fredlig befolkning, och rån och mordbrand tecknade deras återtåg.

Carl XI hade emellertid firat en högtidlig tacksägelsefest med anledning af vunna framgångar. Då han i slut-

tet af september månad sporde att danskarne drogo sig till sitt land igen, fingo äfven de svenska trupperna gå i vinterhvila.

För Öllegård hade dagarne emellertid försvunnit under stilla drömmier. Hvarje afton hon gått till sängs och hvarje morgon hon stått upp, räknade hon efter de fördelar hennes landsmän vunnit — undrade hon hvilken stund hon väl skulle få återse kung Carl.

Höstblommorna hade vissnat härunder, vinterfrukten mognat, löfven gulnat. Dagarne tycktes henne försvinna med allt större och större långsamhet, men hon tviflade likväl icke på att upplefva sällheten af att få återse honom. Så länge kriget ännu icke var avslutadt, så länge det alltjemt var omöjligt att öfverflytta striderna till fiendligt land och så länge Ljungby herrgård ännu reste sina stolta tinnar, kunde ju Öllegård vara viss på, att den stund skulle komma, då hon åter finge dväljas i den älskades närhet.

Hon hoppades och hon väntade, och så randades ändtligen den dag, då man berättade att kung Carl hade anländt till det ståtliga herresätet för att der intaga sitt höggvarter.

TJUGUSJUNDE KAPITLET.

Några dagar härefter, då man på Beltorp en afton samlat sig kring den väldiga höstbrasan, inträdde helt oförmodadt kung Carl.

»Jag längtade riktigt hit och förestälde mig just att finna er samlade här», sade han glädtigt i det han tryckte fru Coyets hand samt utbad sig, att man icke för hans skull måtte göra några anstalter eller något omak, och frågade, om man skulle tillåta honom att äfven i vinter fortfarande få komma och gå, när sådant fölle sig lägligt för honom.

I kung Carls uppträdande der i familjen hade städse legat en viss förtrolighet, och de båda fruarna helsade honom välkommen med den största glädje och undersåttliga vördnad.

Öllegård, som vid Carls inträdande hade rest sig upp, stod orörlig qvar i den halfskumma vrå, der hon nyss förut tagit plats på en låg pall, hvilken hon vid ljudet af hans annalkande steg helt bestört skjutit åt sidan. Hon stod qvar med våldsamt klappande hjerta, med sammanknäppta händer, med öppna och skälfvande läppar. Huru ofta hade hon icke tänkt sig detta återseende, än i någon enslig stund, än då han varit omgifven af kunglig prakt, och nu — liksom de aldrig varit åtskilda — trädde han in och hon stod ansigte mot ansigte med den älskade. Detta återseende, som dag och natt sväfvat för henne under de sist förflutna månaderna, detta var då en verklighet, på hvilken hon så länge förberedt sig och som likväl gjorde henne andlös, nästan bestört.

Liksom med de andra damerna hade han några sekunder tryckt hennes händer mellan sina, under det en rodnad blossade upp på hennes nyss förut nästan dödsbleka kinder. Hennes ögonlock hade sänkt sig för hans blick, medan en blixst af oväntad sällhet flög öfver hennes ansigte och gjorde det strålande. Huru jublade hon icke i sitt hjerta. Hon försökte tala, försökte liksom de andra damerna säga en liten välkomsthelsning, men intet ljud kom öfver hennes darrande läppar.

Den sinnesrörelse, som hon icke hade kraft att dölja, märktes dock icke, ty sysselsatta med några tillredelser för konungens emottagande, hvilka, oaktadt hans tillsägelse, dock icke kunde uteblifva, gäfvo de båda fruarna icke akt på det helsningsutbyte som vexlades. Då nu Carl med en dröjande blick och ett litet leende vände sig ifrån Öllegård, sjönk hon ned på den pall hon skjutit åt sidan, glad att skuggorna gömde henne undan allas blickar. När vaxljusens sken snart derpå upplyste det stora gemaket, dröjde väl rodnaden qvar på hennes kinder, men hon hade någorlunda återvunnit sin sjelfbeherskning och tog plats vid bordet, der fru Coyet låtit framställa förfriskningar.

»Huru tänkte jag icke på er alla, när jag sporde den ödeläggelse som hotade Ljungby», sade han, hvarpå man började språka om dessa röfvareband, som, hvilka våldsamma medel man än begagnade, dock icke tycktes kunna utrotas.

Kerstins berättelse om Nils Tideman och det agg han hyste hade Öllegård hittills nästan helt och hållet glömt.

Nu stod den gamla historien åter lifligt för hennes själ. Huru kunde då denne fribytarechef ana att hon fäst sitt hjerta vid kung Carl? Hon rodnade vid denna tanke och bäfvade åter, liksom hade en obestämd fara sväfvat öfver hennes hufvud. Skulle hon alltjemt kunna undvika hans hämdlystnad, och skulle väl Carl inneslutas i dessa hans förföljelser?

»Jag skall väl snart få makt med dessa upprorsmakare», sade Carl med ett så bestämdt uttryck, att Öllegård under ett litet tryggadt småleende blickade upp till honom och med allt gladare sinne lyssnade på förespeglingen om en fred, den han med allvar sade sig arbeta på samt, om icke annat hjälpte, nog skulle förstå att tillvinga sig.

Härvid förde fru Lykke talet på Holland, ett land hvars förhållanden särskildt tycktes intressera henne, i synnerhet då Carl kom till att nämna van der Heerens namn.

»Han är visserligen icke med i beskickningen», sade Carl, »men lär ha ett visst inflytande hos kung Vilhelm... här gälde hans uppdrag egentligen att utverka några fördelar för holländska handeln. Endera dagen väntar jag honom till Ljungby.»

Fru Lykke blef en smula tankspridd. Hon hade ofta grubblat på den likhet hon funnit mellan sin make och herr van der Heeren. »Jag vet, att det är dårskap», tänkte hon, »men ändå...»

»Fröken Lützow saknas», sade konungen, i det han blickade sig omkring.

»Hon är hos en gammal anförvandt», skyndade fru Coyet att infalla, och rädd att det skulle vara obehagligt för Carl att erfara det denna anförvandt var bosatt i Danmark, fullföljde hon:

»Sedan hennes afresa ha vi icke sport till henne... hoppas likväl att hon lyckligt anländt till ort och ställe... det är ju vanskligt att sända budskap i dessa tider. Vi ha saknat henne ganska mycket, i synnerhet Öllegård, tror jag... ungdom behöfver jemnärligt sällskap... hela sommaren har hon gått här omkring och suckat», tillade den gamla damen leende.

Öfver konungens ansigte flög en lätt färgskiftning, och Öllegård vågade icke lyfta sina blickar.

»Sålledes har ni i sommar längtat efter jemnärligt sällskap?» Konungen vände sig till Öllegård. Det låg något på en gång mildt och varmt i de ögon han fäste på henne.

Full af förvirring böjde Öllegård sitt hufvud, utan att finna något svar.

»Mitt söta barn», sade fru Coyet en smula otåligt, då Carl en kort stund härefter aflägsnade sig. »Mitt söta barn, det går verkligen icke an att ni är så blyg... Om hans majestäd tackes hedra vårt hus med ett och annat besök, så kommer han här att icke finna någon trefnad. Vi gamla kunna nog hänga hufvudet, men hos ungdomen lider jag det icke. Tillsammans med oss kan ni ju vara riktigt glädlig, i synnerhet var ni det den första tiden ni kom hit... jag börjar riktigt tro att ni icke trifves.»

»Åh, nej, nej!» sade Öllegård, som aldrig sett fru Coyet så misslynt.

»Låt det nu vara godt», genmålde denna, kanske smått ångrande sin häftighet.

»Jag märkte nog», fortfor hon, »huru ni hela förliden vinter höll er undan; men då hade vi Valborg här, som med små muntra upptåg gjorde lifvet gladt, och kung Carl kan sannerligen behöfva någon förströelse. Jag har nu uppriktigt sagt hvad jag tänker och hoppas ni gör mig till viljes samt icke ständigt ser ut, som ni endast kunde säga ja och nej.»

Fru Coyet höll efter denna stund ett vaksamt öga på Öllegård. Vid kung Carls besök, som allt oftare inträffade, drog hon flickan in i samtalet, och småningom försvann den förvirring som hans närvaro ständigt hade framkallat, och med ett välkomstleende gick hon honom nu till mötes.

Vid brasan blef det snart rätt treffiga samqväm, der man språkade om nytt och gammalt och der konungen uppfångade mången blick från Öllegård som kom hans hjerta att klappa och der ett och annat ord vexlades med underförstådd betydelse för dem båda och som bekräftade den lycka de kände i hvarandras närhet.

En afton blef det i den lilla kretsen en större uppståndelse än vanligt, då kung Carl medförde i sitt sällskap så väl baron von Böhnen, hvilken sade sig oerhörddt hafva längtat att få göra sin uppvaktning, som holländaren van der Heeren, hvilken konungen som främling önskade införa i ett angenämt samqväm.

I samma stund fru Lykkes blickar fästes på herr van der Heerens resliga gestalt och hans mörka ögon dröjande och forskande träffade henne, gjorde hon en vacklande rörelse, men hemtande sig hastigt gick hon honom några steg till mötes. Fattande hennes iskalla händer höll han dem några sekunder, hvarpå hon med bleka kinder, och endast med svårighet hemtande andan, lät föra sig till en högkarmad stol, i hvilken hon mera sjönk ned än satte sig.

Borta vid brasan samtalades lifligt, der herr von Böhnen tagit plats bredvid Öllegård; men fru Coyet, som varsnat sin väninnas upprörda utseende, närmade sig henne, i det hon deltagande frågade efter hennes befinnande.

Fru Lykke skakade med ett svagt småleende sitt hufvud. »Låtsä inte om mig på en stund... jag hemtar mig snart.»

Men det gick dock icke så lätt öfver för fru Lykke att hemta sig. Hennes kinder hade alltjemt samma blekhet och hennes ögon beslöjades ofta af tårar. »Det är han... det måste vara han!» tänkte hon och kände härvid en jublande glädje i sitt hjerta.

»Herr van der Heeren påstår sig vara ungdomsbekant med fru Lykke... när han hörde att hon var i hans närhet samt vistades här, utbad han sig tillåtelse att få vara mig följaktig», sade konungen till fru Coyet.

»En ungdomsbekant?...

»De ha träffat hvarandra i Danmark... han lär ha rest mycket och dessutom haft många motgångar; men nu, sedan han ävägabragt icke allenast här, men också i Frank-

rike, fördelaktiga handelsförbindelser, har han fått en ganska förbättrad ställning.»

»Det är bestämdt en person som hos henne väckt en mängd sorgliga hägkomster», tänkte fru Coyet; »hon såg ju alldeles förstald ut... jag önskar han inte kommit hit... hon hänger allt för mycket vid det förgångna.»

Den värda damen hade dock som värdinna icke mycken tid öfrigt för att observera denne främling, som nu ganska ifrigt samtalade med fru Lykke.

»Förr än nu har det varit mig omöjligt att våga närma mig till dig, Öllegård», hviskade han. »Jag har haft otaliga motigheter och bekymmer... kan du förlåta mig alla de sorger jag drog ned öfver dig?» Van der Heerens manligt vackra ansigte, öfver hvilket åren skonsamt farit fram, lutade sig härvid ned mot fru Lykke, som alltjemt blek och nästan andlös lyssnade på honom.

»Är detta icke en dröm?» frågade hon sig sjelf.

»Huru mycket har jag icke tänkt på dig och alla de oförrätter du fått lida!» fortfor han. »Min ungdoms dårskap var stor... större än den kan ursäktas; men den fick sitt straff... det största straffet var att lefva skild från dig.»

Han tystnade några sekunder, hvarpå han lifligt återtog: »Först i afskedets stund lärde jag känna ditt värde... din mildhet... din förlåtande godhet... Skall du nu icke vända dig från mig... icke stöta bort den ångrande... skall jag kunna återvinna ditt förtroende?...»

Fru Lykke svarade ej, och medan hans ord liksom lyfte en tung börda från hennes bröst, blickade hon på honom med ett spörjande uttryck. »Kommer detta tal från hans hjerta?» tänkte hon.

»Jag kan nu motse en tryggad framtid... något som icke är för tidigt vid mina år», tillade han med ett litet återfall i den något gäckande ton, som fordom tillhört hans natur och hvilken tid och omständigheter icke helt och hållet kunnat slipa bort. »Den dåraktige Cay Lykke fins emellertid icke mera... han har dukat under i främmande land... förgåtts i elände... Cay van der Heeren har uppträdt i hans ställe... visserligen endast en uppkomling, men som vet att försvara den plats han genom sträfsamt

arbete förstått att intaga.» Härvid höjde han sitt hufvud och såg lika stolt och käck ut som i forna dagar.

»Någon rikedom eger jag icke», fortfor han; »danska statskassan var nog artig att hålla till godo med den... men jag har tillräckliga inkomster och en aktad samhällsställning. Säg, Öllegård, vill du dela den anspråkslösa lott jag har att bjuda? Kan du lemna de vänner du här eger?»

»Ångerfull är jag», återtog han samt lutade sig ännu närmare intill henne, »ångerfull... men jag hör ej till dem som oupphörligt bära syndabekännelsen på tungan... den ligger djupt i mitt hjerta, och mitt handlingssätt mot dig skall visa, att jag har allvarligt uppsåt till bättring... Öllegård, har du mod att öfva barmhertighet?»

Öfver fru Lykkes bleka ansigte hade småningom ett skimmer af ungdom spirat upp, hennes ögon hade fått en eldig glans, hennes läppar purpurfärg och handen var varm som hon nu räckte honom med ett uttryck af tillit. »Jag tror på dig!» hviskade hon.

Att det icke uteslutande måtte hafva varit sorgliga hägkomster, som den vackre och artige holländaren hade väckt hos fru Lykke, fann snart fru Coyet, ty på länge hade hon icke sett sin väninna så leende och strålände som denna afton. När derföre van der Heeren utbad sig äran att få förnya sitt besök, gaf den gamla damen med största nöje tillåtelse härtill.

Fru Coyet syntes emellertid mindre belåten, då gästerna hade aflägsnat sig och fru Lykke följt henne till hennes sängkammare, der de båda hade ett långt samtal, ty den gamla damen skakade derunder gång på gång missbilligande sitt hufvud. Derpå måste hon intaga en stark dosis hjertstyrkande medel, utan att dock synas komma i tillräcklig sinnesjemvigt.

Redan följande dagen infann sig emellertid van der Heeren. Fru Coyet började då känna sig någorlunda lugnad, ty hon måste tillstå att han var en ovanligt älskvärd man samt kände till och med en viss benägenhet att förlåta hans ungdomsdårskap.

»Men jag hade tänkt, att ni aldrig skulle lemna mig, Öllegård», och den gamla damen smålog mellan en

och annan tåreflod; »tänkt att ni skulle stanna här intill min död... att edra kära händer skulle sluta till mina ögon. Det blir så svårt att vänja mig af med den tanken. Men er lycka framför allt... ingen känner bättre än jag huru bittert ni grämt er öfver er ofrivilliga skilsmessa...»

»Ja, det vet Gud!» suckade Öllegård Lykke. »Vårt återseende förefaller mig ännu som en dröm...» och med ett litet småleende vände hon sig till den man, hon så ömt och troget hade älskat och som nu tagit plats vid hennes sida, sedan han på en liten stund lemnat de båda damerna, för att fru Coyet måtte kunna hinna lugna sig.

»Men tänk hvilken uppståndelse det skall bli bland vänner och bekanta, när ni lemnar landet, Öllegård!... Hvad folk skall få mycket att prata, när det spörjes att ni blifvit försonad med er man och nu följer honom...»

»Nej, högvälborna fru friherrinna, vår försoning blir icke ämne för något sqvaller! Cay Lykke har länge sedan slutat sin olyckliga bana», sade van der Heeren, i det han med ett litet småleende hade fattat sin hustrus hand. »Öllegård är icke den som gerna väcker ett obehagligt uppseende, och hvad mig sjelf beträffar, önskar jag så litet som möjligt fästa gamla landsmäns uppmärksamhet på min person. Öllegård företager helt enkelt en utländsk resa. Deri finnes ju egentligen icke något anmärkningsvärdt, och om hon sedan stannar borta...»

»Så glömmes jag snart!» inföll fru Öllegård.

Fru Coyet skakade på hufvudet nekande, men kände sig nöjd, att den kära väninnans förhållanden icke skulle komma i hvar mans mun.

»Liten Öllegård måste jag likvisst delgifva min glädje», sade fru Lykke, som vid guddotterns inträdande slöt henne i sin famn.

»Er aning, käraste gudmor, var således icke ogrundad», hviskade flickan, hvarpå fru Lykke berättade om hemfärden från Ljungby samt att hon nogsamnt känt igen sin man, fastän hon icke vågat tro sina ögon.

»Och jag, som artigt red ur vägen för damerna!... Om jag hade vetat?... Men jag hade dock icke kunnat söka dig förr än nu, ty jag måste ögonblickligen bort igen...»

»Det var en lusttur vi företagit, som slutade med ett litet missöde... Valborg Lützow blef sjuk just då vi skulle begifva oss på hemvägen... hade du stannat något på Ljungby, Cay, så hade du naturligtvis träffat henne...»

»Valborg Lützow?...»

»Du kan aldrig tro, huru lycklig jag kände mig då jag för omkring ett år sedan fick ditt bref!... Jag skulle önskat Valborg varit här för att säga dig, huru vänligt jag för din skull omhuldat henne. Jag hoppas emellertid, att hon lyckligt och väl anländt till Ulrika Lützow... vi ha märkvärdigt nog icke haft den ringaste underättelse...»

»Var det till min grand'tante, gamla fröken Ulrika Lützow, hon har färdats, så förvånar det mig sannerligen icke... ty hon är död för öfver två år tillbaka.»

»Död!» ropade damerna om hvarandra.

»För resten är det snart fyra år sedan jag hade tillfälle att sända dig några underrättelser, käraste Ölle-gård... jag skref då, att du antagligen aldrig mera skulle höra utaf mig, eller att min ställning så betydligt hade förbättrats, att...»

»Detta gjorde också, att jag ständigt väntade på dessa glada nyheter, och tänkte, att det bref du sände med Valborg kunde betraktas som ett indirekt förkunnande om...»

»Bref med Valborg», afbröt herr van der Heeren, »något sådant har jag ej afsändt... har för resten aldrig hört talas om någon Valborg Lützow.»

»Och icke särskildt uppdragit åt mig att för din skull protegera henne?»

Herr van der Heeren skakade nekande sitt hufvud och det gjorde samtliga damerna också — men detta var af förundran.

»Hur i all verlden hänger den här saken tillsammans!» sade fru Coyet, hvarpå man halfhögt började föra ett lifligt samtal. Det ena ordet tog det andra och så följde anmärkninga och upplyningar, tills man kom sanningen hardt nära och hviskade till hvarandra, att hela Valborg Lützows uppträdande och försvinnande på ett eller annat sätt hade blifvit föranstaltadt af danskarne.

»Tänk om flickan var en spion!» sade fru Coyet.

»Det var inte utan att jag emellanåt hyste ett visst miss-

troende till henne... antag att kung Carl skulle få reda på att vi här i huset...»

Den gamla damen kunde icke tala till punkt. Allt sedan gårdagen hade hon varit utsatt för sinnesoro. Maktlös, nästan tillintetgjord sjönk hon ned mot den högkarmade soffans ryggstöd, der herr van der Heeren lade några lösa dynor under hennes hufvud.

»Flickan är nu borta», sade han tröstande.

»Men här på stället», inföll fru Coyet, »i kung Carls omedelbara närhet, var det lätt nog att taga reda på saker och förhållanden...»

»Och huru förstod hon sig icke på att utforska kungens åsichter», tillade Öllegård Nissenius; »jag trodde nästan, att hon var särdeles intagen af hans person.»

»Att det skulle vara jag som förde henne hit!» ropade fru Lykke. »Huru kunde jag vara så lättrogen? Men då brevet bar ditt sigill och din handstil, Cay... du skall sjelf få döma.»

»Att något viktigt ändamål har legat till grund för denna förfalskning», sade fru Coyet, »derpå tviflar jag icke. Jag blyges storligen öfver att ha sammanfört denna flicka med konungen!»

Först efter mycket talande hit och dit kände damerna sig någorlunda lugnade. De öfvervägde hvar ord som blifvit sagdt och fuuno icke något yttrande vara så anmärkningsvärdt, att det kunde skada svenskarnes sak. Det hade emellertid fallit liksom en liten droppe malört i den sällhetsbägare fru Öllegård Lykke ansåg sig tömma genom återföreningen med sin make, och hon skakade gång på gång sitt vackra hufvud.

»Jag önskar», sade hon, »att Valborg varit här vid din ankomst, Cay, så att hon fått stå till svars för sitt handlingssätt.»

»Men jag är sannerligen nöjd att hon undkommit», svarade han leende. »Jag hyser icke någon åtrå att för danska styrelsen utpeka min närvarande vistelseort eller ge anvisning på det hem jag lyckats skapa.»

Öllegård Lykke smålog. Hon var icke alls obenägen att låta sina tankar sväfvä bort från det obehagliga ämnet. Kort härefter var hon fördjupad i ett halfhögt samtal med

herr Cay, hvars rörelser och hållning uttryckte en lugn värdighet, som ingaf förtroende.

»Jag litar fullkomligt på dina löften», viskade nu fru Ölegård. »Ungdomens dårskapstid är förbi ... förbi för oss båda ...»

»Någon dårskapstid har du aldrig egt och hvad ungdom beträffar, eger du den ännu ...»

»Du är dig då alltid lik, Cay, och har stora anlag för att prata tok», sade hon leende, ty uppriktigt sagdt, voro hans ord henne ganska behagliga. »Men låt oss nu allvarligt öfverlägga om bästa sättet, huru jag så obemärkt som möjligt må kunna följa dig.»

Medan de båda makarne rådslogo härom samt öfverenskommo, att färden nog kunde företagas, fastän det lidit långt ut på senhösten, satt Ölegård Nissenius på en pall vid fru Coyets fötter.

»Låt oss hädanefter undvika att nämna Valborgs namn», sade den gamla damen, som i denna stund icke hade tankar för något annat än den intrig, man varit nog djerf att spela under hennes tak. »Men låt oss hoppas, att hon funnit mitt hem mindre lämpligt för ett spioneri.»

»Ja, Gud gifve!»

»Nu bli vi båda snart ensamma här, liten Ölegård!» Och den gamla damen strök smekande flickans glänsande hår. »Mätte ni icke också längta efter att snart komma bort!»

»Åh, nej, nej!» sade Ölegård lifigt, i det en rosensky flög öfver hennes ansigte. »Jag längtar icke efter någon ändring ... icke det ringaste!»

TJUGUÅTTONDE KAPITLET.

»Vår tid utmärker sig i högsta grad för dunkla miss-tankar, hemliga anläggningar och kringflygande rykten ... icke särdeles hedrande tecken», sade Johan Gyllenstjerna.

En ironisk blick från hans djupt liggande, mörka ögon sköt härvid bort till kung Carl, som å sin sida med forskande uttryck betraktade gunstlingen, hvilken, tillbakalutad i en länstol, med ett litet småleende fortfor: »För min del är jag icke ovan vid att bli skeft bedömd. Det är icke första gången man anlagat mig för stämplingar mot ers majestät, i afsigt att sjelf vilja tillvälla mig högsta makten, och nu . . .»

»Påstår man, att en sammansvärjning är å bane, för hvilken ni, herr riksråd, samt er bror, Göran, sägas stå i spetsen», inföll Carl lifigt. »Man påstår att I trakten efter mitt lif.»

»Det är ett påstående som jag hört i flera års tid och — ändå lefver ers majestät.»

»Ja, ni har rätt, Gyllenstjerna! Hela angifvelsen är endast löst sqvaller.»

»Som är satt i gång af en däre — bättre kan jag ej kalla Banér — och vidare kringsspridt af en käring, representerad af rikskansleren de la Gardie.»

Carls ansigte hade klarnat upp i ett leende.

»Så länge man höll sig till löst prat, hvilket förstulet hviskades man och man emellan, ansåg jag icke nödigt att vidare taga notis derom. Rådet är dock nu inblandadt i saken. Jag fordrar derföre en sträng undersökning, så att det må bli uppdagadt hvad som kan ligga till grund för denna beskyllning, och att jag får reda på hvad man behagar lägga mig till last.»

»De stora prof ni visat på er trohet, herr riksråd, göra en undersökning öfverflödigt.»

»Ers majestäts förtroende har jag förtjent», genmålde Gyllenstjerna, i det han höjde sitt mörka hufvud; »men en offentlig anklagelse måste offentligen behandlas.»

»Kanske detta är bäst», svarade konungen dröjande.

»Det är oundvikligt», inföll Gyllenstjerna, »så vida man ej skall antaga, att jag fruktat ett offentligt framdragande så väl af mina yttranden som mina handlingar.»

De båda männen sutto några sekunder stillatigande framför hvarandra. Det klara dagsljuset föll öfver Gyllenstjernas ansigte, öfver hvilket spelade ett hänfullt uttryck.

»Man missunnar mig ert majestäts guust. Detta är grundorsaken till all förföljelse...»

»Då kommer den aldrig att upphöra, ty jag hoppas städse få draga nytta af edra råd samt i utbyte skänka er välförtjent aktning.»

Gyllenstjerna böjde vördsamt sitt hufvud. Det gäckande uttrycket kring munnen var borta och han frågade: »Tillåter ert majestät mig några ögonblick att tala om det förgångna? ... Äfven med fara att mina ord skola vara misshagliga, hoppas jag ert majestät icke skall vredgas!»

»Om jag har rätt att vredgas ... vill jag låta nåd gå för rätt», tillade konungen leende.

»Vid en laglig undersökning kommer man att framdraga mycket smått och godt, som jag kan hafva yttrat», återtog Gyllenstjerna. »På det att ert majestät må kunna döma hvad som kan vara grundadt eller ej, är det nödigt att jag går en fem, sex år tillbaka i tiden.»

Gyllenstjerna tycktes eftersinna sig några ögonblick. Kanske var det icke någon lätt sak för honom att komma till klarhet med detta föregångna och sig sjelf.

»Då ert majestät uppsteg på tronen», började han, något mera långsamt kanhända än hvad han eljest brukade tala, »kunde fäderneslandets styrelse icke annat än väcka min ovilja. Ert majestät visade sig endast ega smak för jagter och soldatöfningar. Styrelsen var lemnad åt de la Gardie, som tillbringade sin mesta tid på sina landtegendomar i nöjen och overksamhet. Den af ert majestät förtrodda makten skötte rikskansleren på så sätt, att den obetingadt öfverläts åt hans gunstlingar, som på det skamligaste vis riktade sig sjelfva, medan fäderneslandet utarmades och störtades i ett onödigt krig, som redan i början visade sig olycksdigert för vårt land. Under dylika förhållanden yttrade jag då en gång, att fastän Gud förlänar konungakrona åt en person, ger han dock icke alltid motsvarande förstånd.»

Öfver Carls ansigte hade en skarp rodnad sprungit upp och hans ögon lågade. Sanningen var honom synbarligen högst misshaglig.

»Till följd af detta mitt yttrande», fortfor Gyllenstjerna lugnt, »har man skylt mig för att ha sagt, det en konung genom äre- och krigslystnad kan förorsaka stor omkostnad och mycken blodsutgjutelse, och desslikes genom enväldigt tyranni förtrycka folket. Man påstår mig ha sagt, att kungamakten vore öfverflödlig och allt för dyr ... att man ej behöfde med tunga utlagor underhålla ett öfverdådigt och praktfullt hof, ty landet kunde styras för vida bättre köp. Till sist har man försäkrat, att jag sökt locka ers majestät till vådliga och halsbrytande företag, i afsigt att förkorta ers majestäts lif, på det att ett republikanskt styrelsesätt måtte kunna införas.»

Den unge konungen satt nästan andlös. Hans ögon följde hvarje vexling i Gyllenstjernas ansigte. Det hänfulla uttryck, hvarmed denne man så ofta blickade sig omkring, var helt och hållet borta. Det låg allvar i hans röst, uppriktighet i hans blick. Detta hindrade dock icke Carl från att fråga sig sjelf, om väl någon sanning kunde ligga till grund för dessa yttranden?

Mer än en gång hade Carl hört häntydningar på, att man ansåg Gyllenstjerna för en bland de falskaste menniskor under solen, att hela hans väsende var en så besynnerlig blandning af lögn och uppriktighet, att ett säkert omdöme om hans person nästan blef en omöjlighet.

Carl hade stött hufvudet eftertänksamt mot handen, medan han sökte få klart för sig hvad han egentligen borde tro eller icke.

Kanske läste Gyllenstjerna dessa konungens tankar, ty med ett gäckande leende återtog han:

»Det nya styrelsesättet skulle vara ett adelsvälde, för hvilket jag skulle stå i spetsen. Jag skulle just vilja se», fortfor han efter en liten paus, »jag skulle vilja se, huru långt jag i slikt fall skulle hinna med förfäktandet af mina grundsatser: grefveståndets nedbrytande och reduktionen!»

Ett häftigt skrattanfall skakade Gyllenstjernas gigantiska kropp och kom konungen nästan att småle. »Det vore som att råka in i ett getingbo. ... Huru har jag icke redan inom riddarhuset och rådet förgäfves kämpat för att åvägbringa nödiga reformer. Under ers majestäts hägn är det likväl nu afgjordt, att finanserna skola återställas,

och kan grefveståndet icke tillintetgöras ... nåväl, ers majestät! låt det då bli en grefve i hvar vrå! ... Vårdigheten förringas derigenom ... kan knappast mera bli betraktad som en utmärkelse och dertill, med oinskränkt välde för ers majestät, är det snart slut med högadelns öfvermod och öfvermakt ... dess skriande anspråk skola då icke längre undantränga den sanna förtjensten!»

Carl gjorde en bifallande rörelse.

»Jag tillstår, att jag till en början underkände ers majestäts förmåga som regent ... må detta misstag vara mig förlåtet! ... Förmågan har visat sig vara storartad.

»Under förmyndareregeringen hade jag rik erfarenhet om det omöjliga i att genomdrifva nödiga reformer. Om styrelsen således skulle återfalla under adelsvälde, månne jag då i slikt fall bättre än förr torde lyckas i genomdrifvandet af mina önskingar?

»Har jag bland adeln förskaffat mig betydande och inflytelserika vänner?» fortfor han leende.

»Tvärtom, tror jag», inföll konungen. »Jag fruktar, att ni stött er så väl med det ena som det andra partiet.»

»Skulle jag väl gjort detta, derest jag eftersträfvat att vinna personlig storhet? ...»

Gyllenstjerna betraktade Carl med en skarp blick. Medan han talade, tycktes det göra honom ett allt större nöje i att framkasta spörsmål, hvilkas besvarande ovilkorligen måste fria honom från gjorda anklagelser.

»Skulle jag väl ett enda ögonblick», fortfor han, »kunnat hysa den tanken, att jag, ensam i en allmän upplösning, omgifven af yttre och inre fiender, kunde få mera betydighet än under en segrande och kraftfull konungs regering? — en konung som omfattat mig med sin nåd.

»På alla sidor omgifven af hat och afund, eger jag icke annat stöd än det enda jag sökt — min konungs förtroende.

»Nej, jag önskar i sanning icke någon regementsförändring!»

Carl smålog. De skäl Gyllenstjerna anfört som bevis för sin trohet voro allt för talande för att längre betviflas. Må vara att dessa skäl på sätt och vis buro en egoistisk anstrykning, så förlänades de kanske just der-

igenom sanningens prägel. Och dertill lika visst som Gyllenstjerna nu var konungen uppriktigt tillgifven, skulle han varit en farlig motståndare, derest han i Carl icke funnit en dugtig regent.

Han hade icke gjort sig någon synnerlig möda att dölja detta, hvilket i ännu högre grad befäste konungens tillit, och han svarade utan betänkande:

»Hvilka skäl man än skall framdraga som bevis på er trolöshet, herr riksråd, vet jag hvad jag efter detta orubbligt skall hålla mig till. Må vara att ni ansett er hafva haft skäl att fälla ett och annat skarpt yttrande rörande den stora oerfarenhet, hvarmed jag började min regering, så ha omständigheterna nu lärt oss att pröfva hvarandras duglighet, lärt oss att uppskatta den samt finna att vi behöfva hvarandra.»

»Med bibehållandet af ers majestäts goda tanke», inföll Gyllenstjerna lifligt, »må nu hofrätten börja att ta i tu med sina bevisningar!»

»Efter ni så önskar, herr riksråd, vill jag ge befallning, att målet ofördröjligen må handläggas.»

»Det skall bli intressant att se, huru denna sqvallerhistoria skall arta sig», sade Gyllenstjerna, sedan konungen uppsatt en skriftlig order. »Emellertid behagar man göra mig ännu en beskyllning ... på sätt och vis lär jag hålla ers majestät inspärrad.»

Det var kanske till denna punkt Gyllenstjerna egentligen ville komma, då han börjat tala om de rykten som voro i omlopp. Han ville kanske reta upp konungen, för att förmå honom fälla några ord om, att han icke vore den som lät sig behandlas huru som helst. Derpå kunde möjligtvis följa ett utbrott af Carls häftiga lynne, som kunde föranleda honom att bevisa det han vore fri som fogeln i luften samt kunde draga bort hvart helst det föll honom in. Carl tycktes dock taga saken lugnt och han upprepade likgiltigt: »Inspärrad?»

»Om icke just precis», genmälde Gyllenstjerna med ett retsamt leende, »om icke precis, så hardt nära. För den skull har jag flera gånger sökt öfvertala ers majestät att välja ett annat högqvarter än här på Ljungby.»

»Men jag trifs på detta ställe.» En lätt rodnad flög öfver konungens ansigte, och han vände sig hastigt bort.

Gyllenstjernas spejande blickar följde hans rörelser och det var med något hopdragna ögonbryn som han fortfor: »Men gården ligger alldeles för mycket afsides . . . derigenom bli viktiga underrättelser försenade. Dessutom säger man, att ingen kan komma hit eller stanna här utan min vetskap . . . jag hindrar betydande personer att få företräde och undanhåller ers majestät viktiga upplysningar . . .»

»Om ni hindrar mig från att ständigt besväras af uppvaktningar, herr riksråd, är jag er stor tack skyldig», svarade konungen leende. »Viktiga upplysningar vet jag ni icke undanhåller.»

»Jag lär endast visa sådant folk tillbaka, hvilket kan lemna ofördelaktiga vitsord om mitt handlingssätt. Om ers majestät derföre beslöte sig för att välja en mindre enslig plats . . . med lättare samfärdsel och en liffigare omgifning . . . någon af våra städer till exempel . . .»

»Hvad jag bör tro om alla beskyllningar mot er, herr riksråd, dermed hafva vi ju kommit på det klarar, inföll konungen med synbar otålighet och höjd röst. »Låt det nu vara nog!»

Carl vände gunstlingen temligen onådigt ryggen, och Gyllenstjerna aflägsnade sig mumlande några svordomar mellan tänderna samt med ett riktigt åskmoln öfver pannan.

I detta mindre älskvärda lynne begaf han sig till von Böhnen, som sedan ett par dagar varit sängliggande sjuk i en svår förkylning.

»Ni här, herr riksråd», sade den unge mannen ange-nämt öfverraskad af den vederfarna ära som låg i detta besök.

»Inte en tumsbredd får jag kungen bort från detta förbannade Ljunghy!» ropade Gyllenstjerna, i det han tungt sjönk ned på en invid sängen stående stol. »Så fort jag vidrör detta ämne, är det precis, som om jag skulle sticka ut ögonen på honom.»

»Granskapet är farligt nog», inföll von Böhnen. »Han visar den vackra Öllegård den största uppmärksamhet och en ohejdad beundran.»

»Som skall störta honom i förderf, derest det får fortfara», sade Gyllenstjerna lifligt. »Med hans egensinniga lynne, hans halsstarrighet är lätt att förutse hvart-hän en dylik dårskap kan föra honom. Endast med att häntyda på att han bör lemna orten, befarade jag nyss att falla i onåd. Men jag kan icke med lugn åse det elände han kommer att draga öfver sig sjelf och landet!»

Gyllenstjernas ögon lågade, hans läppar skälfdde af harm, och höjande sitt hufvud tillade han trotsigt: »Jag är likväl icke den man, som så lätt ger vika!»

»Då han icke vill lemna henne, är det hon som måste göra det!» fortfor Gyllenstjerna. »Den plan, om hvilken jag så ofta talat med er, måste nu verkställas. Res ögonblickligen ned till Malmö, von Böhnen, och tala med er syster . . . det finnes icke någon annan utväg än att hastigt och lustigt gifta bort flickan!»

»Så fort jag blir så pass återställd, att jag kan företaga denna resa . . .»

»Alla djeflars djefvull!» ropade Gyllenstjerna, som vid detta hinder förlorade tålmodet. »Saken måste skyndsamt bedrifvas . . . detta är hufvudvilkoret för att lyckas. En vacker dag faller det kanske eljest den der tjurskal-len in att fästa alla sina tankar och hela sin håg vid det der kjorteltyget. Det artar sig ju på det viset . . . Carl har dock viktigare värf att sköta än att bete sig som en fantast . . . vi ha haft nog af en Katarina Månsdotter!»

Gyllenstjerna lät härvid den knutna handen tungt falla mot det massiva nattduksbordet, hvars fogningar brakade, och den på marmorskifvan ställda bågaren med sin kylande dryck for till golfvet, stänkande öfver säng och patient en starkt doftande, aromatisk vätska.

Den unge mannen låg så tyst och stilla, som om han varit en förskrämd råtta.

»Man kan bli ursinnig», återtog riksrådet, som hastigt kände sig något lugnad, och då han nu reste sig upp, smålog han nästan. »Krya nu på er, von Böhnen», tillade han. »Anstalter måste naturligtvis göras för att hindra vidare dumheter. Jag litar på er medverkan . . . med första måste ni ge er å stad. I morgon eller öfver-

morgon . . . hvasa? Längre tid ger jag er icke för att bli återställd.»

Med ett litet kort skratt var han borta, och von Böhnen låg der helt förbryllad samt fann, att ett sjukbesök af herr riksrådet kunde vara mindre behagligt än han i förstone hade föreställt sig.

TJUGUNIONDE KAPITLET.

I dessa tider af inre och yttre oro sysselsatte man sig just icke i granngårdarne med sin nästas små enskilda förhållanden. De stora allmänna tilldragelserna trängde vanligtvis dagens små händelser i bakgrunden.

Hvad fru Lykke särskildt angick, hade hon länge sedan upphört att vara en personlighet, som väckte något djupare intresse. Förlusten af hennes rikedom liksom hennes olyckliga äktenskap voro samtalsämnen, hvilka länge sedan förlorat nyhetens behag. Dertill var hon hvarken tillräckligt ung eller tillräckligt skön för att i dessa afseenden påkalla uppmärksamhet.

Hennes afresa från Beltorp till en eller annan utrikes ort försiggick således utan synnerligt uppseende. Släktingar och intima vänner voro vana att veta henne vistas sin mesta tid hos den ålderstigna fru Coyet, som allt ifrån fru Lykkes ungdomstid omfattat henne med moderlig tillgifvenhet. Då hon nu lemnade Beltorp, som man sade, för att på obestämd tid vistas hos några af sin mans släktingar, vexlade man häröfver icke många ord. För hvem som helst, hvilken under nuvarande olyckliga omständigheter kunde lemna riket, var ju detta så önskvärdt, att det på intet sätt väckte någon undran. Hade man åter igen haft någon aning om verkliga förhållandet, skulle mau säkerligen haft mycket att språka om. Cay Lykkes förgångna äfventyr voro af den beskaffenhet, att de icke lätt glömdes. För resten hörde ju dessa till de stora of-

fentliga händelserna, och ehuru länge sedan utagerade, skulle de med förnyad fart kommit i hvar mans mun. Man skulle profeterat idel olyckor och minst sagt, att fru Lykke vore därhusmessig, som lemnat ett godt hem för att gå idel okända öden till mötes.

Förhelligandet af de båda makarnes återförening var enda sättet att undvika ett obehagligt uppseende. Detta blef nu fru Coyets uppgift, och hon indrogs härigenom i ett litet äfventyr, hvilket hade en viss förströende verkan.

Emellertid, efter att riktigt hafva gråtit ut hos fru Gertrud och Öllegård, som med verkliga tårefloder besvarade detta sorguebrott, anträdde fru Lykke en ruskig novembermorgon den långa färden. Med oförändradt hopp om kommande dagars lycka begaf hon sig å stad, hvar-efter fru Coyet beredde sig att riktigt i ro sakna den kära väninnan.

Till följd häraf satt den gamla damen ofta tillsammans med Öllegård framför skymningsbrasan och undrade, om hon väl någonsin skulle få underrättelser från den bortfarna eller om hon skulle få upplefva glädjen af ett återseende. Den unga flickan smög sig smekande intill henne, medan fru Coyet for med handen öfver den rika yppigheten af hennes vågiga hår. Den gamla damen skänkte då ofta en beundrande blick åt detta fina, blomstrande ansigte, hvars panna, enligt tidens bruk, lätt var skuggad af några korta lockar, som föllo ned lik en guldfärgad slöja och gäfvö åt de mörka ögonen en höjd glans. Och medan skymningen smög sig allt tätare öfver jorden och stjerna efter stjerna blänkta fram på himlen, språkade de om en förgången tid och om kommande dagar.

Väl hände det ofta att Öllegård med ett tankspridd uttryck lyssnade utåt samt spratt till vid något oväntadt buller, i det hon undrade om det icke var ljudet af hästhofvar hon hörde, hvilka i jemn takt slogo mot den frusna marken. Hennes tankars föremål sprängde då kanske också fram genom uppkörsallén, der hvarje träd aftecknade sig tydligt mot den snöhöljda marken och der ett svagt ljussken glindrade honom till mötes från boningshuset. I samma stund dök upp för honom bilden af en

fin gestalt, omfluten af guldnistrande hår, och ett välbekant gemak trädde vänligt fram för hans minne. Han visste hvar han skulle finna henne i denna stund och ett leende af tillfredsställelse och lycka gled öfver hans ansigte. Hans ögon logo ännu, der han nu trädde in i detta hem, hvilket nyss liksom hade vinkat honom, och då den behagliga flickgestalten, öfver hvilken brasan kastade ett obestämmt sken, nu skyndade honom till mötes, utbytte de båda en lätt handtryckning, medan fru Coyet fröjdade sig i hjertat öfver att Öllegård höfviskt och utan tafatthet nu förstod att helsa kung Carl.

»Det gläder mig, att ers majestäts tackes finna sig i vår ensamhet», sade fru Coyet ofta. »Muntrare samqväm ha vi haft att bjuda på, innan fru Lykke begaf sig härifrån», tillade hon med en undertryckt suck. Hon vaktade sig dervid noga att nämna Valborgs namn och var nöjd i sin själ, att kung Carl icke vidare efterfrågade den unga flickan, hvares uppträdande i hennes hem hade förorsakat så mycken oro.

Ibland hände det, att herrskapet Ridderschatz med sin närvaro ökade det lilla sällskapet.

Det är sant, att samtalet vid dessa tillfällen kanske flöt ledigare än när Öllegård och fru Coyet utgjorde kungens enda sällskap, men Carls ansigte var på långt när icke så glädtigt som i de mera förtroliga stunderna vid härden.

Ett par gånger, då fru Coyet varit sjuk, hade hon sändt bud till fru Ridderschatz, på det att den värda damen måtte göra les honneurs vid hennes bord samt att man icke skulle kunna anmärka som opassande att man tillät de båda unga uteslutande sällskapa med hvarandra. Vid sådana tillfällen flög den lilla evigt brunklädda damen så lätt omkring som en fjäder och utvecklade det »öfverallt och ingenstädes», hvilket låg i hennes natur. På detta sätt utdelade hon sina befallningar till tjänstfolket, utan att släppa de båda unga ur sigte, samt var ett så ypperligt ämne till en duenna, att icke ett halft ord eller en handtryckning kunde vexlas, som ej höll sig inom området af det passande. Att Carl kände sig en smula besvärad, är nog möjligt, ty det kunde vid sådana tillfällen dröja

ett par dagar, innan han åter infann sig; men så snart värdinnan blef synlig igen, syntes han vara samma trogna och intresserade gäst.*

»Den unge konungen tyckes verkligen ha fäst sig vid mig», sade fru Coyet, der hon en afton, efter hans afresa, i sin sängkammare mottog en helsning om, att han hjertligt önskade det hon snart måtte tillfriskna.

»Ja, hm . . .» harskade sig fru Ridderschatz.

»Jag är nöjd, att Öllegård icke mera visar sig så der dumt blyg och bortkommen som i förstone, utan att han i henne har ett litet sällskap.»

»Ja, han har verkligen i henne ett litet sällskap», upprepade fru Ridderschatz, i det hon lade en viss tonvigt på hvarje stafvelse, som dock icke beaktades af den omisstänksamma fru Coyet. I hennes närvaro talade också de unga obesväradt med hvarandra mångt ord, som kom deras hjertan att klappa af fröjd. Det var på detta vis ett oskyldigt närmande dem emellan, hvilket för dem egde stor betydelse och ett gränslöst behag, utan att den gamla damen deri såg något annat än tvenne unga varelsers begär att förkorta tiden, hvilken mången gång åtminstone för konungen kunde vara lång och tung nog.

»Man ifrar så mycket för», sade han en gång, »att jag bör lemna Ljungby. Senast i dag på morgonen har riksrådet Gyllenstjerna påstått, att gården ligger så ur vägen att viktiga underrättelser derigenom betydligt försenas.»

»Och ers majestät?» frågade Öllegård andlös och blekande, i det hon ångestfullt såg upp till honom.

»Jag finner detta icke vara förhållandet . . . och stannar derföre kvar.»

Härvid blickade de leende på hvarandra. Det var ju liksom en försäkran om hans kärlek, och höga purpurflammar jagade öfver hennes kinder.

Konungens närhet medförde en viss trygghet åt trakten, oafsedt det nöje och den omvexling fru Coyet fann i hans besök. Hardt nära hade hon känt sig lika så för-

* I början af tredje krigsåret har Carl XI antecknat i sin almanacka: för hvarannan dag och ibland oftare »red jag till Beltorp och om aftonen hem igen till Ljungby». Afzelii sago-häfder, tionde delen, sid. 226.

skräckt som Öllegård. »Det finnes ju ilbud, om något viktigt skulle tima», sade hon.

»Ja visst, ja!» ropade flickan med en ifver, som om fru Coyets ord voro de visaste hon någonsin hört, och Carl måste dervid ovilkorligen skratta. Det var ett så ungdomligt skratt, ett sådant som den gamla damen alltid älskat, och med några underdåniga ord erkände hon, att det skulle vara en stor afsaknad i den vanliga trefnaden, derest konungen skulle ändra sitt nådiga beslut. Öllegårds blickar talade härvid ett ännu varmare språk och fullt så underdånigt, ty han var ju hjälten, konungen, hvilken hon i sin själ endast knäböjande vågade tillbedja.

Han ville stanna. I indirekta ord sade han, att det var Öllegård som höll honom qvar, sade henne, att han så länge som möjligt önskade dröja i hennes närhet. Hon satt halfdrömmande med nedslagna ögon framför honom och hårets gyllene flod välde ned öfver axlar och hals. Sällheten att ostörd få betrakta henne dref blodet till hans kinder, och han fortfor i förtäckta ord att tala om sin kärlek och den längtan han ständigt kände efter hennes närhet.

Under detta satt fru Coyet midt emot dem samt kände sig en smula dåsig af det kulna vintervädret. Med halft öra lyssnade hon på hans prat, hvilket för Öllegård uteslutande tycktes röra sig kring en viss afton på vårsidan förlidet år, då de suttit på en bänk under ett blommande körsbärsträd.

I den gamla damens tycke var detta kanske en något innehållslös konversation, men syntes roa konungen, hvilken med ett huldt småleende blickade på Öllegård.

»Ungt folk kunna prata på ett mycket dåraktigt sätt», tänkte hon leende och följde Carl med ögonen, der han nu reste sig upp för att kasta en blick öfver trädgården. Rimfrostén glittrade der ute i solskenet och mellan grenarne längst bort kunde han se en skynt af den gamla bänken, der han slutit Öllegård till sitt hjerta och der hon i hänfvenhet smugit sig intill honom.

Leende vände han sig om och vinkade henne till sig. Rodnande och brydd efterkom hon hans önskan och de stodo der tysta bredvid hvarandra.

Fastän det var fullt dagsljus, förekom det båda, som såge de qvällsskymningens skuggor blandas med en rödaktig solnedgång. Det var vinter, men blef för dem i hast knopande grönska, och den qvafva kammarluften hade förvandlats till vårliga fläktar.

Ja, kunde den aftonens sällhet med dess blomdoft någonsin förgätas!

Hon sökte med sin vanliga öppenhet tala om likgiltiga ämnen, men orden ville icke komma fram öfver hennes darrande läppar. Den frispråkighet, som förr hört till hennes natur och med hvilken hon talat till Carl vid deras första sammanträffande i skogen, hade försvunnit i samma stund hon sporde, att den yngling hon drömt som sin make stod så högt öfver henne som solen på himlen.

Den förvirring, som ständigt gripit henne i hans närhet, den plågsamma blyghet, som gjort henne tafatt och kommit henne att få uppbära snubbor af fru Coyet, denna rädsla att förråda sina känslor, allt detta hade hon småningom sökt arbeta bort och nästan lyckats härmed, sedan hon undslupit fröken Lützows skarpsynta blickar. Men den obesvärade och obetänksamma språksamhet, hvarmed hon dagen i ända förut hade talat med sin omgifning, var dock dämpad, och orden välde icke längre fram likt en tanklös fogelsång. Den ljufva, blyga tacksamhet med dess underbara känsla af på en gång större närhet och större afstånd, som kommit öfver henne allt sedan han hade kysst henne, hade förvandlat barnet till qvinna — en älskande qvinna, som hängaf sig åt stundens lycka.

Väl hände det ibland, att hon sökte föreställa sig att en tid skulle komma, då deras samvaro skulle upphöra och de torde skiljas för att aldrig mera återförenas.

Då denna tanke smög sig öfver henne, sökte hon trösta sig dermed, att hon ju egde hågkomsten af det förgångna, och att han, från den höjd af makt der ödet stält honom, skulle sända henne en vänlig tanke och kanske ett eller annat budskap om, att hon icke vore helt och hållet förgäten.

I dessa små obetydligheter skulle hon finna sin tillfredsställelse. Dessa sparsamma, flyktiga ljusglimtar skulle

vara tillräckliga för att sprida ett rikt gyllene middagsljus af ogrumlad lycka omkring henne.

Med den uppspirande kärleken hade hon ju lärt sig, att hon endast på afstånd finge dyrka honom. Det är sant, att från det ögonblick, då han slöt henne till sitt bröst, hade hon en lång tid längtat efter en dylik sällhetsstund; men sedan hon åter träffat honom och han aldrig närmat sig henne på annat sätt än så som det anstod en höfvisk kavaljer, så hade hennes längtan efter smekningar aftagit. Det fans på detta sätt icke någon yrsel eller feberaktig åtrå i hennes själ, der hon, i jungfrulig oskuld och kärleksfull förvirring, stod bredvid honom — en oskuld, som hade ett gensvar i Carls bröst och kom honom att nästan med andakt blicka ned på den undersköna varelsen vid hans sida.

»Det finnes stunder i lifvet, som man aldrig kan glömma», sade han halfhögt.

»Det är sant», inföll fru Coyet, som hastigt vaknade upp ur sin tankspriddhet. »Ju längre man lefver, dess mera sätter man värde på flydda minnen.» Och nu råkade hon in på en beskrifning om sin ungdomstid med alla dess kära ångkomster. »Det som är tråkigt och obehagligt glömmar man gerna», tillade hon med ett litet leende.

Efter denna dag blef den stora fönsterfördjupningen en älsklingsplats för så väl Carl som Öllegård. De blickade der ofta ut på den korta vinterdagens hastigt försvinnande solglimtar, medan en liflig brasa i kaminen gaf hemtrefnad åt gemakets gamla, skulpterade möbler.

Det låg en lugn frid öfver dessa dagar, som utan vexling försvunno en efter annan. Öllegård tyckte sig likväl aldrig hafva haft större förströelser än just dessa bestämda klockslag, när hon kunde vänta honom, då han sedan dröjde qvar några timmar för att derpå åter begifva sig bort. Nog kunde det hända att dessa små afsked föreföllo henne en smula plågsamma, men det oaktadt sade hon sig småleende: »i morgon!» samt fördjupade sig i tankar på den väntade stunden. Att kung Carl också för sin del fann stor lockelse i dessa besök, visade hans glada ansigte, när han närmade sig den stora sätesgården, och

hvarken väder eller vind höll honom qvar på Ljungby de tider, då han bestämt sig för den sedvanliga utflykten.

På detta sätt försvunno många lyckliga dagar i glad ovetenhet om de moln, som i form af riksrådet Gyllenstjernas farhågor reste sig upp omkring dem. Dessa moln hade dock icke uppstigit till ett hotande oväder, ty von Bönnen, som städse sökte efterkomma Gyllenstjernas önskingar, hade också verkligen begifvit sig på väg till Malmö; men ännu icke fullt återstæld, hade han insjuknat under vägen. Således stod allt på samma punkt. Med fara att för sin tjenstvillighet hafva fått en förstörd lunga, låg von Bönnen nu i en bondgård, derifrån hans afresa var uppskjuten på obestämd tid och troligtvis icke kunde företagas, förr än en mildare årstid hade inträdt.

Johan Gyllenstjerna svor ve och förbannelse öfver detta missöde. Att taga ställningar och förhållanden i närmare ögonsigte ansåg han emellertid nödigt, hvarföre han ett par gånger i konungens sällskap begaf sig till Beltorp. Huru hans misstänksamma blickar än foro omkring, fann han dock icke något synnerligt skäl till en djupare oro, då han städse fann fru Coyet eller fru Ridderschatz i Öllegårds omedelbara närhet. Flickan tycktes också hålla sig på ett blygsamt afstånd samt visade icke någon märkbar håg för att uppträda som en farlig rival till den kungaynnest Gyllenstjerna ansåg som sin uteslutande tillhörighet. Han lät derföre saken bero. Det vore för öfrigt allt för oklokt att i denna kinkiga affär indraga ännu en förtrogen.

Konungens intresse var emellertid särdeles påtagligt, och de täta besök han gjorde på Beltorp hade icke allenast väckt Gyllenstjernas oro, utan äfven i granngårdarne började man språka om den dragningskraft, som måste finnas på den gamla landtgården. Carls företag kunde naturligtvis icke hänföras till dagens smärre händelser, hvilka obeaktade kunde passera; hans görande och låtande hörde till det mera allmänna intresset, och med en klandrande skakning på hufvudet och ett förstulet leende hviskade man till hvarandra, att »skön Öllegård var konungens käraste.»

De enda, som icke hade reda på detta prat, voro de personer sqvallret gälde samt fru Coyet, som rent af skulle

fallit som från skyn, derest man för henne dristat häntyda på ett sådant förhållande. Ja, hon förstod icke ens fru Ridderschatz' små vinkar och blinkningar, utan tog dessa för godt samtycke, då fru Coyet erkände huru hjertligt det glädde henne, att kungen fann en liten förströelse i dessa täta besök samt att Öllegård nu förde sig så som det anstod en väluppfostrad flicka. Det syntes, att hon varit litet mera ute i världen.

Fru Lykkes plan att medelst ett fördelaktigt giftermål föra Öllegård in i någon god släkt hade hon flerfaldiga gånger framkastat för fru Coyet, en plan som den gamla damen omfattat med ett visst nöje, för att snart blifva en af hennes älsklingstankar.

Med en stundande fred skulle sällskapslifvet åter komma till stånd, det skulle liksom blomstra upp i en följd af storartade tillställningar och flickan skulle bli införd i kretsar, der mången fördelaktig bekantskap kunde göras.

I händelse Gyllenstjerna hade valt fru Coyet till förtrogen samt delgifvit henne sin afsigt att gifta bort Öllegård, skulle han i den värda damen funnit en person, som på allt sätt gillat detta förslag. I sinom tid skulle han emellertid finna, att han i henne hade en ovärderlig hjälp. För tillfället var han särdeles nöjd med den uppsigt hon egnade Öllegård, hvilket ju icke var oväntadt i detta aktningvärda hem. Men gömdt var likväl icke glömdt, och ju förr han kunde få flickan ur vägen, desto bättre.

På detta sätt hade det, till följd af von Böhnens förhindrade och uppskjutna mission, blifvit en stillastående tid af oblandad lycka för de älskande.

TRETTIONDE KAPITLET.

Mars hade kommit med sina skarpa vindar, sin molnhöljda himmel, sina häftiga solstrålar, sin frost, sina snöfall, sitt tö och sitt slask, och man profeterade: snart blir det vår!

I början af året hade Carl haft för afsigt att med den inbrytande våren gå öfver till Seland för att tvinga Danmark till fred.

Denna öfvergång kunde icke ske utan hjälp af en stark flotta, och man hade härom inledt underhandlingar med Frankrike, hvilka dock blefvo utan resultat. Detta var för kung Carl en stor missräkning. Dertill kommo inre stridigheter. Snapphanarne fortforo att fara fram på sitt vilda sätt, en sannskyldig landsplåga. Oreda rådde öfverallt. Missnöje öfver tryckande skattebördor hotade att framkalla uppror. Om icke freden snart kunde afslutas, sade man, vore, oaktadt segrarne, landets undergång gifven.

Midt i dessa bekymmer var det för Carl nästan en hvila att dröja några lugna ögonblick hos Öllegård. De tunga omsorger, som hvilade på honom, blefvo liksom mindre tryckande i hennes närhet. Med glädtigt samspråk fördref han således mången timme, deltog i det enkla lif, som rörde sig omkring honom, och mången gång gick han med fru Coyet in i de minsta detaljer om huru hon borde låta förvalta sina egendomar, hvilket kunde ske på ett betydligt förmånligare sätt än hvad som nu syntes honom vara fallet.

»Under nuvarande omständigheter är inte värdt att tänka på ändring», menade fru Coyet; »men vi skola väl en gång få lugn och ro...»

»I förgår var det hardt nära att jag, åtminstone för min del, höll på att vinna lugn och ro», sade konungen.

Fru Coyet såg ut som ett frågetecken. »Uteslutande för ers majestäts egen del?» inföll hon med tydliga tecken till oro. »Jag förstår inte riktigt...»

»Huru det då gått med det allmänna lugnet är svårt att afgöra», sade han leende.

»Ers majestät behagar skämta!»

»Det ligger verkligen något allvar under mina ord. Vår Herre höll emellertid sin nådiga hand öfver mig, då jag i förgår till fots begaf mig öfver isen från Åhus, ty jag höll just på att närma mig ett strömdrag, men Dahlberg, som på långt afstånd kom ridande efter, varsnade, att jag närmade mig ett farligt ställe, hvilket han, som ofta anställt isning utefter ån, nogsamnt kände till. Han

var för långt borta, för att jag skulle kunna höra ett varningsrop... åt det håll jag begaf mig var isen för svag att bära både ryttare och häst... Dahlberg var därför nog rådig att kasta sig ur sadeln och började springa efter mig... jag förnam hans skrik och vände åt sidan... min räddare hade i ifvern kommit för nära strömdraget, isen brast och han låg i en öppen vak.* Med ett kallt bad fick han sota för sin tjenstaktighet... det var med verklig nöd han blef räddad af min lifknekt, Peder, som kom från motsatta hållet och nu skyndade till undsättning.»

»Ack, gå icke vidare öfver isen!» bad Öllegård, som hårdt tryckt händerna tillsammans, i det hon oroligt blickade bort till konungen.

»Det vill jag icke lofva», genmälde han leende, »men jag vill bättre taga mig til vara.»

Omkring en vecka härefter hade Öllegård de senaste tvenne dagarne ofta stått vid något fönster samt blickat bort öfver uppkørsallén, och när qvällen kom hade hon oroligt lyssnat utåt. Nu hade tredje dagen inträdt och nästan gått till ända, men hennes väntande, hennes lyssnande och spejande hade fortfarande varit förgäfves.

»Tänk om någon olycka träffat konungen», sade Öllegård plötsligt, i det hon icke mäktade dölja sin oro. »Jag har inte haft något lugn, sedan han berättade om det der olyckstillbudet på Helge-ån... I förgår hade han lofvat komma... han brukar alltid hålla ord.»

»Det är ju också kungsord», sade fru Coyet leende. »Ett eller annat hinder kan lätt inträffa; man bör aldrig tro det värsta. Detta är något, hvilket man måste antaga som lefnadsregel. Lifvet kan vara bittert nog, utan att man med en viss förkärlek skall qvälja sig med ledsamma föreställningar. För min del... hm... har jag kanske anlag för att onödigt oroa mig», tillade hon smått förlägen, att icke i allt kunna anföra sig sjelf som ett passande och antagligt exempel.

Öllegårds oroliga aningar visade sig emellertid denna gång icke ha varit helt och hållet öfverflödiga, ty medan damerna höllo på att antaga eller icke antaga någon ledsam

* Dahlbergs dagbok sid. 255.

anledning till konungens uteblifvande, hade en tjänare, som forslat några tunnor spanmål till Ljungby, kommit med underrättelse om, att då konungen för ett par dagar sedan skulle rida öfver Helge-ån, hade isen brustit och häst och ryttare störtat i vattnet. Ur denna fara hade han lyckligt blifvit räddad, men ådragit sig en svår förkylningsfeber. Det hade varit stor uppståndelse på gården, förskräckelse och oro, ty konungens tillstånd förvärrades för hvarje ögonblick och läkarne misströstade om hans vederfående.

Denna underrättelse, hvilken en af tjänarne med största häpnad och i korta ordalag hade framburit till fru Coyet, åhördes af Ölegård, som, fastän hon fruktat det värsta, nu tycktes hafva svårt att fatta det.

»Sjuk», upprepade hon. »Kanske döende!» Hon satt orörlig, nästan förlamad.

Skymningens skuggor hade redan fallit och dolde flickans dödsbleka ansigte, der hon, med händerna slappt nedhängande, halft vanmäktig satt på en pall vid fru Coyets fötter, stödjande hufvudet mot hennes knä.

Den gamla damen lät det ena utropet följa efter det andra. »Ni hade rätt, Ölegård... er aning slog icke fel. Åh, jag har också brukat hafva förkänning af mången inträffad ledsamhet, men denna gång... jag tycker han skulle varit varnad genom den fara han nyligen undsluppit... han visste ju att isen var osäker... vi ha ju haft så starka stormar och töväder... men ungdomen är sig alltid lik, det må nu vara en kung eller en tiggare!»

Fru Coyet kände sig helt förtörnad öfver konungens oförsigtighet, ett slags moderlig vrede, under hvilken hon tillstod, att han gerna måtte vara sjuk, gerna måtte plågas litet som straff för sin dårskap.

»Men tänk om han dör!»

Dessa Ölegårds ord, som hon med svårighet framstötte, kom fru Coyet att studsas. »Man öfverdrifver så lätt, min söta», sade hon i synbar afsigt att trösta sig sjelf. »Jag är säker på, att budet, som kom från Ljungby, icke har sagt, att det var hälften så farligt som hofmästaren behagade framställa förhållandet för oss. Jag skall låta drängen komma hit.» Hon började gå af och an i stor oro. »Jag vill sjelf tala med honom».

Det förhör hon nu anställde utföll emellertid fortfarande med samma resultat, som det hon nyss hade inhemtat.

»Jag känner mig helt och hållet tillintetgjord», sade hon. »Hvad skall det bli af, om kungen går bort? ... Hvilken olycka för landet! ... Det går rundt omkring i mitt hufvud!»

Öllegård satt stilla. Hon qväfde det rop, som ville pressas fram ur hennes bröst.

»Om han skulle dö!» sade hon sig gång på gång. »Om hon aldrig mera skulle få återse honom?»

Tanken på den oförgätliga qväll, då han slutit henne i sina armar, kom för hennes minne. Hon kände nu, att hon i djupet af sin själ hade hoppats att ännu en gång få hvila sitt hufvud mot hans bröst... en nästan vild längtan efter en smekning betog henne andedrägten. »Aldrig, aldrig mera!» tänkte hon och slog händerna för sitt bleka ansigte.

Hon ville i detta ögonblick gifva sitt lif för att få höra hans röst, för att ännu en gång få vidröra hans hand.

Ångest och längtan sammanpressade hennes bröst, ur hvilket en djup, tårlös snyftning steg upp.

»Men, Herre Gud, hvad går åt er, Öllegård?» frågade fru Coyet, då nu ljus blifvit tända och flickan icke längre kunde dölja sitt bleka ansigte och den skälfning, som skakade hennes späda lemmar.

»Kära barn, så länge det är lif, är det hopp! Ja, detta var en underrättelse, som kan förskräcka hvem som helst... i denna villervalla till på köpet...»

»Om han skulle ryckas bort!» fortför fru Coyet i det hon oroligt vandrade fram och tillbaka. »Mången kommer då att fröjdas... mången sörja. Jag undrar inte alls på er oro, min söta! Ni tänker naturligtvis på er far... det kommer att se mörkt ut för honom... på en ersättning för lidna förluster är icke värdt att tänka, derest kung Carl, det Gud förbjude, skulle gå hädan. Hvilka omhvälfningar det kommer att ske... hur skall man kunna reda sig ur allt elände?... Hjertat slår i bröstet, så det är färdigt att sprängas... känn här!» Dervid lutade hon sig öfver Öllegård, fattade hennes kalla händer och drog henne

intill sig. »Nej, gråt för all del inte så der, min söta; vår Herre kommer nog att hjälpa er far, så att han icke dukar under för sina bekymmer... han har mer än en gång sagt mig, att han förlitar sig på kungens nåd, samt bedt om mitt förord... Krist' gifve det kunde bli till gagn!... Redan i qväll vill jag sända ett bud till Ljungby, så att vi tidigt i morgon bittida kunna få nyheter derifrån. Låt oss under tiden söka till att vara lugna och förtrösta på Herren.»

Ömsom klagande, ömsom tröstande tillbragte fru Coyet aftonen tillsammans med Öllegård, som för sin del icke fann många ord för att uttrycka den qväfvande känsla af ångest som tyngde hennes sinne. Det enda hon egentligen fattade af fru Coyets prat var, att denna följande morgon väntades bud från Ljungby.

Denna afton, liksom många följande, hade Öllegård en känsla af motvilja att gå till sängs. Hon ville icke sofva, hon kunde det icke när hon plågades. Emellanåt lutade hon sitt hufvud ned mot kuddarne och föll kanske några sekunder i en orolig slummer, men oftast satt hon natten igenom vid sitt fönster, blickande ut öfver den stjärnströdda himlen. Huru gerna hade hon icke velat smyga sig ut, för att skynda bort till honom. Hon skulle vilja sköta och vårda honom och göra honom frisk... hon ville bli smekt af honom, eller åtminstone få en liten handtryckning för den ömhet hvarmed hon omhuldade honom.

Men behöfde han väl hennes vård?

Det låg något bittert i medvetandet om att vara helt och hållet öfverflödig för hans välbefinnande. Det afstånd, som skilde dem åt, hade aldrig förefallit henne på en gång så omätligt stort, så öfverstigligt som i denna stund.

Hon skulle vilja knäböja vid hans fötter och känna sig lycklig, om han blott egde en blick för henne.

»Min älskling, min älskling!» sade hon, och dessa ord liksom öppnade hennes tårekälla. Det var för henne, som måste han höra och förstå dessa ord, hvilka sprungit fram ur hennes själ. Hon kastade dem ut i natten och de måste falla likt en helsning kring hans läger... hon sände med dem sin kärleks glöd, sin längtan, sina böner om hans vederfående.

Från Ljungby kommo dock fortfarande idel Jobsposter. Menniskorna sprungo der om hvarandra, sade man, liksom hade hvar och en för sig förlorat förståndet. Johan Gyllenstjerna hade insjuknat till följd af nattvak och oro. Läkarne hade förlorat allt hopp, och Carl beredde sig att dö samt hade mottagit nattvarden af öfverfältpredikanten Spegels hand.

Att förlora honom!

Öllegård hade fogat sig i ödet att aldrig tillhöra honom, att med en afslutad fred han skulle draga bort, långt bort. Men under detta hade ett hopp gömt sig, hoppet att tid och omständigheter kunde så foga, det hon någon gång kanske skulle få återse honom, och om ett sammanträffande hörde till det omöjliga, skulle hon på afstånd få skåda hans älskade anlete. Hon skulle deltaga i den glädje, de sorger, de pröfningar, den makt, den ära, som kunde tillfalla honom — en obetydlig undersåtes tillbedjan — och nu? Skulle han gå ur tiden och hon ega intet att hålla sig vid? Skulle den ringa lifsglädje tillintetgöras, som hon beredt sig på? . . . Skulle han endast blifva ett stoft, som hon skulle sakna och begråta?

Hennes tankar sväfvade på detta sätt omkring, der hon dagarne i ända, med sitt arbete i händerna, satt tillsammans med fru Coyet, och om flickan föreföll tystare än vanligt, så var den gamla damen desto mångordigare; hon utstod ju så mycken oro och hyste så mycket deltagande för den döende monarken.

»Kungen har i går låtit kalla till sig alla på Ljungby närvarande generaler», berättade fru Coyet; »af hvar och en har han tagit ett ömt och hjertligt afsked. Han, som vanligtvis var så tyst och fåordig, har under dessa sista dagar riktigt öppnat sitt hjerta, i synnerhet under sin bikt då han tog nattvarden. Med ögonen strålände af förtröstan har han sagt: 'Kanske vill Gud nu förunna mig ro när sig i himmelen, efter jag alls ingen finner på jorden!'»

»Ja, han har visst varit pröfvad!» Fru Coyet torkade sina ögon. »Man kan inte stort undra på, att han längtar efter frid . . . på sina höga egenskaper och bragder har han aldrig sjelf satt något pris, och nu lär han endast ha ordat om sin svaghet, sin synd och stora brist.»

»Hör ni på hvad jag säger, Ölegård?» afbröt sig fru Coyet en smula otåligt. »Min kära flicka, ni ser verkligen så främmande ut, att jag trodde ni satt och funderade på något annat.»

»Alla, som kommit i närmare beröring med kung Carl», fortfor hon, »skatta högt hans värde både som regent och människa . . . flärd och fåfänglighet ha icke hört till hans natur . . . fastän han inger respekt, har man ändå förtroligt kunnat närma sig honom. Detta ha vi granneligen fått erfara . . . inte sant, Ölegård?»

Den unga flickan gjorde en liten böjning på sitt hufvud.

»Hans kungliga värdighet», återtog den åldriga damen, »har icke bestått i att visa yttre prakt, utan i landsfaderlig omtänksamhet. Man är också modlös öfver den stora förlust som hotar . . . kungen ensam är lugn. Hans unga ansigte lär stråla liksom af en helgonglans, och gamle gråhårsmän ha lutat sig ned omkring honom liksom barn inför en fader.»

»Allt detta har jag förnummit af fältpredikanten Spegel», fullföljde fru Coyet, hvars ögon tycktes innehålla en aldrig utsinande tårekälla. »Med mitt bud har jag bedt honom lemna några underrättelser från sjuklägret, och han har varit så vänlig att skriva till mig några rader.» Härvid framdrog hon ett sammanviket papper ur den perlstickade och guldsömmade väska, som hängde vid hennes sida, samt började läsa: 'Det är tillbörligt', sade bland annat konungen, 'att jag nu bereder mig och pryder min själ med den purpur, som är färgad med Kristi rättfärdighets blod. Inför Gud har hvarken krona eller den purpur jag hittills burit något anseende. Ehuru ung, är jag dock nöjd att lemna detta lif, ty jag är af Guds ord försäkrad om ett härligare och bättre. Lifvet är en gåfva af Gud, liksom allt godt. . . . Övärdig har jag varit det höga anseende, i hvilket jag framlefvat mina dagar. Men som ett oroligt och mödosamt lefverne är ett straff, så fägnar jag mig åt förlösningens stund. Mycket har varit mig anförtrödt och mycket skall af mig varda fordradt. När domens stund kommer, hoppas jag Herren Gud skall hafva miskundsamhet med mina synder och min svaghet. Klokhets och

vishet har jag icke svurit mina undersåtar, utan endast trohet och rättrådighet, och dessa dygder har jag städs eftersträfvat med så mycket nit, att jag deruti icke vill vika för någon.»

Öllegård hade lutat sig framåt samt dolde ansigtet mot sina händer. Hon hörde ej att dörren öppnades och märkte icke att lilla fru Ridderschatz trippade in, förr än denna stod tätt utmed hennes sida.

»Herskapet se så andäktiga ut som i kyrkan», sade den lilla brunklädda damen. »Ja, jag förstår, kungen!» Med ett spelande ögonkast och ett endast med möda tillbaka hållet spefullt leende fortfor hon: »Få se huru allt efter detta kommer att gestalta sig! ... Skåne blir danskt, det är temligen säkert ... för Sverige blir det en villervalla utan all like.»

Fru Coyet skakade fram och tillbaka sitt hufvud. Ställningen var förtviflad, det måste hon erkänna; hvarpå hon började upprepa allt hvad fältpredikanten Spegel hade skrivit.

Fru Ridderschatz blinkade med sina små torra ögon och låtsade gråta. »Må tro i Danmark gläder man sig nog redan åt hans död», sade hon.

»Och här också, fruktar jag», inföll Öllegård, som en smula misstroget blickade bort till den lilla damens rörliga ansigte. »Men så länge det är lif, är det hopp, har ju fru Coyet mer än en gång sagt under denna oroliga tid. Kanske vår Herre har förbarmande och räddar honom åt sitt folk ...»

»Ja, Gud gifve!» inföll fru Ridderschatz i det hon såg i taket. »Detta skulle väcka både allmän och *enskild* glädje.» Hon gaf härvid Öllegård ett litet hvasst ögonkast.

Den unga flickan rodnade dock icke.

I denna stund hade en känsla af förtröstan sprungit upp i hennes själ. Hvarifrån kom denna tillförsigt?

Bönhörelsens frid låg öfver hennes unga, bleka ansigte. »Så länge det är lif, är det hopp!» upprepade hon i sina tankar.

TRETTIOFÖRSTA KAPITLET.

Man hade förespått en tidig vår och spådomen hade slagit in.

Med våren och löfsprickningen hade nytt hopp spirat upp i månet sinne, i synnerhet kände Öllegård en förut ej anad glädje och lycka.

Kung Carls sjukdom hade, från att väcka den största oro, plötsligen ändrat form. Ungdom och sparade krafter hade räddat hans lif, och efter några veckor såg man den älskade monarken åter igen frisk och förnöjd rida omkring bland sina trupper.

De kämpande voro trötta och freden nära för hand. Krigsrörelserna blefvo derefter.

På hafvet behöll likväl den danska flottan sin bestämda öfvervigt, fastän temligen allvarliga strider föreföllo med skiftande utgång, som visade att svenskarne vunnit större erfarenhet och ofta nog tillkämpade sig segern.

Betydligare krigsrörelser till lands inställdes emellertid, emedan man i hvarje ögonblick väntade fredens avslutande, och endast några smärre ströftåg företogos.

För kung Carl hade under tiden göromålen hopat sig. Dagen i ända var han så upptagen, att icke en timme blef öfrig för honom att egna sig åt den ringaste förströelse, och huru mycket han än kanske längtade att åter sammanträffa med Öllegård, uppstälde sig häremot så stora hinder, att han oupphörligen måste försaka denna kära tanke.

Efter kung Carls sjukdom uppskattade man mer än någonsin hans stora förtjenster, hans enkla väsen, hans mod och förtröstan.

Ännu knappast återställd hade han också börjat utveckla den outtröttligaste verksamhet.

En tillväxt i förpantningen af kronogodsens och riksskuldens stegring under kriget hade åstadkommit mycken förvirring i alla inre förhållanden. Värdet af en ordnad hushållning blef allt mera nödvändig. Det förödmjukande sätt, hvarpå Carl under kriget fått känna sitt och det fat-

tiga Sveriges beroende af Frankrike, hade ofta väckt hans harm och gjorde honom allt mera obenägen för krig. Sträfvan det efter en på bättre hushållning hvilande inre styrka blef nu hans lifs mål och han började allt ifrigare pådrifva fredsunderhandlingarna.

Af Frankrike hade Sverige blifvit lockadt in i kriget, det skulle nu också stå sin bundsförvandt till hjälp. Denna hjälpsamhet förvägrades ej heller, men följdes af ett så stötande öfvermod, att svenskarne förbittrades och deras tacksamhetskänsla nästan tillintetgjordes.

Genast vid krigets utbrott hade fredsunderhandlingar börjats i Nimwegen.

Konungen af Danmark, stolt öfver sina i början af kriget vunna fördelar, hade i förstone haft så stora fördringar, att Carl tvärt tillbakavisat dem, hvarpå kriget upplågat häftigare än förut.

Ingen af de stridande hade varit sinnad att gifva vika en hårsman. Sändebuden från de krigförande makterna samt fredsmedlare från neutrala stater hade under de långa åren mera sysselsatt sig med löjligen tvister om titlar och rangföreträden än med de öfverenskommelser, som borde uppgöras. De svenska sändebuden hade sålunda fordrat, att danske konungen skulle utstryka ett *h* ur sin titel och kalla sig »Goternes» och icke, såsom han nu gjorde, »Gothernes» Konge, emedan det förra betydde jutarnes, det senare öst- eller vestgötarnes konung. Men hellre ville de danska sändebuden samtycka till att återlemna Skåne än till denna ändring af sin konungs höga titel. Andra sändebud tvistade, om konungen af Frankrike skulle kalla en hertig för »duc de Lorraine et frère» eller »prince de Lorraine et cousin». De franska sändebuden nekade en gång att gifva kurfursten af Brandenburg excellenstitlen. En annan gång tvistades om hvilket sändebud som först skulle stiga in i rummet eller hafva »högra handen».

Kurfursten af Brandenburg ville vid en uppgörelse icke nöja sig med mindre än hela svenska Pommern; Danmark hade betydligt slagit ned sina pretentioner, men fordrade ännu bland annat Landskrona, Helsingborg och Marstrand. Men Carl XI, nu liksom tillförne, förklarade sig icke vilja afträda ens en tumsbredd af sitt område.

Med dessa fordringar å ena hållet och vägran å det andra hade de sistförflutna veckorna skridit framåt.

På en tidig vår följde emellertid redan i maj en tidig och solklar sommar. Johan Gyllenstjerna var också som en sommardag i sitt lynne, der han iakttog Carl XI, som, fastkedjad vid arbetsbordet eller endast görande längre utflykter för att inspektera trupper och fästningsverk, syntes med rastlös ifver deltaga i dagens frågor och förvecklingar, uteslutande egnande sig åt sina pligter mot fäderneslandet.

Mellan Beltorp och Ljungby var fortfarande en liflig samfärdsel, och vida omkring hade man sport om det verk samma lif konungen förde. Innan konungen ännu var fullt återställd, hade ett budskap inträffat från fru Coyet, för hvilket Carl sjelf hade uttryckt sitt välbehag öfver den gamla damens deltagande och sagt sig med första vilja infinna sig för att tacka för visad välvilja.

På detta utlofvade besök hade man nu väntat i lång tid.

Fru Coyet tyckte visserligen, att det var tomt efter hans vänliga ansigte, men hon var så tillfredsställd öfver Carls vederfäende, att hon knappast hade tankar för något annat.

»Nu behöfver man då inte frukta, att det ej omsider skall bli ordning i landet», sade hon. »Jag är så nöjd öfver att han blef räddad . . . man kan inte nog tacka vår Herre.»

Häruti instämde Öllegård, medan hon med allt större och större längtan blickade sig omkring. Hon hade sörjt den älskade som död, hon hade hängt hufvudet likt en bruten blomma, och åter qvicknat till igen vid den glädjande vissheten om hans vederfäende; en visshet, hvilken lik himmelens dagg hade fallit öfver henne och återväckt hennes fägring och friskhet.

Med en liten tillstymmelse af otålighet öfver hans dröjsmål frågade hon sig derföre ofta: »Skall han då aldrig återkomma?»

I trakten kring Ljungby och Beltorp tycktes man lefva ett någorlunda fredligt lif. Man hörde naturligtvis fortfarande talas om mången våldsbragd samt fribytarbandens

härjande framfart; men i närheten af konungens högqvarter voro de i bygden lägrade skyttarne farliga fiender att strida emot, och de laglösa banden drogo sig åt andra, mindre väl försvarade orter.

Till följd af det lugn, som således inträdt, hade man redan länge med allt mindre fruktan börjat begifva sig utom hus. Hela vintern och våren hade passerat, utan att man vetat förtälja om det ringaste öfvervåld. Det sista hade varit då Ljungby herresäte blifvit hotadt med ödeläggelse och brand.

Man såg vid denna tid endast här och der på vägar och stigar någon ensam vandrare eller något tungt lastadt fordon. De skaror af flyktingar, förföljare och upprorsstiftare, som ofta förut skrikande och ursinniga jagat fram öfver åkrar och fält, syntes numera aldrig till. Den militärstyrka, hvilken öfver ett halft års tid varit inqvarterad i bondgårdarne, hade gjort sin skyldighet som säker vakt. Redan innan fru Lykkes afresa från Beltorp hade för resten en viss ordning inträdt, så att hon jemte Öllegård mången gång ströfvat omkring ända bort till den lilla skogsdungen bortom vägen.

»Jag har förut tyckt mig vara liksom en fånge», hade då Öllegård leende sagt, »men jag börjar nästan känna mig fri som en fogel. Det är skönt att sträcka på vingarna!» Och så hade hon ilat omkring från tufva till tufva.

I saknad af gudmoderns kära sällskap begaf sig Öllegård emellertid ganska ofta ut på egen hand.

»Det är ju icke något opassande i att en ung flicka utan 'förkläde' söker andas in litet luft i sina lungor», tänkte fru Coyet, som helst satt inom hus. »Jag orkar sannerligen icke en hel dag ströfva omkring i det fria», erkände hon för fru Ridderschatz, som med jubel på läpparne och glädjetårar i sina ögon hade skyndat till Beltorp för att betyga sin hänryckning öfver kung Carls återvunna helsa.

»När man har en ung flicka i huset, kan man naturligtvis icke oupphörligt gå vall med henne», menade fru Ridderschatz, i det hon med en liten blinkning tillade: »fastän sådant kanske likväl vore det försigtigaste.»

»Ja, försigtighet skadar aldrig!» Hvarpå fru Coyet uppmanade Öllegård att uteslutande hålla sig inom trädgårdsplanteringen, ty ehuru man var befriad från stråtröfvare och löst folk, var det klokast att icke ge sig för långt bort.

»En ung flicka kan råka ut för farligare folk än stråtröfvare», inföll fru Ridderschatz, som härvid sände Öllegård ett litet elakt ögonkast, hvilket gjorde flickan brydd, utan att hon sjelf riktigt kunde fatta dess orsak.

Med den erhållna tillåtelsen att få ströfva omkring kunde Öllegård således i flera timmar uppehålla sig i den vackra trädgården, der syrenblommorna skjutit knopp och der pingstliljorna doftade. Långa stunder kunde hon då luta sig öfver de stjernlika blommorna samt gerna fästa en eller annan i sitt guldkimrande hår. Desslikes gjorde det henne ett sannskyldigt nöje att pryda sin dräkt, än med något broderi, än någon konstrikt knypplad spets — arbeten som hon haft ett nöje att fullborda, medan hon leende frågade sig, om väl dessa garneringar och prydnader skulle vara i hans smak? En dag, då hon var ssyselsatt med dessa små fäfängheter och hade dragit sig tillbaka på sin kammare samt just höll på att spegla sitt vackra ansigte, under önskan att kunna behaga, blef hon kallad att komma ned i salen för att möta sin far.

Under vinterns lopp hade han ofta varit plågad af gikt och derföre sällan vågat sig ut. Flera månader hade således förgått, under hvilka han blott sändt den kära dottern en och annan helsning, alltid åtföljd af sträng tillsägelse, det hon icke måtte ge sig ut för att se om honom, ty han hade ju god vård af Kerstin. För resten bodde han så eländigt, att han icke kunde hysa henne en natt. Sjelf hade han ådragit sig sitt illamående i den bristfälliga bostaden, men han hoppades naturligtvis på att kung Carl mot en trogen och pligtskyldig undersåte skulle hålla sitt löfte och ge honom skäligen ersättning för den förföljelse och förlust han och hans familj lidit. Han hade icke allenast bedt fru Coyet framhålla dessa förhållanden, utan äfven uppmanat Öllegård att fälla en lämplig och passande förbön om något understöd.

Fru Coyet hade också visserligen ett par gånger framhållit den värde prostens förtjenster, hvartill Carl med välbehag tycktes hafva lyssnat. Sedan konungen blifvit sjuk, hade hon dock icke haft tillfälle att vidare orda öfver detta ämne. Hvad Öllegård deremot beträffade, så hade hon, sanningen att säga, aldrig haft mod att till sin familjs fromma anhålla om någon särskild fördel.

Till följd af denna uraktlåtenhet kände Öllegård sig något örlig. Hon visste, att hon icke allenast skulle få höra klagovisor, utan också uppbära förebråelser. Med den största öfverraskning blickade hon derföre på faderns bleka ansigte, som formligen sken af belåtenhet, der han nu kom henne till mötes och slöt henne i sina armar. Hon märkte härvid, att fadern höll sitt hufvud en smula högre än vanligt, och då han välsignande sträckte sin hand öfver henne, skedde denna rörelse med vida mindre ödmjukhet och salvelsefullhet än hvarmed den utfördes de sista gångerna han varit på besök. Äfven fru Coyet fann hon hafva ett särdeles förnöjdt uttryck, då hon betraktade far och dotter, och hon nickade och vinkade mot flickan, medan hon sade: »Nu får ni spörja glada tidender, kära Öllegård.»

»Förmodligen har jag högvälborna fru friherrinnan till stor del att tacka för den rönta kungliga välviljan och upphöjelsen», sade prosten artigt.

»Jag? . . . Nej! . . . hm . . . det vill säga, att jag visserligen inför hans majestät uttalat ett och annat välförtjent ord om er duglighet som predikant», svarade fru Coyet, »men det var i förstone, just då prestgården brunnit upp . . . sedan har jag . . . ja, kanske inte just precis talat härom . . . Kungen har ju till följd af sjukdom och göromål icke varit här på mången god dag . . . men kanske Öllegård . . .?»

»Jag?» sade Öllegård, i det hon dervid betydligt rodnade och brydd slog ned sina ögon. »Ack nej, jag har aldrig dristat att komma fram med något tal om understöd och dylikt . . . söta far torde förlåta mig, men det har varit mig rent af omöjligt . . .»

»Nå, så har jag konungens särskilda gunst att tacka för den utmärkelse, han låtit falla mig till del . . .»

Öllegård hade blickat upp. Hvad kunde det vara för en särskild gunst? Hon kände sig på en gång nyfiken och tillfredsställd.

»Hans majestät», prosten höjde ännu högre sin kala panna, öfver hvilken vid tinningarna några små, lätt gråsprängda lockar hade fallit ned, och medan hans tunna läppar formade sig till ett småleende, fortfor han: »Hans majestät har förmodligen insett, att de ringa tjänster, jag gjort fosterlandet, icke varit utan värde.» Härvid vecklade han ut ett papper, på hvilket han började läsa: »Henrik Nissenius utnämnes härmed till prost och kyrkoherde i Ifö pastorat, regalt 3:dje klass, Villands kontrakt och härad, Lunds stift (annex Kiaby) . . .»

Öllegård gaf härvid till ett litet glädjerop. Om icke den barnsliga vördnaden och respekten hade återhållit henne, skulle hon störtat fram för att slå sina armar om faderns hals. Nu stod hon blott framför honom med rodnande kinder och strålände ögon, och då prosten i samma stund kom att kasta sina blickar på henne, besvarade han hennes småleende, sträckte fram handen och drog henne intill sig samt tryckte en kyss på hennes panna.

»Men detta är icke allt», återtog prosten, hvarpå han återtog sin läsning. »Dertill som belöning för studier, embetsnit och trohet mot Sverige samt af orsak, att han låtit uppfostra sin son till studier och andra lofliga exercitier, så att han ger godt hopp om sig att med tiden göra fäderneslandet god och nyttig tjänst, och desslikes låtit uppfostra döttrarna i allt det som dygdigt och nyttigt är, upphöjas han och hans efterkommande härmed i adligt stånd . . .»*

Fru Coyet, som blott fått del af prostens utnämmande till det präktiga pastoratet, blef härvid så häpen, att hon släppte sitt handarbete till golvet. »Detta var då en utmärkelse, som mig veterligen icke vederfarits någon enda af våra prester», sade hon. »Jag lyckönskar värdig prosten af hela mitt hjerta!»

»Och jag bär nu icke namnet Nissenius . . . ett i sig sjelft dock ganska godt namn, härstammande, som fru friherrinnan kanske torde påminna sig, från en gammal adlig

* Lunds stifts herdaminne.

ätt i Sonderburg på ön Als . . . men danskt är det mig naturligtvis mindre kärt att bära än 'von der Wetering', hvilket kung Carl haft nåden tilldela mig.»

Fru Coyet kände sig fortfarande helt häpen och glädigt stämd. »Ja, min söta, nu är det icke längre Öllegård Nissenius, utan Öllegård von der Wetering. Det senare namnet låter ju riktigt ståtligt och bra! . . . Nå, herr prost, ni har väl ej något emot att vi tömma en bägere för er och er slägts välgång?»

Öllegård var idel småleende. Hon sade till sig sjelf, att midt under de otaliga göromål, hvilka togo konungens tid i anspråk, måste han också hafva egnat henne en tanke, då han så nådigt hade hållit sitt gamla löfte och sørjt för faderns utkomst och vida derutöfver, i det han höljt hela familjen med utmärkelse.

Fru Coyet ville icke höra talas om, att värdig prosten samma dag åter skulle begifva sig bort, hvarföre Öllegård afägsnade sig för att till hans bekvämlighet låta ordnå ett af gästrummen. Den åldriga damen började då åter tala om den skedda namnförändringen. Hon erkände med detsamma, att hon alltid tänkt, det Öllegård skulle göra ett förmånligt giftermålsparti, och härtill fans ju ännu större utsigt, då hon nu skulle bära ett namn och tillhöra en slägt, som blifvit introducerad på svenska riddarhuset. Hon utbredd sig öfver detta ämne, icke allenast inför prosten, hvilken åhörde henne med största nöje, utan äfven till fru Ridderschatz, som kort efter prostens ankomst hade infunnit sig, kunde hon icke underlåta att häntyda på en dylik lycklig möjlighet.

»Således är vår lilla Öllegård icke jungfru längre, utan fröken», sade fru Ridderschatz leende och nickande. »Det bär allt mera uppför och uppför med den flickan . . . hvem vet hvar hon till slut skall stanna!»

»Det är min sann inte godt att förutse», genmålde fru Coyet godmodigt. »Jag har det bästa hopp om att den kära flickan, med sin skönhet och sitt goda sätt, skall vinna någon riktigt framstående mans kärlek.»

»Jo, jo!» Fru Ridderschatz höjde härvid sina ögonbryn och knep i hop läpparne, i det hon nickade god mening.

TRETTIOANDRA KAPITLET.

Ett stilla regn af äppelblommor hade fallit och här-
under hade veckorna gått.

Konungen lät fortfarande vänta på sig.

»Ändå har han lofvat komma med det första», tänkte
Öllegård en smula missmodig öfver det långa dröjsmålet.
»Det kunde väl alltid erbjudas något tillfälle, om han själf
önskade finna ett sådant. . . . Om det vore jag, så . . .»

Hon förestälde sig, huru hon skulle ila till hans möte.
I hans ställe skulle världens alla omsorger icke hindra
henne ifrån att söka den hon älskade. Han var ju konun-
gen, herskaren, som kunde göra och låta efter behag.

Med den utnämning, hvarmed han hugnat hennes far,
hade han måhända förlorat henne ur sin hågkomst?

Kanske han redan hade glömt henne?

Öllegårds ansigte bleknade och mulnade. Hon gick
några dagar och lät sig liksom tåras af dessa frågor. De
följde henne öfverallt, hvarthelst hon vände sig; de följde
henne i nattens stillhet och förtogo hennes sömn, under da-
gens sysselsättningar och störde hennes ro. Dessa frågor
hade slungat tviflets förvirring i hennes själ.

Den älskade hade hon redan trott sig hafva begråtit
som död. Att förlora honom, medan hjertat ännu slog
varmt, medan ännu ungdomselden flammade i hans ögon . . .
att se honom vända sig bort . . . detta vore värre än dö-
den, värre än att sörja honom som stoft.

Huru hon längtade . . . huru gränslöst hon längtade
efter hans anblick!

Hon hade gått utom trädgårdsinhägnaden denna efter-
middag, liksom mängen föregående. Fru Coyets varning
hade så att säga »gått in genom ena örat och ut genom
det andra». Den unga flickan tänkte icke härvid på, att
hon öfverträdde ett förbud. Hon styrde endast kosan åt
det håll, dit hennes längtan dref henne . . . dit bort . . .
långt bort, der hon obehindradt kunde kasta en blick öfver
detta slättland med dess åkerfält och betesmarker. Der
förde vägen rakt till Ljungby, och i fjerran, nästan sam-
mansmältande med himlen likt ett fint, spetsigt, grått moln,

kunde man vid klart väder skönja det gamla herresätets högresta torn.

Det var icke första gången som hon ensam begifvit sig åt detta håll, men aldrig hade hon känt en mera brinnande åtrå efter hans närhet.

Hon hade på detta sätt beträdd den lilla skogsdungen, i hvilken slingrade sig en genväg, som förde närmare det mål, hon längtade att hinna.

Tänk om lyckan i dag kunde gynna henne och hon skulle få se honom komma!

Med hastiga steg skyndade hon framåt. Hennes tankar voro långt borta från de omgifvande föremålen med deras buskar och löfträd, i hvilkas toppar en och annan fogel sakta qvittrade och pep ett god natt till den nedgående solen.

Ett prasslande ljud i närheten ryckte henne ur den tankspriddhet, i hvilken hon hade försjunkit. Hon blickade sig hastigt omkring, utan att upptäcka något, som kunde väcka oro. Just framför hennes fot hade några prestkragar spirat upp, och hon böjde sig ned samt bröt en blomma. Dröjande stod hon stilla, och medan hon tänkte: »han kommer, han kommer icke», lät hon blombladen falla, ett efter annat.

»Hvarpå tänker skön jungfrun?» hördes i detsamma en röst bakom henne, vid hvars ljud hon spratt till och förfärad såg sig om.

I samma stund trädde fram till henne en välbeväpnad, högrest gestalt. Under den slokiga hatten föll ett ljust hår ner öfver axlarna, och ett par skarpa, blåa ögon betraktade henne med en blandning af beundran och hån. »Jag vet inte, om jag har äran af att vara igenkänd?» sade han.

»Jo visst, kaptén Tideman», genmälde Öllegård, öfver hvars darrande läppar orden endast med svårighet kommo fram, och medan en inre fasa bemäktigade sig henne, sökte hon antaga en lugn och obesvärad hållning, der hon med skyndsamma steg ilade vidare.

Tanken på Kerstins berättelse om den fara, som mer än en gång hotat henne i snappanehöfdingens närhet, hade genast vid hans anblick runnit henne i sinnet, och hon frå-

gade sig med ångest, om väl fribytarchefen fortfarande skulle hysa något groll . . . om någon olycka nu hotade henne?

»Ni tyckes ha stor brådska», anmärkte han skratande. »Men jag har tillräckligt långa ben för att obehindradt kunna följa er.

»Ja», återtog han, »det är inte så utan att jag hyst ett svagt hopp om, att någonstades få möta er, jungfru Öllegård. I denna afsigt har jag sedan några dagar hållit mig dold här i närheten samt ett par gånger sett en skymt af er.»

Han talade hastigt, i det han oafvändt blickade på henne. Hans af väder och vind brynta ansigte lutade sig härunder något framåt, och han fortfor småleende: »Man skall vara bra angelägen om ett sammanträffande, när man härvid sätter sitt lif på spel . . .» Tideman tystnade några sekunder. Något dröjande på orden började han åter: »Det är ett och annat, som jag gerna ville språka med er om . . . Ni anar säkerligen, jungfru Öllegård, af hvad anledning jag så enträget söker er?» tillade han med en anstrykning af förlägenhet. Då hon emellertid blef honom svaret skyldig, fullföljde han efter ett litet tveksamt dröjsmål: »Jag erkänner, att tanken på er, skön Öllegård, ofta lekt mig i hågen . . . och icke att undra på . . . en dagligare qvinna än ni finnes ej på Guds gröna jord!»

Öfver Öllegårds nyss så bleka ansigte flammade en hastig rodnad. Hon vände sig till hälften ifrån honom och nästan sprang gångstigen framåt. Fribytarchefen, som på detta sätt hade följt henne några ögonblick, lade härvid sin hand temligen tungt på hennes arm. »Nej, nu går ni alldeles för fort, skön jungfru!» sade han leende. »Behagar ni kanske följa jemna skridt med mig?»

Det låg i denna fråga en befallning, hvilken Öllegård icke dristade att motsätta sig. Vikande åt sidan, befriade hon sig från att vara fasthållen, och dragande djupt efter andan, saktade hon sina steg.

»Det har varit bättre tider och bättre utsigter för oss, än hvad som nu är fallet.» Hans solbrända ansigte tycktes härvid blifva ännu mörkare, hans ögonbryn sam-

mandrogos, och öfver hans läppar gick en halfqväfd svordom. »Men ännu är icke allt hopp förloradt», tillfogade han eftertänksamt. »Skåne blir nog danskt till slut. . . . I hvilket fall som helst stannar jag dock icke här. Jag får i Danmark gods och guld, derpå har jag kung Christians kungliga löfte . . . och uppriktigt sagdt, längtar jag allt mera efter att få draga bort från dessa landskap, der förräderiet lurar i hvarje vrå och der ett fegt folk vänder ryggen åt sitt rättmätiga öfverherrska för att hylla en tyrann, en usurpator . . .»

Öllegårds ögon blixtrade. Rodnaden, som dröjt på hennes kinder, hade blifvit ännu högre och hjertare och hon inföll hastigt: »Folket börjar förstå sin egen välfärd samt den edsvurna och pligtskyldiga lydnad, som fäster det vid Sverige.»

I den blick Tideman sände henne började brinna en dyster glöd. En sekund bet han tänderna tillsammans, kanske för att återhålla de vredgade ord, han bar på tungan. »Jag har icke sökt er för att vi skola strida om våra olika åsikter», sade han kort. »Qvinnor förstå icke bedöma dylika frågor . . . de likna stundom kacklande gäss», tillade han med ett ironiskt småleende. »Nej, jag har icke sökt er för att strida, utan för att vi i stället måtte kunna komma öfverens. Ser ni, vid den tiden då er far ännu var en förnuftig menniska och höll med rättvisan, talade jag med honom om att en gång få hemföra er som min hustru . . . till denna framställning fick jag ett samtyckande svar. Så vida jag hade ett hem och en tryggad ställning att bjuda er, hade han intet att invända, derpå gaf han mig sitt handslag, som jag vill tro var ärligt menadt, fastän han i mycket visat sig vara så falsk som hafvet är djupt. Nå väl, Öllegård, hvad säger ni nu sjelf? Skulle ni som mitt äkta vif vilja följa mig för att bosätta er långt härifrån? . . . Vill ni genom kärleksfull tillgifvenhet komma mig att glömma de misstråkningar jag har gjort, för att endast minnas den vinst jag genom ert egande har eröfrat mig? . . . Skulle ni . . .?»

Öllegårds nyss så purprade ansigte hade bleknat under detta tal. Tryckande händerna hårdt mot bröstet stannade hon plötsligen framför honom, och glömande

all försigtighet ropade hon häftigt: »Nej, och tusen gånger nej! . . . Jag vill icke följa er, kapten Tideman. . . Om äfven min far lemnat sitt bifall till ert förslag . . . om han dertill skulle befalla mig att äkta er, skulle jag vägra honom den lydnad, jag är skyldig. . . Hellre än att tillhöra er, skulle jag föredraga att dö! . . .»

»Eller föredraga att tillhöra någon annan!» Tideman gapskrattade. »Men denne andre skall icke ega er . . . alla djeflars djefvul, derifrån skall jag åtminstone kunna hindra er!»

En sekund stod Öllegård skälfvande och liksom förlamad af skräck — i den nästföljande fladdrade hennes vida kjortel liksom vingar kring henne, och lik ett jagadt villebråd störtade hon framåt, ångestfull, flämtande, utan att tänka på hvarthän hon flydde.

Braket af grenar bakom henne och prasslet af buskar påskyndade hennes steg. I detta ögonblick träffades hennes öron af ännu en svordom. Tideman hade snafvat öfver en utskjutande trädrot. Kanske hade han i det häftiga fallet vrickat eller brutit sin fot, ty han reste sig endast med svårighet och linkade långsamt vidare.

»Stanna, eljest skjuter jag!» skrek han hest och ursinnigt.

Öllegård vek åt sidan. Instinkten hade drifvit henne dertill. Det hade fallit liksom ett nattsvart dunkel omkring henne, och ett ögonblick var hon nära att förlora sansen.

Medvetandet om att vara förföljd, att denne förföljare var en af friskarornas tappreste och mest fruktade höfdingar, gaf henne förtviflans krafter och liksom återväckte hennes flyktande lifsandar. Med ett lätt språng ilade hon vidare, och utstötande ett gällt och genomträngande skri, hade hon lemnat skogsdungen bakom sig samt uppnått den landsväg, som här var dold af en kulle.

Det var till denna trädbevuxna höjd Öllegård hade tänkt begifva sig, för att der kunna kasta en obehindrad blick öfver vägen bort till Ljungby.

I denna stund svängde omkring kullen en ståtlig trafikare, hvars hofvar lätt vidrörde marken, och kastande ett

moln af dam bakom sig, tycktes han med stolthet bära sin ryttare.

För Öllegård var det nattsvarta dunklet försvunnet . . . det syntes henne liksom solen hade gått upp. Med armarne utsträckta, det rika, skimrande hårsvallet öfver kinder, hals och midja, med på en gång ångest och glädje i sina blickar ilade hon mot ryttaren.

Det kom icke ett ord öfver hennes läppar, men det jublade liksom till i hennes själ. Hvilken fröjd att återse den älskade! . . .

Halft medvetslös höjde hon bedjande sina händer, och han drog henne intill sig, böjde sig ned öfver henne, och slående armen kring hennes smärta lif, lyfte han henne upp, hållande henne framför sig på sadeln.

En enda blick hade sagt kung Carl, att Öllegård var förföljd och i fara, en fara som hotat henne från skogsdungen; och till dess utkant, för att vara skyddad af buskar och träd, styrde han nu hästen, beredd att i hvilket ögonblick som helst hugga in till försvar. Med sporrarne intryckta i djurets sidor, lät han det raskt spränga å stad. Han hade nästan hunnit det sökta skyddet, då en kula hven öfver hans hufvud och följdes tätt derpå af ännu ett skott, som for genom hans ryttarkappa, utan att göra annan skada än en liten rispa i hans rockärm.

Tryckande Öllegård intill sig, fortsatte emellertid konungen den häftiga ridten. Flickans hufvud, som ett par minuter hvilat mot hans bröst, sjönk nu tillbaka, hennes ögon voro slutna och öfver det nyss så blossande ansigtet bredde sig dödens blekhet.

»Öllegård, Öllegård», upprepade konungen oroligt, men hennes läppar egde intet svar.

Carl hade nu svängt in på den byväg, som förde till Brogården, hvilken genomskar skogsdungen och liksom skilde den i tvenne hälfter. Till venster låg den del, derifrån Öllegård varit förföljd och der en gångstig förde från Beltorp fram till Ljungbyvägen; på högra sidan var den mera löfrik, träden stodo tätare tillsammans och af någon tilltrampad stig syntes icke ett spår.

Med den liflösa flickan i sina armar kände kung Carl icke allenast oro, utan jemväl en djup bestörtning.

Några ögonblick såg han sig villrådig omkring, derpå styrde han hästen åt högra sidan in emellan några lummiga bokar, och slående tygeln omkring en trädstam samt alltjemt hållande Öllegård i sin famn, gled han varligt ned till marken.

Det var en af slättbygdens lummiga och frodiga småskogar, som icke egde något under i sitt djup eller syntes vara ett tillhåll för troll och skogsfruar. Den kastade sin skugga öfver betesmarker och sädesfält, och längst bort speglade den sina kronor i en klar insjö. Här hade den grönskande löfhvalf att bjuda på, som skänkte djup skugga midt på dagen samt skymning långt före solnedgången, och öfver allt fans ljuflig skogsdoft. En liten strimma af en källåder skar tvärs igenom snåren och ringlade fram ända till det bördiga klöfverfältet vid Beltorp, der den försvann i en djup brunn.

På denna källåder hade konungen tänkt, då han under sina utflykter ofta hade bemärkt den; men antingen hade han för snart svängt in i skogssnåren eller hade han redan lemnat den bakom sig.

Villrådig vandrade han framåt, och efter att en stund förgäfves hafva sökt och spanat, lade han flickan ned på marken. Hennes händer hade kallnat, hennes läppar bleknat och ansigtet bar ett ännu lugnare uttryck än sömnens.

Om hon för alltid hade somnat in?

Denna tanke fylde konungen med en dittills okänd ångest. Han hade sjunkit ned bredvid henne. Med en rörelse af häftig oro ryckte han upp det tillsnörda klädningsslifvet samt höll sin hand mot hennes venstra sida. Ett svagt hjertslag tyckte han sig nu förnimma, och befriad från den trånga korsetten, drog hon ett djupt andetag.

»Gud vare lof!» Med en suck framstötte Carl dessa ord.

Han hade lutat sig ännu djupare ned öfver henne, hans läppar sökte hennes. Allt jemt med en öfverhängande känsla af oro slöt han henne i sina armar. »Öllegård!» ropade han, »Öllegård!»

Det låg ett drömmande, nästan frånvarande uttryck i den blick, som nu mötte hans. Hon hade satt sig upprikt, och medan hon besvarade hans småleende, strök hon håret bort ur pannan. Hennes vackra, fina bröst var till

hälften blottadt. Med en känsla af jungfrulighet svepte hon den spetsprydda duken omkring sin barm, i det hon drog tillsammans det lösta snöret, som sammanhöll hennes klädningslif. I första ögonblicket tycktes hon icke rätt fatta, huruledes hon på detta sätt kunde befinna sig tillsammans med konungen. Plötsligt tycktes minnet klarna, hon såg sig förskräckt omkring, i det hon utbrast: »Ers majestät har räddat mig!»

»Huru kunde ni ge er ensam ut i skogen, Öllegård!»

»Jag . . . jag», hon blickade förvirrad bort till honom, »jag ville endast gå fram till vägen.»

»Och var detta då så angeläget?» frågade han nästan strängt.

»Åh, jag längtade så gränslöst!» Hon slog händerna för sitt ansigte. De stridiga känslor hon erfarit, från den högsta förskräkelse och fasa till den högsta glädje och lycka, kommo henne att förlora all själfbeherskning, tårarne störtade ur hennes ögon och häftiga snyftningar komma henne att skälfa.

»Och hvem längtade du efter?» Carl satt nu åter utmed hennes sida, hans arm låg stödjande kring hennes lif och hans hufvud smög sig intill hennes.

Öllegård log genom tårarne. »Min konung!» hviskade hon.

»Har tiden förefallit dig lång, sedan vi sist sågo hvarandra?»

»Som en evighet . . . och hur har jag inte sört under den svåra sjukdomen . . . jag trodde, att jag aldrig, aldrig mera skulle förunnas glädjen af ett återseende. . . . Då Gud sedan i sin nåd skonade ett dyrbart lif . . . åh, då tyckte jag det var liksom himlen hade öppnat sig för mig! . . . Men långt innan man kom med budskapet om en förbättring, kände jag i min själ, att en brytning måste ha inträdt i sjukdomen . . . att ers majestät var räddad . . . att jag var bönhörd.»

Hon hade sammanknäppt sina händer, hvilka han fattade och kysste med en känsla af vekhet.

»Sedan ers majestät blef återställd», fortfor hon, »huru har jag inte stått vid månget fönster och spejat utåt . . . huru har jag inte i trädgården lyssnat efter ljudet af hof-

slag, men icke sett till hvarken häst eller ryttare.» Öllegård skakade härvid leende sitt hufvud; det låg en smula missbilligandé i denna rörelse. Huru berusad hon än var af ögonblickets sällhet, kunde hon icke helt och hållet gilla den älskades uteblifvande, dertill hade hon saknat honom för mycket. »Och ändå lefde jag hvar dag i nytt hopp om ett återseende. Hvar morgon sade jag till mig sjelf: 'han kommer', men hvar qväll måste jag säga: 'han har inte kommit', och så dog hoppet bort och lemnade mig sömnlös och orolig . . . men hvar morgon lefde hoppet åter upp . . .»

»Stackars lilla Öllegård! . . . Och alla dina tankar vände sig kring mig?»

Huru kunde han fråga så underligt? Det var ju naturligt. Hon måste härvid ovilkorligen skratta. Ett litet klingande skratt, i hvilket han instämde.

Derpå betraktade hon honom plötsligen med en tankfull blick. Han hade säkert så mycket annat att sysselsätta sig med, så att hon icke uteslutande upptog alla hans tankar. Hon kunde icke låta bli att säga honom detta.

»Ja, nog händer det ofta, då jag har fullt upp med arbete», sade han leende, »att jag glömmar dig på en liten stund. Men så kommer tanken på dig som en blix och slår ned bland viktiga beslut och förhandlingar.»

Öllegård syntes tillfredsställd . . . så borde det ju vara. Allt sedan hennes första sammanträffande med konungen hade hon aldrig talat med honom så öppet som nu. Det kändes så skönt att utan förbehållsamhet få lätta sitt sinne. Hon hade ju också under så lång tid fått sluta alla sina intryck inom sig . . . hon hade ju gränslöst tränat efter hans åsyn, hans närhet . . .

»Huru ofta», sade hon, »har jag inte från Beltorp smugit mig till skogsstigen för att borta vid kullen kasta en blick åt det håll, der Ljungbyvägen stryker fram, och i dag», Öllegård smög sig ännu närmare intill konungen, »i dag skulle jag varit död, om ej ers majestät kommit till mitt bistånd. Det var den der förfärlige Tideman, snapphanehöfdingen . . . mer än en gång har han förföljt mig . . .»

»Han skall aldrig mer korsa din väg, Öllegård, lita på det! . . . Redan i qväll skall jag låta gå skall efter honom här i trakten, och blir han inte gripen, så nog skall han få ta till flykten . . . jag vill låta förlägga här ännu ett par rotar knektar . . . du skall hädanefter lugnt och oantastadt kunna gå ut för att speja efter mig vid Ljungbyvägen . . . jag lofvar, att du då ej förgäfves skall vänta din vän . . .»

»Men tänk om han nu skulle smyga sig hit . . .» hon blickade sig förskrämd omkring.

»Jag såg en skymt af honom och han syntes just icke kunna flyga», genmålde konungen. »Efter hvad jag tyckte, kunde han endast med svårighet släpa sig fram . . .»

»Han snafvade och föll . . . jag mins det nu . . . det var då jag fick försprånget. Och så . . .»

»Låg ni i min famn, Öllegård . . .»

»Han sköt efter oss . . . jag tyckte att hans kula träffade . . . det var mig som skulle jag dö . . .»

»Men du lefver . . .»

»Det förefaller mig», sade hon och gaf honom en leende nick, »som om vi aldrig varit skilda allt ifrån första stund, vi sågo hvarandra i skogen . . .»

»Så är det ju nästan . . . våra tankar ha trofast hängt tillsammans.»

Han höll fortfarande sin arm kring hennes lif. De blickade djupt in i hvarandras ögon, och hennes hand for smekande öfver hans lockiga hår. »Min konung!»

»Carl!» sade han.

»Carl!» upprepade hon som ett eko.

En långvarig tystnad inträdde. Solen hade gått ned, foglarna hade upphört att qvittra, det enda ljud, som hördes, var vindens entoniga sus bland träd och buskar.

Carl slöt Öllegård ännu närmare intill sig. Vindens susning föreföll dem båda som en aflägsen fors . . . den brusade allt starkare, och de tyckte sig sjelfva ryckas med liksom i en hvirflande fart.

Det fans för honom icke längre någon yttre värld, som egde anspråk på honom; det fans i detta ögonblick blott denna tysta, dunkla, doftande skog med den älskade flickan vid hans sida. För henne hade allt utom honom

långt före detta upphört att vara till. De rodnade och darrade samt kände sig liksom öfvervåldigade af den plötsliga lycka de tyckte sig hafva funnit, de liksom uppgingo i den ömsesidiga sällheten att tillhöra hvarandra.

»Min Öllegård!»

Hon drog hans lockiga hufvud intill sig och räckte honom sina läppar, som han kysste åter och åter igen.

»Min Öllegård!» Han tyckte sig aldrig nog ofta kunna upprepa dessa ord, han sade dem sakta och han sade dem jublande, och hon svarade med leenden.

Han var icke längre konung öfver ett folk, men han var herskare öfver den enda qvinna han älskat. Han var henne återgifven och hon var honom skyldig sitt lif.

Vindens sus i den grönskande verlden omkring dem hade tystnat och dunklet var i tilltagande.

TRETTIOTREDJE KAPITLET.

Det var visserligen om dagarne full sommar, men aftnarne hade ännu en vårlig friskhet. Fru Coyet fann, att Öllegård var alldeles för tunnklädd för att dröja ute; dessutom skulle aftonmältiden serveras. Hon hade sändt ett bud att söka flickan i trädgården, hvilket dock återvändt med oförrättadt ärende.

»Hvart kan hon ha tagit vägen?» frågade sig fru Coyet väl för tjugonde gången i minuten samt stod i begrepp att sända ut tjenare i alla väderstreck, då Öllegård trädde in i förstugan. Den gamla damen hade mottagit henne med öppna armar och flickan hade gråtande kastat sig i hennes famn.

»Skräm inte lifvet ur mig, kära barn!» ropade damen, som helt bestört ryggade tillbaka för det bleka, tårdränkta ansigte, hvilket ångestfullt blickade henne till mötes. »Låt oss ta in en dosis stillande droppar . . . ja, ni också, min söta! . . . så der, nu blir det bra.»

Derpå nödgade hon Öllegård att sätta sig samt svepte en pelfodrad mantel omkring hennes axlar.

»Känner ni er bättre, min söta, är ni sjuk? ... Gråt för all del inte så der! ... Hvad i all verlden har händt?»

Och nu, mellan häftiga snyftningar, fick fru Coyet reda på, att Öllegård varit i småskogen, att Tideman öfverfallit henne och att konungen hade kommit till hennes räddning.

»Gud vare lof, att ni är välbehållen tillbaka!» sade fru Coyet, som under Öllegårds endast med möda frampressade ord oupphörligen luktade på en af örter tillblandad, starkt doftande essens. »Jag undrar inte på att ni svimmade ... för min del skulle jag dött ... och han sköt efter er? ... Så förfärligt! ... Men hvar är konungen, så att vi må kunna tacka honom?»

»Han ... han vände tillbaka, då han följt mig till trädgårdsinhågnaden ...»

»Ni kan aldrig nog tacka honom, kära barn. ... Han har räddat ert lif och ... kanske er ära! ... Men ni är ju alldeles utom er, Öllegård ... sök att lugna er. ... Se här, drick litet vin.» Och den gamla damens händer skälfdes af förskräckelse, då hon nu räckte flickan en bägare, som denna dock häftigt sköt undan.

»Nej, nej!»

»Ni har blifvit alldeles vettskrämd; också jag skulle ... men att konungen så der brådskande gaf sig bort ...»

»Han hastade till Ljungby, derifrån han ville sända ut folk för att söka till att gripa Tideman ... han har lofvat att drifva bort från hela omnejden allt löst folk ...»

Fru Coyet gjorde en liten gillande nick. »Han är sig då alltid lik, rådig och omtänksam. Ja, det vore förfärligt, om man åter igen skulle behöfva ängslas för öfvervåld, mord och brand! ... Men om ni inte vill förtära något, Öllegård, så är det bäst ni går till sängs ... hvila, tystnad och lugn är det enda medel, som hjälper när man varit så der uppskakad.» Och hon lät sin kammarpiga, en gammal trotjenarinna, följa flickan till hennes sofrum. med tillsägelse att egna henne den ömmaste omvårdnad.

Förskräckelsen tycktes emellertid ganska djupt hafva gripit Öllegård. Hon hade visserligen blifvit lugn och

stilla, men hennes ansigte var blekt, öfver de svällande läpparne låg ett allvarligt uttryck och hon såg sig ofta omkring med en sorgsen och orolig blick.

Till och med då konungen följande dagen kom, dels för att aflägga det länge sedan utlofvade och väntade besöket, dels för att lugna damerna med berättelsen om viktiga nödvändiga försigtighetsmått mot öfverfall samt för att efterhöra Öllegårds befinnande, syntes hon mera tyst och tankfull än någonsin tillförne. Visserligen gick hon honom höfviskt till mötes, men tycktes icke finna många ord för att tolka den djupa erkänsla hon var honom skyldig.

Det synbara bryderi, i hvilket hon befann sig, observerades dock icke af fru Coyet. Den värda damen var för sin del så upptagen med att uttrycka den undersåtliga glädje hon kände öfver konungens tillfrisknande, att hon icke hade tankar för annat. Derpå följde en tacksamhetsutgjutelse för all den gunst och nåd han genom sina besök låtit vederfaras hennes hus, särdeles i dessa dagar, då fredsunderhandlingar som bäst pågingo och landets omsorger upptogo hans dyrbara tid. Nästan i samma anddrag betygade hon sin erkänsla för Öllegårds räddning ur den fara, hvori hon gårdagen hade sväfvat, hvarvid konungen uttalade en förhoppning om, att man efter detta icke skulle riskera lifvet, derest man behagade ströfva omkring i omnejden. Han höppades desslikes att fröken von der Wettering hade återhemtat sig från sin förskräckelse.

Kung Carl var den förste, som tilldelat Öllegård detta namn och denna titel. Hon hade härvid rodnat som en ros, och fru Coyet, som nu först märkte hennes förvirring, nickade uppmuntrande i det hon ansåg som sin pligt att tolka den erkänsla, som den gamle prosten hade uttalat, så väl öfver den kungliga utmärkelsen som öfver den indrägtiga utnämningen.

Den gamla damen hade aldrig varit mera språksam, men så hade hon också dels mycket på hjertat, dels måste hon erkänna, att Öllegård emellanåt var oförlåtligt tafatt. Hon ansåg sig till följd deraf sjelf tvungen att hålla samtalen vid makt, så vida konungen skulle finna någon trefnad under detta besök, hvilket han troligtvis funnit, ty redan följande dagen syntes han åter på Beltorp.

Fredsunderhandlingarna och landets omsorger voro då de ämnen den ädla damen icke allenast häntydde på, men också närmare berörde, hvarpå dock konungen blef henne temligen svaret skyldig.

»Han är alltid så . . . rysligt förbehållsam», tänkte hon. Men hvad skulle hon sagt, om hon timmen derpå hört honom ute i trädgården oförbehållsamt tala med Öllegård om dessa frågor samt ingå i upplysande detaljer.

»Under den tid jag, allt sedan mitt tillfrisknande, icke varit här hafva ganska viktiga förhandlingar egt rum med ty åtföljande obehag», sade han. »Först och främst har kung Ludvig i Frankrike utan mitt hörande, men i mitt namn, börjat fredsunderhandlingar med de fiendtliga tyska staterna — ett oförsynt förmynderskap, mot hvilket jag gjort gensaga.» Härvid lekte ett litet leende i konungens ögon, hvilka lyste af belåtenhet. »Inför franska sändebuden», fortfor han lifligt, »tog dertill Gyllenstjerna bladet från munnen och svor vid sin andel i paradiset, att jag ej skulle låta mig nöja, derest de gjorda förslagen icke öfverensstämde med våra fordringar.»

»Riksrådet Gyllenstjerna har ett så strängt utseende», anmärkte Öllegård, som påminde sig de bistra blickar, hvarmed han städse betraktat henne.

»Han är just inte att leka med och inte särdeles behaglig, när han börjar storma», sade konungen leende. »Men han förstår att bedöma ställningar och förhållanden. Ett klokt råd har han alltid till hands.»

»Och Frankrike?» frågade Öllegård blygt.

»Rättade sig omsider efter våra fordringar, hvilka till största delen blifvit uppfyllda och dem kung Ludvig förstod att genomdrifva och tilltvinga oss genom att låta sin armé rycka fram mot brandenburgska besittningarna. . . . Men dessa ämnen kunna säkerligen icke intressera er, skön Öllegård», afbröt sig konungen med ett leende.

»Tvärtom, ers majestät!» inföll hon lifligt. »Åh, jag ville så gerna veta», tillade hon tvekande, »om det ännu kan dröja innan vi få fullkomlig fred?»

»Vi ha Danmark qvar och med det landet är det nog icke så lätt att komma till rätta. För att emellertid undandraga oss ett oförmodadt och underligt förmynderskap,

har jag låtit inbjuda kung Christian att skicka hit ett sändebud till särskild underhandling.»

»Således blir freden snart avslutad!» sade Öllegård, som med ångest beredde sig på den tid, då konungen skulle lemna sin armé och draga från Skåne. Det var denna oro, som drifvit henne till att upptaga det samtalsämne, hvilket fru Coyet måst nedlägga till följd af konungens korta svar.

»Med den sista uppgörelsen synes det icke komma att gå särdeles raskt . . . fred och goda vilkor skall jag likväl nog förstå att tilltvinga oss.»

Öllegård qväfde en suck. Med ljusnade utsigter för landet mörknade hennes egna.

Hon egde sina små menskliga beräkningar och var således icke en fullständig engel, fastän konungen fann henne tillbedjansvärd, der hon utanför boningshuset vandrade fram och tillbaka vid hans sida, ty fru Coyet hade uppmanat dem att njuta af det vackra solskenet, medan hon gjorde sin toalett för att följa med på en vandring i trädgården. Der ville hon nemligen visa en del rara blomster, som hon på värsidan med många hjertliga helsningar hade fått från Holland, dit fru Öllegård Lykke helt förnöjd hade anländt och derifrån hon afsändt dessa växter till en åminnelse.

»Jag får ega en Jobs tålmod med alla dessa *om* och *men* utan resultat», fortfor konungen. »Vänta, skall ni få höra! . . .»

»Till följd af min inbjudning», återtog han efter en liten tystnad; »samlades nu de danske underhandlarna i Landskrona och de svenske i Malmö. Med hvar sin eskort färdades de dagligen till ett tält utanför Lund, der de i veckor ha tvistat om hvar den lämpligaste samlingsplatsen för ambassaden vore att finna. Slutligen enades man om Lund, hvilken stad jemte ett kringliggande område af tre mils omkrets förklarades vara neutralt. Derefter begärde hvarje ambassad rättighet att medföra en livvakt af femtio man till häst och tjugufyra musketerare, hvilket jag beviljade. Ändtligen skulle då öfverläggningen börja, men i stället uppstodo nya tvistigheter, ty danske kommissarien menade att Skåne var lika mycket en dansk som en svensk

besittning och fordrade, att staden efter domkyrkan skulle delas i tvenne hälfter, en nordlig och en sydlig, som genom lottning skulle skiftas för att delas till kvarter åt de olika ambassaderna. Derom ville min beskickning icke höras talas, utan påstod att hvar och en skulle låta sig nöja med de bostäder, som kunde anskaffas, och härtill måste danskarne slutligen samtycka. Derpå uppstod en ny fråga: hvar skulle man få en lämplig möteslokal?

»Franske ambassadören hittade då ändtligen på råd och föreslog kyrkan. 'Den var ett Guds hus', sade han, 'och borde framför andra ställen anses som neutralt område'. Häremot kunde man skäligen icke invända något; men en räf låg gömd under hans råd, ty Feuquières, såsom det mäktiga Frankrikes sändebud, yrkade få inträde genom hufvudingången, då de danska och svenska sändebuden skulle få nöja sig med sidodörrarna — ett öfversitteri, hvilket man å ingendera sidan ville höra talas om, och dertill ville alla gå till höger om hvarandra.»

»Dessa öfverläggningar», sade Öllegård leende, »påminna om den gamla gatan om klockan: gå och gå, och aldrig komma till dörren.»

Carl skrattade. »Hade jag inte haft Gyllenstjerna, så skulle öfverläggningarna ända till domedag endast berört småaktiga rangfrågor och dylikt . . . nu afklippte han tvärt alla stridigheter med att förklara, det alla platser i en kyrka vore lika goda samt att svenskarne nöjde sig med hvilken ingång som helst.

»Ambassadörerna kunde således sent omsider göra sitt intåg i staden, och den glans, som dervid utvecklades, var en skärande motsats till den sorgliga omgifningen. De flesta boningshusen voro kolnade ruiner . . . allt var sköfladt . . .»

Carl tystnade, i det hans ögon eftertänksamt sänktes mot marken. »Det kommer att åtgå åratals», fullföljde han efter en liten paus, »innan det åter kan bli ordning och skick, innan välstånd kan uppblomstra . . . en mera utblottad provins än denna kan man näppeligen finna.»

»Och underhandlingarna pågå nu som bäst?» frågade Öllegård.

»Ännu hejdas de af en viktig etikettsfråga», svarade Carl, medan ett gäckande småleende for öfver hans nyss

så allvarliga ansigte. »De danska sändebuden kallas nemligen, såsom i äldre tider, *kommissarier* och icke *ambassadörer* . . . detta har gifvit Feuquières anledning förklara, att det är under hans värdighet att börja några öfverläggningar med dem . . . hvilket naturligtvis gör honom 'stort bekymmer', men han kan icke handla annorlunda. Från Köpenhamn måste således nya fullmakter anskaffas. Dessa inväntas nu i dagarne och härunder firas de olika sändebuden med den ena festligheten efter den andra, medan man utvecklar den mest diplomatiska finhet för att undvika lemna företråde åt någon, som sådant icke tillkommer. Med dessa allt annat än riksviktiga frågor har man upphörligen besvärat mig . . . frågor som icke lemnat mig en minuts lugn . . . få nu omsider se resultatet . . . »

»Och jag skall visa ers majestät ett ganska godt resultat», inföll fru Coyet, som i detsamma hade anländt och trodde att konungens ord rörde den af henne företagna blomsterodlingen, hvarpå hon i underdånighet förde Carl omkring samt efter detta höll samtalet vid makt.

»Öllegård är ännu en smula förskrämd», sade hon liksom urskuldande till konungen, då han snart härefter aflägsnade sig, ty flickan hade fortfarande visat sig vara en smula tankspridd, hvarpå hon enskildt till Öllegård uppmanade henne, att i en så hög persons närvaro bättre lägga band på sina känslor.

»Man måste beherska sig, om man vill göra anspråk på att ega god ton», tillade hon. »Man kan aldrig veta i hvilka omständigheter man råkar i lifvet. Ni, kära Öllegård, kan göra stor lycka . . . ett giftermål med någon framstående man . . . en man af börd . . . ja, hvem vet. . . Åh, rodna icke så der! . . . I mitt hus hoppas jag i alla fall, att ni riktigt skall tillvinna er ett fint och nobelt skick . . . jag kan inte neka till att er hållning är oklanderlig . . . endast i kungens närvaro finner jag er vara en smula bortkommen. Se så, häng bara inte hufvudet . . . ni vet jag tycker om ungt, glädtigt folk, och just för att jag särskildt fäst mig vid er, talar jag så här öppet. . . Krya nu på er, försök att bli hurtig igen, så skall ni snart återvinna ert lugn.»

Detta syntes Öllegård också småningom återvinna samt visade sig kort härefter icke det ringaste förskrämd, då hon nu åter började ströfva omkring i nejden. Hon syntes till och med hafva ännu större håg än någonsin för att göra långa skogsvandringar, och som man ej vidare hörde talas om snapphanehöfdingen, hvilken man dock icke lyckats gripa, ansåg man honom i tid hafva flyktat undan den förföljelse och formliga jagt man anställt efter honom, hvarpå vägfriden tycktes vara återställd.

TRETTIOFJERDE KAPITLET.

Det gifves ögonblick i lifvet, då den flyende stunden är af en så fulländad lycksalighet, att det förflutna så väl som det tillkommande liksom förintas.

Dessa af Öllegård företagna vandringar, der hon allena begaf sig bort från Beltorp, för att i skogen möta den älskade, voro för henne ett dylikt uppgående i det närvarande ögonblickets berusning. Det var en blind sällhet, ett tanklöst nöje, en daglig glädje, som i sitt öfvermått endast sällan lemnade plats för någon tanke på morgondagen.

En tid hade visserligen länge sedan funnits, då hon sökt dämpa den kärlek, som lik en blixst slagit ned i hennes själ, och hon sagt sig sjelf, att hon i djupet af sitt bröst borde dölja denna känsla. Det hade ju sedan varit svårt för henne att tro på den lysande verkligheten af hans kärlek, men en gång öfvertygad derom hade hon icke haft kraft att försaka. Och dertill, allt sedan Carl sagt, huru dyrbar hon var för honom, hade känslan af det otillbörliga i denna kärlek småningom aftagit.

När hon nu skyndade till dessa möten någon solig morgonstund med dess surr af insekter, dess fogelsång eller dessa aftonstunder, fulla af skymning och vindens saktasus, och dervid såg hans ansigte vändt emot sig och hans glänsande blickar, hans glada leende, då låg en sagoverld

af skönhet och glans utbredd omkring henne. Hon lutade då sitt hufvud mot hans bröst, för att i ömma ord tolka sin kärlek och den sällhet, som hans närvaro skänkte.

»Jag tycker, att hela mitt lif skall förflyta på detta sätt», sade hon, der hon arm i arm med honom vandrade fram och tillbaka under de lummiga löfhvalfven, der solen endast sparsamt silade in och der hennes små fötter sjönko djupt ned i den mjuka, fuktiga skogsmossan. »Jag tänker nog ibland på att en ändring skall ske», tillade hon med en suck, »samt försöker att föreställa mig, huru jag då skall känna mig till mods, men jag har liksom förlorat förmågan att måla lifvet i svart . . .»

»Denna förmåga tycker jag du icke skall vara missbelåten öfver att hafva förlorat», sade han leende.

»Åh nej!» Hon skrattade sorglöst. »Men huru har jag icke plågat mig med alla möjliga dystra föreställningar . . . detta har varit idel dårskap, inte sant? Nej, jag kan inte finna reda på en enda oroande tanke . . . jag känner mig alldeles som förvandlad!»

»Det gör jag också», sade han och drog henne intill sig, och de satte sig tillsammans på några tufvor, der han lutade sitt hufvud mot hennes knä, medan han blickade upp till henne.

»Tunga omsorger och bekymmer ha gjort mitt sinne hårdt», fortfor han efter en liten tystnad. »Rättvis, strängt rättvis tror jag man skall kunna kalla mig, men ömhjertad. . . . Hör på, Öllegård, i min ställning tror jag näppeligen att man kan vara det; sådant skulle lätt urarta till svaghet, och en svag regent vore landets undergång. Men i din närhet, älskling, känner jag mig så vek om hjertat, att jag många gånger liksom ryggar tillbaka för mig sjelf.»

Carl tystnade. Hans blickar hvilade icke längre på hennes ansigte. Med ett tankspridit uttryck såg han upp mot rymden. »Gud låte folket icke en gång med förakt vända sig bort från min döda mull!»

»Åh, ers majestät!» Öllegård kände sig förskräckt. Hela verlden skulle ju med beundran blicka upp till den älskade. Huru kunde han tala så?

»Jo jo, du hör nu, Öllegård . . . jag har på långt när icke det förtroende till mig sjelf som förr . . . man måste

ega det för att kunna herska . . . jag fruktar, det jag i stället är beherskad.»

»Min konung», hviskade Öllegård förvirrad.

»Af naturen förbehållsam . . . klokheten bjuder mig ju också att vara det . . . talar jag likväl till dig om allt hvad som rinner mig i hågen . . . du är den enda varelse, till hvilken jag tycker mig kunna förtro mina innersta tankar . . . till hvilken annan som helst skulle detta vara mig motbjudande, det faller liksom af sig sjelft — mitt andra jag! . . .»

Öllegård hade fattat en af hans händer, som hon ödmjukt kysste. Det låg något missmodigt öfver hans ansigte, något som hennes ömhet icke helt och hållet kunde jaga bort, något oroligt, som hon icke rätt kunde fatta.

För första gången hemkom hon från skogen med bleka kinder och tankspridda svar på de frågor man gjorde henne. Men nästa möte med konungen förde ny sällhet och nytt lugn till henne.

»Jag finner nog, att dagarne ej kunna fortgå på detta sätt», sade hon med tanken på hvad han senast hade yttrat. »En tid torde kanske snart nog komma, då ers majestät drager bort, långt bort . . . men jag vill vara nöjd och finna en kär tröst i att veta, det ers majestät vill ha mig i åminnelse. . . Något tankeutbyte kommer ju då icke i fråga, någon svaghet icke heller . . . ers majestät blir sig sjelf igen . . .»

»Min Öllegård!»

»Städse kommer jag att ega ers majestät i mina tankar. . . . Kanske någon gång framdeles få vi återse hvarandra . . . jag får ju hysa detta glada hopp?» frågade hon blygt och tveksamt. »Jag får ju tänka på ett återseende?»

»Förtrösta på min egen längtan.»

Carl var tyst några ögonblick, hvarpå han lifligt utbrast: »Jag vet inte hur jag kommer att ordna allt . . . jag vet endast, att så länge du är mig huld och trogen, finnes icke någon skilsmessa mellan oss. Den känsla, som drager mig till dig, må vara att den kallas svaghet . . . det är likväl den bästa och ädlaste jag någonsin egt. . . . Jag sviker dig aldrig . . . trygga dig till mig . . . förlita dig på mitt ord! . . .»

Han hade fattat hennes båda händer, och han blickade uppåt, liksom afgåfve han ett löfte.

»Bär denna gåfva som ett minne af denna stund», återtog han i det han drog en ring med blixtrande stenar från sitt finger och fäste den på Öllegårds hand. . . . »Så länge du bär denna ring, vet jag, att du är värd min kärlek . . .»

Hon log, när han tryckte den lilla smala handen, som nästan alltid darrade i hans. Han syntes icke längre orolig öfver den kärlek hon ingaf honom eller misströstande om sig sjelf och världen; han var en man, som hade fattat sitt beslut och stod nu envist fast dervid.

Denna afton var det icke allenast den flyende stunden, som innefattade all lifvets lycksalighet, det fans nu äfven en framtid, något oviss kanhända, men alltid med ett stadigt hopp om, att, huru ödet än skulle gestalta sig, ett sammanträffande torde ega rum för dem, ett sammanträffande utan någon skilsmessa.

Till Beltorp kom konungen emellanåt, och fru Coyet, som fått i sitt hufvud att Öllegård var totalt bortkommen inför majestätet, sysselsatte sig så mycket som möjligt med den unge konungen. Detta kom emellertid Öllegård väl till pass, som kanske i motsatt fall lätt skulle hafva kunnat förråda det varma intresse hon hyste för Carl. Det lilla tvång, som på detta sätt uppstod i deras umgänge, kom dem derföre att i ännu högre grad uppskatta de ensliga stunder, hvilka emellanåt stodo dem till buds. Ofta hände det då konungen red bort från Beltorp, att Öllegård skyndade genom trädgårdsanläggningarna än för att uppfatta en slutlig skymt af honom, än för att rusa fram till vägen och der mottaga och besvara någon flyktig smekning.

Veckorna skredo emellertid framåt för Öllegård i ett stadigvarande sällhetsrus, hvilket till fullo delades af konungen.

Och landet? Och fredsunderhandlingarna?

Landet var fortfarande försänkt i det djupaste elände och under fredsförhandlingarna visade det sig, att förbittringen mellan de stridande makterna var lika stor som någonsin.

»Mitt tålmod är länge sedan förbi», sade Carl en afton till Öllegård, »och då skrifter uträtta föga, vet jag icke något annat råd än att bryta upp med min armé mot Helsingborg. Jag har redan gifvit befallning om, att man skall intaga Uddevalla och infalla i Trondhjems stift.»

Öllegård kände sig nästan tillintetgjord. Hon fann i förstone icke några ord för att uttrycka sin oro.

»Och jag», fortfor konungen, »jag som tänkt mig kunna afstyra Frankrikes för oss så förödmjukande inblandning. Bakom min rygg har kung Christian, som tror sig kunna vinna mera i Paris än i Lund, börjat underhandlingar med kung Ludvig . . . jag låtsar emellertid som jag ingenting märker, men man vet i Frankrike mina fordringar och jag tror icke man dristar afgöra något utan mitt hörande. Med härsmakt vill jag betvinga danskarne, om icke något annat hjälper.»

Carl var nästan utom sig af vrede. Han aktade i förstone icke på de tårar, som sköljde öfver Öllegårds kinder.

»Ers majestät drager nu bort härifrån!» hviskade hon.

»För att återkomma som segrare, min älskling!»

Han skulle bort, skulle lemna henne! Detta var allt hvad Öllegård egentligen kunde fatta af sin älskares tal. Den ogrumlade lyckan var förbi!

Huru otaliga gånger hade hon icke sökt sätta sig in i en sådan stund; hon hade föreställt sig, att hon med undergifvenhetens försakelse skulle kunna bära afskedets smärta; nu, när den stod för handen, svigtade hon.

»Ers majestät skall bort . . . jag borde vara beredd derpå . . . men ack, jag vet att jag aldrig får se er mera!»

Hon sammanknäppte händerna under den hastiga förskräckelse hon kände, och vände mot honom sitt bleka, ångestfulla ansigte.

»Hvad är detta för barnsliga inbillningar, Öllegård!» sade han ömt, i det han slöt hennes darrande gestalt intill sig.

»Jag vet att det skall ske så», suckade hon; »jag drömde i natt, att ers majestät hade rest och att jag kom hit, och — och det tycktes vara en så svår och törnig väg jag hade att gå, och jag råkade gå vilse samt kom

långt borta om insjön . . . när jag äntligen hann fram, så kommo en mängd främlingar rusande emot mig och alla ropade: kungen har farit sin väg . . . han har vändt sitt hjerta ifrån er . . . ni får aldrig återse honom!»

»Och vet du då icke, Öllegård, att det alltid inträffar motsatsen af hvad man drömmer?»

Hon skälfde i hans armar och blef kall som is. »Jag vet icke hvad det är för en förfäran, som kommit öfver mig . . . det är liksom ett mörker . . . det enda jag klart kan fatta är förkänslan af att något förfärligt skall hända mig. . . Min älskade, min konung, öfvergif mig icke! . . .»

»Huru kan du föreställa dig något sådant, Öllegård?» sade han förebrående.

»Det är liksom hängde en hotande fara öfver mig, som icke kan afvärjas.» Hon lutade sin bleka kind intill hans och fortfor: »En menniska dömd till döden måste känna sig såsom jag i denna stund. . . O, vredgas icke, ers majestät! . . . Mina ord förefalla säkerligen dåraktiga . . . äro kanske också sådana . . . jag ville så gerna tro derpå . . .»

»Det kan du tryggt göra, Öllegård», inföll Carl. »Du får icke oroa dig på detta sätt . . . du gör orätt . . . du förbittrar de ögonblick vi ännu kunna få dröja här tillsammans.»

»Och jag får då återse ers majestät?» Öllegård sökte med ett leende jaga bort det sorgsna och ångestfulla uttryck, som låg i hennes ögon, men hon lyckades icke tillfylla.

»Säkerligen!»

Hon hängde sig fast vid honom och grät tyst.

»Hör på, Öllegård», sade han smekande och försökte mildra hennes bittra sorg. »Det är inte snällt att du gör mig ledsen . . . tror du icke, att också jag känner smärta vid detta farväl?»

Hon smålog mot honom genom tårarne.

»Och får jag under tiden något budskap från ers majestät?»

»Det törs jag inte lofva . . . ett sådant är ej så lätt att finna . . . ett budskap kunde falla i orätta händer . . . vår kärlek måste hemlighållas, åtminstone tills vidare.»

Öllegård suckade i det hon smög sig ännu närmare intill honom.

»Kanske», sade han, »kanske du likväl får höra af mig . . .»

Hon fattade hans hand och tryckte den mot sin panna, sina läppar.

»Och jag får återse min könung?» Det var alltid till samma tanke som hon återkom.

»Så vida vår Herre håller sin hand öfver mig!»

»Ja, jag vill söka till att åter få fatt i hoppet!» Hon såg på honom med tårfyllda, glänsande ögon, han kysste henne på händerna, hvilka hon lagt på hans axlar, han kysste håret, då hon lutade hufvudet mot hans bröst.

»Jag hör hur hjertat slår!»

»Det slår för dig!» Han kysste henne på ögonen och munnen, derpå sköt han henne hastigt ifrån sig och vände sig bort.

»Gå icke än!» Hon sprang efter honom, slog armarne om hans hals och höll honom qvar. »Gå icke! . . .» Hon utstötte en suck, som nästan liknade ett skri, i det hon dignade ned på den grönskande, daggstänkta marken. Han lyfte henne upp, han bar henne en lång sträcka på sina armar, han tryckte en sista kyss på hennes läppar och var borta.

TRETTIOFEMTE KAPITLET.

Det var dagarne strax efter midsommar. Kung Carl hade nära ett par veckors tid varit borta från Ljungby, men man hade just icke hört några viktiga nyheter från armén. Det enda man visste var, att den höll sig stridsfärdig, att vidtomfattande rustningar bedrefvos och att konungen skulle börja en ny fejd, derest icke danskarne godvilligt afstode från sin fordran på landafträdelse.

På Beltorp hade dagarne förgått på sitt lugna, vanliga sätt, och som fru Coyet var ovanligt kry denna som-

mar, hade hon mer än eljest tagit Öllegårds sällskaplighet i anspråk. Flickan hade således icke fått vara ensam med den stora sorg hon erfor vid konungens afresa. Redan samma afton, då hon gråtögd och medtagen af ångest hade kommit hem från skogen, måste hon inträda i det stora gemaket, der herrskapet Ridderschatz jemte fru Coyet uppehöll sig och väntade henne för att begifva sig till matsalen, hvarest hofmästaren redan en god stund otåligt skramlat med silfverfat och skålar. Hon fick knappast tid att bada hufvud och ansigte i kallt vatten och släta sitt skimrande hår framför den gammalmodiga lilla spegeln, der hon så ofta i morgonsolens glans stått och tänkt på *honom* och på möjligheten att träffa honom i skogsdungen under boklöfvens fladdrande skuggor.

Och nu var detta hopp förbi och ångesten öfver möjligheten att aldrig mera få skåda honom återkom med förnyad styrka.

Hon skyndade ur kammaren, liksom ville hon komma bort ifrån sig sjelf, samt inträdde brådskande till det lilla sällskapet, der hon förmodligen varit samtalsämnet, ty fru Coyet ropade glädtigt emot henne: »Ändtligen är ni här, kära barn!»

»Ni måtte vara särdeles road af att ströfvä ut i det fria, Öllegård», sade fru Ridderschatz, i det hon nickade och blinkade. »Ni måtte icke vara rädd för några farliga möten . . .»

»Åh, trakten här omkring är ju så lugn och fredlig», inföll fru Coyet, medan man med en viss högtidlighet och ceremonlös artighet begaf sig till matsalen.

»Visserligen . . . hm . . . men jag skulle aldrig så der våga att släppa ut Regina.» Härvid gaf hon en liten blick åt dottern, som snörpte på munnen och slog ned ögonen.

»Jag skulle icke heller vilja det, kära mamma», sade den väluppfostrade unga damen.

Den långa bordsbönen afbröt nu samtalet och de fyllda faten började göra sin rund.

Öllegård hade en plats, der aftondagern föll öfver hennes ansigte, hvilket var lika hvitt som den spetsprydda duken kring hennes hals, och hon höll sitt hufvud något

nedböjdt, i det hon tankspriddt lät ett par fat passera sig förbi.

»Skall ni då inte äta något?» sade fru Coyet. »Men ni har ju gråtit, Öllegård!»

»Jag har så ondt i hufvudet!» genmälde hon halfhögt. Hennes stackars panna brände som eld.

»Det är också en så qvaf luft . . . vi få bestämdt åska . . . I starkt solsken får jag likaledes hufvudvärk . . . ni har kanske ansträngt er och gått för fort, min söta . . .?»

»Ja ja, promenader äro kanske inte alltid nyttiga», muttrade fru Ridderschatz med munnen full af stufvade gröna ärter. »Unga flickor göra förståndigast i om de hålla sig inom fyra väggar . . . i min ungdom gick det knappast an, att en ärbar flicka stack näsan utom dörren . . . åtminstone icke utan att vara följd af sin mor eller någon i mors ställe . . . Det uppväxande släktet artar sig till att blifva obetänksamt, högst obetänksamt.» Och hon nickade mot Öllegård med ett uttryck, som vore dessa ord helt och hållet riktade åt henne.

Öllegård rodnade, men fru Coyet, som nästan saknade allt begrepp om känsloförvillelser, obestämda faror och frestelser samt för öfrigt var ganska menlös i sina åsigtter om människor och bedömde andra efter sig sjelf, hon förstod icke det ringaste de små hänsyftningar fru Ridderschatz dristade sig till. »Nå, det behöfs väl icke vara så strängt heller», inföll hon, »i synnerhet på landsbygden . . .»

»Der kan man min sann träffa ut för månet oförutsett äfventyr», genmälde den värda frun, i det hon skakade sitt något spetsformiga hufvud. »Håll dig rak, kära Regina», afbröt hon sig. »Du har ju inte gjort något ondt, så att du deröfver behöfver hänga hufvudet.» Och under det hon såg bort till Öllegård, lade sig hennes magra ansigte i tusen skrynklor vid det sarkastiska småleende, som härvid öfverför hennes ansigte.

Öllegård grep i detsamma helt förvirrad efter en liten stekt hönsvinge, som hon försökte förtära med ett någorlunda lugnt utseende.

»Ni ser verkligen angripen ut, Öllegård», sade fru Coyet, som härvid uppmärksamt betraktade henne. »Om

ni inte känner er ha aptit, så nödga er inte att äta; sådant mera skadar än gagnar. . . . När ni emellertid går till sängs i afton, vill jag tillreda åt er en kylande dryck; jag förstår mig riktigt på den konsten», tillade den gamla damen med ett sjelfförnöjdt uttryck.

När nu Öllegård sent omsider lyckades undkomma så väl fru Coyets välmenade omsorger som fru Ridderschatz' kritiskt granskande blickar, så hastade hon in i sin kammar, der hon kastade sig framstupa på sängen och grät så som en qvinna gråter då hon anser sig hafva anledning att frukta allt, men litet eller intet att hoppas. Ljudet af hennes häftiga snyftningar qväfdes i kuddarne, hvori hon borrhade in ansigtet, medan ångesten höll henne i skälfnig från hufvud till fot.

»Han är borta!» sade hon sig emellanåt och för hvarje gång kom ett nytt utbrott af ohejdade snyftningar. Den häftiga sinnesrörelsen ökades också till en del af den oro hon erfor vid föreställningen om, att man omkring henne började ana hennes dåraktiga kärlek, ty fru Ridderschatz' vinkar voro för Öllegård allt för påtagliga för att kunna missförstås. Hon började med bäfvan fråga sig sjelf, hvad fru Coyet skulle säga, om hon en gång i dess rätta betydelse skulle uppfatta dessa framkastade ord, om den opassande frihet hon företagit sig genom detta ströfvande utom hus.

Detta var sannerligen ett stort och nytt bekymmer!

Hon torkade sina ögon, hon upphörde att snyfta, och sättande sig upprätt i sängen, försökte hon tänka klart och förståndigt. I allt detta tänkande, der hon satt och stirrade utåt trädgården i den ljusa sommarnattens lugn, framstod blott ett enda resultat, det att hon allt innerligare längtade efter den älskade.

Grymt nog, fastän hon icke ens ville göra en mask för när, hade hon nyss förut fruktat för en slutlig fred. I motsats härtill hade hon redan af hela sin själ börjat åtrå krigets slut, ty Carl hade ju sagt, att han framdeles skulle ställa så till, att de finge återse hvarandra. . . . Hon borde ju trygga sig till honom, såsom han anbefalt henne, och hon tog fram den ring han skänkt och som hon bar trädd på en snodd kring halsen. Denna

hans dyra kärleksgåfva betraktade hon länge och kysste de daggfärgade stenarne, som svagt glittrade mot henne i den halfskumma belysningen.

Den mörka aningen af ett förestående ondt, som vid underrättelsen om konungens påtänkta afresa plötsligt hade fyllt hennes själ med oro, skingrades smånigom. Hon började att andas lättare och skylde sig sjelf för att hysa dumma griller och onödiga farhågor.

När hon om morgonen trädde in i sällskapsrummet, kände hon visserligen en tyngd i sitt hufvud och hade svårt för att dölja den sinnesrörelse hon erfor, då underrättelse kom om konungens oförutsedda uppbrott från Ljungby.

»Något riktigt opåttänkt måtte ha timat», sade fru Coyet, »eljest är jag öfvertygad om, att konungen på några ögonblick infunnit sig här . . . han har ju städe omfattat mig med den största gunst . . . jag har sannerligen mången gång varit förvånad öfver huru väl han har trifts i mitt sällskap . . .»

»Ja, han har onekligen visat sig särdeles gunstig», sade fru Ridderschatz, som jemte sin dotter dröjt natten öfver på Beltorp, och i det hennes spefulla blickar flögo öfver Öllegårds ansigte, gaf hon till en liten torrhosta, hvilken värdinnan fann vara af en särdeles retlig beskaffenhet och för hvars dämpande hon ögonblickligen lät hemta en skål fylld med honung samt utbad sig tillåtelse att af dessa sötsaker få medsända en vängåfva, då fru Ridderschatz kort härefter anträdde hemvägen.

Öllegård kände sig emellertid ganska belåten öfver att åter vara på tu manna hand med fru Coyet, och ehuru hvarje dag var sig lik, hade hon icke någon önskan om en ändring, då denna icke berörde den förändring hon efterlängtade. Något riktigt sinneslugn kände hon emellertid icke och vid de handarbeten hon företog sig ledsnade hon snart.

»Ni påbörjar så många vackra saker», anmärkte härvid fru Coyet, »men ni fullbordar icke något. Jag har aldrig förut märkt en sådan brist på ihärdighet hos er, min söta.»

Öllegård syntes en smula förvirrad, hvilket bemärktes af den gamla damen, som urskuldande menade, att det vackra sommarvädret alltid hade den egenskapen att locka ungdomen bort från allvarlig sysselsättning.

Den unga flickan lät det härvid bero och ströfvade emellanåt utomhus samt vandrade stundom skogsstigen framåt med en känsla som sökte hon någon. Men det låg icke längre något hemligt hopp under denna känsla, hjertats taktmessiga slag ökades, dervid icke och något dröjande leende steg icke upp i hennes ögon. Den smala skogsvägen syntes henne ej längre likna den mjukaste matta, den var i stället rätt tröttsam, full af snår och utskjutande trädrötter, som hindrade hennes steg. Trädens sus syntes henne icke längre likna en kärleksfull hviskning, utan en entonig susning, som medförde något söfvande, och solens strålar voro ej mera ett skimmer af guld, likt glansen i hans blick, utan helt enkelt ganska besvärande strålar, som föllo henne lodrätt i ögonen eller baddade henne i nacken med verkan af en olidlig hufvudvärk.

Visst hände det någon gång, att hon fann ett slags drömlig ljufhet i att hvila under dessa svällande löfkronor, der hon så mången gång betraktat hans älskade ansigte. Medan hon slöt ögonen, erinrade hon sig de stunder då han här dröjt hos henne och hon lutat sitt hufvud mot hans bröst, medan han mildrat sin djupa stämma, när han talade till henne. Hon kunde då i ett hastigt utbrott af längtan knäppa sina händer tillsammans och hviska: »Min älskling, min älskling, dröja dina tankar någon gång hos mig?» Och hon kunde skynda upp och rusa fram några steg för att liksom göra sig öfvertygad om, att han icke vore i närheten — en öfvertygelse som icke var svår att vinna, men som gjorde ensamheten dubbelt tryckande och tung och som kom henne att vandra hemåt under tungsint grubbel på huru en kommande tid väl egentligen skulle gestalta sig.

Det låg i dessa dagar ett oklart töcken öfver hennes lif, som hon icke förmådde skingra, och hennes jemna, glädtiga lyne hade blifvit dystert och tankspriddt.

På detta sätt smög tiden framåt och kung Carl hade som sagdt varit borta ett par veckor, då Öllegård en morgon, under det hon stod vid salsfönstret och blickade utåt, kom att fästa sina ögon på ett par ryttare, som läto sina springare raskt trafva framåt uppkörsallén.

Den främste och utan tvifvel den förnämligaste af de båda ryttarne hade en gigantisk gestalt och hästen, som bar honom, gaf icke efter i kolossala dimensioner. Då han nu kastade tygeln åt den medföljande tjenaren och svingade sig ned på marken, bleknade Öllegård samt vågade knappast andas, ty den anlände gästen var icke någon ringare person än riksrådet Johan Gyllenstjerna. Troligtvis hade han å sin sida också känt igen henne, ty han helsade med en förnäm nick, der han begaf sig in i förstugan, hvars dörrar en bugande tjenare skyndat att slå upp på vid gafvel.

En aning sade Öllegård att besöket gälde henne och hon frågade sig darrande, om konungen möjligtvis med honom hade sändt det budskap, om hvilket hon vid afskedet hade fått ett halft hopp.

»O, om han ändå hade valt någon annan», tänkte hon och kände sig nästan färdig att digna ned. »Hellre aldrig ett ord till helsning än genom honom!»

Att riksrådets besök gälde henne, derom fans emellertid icke längre något tvifvel, ty en tjenare anlände i detsamma med helsning från fru Coyet att hon ofördröjligen borde infinna sig i sällsapsrummet.

Öllegård ordnade hastigt det gyllene spänne, som sammanhöll hennes hår, under det hon med något dröjande steg begaf sig till det stora gemaket, der morgonsolen kastade några klara strålar öfver de konstrikt skurna möblerna och tapeternas brokiga väfnad.

Med tilltagande blekhet och bäfvan kände hon hela obehaget af riksrådets skarpa och forskande blickar, som utan återvänder följde henne, under det hon vördnadsfullt helsande hade framträdt några steg.

»Var god och sitt ned, fröken von der Wattering», sade riksrådet läggande en liten tonvigt på hennes namn; »jag har något hvarom jag gerna vill tala med er och

har derföre utbedt mig fru Coyets tillåtelse att utan vidare omsvep andraga mitt ärende.»

»Ja, kära Öllegård!» Det låg en viss högtidlighet i den vänliga nickning, som åtföljde dessa ord. »Ja, herr riksrådet Gyllenstjerna har gunstbenäget omfattat en för er ganska viktig fråga. . . . Den hade kanske inte så direkt bort framställas till ert, utan till er vördige faders afgörande; men som han begifvit sig till Ifö för att tillträda det nya pastoratet, finner herr riksrådet att saken så godt först som sist bör hänskjutas till er . . . naturligtvis med er herr faders hörande och medgifvande, innan ni afgifver ett jakande svar. . . . Jag hade visserligen tänkt, att jag skulle . . . hm . . . och att ni kanske kunde göra en mera framstående persons bekantskap, men mannen i fråga är af en ganska aktad familj och . . .»

»Ja, fröken von der Wattering», afbröt Gyllenstjerna, som kanske kände sig en smula otålig öfver fru Coyets långa tal, hvilket skedde i små pauser och utan något egentligt resultat. »Ja, fröken von der Wattering, om det låtit sig göra, skulle jag naturligtvis i första hand vändt mig till er herr fader, men som frågan hastar till afgörande och min tid icke tillåter mig att göra en omväg till Ifö eller på en skriftlig framställan invänta ett svar, så tar jag mig härmed friheten att å borgmästare Aschenborns vägnar anhålla om er hand!»

Gyllenstjerna talade ganska mildt, men i denna mildhet låg en förnäm köld, som isade Öllegård in i hjertat, medan hon tycktes hafva svårighet att fatta meningen af hans ord. Det föreföll henne som talade han långt borta, allt för långt för att hon riktigt kunde uppfatta hvad han sagt, men dock tillräckligt tydligt för att låta henne förstå, att en viktig fråga skulle afhandlas, en fråga så oförmodad och oväntad, att hon hufvudyr lutade sig tillbaka mot det höga ryggstödet på den stol Gyllenstjerna skjutit fram till henne och på hvilken hon, vid en vink af honom, tagit plats.

»Anhålla om min hand?» hviskade Öllegård med ett uttryck, liksom ansåg hon sig icke hafva hört rätt. »Men jag förstår inte . . .»

»Att en ansedd friare har anmält sig», sade Gyllenstjerna leende, »tyckes mig, att en ung och vacker flicka ganska lätt måtte kunna förstå. . . . I morgon kommer den blifvande äkta mannen att sjelf göra sin uppvaktning.»

Öllegård satt orörlig och det föreföll henne fortfarande, som om hon icke vågade tro sina örons vittnesbörd.

»Jag förvånar mig icke alls, att ni är i högsta grad öfverraskad, Öllegård», inföll fru Coyet med en skakning på hufvudet, och som hennes bleka ansigte hade fått en ganska stark kolorit, började hon vifta sig med en solfjäder, hvilken i en massiv guldkedja hängde ned från hennes midja. Med vanligt sirligt behag utförde hon dock icke denna rörelse, utan de skimrande påfogelsfjädrarne flögo temligen häftigt fram och tillbaka. »Hvem som helst i ert ställe skulle blifvit förbryllad», fortfor hon. »Ni kan ju i det hela hvarken antaga eller förkasta ett giftermålsanbud . . . lugna er för all del, Öllegård! . . . Fadern är sina döttrars giftoman . . . att på detta sätt bryta mot skick och sed, deri ville likväl icke herr riksrådet se något olämpligt och . . .»

»Min nådiga fru friherrinna, jag finner att den person frågan rör hör i främsta rummet afgöra densamma.»

»Äfven i giftermålsfrågor?»

»Jag ser icke något som hindrar!»

Fru Coyet kastade en häpen blick på Gyllenstjerna, som dervid icke brydde sig om att tillbakahålla ett spefullt leende.

»Jag är för resten», sade han, »fullt öfvertygad om att prosten Nisse . . . von der Wattering, menar jag . . . att prosten, som sagdt, icke skall neka lemna sitt samtycke till en förbindelse, hvilken synes medföra ganska stora fördelar . . .»

»Det kan nog så vara», menade fru Coyet en smula tvehågsen, »men hvarken han eller Öllegård har ännu sett den anmälda friaren . . . en medelålders, förständig man, efter hvad ni säger, herr riksråd . . .»

»Med indrägtig syssla och dessutom i goda omständigheter . . . ja, rent af en rik man, som jag dertill lofvat särskildt befordra, ty fröken von der Wattering gifte-

mål är något som jag lagt mig synnerligen vinning om att åvägabringa . . .»

»Det intresse herr riksrådet visar för min unga skyddsling är särdeles smickrande . . .»

»Jag har derföre befitat mig om att finna en make, som icke på något sätt kan utsättas för att blifva förkastad . . . jag kommer derföre att föranstalta, det prosten von der Wetering genast måtte infinna sig här, på det att nödiga förberedelser ofördröjligen . . .»

»Nej», ropade Öllegård i det hon häftigt sprang upp, »det är obehöfliga förberedelser . . . jag gifter mig aldrig!»

»Aldrig!» upprepade fru Coyet. »Kära barn, man bör undvika att gå till ytterligheter!» Icke utan en liten inre tillfredsställelse fortfor hon: »Om ni i samråd med er far icke skulle gilla den af riksrådet föreslagna förbindelsen, så kanske att jag kunde . . . efter freden har jag icke alls emot att införa er i sällskapslifvet, och ni kan då möjligtvis formera någon bekantskap . . .»

»Tills efter freden tror jag icke att fröken von der Wetering kan dröja med sitt giftermål . . .»

»Jag förstår inte», sade fru Coyet i det hon ytterst förbryllad blickade bort till det mäktiga riksrådet, som med ett gäckande uttryck hade lagt en viss tonvigt på sina ord.

»Emedan derpå beror landets välfärd», sade han kort. Hade riksrådet förlorat förståndet?

Denna fråga framstälde fru Coyet i sitt stilla sinne, medan hon sköt sin stol en smula tillbaka och i största bestörtning lät solfjädern falla.

»Jag ber, min nådiga fru friherrinna, lät oss behålla vårt sinneslugn; i närvarande ögonblick är detta verkligen af nöden.» Riksrådet gjorde en befallande rörelse med handen, inbjudande fru Coyet att behålla sin plats. »Tänk för all del inte på att rusa er väg, fröken Öllegård; ni framför någon annan måste lyssna till hvad jag har att andraga.»

»Ni torde i viss mån tycka er berättigad att förtryta mina ord», fortfor riksrådet efter en liten tystnad, i det han under sina buskiga ögonbryn gaf Öllegård en for-

skande blick, »och ni anser kanske min inblandning i edra angelägenheter som en opåkallad närgångenhet; men när ni får höra mina skäl, hoppas jag, det ni anser mig endast ledd af en uppriktig välmening för ert bästa.»

»Välmening för hennes bästa.» Dessa ord hade för Öllegård alltid inneburit något obehagligt, från de dagar då Kerstin sagt henne en osminkad sanning, gerna åtföljd af handgriplig upptuktelse, intill det närvarande, då fru Coyet höll små föreläsningar om det passande, med någon besk helsodryck vinkande på afstånd. Hvad riksrådets »välmening för hennes bästa» åter igen angick, så visste hon nu, det hon skulle få höra den bittraste sanning, känna den smärtsammaste upptuktelse och smaka den beskaste medicin i verlden. Hon anade ungefärligen hvad som skulle komma och hon sade till sig sjelf: »han anar min kärlek, han vill skilja mig från den älskade!» Hon kände sig lik ett flarn för vinden, som skulle föras hit och dit, utan ett skydd, vid hvilket hon kunde haka sig sig fast. »Han skall icke lyckas», sade hon andlöst till sig sjelf, »han skall icke lyckas!»

»Kungs Carls täta besök här på Beltorp hafva gifvit ämne till hvarjehanda tal och utläggningar», återtog riksrådet. »I granskandet gör man sina reflektioner och man säger öppet: 'skön Öllegård är kung Carls käraste.'»

»Något så oförsynt har jag väl förr aldrig hört!» ropade fru Coyet, i det en hjert rodnad sprang upp på hennes panna. »Här i mitt hus, i mitt hem... huru vågar man häntyda på något sådant!»

»Icke desto mindre är detta olyckligtvis förhållandet.»

»Men jag går i god för, att icke det ringaste tilldragit sig, som ej är tillbörligt. Tvärtom har jag haft ganska mycket att anmärka öfver Öllegårds allt för tafatta sätt gent emot kung Carl.»

»Möjligtvis i ers nåds närvaro. Men vid de möten skön Öllegård haft utom hus har hon kanske icke varit fullt så tafatt. Landsortsfolk leta ut allting. När jag kom till Ljungby nyss, var den första nyhet, som mötte mig, talet om kung Carls oförsigtiga förhållande... vissa möten och promenader hafva blifvit bespejade... Jag lemnar åt fröken von der Wettering att afgöra, om hon

anser sig vara ett offer för ett lömskt förtal eller om hon på ett eller annat sätt gifvit lastarenom rum.»

Öllegård, som dittills hållit hufvudet framåtlutadt, lyfte nu upp sina blickar och med ett drag af stolthet blandad med trots såg hon bort till riksrådet. »Än sedan?» sporde hon. »Hvarföre skulle jag icke få möta kung Carl, när han bad mig derom . . . hvarföre skulle jag icke få älska honom på samma sätt som jag älskar solens ljus . . . högt öfver mig och lika aflägsset som konungen? Min kärlek förnärmar icke någon . . . jag begär endast att någon gång få träffa honom, få se honom, få höra honom tala . . .»

»Öllegård!» ropade fru Coyet. Det var nu hennes tur att tycka, det hon måste höra orätt. »Öllegård, barn, hvad är det för prat . . .»

»Jo jo, ni hör nu!» inföll riksrådet, med möda qväfvande sin harm.

»O, jag älskar honom så högt», utbrast Öllegård häftigt, i det hon sammanknäppte sina händer, och plötsligt bristande ut i tårar, fortfor hon snyftande: »Jag älskar honom så som Ebba Brahe älskade Gustaf Adolf . . . som Katarina Månsdotter Erik . . . som . . .»

»Der ha vi det!» skrek riksrådet. »Just detta! Men för en sådan kärlek bevare honom milde Herren Gud!»

»Åh, hvad får jag icke upplefva!» klagade fru Coyet.

Öllegård höll sina händer fortfarande sammanknäppta och tårarne i hennes ögon skymde bort fru Coyets förskrämda ansigte och riksrådets hotfulla uppsyn. Medan den ädla damen emellertid satt liksom förstenad på sin stol, hade Gyllenstjerna rusat upp, och han hade just öppnat munnen för att ge luft åt sin harm, då han i tid kom till att betänka, att han med vredgade uttryck icke skulle vinna något, men med sansade förnuftsskäl måhända allt.

»Jag sade: bevare honom Gud för er kärlek», återupprepade Gyllenstjerna. »Jag skall strax säga er af hvad orsak.»

Var det samme man som nyss talat? Vreden var borta, och det låg allvar, nästan godhet i hans blick.

Öllegård, som beredt sig på en störtskur af förebräelser, mot hvilka hon i förväg förhärdat sitt hjerta, kände plötsligen det lilla trots försvinna, hvarmed hon tillstått sin kärlek. Hon veknade och blef rörd utan att rätt förstå orsaken.

Var det manne något i tonfallet af denna mäktiga stämman, som talade till hennes hjerta? Var det kanske något i denne märkvärdige mans blick, som betvang henne, som kom henne att finna, att, huru skiljaktiga deras meningar än voro, de likväl enades i att hvar och en på sitt sätt älska kung Carl?

»Det behöfves en kraftig styrelse för att bringa ordning och skick i landet», fortfor Gyllenstjerna. »Kung Carl är mäktig ett dylikt värf... men för att lyckligt kunna genomföra detsamma, måste folket med vördnad se upp till sin styresman. De lagar han föreskrifver måste han sjelf obrottsligt hålla, hans vandel måste vara ren som nyfallen snö... för att skaffa sig lydnad och respekt, måste han sjelf vara en föresyn i det goda.»

Gyllenstjerna tystnade några sekunder, hans djupt liggande ögon lågade och en ljusning spred sig öfver hans mörka ansigte då han fortfor:

»Kung Carl har vunnit hjelteära, men en dåraktig ärelystnad är icke i hans smak. Kriget har gifvit honom den helsosamma lärdomen att till folkets väl använda fredens välsignelse. Hans håg drar honom ut i det friska, rörliga lifvet. Det är icke hans sak att tala och skriva sirligt, men att med klar blick uppfatta hvar nöden är störst och hvar hjälpen är lättast att finna, detta är hans uppgift... detta förstår han i grunden.

»Jag känner kung Carl bättre än ni känner honom, ja, känner verlden bättre än ni kan känna den. Tror ni, att en man med Carls sinnelag skall känna sig lycklig... jag menar icke för en dag, utan för en hel lifslängd... skall känna sig lycklig, derest han i verldens ögon icke kan bibehålla den aktning, han redan vunnit? Han skall genom visad svaghet börja misstänka, att folket hviskar till hvarandra om den fläck, som finnes på hans vandel... han skall börja frukta, att folket kan skrika ut hans

skam på gatorna ... och på detta sätt är mellan folket och regenten förtroendet borta, bandet slitet.

»Tror ni, att er kärlek, er brinnande, gränslösa kärlek kan ersätta detta svikna förtroende ... att det band, som förenar er båda, kan ersätta det mellan honom och nationen slitna bandet?

»Han, som lofvat att icke tillhöra sig sjelf, utan fäderneslandet, för hvars inbyggares väl, trygghet och ära han beslutat offra de framtidsdagar, Herren förunnar honom ... han skall en dag finna sig som löftesbrytare derest han genom kärlekens veklighet blir lockad på afvägar, dragen bort från sitt mål. ... Med er kärlek, fröken von der Wettering, säger ni er icke förnärma någon, men jag säger er öppet, att ni förnärmar så väl landet som konungen. Carl har heliga pligter att uppfylla ... ve den, som rycker honom bort från uppfyllandet af dessa förpligtelser; förr eller senare skall han träffas af landets förbannelser och konungens afsky! ... Något mätressvälde tolereras, Gudi vare lof, icke i Sverige.»

Öllegård, som under det han talat känt sitt bröst sammansnöras af en onämbar ångest, hade dolt ansigtet i sina händer.

Det var måhända för henne icke någon helt och hållet ny upptäckt, att hennes kärlek var dåraktig och otillåten, men att den kunde lända till ofärd för den älskade, derpå hade hon aldrig tänkt. Visserligen hade Carl framkastat ett par ord om sin svaghet, liksom klandrade han sig sjelf, och hågkomsten derom fylde henne med bäfvan.

Låg det således endast sanning, omutlig sanning i Gyllenstjernas framställning? ... Så naket, så beröfvadt allt urskuldande, så i dess rätta dager hade hon aldrig kunnat föreställa sig sitt förhållande. Och när han nu slungade de sista grymma orden emot henne, kände hon liksom hade ett mordvapen dödligt träffat henne. Utan all besinning sjönk hon maktlös tillbaka, medan ett svagt qvidande steg upp ur hennes qualda bröst.

»Nej, nej ... icke så ... så kan det icke vara!» Det var likt ett värnlöst barns jemmerklagan och liksom urskuldande fortfor hon: »åh, jag älskar ... älskar honom så högt.»

»Må så vara, men förbindelsen mellan er och konungen måste brytas! . . . Enda sättet för honom att skaffa lydnad i landet, att bringa det från undergång, att kufva gensträfviga och upproriska sinnen är, att han själf är utan vank och brist. Ja, jag ställer mig mellan er och konungen, honom och landet till värn och skydd!»

Gyllenstjerna stod upprätt framför Öllegård under det han talade. Hans jättelika gestalt tycktes liksom växa, han syntes lika obehaglig som orubblig. Det låg dock alltjämt deltagande och godhet i hans blick, och något sänkande rösten fullföljde han:

»Stackars barn, jag fattar nog edra känslor, jag fattar till fullo det offer ni kommer att göra. . . Äfven jag har en gång älskat, äfven jag har måst försaka.* Sedan den stunden blef fäderneslandet min älskarinna . . . brinnande är min dyrkan och min åtrå att för detsamma skapa en tryggad framtid.

»Äfven ni, skön Öllegård, skall i en fullgjord pligt finna tillfredsställelse, skall i den storartade försakelse ni gör finna ersättning. . . Ni skall säga er själf: så högt älskar jag kung Carl, att intet offer är mig för dyrköpt, när det gäller att trygga hans framtida lycka och bestånd!»

»Ja!» sade Öllegård. Detta 'ja' lät som ett skri, det kom fru Coyet att hastigt gömma sitt ansigte i handklädet och Gyllenstjerna att spritta till.

»Ja», upprepade Öllegård, som hade rest sig upp. Hon blickade framför sig med ett uttryck, som såge hon långt bort i fjerran, hennes ögon strålade och öfver det bleka ansigtet låg liksom ett sken. Det var en värdighet och höghet öfver hennes gestalt, hvilken kom Gyllenstjerna att ofrivilligt draga sig ett halft steg tillbaka, och den triumf, hvilken nyss farit genom hans själ, gaf vika för en känsla af beundran.

---

* *Berättelser ur svenska historien af And. Fryxell*, sextonde delen, sid. 49. 1671 friade Gyllenstjerna till Elisabet Eriksdotter Oxenstjerna, sondotter af gamle rikskansleren, men fick afslag och fröken gifte sig i stället med den unge, älskvärde Gustaf Adolf de la Gardie, son till Gyllenstjernas motståndare, rikskansleren Magnus Gabriel. Man påstod, att detta var orsaken till Gyllenstjernas likgiltighet för fruntimmer.

Ja, skön Öllegård var en rival väl värd att bekämpa! Det hersklystna riksrådet lyckönskade sig att icke hafva låtit passionen fara bort med förståndet, att i stället för förebråelser hafva använt förnuftsskäl, dem han sökt lämpa efter den oerfarna flickans uppfattning.

Han drog sig, som sagdt, tillbaka och lät Öllegård passera sig förbi, och hennes sakta hviskning: »intet offer är för stort för Carls välfärd!» träffade hans öron, och konungens älskarinna, som han svurit att bekämpa, fann för några sekunder nåd för hans ögon och väckte en flyktig sympati i hans hjerta.

TRETTIOSJETTE KAPITLET.

Öllegård var under inflytandet af en sinnesöfverretning, som kom henne att liksom andlös störta fram mot det mål hon föresatt sig — det att rädda konungen från att ens en skymt af obetänksamhet kunde vidlåda hans karakter.

Då hon aflägsnade sig ur det stora gemaket, var det henne liksom hade hon varit buren af vingar och hon skyndade in i sin kammare, der hon föll på knä, och lutande sitt brännande hufvud mot de sammanknäppta händerna, ropade hon gång efter annan: »Herre, rena mitt hjerta, lär mig finna tröst i min försakelse!» Derpå följde några ögonblick af svaghet, då sinnesöfverretningen gaf vika, då storheten af hennes offer drog henne bort från de högre regioner, der hennes själ sökt hugsvalelse och der smärtan tyngde henne ned mot jorden. »Jag sörjde öfver hans bortresa», suckade hon, »jag kände, att ödets slag på ett eller annat sätt skulle träffa mig, att jag kanske skulle uppbära smälek och bespottelse för min kärlek, men att man skulle fordra den uppoffring jag nyss måst göra, det trodde jag aldrig, nej aldrig! . . .»

Hon vred sig i ångest, liksom marterades hon af någon förfärlig fysisk plåga, under det hon med torra ögon

stirrade framför sig. Det föreföll henne härunder, som om ett ogenomträngligt mörker låg utbreddt öfver hela verlden, i hvilket hon trefvade omkring utan att kunna hitta bort från denna natt, som hon med fasa sade sig sjelf skulle vara evig — ty han, som var livvets ljus för henne, hade försvunnit för alltid.

Hvad återstod väl på jorden, sedan hon afsagt sig honom?

Det själslidande hon kände medförde småningom ett slags slöhet, en sinnesförlamning, som döfvade hennes qual . . . hon sökte en stund sträfva emot och liksom hålla fast vid sin sorg, men den sjönk bort i det nattsvarta dunklet. Hon kunde icke mera redigt öfvertänka hvad som timat under den sista plågotimmen.

I och med detsamma Öllegård emellertid hade aflägsnat sig ur salen, uppreste sig fru Coyet. Hon var icke längre under inflytandet af det deltagande, som Öllegårds smärtfulla anskri hade väckt i hennes själ. Den gamla damen, som vanligtvis lätt nog dukade under för hvarje häftig sinnesrörelse, kände i denna stund en inneböende kraft, hvilken liksom stålsatte hennes sinne. Tanken på att i hennes hem, i hennes ärbara närhet en kärlekshandel hade börjats och utvecklats sig, en kärlek lika oförståndig som otillåten — denna föreställning fylde henne med harm.

Grannarne hade fått en skön sqvallerhistoria att föra till torgs.

Åh, nu förstod hon till fullo de tvetydiga hänsyftningar fru Ridderschatz tillätit sig! Vid hågkomsten häraf purprades den åldriga damens ansigte af harm.

Huru hade hon icke blifvit förd bakom ljuset.

För endast några få ögonblick tillbaka hade hon varit nog blind att som en ovärdig misstanke skjuta bort Gyllenstjernas anklagelse samt gå i god för Öllegårds sedsamma uppförande. Då något tvifvel icke längre kunde förefinnas, kände hon sig liksom förnedrad öfver det otillbörliga i ett tycke, som icke kunde ega ett giftermål till följd.

Menlös, som hon var i sina åsigter om människorna, utgjorde de goda och de onda för henne liksom två klasser, hvilka, utan att komma i beröring med hvarandra,

vandrade på den breda eller den smala vägen. Tidens ondska hade lärt henne, att det fans mördare, rånare och mordbrännare samt att mången qvinna störtat sig djupt i förnedringens dy; men att en sådan qvinna rent af fostrats vid hennes barm, fylde henne med skräck.

Hon hade sett Öllegård glad och lycklig med sina gelikar och med en blygsam tillbakadragenhet, en nästan tafatt förvirring i sitt sätt gent emot konungen, men tanken på att något ondt kunde ligga under allt detta, hade aldrig fallit henne in. Vid den oroande upptäckt hon nu gjort, kände hon sig i förstone helt förvirrad och liksom bortförd i en strömhvirffel. Men icke längre under inflytande af Öllegårds suckan och klagan, upphörde medlidandet, och harmen tog ut sin rätt.

»Öllegård måste bort», ropade hon; »icke ett ögonblick längre får hon vistas i min närhet!»

»Fru friherrinna, jag ber . . . värdigas höra hvad jag ännu har att andraga», bad Gyllenstjerna, i det han nödgade den gamla damen att åter intaga sin plats. »Då jag kom hit, var det i anledning af att ävägbringa ett giftermål mellan Öllegård och borgmästare Aschenborn . . . blir hon till följd af sin dåraktiga kärlek jagad bort härifrån, är ändamålet icke vunnet — det att skilja henne från konungen . . .»

»Hon har ju lofvat att foga sig efter nödvändigheten», inföll fru Coyet.

»Men konungen skall söka upp henne, han skall få del af vår inblandning och anse henne som en martyr. Han skall förhindra giftermålet . . . han har ett lika häftigt som envist lynne . . . hvem vet hvilken hjälplös olycka detta kunde ha till följd. — Kom i håg, att hon nyss liknade sin kärlek vid den Katarina Månsdotter en gång hyste . . .»

»Åh, att upplefva något dylikt, att bli inblandad i ett slikt förhållande», klagade fru Coyet, som villrådigt stirrade upp till riksrådets förslagna ansigte. »Nej, jag kan icke uthärda tanken på att hon stannar i mitt hem . . . kom i håg allt hvad som redan pratats här i granskapet . . .»

»Om Öllegård hals öfver hufvud lemnar ers nåd», inföll Gyllenstjerna med hopdragna ögonbryn och synbar

otålighet, »om hon lemnar ers nåd, skall allt det sqvaller, som pratas i granngårdarne, snart flyga land och rike omkring som en intressant historia. . . . Det skulle läggas till mycket smått och godt, som förvärrar hela situationen. . . . Den liga, som sammangaddat sig i fruktan för den räfst, som konungen en gång kommer att anställa, skall få vatten på sin qvarn . . . man skall påstå, att Carl knappast eger ett ärligt hårstrå på sitt hufvud, och fäderneslandets olycka är genom detta fru friherrinnans förhastade handlingssätt icke afvärd, utan påskyndad. Allmänna omdömet kommer icke heller att skona ers nåd . . .»

»Det är förfärligt . . . mitt förstånd står stilla!»

»Jag hade visserligen först tänkt tala med Öllegård, utan att falla fru friherrinnan besvärlig, men vid närmare besinning ansåg jag detta vara allt för oklokt, ty förr eller senare hade ers nåd lätt nog kunnat få del af förhållandet och Öllegård blifvit komprometterad. Det är detta som måste förebyggas. För att hämma sqvallrets kring-spridande är det nödigt, att flickan fortfarande dväljes här samt att folket ser henne omfattas med allt större och större vänlighet. Hennes giftermål måste påskyndas . . .»

»Men borgmästare Aschenborn kan ju lätt nog få del af de historier, som äro i svang . . .»

»Dessa har jag icke undanhållit honom . . . det finnes emellertid många slags människor till i världen . . . borgmästare Aschenborn känner sig särdeles smickrad öfver att hans blifvande maka är af en så oförliknelig skönhet, att den till och med väckt kung Carls uppmärksamhet.»

Fru Coyet skakade sitt ärevördiga hufvud. Hon var till sinnes såsom om hon fallit ned ifrån skyn.

Ett spefullt leende dröjde på Gyllenstjernas läppar, då han fullföljde: »För resten är borgmästaren en uppåtsträfvande man, som sätter ett ganska högt pris på jordiska fördelar och jag har lofvat att i befodringsväg gagna och stå honom bi.»

»Således är det af egoistiska beräkningar . . .?»

»Det mesta, som sker här i världen, har en anstrykning häraf . . . och när sådana föra till ett godt resultat . . . ja, min bästa fru friherrinna, jag riktigt lyckön-

skar mig till att ha påträffat en person med herr Aschenborns principer . . . »

»Gud tröste mig!» suckade fru Coyet.

»Nu är endast fråga om att så fort som möjligt påskynda Öllegårds giftermål. Redan om söndag måste lysning ske . . . »

»Så vida vi till dess kunna få hit hennes far . . . »

»I fall han icke kan infinna sig, får detta ej vara ett hinder. . . Äfven honom förutan lofvar jag ombestyras allt . . . ja, äfven om han skulle vägra sitt samtycke, så . . . »

»Vägra?» upprepade fru Coyet. »Han bör ju tacka Gud för att dottern på ett någorlunda hederligt sätt kommer ifrån allt det elände och trassel, i hvilket hon eljest lätt nog kan falla.»

Gyllenstjerna skrattade. »Hvem vet, om vördig prosten skulle anse ett dylikt fall vara särdeles trassligt? . . . Uppriktigt sagdt, så har jag just icke något synnerligt högt begrepp om den andäktige mannens rättrådighet. Till följd af denna misstanke har jag icke direkt vändt mig till honom för uppgörandet af flickans giftermål, utan är det hela stäldt en smula på skrufvar . . . men jag skall nog förstå att slutligen vrida dem till rätta . . . »

»Åh, åh!» pustade fru Coyet, som började känna en nervös torka i halsen. »Men ni misstager er säkert . . .!»

»Nej, *säkerligen* icke! . . . Döm blott sjelf, min bästa fru friherrinna: så länge danskarne hade öfvermakten, var han dansk sinnad, och för att vid uppgörelsens dag ernå en storartad vedergällning, gjorde han verkligt känbara pekuniära uppoffringar. . . . Opåräknadt började emellertid segern att luta åt vår sida . . . herr prosten gjorde genast en liten vändning . . . kung Carls uppträdande i prestgården bidrog säkert i sin mån till denna taktik . . . vete tusan, huru han förstod att anordna så, att han blef öfverfallen af snapphanarne! . . . Han var svensksinnad, förstås . . . den uppbrända prestgården var ett talande faktum och han kom i Carls gunst samt fick löfte om befordran. . . . Skön Öllegård var en verkande orsak till att detta infriade löfte följdes af en utmärkelse — kom i håg, att ingen af våra skånska prester har förut blifvit upphöjd i adligt stånd — och hvem vet hvilka gunstbevis som kunna

följa härefter, i händelse den dåraktiga kärleksförbindelsen fritt får utveckla sig. Får presten riktigt klart för sig hvilka fördelar möjligtvis kunna vinnas, skall han hindra dotterns giftermål och låtsa sig vara blind för det syndfulla i konungens kärlek samt för den olycka, som drages öfver riket.»

Fru Coyet förmådde icke ge ett ljud ifrån sig.

Med tilltagande ångest tänkte hon på den omgifning hon egt under sistförflutna år. Hon kom i håg Valborgs bedrägliga uppträdande samt osanna uppgifter, Öllegårds dåraktiga kärlekshandel, och när nu härtill kom prostens tvetydiga rättsbegrepp, så fann den värda damen, att hon dvaldes i ett fullkomligt Sodom och Gomorrha. De goda och de onda människorna lefde kanhända icke i en så fullständig klasskilnad, som hon förestält sig, utan voro temligen blandade om hvarandra.

Hvem vågade man då egentligen tro?

Med denna svårlösta fråga, som hon framstälde i sitt stilla sinne, vände hon sig till Gyllenstjerna, mot hvilken hon i yttersta bestörtning gång på gång skakade sitt hufvud.

»Det bästa och förståndigaste man således kan göra, anser herr riksrådet vara, att man gifter bort Öllegård . . . och att enda medlet för att undvika skandal är, att hon fortfarande stannar här, tills hon föres bort som gift hustru?» Den gamla damen talade fort och nästan utan att draga andan. Hon syntes hafva fattat sitt beslut.

»Detta är det enda sättet för att bringa denna led samma historia till ett önskligt slut.»

»Lita då på mig . . . jag släpper icke Öllegård, förr än hon hemföres som borgmästare Aschenborns lagvigda maka.»

»Och brölloppstillredelserna?»

»Skola ofördröjligen börjas.»

»Och den uppträdande friaren?»

»Är välkommen i morgon.»

Med en nästan feberaktig rörelse räckte hon handen åt riksrådet. »Lita på mig!» upprepade hon ännu en gång.

TRETTIOSJUNDE KAPITLET.

Kung Carl, som fortfarande med armén uppehöll sig i trakten kring Helsingborg, syntes benägen att när som helst återbörja fiendtligheterna. Han hade länge sedan förlorat tålmodet öfver dessa resultatlösa fredsunderhandlingar.

»Hvartill tjenar detta dröjsmål», sade han häftigt uppusande till Gyllenstjerna, som en dag i medio af juli månad helt oförmodadt hade inträffat i lägret. »Man måste sluta nu eller bryta.»

»Jag är kommen», svarade Gyllenstjerna, som lugnt slagit sig ned midt emot konungen, »jag är just kommen för att i detta ämne tala några allvarliga ord med ert majestät.

»Att med härsfakt tilltvinga sig goda villkor», återtog Gyllenstjerna efter en liten tystnad, »är naturligtvis ett medel, som ert majestät tillgriper när icke något annat hjälper. Jag tror likväl, att en uppgörelse kan ske i godo, om ert majestät låter förnya sitt giftermålsanbud till kung Christians syster.»

Öfver Carls ansigte for en blossande rodnad. Hans lifliga ögon fäste en skarp blick på Gyllenstjerna och han genmålde hastigt: »Min trolofning med prinsessan Ulrika Eleonora blef visserligen före kriget formligen afslutad . . . brudgäfvor och trolofningsring vänligt mottagna och af enkedrottning Sofia Amalia förevisade hoffolket, hvars lyckönskan hon mottog . . . ja, brudens öfverresa hit var till och med bestämd någon dag fram på hösten och jag beredde mig att möta min blifvande gemål. Men innan den tiden kom, föll kung Christian med härsfakt in i landet. . . . Med ett tilltänkt svågerskap söker man inte gerna röfva landsträckor från hvarandra . . . Christian bröt vår förbindelse . . .»

»Men prinsessan har dock icke gifvit ert majestät tillbaka sitt trohetslöfte . . .»

»Med första svärdshugg, som föll, ansåg jag bandet sönderslitet.»

»Ett slitet band kan helas, kan åter fogas tillsammans . . . visserligen med en liten knut af bittra erfarenheter å ömse sidor, men när man betänker att landets välfärd derigenom kan tryggas, är en så stor välsignelse vunnin, att om det också tarvas ett jemkande, hvilket ju kan kännas obehvämt och misshagligt, så bör man mindre akta derpå än den nära anslutning, som derigenom åvägbringas mellan grannländerna . . . naturligtvis förutsatt, att Danmark drar sig tillbaka och lemnar ers majestät i oqvald besittning af de provinser, ers majestäts högstsalige herr fader eröfrat.»

Carls blickar voro fästa på marken, hans ansigte hade mulnat och med ett eftertänksamt uttryck förde han handen genom sitt mörka, lockiga hår.

»Ers majestät har sagt sig i en framtid vilja upplösa det gamla förbundet med Frankrike, enär detta land städse ryckt oss in i de stora krigen, hvilket varit oss mer till nackdel än fördel.» Gyllenstjerna gjorde en liten paus, hvarefter han lifligt fullföljde: »Åtskilliga gånger har jag dristat mig till att anmärka, det besittningarna söder om Östersjön ofta nog ge anledning till stort bestyr och att Norge bättre lämpade sig som svensk besittning.

»Giftermålet mellan ers majestät och danska prinsessan kunde verka en nära anslutning med Danmark . . . så nära», tillade han med eftertryck, »att den i en framtid kunde medföra en möjlig arfsrätt till detta rike.

»Jag vet nog», återtog han lifligt, »att efter Kalmarunionens olyckliga utgång en förening mellan de trenne nordiska rikena blifvit för oss en förhatlig tanke. I Sveriges lösslitande från den misslyckade föreningen ådagalade Gustaf Vasa en förtjenst, men hvad den ena gången kan vara ett lysande storverk att sönderslita, kan den andra vara ett storverk att åter anknyta. Finland, Sverige, Norge och Danmark borde tillsammans utgöra det skandinaviska Norden. . . . Under en klok styrelse kunde det bli lyckligt och enigt, och genom hafvet skyddadt från faran af främmande våld, kunde det undvika att deltaga i främmande tvister.»

Den framtidsbild Gyllenstjerna framkastat och hvilken han mer än en gång tecknat för konungen kom hans

ögon att glänsa och hans läppar att småle. Carl, som eljest med ungdomens liflighet brukade hängifva sig åt dessa för fosterlandet så lysande utsigter om förstora d makt, stödd på en tilltagande uppblomstring genom fredliga värf — en tilltagande välmågas fasta grund —, kung Carl satt fortfarande orörlig, utan ett ord till svar, alltjemt eftertänksamt stödjande sitt hufvud mot handen.

Gyllenstjerna uppreste sig och började en smula otåligt att gå fram och tillbaka. Han hade aldrig tillförene funnit konungen så litet akta på sina ord.

»Edra förespeglingar, herr riksråd, klinga ganska bra», sade Carl, i det han plötsligt höjde sitt hufvud, »men de äro drömbilder — icke något annat.»

»En säker fördel ligger likväl som grundval och den är förbindelsen med prinsessan Ulrika Eleonora . . . danskarne komma härigenom att afstå från oförsynta fordringar och freden påskyndas. — Fäderneslandet är förloradt, derest kriget skall fortgå.»

»Men ni har själf motarbetat denna förening.»

Gyllenstjerna tryckte läpparne hårdt tillsammans. I sitt innersta var han temligen obehagligt berörd af konungens goda minne, men han genmålde ögonblickligen med ett öppet leende, upprepande konungens ord:

»Med första svärdshugg som föll å danskarnes sida ansåg jag, liksom ers majestät, förbindelsen bruten.» Han gjorde ett litet uppehåll och alltjemt leende tillade han: »Med krigets utbrott var den ju rent af utförbar. Då derföre ständerna, för att trygga tronföljden, underdånigst anhöllo, det ers majestät snarast möjligt måtte förmåla sig, tog jag mig dristigheten föreslå prinsessan Anna af England . . .»

»Ni fann också, herr riksråd, att det egentligen icke brådskade med denna min förmålning. Om jag rätt kommer i håg, föllo edra ord ungefärligen så här: den kommer tids nog som skall bli hängd.»

Gyllenstjerna skrattade. »Det var min egen åsigt om äktenskapet. Men på tal om gamla förhållanden, så lyssnade visserligen ers majestät i förstone till vårt förslag angående engelska prinsessan . . . slutligen — måtte ers majestät nådigst tillgifva mig dristigheten att påminna

härom! — slutligen försäkrade dock ers majestät sig *icke vilja öfvergifva sin trolofvade brud.*»

Det var nu måhända Carls tur att känna sig obehagligt berörd, ty han gaf Gyllenstjerna en skarp blick, i det han utbrast: »Hvem vet om icke detta var en undanflykt? Förbindelsen ansågs ju rent af ogörlig. Hvem vet om jag icke delar er åsigt om äktenskapet? . . .»

»I ers majestäts höga ställning vore detta en olycka», sade Gyllenstjerna allvarligt. »Ers majestät har stora och ansvarsfulla pligter att uppfylla, och en ibland dessa är tronföljdens betryggande.»

»Men jag anser mig fri . . . fri och obunden!» ropade konungen, i det han vredgad rusade upp.

»Ers majestät, af nåd, värdigas höra ännu några ord!»

»Det är nog!» skrek konungen, i det han stampade mot golfvet.

»Ers majestät har makten att befalla», sade Gyllenstjerna, och bugande sig djupt, drog han sig några steg tillbaka. »Skulle ers majestät ändra åsigter och framdeles önska höra hvad jag har att framföra, så är jag både villig och pligtskyldig att återkomma till detta ämne, ty det gäller något, som ers majestät bör behjerta.»

I samma ögonblick riksrådet med ett ödmjukt och vördnadsfullt uttryck i sitt sluga ansigte just stod i begrepp att aflägsna sig, hejdades han af konungen, hvars häftiga uppbrusning någorlunda tycktes hafva lagt sig. »Låt höra», sade han, »låt höra så godt först som sist!»

»Ers majestäts skenbara fasthållande vid trolofningen med prinsessan Ulrika Eleonora», vidtog Gyllenstjerna, direkt gående på saken, »detta fasthållande har haft den verkan att med oslitliga band kedja henne vid ers majestät. Hon har under denna tvedrägtens tid i allt visat sig värdig att en gång blifva Sveriges drottning. Så vidt det varit henne möjligt, har hon undvikit att deltaga i de fester, man i anledning af någon mot oss vunnen framgång behagat fira i Danmark. Hon har i vårdande skydd antagit sig de svenska fångar, som blifvit förda till Köpenhamn, och för att hjälpa dessa våra olyckliga landsmän har hon dels sålt, dels pantsatt flera af sina dyrbarheter . . . ja, till och med sjelfva sin förlofningsring, som

genom hennes ädla handling har fått en ännu heligare betydelse . . . »

Med en dröjande blick på konungens allvarliga ansigte aflägsnade sig Gyllenstjerna. Då han några minuter härefter kom att se ut genom ett fönster, såg han en ryttare, en smärt, välväxt gestalt med blå åtsittande rock, huggvärjan vid sidan och de stora ryttarstöflarnes sporrar häftigt huggande i hästens sidor, medan han raskt sprängde framåt.

Gyllenstjernas ögonbryn rynkades. Han syntes oangenämt öfverraskad.

»Männe han nu ger sig å stad till Beltorp?» tänkte riksrådet. Detta hade han sannerligen icke väntat af kung Carl, men för alla händelser hade fru Coyet fått sina instruktioner. Carls kärlek till Öllegård syntes Gyllenstjerna vara den största onaturlighet i verlden. Han höjde föraktfullt sina axlar och mumlade något om ett missfoster, som lyckligtvis redan vore qväfdt i sin linda.

TRETTIOÅTTONDE KAPITLET.

Samma dags afton, just då solen höll på att gå ned och det låg öfver trädtoppar och kullar ett rödglänsande sken, observerade fru Coyet en ryttare, som hals öfver hufvud sprängde fram genom uppkørsallén.

Ryttaren var damhöljd och syntes nästan andlös. Då han nu sprang ned af hästen och hans blickar träffade den gamla damen, som begrundande satt vid en af de stora fönsterfördjupningarna i salen, hade hon knappast så mycken sinnesnärvaro, att hon förmådde besvara den vänliga helsningen.

»Ers majestät», sade hon, i det hon skälfvande trädde konungen till mötes.

Efter några utbytta höflichetsbetygelser blickade Carl liksom sökande omkring. Han märkte måhända icke

den lilla oordning som fans i gemaket — denna oordning, som sträckte sig från förstugan och upp till rummen med deras doft af halvvisnade blommor och det lätta lager af dam, som fallit öfver prydnader och sniderier — små fatala minnesmärken, hvilka en nyss firad fest gerna lemnar efter sig, äfven i det mest välordnade hem. Men han märkte fru Coyets allt mera tilltagande blekhet, och med deltagande frågade han efter hennes befinnande.

En ström af tårar var hennes enda svar.

»Har någon särskild ledsamhet träffat fru friherrinnan?» frågade konungen deltagande. »Hvar är fröken Öllegård? . . . Hon borde icke lemna ers nåd allena med dessa dystra tankar.»

»Efter detta får jag nog städse vara allena», snyftade fru Coyet, »jag menar . . . det vill säga, Öllegård . . .»

»Har någon olycka träffat fröken von der Wettering?» sporde konungen, utan att kunna tillbakahålla sin oro.

»Icke någon olycka», genmälde fru Coyet långsamt, »men nu, då hon fått eget hem, har hon naturligtvis lemnat mig.»

»Således har hennes far hemtat henne», sade konungen, som andades betydligt lättare; »hon har begett sig till Ifö.»

»Nej, hon . . . hon har följt sin man till Malmö, der han är bosatt.»

»Sin man?» upprepade Carl; »fröken Öllegård skulle vara . . .?»

»Gift, sedan fyra dagar tillbaka», inföll den gamla damen, som alljemt skakades af en inre nervös skälfnig.

»Jag förstår inte rätt.» Konungens röst hade blifvit hård och sträf. »Stora händelser skulle således ha tilldragit sig här under min bortovaro?»

»Om ers majestät kan kalla en obetydlig flickas giftermål för en stor tilldragelse? . . . Ja! . . . Vi ha här haft flera gästbudsdagar . . . alla våra grannfamiljer ha varit inbjudna . . . allt har gått ståtligt och högtidligt till. . . Om ers majestät hade kommit några minuter förr, så hade hela bröllopsföljet . . . men kanske att detta inte hade varit . . . i alla fall så . . .»

Fru Coyet vidblef en stund att prata på detta något osammanhängande sätt. Hon kände sig till ytterlig grad förskräckt. En gråaktig blekhet hade efterträdt den friska, blossande ansigtsfärg hvarmed konungen hade inträdt, och der han nu med ett uttryck af maktlöshet lutade sig tillbaka i den hvilstol, hvari han tagit plats, stirrade hon förskrämd på honom. Hon språkade utan att tänka på sina ord, och totalt förbryllad, hade hon ett slags oangenäm förkänning af, att hon liknade den gamla papegojan, som borta vid fönstret i sin förgyllda bur vände på hufvudet, i det hon halfhögt framstötte ett: »ja ha . . . kaka . . . god dag, god dag!» Och sannerligen, icke mera än till en papegoja lyssnade konungen till den gamla damens tal.

»Således gift!» utbrast Carl plötsligt, »gift, utan att med ett ord ha underrättat mig . . .»

Han hade sprungit upp. Den ovana blekheten i hans ansigte hade för fru Coyet något rent af förfärande. Hon kunde icke möta hans flammande blick.

»I händelse konungen skulle komma hit till Beltorp, och det gör han naturligtvis framdeles, så låtsas icke, att ni märker det han på något sätt varit fäst vid Öllegård», hade Gyllenstjerna sagt. »Min nådiga fru friherinna, håll er till att skildra bröllophögtidligheterna samt till de förmåner det ingångna äktenskapet har beredt den unga damen. Låtsas för resten vara både blind och döf.»

Detta var visserligen lätt sagdt, men icke så lätt att utföra, i synnerhet då Carl med ett utbrott af ohejdad vrede stampade i golvet och till hälften ryckte den stora huggpampen ur sin slida.

»Och hvem är mannen?» Carl hade rusat fram några steg mot fru Coyet, som med ett rop af förskräckelse höjde sina händer, i det hon nästan sanslös föll tillhopa. En känsla af förlamning hade under några sekunder fattat henne. Det var henne omöjligt att ens frampressa en suck.

Den silfverlockiga damens ärevördiga ansigte, som likblekt stirrade Carl till mötes, kom honom emellertid att studsas. Handen, som fattat värfästet, sjönk ned till

hans sida, och kastande sig handlöst tillbaka på den plats han nyss lemnat, ropade han: »Berätta huru allt tillgått . . . hvem är mannen?»

»Borgmästare Aschenborn, ers majestät», stammade fru Coyet alltjemt vettskrämd och skälvande, »borgmästare Aschenborn i Malmö . . .»

För Carl var detta icke någon helt och hållet obekant personlighet.

Mannens lilla trinda figur, hans fettskinande ausigte och hans små blinkande grisögon framstälde sig för konungens hågkomst.

Carl, hvilken redan som halfvuxen gosse i sitt första barnsliga tycke hade funnit sig besviken och genom prinsessan Julianas lättfärdiga uppförande lärt sig misstro qvinnoskönheten, hade vid den oväntade nyhet, som nyss mötte honom, föreställt sig, att Öllegård, med hemlig böjelse för det äfventyrliga, i hans frånvaro funnit behag för någon vacker och intagande man, af hvilken hon låtit bedåra sig, med ett äktenskap som lycklig följd. Han, som i sitt innersta nyss hade klagat öfver att hafva blifvit bedragen af den som han mest älskat och mest trott, han insåg nu, att något annat än blott och bart ett lättsinnigt begär legat till grund för detta giftermål, ty någon sinneas berusning kunde en sådan person som den lille trinds kallige borgmästaren säkerligen icke uppväcka.

Med den misstänksamhet, som låg i hans lynne och som blifvit alstrad af de omständigheter, under hvilka han uppväxt och utbildad sig, det vill säga under det oupphörliga sqvaller och förtal, hvarmed de många partier, hvilka omgäfvade hans ungdom, svärtade hvarandra — detta lycksökeri, detta undanskuffande af hvarandra hade lagt liksom en grundval af misstro i hans själ. När han således fann att Öllegård icke af lättsinne hade öfvergifvit honom, måste han söka orsaken på annat håll, och medan stridiga känslor upprörde hans sinne, frågade han hastigt: »Och huru kom hon på den tanken att äkta herr Aschenborn?»

»Det var ett fördelaktigt anbud», svarade fru Coyet, som af konungens förmildrade uttryck repat så pass mod, att hon satte sig upprätt, och tillkämpande sig ett visst

sinneslugn, sökte hon så redigt som möjligt besvara hans frågor.

»Detta har icke varit orsaken till den ingångna förbindelsen», inföll konungen. »Det måste ha varit någon eller något som trängt på henne, som kommit henne att fatta detta brådstörtade beslut . . . det var för att komma ifrån . . . hvad?»

Fru Coyet slog ned ögonen för den skarpa och forskande blick, som han nu fäst på henne.

»Jag vet icke något annat än att borgmästaren uppträdde här i huset och anmälde sig som friare samt att hon fann detta anbud vara ganska antagligt. . . . I det samhälle der han lefver och verkar har han godt anseende och dertill en rätt försvarlig enskild förmögenhet . . .»

»Driffjädern till fröken Öllegårds brådstörtade giftermål anser fru friherrinnan således ha varit egennyttig beräkning? . . .»

»En qvinna väljer naturligtvis gerna en man, som rikligen kan försörja henne.»

»Hade Öllegård endast tänkt på att rikligen bli försörjd så . . .» Carl afbröt sig sjelf. Han hade ju lofvat att sörja för henne och hvem kunde sedan veta huru allt hade gestaltat sig . . . nej! Det låg icke svärmeri eller öfverspändhet i Carls lynne, men det oakadt hade Öllegårds skönhet och blygsamma väsen på ett sällsamt sätt dragit honom till sig och kommit honom att drömma ungdomliga, dåraktiga drömmar, omöjliga och hänförande, som uppfyllt honom med vek rörelse och mången gång kommit honom att känna sig rörd intill tårar.

Måhända hade det kanske icke varit utan strid som han gifvit vika för denna hänförelse och låtit sig besegras, men då han känt sig öfvervunnen, hade ingen varit villigare än han att underkasta sig hennes makt. Åt sitt rikes styrelse ville han egna sitt förstånd och åt Öllegård sitt hjertas ömhet. Detta hjerta var just icke vandt att känna en öfversvallande ömhet, och derföre var denna enda koncentrerade känsla desto starkare och innerligare — han var icke van att dela sitt hjerta, Öllegård hade odeladt vunnit det; hon var den enda som han förlitat sig till, och då hon nu för alltid var aflägsnad från ho-

nom, erfor han en så djup smärta, att han först nu rätt kände huru dyrbar hon varit honom.

Ja, hon hade blifvit aflägsnad, af ett eller annat skäl hade man ryckt henne undan! Hans misstänksamhet var väckt och det var med en känsla af en domare, hvilken vill skipa rättvisa, som han nu vände sig till fru Coyet.

»Berätta kort och godt, huru allt har tilldragit sig från första stund herr Aschenborn uppträdde här på gården, intill det ögonblick Ölegård gaf honom sitt ja och lät föra sig bort.»

»Om jag minnes rätt, var det en onsdag som borgmästaren infann sig här . . . han framförde genast sitt frieri . . . Ölegård hade intet att invända häremot. Fredagen uttogs lysningen, och så fort alla laga formaliteter voro afslutade, stod hon brud . . . här i detta rum firades vigseln . . .»

Carl såg sig omkring. Han tyckte sig skåda Ölegårds blåglänsande ögon med ett skimmer af tårar, hennes guldkiftande hår, hennes bländhvita skuldror, hennes oförlikneliga skönhet, beslöjad af den sorg hon måste hafva känt, ty konungen hade nu fullt klart för sig, att det afslutade äktenskapet skett till följd af något tvång — ett tvång som han med envisheten i sin natur föresatt sig att klart vilja genomskåda.

Här inne hade hon således stått brud, här inne hade hon fullbordat detta offer!

Carl tyckte, att den svagt parfymerade luften liksom qväfde honom. Han sprang fram till fönstret och slog det upp på vid gafvel. Den varma sommarluft, som strömmade emot honom, fläktade kring hans bultande tinningar, utan att hafva förmåga att afkyla dem.

»Således firades vigseln här inne», sade han djupt hemtande efter andan. »Och syntes bruden nöjd med de framtidsdagar, som väntade henne?»

»Hon . . . hon yttrade just icke något . . . ett så viktigt steg ger naturligtvis ett visst allvar åt sinnet.»

Carl bibehöll tystnaden några sekunder, hvarpå han lifligt inföll: »Min bästa fru friherrinna, ni har städe visat mig den vänligaste uppmärksamhet . . . jag har upplefvat många glädjedagar här i huset . . . de käraste jag

någonsin egt . . . jag har också å min sida omfattat er med den största bevägenhet. . . . Rent ut säger jag er likväl, att ni tyckes beflita er om att missförstå mina ord. . . . Jag vill veta, hvarföre Öllegård icke afböjde detta giftermål . . . hvad som dref henne dertill . . . hvad som *twang* henne? Af fullt fri vilja har hon icke gifvit sitt ja-ord, derom är jag förvissad.»

Fru Coyet kände sig så orolig som om hon satt på nålar. Hon flyttade sig hit och dit, men då konungen tystnade, tycktes hon hafva fattat sitt beslut. Hon rätade upp sin magra gestalt och riktande en lugn blick på Carls uppörda ansigte, började hon:

»Ers majestät, värdes tillgifva min dristighet, men jag har verkligen sökt kringgå att lemna ett öppet svar på en kinkig fråga.»

Den gamla damen gjorde en liten paus, liksom be-sinnade hon sig på hvad hon yttermera borde säga, och långsamt öfvervägande hvarje ord fullföljde hon med dämpad röst:

»Ers majestäts nådiga besök här på Beltorp ha, efter hvad man sagt, gifvit lastarenom rum att kringsprida hvarjehanda förklenliga rykten . . . rykten som blottstälde mitt hus och mig själf för misstanken att här fördes ett mindre ärbart lefverne, för hvilket jag icke borde vara helt och hållet blind. Ännu en gång, ers majestät, haf nåden att tillgifva mig mina ord! Men man påstod att Öllegård var ers majestäts käraste . . . man påstod att hon till och med gick så långt i glömska af sin heder, att hon hade kärleksmöten utomhus och att hon dagligen och stundligen träffade ers majestät i skogsdungen der borta.

»Dessa rykten», fullföljde hon efter en liten förlägen paus, »dessa rykten, så obehagliga för ers majestät, derest de skulle blifva kringspridda . . . så rent af farliga för en regent, som har så stora bekymmer för att få en sammanhållning i landet . . . Det finnes ju partier», tillade hon tvekande, »partier som bära fruktan för ers majestäts nödiga inblandning i deras görande och låtande, som frukta för en räfst . . . dessa partier skulle med nöje omfatta ett förklenande rykte, skulle göra sig en fröjd af att förvärra ett obetänksamt förhållande . . . en ungdomsdårskap . . .

Ers majestät måste stå klar som solen, om en illa förvaltd fosterjord en gång skall kunna bära välmågans frukter.»

Åter gjorde fru Coyet ett litet uppehåll, der hon satt med nedslagna ögon, utan att våga betrakta konungen, som åter kastat sig ned på hvilstolen och halft fränvänd stödde sitt hufvud mot handen.

»Det var i betraktande af allt detta . . . det var för att i tid hämma ett för ers majestät och landet skadligt rykte, som Öllegård skyndade att draga sig tillbaka . . . intet offer var henne för stort, då det gälde dessa heliga förpligtelser och mäktiga intressen, ty — så högt älskade hon kung Carl!»

»Men kunde denna kärlek icke lära henne att förlita sig på mig!» utbrast han. »Hvem vet hvad jag tänkte göra för henne! . . .»

Fru Coyet hade rest sig upp, hennes hjerta bultade hårdt, hon kände sig på en gång rörd och förskräckt. »En gång skall jag kanske säga henne dessa hans ord», tänkte hon.

Den gamla damen, som var på väg att aflägsna sig, stannade tveksamt och tillade halfhögt: »Då Öllegård hade klädt sig till brud och jag fäste kronan på hennes hufvud, bad hon mig någon gång vid tillfälle säga ers majestät, det hon behöll den ring hon fått i vängåfva . . . hon ansåg sig värd att bära den . . . och här», fru Coyet framtog härvid ur den perlstickade sidväskan en hårlock, »och här lemnade hon denna till en åminnelse.»

Den kastanjebruna, guldkimrande hårlocken ringlade sig kring Carls händer, mot hvilka han hastigt dolde sitt ansigte.

Med en aning full af deltagande förstod den gamla damen att han gret. Bestört och med stapplande steg skyndade hon ut ur rummet.

Om också Carl med sitt lynnes häftighet nu hängaf sig åt något utbrott af sorg, syntes han likväl fullkomligt hafva återunnit sin fattning då han några timmar här-efter aflägsnade sig; kanske var hans unga ansigte blott något allvarligare än tillföre, och då han till afsked tryckte fru Coyets hand, hade han icke många ord att säga.

Den gamla damen var fortfarande djupt upprörd och tårarne strömmade ned för hennes skrynkliga kinder.

Fullt till behag för herr Johan Gyllenstjerna hade hon måhända icke talat, men det hon sagt gaf ett visst lugn åt hennes eget sinne.

Nästan med en mors kärlek hvilade hennes blickar på den unge konungen, i hvars uppträdande hon städse tyckte sig hafva funnit något af fjällvindens skärpa och hårdhet, men också renhet och friskhet.

»Detta skall han bibehålla till döddagar», tänkte hon och en känsla af tillfredsställelse spred härvid sin värme i hennes hjerta.

TRETTIONIONDE KAPITLET.

Den 2 September slöts freden i Fontainebleau mellan Danmark och Ludvig XIV i Sveriges namn. Danmark förband sig dervid att återställa alla sina under kriget gjorda eröfringar.

Vid underrättelsen om detta fredsslut kunde Carl icke återhålla sin förtrytelse. Det var ju Frankrike, som förledt honom till kriget, hvilket nära nog kostat honom kronan, och nu frågade det honom icke ens till råds, då det opåkalladt tog hans viktigaste angelägenheter om hand.

Carl lät emellertid fortsätta underhandlingarna i Lund, hvilka mellan de nyss så bittert kämpande rikena snart öfvergingo till den största vänskaplighet och förtrolighet. Hemliga artiklar tillfogades, syftande på ingenting mindre än ett starkt förbund mellan nordens stater för all framtid, och den 26 september nära midnatt undertecknades fredstraktaten. Förutom några mindre viktiga förändringar var den alldeles lika med den som afslutades i Fontainebleau.*

* Kriget med Danmark af Gustaf Björnin, sid. 277.

Samtidigt med detta fredsslut blef förlofningen mellan Carl och Ulrika Eleonora förnyad.

Hos så väl svenskar som danskar väckte denna blifvande förening den största glädje. I konungahusens förbindelse sågo folken en pant för stadigvarande enighet och fred. Dessa förhoppningar uttalades i en mängd verser och ströskrifter, i hvilka det kungliga fursteparats många dygder och visade trohet ansågos förebåda ett för dem sjelfva lyckligt äktenskap.

Något senare på hösten sändes Axel Wachtmeister till Köpenhamn för att å Carls vägnar uppvakta den kungliga bruden samt afhenta hennes porträtt.

Följande vår, några dagar fram i mars månad, anförtroddes åt Johan Gyllenstjerna en formlig beskickning, då statsvilkoren för det blifvande äktenskapet skulle uppgöras. Ehuru han vanligtvis satte en ära i att förakta yttre prål och ärebetygelser, utvecklade han vid detta tillfälle en stolthet och en ståt, hvilkas like sällan varit sedd här i Norden. Vid det högtidliga intåget i Köpenhamn bestod hans egentliga sällskap och betjening af öfver hundra personer och öfver femtio hästar, utan att räkna en mängd unge ädlingar, hvilka frivilligt deltog i resan. De flesta voro utstyrda med silfvervärjor och galonerade kläder, kuskarne dessutom med långa hängande silfverkedjor, hvarjemte en del så väl på bröst som rygg bar det Gyllenstjernska vapnet, broderadt med guld öfver blå atlas.*

Vid en af de fester, som drottning Sofia Amalia tillstälde för detta mäktiga sändebud och hans följeslagare, befann sig en ung man, som med särdeles uppmärksamhet betraktade en af drottningens hofdamer. Då Gyllenstjerna med en lätt böjning passerade henne förbi, dristade den unge mannen närma sig honom.

»Ursäkta, herr riksråd», sade han, »vågar jag fråga efter namnet på den dam, ni nyss helsade?»

* Denna i rikt mått utvecklade glans bekostade Gyllenstjerna af egna medel, icke af flärdfullt begär, utan af begär att visa sin makt och myndighet. Den hersklysmad och stolthet, hvarmed han uppträdde, lemnade hos danskarne en allt annat än behaglig hägkomst.

»Min bäste öfverste», genmälde riksrådet, som i detta ögonblick var vid lynne att lemna en dylik upplysning, »damen har jag för ett eller två år sedan sett på Ljungby och jag är snått förvånad öfver att finna henne här vid hofvet», tillade han. »Hon har förmodligen efter fredsslutet fått denna anställning . . . hennes namn är Lützow, tror jag.»

»Således har hon vistats i Sverige», tänkte den unge mannen. »Jag kunde nog tro att mina ögon icke bedrogo mig.»

Härmed närmade han sig fröken Lützow och med en vördnadsfull helsning sade han sig hoppas, att han för henne icke vore helt och hållet obekant, och för bättre minnes skull upplyste han sitt namn vara Elgstjerna.

Valborg Lützow skakade sitt täcka hufvud och i det hon sände öfversten en af de blickar, som en gång förut så högt förvirrat och förtrollat honom, erkände hon sig vara nog oartig att hvarken komma i håg hans namn eller hans person.

»Må vara», sade han, »att jag helt och hållet är glömd . . . men den situation då ni, min fröken, uppträdde klädd som en bondflicka och färdades land och rike omkring . . . blef anhållen af mitt folk och . . .»

Valborg kastade en hastig blick omkring sig. Denna erinran om det förflutna föreföll henne i högsta grad oförsynt. Det var en rå krigares manér att på detta sätt tilltala henne — en dansk man skulle aldrig gjort sig saker till ett dylikt brott mot god ton. Med en rörelse af likgiltighet, liksom ansåg hon samtalet afbrutet, vände hon sig från honom. Men den unge mannen kände sig måhända allt för lycklig öfver att ha återfunnit den qvinna, på hvilken han stundom tänkt med ganska stort intresse, ty han fortfor:

»Och till och med under några timmar var min fånge. . . Ett något ovant äfventyr för en dam i er samhällsställning, nådig fröken, och som sådant borde det icke så lätt vara förgätet.»

»Ni måste ha drömt detta», sade Valborg leende.

»Med fara att förefalla enträgen», inföll öfversten, i det en lätt rodnad färgade hans mörkklagda ansigte, »vå-

gar jag påstå att en verklighet ligger till grund. Jag kan till och med påminna om dagen, ty det var kort före Helsingborg genom förräderi», — öfversten afbröt sig, i det han kom i håg, att detta just icke var ett ämne, som i dessa dagar lämpade sig att språka om — »Helsingborg kapitulerade med danskarne», rättade han sig. »Jag kan gå temligen bevisningsmessigt till väga», tillade han leende; »ni har uppehållit er på Ljungby, riksrådet Gyllenstjerna har derstädes träffat er och . . .»

Valborg gaf till ett litet kort, förtjusande skratt. Ehuru freden var avslutad, fann hon det måhända mindre behagligt, derest hon på ett eller annat sätt skulle bli känd som den, hvilken till svenska kommandanten befordrat kung Carls efterapade chiffer. Detta kunde gifva anledning till mindre behagliga undersökningar, och hon skulle måhända en dag stå anklagad för ganska betänkliga stämplingar. »Nej, jag tackar», tänkte hon, »svenske konungen är icke att leka med och danska hofvet inte att lita på!» Hon måste göra en dygd af nödvändigheten, och för att hindra alla vidare efterforskningar, inföll hon lifligt:

»När en dam förnekar något, så bör en kavaljer vara nog galant att tro henne.» Vid denna lilla tillrättavisning viftade Valborg med solfjädern på det mest behagliga och behagsjuka sätt i verlden.

Öfversten slog ned sina ögon och visade en synbar förvirring.

»Men i alla fall har ni rätt i ert påstående», inföll hon glädtigt, och med en skålmsk blick tillade hon halfhviskande: »den sköna okända var verkligen jag . . .»

Öfversten fäste i detsamma sina ögon på hennes intagande ansigte. Han kände sig helt och hållet förtrollad.

»Man tycker emellertid icke alltid om att bli påmind om sina små snedsprång», fortfor hon skämtande, hvarpå hon med tydliga tecken till blyghet tillade: »och att mitt var ett sådant, behöfver jag nog icke upplysa er om.»

»Min nådiga fröken, låt oss icke vidare tala härom!»

»Jo, herr öfverste, vi måste det, emedan jag har något att be er om . . .»

»Er önskan är min lag!»

»Tala aldrig med någon om den stora oförsigtighet jag begick . . .»

»Derpå kan ni fullkomligt förlita er . . .»

»Ni har bevisat er ha godt minne», inföll hon leende; »jag litar således på att ni håller ert löfte . . . det fins nu en liten hemlighet emellan oss . . .»

Öfversten bugade sig med handen mot hjertat. Den känslofulla sinnesstämning, i hvilken han råkat, afbröt hon med ett: »Åh, ni kan aldrig tro så rädd jag var för er . . . ni var allt grufligt hård, herr öfverste!»

»Jag var i utöfning af min pligt», sade han allvarligt; »jag tänkte att möjligtvis någon dold och farlig afsigt kunde ligga under ert uppträdande . . .»

»Ja, visst hade jag en dold afsigt», afbröt hon, »och farlig till och med, ty jag stod i begrepp att rymma öfver till Danmark . . . här vistas ju alla mina anförvandter . . . jag hade fått löfte om en plats hos enkedrottningen och . . . åh, ni kan icke föreställa er, hur gränslöst tråkigt jag hade på Beltorp! . . . Jag höll på att få trånsjuka . . . en vacker dag rymde jag min kos . . . förklädd, ty jag hade icke någon håg för att man skulle ertappa mig. . . Ja, resten känner ni till, men hvad ni inte vet är, att jag nästan höll på att slå i hjäl mig, då jag svingade mig ut genom vindsgluggen . . . ett så eländigt kyffe, i hvilket ni lät inspärra mig . . . egentligen borde jag vara ond på er för dålig behandling!»

»Min nådiga fröken, det skedde helt och hållet . . .»

»Å tjenstens vägnar», afbröt hon skälmskt; »jag känner till det der. Men — det är väl inte värdt att längre vara gramse på er. Den natt ni höll mig instängd ångrade jag emellertid bittert, att jag hade gifvit mig bort från den genomsnälla, men genomtråkiga fru Coyet . . .»

»Det är min anförvandt», sade den unge mannen leende. »Jag har en egendom i närheten af Beltorp och räknas bland grannarne . . .»

»Ödet tyckes hafva afgjort, att jag alltid skall råka illa ut för er!»

»Så fort jag kommer öfver från Köpenhamn, tänker jag göra min uppvaktning för fru Coyet, och . . .»

»Och kanske nämna att ni råkat mig? . . . Men det får ni inte göra . . . vårt sammanträffande så väl på landsvägen som här vid hofvet hör till den hemlighet, som finnes emellan oss och som ni måste bevara . . .»

»Ni befaller och jag lyder!» utbrast öfversten. Med nöje gaf han efter för en liten nyck, hvilken uttalades på detta förtjusande, nästan barnsliga sätt, som kom honom att småskratta, på samma gång han kände sig allt mera intresserad af den unga flickans lifliga väsen och skälmska ögonkast.

Han fortfor sedan denna afton att så mycket som möjligt hålla sig i hennes närhet. Emellertid hade han just icke öra för musikens brusande toner, ej heller för frasandet af brokad och sammetssläp, för det lätta, glädliga skämt, som rundt omkring vexlades; icke öga för rosenkindade damers glänsande blickar och gnistrande juveler. I det ljushaf som strömmade omkring honom såg han blott Valborg, huru hon med utsökt behag vred och vände sig i den hvita, silfverstickade dräkt hon bar, med det mattblonda håret konstmessigt upplagdt kring hennes täcka ansigte och bländhvita nacke. Men känslan af att hafva gjort en eröfring, något som föreföll henne angenämt nog, kom henne att emellanåt sysselsätta sig med honom.

»Huru finner ni er blifvande drottning?» frågade hon honom en gång. »Kan ni se något mera älskvärdt?»

Han följde anvisningen af hennes solfjäder och blickade bort till prinsessan, som med ädel värdighet rörde sig i närheten af enkedrottningen, under det denna med hög buret hufvud samtalande med Gyllenstjerna; men i samma ögonblick såg han åter på den lifliga flickan vid sin sida och hans leende sade henne hvem han fann ännu mera älskvärd och bedårande.

»Ja, vår prinsessa!» fortfor Valborg. »För alla käns det temligen bittert, att hon skall lemna oss . . . hon är älskad af alla, höga och låga, unga och gamla. Den ena festen kommer nu att aflösa den andra, ty alla vilja gerna visa henne sin tillgifvenhet och förljufva de sista månader hon ännu stannar här . . . men kom, herr öfverste, skynda hit till fönstret och låt oss betrakta det

praktiga fyrverkeri man bränner af här utanför . . . nej, här se vi inte riktigt bra . . . låt oss följa med prinsessans svit . . . se så, alldeles tätt bakom hennes kunglig höghet», tillade hon hviskande; »detta är ju en riktigt afundsvärd plats.»

I detta ögonblick syntes Carl XI:s och Ulrika Eleonoras namn brinnande bredvid hvarandra.

»Få se hvilken namn som slocknar först», sade skämtande en af de danske herrarne; »enligt gammal spådom kommer den att dö före den andra.»

Drottning Sofia Amalia vände sig om och gaf en straffande blick åt den obetänksamme talaren, som kanske i det uppståndna sorlet icke hade tänkt att hans ord skulle blifva hörda på allerhögsta ort.

De granna namnchiffren brunno en stund glänsande bredvid hvarandra, derpå började lågorna i prinsessans namn att mattas och derefter försvinna.

»Jag önskar», sade Ulrika Eleonora med den milda, melodiska röst, hvilken så starkt fängslade en hvar, som nalkades henne, »jag önskar, att tecknet måtte blifva sannspådt och att Gud ville bevara mig från den sorgen att öfverleva min blifvande gemål.»

Fyrverkeriet var slut och Valborg drog sig hastigt tillbaka, i det hon förtroligt hviskade till öfversten:

»På litet hvar gjorde det dumma infallet ett obehagligt intryck; det var en ogrannlaghet utan like, inte sant? . . . Vår prinsessa får emellertid en gemål, som . . . som jag i hennes ställe inte skulle egna någon synnerlig afgudadyrkan, det är säkert», tillade hon skämtande. »Jag skulle ha mycket smått och godt att anmärka . . . eller tycker ni icke, herr öfverste, att det ligger en allt för stor kallsinnighet . . . eller kanske, rättare sagt, att ett allt för ringa afseende är fäst vid vår prinsessas känslor, i det att kung Carl till förmälningen icke inbjudit någon af hennes högre släktingar samt att han helt och hållet för framtiden lär hafva undanbedt sig alla dylika besök, i allt för talrik mängd, förstås. . . . Ni skakar på hufvudet . . . jo, det lär verkligen ega sin riktighet! . . . Man säger, att han befalt riksrådet Gyllenstjerna låta förstå, att prinsessan för öfrigt bör medföra så litet säll-

skap som möjligt . . . och vi som hade beredt oss att få komma öfver till Sverige för att bevista en mängd fester! . . .»

Det låg något af en fjärils fladdrande rörelser i den unga damens sätt att sväfva omkring, hon tyckte skapad för nöjen och glans. Med en ogillande skakning på hufvudet tillade hon: »Det är en visad ogästvänlighet, som man här icke rätt kan fatta.»

»Kung Carl anser sig säkert på ett nyttigare sätt kunna använda de medel han har till sitt förfogande, än att strö ut dem till kostbara högtidligheter.»

»Er konung är icke mitt ideal», sade hon skrattande; »låt oss tala om något annat.» Härtill var han ganska benägen och strödde nu kring den unga damen ett rökoffer af den mest smickrande beundran.

På sätt och vis var det ett återknyttande af en gammal bekantskap, som öfversten gjorde denna för honom så oförgätliga festafton, och så ofta ett lägligt tillfälle hädanefter inträffade, sökte han den unga damen samt uppehöll sig i hennes närhet.

Den hyllning, han på detta sätt egnade Valborg Lüt-zow, upptog hon emellertid ganska gunstigt, i synnerhet sedan hon gjort sig underrättad om, att han hade godt anseende samt egde både gods och guld. Då han icke med Gyllenstjerna återvände till Sverige, utan stannade kvar i Köpenhamn, mottog hon honom med ett älskvärdt leende. Snart började man också hviska om, att innan Ulrika Eleonora lemnade fäderneslandet, skulle man kanske fira ett bröllop i kungaborgen.

FYRTIONDE KAPITLET.

»Emedan jag nu anses som en fredspant mellan Danmark och Sverige, så beder jag Gud om nåd att kunna uppfylla en så härlig bestämmelse, så att mitt uppförande må hjälpa till att borttaga all fiendskap emellan dessa

båda folk och i stället förbinda dem till evig vänskap och förtrolighet.»

Dessa voro bland de afskedsord Ulrika Eleonora yttrade till sin kunglige broder, då han en mil bortom Fredriksborg sade henne sitt sista farväl.

Sällan, om någonsin, har väl ett folk uttryckt en större saknad än danskarne, då Ulrika Eleonora i små dagsresor färdades genom landet, för att vid Helsingör anträda resan öfver sundet. Man helsade henne med blomsterkastning och skildes från henne under tårar.

Det var ett kärlekens triumftåg — en kärlek som prinsessan tillvunnit sig genom sin älsklighet och den hjertats godhet, hvilken utmärkte alla hennes handlingar.

Då hon den 4 maj på morgonen skulle skiljas från alla de kära, hon nu lemnade qvar, brast en ohejdad sorg lös omkring henne. Den tillströmmande folkmängdens snyftningar nådde hennes öron, hon vände sig om, och förgäfvos sökande beherska sig, sade hon under tårar: »Mätte jag också hädanefter blifva i Danmark hågkommen med samma ömhet, som mig i denna stund visas. Och då Gud i sin försyn kallat mig till ett annat rike, så beder jag honom förläna nåd och kraft till ett sådant uppförande, att jag också der må vid sista skilsmessan beledsagas af mina undersåtars kärlek och saknad!»

Nere vid stranden vinkade hon åt folkmängden ännu ett farväl, omfamnade en sista gång sina anförvandter samt steg om bord i den väntande slupen.

»Käraste, käraste syster», hviskade hon till prinsessan Fredrika Amalia, som gjorde henne sällskap på färden öfver sundet, »det kännes så underbart i min själ . . . jag har nu sagt ett farväl, som gäller för hela lifvet . . . jag får aldrig återse Danmarks gröna stränder . . .»

I samma stund dånade salvor och styckeskott från både svenska och danska sidan.

»Jag kommer aldrig att glömma detta ögonblick . . . farväl, farväl!» Och djupt upprörd kysste hon Fredrika Amalias kind, när denna med ömma, uppmuntrande ord lutade sig ned mot henne.

»Ja, man vet huru man har det, men inte huru man får det», sade Valborg till sin man, öfverste Elgstjerna,

der han, ett stycke aflägsen från prinsessan, gjorde sig ett synbart nöje att uppvakta sin unga hustru, som, gift med en svensk, hörde till de få damer, hvilka följde den kungliga bruden.

»Denna anmärkning gäller mig sjelf också», fortfor hon leende; »men jag hoppas att fortfarande . . .»

»Din vilja är lag!» Detta var icke ett talesätt, som den värde öfversten ofta upprepade, utan något som han verkligen efterlefde, sig sjelf till fromma och sin täcka fru till synnerligt behag.

»Så kom man likväl oväntadt nog öfver till Sverige», fortfor den unga damen glädtigt, »men icke till någon förmälningsfest . . . ja, man får kanske icke ens se den högtidsklädda bruden . . . och bröllopet vet man ju knappast hvar det skall firas eller dagen då vigseln skall ske. Det är nästan som om vår prinsessa förmälde sig med en enstöring och icke med en kung . . . och ändå har jag sett honom vara sällskaplig nog . . . han var nästan en daglig gäst på Beltorp . . . ja, vi resa väl dit endera dagen sedan vi kommit hem. Det känns så egendomligt att säga detta . . . Emellertid skall det bli roligt nog att återse de der genombeskedliga, tråkiga människorna . . . Tyst, hör du musiken . . . åh, en sådan människoskarå, som är till mötes!»

Om prinsessan Ulrika Eleonora under folkets tårar och välönskningar lemnat fosterjorden, mottogs hon vid ankomsten till Helsingborg af sina blifvande undersåtar med allmänt jubel. Det blomsterregn, som helsade henne, tycktes aldrig vilja höra upp. Med klappande hjerta och purprade kinder gick hon sin blifvande svärmor, enkedrottning Hedvig Eleonora, till mötes, som omgifven af hoffolk väntade henne på den med dyrbara mattor belagda bryggan, öfver hvilken en blomsterprydd och förgylld ställning i form af ett tempel uppbar svenska, danska och norska flaggorna. Dessa flaggor syntes vara oräkneliga, ty de svajade i brokig blandning från stadens alla byggnader och höjde det glänsande och praktfulla intryck, som enkedrottningen med sin hofstat tycktes hafva gjort sig ett nöje att utbreda. Öfver denna lysande och bländande tafra bredde solen sitt guld, och med ett småleende

på sina läppar och tårar i sina ögon tryckte hon rörd sin systers hand: »Mätte jag göra mig förtjent af all denna vänlighet», hviskade hon. »Helsa de kära der hemmal!»

Ännu en tårdränkt blick vexlade hon med Fredrika Amalia, som efter första helsningen på stranden tog afsked, för att med den danska slupen återvända till Helsingör.

Och nu stod Ulrika utan anhöriga i det främmande landet, utan någon anförvandt vid sin sida, som kunde dröja hos henne intill den afgörande dagens viktiga ögonblick, för att deltagande stå vid hennes sida.

»Jag har fått nådig tillåtelse att efter bröllophög-tidligheten få göra prinsessan Ulrika min uppvaktnings», sade den unga öfverstinnan helt förnöjd till sin man. »Se der är den kungliga vagnen . . . låt oss stanna här en sekund. . . . Enkedrottningen stiger först upp, nå, detta är som sig bör . . . hon sätter sig till venster. . . . Jo jo, hon blir nu inte den förnämligaste damen i riket! . . . Känner jag henne rätt genom ryktet, så är hon i detta ögonblick färdig att dö af afund . . . men . . . åh, jag tror prinsessan Ulrika är förryckt; hon intar ju inte högra sidan, utan sätter sig på baksätet. Det är då verkligen att drifva blygsamheten allt för långt! . . . Till höger om den gamla skulle jag ha gjort mitt intåg i staden. . . .» Valborg höjde sitt hufvud och så länge hon såg en skynt af vagnen, syntes hon vara särdeles förgrymmad. »Detta skulle vår enkedrottning ha sett!» muttrade hon.

»Ja, nu äro vi då i den värda staden Helsingborg», återtog hon något lugnad och med den omkastning i lynnet, som hörde till hennes natur, i det hon kastade en blick upp till fästningen och med ett litet småleende tänkte på den rol hon der på sätt och vis indirekt hade spelat, lät hon sin man föra sig till den bostad, han för tillfället lyckats förskaffa åt dem. »Hur tiden vexlar», fortfor den lilla damen, i det hon så beqvämt som möjligt tog plats i en hvilstol. »Att danskar och svenskar skulle bli så säta vänner, derom kunde jag väl aldrig drömma den dag jag . . . jag rymde bort . . . du vet. I alla fall, att jag skulle gifta mig med en svensk . . . förr hade jag trott att stjernorna skulle falla ned ifrån sitt fäste . . .

men när vår prinsessa kan göra det, så hvarföre inte också jag? . . . Åh, huru jag hatat er! . . . Gör inte så stora ögon, käre Erik; kom i håg att jag talar om en förfluten tid . . .»

Hon skakade sitt nätta hufvud och med ett inställsamt leende fortfor hon: »Sätt dig nu här och berätta om den vackra egendom du är i besittning af! . . . Jag vill ha nya möbler och flera vackra speglar måste du förskrifva. . . . När vi sedan en gång tröttna på landsbygden, resa vi till Stockholm. . . . För långväga och obehägnadt, säger du . . . vi resa endast en gång dit, för att sedan kanske stanna der för alltid . . . hvem vet? Naturligtvis komma vi att vistas på hofvet. Jag hoppas kung Carl skall ega så pass förstånd, att han gör lifvet glädt för sin gemål . . . jag vill bli en gunstling hos drottning Ulrika . . . hvad säger du derom? Men hvarför talar du inte om alla de nöjen och all den trefnad, du vill bereda mig? . . .»

»Derföre att du inte ger mig tillfälle att yttra ett enda ord», inföll öfversten, och i förtjusningen öfver sin unga, lifliga hustru kysste han kärleksfullt hennes hand. »Säg bara till hvad du önskar ändra och förskrifva. Det skall göra mig stor fröjd att se dig uppträda som den förnämligaste damen på vår ort.»

»Det låter höra sig . . . du är ett mönster för en äkta man, käre Erik.» Valborg fattade hans hand och drog honom till sig.

En ovan vekhet betög henne några sekunder andedrägten och det kändes liksom ville några tårar arbeta sig fram. Men att gråta var just icke hennes sak; sådant skulle ju endast förstöra hennes utseende. Med några små blinkningar dref hon tårarne på flykten.

»Hvar alla dumma grillor komma ifrån?» tänkte hon. Hvarföre skulle det förflutna nu plötsligen falla henne i minnet?

Först och främst hennes förlofning med den rike anförvanden, som, då hon trott sig hafva lemnat en obemärkt och fattig flickas lif bakom sig, genom döden hade blifvit ryckt henne undan. Hon, som redan trott sig dela hans höga rang och stora rikedom, hade åter blifvit

försatt i sin ursprungliga obetydlighet, och de personer, hvilka hon tänkt förödmjuka, hade känt skadeglädje vid att ännu en gång få se henne öfver axeln. Huru hade icke fattigdomen förbittrat hennes sinne! . . . Det hade förefallit henne, som om hela den fiendliga nationen varit saker till de förluster hon lidit, och hon hade gjort ett nöje af att förorsaka denna nation så stor skada som det rimligtvis stått i hennes makt.

Och hvad hade hon fått i ersättning?

Fagra löften, hvilkas uppfyllelse aflägsnat sig allt mera i fjerran.

Vid sin återkomst till Köpenhamn hade man nog hjertligt tackat henne för de tjenster hon bevisat, men hon hade blifvit tillbakaträngd till sin forna obetydlighet, tills hon lyckats bedåra den man, som nu så huldrikt smålog emot henne, och en ovan känsla af tacksamhet flög genom hennes själ vid tanken på en tryggad existens och det lysande lif hon skulle föra; visserligen icke så förnämt och bedårande, som det hade kunnat vara, men dock ganska lugnt och lyckligt, förutsatt att hon i sin makes hem skulle bli så högt uppburen, som han låtit henne förstå, och hon lutade sig intill den öfverlycklige mannen samt tröttnade icke på att höra honom berätta om det gamla herresäte, der de nygifta snart skulle slå upp sina bopålar.

»Men innan vi resa hem, tror jag vi göra ett besök på Beltorp.»

Valborg yttrade dessa ord något dröjande. Hon visste att detta besök var oundvikligt, ty öfverste Elgstjerna räknade sig ju som släkting och granne till friherrinnan Coyet, och så vida hennes man icke skulle börja förundra sig öfver visad obenägenhet, var det så godt först som sist Valborg afbördade sig denna skyldighet.

Det skulle för öfrigt snart nog spörjas på Beltorp så väl öfverstens giftermål som det val han gjort. Oafsedt den skyldighet hon egde att tacka fru Coyet för visad gästfrihet, så fans ju också fru Lykke som hon måste fästa afseende vid, ty genom det beskydd, hon tillnarrat sig af denna dam, var det ju som hon hade lyckats utföra det värf man vid danska hofvet hade upp-

dragit åt henne och hvilket hon med så mycket nöje hade åtagit sig.

Att direkte färdas till Beltorp var dock icke i Valborgs smak, utan hon föreslog sin man att taga en liten sväng om Brogården, för att hos den kära fru Ridderschatz lätta sitt hjerta samt utforska allt hvad som kunde vara af vigt för henne att veta. Till följd häraf fann sig den lilla damen en vacker dag sluten i Valborgs armar.

»Ser jag rätt eller drömmer jag!» ropade fru Ridderschatz och slog tillsammans sina magra händer, hvarpå hon utförde ett par af sina sirligaste nigningar då Valborg förestälde sin man, och som öfverste Elgstjerna var en anseelig personlighet der på orten, och hans goda ekonomiska omständigheter voro väl kända, antog den lilla damen sitt mest förbindliga sätt, då hon fortfor: »Jag vet inte hvem jag mest skall lyckönska, herr öfversten, som har fått till hustru vår kära, lilla älskade Valborg, eller hon, som äktat en så framstående man som herr öfversten . . .»

»Jag är der vid lag mest att gratulera», sade öfversten, i det han förbindligt kysste fru Ridderschatz' hand. »Det gläder mig emellertid att ha gjort bekantskap med personer, som under Valborgs vistande här på orten städe omfattat henne med den uppriktigaste vänskap.»

»Vi ha alltid hyst den största beundran», inföll herr Ridderschatz med hofmannalik bugning och handen på hjertat.

Och nu blef det unga paret infördt i herrskapet Ridderschatz' förmak, der de tunga möblerna stodo upp-radade kring väggarna och der unga Regina, som under tiden hunnit ordna något i sin klädsel, kom det nygifta paret till mötes.

»Öfverste Elgstjerna hade varit en man, som skulle anstått min Regina», täppte fru Ridderschatz. »Det skall emellertid bli intressant att spörja hvar den listiga varelsen fångat honom.» Härvid gaf hon Valborg en vänlig nick, i det hon hörsammade hennes önskan att blifva förd in i gästrummet, på det att de ostörda måtte få språka med hvarandra. »Ja, somliga personer äro rent af födda

att göra lycka . . . det är nog tu tal om Valborg gjort sig förtjent af ett gunstigt öde . . . stackars karl!»

»Hvaråt småler ni, min bästa?» Med denna fråga afbröt Valborg den gamla damens tankar.

»Först och främst öfver nöjet att se er, käraste Valborg! . . . Men egentligen borde jag vara er gramse . . . sedan ni förklädd reste bort här ifrån gården, har man ju icke det ringaste sport till er . . .»

»Åh!» sade Valborg med en liten suck, i det hon beqvämt kröp upp på en sittbänk, som var belagd med lösa, stoppade dynor, hvilka hon lade omkring sig och lutade sig emot. »Åh, jag hade just icke några angenäma tidender att förkunna . . .»

»Icke? . . . Men ni kom dock till danska hofvet? . . .»

»Deri har ni rätt, goda fru Ridderschatz . . .»

»Och enkedrottning Sofia Amalia skulle ju veder-gälla er? . . .»

»Deri har ni också onekligen rätt, men — hon gjorde det icke . . .»

Valborg gjorde en komisk skakning med sitt vackra hufvud och hennes tindrande mörka ögon hade ett skrattlystet uttryck. »Man skall icke sätta sin lit till furstar, står det i bibeln.»

»Och ni gick miste om er belöning?»

»Jag har ju sagt er detta, och jag erkänner, att jag kände mig storligen besviken.»

Detta var något som fru Ridderschatz granneligen kunde fatta. »Men detta var ju rent af oförsynt», sade hon.

»Hvad som mest förtretade mig var, att jag derigenom icke kunde hålla de löften, jag å min sida gaf er, goda fru Ridderschatz.» Valborg gjorde ett litet uppehåll, under hvilket hon betänkte, att den värda damen kanske af mer än en orsak vore bäst att helt och hållet vinna, hvarföre hon tillade: »Lyckligtvis är jag dock nu försatt i en ställning, att jag genom min man nog kan vara herrskapet till tjänst . . . herr Ridderschatz' brydsamma ekonomiska ställning är mig icke helt och hållet obekant . . .»

»Med knapp nöd draga vi oss fram . . .»

»En och annan handräckning och hjälp tror jag mig nog kunna utverka . . . räkna med säkerhet derpå, min bästa fru Ridderschatz.»

»Huru skall jag nog kunna tacka er!» Och två stora tårar glindrade i fru Ridderschatz' blinkande ögon.

»Och när Regina en gång gifter sig, skall hon icke bli glömd . . .»

»En fattig flicka gifter sig icke lätt . . .»

»Åh, vi skola göra vårt bästa för att ävägbringa ett förmånligt parti . . . vi skola slå våra kloka hufvuden tillhoppa», inföll Valborg glädtigt. »Äro vi icke så godt som grannar. . . Om icke ett par mils afstånd afskräcker Regina, så hoppas jag hon kommer och vistas hos mig i sommar och ni också, bästa fru Ridderschatz! . . . Hvem vet, hvad sommaren kan bära i sitt sköte . . .»

Nu var den lilla damen helt och hållet vunnen, och i ett utbrott af den största tillfredsställelse och förtjusning omfamnade hon Valborg samt kysste hennes kinder.

»Men jag kan inte glömma enkedrottningens minst sagdt oförsvarliga beteende mot er . . . att locka er till att rent af störta er i fara. . . Huru ofta ha vi icke undrat här det gått er . . . många gånger ha vi fruktat det värsta . . . lyckligtvis var Tideman en person som nog kunde skydda er . . .»

»Och jag behöfde också hans skydd!» Härpå berättade Valborg om sin äfventyrliga färd, dock utan att nämna om sitt första sammanträffande med öfverste Elgstjerna, ty detta var ett samtalsämne, som hon icke var särdeles angelägen om att fru Ridderschatz skulle beröra. »Min afresa från Beltorp gick emellertid lyckligt för sig . . . tänk om man der anat hur jag måste resa land och rike omkring och att ni så snällt hjälpte mig», tillade Valborg, som var ganska angelägen om att framhålla fru Ridderschatz' delaktighet i detta äfventyrliga företag. Jag hoppas emellertid, att man icke anat den omväg jag tog hit till Brogården . . .»

»Nej, visst icke! . . . Emellertid fruktar jag man på ett eller annat sätt fått någon misstanke om rätta förhållandet . . .»

Valborg reste sig hastigt ur den halffiggande ställning hon nyss intagit. »Rätta förhållandet», upprepade hon. »Hvad menar ni? . . .»

»Att det var i danska ärenden, ni uppehöll er här på orten.»

Valborg fäste en skarp blick på fru Ridderschatz' rörliga ansigte.

»Af hvad orsak har man kunnat fatta en dylik misstanke? . . . Kan herr Ridderschatz hafva fält något oförsigtigt ord?»

»Nej, nej! . . . Angående edra förhållanden, nådig fru, kan ni vara öfvertygad om, att han varit tyst som grafven . . . för resten har han aldrig besökt fru Coyet, utan att jag varit honom följaktig. Men allt sedan fru Lykke reste från Beltorp . . .»

»Är hon icke der?» sade Valborg. Detta var en nyhet, som särdeles behagade henne.

»Hon har begifvit sig till Holland.»

»Holland?» upprepade Valborg förvånad.

»För att vistas hos derstädes boende anförvandter, säger man . . . men jag har min egen tanke om dessa anförvandter . . .»

»Låt höra, kära fru Ridderschatz! . . . Ni ser så hemlighetsfull ut, att ni verkligen väcker min nyfikenhet . . .»

»Ser ni, kära Valborg», sade fru Ridderschatz, som hastigt råkade falla in i den gamla förtroliga tonen, »en liten tid sedan ni var rest, några månader eller så der vid pass, kom en holländare, som hade mycket att uppgöra och rådgöra om med kung Carl, hvilken då uppehöll sig på Ljungby, och en afton förde kungen honom i sitt sällskap till Beltorp. Den främmandes namn var van der Heeren, och ifrån första stund lär han haft mycket att språka med fru Lykke. Den korta tid han sedan uppehöll sig på orten var han också en ofta sedd gäst hos fru Coyet. Då fru Lykke sedermera fram på hösten lemnade landet för att bosätta sig hos utrikes vistande anhöriga, så . . .»

»Så tror ni hon begifvit sig till herr van der Heeren», inföll Valborg skrattande. »Nej, allting annat, snälla fru Ridderschatz! . . . Jag vågar gå i god för den

ädla damens strängt dygdiga tänkesätt och oförvitliga vandel.»

»Det oakadt så . . .» fru Ridderschatz flyttade sig något närmare intill Valborg och fortfor hviskande: »så är det nog till herr van der Heeren hon begifvit sig, utan att hon derföre behöfver vika från dygdens väg», tillade den värda damen leende. »Jag hör till det slags folk, som både kan lägga tillsammans och dra ifrån . . . det behöfs endast fällas ett oförsigtigt ord här och ett der, så har jag snart hela historien. Och derföre, om icke gamla märken slå felt, så är van der Heeren herr Cay Lykke i egen hög person.»

»Cay Lykke!» utbrast Valborg. »Ja, kanske ni har rätt, och i så fall fick man veta, att det bref jag framlemnade till fru Öllegård icke var skrifvet af hans hand . . . likaledes kände han nog till att gamla fröken Ulrika Lykke var saligen afsomnad . . . ni mins ju, fru Ridderschatz, att det var i hennes namn och till följd af hennes sjuklighet jag lät afhemta mig från Beltorp. . . . Åh, så väl att jag först begaf mig hit, innan jag sökte fru Coyet! . . . Jag har naturligtvis varit offer för ett eller annat bedrägeri. . . . Med fru Coyet reder jag mig nog, härmed är ingen fara!»

Och Valborg gaf till ett glädtigt klingande skratt, som dock plötsligen dog bort. »Men huru kunde man falla på idén, att det var i danska ärenden som jag uppehöll mig här på orten?» frågade hon hastigt.

»Jo, en gång, då jag talade om er, bad fru Coyet mig aldrig mera nämna ert namn. Det var henne högst obehagligt, att ni hade vistats i hennes hus, sade hon, och hon önskade, att icke något ondt måtte ha uppstått till följd af detta ert besök, ty ni var säkert utsänd från fiendeland och hon kunde aldrig förlåta sig sjelf, som fört er i närheten af kung Carl . . .»

Det gjorde fru Ridderschatz ett särdeles nöje att säga dessa små obehagligheter, men de tycktes icke det ringaste beaktas af Valborg.

»Den der unge björnen», sade hon leende, »behöfver hon icke oroa sig öfver. . . . Ja, kära fru Ridderschatz, huru förhållandena nu på några månader förändrat sig! . . . Sedan jag firat bröllopp i Köpenhamn, kom jag öfver sun-

det i samma slup som den blifvande drottningen . . . efter prinsessan Ulrikas förmälning har jag fått tillåtelse att göra henne min uppvaktning . . . hon omfattar mig med särdeles stor ynnest.» Valborg höjde härvid sitt hufvud och betraktade fru Ridderschatz med en blick af öfverlägsenhet, som kom den värda damen att i hast betänka hela oförsigtigheten af att fälla sårande ord.

»Ja, i det stora hela behöfver ers höga nåd icke bekymra sig om de utlåtelse fru Coyet kan hafva fält och dem jag dumt nog upprepat . . .»

»Nej nej, det var ju endast svar på tal; för mig var det högst nödvändigt att känna till dessa yttranden», be-
dyrade Valborg glädtigt. »Nå, hvad säger skön Öllegård om konungens förmälning? . . .»

»Den måste väl vara henne behaglig, enär hon föregick med godt exempel . . . hon gifte sig här förliden.

»Den ena nyheten efter den andra!»

»Det var ett ståtligt bröllop, må ni tro, och den rättvisan måste jag hålla mig till, att en vackrare brud har man aldrig skådat. Hon lär ha fått en präktig man, fast han icke har något fördelaktigt utseende . . . men huru han i alla fall ville låta viga sig vid Öllegård, kan jag icke förstå! Ni skrattar . . . om jag minnes rätt, så märkte ni ju under ert vistande på Beltorp, att hon ständigt rodnade i kungens närhet och följde honom med ögonen, så fort hon icke trodde sig bemärkt . . .»

»Och att hon var svårliga betagen», inföll Valborg leende. »Kungen tror jag också hade sin lilla svaghet för henne . . .»

»Säg stora svaghet! . . . Först och främst adlades gubben Nissenius och hans barn . . .»

»Adlades! . . . Jag kan just se huru den der Öllegård höjde på näsan . . .»

»Och sedan fick prosten ett präktigt pastorat . . .»

»Och sedan?» Valborg knep i hop ögonen, medan ett gäckande leende dröjde på hennes mun.

»Ja, sedan var jag inte med längre», sade fru Ridderschatz skrattande. »Men kungen och Öllegård veta bäst huru det sedan gick till i skogen, ty här snedt öfver hade de sina möten, det är säkert . . .»

»Hvad säger ni, kära fru Ridderschatz? . . . Detta är ju förfärligt! . . .

»Jag sökte naturligtvis öppna ögonen på fru Coyet, men utan resultat. . . . Om hon icke vore en så rik och ansedd dam, skulle man rent af tro, att hon hade haft någon fördel af att blunda för detta lindrigast sagdt opas-sande beteende. Emellertid har hennes anseende lidit en liten knäck, detta kan inte förnekas.»

»Och denna högvälborna dam vill nu förhäfva sig till ett slags domare öfver mig!» Valborg gaf till ett litet kort skratt. »I så fall, min bästa fru Coyet, skall jag icke bli er svaret skyldig.»

»Jag vet, att ni icke kommer att blottställa mig som er sagesman», sade fru Ridderschatz inställsamt. »Men hela orten här var riktigt upprörd öfver förhållandet.»

»Och ett rykte flyger vida omkring . . . och ju vidare ju bättre, för att till fullo få snäsa henne.»

»Angående denna sak kan ni inte föreställa er huru knipslugt man gått tillväga . . . på Beltorp låtsades man, som om trolofningen mellan Öllegård och borgmästare Aschenborn varit en gammal afgjord öfverenskommelse och brölloppet uppskjutet till följd af krigstiden. När nu emellertid en hederlig och ansedd man äktat Öllegård, har pratet om henne och kungen börjat afstanna och man vet icke rätt hvad man skall tro . . . men jag, som varit åsyna vittne till hennes spring i skogen, som ser en smula längre än dit man pekar, jag säger: det var hög tid att flickan blef gift, så vida icke hela kärleksaffären skulle blifvit en visa land och rike omkring.»

»Hvem kunde väl tro detta om kungen», sade Valborg, i det hon skrattande reste sig upp. »Detta var verkligen en mängd riktigt uppfriskande nyheter, som jag här fick veta. . . . Nu skall ni snart komma och helsa på oss . . . några veckor härefter, ty innan vi på allvar slå oss ned på Fagerby, måste vi göra en sväng för att uppvakta vår unga drottning . . . ja, hennes förmälning firas nu en af dagarne. Jag ville vara med på festligheterna; hurudana kan ni tänka, då hennes egna anförvandter rent af blifvit förbisedda. . . . Emellertid omfattas jag på allerhögsta ort med stor bevägenhet . . . den unga drottningen har natur-

ligtvis så många gemensamma minnen med mig att språka om, i synnerhet från sin höga moders hof . . . men jag tror mig redan ha nämnt detta för er», tillade Valborg, som dock inom sig fann att hon icke för ofta kunde vidröra ett ämne, öfver hvilket hon sjelf kände den största belåtenhet och som i verdens ögon gaf henne ett förökadt anseende. Fru Ridderschatz följde henne också under största ärebetygelser in i förmaket, der det unga paret snart sade farväl.

»Jag tänker på en sak», sade Valborg under färden till Beltorp; »fru Coyet kan möjligtvis illa upptaga, att vi här på orten icke först uppvaktade henne . . . men jag var så trött, då jag kom i närheten af Brogården . . .»

»Din välbehöfliga hvila går framför allt.»

»Men jag vill ogera såra den ädla damen», inföll Valborg med en blick af den mest förtjusande räddhåga.

»I så fall nämna vi icke om vårt besök hos herrskapet Ridderschatz.»

»Du förstår då alltid att ordna allt till det bästa», sade Valborg beundrande. »Du är mycket klokare och omtänksamare än jag.»

»Det är som sig bör», sade öfversten skrattande. »Jaså, du vill öfverraska fru Coyet? . . . Ja, smyg dig då in före mig . . . jag väntar gerna några minuter här utanför.» Vid dessa ord skyndade Valborg, kanske icke utan en smula hjertklappning, in i det välkända, stora gemaket, der fru Coyet efter middagen i en hvilstol höll på att samla sina tankar. Dessa voro af en temligen djupsinnig beskaffenhet, ty hon hörde icke Valborgs steg. Först då denna fattade hennes båda händer, slog den gamla damen med ett förskräckt uttryck upp sina ögon. Med en afvärjande rörelse reste hon sig. Hennes gamla ansigte hade ett förvirradt uttryck, liksom ansåge hon Valborg höra till de funderingar, i hvilka hon nyss fördjupat sig.

»Så obehagligt!» mumlade hon.

»Ursäkta att jag kanske allt för brådstörtadt har närmat mig . . . jag smög mig osedd hit och ville på detta sätt gerna kringgå den vanliga formaliteten med att låta anmäla mig. Mitt första besök här på orten gäller naturligtvis först och främst er, fru friherrinna!»

Valborg slog sig ned bredvid fru Coyet, som hon med mildt våld åter nödgade att taga plats i hvilstolen. »Åh, huru jag längtat hit! . . . Jag har fruktat, att ni, nådig fru, var sjuk, efter som de budskap jag sände, med fitig anhängan om att få några rader till svar, helt och hållet lemnades obeaktade. . . . Icke fått dessa skrivelser? . . . Ja, i dessa tider hör sådant ej till ovanligheten. . . . Jag tröstade mig också ibland med föreställningen om att mitt bref, eller att ert svar, fru friherrinna, på ett eller annat sätt förkommit. . . . Kan ni tänka er», fortfor Valborg, i det hon lutade sig tillbaka mot den höga karmstolens ryggstöd och under det hon med utsöktaste behag viftade sig med den mångfärgade solfjädern, »kan ni tänka er mitt missöde . . . då jag kom till Köpenhamn, var min kära anförvandt, min saknade fostermoder, länge sedan saligen afsomnad. Det bref hon afsände för att hemta mig var öfver dag och år gammalt . . . ni kan inte föreställa er min stora sorg och saknad . . . men inte nog härmed, den förlägenhet jag kände vid att finna mig ensam och värnlös . . . lyckligtvis egde jag vänner och bekanta och genom deras försorg fick jag återtaga den anställning jag lemnat vid hofvet. . . . Naturligtvis tvekade jag en smula, ty mina sympatier drogo mig hit tillbaka igen; jag skref också härom, men då jag icke erhöll något svar, var jag nödtvungen att antaga det gjorda anbudet. Men nu skall ni få höra det bästa.» Valborg gjorde en liten paus, i det hon betraktade fru Coyet med en skalkaktig blick. »Jag gör som barnen», fortfor hon, »då de förtära något läckert, gömma de alltid det bästa till sist — ja, högvälborna fru friherrinna, jag är gift . . . lyckligt gift! . . . Under en hoffest gjorde jag min blifvande makes bekantskap . . . för omkring fjorton dagar sedan firades vårt bröllop . . . prinsessan Ulrika, vår blifvande nådiga drottning, samt enkedrottning Sofia Amalia gåfvo med sin höga närvaro en verklig glans åt vår vigselakt. Och nu, vördade fru friherrinna, genom min make, som är befryndad med ers höga nåd, vågar jag kanske vara nog dristig att också räkna mig tillhöra detta skyldskap . . . ni har städse omfattat mig med den största bevägenhet, också kan jag aldrig nog tillfyllest aflägga min tacksägelse!»

Och härvid förde Valborg med djupaste vördnad och ödmjukhet den gamla damens hand till sina läppar, under det fru Coyets ögon hade ett något stirrande uttryck, liksom vore hon ännu en smula sömndrucken.

Var hon verkligen vaken? Hvad var det för nonsens Valborg pratade? Huru hade hon dristat träda inom fru Coyets dörrar?

Denna sista tanke klädde den gamla damen i ord, under det hon reste sig upp för att helt kallsinnigt aflägsna sig, då hon å nyo kände sig fasthållen af Valborg, som ännu en gång nödgade den ädla damen att taga plats.

»Dristat mig hit», upprepade Valborg leende. »Om hela världen klandrar er öfverseende svaghet gent emot Öllegård Nissenius . . . eller von der Wettering, som jag tror hon se'n kallades . . . om hela världen klandrar ers höga nåd, så är ett dylikt missbilligande icke min sak . . . tvärtom är det mig ett sant nöje att visa er, det ett dumt prat icke det ringaste inverkat på mig, och jag har just skyndat hit för att betyga er min högaktning och vördnad.»

Fru Coyet satt som förstenad. Hon kunde hvarken röra en lem eller säga ett ord, hon kunde knappast blinka en gång.

»När nu Öllegård lyckligt och väl är gift, så dör nog det förargliga talet bort . . . låt oss hoppas det bästa», tillade Valborg, i det hon med en liten smäll fälde tillsammans solfjädern.

O, ännu hade icke någon inför fru Coyet vågat vidröra detta ömtåliga ämne! Hennes händer började att skälfva af harm, och den häftiga sinnesrörelse hon erfor kom henne att maktlös sjunka tillbaka mot hvilstolens mjuka kuddar.

»Ja, låt oss språka om något som är angenämare!» fortfor Valborg, som nu lutade sig framåt och med en artig åtbörd sköt den med guldbroderier och silke rikt utsirade pallen under den gamla damens fötter. »Jag förmodar ni nyligen haft underrättelser från min kära fränka, fru Öllegård Lykke, eller som hon numera kanske kallas fru van der Heeren?»

Valborg smålog. Hon hade således rätt i denna sin gissning, ty öfver fru Coyets ansigte flög en lätt färgskiftning, medan hon med ett uttryck af bestörtning såg upp till den unga damen, som fortfor:

»En trofast kärlek fick härigenom sin lön . . . huru jag gläder mig å den kära fru Öllegårds vägnar! . . . Och Cay, som man trodde vara förgången i elände . . . ja, efter som man visste att denna underrättelse på det högsta skulle oroat hans hustru, så skref man i hans namn ett bref till henne, hvilket jag fick i uppdrag att aflemna. Detta var visst icke rätt, men det skedde i god afsigt, för att lugna stackars fru Öllegård. . . . Hade jag emellertid vetat utaf sanna förhållandet, skulle jag icke lemnat fram denna skrifvelse, så mycket är säkert. . . . Att efterapa herr Cays handskrift var i alla fall ett be- drägeri och den goda afsigten kan knappast verka ursäktande. Åtminstone för min del är det mig omöjligt att i något hänseende gilla ett dylikt förande bakom ljuset. Jag blef både ledsen och ond, då jag erfor rätta förhållandet samt att man anlitat mig för att öfverbringa falska uppgifter.»

Valborg gaf härvid den gamla damen en så öppen och klar blick, att hon började känna sig helt lätt om hjertat. Kanske, när allt kom omkring, hade man icke skäl att misstänka det Valborg gått fiendens ärenden. Denna förutsättning grundade sig ju för resten uteslutande på de båda nyss omtalade brefven, öfver hvilka hvar för sig nu lemnats en ganska nöjaktig förklaring. Var detta verkliga förhållandet, så hade man misskänt Valborg. Detta föranledde dock icke ett hastigt omslag i den gamla damens uppförande; hon behöll allt jemt en viss stelhet och köld i sitt sätt, ty hon kunde icke genast glömma den sårande häntydning Valborg tillätit sig rörande Öllegård Nissenius.

»Jag har intet skäl att betviffa edra ord», sade fru Coyet.

»Af hvad orsak ni skulle göra detta, kan jag icke förstå», inföll Valborg lifligt. »Ja, tänk att Cay Lykke slutligen skulle komma i tillfälle att söka upp sitt äkta vif! . . . Tänk om man i Danmark på allerhögsta ort

hade en aning härom, så skulle nog förföljelsen på ett eller annat sätt börja igen. Nej, lita på mig, jag kommer icke att förråda något! . . . Dertill står jag i allt för stor tacksamhetsskuld till fru Lykke och till er också, högvälborna fru friherrinna, ty ni omfattar mig ju fortfarande med ynnestfull välvilja? . . .»

Tänk om Valborg genom att förråda Cay Lykkes vistelseort — en vistelseort och en ändring i sitt öde, som han var så angelägen om att dölja — tänk om hon kunde göra honom någon skada och på detta sätt bringa ofärd öfver den af fru Coyet så högt älskade fru Öllegård? Menlös i sina åsigter om menniskor och förhållanden, kände sig den gamla damen ytterst förskräckt. Det var kanske så godt först som sist att ställa sig på vänskaplig fot.

»Ja visst, ja!» . . . mumlade hon. »Jag omfattar er städse med den största välvilja!»

»Men här sitta vi och språka om nytt och gammalt», sade Valborg, som endast med möda kunde qväfva ett litet triumferande skratt, »och för det angenäma i vårt återseende glömmmer jag alldeles . . . men se här ha vi ju min kärleksklige make.»

»Erik Elgstjerna . . . nå, jag må säga! . . . Min käre frände, ni är då . . .»

»Genom äktenskapets band i Guds namn förenad med Valborg Lützow . . .»

Den unge öfversten hade närmat sig fru Coyet, hvars hand han vördnadsfullt förde till sina läppar.

»Mätte Herren välsigna er och låta sin helige Ande ledsaga er, så att ert lif varder både till hans ära och er egen välfärd!»

»Amen!»

Fru Coyet hade vändt sig till den unge maken, hvilken allt ifrån barndomen legat henne ömt om hjertat. För trygghet af hans välfärd önskade hon nu af hela sin själ, att Valborg måtte vara honom värdig, och den välsignelse hon nedkallat öfver det äkta paret hade skett under stor andakt. De stridiga sinnesrörelser, hon den senaste fjerdedels timmen hade erfarit, kommo henne emellertid att känna sig ytterst kraftlös. Hon blef af Val-

borg nödgad att intaga en halffiggande ställning, och medan denna eguade henne den ömmaste omsorg och öfversten berättade om kriget och dess vedermödor, om fredsun-derhandlingarna, den blifvande unga drottningen samt sitt eget ståtliga bröllop, suckade den gamla damen tungt nog. På sistförflutna tiden hade hon börjat frukta, att menniskorna utgjorde en temligen brokig samling och att det icke var synnerligen lätt att skilja de goda från de onda.

»Herren allena förstår skilja agnarna från hvetet», tänkte hon; »jag kan det icke. Kanske har jag gjort Valborg orätt. Dömen icke, så varden I icke dömda.» Gud vare mig syndare nådig!»

FYRTIOFÖRSTA KAPITLET.

På aftonen efter ankomsten till Helsingborg hade den kungliga bruden jemte enkedrottningen rest till Skillinge, derifrån man följande morgon anträdt färden till Skottorp.*

Detta var en solig majdag med lätta skyar och ljus grönska. Kanske var det för att betrakta det vackra landskapet som prinsessan Ulrika stält sig invid ett fönster i sina enskilda rum, kanske var det för att man hörde några skott från den närbelägna skogsdungen, och hon undrade hvem jägaren väl månde vara. På den unga prinsessans rundlagda, finhylda ansigte var ett vexlande färgspel mellan blekhet och rodnad, under det hennes milda, mörka ögon med en spanande blick dröjde vid den tätbevuxna småskogen, hvars busksnår och löfverk förblefvo ogenomträngliga.

Med en känsla af oro tryckte hon händerna mot sitt bröst, och öfver munnen, der vanligtvis låg ett drag af oskyldig glädje, syntes nu ett uttryck af smärta. Den

* Nämnda herresäte är uppfördt norr om Hallands ås och tillhörde hofkanslern Frans Joel Örnstedt.

brudgum, man valt åt henne och som hon så länge ömt och trofast hade älskat, hvarföre dröjde han att närma sig? Hvarföre hade han icke varit henne till mötes? Huru skulle hon förklara detta uteblifvande? Skulle hon icke före vigseln få skåda honom? Skulle han icke ha ett enda kärleksord att säga henne och hon få tillstå, huru dyrbar han var för hennes hjerta samt att hon, så väl som han, under alla stridigheter stått fast vid det ord de en gång gifvit hvarandra. Derom hade man ju öfvertygat henne, och trängande bort alla farhågor såsom onödiga, gick hon sin blifvande svärmoder till mötes, hvilken med höguret hufvud nu hade inträdt och som förkunnade henne att Carl hvilket ögonblick som helst kunde väntas, ty han jagade i närheten och hade sändt budskap om sin snara ankomst.

Redan få minuter härefter anlände konungen till bröllopsgården och klädd i jagtdrägt aflade han det så efterlängtade besöket. Visserligen uttalade han i höfviska ord sin och landets glädje öfver en förbindelse, som han hoppades skulle främja det goda förhållande, hvilket nu ändtligen hade uppstått mellan de båda grannrikerna, men några egentliga kärleksord yttrade han icke. I Carls väsen låg desslikes den största tillbakadragenhet, hans ansigte var blekt och i djupet af sin själ kände han sig må hända besvärad att på detta sätt behöfva uppträda på en förtrolig fot med Ulrika, då de ju båda voro främlingar för hvarandra. Carls blyga skygghet hade aldrig varit mera påfallande än i denna stund. Det kändes honom måhända som en plåga att, utan att genom förutgående personlig beröring hafva vunnit hennes tillgifvenhet, nu vara pligtig att uppträda med nästan en makes rättigheter. Kanske syntes detta honom rent af som en börda, som den tyngsta af en konungs pligter, dessa giftermålsfördrag, der endast statsskäl finge föra talan. Vare huru som helst, han afkortade besöket så mycket som möjligt, och efter en fjerdedels timme skyndade han åter ut och hastade ned till trädgården, der han med mörk uppsyn började ströfva igenom de raskurna alléerna, der fruktträden stodo i blom och för hvarje litet vindkast fälde doftande blad. Plötsligt stan-

nade han framför ett körsbärsträd. »Under ett sådant var det som jag fann henne», tänkte han, »och hvad har det blifvit af de löften vi gäfvö hvarandra!»

»Nej», ropade han mot Gyllenstjerna, som här kom honom till mötes. »Nej, jag kan det icke!»

»Det finnes väl intet på jorden, som ers majestät åtminstone i det närmaste icke skulle kunna», sade Gyllenstjerna leende.

»Jag kan icke förmäla mig med prinsessan Ulrika! Jag känner henne icke . . . hela förbindelsen är mig motbjudande . . . det är mig omöjligt att glömma kung Christians skamliga uppförande, och Ulrika är hans syster.»

»Ers majestät skall säkerligen snart nog, trots kung Christian, blifva med stark tillgifvenhet fäst vid prinsessan.»

»Hvarföre skulle jag sjelf icke få välja min brud!» ropade Carl i vredesmod. »Hvarföre har man ryckt undan den enda qvinna jag någonsin älskat . . . en skönare och ädlare qvinna hade man som drottning aldrig hyllat i Svea land!»

Gyllenstjerna höjde de buskiga ögonbrynen och endast med möda undertryckte han ett gäckande leende. »Jag förstår inte på hvem ers majestät syftar . . . men bland de prinsessor, som varit på förslag, vet jag ingen som å utseendets och hjertats vägnar öfverträffat . . .»

»Således», afbröt Carl hänfullt, »således kunde ni icke skaffa mig en vackrare gemål?»

»Nej, och ers majestät skall snart erfaras, att inom henne bor en engel», genmälde Gyllenstjerna, i det han fäste en lugn blick på konungens ansigte, som nu var blossande af vrede. »Jag är icke den som dyrkar qvinnan», fortfor gunstlingen, »men jag måste göra hennes kunglig höghet prinsessan Ulrika den rättvisan att tillstå, att hon är värdig att stå i lust som nöd stå vid ers majestäts sida . . . att folket i henne skall finna en moder, ty hon har ett välvilligt och ömmande hjertelag.»

»Må så vara», inföll Carl, »men jag skulle önska att finna en förevändning för en brytning.»

»En brytning», upprepade Gyllenstjerna, som nu ifrigt började påpeka följderna af ett dylikt steg. »En så

högtidlig och långt gången förbindelse går icke an att bryta. Detta vore liktydigt med att störta fosterlandet. Det tål icke vid ett nytt krig och nya utskylder, hvilket jag ber ers majestät värdigas nog samt betänka. Hur skulle det då gå med nödiga förbättringar, med behovet att sätta en dam för den misshushållning, som så länge har bedrifvits? Ers majestät har allvarliga pligter att uppfylla, hvilka icke tåla vid att uppskjutas.»

Carl hade kastat sig ned på en bänk. Han syntes vara ett rof för de mest stridiga sinnesrörelser, och då han icke svarade Gyllenstjerna ett ord eller tycktes lyssna på honom, höll gunstlingen på att aflägsna sig, då konungen ropade honom tillbaka.

»Hela denna förmälning är mig ett obehag», sade han; »allt hvad som har nämn af hoffester är mig vidrigt . . . vidrigt allt sedan nöden stod för dörren och jag kom under fund med lifvets allvar. Huru har jag icke sträfvat emot att vårt biläger skulle ske i Stockholm, der alltsammans ej kunnat afföpa utan åtminstone flere dagars, kanske veckors sällskap och högtidligheter, då vårt kära folk skulle begapat oss, som om vi varit underliga djur, tycker jag, fastän man artigt nog sagt mig, att man beskådar oss derföre, att man finner oss vara högre väsen. Jag vet bäst, att jag för min del åtminstone är en syndig människa, full af fel och brister, som jag hoppas vår Herre nådigt skall förbarma sig öfver! . . . Har jag inte i dag rent af lik en bedragare skyndat från Halmstad . . .»

»Detta är ett rättvist spratt mot herr Feuquières», inföll Gyllenstjerna leende, »ty det är oförsynt af konung Ludvig att vilja påtvinga oss sitt sändebuds närvaro, då man tydligt nog låtit honom förstå, att ers majestät vid förmälningen icke önskar främmande vittnen.»

»Jag har till och med låtit säga honom, att objuden gäst får ingen förplägning», ropade konungen.

»Något som ambassadören dock icke tyckes fästa sig vid», skrattade Gyllenstjerna, »ty han har följt hofvet hack i häl från Stockholm till Halmstad, der han låtit påskina, att som konung Ludvig i sista freden återhjelpt Sverige till dess förlorade besittningar, så måste ju hans

sändebud vara sjelfskrifven gäst vid svenske konungens förmålning. Han vågar ej förtörna sin höge herre med att här vid lag icke handla i öfverensstämmelse med erhållen nådig befallning.»

»Kung Ludvig har mer än i ett afseende handlat mot mig på ett oförsynt sätt», inföll Carl vredgad.

»För tillfället är han uppbragt på kung Christian . . . meningen är att under ceremonien tvinga sig till försteget framför danska sändebuden, detta är lätt att genomskåda och sådant skulle väcka nytt split och nya obehag. Om det således icke är öfverensstämmande med fransk artighet att ej emottaga herr Feuquières som gäst, så är det dock öfverensstämmande med klokheten att undvika alla förvecklingar.»

»Men jag finner mig här vid lag nästan spela en löjlig rol», sade Carl misslynt. »Detta bråk och dessa förberedelser äro mig odrägliga . . . jag skulle önska att allt vore väl öfverståndet, men helst att allt kunde omintetgöras. Styresman för ett folk, kan jag icke länka mitt eget öde i så fall, att jag kan välja den maka, som mest behagar mig — en handling, hvilken den ringaste af mina undersåtar har rättighet att göra och låta efter godtfinnande. Det ligger öfver mig ett tvång, mot hvilket min fria ande gör motstånd . . . jag har sagt er det mer än en gång och sökt undandraga mig denna boja, och jag klandrar mig bittert för det jag svagt nog gifvit efter.»

»Ers majestät hade sjelf icke kunnat välja en älskligare brud än den man nu korat.»

»Må så vara, jag vill gerna tro er, men detta förut uppgjorda stöter mig liksom bort från Ulrika. Antag, att jag aldrig kan öfvervinna denna känsla . . . att jag alltid kommer att anse denna förbindelse som något förhatligt . . . hvad då? . . . Gör jag icke stor synd och kommer icke min blifvande gemål att känna mera sorg än glädje öfver ett band, som omständigheterna knutit emellan oss.»

»Prinsessan Ulrika skall äfven i mulna stunder finna sin sällhet vid ers majestäts sida, ty kärleken är varm och lefvande i hennes själ . . . och omständigheterna — folkens önsknigar — skola komma ers majestät att finna sin tillfredsställelse i att hafva efterkommit dem.»

Carl, som fortfarande att sitta på bänken, hade lutat sig tillbaka mot ryggstödet och stödde hufvudet tankfullt mot handen, medan Gyllenstjerna i sakta mak drog sig tillbaka.

»Det der tycket för Öllegård går icke så lätt ur kungens sinne», sade han förtroligt till baron Böhnen, som han mötte i en sidoallé. »Carl sträfvat med all Gewalt mot förbindelsen med prinsessan Ulrika», fortfor Gyllenstjerna efter en liten tystnad. »Ja, lyckligt nog är han icke förälskad i henne, ty har hon smak för att lägga sig i regeringsärenden, skall han nu icke lyssna till hennes röst. Qvinnorna vilja gerna pruta emot stränghet, der sådan är behöflig, men en blifvande drottning får icke ega någon talan. Detta har jag önskat, ty det är nödvändigt . . . nödvändigt att med kraft ta i tu, om man vill att Sverige skall arbeta sig upp ur sitt förfall. Ja, nu är jag säker om, att de högadliga slägternas obilliga anspråk skola vika för rättvisa och människovärde och att den påbörjade reduktionen utan nåd skall fortsättas! . . . Jag ser liksom en ny dag, full af välstånd, gå upp för vårt fosterland! . . . Jag har hoppats derpå, men icke känt full trygghet för dess uppfyllande förr än i denna stund!»

Gyllenstjernas ögon strålade och med ett gladt leende slog han med det ridspö han bar i handen till en hag-tornshäck, så att blad och qvistar yrde omkring. »Jag undrar, min själ, icke på att Carl känner sig motsträfvig och är illa till mods! . . . Hvad mig beträffar, kunde hvarken himlens englar eller afgrundens djeflar tvinga mig till att uttaga ett dylikt steg. . . . Att få bugt på kungen blir icke heller så lätt.»

Deruti hade också Gyllenstjerna fullkomligt rätt. Carl var länge fullt besluten att bryta sin förbindelse, och ville icke lyssna till de öfvertalande skäl man anförde för att ej bringa saken till sin spets. Slutligen gaf han dock med sig, men denna underhandling fördröjde sjelfva vigseln så, att den icke blef verkställd förr än mellan elfva och tolf på natten.*

* Berättelsen om denna kung Carls motspänstighet är en sägen, som har fortlefvat bland Örnstedts afkomlingar och blifvit meddelad

Den stora kungssalen, aflång men rundad samt af en ovanlig höjd och bredd, var festligt smyckad och rikt upplyst.* Det kungliga brudparet, iklädt rikt silfvertyg, trädde hvarandra långsamt till mötes. Ulrika, förd af de båda danska sändebuden, kände mähända en hemlig bäfvan och hade kanske en aning om den känslostorm, hvilken liksom låg i luften, ty hennes milda ansigte var blekt och hon sökte med ett leende tränga tillbaka tårarne, som ville störta fram ur hennes ögon. I denna för henne så högtidliga stund kände hon hela saknaden af att utan anförvandter vara så godt som en främling och på ett stelt och främmande sätt bemött af den man som var så dyrbar för hennes hjerta, den man hon satte högst bland alla hjeltar och konungar och hvilken kärlek man sagt henne, att hon redan sedan årtal hade vunnit. Möjligtvis hade hon en förkänsla af det bedrägliga i dessa förespeglingar och att en hård kamp skulle förestå henne för att vinna hans fulla tillgifvenhet, ty en lätt suck öppnade hennes läppar. Hon sände härvid en på en gång blyg och dock forskande blick bort till Carl, hvars ögon icke sökte henne och öfver hvars hoppresade läppar låg ett drag af fasthet, lik en person hvilken fattat ett oryggligt beslut, som den dystra blicken förrådde icke vara af angenämaste slag.

Ulrika Eleonora skred nästan med tvekan framåt. Undersköna smycken blixtrade från hennes välbildade hals och armar, och kring den smärta, ungdomliga gestalten flöt den släpande drägten lik silfverglänsande vågor och snuddade nära intill konungen, medan hon med hållning och later värdiga en drottning trädde under tronhimmeln.

af Skottorps egare, herr ryttmästaren Möller. Den saknar ännu historiska bevis, men så mycket är säkert, att vigseln icke förrättades förr än efter kl. 11 på natten och att man icke känner någon annan ens den aflägsnaste orsak till valet af en så ovanlig tid. And. Fryxell, Berättelser ur svenska historien, del 19, sid. 53.

* Enligt ritning af Tessin och med betydligt understöd af Carl XI hade nyligen ett ganska pryddigt slott blifvit uppfördt, en bland de vackraste byggnader i Sverige. Den stora, praktfulla salen gick genom tvenne våningar och upplystes derföre af två rader fönster. Taket var hvälfdt och derjemte siradt med gipsprydnader, golfvet med rutor af sandsten.

Den långa och högtidliga ceremonien börjades och förrättades af öfverhoffältpredikanten Spegel, hvilken derunder begagnade orden »prinsessa» och »kunglig höghet», ända tills bruden fått vigselringen på fingret, från hvilket ögonblick han ändrade deras benämning till »drottning» och »majestät».

»Det är snarare, som om jag vore på en begrafning än ett bröllop», hviskade Johan Gyllenstjerna till baron von Böhnen, som till följd af gunstlingens beskyddarskap tillhörde för dagen konungens uppvaktning och derigenom fått tillträde till brölloppssalen. »Den enda som tyckes ha lif i sig är enkedrottningen, som med rödskinande ansigte går omkring och pöser . . . ja, nog får unga drottningen lära sig underdånighet så väl af den höga svärmodern som af gemålen . . . af Carl, det är som sig bör, men. . . » Härvid skakade herr Johan sitt hufvud åt det sockerverk, som man nu bjöd honom, hvarpå han obemärkt drog sig tillbaka.

Icke att undra på om han var uttröttad af dagens bråk, af de många öfvertalningsgrunder han fått anföra, för att till ett godt slut främja en förbindelse, som han just till följd af konungens motvilja fann vara särdeles lämplig. Genom sin gemål skulle Carl nu icke blifva förledd till svaga eftergifter i frågor, der allvar och stränghet vore påkallade, derom hade han redan länge varit på det klara — en visshet som gjorde Gyllenstjernas ansigte fullt ut lika så skinande som enkedrottningens, der hon nu vandrade genom de upplysta gemaken, i hvilka tjenare redan beställsamt skyndade fram med fat och skålar, fyllda af anrättningar för bröllopsmåltiden.* Sorlet af samtalande gäster nådde till herr Johans öron och trängde som ett svagt brus fram till hans sofkammare. Det låg dock icke någon glädttig klang i detta otydliga sorl och det föreföll honom som om något dystert, något

* Denna bröllopsmåltid intogs på följande högst besynnerliga sätt. Konungen åt ensam i sin kammare i sällskap med blott Hastfer och Carl Gyllenstjerna; drottningen och enkedrottningen åto ensamma i denna senares rum; de öfriga få gästerna bespisades i kungssalen. Vid pass kl. 1 midnattstid var allt slut och det kungliga paret fördes till brudkammaren.» And. Fryxell, Berätt. 19 del, 54 sid.

mörkt och outgrundligt trängde sig på honom och medförde liksom en helsning från det okända och ofattliga, der lifvets stora gåta en gång skulle finna sin lösning.

Skulle han få lefva och verka, tills de storartade omhvälfningar han tänkte genomföra voro ändade?

De medel han använt för att nå målet — allt för fosterlandet — skulle den rättfärdige kanske ofta nog klandra, tänkte han med ett litet småleende.

Om han emellertid skulle gå bort, visste han ju, det han lemnade sin sak i goda händer, men mycket skulle blifva ofullbordadt, mycket på hvilket han ännu icke ens häntydt. Tanken på att ryckas bort innan hans lifsgering ännu vore genomförd hade plötsligen fallit honom i sinnet, men han dref denna tanke ifrån sig. »Det kommer sig af denna bröllophögtid», sade han halfhögt och allt jemt leende. »Det är från denna bröllopsfest jag får mina begrafningsidéer, det är säkert!»

FYRTIOANDRA KAPITLET.

I kök, källare och visthus var ett oerhördt spring, ett skrammel med kokkärl, ett puttrande och fräsande, ty ett stort gästabud tillreddes på Skottorp, dit ortens adel och embetsmän dagen efter förmälningen skyndat för att göra det höga paret sin underdåniga uppvaktning.

Det var ett muntert glam i salar och gemak. Knapast ens i konungens eller den unga drottningens närvaro kunde man lägga band på de glada känslor, som blifvit väckta till följd af denna med så mycket hopp motsedda förening. De strålande blickar och muntra leenden, som mötte kung Carl hvarthän han än vände sig, hade kommit hans ansigte att klarna och han tycktes väl upptaga de vördsamt framburna lyckönskningarna.

I detta ögonblick spordes, att franska sändebudet inom en eller annan timme skulle infinna sig.

»Alla skola spisa tillsammans . . . alla som infunnit sig på uppvaktnig jemte hela hofvet . . . lät skynda på med anrättningarna», befalde konungen. »Jag önskar, att herr Feuquières icke måtte träffa tillsammans med danska sändebuden.»

Till följd af denna önskan serverades den storartade måltiden nästan ögonblickligen, och kung Christians ställföreträdare hade lyckligt och väl hunnit åter till den åt dem beredda bostaden i en närbelägen bondgård, då fransmannen med sitt lysande följte lät anmäla sig.

Om herr Feuquières fann att han som representant för sin stormäktige kunglige herre var förbigången som sjelfskrifven gäst vid Carls förmälning, visade han dock hvarken bifall eller missnöje öfver det, som förefallit. Icke ens att förödmjuka de danska sändebuden med att truga sig till företräde framför dem stod nu i hans makt, men icke ens en rynka i hans panna märktes vid denna upptäckt. Lugn och värdig framstälde han sin lyckönskan till förmälningen och sade bland annat:

»Konungen, min herre, känner mycken tillfredsställelse deröfver, att han genom sina vapen har åt ers majestät återgifvit så många fästen och landskap. Denna hans tillfredsställelse blifver fullständig genom den lyckliga förbindelse ers majestät knutit. Derigenom går i fullbordan den sköna tanke, konungen, min herre, hyst och åsyftat, nemligen Europas fred samt ers majestäts lycka och välfärd.»

Med några enkla ord besvarade man helsningen och hade nog takt att icke låtsa märka dess stickord.

Under samtalets gång yttrade desslikes Carl, att han valt sin brud enligt kung Ludvigs råd och att han gjort ett enkelt bröllop både enligt bruket i Frankrike och för att genom exemplet lära sina undersåtar att undvika öfverflödiga omkostnader.

Besöket aflopp för öfrigt i allsköns lugn och på aftonen återvände herr Feuquières till Halmstad, dit svenska hofvet nästan omedelbart begaf sig och der man förberedt åtskilliga nöjen och förströelser. Efter ett par dagar återvände de danska sändebuden till Köpenhamn, och Carl höll just på att stiga utför förstugutrappan, i akt och

mening att taga sig en liten morgonpromenad i den trädgård, som omgaf det prydliga boningshus man för honom jemte de båda drottningarna låtit inreda, då en dam i frasande brokaddrägt kom honom till mötes.

»Ser jag rätt, ni fröken Lützow», sade konungen, i det han vänligt besvarade hennes djupa och sirliga nigning, hvarefter hon på det underdånigaste frambar sin hyllning och lyckönskan till den avslutade förmälningen samt sin glädje och öfverraskning att vara igenkänd.

»Ja, det var icke i går jag sist såg er», sade konungen. Genom hans tankar flög hågkomsten om flydda tider, och undertryckande en suck tillade han: »Det var rätt glada dagar, men ni tycktes ledsna på dem; ni lemnade Beltorp . . .»

»För att tillträda en plats hos enkedrottning Sofia Amalia. . . Jag hade till följd häraf den stora nåden att från Köpenhamn få följa med i den slup, som förde drottning Ulrika Eleonora öfver sundet, och hennes majestät tillät mig då gunstigt att efter förmälningen få göra min uppvaktning.»

»Då vill jag icke upphålla er, fröken Lützow . . .»

»Också jag har på visst sätt gått ett nytt öde till mötes», inföll Valborg leende, »ett lyckligt öde, som jag hoppas . . . sedan några veckor är jag gift med öfverste Elgstjerna, och vi göra nu en liten bröllopsresa, innan vi på allvar slå oss ned på Fagersta, då jag åter kommer i närheten af Beltorp. Jag kan emellertid helsa från fru Coyet . . . hon känner sig nog temligen ensam nu, sedan Öllegård Nissenius . . . jag menar von der Wettering . . . är borta . . .»

Öfver Carls ansigte flög en stark rodnad, han vände sig till hälften bort från Valborg. »Det sker understundom många förändringar på kort tid», inföll han tankspridd.

»Det var verkligen en öfverraskning att finna Öllegård gift.»

»På hvad sätt?» sade konungen, i det en vred blyxt sköt fram ur hans ögon.

Aj, hade då Valborg rört vid ett getingbo! Hon fördömde sin anmärkning, under det hon med ett litet

spefullt leende fann, att Öllegårds angelägenheter måste vara ett särdeles ömtåligt ämne. Det var således riktigt, så vida hon verkligen önskade stå väl hos det unga kungaparet, att nu låtsa som om hon icke hade den ringaste aning om det intresse kung Carl öppet nog lagt i dagen för Öllegård. Att detta intresse varit af särdeles djupgående art, det visste Valborg bäst, som, behagsjuk och ganska erfaren i kärleksaffärers anknytande, förgäfves hade sökt fångsla honom. För att vinna hans bevägenhet måste hon således nu visa sig icke hafva förstätt Carls uppmärksamhet för Öllegård.

»På hvad sätt», upprepade hon leende, i det hon lekte med solfjädern. »Jo, derföre att hennes giftermål med borgmästare Aschenborn var för mig en verklig öfverraskning . . . snarare hade jag trott baron von Böhnen blifva den sannskyldige. De artighetsbevis kavaljerer i allmänhet egnade henne upptog hon ganska gunstigt . . .» Valborg höjde de fint penslade ögonbrynen och fortför med en liten hänfull betoning: »En skön qvinna blir lätt svag för manlig hyllning och Öllegård hade kanske en smula flyktighet i sitt lynne. Men oafsedt den uppmuntaran hon visade mot alla dem, som närmade sig henne, så tror jag, att hon föredrog den värde baronen och . . .»

»Icke ett ord vidare!» afbröt Carl häftigt. »Jag tål ej att man talar förklenligt om de personer jag värderar . . .»

»Förklenligt», upprepade Valborg och drog sig bestört tillbaka.

»Öllegård är icke fal för smicker, och ej heller har hon låg åtrå efter att väcka beundran. Jag känner henne bättre än så . . .»

»Ers majestät . . .»

»En lättsinnig qvinna är en skamfläck. Ni har skymfat Öllegård . . . hvart enda ord ni sagt är en lögn!»

Carl vände ryggen åt Valborg och skyndade tillbaka in i boningshuset.

Den unga damen, i styft frasande brokad blandad med mjukt sammet, fingrade några sekunder på sin drägt med ett uttryck liksom behöfde hon öfvertyga sig om, att hon icke var utsatt för en obehaglig dröm, samt kände

härunder en viss benägenhet att bita af sig tungan. Och hon, som trott att hon just lade sina ord till behag! Att taga så hett vid sig öfver några lösa yttranden om den der Öllegård, som kanske icke ens var värd att lösa upp Valborgs skoband. Hvilken björn var icke denne monark, utan den ringaste ridderlighet. Detta var något som hon alltid hade funnit. Ja, en bondtölp rätt och slätt, saknande all belevnhet . . . ett uppträdande utan all värdighet!

Det var efter gammal dansk synpunkt hon lärt sig att bedöma kung Carl. Respekten hade icke ökat till följd af daglig sammanvaro på Beltorp. Det rättframma i konungens väsende hade nästan kommit henne att se honom öfver axeln. Hon hade språkat och lekt med honom nästan som med en kamrat och hade många gånger förstått att förströ och muntra honom; men hon hade med ett öfverlägset leende betraktat dem, som sagt sig hafva darrat för hans vrede och som häpnat öfver klokheten i hans förstånd samt funnit hans yttranden innebära stor klokhet. I denna stund var hon något bestört, det är sant, dock drog hon icke i betänkande att infinna sig hos den unga drottningen. Konungens dåliga lynne skulle väckt hennes skrattlust, derest den visade onåden icke träffat henne sjelf. Nu tryckte hon blott tillsammans sina läppar med allt annat än underdåniga känslor. Huru skulle hon icke af hjertans lust arbeta på att blifva väl sedd af Ulrika, och med en gunstlings makt skulle hon nog förstå att bereda Carl rätt många obehagliga stunder.

Det låg skadeglädje i Valborgs ögon, då också hon, med något mera dröjande steg än dem hvarmed Carl rusat framåt, nu begaf sig in i boningshuset. Omedvetet följde hon på detta sätt Carls fotspår samt anlände till den del af byggnaden, der den unga drottningen hade sina enskilda rum.

I ett yttre gemak påträffade Valborg en del hoffolk, bland hvilka hon redan gjort en och annan bekantskap. För dessa personer hade hon icke varit senfärdig att berättta om sitt ståtliga bröllop i Köpenhamn, dervid icke förgätande uppräknat de höga gäster, som nådigst behagat

öfvervara vigselakten. Resan öfver sundet samtidigt med drottning Ulrika och dennas ynnest att efter förmälningen vilja samspråka med Valborg hade naturligtvis också varit ett samtalsämne. Då derföre den unga damen med högburet hufvud och värdiga later långsamt inträdde, mönstrades hon af många nyfikna blickar. Man upprepade för hvarandra hvem hon var och nämde i förbigående hennes höga relationer. Hon skulle kanske snart nog vara ovärderlig att ega som vän . . . att vara lierad med henne skulle kunna blifva både angenämt och nyttigt. Man började nalkas det håll, der Valborg beqvämt tagit plats . . . presentationer, småleenden och artiga ord vexlades. Ingen ville vara bland de sista, som nalkades henne.

Valborg kände till hoflifvet, hon förstod hvad dessa tecken kunde betyda; hennes ögon strålade allt mera, hennes kinder hade börjat glöda, och då hon lätt och ledigt började underhålla sig med några närstående kavaljerer, kände man redan en viss afundsjuka, liksom hade det vederfarits dem en verklig utmärkelse.

Ändtligen slog den stund, då Valborg kunde närma sig den unga drottningen, och då vid dörren till Ulrikas kabinett den vakthafvande tillsade henne att vänta, hvarpå han försvann för att genast komma tillbaka, sade han med hög röst: »Hennes majestät är hindrad att ge fru Elgstjerna företräde.»

Hoffolket gjorde stora ögon. Hvad hade fru Elgstjernas prat att betyda? Den stora gunst, hvarmed hon omfattades, var af noll och intet värde och man blickade en smula spefullt på hvarandra samt drog sig smått tillbaka från Valborg, som nu för första gången i sitt lif kände sig ur stånd att riktigt klart reda sina tankar.

Ja, hvad skulle det betyda!

»Icke få företräde», mumlade fru Elgstjerna, i det hon omedvetet tog ett steg framåt.

»Kung Carl är för ögonblicket tillsammans med sin gemål. Deras majestäter ha låtit säga, att ni icke får tillträde . . . *aldrig* får tillträde», upprepade den vakthafvande med eftertryck, fastän med något sänkt röst, i det han stälde sig i vägen för Valborg, liksom fruktade han

det hon, oakadt förbudet, skulle tränga sig in till de båda majestäterna.

I samma ögonblick, skjutande den vakthafvande åt sidan, trädde herr von Böhnen fram emot Valborg. Den värde baronens ansigte var blekt, nästan förvridet, och hans ögon gnistrade af tillbakahållen vrede. Att han fullkomligt hört de sista orden, som inneburo en uttrycklig befallning för Valborg att aldrig mera visa sig inför Carl och Ulrika, derom fans icke något tvifvel. Det oakadt närmade han sig fru Elgstjerna samt följde på intet sätt hoffolkets exempel, som med hastigt påkommen kallsinnighet, bakom larfven af stel och främmande höflighet, vek långt åt sidan för henne, mindre för att lemna plats än för att icke besmittas af en persons närhet, hvilken man hade skäl att anse hafva fallit i onåd. Baron von Böhnen hade, som sagdt, närmat sig den tillbakavisade unga damen; men icke nog härmed, han bugade sig ganska djupt och bjudande henne armen förde han henne med största artighet ur gemaket, bort från alla granskande blickar. Kanske hade man missuppfattat hela situationen? Detta var en fråga, på hvilken hoffolket dock aldrig fick ett rätt tillfredsställande svar.

»Åh, jag qväfs . . . jag dör!» hviskade Valborg, som väl utkommen i korridoren icke längre egde sinnesstyrka att beherska den häftiga sinnesrörelse, för hvilken hon under några sekunder varit ett rof. »Detta skall jag ge honom sjudubbelt igen! . . . Jag skall nog finna honom . . . åh!

»Att behandla mig på detta sätt . . . att låta mig rent af utsättas för en offentlig smälek . . . och detta endast för . . . för att jag skyldte henne . . .» hon kom härvid att se bort till baron von Böhnen samt tystnade plötsligen, i det hon kom i håg, det hon också indragit hans namn i de oförsigtiga ord hon yttrat. Valborg hemtade häftigt efter andan, i det hon fortfor: »Skall han nu göra den unga drottningen lika ohöfvisk som han är sjelf? . . . Åh, att upplefva något dylikt . . . jag skall bli en visa i hela nejden . . .»

»Jag tror icke, att någon mer än jag hörde de sista ord som deras majestäter . . .»

»Och är detta icke nog?» sade Valborg ursinnigt.

»Jag skall aldrig upprepa dem.»

Hon kastade en flyktig blick på baron von Böhnen, men detta var nog för att öfvertyga henne det hon kunde trygga sig till hans löfte.

»Jag kan aldrig nog tacka för den artighet ni visade mot mig», sade Valborg, talande i en helt annan tonart; »sannerligen jag eljest hade haft styrka att aflägsna mig ... det svartnade för mina ögon, golfvet riktigt gungade ... jag känner mig ännu liksom yr i hufvudet.» Härvid smög hon sig temligen nära herr von Böhnen, och stödjande sin smidiga gestalt mot hans arm, fullföljde hon:

»Jag kan ju lita på, att ni icke vidare förtäljer hvad som skett?»

»Fullkomligt ...»

»Icke ens för min man? ...»

»Ni kan vara trygg, högvälborna fru ... det som händt skall jag icke upprepa för någon, och hvad hoffolket beträffar, så står det på resande fot ... redan i dag eller i morgon sker affärden ...»

Valborg andades lättare. Hon egde till och med förmåga att skänka herr von Böhnen ett småleende.

»Och ni kommer att draga bort med hofvet?»

»Jag kommer att stanna här ... förtroende mot förtroende ... jag har råkat i samma fördömelse som ni ... blifvit visad på dörren utan nåd och barmhertighet. ... Uppriktigt sagdt: nyss för en stund sedan trodde jag verkligen, att konungen förlorat förståndet. Jag uppehöll mig i ytterrummet då han kom instörtande. Vid att få syn på mig vinkade han mig till sig samt befallde det jag skulle följa honom in i ett angränsande gemak, skyldde mig för att hafva skrutit öfver en qvinnas gunst, som jag aldrig hade egt, och då jag underdånigt bad om nådig förklaring, började han stampa i golfvet, förbjöd att jag någonsin mera fick träda inför hans ögon, öppnade dörren, fattade mig om armen och rent af ...»

Valborg qväfde det lilla korta skratt, som klingande ville springa öfver hennes läppar, samt skakade missbilligande sitt hufvud.

»Ni tyckes emellertid veta af hvad orsak ni blifvit tillbakavisad», sade baronen, »då åter igen jag är fullkomligt okunnig...»

Valborg, som nog kunnat lemna behöfliga upplysningar, inföll endast med utropet: »Kung Cari måste ha förlorat sitt förstånd, deri har ni rätt, herr baron!»

»Icke så högt», sade han leende. »Dessa ord törs man egentligen endast hviska till sina vänner.»

»Jag kommer efter detta att säga dem högt nog», inföll Valborg trotsigt. »Jag har alltid afskytt och hatat kung Carl», tillade hon halfhvskande.

»För ögonblicket dyrkar jag honom heller icke», tillstod von Böhnen.

»Skulle ni vilja vara med om en liten hämd?»

»Hvad tänker ni på?» Oaktadt den hätskhet han kände blef han helt förskräckt samt blickade sig omkring, och som blott några få vandrare på afstånd syntes till på det af trädgrupper omgifna torget, så tillade han sakta: »kung Carl står öfver all tuktan.»

»Tror ni jag vill, det man skall förgripa sig på hans person?» frågade Valborg skrattande. »Icke ett hår skall krökas på hans hufvud, men likväl skall han få en ganska känbar tuktan. Se icke så förskräckt ut, herr baron!... Frågan gäller ej någon riksviktig och farlig sammansvärjning. Men jag skall kunna ge honom ett sår, som kanske skall svida långt värre än ett sabelhugg», tillade hon och gjorde en liten sväng på sitt förtjusande hufvud. »Förutsatt likvisst, att ni vill hjälpa mig.»

»Jag har icke något deremot, så vida...»

»Ni har ju hört hvad jag sagt... det hela skall aflöpa utan någon kroppslig skada eller farlighet för konungen, och hvad oss båda beträffar, skall icke det ringaste obehag kunna nå oss...»

»Låt höra!»

»Jag vet det sätt hvarigenom kungen kämbart nog skall såras och plågas», återtog Valborg, »men planen huruledes allt bör tillgå har jag ännu icke riktigt klar för mig... Ni kommer emellertid att stanna i Skåne... vid tillfälle hoppas jag motse besök af er på Fagersta?»

»Icke allenast för att höra er utveckla edra planer, utan mest för nöjet att återse er, högvälborna fru, skall jag ha äran att med snaraste infinna mig!» sade von Böhnen, i det han till afsked lutade sig ned öfver Valborgs hand, hvilken han kysste med vördnadsfullt galanteri.»

»Jag litar på er!» sade Valborg glädtigt, i det hon skyndade in i det något oansenliga hus, der det unga paret under hofvets vistande i Halmstad lyckats skaffa sig några rum och der öfverste Elgstjerna för ett par dagar varit fjettrad vid sängen till följd af en svårare förkylning.

»Nu viker jag icke från din sida, förr än du blir frisk», sade den unga qvinnan, som med ett mildt leende tagit plats vid sin makes hufvudgård. »Drottningens nådiga inbjudning, att jag i afton skulle infinna mig på den storartade banketten, har jag naturligtvis afslagit. Nej, jag låter icke öfvertala mig . . . är icke min plats hos dig? . . . 'I nöd och lust' står det ju. Drottning Ulrika är en engel; hon talade med mig nästan som om jag hade varit hennes syster. . . Låt mig draga din hufvudkudde till rätta . . . så, min herre och man, är det bra nu?» Och den förälskade öfversten svor vid sin själs salighet, att han var den lyckligaste varelse under solen, och Valborg åhörde utan rodnad, att hon var den förträffligaste och ädlaste qvinna, som någonsin trampat Guds gröna jord, samt lät icke öfvertala sig att vika från hans sida, förr än det var slut med den kungliga stäten och hofvet styrt kosan mot Stockholm.

FYRTIOTREDJE KAPITLET.

Ett år hade nästan förgått sedan Öllegård blifvit borgmästare Aschenborns maka. Den skönhet, för hvilken hennes herre och man var så svag och öfver hvilken han kände sig oerhördt stolt, hade väckt tillbörligt uppeende. Om man emellertid jemfört hennes utseende förr och nu,

skulle man säkerligen funnit, att hon förändrats något, att hennes ansigte var mindre fylligt och mindre ungdomligt än det fårbestänkta och passionerade hon vändt mot Johan Gyllenstjerna den ödesdigra dag, då hon, för att främja kung Carls välfärd, drog sig undan honom och, för att göra afståndet oöfverstigligt, ingick på förslaget att äkta herr Aschenborn.

Denna uppoffringens stund hade kommit henne att liksom förlora sig sjelf. Slaget hade drabbat henne lika häftigt som oväntadt. Det var, som om en jordbäfning hade inträffat och fyllt luften omkring henne med ett för-mörkande moln. Molnet hade endast småningom vikit undan och hennes sorg långsamt saktat sig för att lemna allt liksom dödt och tillintetgjordt omkring henne. De pligter hon åtagit sig försummade hon på intet sätt, men hon uppfylde dem utan lif och lust, utan åtrå att göra hemmet trefligt, utan att sätta en ära i dess förkofran.

»Nog hade Sebastian Aschenborn kunnat få sig en dugligare husmoder», sade hans fränka, gamla fru Lockartz, som kanske fann att hennes dotter, hvilken icke i förbjuden led var befrydad med den värde borgmästaren, bättre hade passat som hans hustru. Hon förstod inte hvad han egentligen tänkte på . . . i hans ställe skulle hon nog aktat sig, ty man hade ju sport hvarjehanda nätta saker om Öllegård, fastän hon innerligt hoppades att dessa förklenliga rykten vore helt och hållet obefogade. Derpå hviskade hon med vänner och bekanta och slutresultatet blef, att det icke fans rök utan eld, och man skakade sina aktningvärda hufvuden samt tackade Gud för det man icke hörde till de personers antal, som gerna föra till torgs sin nästas fel; men fru Aschenborns vore allt för påtagliga för att man skulle kunna tiga med dem, och man började förespå borgmästaren hvarjehanda hem-ska missöden. Det oaktadt förekom den äkte mannen vara ganska lycklig och obekymrad samt tycktes icke hysa det ringaste begrepp om, att hans val varit oklokt. Efter en lång dags mödor med att offentligen hafva skapat lag och rätt, tycktes han ganska tillfredsstäld med att finna, det man i hemmet förde den ordning han en gång föreskrifvit samt att hans hustru pligtskyldigt och under-

dånigt kom honom till mötes. Hennes vackra ansigte fröjdade hans sinne, han hade hvarken tid eller lust för långa samspråk, och om hon satt tyst med sin sömnad i handen, var detta något, hvilket fullkomligt öfverensstämde med den värdighet, han ansåg att Öllegårds ställning kräfde. Då hon i större sällskap uppträdde som värdinna eller bevistade något gästabad, hade han med nöje sett, att hon förstod att höfviskt skicka sig, och med ännu större nöje hade han iakttagit, det hon icke tycktes lägga någon synnerlig vikt vid, när mer än en kavaljer riktade mot henne beundrande blickar. Hon föreföll honom helt och hållet vara danad att uppbära äfven den utmärktaste samhällsställning, och hvem kunde veta hvilken förtroendepost han skulle kunna vinna under herr Johan Gyllenstjernas allsmäktiga beskyddarskap. Dessutom hade ju äfven konungen hört till de mäns antal, som hyllat Öllegårds skönhet — till följd häraf skulle han säkert allernådigst främja en välförtjent befordran för hennes make; och helt förnöjd struttade den lille borgmästaren omkring på sina korta ben, medan hans små ögon försvunno leende i hans hufvud. Det hade dock dröjt nära ett år, utan att herr Johan Gyllenstjerna syntes hafva kommit i håg de lysande förespeglingar, som föregingo herr Aschenborns brådstörtade giftermål; men han var nog den man som kunde göra sig påmind. Att fundera ut en eller annan plats, som vore honom till behag och på samma gång indräktig och ansedd, detta utgjorde ett af borgmästarens älsklingsnöjen. Efter intagen middag, medan han satt i den stora hvilstolen, begrundade han således allvarligt mellan snarkningarna de fördelar, hvilka i en framtid skulle komma honom till del, under det han nogsamtt öfvervägde olika sysslors förtjenster och besvär. Han fann ett stilla nöje i dessa tankar, lyckönskade sig till ljusa framtidsutsigter och fann sig särdeles benägen att hålla Öllegård i ära. Den unga qvinnan lefde under denna tid ett drömlif, i hvilket fans mycken skönhet, hänförelse och — förtviflan. Verkligheten med dess långa, enformiga, tråkiga, ensamma dagar gaf hon omvexling genom sina minnen. Hösten, som hade följt på hennes giftermål, med dess vissnade grönska och långvariga stor-

mar, hade synts henne som en bild af hennes eget lif. Hon kunde dagarne igenom sitta i den lilla närbelägna trädgården och tänka på den nyss förflutna våren samt längta efter skogsluft, efter de oförgätliga stunder då hon skyndat till den älskades möte, blickat in i hans ögon och lyssnat till hans försäkringar om en oförgänglig kärlek. Men hon skulle aldrig återse honom, aldrig mera lyssna till hans ord — ett oöfverstigligt svalg skilde dem åt — borde ju skilja dem åt, och medan hon kände sig trött och frusen och de vissnade löfven prasslade under hennes fötter, sökte hon känna sig tillfredsstäld öfver att hafva dragit sig tillbaka, öfver att kärleken till henne icke skulle hafva en fläck vid hansandel. Hon skälfde härvid en smula och tyckte, att mycket i verlden kunde betraktas som en grymhet och orättvisa; men hon borde ju vara undergifven, och medan hennes make nickade i sömnen af förnöjelse, fälde Öllegård störtfloder af upproriska tårar. Hon kunde då rusa fram och tillbaka öfver de smala gångstigarne, ett rof för en bitter, stickande smärta, eller digna ned på någon bänk, uppgifven af trötthet, medan hennes läppar öppnade sig för en suck. Så ödsligt, så ödsligt lifvet var! . . . Men han hade älskat henne och denna visshet smög sig som en tröst i hennes själ, förtog något af den ångestfulla börda, hvilken tyngde hennes sinne, och gaf henne kraft att återvända till sina husliga sysslor och till fullgörandet af de förpligtelser, som genom borgmästarens förordnande kommit henne till del. Deras fullgörande skedde kanske mera mekaniskt än en äkta man egentligen kunde önska, derest han till sitt rätta värde hade uppfattat hennes likgiltiga blickar, då de irrade öfver bordets anordningar eller då hon med matt stämma uttalade nödiga befallningar. Herr borgmästaren märkte dock lyckligtvis intet af allt detta. Hon hade genom honom blifvit försatt i det största välstånd, han nekade henne icke någon rimlig önskan, hon hade varit på besök hos sin far och återsett de kära syskonen, hvilka nu hemkommit från Als. Egentligen hade hon icke synts mera upplifvad än vanligt öfver detta återseende. Det hade kommit allt för många främmande element emellan dem — hvad skulle hon väl hafva att språka om, då ett förtroligt utbyte af

tankar och känslor icke kunde ega rum? Ja, rent af som om det vore ett brott, måste hon ju dölja den dyrkan och beundran hon hyst för konungen samt sällheten af att han besvarat denna kärlek. Och sedan — detta offer af en ömsesidig lycka dristade hon ju icke högljudt beklaga, icke ens känna sällheten att inför sina närmaste anförvandter upprepa kung Carls namn. Den ende, som talat om honom och spörjande hade blickat på henne, hade varit hennes far, som dervid sagt: »Och konungen förmåler sig snart?»

»Ja», hade Öllegård svarat, »hans blifvande gemål lär vara högt begåfvad och framstående . . .» Hon hade sagt dessa ord med en känsla af tillfredsställelse, nästan stolthet öfver att Carl funnit en värdig maka. Men hennes heta blod hade dervid rusat upp till hennes kinder och tanken på hennes egen korta sällhet kom lik ett styng af smärta. De skälfvande läpparne förmådde icke fullfölja det beröm öfver prinsessan Ulrika, som vid den tiden var i hvar mans mun och hvilket Öllegård kunde precis som om det varit en utanlexa, hvilken hon ofta upprepade inför sig sjelf för att tukta sitt upproriska hjerta.

»Hm», hade prosten nästan murrat och sedan mumlat några otydliga ord om, att derest han hade haft ett och annat riktigt klart för sig, så hade mycket kunnat vara annorlunda. Han hade varit en åsna, som låtit lura sig, och han hade kastat en nästan hätsk blick på Öllegård, som förut varit hans älsklingsbarn, men nu genom bristande förtroende förlorat en del af denna faderliga ömhet. Till det minsta hade han gått miste om ganska stora fördelar icke allenast för sig sjelf, utan för hela von der Wetteringska familjen . . . hvem visste för resten hvar allt hade kunnat sluta! . . . Härvid kände prestmannen sig så oerhördt lurad, att han var färdig att slå sin ärevördiga kalott i hufvudet på Öllegård, som vid faderns bistra ansigtsuttryck fann, att hon hade misshagat, fastän orsaken syntes henne dunkel och ofattlig. Fordom hade hon kunnat finna ord för att blidka honom, nu såg hon sig blott tankspridd omkring och gjorde icke något försök för att med joller och lek släta ut rynkorna i hans panna. På detta sätt skildes prosten temligen kallsinnigt

från henne och Öllegård kände sig ganska nöjd att återvända till sitt hem, der hon kunde göra och låta efter behag och der allt hvad hon företog sig upptogs om icke med beröm, så åtminstone utan högljudt klander.

Vid återkomsten till hemmet språkade stadsboarne mycket om konungens förmälning. Fru Lockartz gjorde sig ett särskildt nöje af att göra Öllegård ett besök, och medan hon med sin kattblick betraktade den unga qvinnan, berättade hon om prinsessans ankomst till Helsingborg samt beskref det jubel, med hvilket hon blifvit mottagen.

»Det var rent af som ett uppror, så skrek och hurrade man kring den kungliga bruden», fortfor fru Lockartz. »Folket höll aldeles på att förgapa sig i henne . . . och karmen som hon åkte i sedan . . . make till den finnes icke i hela Svea land. Ja, den är riktigt som af guld . . . nå, den är också en brudgäfvä och införskrifven från Frankrike. Der åkte nu prinsessan vid enkedrottningens sida med ståtlig svit, anförd af riksrådet Johan Gyllenstjerna, och så bar det af genom en del af skånska landet, till stor glädje för landtfolket, hvilket samlat sig tillhoppa vid byarne och som aldrig förut skådat en grannare brudstass. Ett regemente småländingar i glänsande vapenrustningar slutade tåget som hedersvakt och kallas nu derföre 'drottning Ulrika Eleonoras lifregemente'. Och kung Carl gick och väntade på Skottorp samt var så otålig af längtan efter sin sköna brud, att han icke hade någon ro, hvarthän han än vände sig. . . . Se, det kan man kalla kärlek, som hvarken ofred eller hat kunnat släcka! . . . Kungen bekymrade sig också icke om att låta hofmän och riddare utföra skådespelsdansar och tornerspel eller att vin skulle rinna eller att mottaga högtidligt utstyrda sändebud från främmande hof . . . han bekymrade sig endast om att så snart som möjligt få omfamna sin älskade brud, och all fiärd och fåfänglighet lågo honom inte om hjertat. Hans enda åtrå stod blott efter prestens välsignelse, för att genom Gud få helgadt ett förbund, hvilket redan i årtal varit beslutadt. . . . Nu har det kungliga hofvet efter förmälningen afrest till Stockholm, och ett lyckligare kungapar finnes väl icke öfver hela verlden . . .»

Här hemtade fru Lockartz efter andan, fastän hon på långt när icke hade slutat sina beskrifningar, och hon fortfor som hon börjat, utan att ge sig tid att knapra på de läckra klenäten eller smaka den fina smultronsylt, Öllegård lätit uppduka. Först då hon kanske efter det myckna talandet behöfde hemta sig något eller när måhända hennes nyhetsförråd tagit slut, gjorde hon undfägnaden all ära, då och då framstötande några ord om Carls gränslösa kärlek till den hulda prinsessan — ett evigt omsä- gande af hvad hon förut yttrat, till hvilket Öllegård en och annan gång pligtskyldigast instämde, i det hon uttalade ett varmt hopp om att denna förmälning skulle tillskynda så väl landet som konungen en ogrumlad lycka.

Omsider fann fru Lockartz det var tid på att aflägsna sig och hon gick direkte till några bland sina vänner, för hvilka hon skrattande förtäljde om det besök hon nyss gjort. »Jag tror mig nu riktigt ha plågat den der skön Öllegård», sade den aktningvärda enkan, medan ett uttryck af sann tillfredsställelse bredde sig öfver hennes skrumpna anletsdrag. »Riktigt grundligt ändå . . . hon var hvit i ansigtet som en gast. . . . Öfver hundra gånger upprepade jag för henne, huru gränslöst kungen älskar sin sköna brud.» Härvid nickade de kära väninnorna samt kommo öfverens om att vid hvarje lägligt tillfälle underhålla Öllegård med samma intressanta ämne.

Medan Öllegård undergick den lilla skärseld, som åtskilliga af stadens qvinnor förstodo att bereda henne, inträffade ett långväga besök i hennes hem. Det var nemligen baron von Böhnen, som under sitt vistande hos en i Malmö bosatt syster tog tillfället i akt för att göra herr borgmästaren sin uppvaktning. Genom denna syster hade giftermålet med Öllegård till en början blifvit ifrågasatt, och som den äkte mannen var ganska belåten med den ingångna förbindelsen, hade det vänskapliga förhållandet mellan familjerna fortgått i ostördt lugn. Genom herr von Böhnen erhöill Öllegård en med stadssqvallret motsatt beskrifning om det sätt, hvarpå Carl mottagit sin brud.

»Således icke utan strid», tänkte Öllegård; »äh, jag visste väl, att det ej är lätt att glömma.» Hon kände sig härvid så vek till sinnes, att hon endast med svårig-

het höll tillbaka sina tårar; men då gästen hade aflägsnat sig och hennes man gått till sitt embetsrum, tog den häftiga sinnesrörelsen ut sin rätt och hon kastade sig snyftande ned på en hvilstol, i det hon slog händerna för sitt ansigte: »Åh, jag visste väl att han älskade mig lika varmt och uppriktigt som . . . som om icke något afstånd skilde oss åt!» sade hon upprörd och — må det förlåtas henne — med en känsla af öfversvinnelig glädje och tillfredsställelse.

»Icke utan strid», upprepade hon. Med ett svagt småleende sjönk hon ned på sina knän och med brinnande andakt knäppte hon tillsammans sina händer.

Ja, nu voro de skilda åt — ett ömsesidigt offer var fulländadt.

»Herre, rena mitt hjerta!» bad hon liksom i den qualfulla stund, då hon känt sig tillintetgjord genom den stora försakelse hon hade iklädt sig. »Må den unga drottningen vid konungens sida finna sällhet och lycka!»

FYRTIOFJERDE KAPITLET.

Hela långa sommarn var Öllegård ledig att göra hvad hon behagade, och som hon tycktes älska landtlifvets stillhet högre än det qualmiga stadsbullret, hade hennes make icke något emot att hon redan på vårsidan tillbringade sin mesta tid på en honom tillhörig landtgård, belägen omkring en mil norr om Malmö, och der borgmästaren sjelf rätt gerna uppehöll sig. Sjötofta — så kallades gården — hade ett rätt vackert läge, tätt invid en insjö. Öllegård satt gerna dagarne igenom vid den pilbevuxna stranden och blickade ut öfver den glänsande vattenspegeln, omkring hvilken den gröna, flacka slättbygden bredde ut sig, här och der afbruten af några löfklädda kullar, bakom hvilka en och annan skogsdunge växte upp och frodades samt vajade för vinden sina lummiga kronor.

»Jaså, du trifs här», sade borgmästaren, i det han gillande betraktade Öllegård, ty detta var hans barndomshem. Här hade han blifvit född och växt upp. Han berättade nu gerna små drag ur det förflutna samt tycktes finna ett nöje i att erinra sig, huru han der borta på ången hade skurit sig i handen med en lie och huru han här inne i kammaren hade fått stryk af 'söta far' för sin oskicklighet; eller huru han, rättvisans skipare, från det dignande trädet utanför hade snattat några äpplen, hvarpå 'söta mor' hade stängt in honom på loftet för att låta honom svälta öfver en dag — små episoder, till hvilka Öllegård med ett leende tycktes lyssna, fastän hon kanske, i händelse borgmästaren så fordrat, icke skulle kunnat upprepa deras innehåll. Hennes tankar, långt borta på något ströftåg i det förflutna, sysselsatte sig endast högst obetydligt med det närvarande, och hon märkte knappast att borgmästaren här ute på landsbygden blifvit betydligt språkammare samt lagt bort en stor del af den stela värdighet, hvarmed han uppträdde i staden. Han uraktlät till och med en och annan dag att fundera öfver de utmärkelser, som nu snart nog borde tillfalla honom och dem von Böhnen lofvat påminna om vid ett stundande sammanträffande med herr Johan Gyllenstjerna. Ja, han triffes godt i detta hem med dess hvitgipsade väggar, dess tunga, gammaldags möbler, dess väggfasta bänkar, som stått der i både hans fars och farfars tid. Han struttade helt förnöjd omkring med Öllegård och betraktade, huru löfkronornas skuggor halkade öfver den hemväfda dräkt hon bar, medan den häftiga gången skänkte rodnad åt hennes bleka ansigte, omkring hvilket håret i solskenet gnistrade som en helgongloria. Det var också icke utan, att hennes skönhet ingaf den äkta mannen en obestämd känsla af vördnad, och det skulle aldrig fallit honom in att ovänligt tilltala henne, icke ens efter de stunder, då hans fränka, fru Lockartz, haft mycket att anföra, som kunde lända till Öllegårds nackdel. Han hade äktat Öllegård till följd af hennes skönhet. Tanken på att den fagreste ungmön i hela Skåne skulle blifva hans hustru hade smiekrat honom, och att kungen också egnat henne sin hyllning, ökade blott hennes värde. Att det fans en djupare känsla un-

der den uppmärksamhet kung Carl visat Öllegård, eller att hon besvarat denna otillåtna kärlek, derom hyste borgmästaren icke ringaste aning. De små stickord, som hans värderade fränka ej kunde underlåta att emellanåt strö omkring sig, gingo så att säga in genom hans ena öra och ut genom det andra. Då fru Lockartz under sommarmånaderna för någon tid slog upp sina bopålar på Sjötofta, stod det verkligen icke i hennes makt att oroa borgmästaren, hvarken med häntydingar på Öllegårds förgångna lif eller de spratt hon möjligtvis i en framtid skulle kunna spela en äkta man med de mest utvecklade anlag för en dum blindhet. Samtidigt med fru Lockartz' ankomst fick borgmästaren för resten mycket annat att tänka på än löst qvinnosqvaller, ty baron von Böhnen kom direkte resande från herr Johan Gyllenstjerna och hade nu många hemliga öfverläggningar tillsammans med herr Aschenborn, som dervid tycktes förfalla i ett allt djup-sinnigare grubbel. Gyllenstjerna, såsom allsmäktig general-guvernör öfver Sveriges nyvunna södra landskap, Skåne, Halland och Blekinge, var naturligtvis en person, som kunde skaffa fram en långt mindre begåfvad man än herr Aschenborn. Till något afgörande resultat hade man dock icke kommit i afseende på den förväntade utnämningen, ty Johan Gyllenstjerna hade under von Böhnsens besök känt sig något illamående.

Emellertid hade baron von Böhnen, som efter kriget avancerat till major, ganska mycket att förtälja icke allenast från krigsskådeplatsen, utan också från hofvet. Öllegård lyssnade med nöje på honom och flydda dagars sällhet kom hennes ögon att stråla.

»Han är bra treffig, den der baronen», sade fru Lockartz, i det hon med ett förstulet småleende betraktade Öllegård, och då denna instämde, skakade den aktuingsvärda enkan helt betänkligt sitt hufvud samt anmärkte inför borgmästaren hvilken stor skilnad det var i ålder mellan honom och hans unga hustru, som syntes henne liksom lefva upp igen och vara vida språksammare och liffigare än tillföre; men så hade hon nu till dagligt sällskap en ung man, med hvars tycken och smak hon nogsamnt syntes öfverensstämma. »Jo jo, lika barn leka

bäst!» vid hvilket ordspråk hon gaf till ett litet kort skratt samt nickade mot borgmästaren, som något tankspridd stirrade i taket.

Hvad baron von Böhnen beträffade, visade han Öllegård en ganska påtaglig uppmärksamhet, i synnerhet i fru Lockartz' närvaro. Han fann måhända också för sin del, att den unga frun blifvit mera liflig i sitt sätt, åtminstone yttrade han till borgmästaren, under det han förstulet betraktade den älskvärda enkan, att fru Aschenborn föreföll trifvas allt bättre och bättre samt icke syntes behäftad med någon åtrå efter stadslifvets nöjen och förströelser.

»Hon delar helt och hållet min smak. Min hustru får naturligtvis vara så god och finna sig i mina tycken», förklarade borgmästaren en smula högtidligt, ty han hylade gammaldags patriarkaliska åsichter i fråga om förhållandet mellan man och hustru, der qvinnans undergifvenhet var något, som borde falla af sig sjelft. »Och då jag trifs här ute, hvarföre skulle Öllegård längta bort? Liksom när jag nu snart nog tillträder . . . hm . . . jag menar — hvilken framstående plats än kan vara beskärd åt mig, så tänker jag att min hustru skall förstå uppbära vår nya ställning och fullkomligt foga sig . . .»

»I medgång fogar sig nog äfven den mest oförståndiga och obetänksamma varelse under solen», inföll fru Lockartz med ett litet sötsurt leende. »Icke för att jag anser Öllegård behäftad med några fel och svagheter . . . tvärtom . . . jag bedyrar det vid min heder . . .»

»Fogar sig», upprepade borgmästaren myndigt, utan att låta störa sig af fru Lockartz' lilla inkast, »fogar sig efter de förhållningsorder jag kommer att lemna så väl angående den husliga sammanlefnaden som för de fall, då man är nödgad att blanda sig i ett sällskapslif, som kanske kan blifva lysande nog.»

»Gubben är färdig att spricka af högfärd», tänkte vanvördigt fru Lockartz, under det hon med hög röst på det hjertligaste lyckönskade borgmästaren till all möjlig framgång och trefnad i verlden.

Hvad trefnaden beträffar, tycktes den dock vara en smula tvifvel underkastad, ty borgmästaren började redan

nästan i samma stund klaga öfver ett lindrigt illamående, hvilket allt jemt var i tilltagande. I dessa dagar spordes tillika en underrättelse, som väckte stor bestörtning bland Johan Gyllenstjernas fåtaliga vänner och gunstlingar samt ett ohejdadt jubel bland hans många fiender och afundsmän. Den hetsiga feber, som för kort tid sedan angripit den till kropp och själ jettestarke mannen och som han i det längsta hade hoppats besegra, tog snart nog öfverhanden, och nyheten om hans död spred sig som en löpeld öfver riket. Kanske att baron von Böhnen, som vid de första sjukdomssymptomen uppehållit sig hos Gyllenstjerna, hade öfverfört något smittoämne, eller att borgmästaren på ett eller annat sätt förkyllt sig, ty illamåendet öfvergick snart till en svårare beskaffenhet och den eftersände läkaren fann icke något särdeles tröstande att säga till patientens omgifning. Febern var utan tvifvel i högsta grad smittosam, hade han sagt; den var dock mera smygande än häftig, och hvem som icke egentligen behöfde uppehålla sig i den sjukes närhet gjorde klokast i att så långt som möjligt aflägsna sig. Detta anförande kom så väl baron von Böhnen som fru Lockartz att skyndsamt rusta sig i ordning för afresa, medan Öllegård tog plats vid sin makes sida.

Det ena dygnet efter det andra låg nu borgmästaren i sin mörka sängkammare, och den läkare, som genast vid sjukdomens början blifvit tillkallad, infann sig hvarje af ton på Sjötofta samt stannade qvar öfver natten. På detta sätt erhöill den sjuke sin vård, ehuru Öllegård helst hade sett att han blifvit förd till Malmö, der nödig hjälp lättare vore att tillgå; men härom ville borgmästaren icke höra talas.

»Här är jag född», sade han, »och här vill jag gå bort, om det är vår Herres vilja att kalla mig.»

Under qvalet af en långsamt tärande feber vårdades nu herr Aschenborn med den största ömhet af Öllegård, ehuru erfarenheten af ett sjukrum var någonting alldeles nytt för henne. Visserligen hade hon sett sin far vara illamående ett par dagar i någon obestämd åkomma eller öfvergående giktvärk, desslikes hade hon hört Kerstin klaga öfver styng och styfhet i lederna samt att hennes

benpipor varit henne synnerligen till besvär, men en tänklig sjukdom, med dess dystra bihang af hviskningar, skakningar på hufvudet och tassande steg, detta var något hittills obekant för Öllegård.

Den starke, verksamme, medelålders mannen, hvars småaktiga åsigtter om lifvets förhållanden och något skrytsamma sätt stundom varit henne en plåga, tog nu genom sin hjälplösa belägenhet hennes deltagande och ömsinnet i anspråk. Den fara, i hvilken han sväfvade, hade i hennes ögon förvandlat honom till en helt annan varelse än den däste, något andrutne äkta mannen, hvars sjelfföfnöjda minspel sjukdomen förvandlat till ett uttryck af tålmodigt lidande. Här i sjukrummets halfdunkel syntes henne det påtvungna äktenskapet på långt när icke så tryckande som i de dagar, då borgmästaren gick ordnande och förordnande omkring henne. Öllegårds tankar förirrade sig till och med till möjligheten af att ensamheten skulle kännas ganska tryckande, derest han nu skulle ryckas bort. Det var kanske en känsla af egoism blandad med denna oro, ty det blef ett störande i den dagliga ordningen, ett afbrott i det drömlif, i hvilket hon tyckte om att försjunka. Hon hade haft kung Carls välgång för ögonen, hvilket gifvit henne kraft att helt och hållet söndra sitt lif från honom, medan hennes tankar fortforo att vemodfullt hänga fast vid det förgångna. Vid sidan af dessa drömmier hade hon sökt uppfylla påtagna förpligtelser, och om hon just icke varit ett mönster för en gammaldags husmoder, så hade hon dock varit sin man underdånig och det tillkom henne att i denna stund bedja om att hennes make måtte blifva helbregdagjord. Men hennes tankar irrade dervid bort till en flydd tid och andra förhållanden, och hon jemförde den oro hon nu erfor med den dödsångest hon känt, då den älskade sväfvat mellan lif och död och då hon tyckt, att det var hennes förböner, som räddat honom åt lifvet. Hon hade knäppt händerna tillsammans, men kände, att bönhörelsen liksom flydde undan henne, och betagen af en onämbar skräm- sel öfver att kanske plötsligen få se någon dö, hängde hennes blickar vid den sjuke, öfver hvars härjade, gråbleka anletsdrag qvällsskuggorna hade fallit.

»Hvad tror ni?» sade hon till den gamla hushållerskan, hvilken kommit till Sjötofta vid den tiden då borgmästaren ännu gick klädd i kolt och som under sjukdomen med bepröfvad trohet stod vid hans sida samt ledde och öfvervakade hans vård. »Hvad tror ni?» upprepade Öllegård, men fick blott en missmodig hufvudskakning till svar.

På detta sätt hade ett par veckor försvunnit, och utom de timmar Öllegård tog sig nödig hvila hade hon troget vistats i sjukrummet och derunder blifvit allt nedstämdare. Hvarföre var det icke hon själf, som låg der döende? frågade hon sig otåligt. Hvad hade hon att lefva för, då åter igen hennes man tycktes hafva egt så mycken verksamhetsförmåga och omfattat så många skilda intressen? Hon började tvifla på att febern var smittesam, ty i så fall borde den ju angripa henne, som icke hade det ringaste emot att när som helst bäddas ner för att aldrig mera uppstå. Men utom en lindrig hufvudvärk, till följd af den qvafva och instängda kammarluften, undgick Öllegård alla feberkänningar, medan hennes man för hvarje dag ingaf allt mindre hopp om ett tillfrisknande.

Det var länge sedan man hört ett redigt ord från honom, den sista yrseln hade varit ännu häftigare och våldsammare än någonsin tillföre, men för första gången på lång tid tycktes han sofva lugnt och djupt.

»Hvad tror ni?» hviskade Öllegård som vanligt. »Han tyckes sofva godt». Men innan hon fick något svar, spratt den sjuke hastigt till, hvarvid han oroligt såg sig omkring. Hans omtöcknade ögon klarnade, då Öllegård skyndade fram.

»Alltid här . . . alltid bredvid mig», sade han på en gång doft och häftigt. Det var tydligt att han hade återfått medvetandet och med en svag tryckning fasthöll han Öllegårds hand. »Allt är väl bestyrdt», fortfor han afbrutet och häftigt. »Före mitt giftermål . . . tänkte på att kanske gå bort utan bröstarfvingar . . . lagligt uppsatt testamente . . . fullt oklanderligt . . . allt är ditt . . . rättighet att göra och låta efter behag . . . till och med om du gifter dig . . .»

»Jag gifter mig aldrig . . . aldrig om du går bort», ropade Öllegård häftigt snyftande.

»Men ändå så . . .»

»Nej, nej, tala icke härom!»

Det flög en ljusning öfver den sjukes drag. »Visste inte, att du hade fäst dig så vid mig, nästan tviflade derpå . . . tack, käraste! . . . Tänkte få en högre samhällsställning . . . passande för oss båda.»

Med skarp blick betraktade han hastigt Öllegård. »Hvar är du?» fortfor han. »Åh, jag ser dig nu . . . gråt inte . . . sökt göra min pligt . . . ordning i allt . . . tyckte om att göra lifvet lätt och angenämt för dig . . .»

Han vände hufvudet åt sidan, liksom vore han trött och åter ville slumra in, men stirrade omkring sig i samma sekund. »Fick löfte om befordran då jag gift mig . . . representera . . . i min smak . . . ske Guds vilja . . . jag har ju bedt att få tala med en prest . . . hvar är han, säg?»

Vid dessa ord skyndade den åldriga hushållerskan ur rummet, och som det icke var långt till prestgården och den andlige flere gånger under borgmästarens sjukdom varit på Sjötofta, var han beredd på att efterkomma kallelsen, hvarföre han kort derefter infann sig samt meddelade sakramentet åt den döende, som endast med svårighet förmådde eftersäga syndabekännelsen.

Under den heliga förrättningen hade Öllegård alltjemt varit knäböjd invid sin makes säng. Hennes förgångna lif med dess dårskap, svaghet och fel drog förbi hennes tankar och med innerlig andakt instämde hon i de böner, som uppsändes. I denna stund voro hennes tankar icke utom sjukrummet och med en känsla af ömhet och medlidande lyssnade hon till den döendes rosslande andedrag, under det presten allt jemt fortfor att läsa uppbyggliga böner och trösteord.

Dessa voro snart de enda ljud, som förnummos i den vidsträckta landtgården, der dödens närhet hade kommit all verksamhet att afstanna och der Öllegård kände sig helt hjertängslig till mods samt öfver all beskrifning ensam.

FYRTIOFEMTE KAPITLET.

»Således är borgmästaren Aschenborn död och begrafven», sade Valborg, der hon, i sitt rikt anordnade hem, satt midt emot baron von Böhnen, som under sistförflutna tiden ganska ofta haft sina vägar till Fagersta, der han alltid qvardröjt några dagar. »Och Öllegård är ledig till äktenskap», tillade hon med ett litet leende. »En rik enka, herr baron . . .»

»För mig ligger inte något frestande i denna föreställning», sade baronen skrattande. »Jag vet blott en qvinna», tillade han allvarligare, »en qvinna, som eger dragningskraft för mig . . . olyckligtvis är hon gift och . . .»

»Vill troligtvis inte höra ett ord om er ömma låga», inföll Valborg; »nej, tyst, icke ett ord vidare!» Hon gjorde en behagsjuk skakning på sitt vackra hufvud. »Jag vill emellertid gifva er ett råd . . . för den dam ni dyrkar bör ni ej förråda edra känslor; hon kunde kanske eljest anse som sin pligt att inte vidare sammanträffa med er . . .»

»Och skall hon alltid vara lika obeveklig?»

»Hur kan jag väl afgöra något som hon sjelf måhända är okunnig om?» frågade Valborg, i det hon skrattande lutade sig åt sidan mot en purpurröd sammetsdyna, på hvilken hon stödde sin arm. Härvid förrådde hon en synbar förvirring, som kom baron von Böhrens hjerta att klappa med ökad takt. »Men», fortfor den unga damen, »för att återgå till Öllegård . . .»

»Så har jag visat henne den största uppmärksamhet, så ofta jag varit i hennes närhet . . . en uppmärksamhet, som jag tror att fru Lockartz har lagt märke till . . .»

»Och denna värda dam är afvogt stämd mot Öllegård?»

»Derom är jag fullt öfvertygad och i henne ha vi således på sätt och vis en bundsförvandt.»

»Huru jag längtar efter den stund, då jag kan få vedergälla kung Carl det oförsynta sätt, hvarmed han lät mig tillbakavisas från drottningen!» Valborgs ögon lågade och hon fortfor med stigande häftighet: »Väl icke i uppenbara ord, men i ganska lättförstådda häntydingar har jag märkt, att min onåd ej är någon hemlighet. Och ni

sade mig ändå, herr baron, att säkerligen icke någon mer än ni hade hört . . .»

»De sista ord den vakthafvande yttrade», inföll von Böhnen, helt förfärad att kanske bli ansedd som den hvilken spridt ut detta rykte. »Jag står ännu vid det jag sagt, men detta hindrar icke, att dessa ord bakom er rygg högt nog blifvit yttrade inför hoffolket, som i sin tur gjort sig ett nöje att vidare . . .»

»Ja, ni har rätt . . . och man gör spe och hänler i smyg åt mig . . . man har till och med gått så långt, att man påstår att min föregående vandel varit så tadelvärd att den unga drottningen af denna orsak tillslutit sina dörrar . . . hvilket fru Coyet upplyste mig om, då jag en gång satte henne i trångmål med att spörja efter orsaken, hvarföre åtskilliga af mina grannar behandla mig med en köld, som nästan gränsar till ett ohöfviskt bemötande.»

Valborgs ansigte hade blifvit purpurrött, hon tycktes endast med svårighet kunna andas och hennes läppar skälfdde.

»Från denna stund aktar jag mig för att vidröra detta ämne», fortfor hon. »Jag låtsar mig icke märka något . . . min man synes lyckligtvis vara döf och blind, men jag finner mig i en skef ställning och känner mig här på orten långt ifrån så nöjd, som jag i förstone hade tänkt.»

Med en åtbörd af otalighet stötte Valborg till den broderade sammetsdynan, mot hvilken hon hittills lutat sig. »Nog skall kung Carl få tro, att jag hade rätt i mitt påstående om Öllegårds lättsinne! . . .»

»Skada att borgmästaren är saligen afsomnad, eljest skulle jag nog dragit försorg om, att min artighet blifvit uttydd som en förolämpning mot den äkta mannen.»

»Ett löst förtal, menar ni, hade varit tillfyllest för att rycka henne ur det fullkomlighetstillstånd, hvari hon framstått för en viss högt uppsatt person?» Valborg höjde de runda axlarna, i det hon gaf baron von Böhnen en föraktfull blick. »Tror ni, att ett löst rykte skulle tränga fram till kung Carl? . . . Ja, om en skilsmessa mellan makarne deraf blifvit en följd . . . det var naturligtvis härfpå jag hänsyftade, då jag uppmanade till visad artig-

het mot fru Aschenborn. Det måste finnas ett slående bevis på hennes lättsinne, så vida vi skola träffa det mål, hvarpå vi sigta.»

Herr von Böhnen, som endast tänkt sig en å hans sida visad uppmärksamhet med hemliga uttydningar och förklenliga rykten som följd, kände sig måhända ganska tillfredsstäld, att den vackra, nyckfulla och fordrande damen ej vidare kunde anmoda honom att fullfölja denna sin plan. Med en känsla af hemlig förnöjelse, men visad missräkning, upprepade han: »Ja, skada att borgmästaren är saligen afsomnad.»

»Än sedan? . . . Det bästa som kunde ske är måhända, att Öllegård nu är enka. Ni måste föra bort henne . . . göra hennes uppförande till en visa öfver hela landet! . . . Ni stirrar på mig, herr baron . . . har ni ej förstått mina ord? Jag har emellertid fullkomlig mening med hvad jag sagt.»

»Jag skulle således uppträda som något slags qvinnoröfware», sade baron von Böhnen, som dervid icke tillbakahöll ett småleende. »Jag fruktar endast, att skenet skulle falla på mig som dålig karl, utan att fru Aschenborn blir något annat än en djupt kränkt qvinna.»

»Ni skall bortföra henne med hennes eget medgifvande och så att skenet af ett felsteg faller på henne.» Valborg höjde de penslade ögonbrynen med ett eftertänksamt uttryck. »Först och främst bör ni ofördröjligen besöka henne . . .»

»Men under sorgtiden . . .»

»Gör nu ej några invändningar», inföll Valborg otåligt, »så vida det icke är er mening att draga er tillbaka.»

»Nej, nej, befall och jag lyder! . . . Är ni emellertid fullt säker på att kung Carl alltjemt är fäst vid Öllegård? . . .»

Valborg böjde jakande sitt hufvud. Var icke von Böhrens iråkade onåd ett säkert bevis derpå? Men detta var ett bevis, som hon noga aktade sig för att anföra. »Kung Carl», sade hon leende, »har icke gjort sig känd för att vara en fjärl.»

»Men huru skall jag kunna vinna tillträde till fru Aschenborn?»

»Ni lemnar till henne ett bref från fru Coyet, som ofördröjligen kallar Öllegård bort.»

»Och tror ni då att fru Coyet? . . .»

»Jag hvarken tror på eller väntar ett dylikt tillmötesgående», sade Valborg skrattande. »Låt emellertid brefvet vara min sak . . .»

Baron von Böhnen blickade på den unga damen med ett uttryck, som om han icke rätt förstod hennes ord, men utan att deraf låta störa sig fortfor hon: »Vi antaga att fru Coyet, till följd af sin svaga helsa, har rest till Köpenhamn för att der rådfråga någon skicklig läkare . . . denne förordnar, att hon under ett par månader måste dröja kvar under hans vård . . . fru Coyet har visserligen en mängd betjening för sin upppassning, men den kära Öllegård, som nyligen gjort en smärtsam förlust och sjelf bör känna sig ytterst ensam, fattar nog, huru lång tiden i hennes belägenhet måste vara i en främmande stad, skild från fränder och vänner.»

Valborg gjorde ett litet uppehåll, under hvilket hon betraktade herr von Böhnen med en till hälften gäckande, till hälften skalkaktig blick, i det hon liffigt frågade:

»Nå, hvad tycker ni? . . . Sjukdomen bör naturligtvis skildras med starka färger, så att man kan antaga, att den gamla damens dagar äro räknade . . . och då hon nu dertill af hela sitt hjerta längtar efter den oförlikneliga Öllegård, så håller jag tusen mot ett, att denna hufvudstupa ger sig utaf. Ni har naturligtvis på förhand föranstaltat om en liten segelslup och ger en vink om, att en sådan är att tillgå . . . ni följer henne förklädd om bord, så att hon icke märker er — men det skadar icke, ja, det är högst nödvändigt, att ni låter fru Lockartz spana ut, att ni följer henne . . .»

»Och sedan jag på detta sätt följt med till Köpenhamn?»

»Så kan ni landstiga på samma gång som Öllegård . . . ni kan ju förege, att fru Coyet önskat, det ni skulle beskydda henne under färden, men att ni under öfverresan hållit er undan, för att icke falla besvärlig. Derpå för ni Öllegård i väl tillsluten karm till ett litet landthus strax utom staden, der jag känner till ett afsides liggande boningshus, som en gång tillhört gamla fröken Lykke . . .

troligtvis står det fortfarande obebodt, och ni får säkert lidit nog öfvertaga detsamma. . . . Emellertid skall jag ge er anvisning på hennes närmaste arfvingar, med hvilka ni kan uppgöra saken. . . . Ni bör resa härifrån till Köpenhamn, så att allt på förhand är ordnad och klart. . . . Under ert vistande i Danmark har ni händelsevis sammanträffat med fru Coyet och, som ni ämnar er till Malmö, af artighet åtagit er hennes budskickning. . . . Nå, har ni nu förstått?»

»Jag förstår, att ni är beundransvärd i att uppgöra planer; jag önskar mig blott ega tillräcklig skicklighet för att utföra dem.»

»Med god vilja går all ting lätt. . . .»

»I så fall tror jag mig blifva er till nöjes. . . .»

»Slut er icke själf ur räkningen. . . . ni har ju också lidit oförrätt. . . . säg derföre: oss till nöjes. . . .»

»Uppriktigt sagdt, högvälborna fru, skulle jag för egen del icke lägga två strån i kors i och för denna sak. Det är uteslutande för att vara er till behag som jag. . . .»

»Fruktar ni för ett litet galant äfventyr, herr baron?» inföll Valborg, i det hon mötte den unge mannen med ett sarkastiskt leende. »I så fall råder jag er till att draga er tillbaka.»

»Nej nej», afbröt den unge mannen, hvars högsta åtrå var, att Valborg måtte fullt förstå, hvilken makt hon utöfvade öfver honom.

»Jag skall nog finna någon annan, som icke rädes att bli ansedd som en qvinnotjusare», tillade Valborg, i det hon beqvämt lutade sig tillbaka mot den med ejderdun stoppade kudden. »För min skull. . . .»

»För er är jag färdig till hvad som helst. . . . offra lif och blod», bedyrade baron von Böhnen, hvilken genom Valborgs sätt att taga saken fruktade att bli helt och hållet visad bort, under det en annan skulle intaga hans plats som gynnad vän och förtrogen.

»Ja ja, jag tror er. . . . jag vill så gerna hysa tillit till er», bifogade hon med ett förtrollande småleende, i det hon sände baronen en mönstrand blick. »Bered er på att jag kommer att bli ganska fordrande!»

»Jag lyder er blindt!» utbrast den unge mannen, i det han hänryckt fattade hennes hand, som hon i samma ögonblick drog tillbaka och leende höjde mot honom:

»Icke så alldeles blindt . . . ni måste tvärtom ordentligt se upp, på det att vår lilla intrigstädse må förblifva en hemlighet emellan oss. De mest galanta äfventyr ursäktas mannen, medan ett ringa snedsprång är en skamfläck för qvinnan — en dylik outplånlig fläck måste låda vid Öllegård. — Det skall bli för mig ett sant nöje att öfvertyga kung Carl, att de ord jag fälde om Öllegård icke skedde helt och hållet utan grund!»

Det låg en skarp glans i Valborgs ögon och ett hänfullt leende öfver hennes läppar: »Den lilla plan jag nyss framkastade för er, herr baron, behöfver måhända en smula ändras . . . en smula förbättras», fortfor hon. »Jag tror emellertid, att allt skall gå någorlunda efter uträkning, i synnerhet om ni kommer att få disponera fröken Lykkes gamla hus. I detta har jag framlefvat några tråkiga år och känner fullkomligt dess inredning . . . ingen boning kan vara lämpligare, om man önskar hålla en person dold . . . en liten fästning kan näppeligen vara säkrare och den ligger midt i en vidsträckt trädgård, som är omgifven af höga murar. Om ni låter förse fönstren med gallerverk och dertill får säkert och pålitligt tjänstfolk, kan ni innesluta hvem som helst och huru länge ni behagar.»

»Att göra fru Aschenborn till lifstidsfånge är naturligtvis icke er mening . . . men när hon kommer på fri fot, är det ju klart, att hon kommer att ställa mig till räkenskap för mitt handlingssätt . . . hon kommer att röra upp himmel och jord för att bevisa, det hon icke godvilligt har följt med mig . . . fru Coyets bref . . .»

»Det kommer bland annat att beröra Öllegårds kärlekshandel med kung Carl på ett sätt, att hon deraf icke kan taga någon anstöt, men dock så, att hon känner sig angelägen om att ej för oskyld person visa den mottagna skrifvelsen, som hon till följd häraf troligtvis kommer att förstöra. . . . Hon kommer icke att lemna den kvar efter sig, derom skall jag nog draga försorg, och skulle hon föra den med sig, är det ett af edra angelägnaste ålig-

ganden att taga den bort från henne. Utan ringaste bevis för riktigheten af sina påstående skall man tro, att hon söker rädda skenet, sedan hon oförsigtigt inlåtit sig i en kärlekshandel, vid hvilken ni tröttnat och svikit henne.»

Den unge baronen stirrade rakt framför sig. Han hade visserligen öfvervunnit känslan af att han vid hela detta äfventyr skulle spela en temligen slät figur, men han hyste kanske en smula samvetsqval vid den oförrätt han skulle tillfoga Öllegård, ty han bibehöll en tankfull tystnad, som Valborg dock icke låtsade lägga märke till, der hon fortfor att beqvämt luta sig tillbaka. Plötsligen ryckte hon med en liten otålig rörelse i de tunna spetsar, som omgäfvö hennes hals och barm. Hvad grubblade han då egentligen på? Hade hon då honom icke i sin makt . . . hade hon då icke helt och hållet förtrollat honom?

Måhända läste Valborg i hans tankar som om dessa varit en öppen bok. »Öllegård», sade hon, »kommer genom sitt eget goda medvetande att finna en säker tröst inom sig sjelf.»

Herr von Böhnen spratt lätt till, medan hans ansigte ljusnade.

»Men man skall kanske en dag vända sig bort från henne, som vore hon en pestsmittad», mumlade han.

Valborg skrattade, i det hon upprepade: »Hon har ju dock alltid sitt goda medvetande!»

»Men om en sådan dag randas», tillade Valborg med eftertryck, i det hon med en åtbörd af förtjusande bryderi en sekund lade sin hand på baronens arm, då lofvar jag att vara er förespråkarska hos den dam ni dyrkar.»

Vid dessa ord hade hon rest sig upp och skyndat bort ur gemaket, der hon lemnat efter sig ett svagt blomsterdoft, som baronen insöp med en känsla af yrsel, medan han lofvade sig, att den dagen icke allt för länge skulle låta vänta på sig.

FYRTIOSJETTE KAPITLET.

Öllegård hade lemnat Malmö.

Hennes afresa från staden hade skett temligen brådskande.

Ett par dagar innan den företogs intygade fru Lockartz för vänner och bekanta, att hon knappast hade trott sina ögon, då hon nyss förut hade sett baron von Böhnen träda ut ur den unga enkans bostad.

Naturligtvis hade hon skyndat till Öllegård för att ge henne en välvillig vink om att först låta borgmästarens lik bli riktigt kallt, innan hans enka inlät sig i några nya kärleksförhållanden.

Öllegård hade härvid sett ut, som om den värda damen talat arabiska. Men då denna fortfarande att orda om, det hon icke varit fullt så blind, att hon ej märkt ett och annat, fastän hon dock icke trott, att den unga kvinnan i så hög grad ringaktade den hädangångne, att hon under djupaste sorgtiden kunde mottaga besök af en eller annan kavaljer, huru högt denne än månde behaga, då blef Öllegård vred och frågade, om denna anspelning skulle gälla baron von Böhnen? I så fall ville hon blott nämna, ehuru hon icke vore skyldig att ge någon, hvem det vara månde, räkenskap för sitt handlingssätt, att hon mottagit herr von Böhnen till följd af så väl muntliga som skriftliga helsningar han haft artigheten öfverföra från en af henne högt uppskattad, gammal väninna, fru Coyet, hos hvilken Öllegård ett par års tid uppehållit sig. För att sköta sin brutna helsa hade den äldriga damen rest öfver till Köpenhamn, der hon kände sig mycket ensam, och var det hennes ifrigaste önskan, att Öllegård med snaraste skulle infinna sig hos henne.

»Det skall bli mig ett sant nöje att efterkomma denna hennes begäran», tillade hon, i det hon något höjde sitt hufvud, »dels för att vara den kära fru Coyet till tjänst, dels för att vara ur vägen för obefogade anmärkingar.»

Detta icke särdeles undfallande svar fylde fru Lockartz med mer än vanlig bitterhet: »Om man vill tala

förnuft med er, Öllegård», sade hon, »så sätter ni er på edra höga hästar. Ni är naturligtvis mäktiga förnämliga, som blifvit adlad, och dertill har ni haft den stora nåden att umgås med högförnämt folk och sjelfvaste kungen, så att ni vet nog bättre än en annan stackare hvad som passar sig eller ej. Ja, res ni till fru Coyet; i hennes hus och närhet lära sederna icke varit särdeles stränga, och som detta troligtvis är i er smak, önskar jag er lycklig resa!»

Med dessa ord öppnade fru Lockartz dörren, skudade stoftet af sina fötter och begaf sig till sitt hem, der hon för hvem som ville höra henne med ett litet tvetydigt småleende berättade, att Öllegård tänkte begifva sig bort, för att riktigt kunna njuta af sin vunna frihet. Hennes görande och låtande som ung, rik och skön enka sysselsatte för öfrigt i hög grad stadens inbyggare. Då nu mer än en person trott sig se herr von Böhnen, förklädd till matros, kort efter Öllegård stiga om bord, hvilket ju icke rönste något tvifvel, när han samtidigt med slupens affärd var så godt som bortblåst ur staden, så kunde fru Lockartz och hennes vänner icke annat än erkänna, att allt hade inträffat så som man förut profeterat, hvarpå man gratulerade borgmästaren att vid detta tillfälle ligga tre alnar under jord.

Efter denna för Öllegård Aschenborn så ödesdigra och olycksbringande afresa hade något öfver ett år förgått, utan att någon annat än ryktesvis hade sport till henne. Dessa rykten tycktes emellertid sätta hennes handlings-sätt i en allt mera tvetydig dager. Man berättade nemligen, att fru Coyet fortfarande vistades på Beltorp samt att hon icke på öfver ett tjugotal af år uppehållit sig i Köpenhamn. Dertill sade man, att Öllegårds far, som jemte öfriga anhöriga bevisat borgmästarens begrafning, hade efter muntlig öfverenskommelse väntat dottern till Ifö, men der i stället fått ett bref från henne med under-rättelse, att hon begifvit sig till Köpenhamn för att derstädes vårda och sällskapa med den svårt insjuknade fru Coyet. Prosten hade dervid erfarit så väl oro som förvåning, när han nogsamman visste, att den åldriga damen hvarken nyss varit eller var stadd på någon resa, utan fort-

farande uppehöll sig på sin landtgård. Efter af honom gjorda noggranna efterspaningar, hvilka troligtvis förde till den slutsats, att hon låtit bortföra sig af baron v. Böhnen, förbjöd prosten, att man i hans närvaro skulle få nämna Öllegårds namn, ty han och hans familj ansågo sig icke vidare kunna räkna någon frändskap med henne — en stränghet, som man fann väl befogad och sade sig icke kunna annat än gilla, och man undrade just hurudant slutet skulle blifva på den sköna historien, då man en dag började bedyra, att man väl knappast vågade tro sina egna örons vittnesbörd, ty hvad som nu hade timat öfvergick i elände allt hvad man dittills hade hört.

Detta var en dag, då ett rykte spred sig att Öllegård hade anhängiggjort en process mot baron von Böhnen, med hvilken hon inlåtit sig i kärlekshandel samt hade ett barn, som hon påstod vara afladt under äktenskapslöfte, till följd hvaraf hon nu fordrade att baronen skulle taga henne till äkta.

Talet om denna rättegång spred sig öfver hela landet. Att Öllegård fortfarande höll sig dold, derpå förundrade man sig icke mera.

»Huru skulle hon väl ha panna att vidare visa sig bland hederligt folk», sade fru Lockartz, och att gamle prosten, hennes far, häftigt hade insjuknat var en nyhet, som endast gaf en högre spänning åt den skandalösa historien, öfver hvilken litet hvar förmodade att borgmästaren skulle vända sig i sin graf.

Denna så namnkunniga process hade emellertid sin gilla gång. Öllegård förde skriftligen sin talan och envisades att hålla sig undan, hvilket under månader hindrade rätten att uttala ett afgörande. Hon blef nu allvarligen ålagd att personligen föra sin ansvarstalan och slutpåstående, hvilket hon dock fortfarande uraktlät. Detta hennes uteblifvande tycktes särdeles hafva harmat baron von Böhnen, hvarföre han vädjade till kungl. majestäts nåd att domen äfven utan hennes hörande måtte få afkunnas.

Kung Carl befalde härpå domkapitlet * att utan

* Lunds stifts herdaminnen.

dröjsmål till afgörande företaga lägermålssaken mellan bemäldde baron och fru Aschenborn samt ej låta det fördröjas i anseende till deras uppsåtliga uteblifvande, som actores i saken äro, hvarigenom den anklagade parten, som domens utslag sig gerna underkastade och intet högre åstundade än komma dermed till ändskap, genom ett slikt dröjsmål mycket uti sin lycka skulle lida.

Då saken derpå förevar i domkapitlet, kunde baron von Böhnen icke med vittnen, bref eller fästningsgåfvor bevisas hafva lofvat fru Aschenborn äktenskap och kunde alltså icke åläggas att äkta henne.

På detta sätt slutades denna långt utdragna rättgång.

FYRTIOSJUNDE KAPITLET.

»Jag har kommit hit», sade Öllegård, der hon satt på en taburett vid sidan af fru Coyet, som nervöst lekte med sin solfjäder, »kommit hit med en brottslings känslor, och ändå har jag icke att förebrå mig det felsteg, hvilket man skyller mig för att hafva begått.» Den unga qvinnan vände sitt tårdränkta ansigte mot den åldriga damen, som skyggt undvek Öllegårds bönfallande blick. »Värdigas tro mig, ers nåd!»

En tung suck blef fru Coyets enda svar.

»Man har djupt velat kränka mig», fortfor Öllegård, »och man har lyckats. Jag förstår inte af hvad orsak denna oerhörda förföljelse vederfarits mig. . . .» Hennes röst dog härvid bort i en konvulsivisk snyftning.

Fru Coyet lutade sig tillbaka med ett uttryck, som om det gick rundt omkring i hennes gamla hufvud. »Och ni fortfar att påstå, Öllegård, att ni genom ett bref, skrivet i mitt namn, blifvit anmodad att resa till Köpenhamn? Detta hörde jag redan af er far, som, kort efter det ni för tvenne år sedan lemnade Malmö, kom hit till orten på besök och då yttrade sin förvåning att finna mig

här, enär ni skrivit till honom, att jag för skötandet af min helsa uppehöll mig i Köpenhamn, dit ni begifvit er för att vara mitt sällskap?»

»Detta eger sin riktighet . . . jag begaf mig på färden i hopp om att få träffa fru friherrinnan och med ifrig önskan att kunna vara till tjänst . . . att på detta sätt afbördas en ringa del af den tacksamhetsskuld . . .»

»Och ni säger», afbröt fru Coyet, »att det var baron von Böhnen, som framlemnade den föregifna skrifvelsen till er? . . . Er far nämnde just om detta för mig . . . han och jag kommo öfverens om, att något missförstånd å er sida måste förefinnas. . . Kort efter sedan jag träffat prosten, kom emellertid herr von Böhnen på besök hit till Beltorp, då jag bragte å bane samtalsämnet om det besynnerliga i, att han till er skulle ha framlemnat en skrifvelse, som å mina vägnar hade kallat er bort från Malmö. Han genmälde emellertid då, att ni troligtvis endast som svepskäl föregifvit detta. . . Jag kan inte neka till, att han såg temligen brydd ut, och Valborg, som just var närvarande, skrattade samt gjorde sig lustig öfver hans förlägna utseende. 'Af hvad orsak skulle Öllegård behöfva svepskäl för att resa hvar henne lyster?' sade hon. 'Jag för min del skulle inte alls genera mig för att lemna den tråkiga småstaden och för nöjes skull göra en liten utflykt till Köpenhamn.' Derpå frågade hon, huru ni befann er och om ni nyligen hade sammanträffat med baronen. 'Men sistnämnda fråga är temligen öfverflödig, tror jag', sade hon alltjemt skrattande, 'ty efter hvad jag försport är ni, herr baron, en stor beundrare till Öllegård. Jag önskar framgång och lycka!' . . . Jag kommer i håg hvar ord», fortfor fru Coyet, »efter som detta samtal rörde det mystiska förhållandet med det der brevet ni påstår er . . .»

»Och jag påstår det ännu, trots baronens förnekande af att hafva öfverbringat mig detta bref», ropade Öllegård med en energi, som försatte fru Coyets svaga nerver i dallring. »Jag har varit offer för ett grymt bedrägeri!»

»Ack att mitt namn skall vara inveckladt i denna ledsamma historia», återtog fru Coyet, i det hon sakta vaggade fram och tillbaka. »I denna historia liksom . . .

liksom då ni på ett så oförsigtigt sätt här i huset sammanträffade med kung Carl.»

En blossande rodnad betäckte Öllegårds ansigte och återgaf henne några sekunder ett sken af den ungdomsfriska fägring, hvarmed hon första gången här i detta gemak hade framträdt för de på en gång beundrande och granskande blickar man riktat på henne. Måhända påminde sig fru Coyet denna stund, ty hon sade sakta: »Jag önskar, att Öllegård Lykke nu vore här . . . hon hade ett så klart förstånd och hon skulle kanske kunnat gifva ett godt råd . . .»

»I förhoppning att här få ett sådant har jag dristat mig hit», genmälde Öllegård med darrande läppar, och häftigt tryckande händerna mot sitt bröst fortfor hon upprörd: »Jag har mycket att be er förlåta, och just för att ni i den skrifvelse, jag trodde mig mottaga från er, yttrade några ord om det förgångna, trodde jag . . . hoppades jag, att ni tillgifvit mig allt det obehag, jag en gång åsamkade er . . .»

»Det har jag också, fastän jag derom icke tillskrifvit er.»

Öllegård hade fattat fru Coyets hand, som hon ödmjukt kysste. »Låt mig gråta ut här», fortfor hon och smög sig intill den gamla damens knän. »Under falska uppgifter blef jag genom herr von Böhnen lockad till Köpenhamn . . . och, tro mig . . . tro mina ord! . . . Under den långa tid jag varit borta, har jag blifvit hållen och vakad öfver som en fånge. Någon skymflig rättegång har jag aldrig fört . . . aldrig haft orsak att föra. Jag har icke stått i något kärleksförhållande till baron von Böhnen . . . har icke så mycket som sammanträffat med honom allt sedan den stund, då han förde mig till ett böningshus, som var likt ett fängelse och i hvilket jag var inspärrad, intill det ögonblick han hemtade mig derifrån och ledsagade mig ned till hamnen för att låta mig stiga om bord på ett litet fartyg, som i samma minut lyfte ankar och styrde kosan öfver till Skåne.»

Hon hade talat lifligt och med öfvertygande kraft och blickade härunder bedjande upp till fru Coyet, som i denna stund kände sig halft bevekt att tro henne och

dessutom aldrig skulle haft hjerta att stöta henne bort. »Sansa er en smula, Öllegård», sade hon och strök undan den unga qvinnans glänsande hår, som fallit ned öfver panna och kinder; »ni har anfört svåra beskyllningar...»

»Svåra, men sannfärdiga!»

»Och barnet... er son?...»

»Är af äkta börd och född sex månader efter min affidne makes död...»

»Kan ni bevisa detta, Öllegård?»

»Nej!... Jag saknar alla bevis, till och med det nyssnämnda brevet har man ryckt ifrån mig.» Hon vred ångestfullt sina händer. »Jag var uppassad af tvenne för mig obekanta personer... troligtvis man och hustru... hvad jag än måtte säga till dem, erhöll jag aldrig något svar... Om denna tystnad omkring mig icke blifvit afbruten... om jag icke fått något mål att fästa mina tankar vid... någon sysselsättning... skulle jag förlorat mitt förnuft... Lyckligtvis föddes min son!...»

Det flög ett svagt leende likt ett slocknande ljus öfver hennes ansigte — detta ansigte, som, ehuru blekt och aftärdt, visserligen förlorat sin friskhet, men hvars skönhet alltjemt var lika tilltalande — och med ett fortfarande leende återtog hon: »Han är nu på Sjötofta, der jag lemnat honom i godt förvar... O, det är just för hans skull, som jag önskar och hoppas att kunna rättfärdiga mig!»

»Men utan bevis...»

»Kanske skall man på ett eller annat sätt medelst efterspaning kunna erhålla nödiga upplysningar», sade Öllegård, der hon nu, med en känsla af trygghet vid fru Coyets medlidsamma och uppmuntrande blick, åter hade intagit sin plats på taburettens, hvilken hon, liksom i flydda dagar, hade dragit tätt intill sin beskyddarinna, i hvars ansigte hon spörjande blickade upp, i det hon fortfor: »Då jag begaf mig hit till fru friherrinnan, tänkte jag befitta mig om att erhålla nödigt förord till lagman Coyet, det han måtte värdigas öfvertaga eller öfvervaka nödiga efterforskningar.»

»Ja, ni har rätt... min styfson Vilhelm har ledt mer än en invecklad rättegång... till exempel för en

åtta, nio år sedan under trolldomsväsendet, var han riktigt märkvärdig till att kunna reda ut och få klarhet i de mest underliga händelser. Ehuru han icke nu, såsom envoyé vid danska hofvet, sysselsätter sig med utredandet af qvistiga lagfrågor, så tror jag kanske det jag kunde förmå honom att åtaga sig er sak, eller åtminstone ge ett godt råd. Han känner nogsamnt till danska förhållanden och sättet huru man bör gå till väga för att göra nödiga efterspaningar . . . finna det folk, som passat upp er, och det hus, i hvilket man hållit er dold. Det lämpar sig rätt bra för er i denna fråga, ty han uppehåller sig för tillfället på Ljungby . . . jag väntar honom hit endera dagen och lofvar föra er talan.»

Öllegård hade åter fattat fru Coyets hand, som hon häftigt tryckte till sina läppar.

»Er far lär emellertid vara er ytterst gramse, Öllegård. Mitt råd är, medan ni väntar på min sons utlåtande, att ni beger er till Ifvetofta, för att söka till att få vördig prosten försonligt stämd. Han är en särdeles klok man och kan vara er till stort stöd. Jag väntar er emellertid hit med det snaraste, så att ni själf kan rådgöra med Vilhelm samt lemna nödiga upplysningar.»

Fru Coyet, som visat en allt mindre misstro, hade slutligen med verklig tillit och deltagande slutit Öllegård i sin famn. Genom detta vänliga bemötande hade hennes sinne blifvit betydligt lugnadt och med hopp om att kunna beveka sin far till försonlighet, anlände hon till Ifö. Systrarna drogo sig dock under största förlägenhet tillbaka från henne, medan Kerstin med en gammal tjejarinnas dristighet, af medömkan för det barn hon vårdade, förde henne till fadern, som vid hennes inträdande förbittrad hade sprungit upp från sitt arbetsbord och nu åhörde hennes förklaringar och bedyranden, utan att hans ansigte dervid förrådde någon annan känsla än tillbaka-hållen vrede.

»Genast vid början af processen», sade han, »var jag mån om att med lagens hjälp tvinga baron von Böhnen att taga dig till äkta. Detta mitt sträfvande misslyckades, men denna upprättelse är den enda, som

någorlunda kan godtgöra . . . någorlunda kan afplana din skam. Sök att bringa saken derhän . . . till dess vill jag hvarken se dig inför mina ögon eller höra något från dig.

»Du har en gång varit mig kär», fortfor den andlige med buttert uttryck, liksom vore det honom obehagligt att påminna sig denna tid, »och jag hyste då ganska stora förhoppningar om den framtid, du skulle gå till mötes. Jag har mer än en gång sagt dig, att om du haft förtroende för mig, skulle jag kanske förstått draga nytta af ett och annat. I stället för att som nu väcka allmänt förakt, skulle man kanske afundat dig din ställning och sett upp till dig. Men du tyckte om att vandra din egen väg . . . fortgå på densamma, jag vill icke vidare upphålla dig!»

Öllegård föll honom till fota och besvor honom att tro, det hon aldrig haft anledning att föra den nesliga rättegången samt att han af barmhertighet måtte vara henne behjelpig att ställa baron von Böhnen till räkenskap för hans handlingssätt.

»Duka up dina historier för någon, som är nog narraktig att tro dig», ropade han. »Du är en ränksmiderska . . . sedan du förlorat hoppet att godtgöra ditt felsteg, vill du gifva dig sken af att på grymmaste sätt vara förfördelad! . . . Bort ur min åsyn, eländiga!» Och han stötte henne häftigt ifrån sig samt slöt sig inne i sin kammare, utan att vilja lyssna till de öfriga barnen, som nu repat så pass mod, att de närmast sig fadern och ifrigt bönföllo om försonlighet.

»Nämn aldrig Öllegårds namn, så vida jag icke skall jaga er samt och synnerligen ur huset», skrek han till de förskrämda unga flickorna, hvilka hvar och en flyktade åt sitt håll, under det Kerstin lutade sig öfver Öllegård, som till hälften vanmäktigt tryckte händerna mot de bul-tande tinningarna.

»Det må vara aldrig så galet», muttrade Kerstin, »så är hon ändå hans kött och blod. . . Se så, Öllegård, stirra inte så der omkring sig! . . . Nej, jag kan inte lofva att aldrig nämna hennes namn! . . . Det är kanske så godt först som sist, att jag ger mig af mina färde? . . . Och . . . kanske hon behöfver mig, stackare!»

Härvid tog hon Öllegård i sina armar och reste henne upp, stödde hennes stapplande steg och förde henne bort ur prestgården, bort från anförvandter, som öfvergåfvo henne. Hon vakade skyddande under färden och grälade smått öfver, att Öllegård hvarken ville smaka vått eller torrt, eller tycktes märka den ömsorg, som slösades på henne.

»Jo, det lönade sig just att jag följde med», muttrade den gamla, »att jag lemnade vind för våg det lilla som jag eger och har. Nu må tro innepigan har roligt, som får gå i min kista och snusa öfver mina saker. Gud tröste mig, som glömde läsa till locket!»

Denna glömska väckte en allt större oro hos Kerstin, och då hon icke fick något svar, började hon skaka Öllegård i armen. »Så fort vi komma till Beltorp, får hon på eviga ögonblicket låta henta min kista», sade hon på det gamla befallande sättet. »Ja, hvar och en har sitt att bära», tillade hon något lungnad af Öllegårds medgifvande. »Hon har sitt och jag mitt... men hon får väl ta sitt förnuft till fånga. Jag säger likväl bara för min del: Gud nåde Pella, om hon har rört så mycket som en klut en gång!... Om hon, Öllegård, är jagad från sin far, så har jag själfmant gått ifrån honom.» Härvid satte Kerstin sin spetsiga näsa i vädret. »När han får sin gikt, kommer han nog att sakna mig, om inte förr... och han skall allt en gång ångra sina synder, åtminstone då han ligger på sitt yttersta. Det må nu vara med Öllegård både si eller så... hm... så har jag själfmant följt med henne och lemnar henne aldrig mera... jag längtar just efter att få se det lilla barnet!»

I de sista orden låg säkert något, som väckte den domnade kraften i Öllegårds själ, ty en tung suck arbetade sig upp ur hennes bröst. »Ja, barnet!» utbrast hon och slog sina armar snyftande kring Kerstin. »Öfvergif mig intel!»

»Dumheter», sade Kerstin kort, i det hon vände sig bort. »Jag har ju inte predikat om något annat!»

FYRTIOÅTTONDE KAPITLET.

Fru Coyet hade icke allenast intresserat sin styfson att med råd och dåd stå till hjälp vid utrönandet af rätta sammanhanget med de påståenden Öllegård gjort, utan hon hade äfven talat om dessa så invecklade förhållanden med Valborg, som jemte sin man aflagt ett besök på Beltorp.

»Är ni säker på att fru Aschenborn har sitt förstånd i behåll?» hade Valborg deltagande frågat. »Hon har förlorat sin process, stackare, och detta har kanske gått henne åt hufvudet . . . hon har ett så vekt sinne och motgången är svår att bära. Jag kan inte förstå baron von Böhnen», fortfor hon, i det hon missbilligande skakade sina lockar. »Må vara att Öllegård lätt nog dukat under för hans förförelse, så är hon ju alltid den skönaste qvinna jag någonsin skådat . . . min nådiga fränka gillar säkert min smak och du också.» Hon gaf härvid sin man ett lätt slag med solfjädern.

»Den skönaste på ett undantag när», sade den förjuste öfversten; »detta undantag saknar måhända anletsdragens regelbundenhet, men har den mest förtrollande glädthet, som . . .»

»Värdigas ursäkta, ers nåd, att Erik ännu icke lagt bort en hop enfaldigt och förälskadt snack», afbröt Valborg glädtigt, hvarpå hon något allvarligare fortfor: »Öllegård är, som sagdt, en skönhet, har blifvit adlad och är enka efter en ganska ansedd man, som utan förbehåll lemnat henne en stor förmögenhet. Om jag må grubbla tills jag blir gråhårig, kan jag ändå inte utfundera orsaken, hvarföre baron von Böhnen icke vill gifta sig med henne . . .»

»Men, min söta vän, det förhåller sig ju inte så . . .»

»Med ert goda hufvud och er lefnadsvishet, högtärade fränka, böra ju Öllegårds uppgifter minst skuldt förefalla en smula tvifvelaktiga. Af hvad anledning skulle väl baronen vilja kasta en outplånlig fläck på fru Aschenborns vandel samt ställa sig sjelf i en tvetydig dager? . . . Genast vid talet om denna skandalösa rätttegång sökte

ju min man förmå baron von Böhnen att i godo söka förlikning. Han undanskyldde sig med, att han aldrig lofvat äkta Öllegård, att han sökt förmå henne att icke på detta offentliga sätt söka en upprättelse, på hvilken hon med fog ej kunde göra anspråk. Om emellertid fru Aschenborn icke på detta vis börjat bråka, så tror jag, att baron von Böhnen, som är af ett ganska medgörligt sinnelag, hade gått in på hennes fordran om äktenskap samt i all tysthet reparerat hvad båda brutit.»

»Och ni tror då, att Öllegårds uppgifter sakna all grund?»

»Antingen har hon, genom att grubbla öfver dessa för henne så ogunstiga förhållanden, förlorat sitt förnuft eller har hon med uppgifter stridande mot verkliga förhållandet velat spela förfördelad och förföljd, och då hon icke på laglig väg kommit till rätta med herr von Böhnen, vill hon af hämd kasta en mörk skugga på hans karaktär. I det förra fallet är hon djupt att beklaga, i det senare är hon värd att hvarje rättänkande menniska vänder henne ryggen.»

Med en åtbörd af en ärevördig matrona höjde Valborg sitt hufvud.

»Men till dess hennes skuld är fullt bevisad», inföll fru Coyet, »kommer jag åtminstone för min del att omhulda henne.»

»För min del är jag allt för ung, oerfaren och obetänksam att våga uppträda som ett slags beskydderska för en person, hvars vandel icke är satt utom allt tvifvel att vara rättskaffens.»

»Fullkomligt rätt», instämde öfversten.

»Och hvad herr von Böhnen beträffar», återtog fru Coyet, »så anser jag i hvad fall som helst, att hans uppförande är så lågt, det jag för min del icke kommer att mottaga hans besök.»

»I detta fall öfverensstämma vi ej heller riktigt», genmålde Valborg kallt. »Om vi skulle sätta oss upp till domarinnor öfver hvarje ung, obetänksam man, som haft ett litet galant äfventyr, så fruktar jag, att vi skulle få mycket att sköta, och följden skulle bli, att vi till sist

måste sluta oss inne, likt snäckan i sitt skal, samt icke öppna våra dörrar för någon, eho det vara månde.»

»Deri har du, min själ, också rätt», sade öfversten skrattande.

»Jag vet icke något fall, i hvilket ni, min bästa Erik, skulle motsäga Valborg», sade fru Coyet, som hyllade åsigten, att hustrun skall vara sin man underdånig, och städse med ett visst ogillande åsett det kamratlika i Valborgs uppträdande. »Det skall väl vara något nymodigt i detta bemötande, men denna undfallenhet synes mig icke riktigt vara på sin plats . . . mannen bör ju vara ett förestyre för och ej ett eko af sin hustru.»

Det låg något moderligt i denna anmärkning, förorsakad af det förtroliga förhållande, hvori öfversten stod till den gamla damen. För resten var det mot sedvanlig ordning, att den äkta mannens uppträdande var af noll och intet värde. Med sina gammaldags åsichter kunde fru Coyet icke förlika sig med Valborgs sätt att se saker och ting, och det var ej första gången som hon öppet uttalade sina tankar.

»Narra icke den käre Erik till att bli motspänstig och upprorisk», sade Valborg skrattande. Det låg i hennes intresse att stå på vänskaplig fot med fru Coyet och med en förtjusande godmodighet tillade hon: »Jag är tacksam för tillrättavisningen, men vågar icke utlofva någon bättring. . . . Så ofta det kan vara möjligt för mig att få min vilja fram, var säker att jag skall göra den gällande.»

»Hon är aldrig svarslös och vet, min själ, hvad hon vill», mumlade öfversten, som skrattade i sitt skägg och ansåg sig vara den lyckligaste varelse under solen, som på detta sätt blifvit stäld under hennes oundvikliga kommando.

»Och nu föreslår jag», fortfor Valborg, »att vi med första begifva oss på hemvägen . . . uppriktigt sagdt, har jag icke synnerlig håg att sammanträffa med Öllegård.»

»För att ditt goda hjerta icke skall beveka dig till att visa en vänlighet, som du sedan kanske skulle få skäl att ångra», sade öfversten beundrande. »Åh, jag känner dig så väl!»

»Hvad skall jag taga mig till, om fru Aschenborn börjar att bråka på det här viset?» brummade herr von Böhnen, då Valborg, vid ankomsten till Fagersta, kort härefter uppvaktades af den unge mannen. »Men jag kunde ju icke hålla henne inspärrad i evighet... detta var ett nöje som sannerligen kostade en anseelig summa penningar, och i längden skulle myndigheterna kanske kunnat blifva uppmärksamma på...»

»Det tillbommade huset», inföll Valborg gäckande, »och inbilla sig att en riksfarlig sammansvärjning försiggick bakom de murkna murarne...»

»Om icke just detta, så åtminstone göra en för mig ganska obehaglig undersökning», afbröt herr von Böhnen.

»Och derföre blef det ett nödigt slut så väl på utgifter som den risk ni löpte med att hålla en stackars qvinna så der omenskligt inspärrad», sade Valborg.

»Ja, ni skrattar, nådigaste fru! ... Men det var ju att förutse, att hon skulle röra upp himmel och jord...»

»Hvem har väl betviflat detta?» frågade Valborg med en skakning på sitt täcka hufvud. »Men hvilka bevis kan hon andraga för att bestyrka sina påståenden? Tror ni, att jag icke haft nog förstånd för att sopa igen hvarje spår, som skulle kunna vägleda till en upptäckt?... Tack vare ett guldglänsande löshår och skönhetsmedel, anser jag mig också på lämpligt sätt hafva uppträdt som skön Öllegård.»

»Ni är beundransvärd», sade baron von Böhnen, i det han tryckte en eldig kyss på Valborgs hand. »Jag känner mig nu fullt säker på att icke få en obehaglig efterräkning och är derföre verkligt nöjd öfver att fru Aschenborn vistas på fri fot...»

»Det är jag för min del också... men i synnerhet är jag nöjd öfver att vi lyckats ge kung Carl en riktigt känbar näpst. Ni bör veta, att jag hör till det slags folk, som gerna tar revanche.» Det låg en så skarp blyxt i Valborgs ögon, att herr von Böhnen icke allenast kände sig bländad, men föranledde honom äfven att lifligt önska, det han aldrig måtte väcka hennes övilja.

Hvad baron Coyets efterforskningar beträffade, så hade Valborg haft rätt i sitt påstående, att alla spår voro

väl igensopade. Man vann endast genom dem en allt större bekräftelse på att Öllegårds uppgifter, angående baron von Böhrens tilltag saknade all grund.

Det hade för öfrigt varit ganska lätt att få reda på den person, som fört Öllegårds skriftliga talan under rätttegången, ty denne var en ansedd borgare i Köpenhamn. Han uppgaf, att baron von Böhren för fru Aschenborns räkning inne i staden under tvenne års tid förhyrt af honom en lägenhet. Han hade visserligen icke haft någon förbindelse med sin hyresgäst, eller hade reda på huru hon tillbringat sin tid, men han hade ett par gånger blifvit kallad till henne. Första gången hade hon burit ett nyfödt barn i famnen och gråtande tillstått, det hon varit öfvergifven af barnets far, baron von Böhren. Hyresvärdens hade då blifvit rörd af hennes skönhet och olycka samt lofvat taga hennes rättmätiga anspråk om hand, hvarpå han åtskilliga gånger samspråkade med henne och öfverlagt om bästa sättet att tillvägagå samt erhållit nödiga upplysningar och förhållningsregler. Dertill hade man i den församling, der Öllegård skulle varit bosatt, funnit hennes sons födelse införd i kyrkboken något öfver ett år efter borgmästare Aschenborns död.

Öllegård uppehöll sig på Beltorp under den korta tid dessa undersökningar varade, och då deras utgång blef henne bekant samt för yttermera visso den aktade borgaren infann sig för att ställas ansigte mot ansigte med fru Aschenborn, och då vid sin ed intygade, det hon och ingen annan varit hans hyresgäst, så ryggade hon med ett uttryck af förvirring tillbaka, tryckte händerna mot sina tinningar och sjönk afsvinnad till golfvet.

Fru Coyet grät nästan högljudt. Hvad skulle man väl tro?

»Motgångarne hafva förvirrat hennes förstånd», sade baron Coyet medlidsamt. »Men så mycket är säkert, att baron von Böhren har uppfört sig som en skurk.»

»I dubbelt hänseende», muttrade Kerstin, som var sysselsatt med Öllegårds återväckande till sans. »Bevisa mig hit och bevisa mig dit . . . det har aldrig legat ett osant ord på den stackars flickans läppar, hon måtte ha burit sig aldrig så dumt åt . . . hon har inte ljugit i detta

fall heller . . . Gud förlåte mig för att jag tviflat en smula !
 . . . men huru allt det här eländet har tillgått, det vete
 vår Herre . . .»

»Ja, vår Herre vet bäst!» återupprepade fru Coyet, som i denna stund helt och hållet och för alltid utan förbehåll uppgaf försöket att skilja mellan det som i grunden var godt eller ondt. Hon ville endast låta sitt hjerta tala, och som detta drog henne till Öllegård, följde hon godvilligt dess ingifvelse, och när hon nu såg hennes orörliga, blåa, slocknande ögon och hennes vackra mun ur stånd både att le och sucka, då sade hon till sig sjelf, att om Öllegård också blifvit vilseledd och tyngden deraf hade förvirrat hennes hjerna, så var detta endast ett skäl till, att man borde bemöta henne med ännu större mildhet än någonsin tillföre.

»Hon hade inte behöft löpa åt skogen den dagen, då katten rände tvärs öfver vägen», sade Kerstin. »Man skall inte trotsa sådant, ty deraf kommer endast ofärd.»

»Stackars barn», suckade fru Coyet, då Öllegård gång på gång upprepade: »Juliana . . . han skall tro mig vara lika lättfärdig som prinsessan Juliana!»

»Jag har icke förlorat mitt förstånd . . . Herren har nådigt hållit sin hand öfver mig!» sade Öllegård, då hon småningom hade återhemtat sig, så att hon kunde bereda sig för hemfärden. »Hvart enda ord jag sagt om herr von Böhnens skamliga uppförande är sanning!» *

Baron Coyet, som emellertid grundade sin mening på företagna efterforskningar, hade skyndat till herr von Bönnen, skildrat för honom Öllegårds förvirrade föreställningar och dertill i skarpa ordalag förhållit honom hans skamliga beteende. Han hade förefallit ganska upprörd samt begärt att få gå i samråd med sina vänner, hvarpå baron Coyet hade den tillfredsställelsen, att å baron von Böhnens vägnar till den förfördelade frambara hans ånger-

---

* Ett påstående, som hon bibehöll till sin död, hvilket sedan gått som en sägen inom en gammal prestslägt.

fulla ursäkter samt hans beredvillighet att fullgöra det föreslagna giftermålet. Med förakt och afsky vägrade Öllegård att lyssna till allt talande och förordande i detta ämne.

»Som friare», sade hon, »kan jag icke föreställa mig herr von Böhnen, men väl som fångvaktare!»

»Öllegård har naturligtvis icke sitt förnuft i behåll . . . stackars beklagansvärda varelse!» utbrast Valborg, som ifrigt yrkat på fullgörandet af detta äktenskap. »Genom detta skulle hela den bedröfliga ledsamheten ju småningom fallit i glömska . . .»

»Om icke i glömska», sade lilla fru Ridderschatz, som fått säte och stämma i det Coyetska familjerådet, »så skulle man dock icke blygas öfver att en gång hafva gjort Öllegårds . . . jag menar fru Aschenborns bekantskap.»

»Så ondt det gör mig», sade Valborg, »så måste jag helt och hållet draga mig tillbaka från henne», hvarpå hon fälde några tårar, som fru Ridderschatz fann på det högsta hedrade hennes hjerta, på samma gång som fru Elgstjerna visade sig ega god omdömesförmåga och en säker känsla för det passande.

»Men det här är ju alldeles förskräckligt», sade fru Coyet i ett förtroligt mellan fyra ögon med fru Ridderschatz. »Jag för min del . . .»

»Ja, ni har rätt, högvälborna fru Coyet», inföll den lilla damen, i det hon blickade mot taket, »att ur kristlig synpunkt med öfverseende behandla fru Aschenborn . . . vår frälsare . . .»

»Nej», sade fru Coyet kort, »i detta fall behöfver icke Öllegård betraktas som en Magdalena. Jag ville nyss säga, att jag är fullt öfvertygad om, det baron von Böhnen, af en eller annan orsak, behandlat Öllegård så som hon skildrat . . .»

»Som hon skildrat», upprepade fru Ridderschatz eftertänksamt, »men af hvad orsak?»

»Ja, en sådan är icke så lätt att utfundera, men ändamålet, att kasta en skamfläck öfver henne, det är vunnet.»

»En förföljelse under hvilken skulle ligga hat och hämd? Men jag upprepar ännu en gång: af hvad orsak?»

Fru Coyet erkände sig vara riktigt vimmelkantig i sitt arma hufvud.

»Kan han hysa en personlig fiendskap till henne? . . .

Eller . . .»

»Eller hvad?»

»Ack, kära högvälborna fru Coyet, jag grubblar så jag är färdig att svimma!»

Fru Ridderschatz tycktes likväl ega sin sansning temligen väl i behåll, der hon nu direkte begaf sig till Valborg, för hvilken hon nästan ordagrant berättade det samtal hon nyss haft med husets värdinna. »Jag är riktigt upprörd», tillade hon, i det hon kastade en spanande blick på Valborg. »Tänk om härunder skulle dölja sig en hämd, med fru Aschenborn som verktyg, för att träffa en annan. . . Vi veta ju litet hvar, att en högt uppsatt person varit djupt fäst vid Öllegård, som i sitt innersta måste känna sig dödligt sårad af hennes skenbart lätt-sinniga beteende . . . Ja, baron von Böhnen lär ha fallit i onåd hos kung Carl.» Härvid fick Valborg åter ett forskande ögonkast och en liten nick. »Hvem vet om det icke är en hämd han utöfvat, i stället för att hafva anknutit en kärlekshandel.»

»Luften här på Beltorp måste icke vara riktigt helse-sam», sade Valborg och skrattade som en toka, »då den äfven kunnat förvilla ert klara omdöme, goda fru Ridderschatz! . . . Nej, följ med mig till Fagersta, jag reser dit med det första, och låt oss riktigt hvila ut efter alla de uppskakande scener vi haft med stackars Öllegård. . . . Nej, följ med, jag tål inte några invändningar . . . er dotter taga vi i släptåg, och herr Ridderschatz, som olyckligtvis af sin gikt är hindrad att följa med, får trösta sig i hemmet, då ni vid återkomsten öfverbringa honom ett lån på tre tusen daler . . . ett lån hvilket han begärt af min man, och som jag nyss lyckats öfvertala honom att lemna. . . . För all del inga tacksägelser! . . . Jag står så gerna mina vänner till tjenst . . . Emellertid känner jag en smula missräkning öfver att inte ha kunnat

gagna Öllegård med mina öfvertalningar till ett äktenskap, som hon ju förut så högt har önskat. Herr von Böhnen har emellertid uppfört sig i denna sak som en ädling och en man af heder.»

»Ja, ni har rätt», sade fru Ridderschatz med entusiasm, och detta blef den allmänna meningen.

Öllegård skyndade emellertid bort från de välvilliga råd man slösade öfver henne. Hon begaf sig direkt till Sjötofta, der hon sedan i stillhet framlefde sina dagar, sysselsatt med sin sons uppfostran och bemödande sig att uppträda som en sparsam, duglig, gammaldags husmoder.

Kerstin var under några år matmoderns högra hand och öfvertog emellanåt strängt nog befälet. Hon inlärde härunder Sissa, hvilken en gång varit ladugårdspiga på Ljungby prestgård och nu blifvit gift med gårdsdrängen Sven, att förestå hushållet, medan Sven småningom anförtroddes öfverinseendet af den stora landtgårdens förvaltning.

»Öllegård behöfver någon då jag är borta, som står på hennes rätt», sade Kerstin, som af gammalt visste, att, allt ifrån den stund Sven fått tillgift för sin öfvergång till snapphanarne, han så väl som Sissa högt värderade prestgårdsfolket samt hardt nära betraktade Öllegård som en engel.

De lidanden den unga qvinnan genomgått qualde henne understundom med en öfverväldigande smärta. I dessa ögonblick af sorg och missmod förstod Kerstin att på ett så berömmande sätt tala om den uppväxande sonens förtjenster, att Öllegårds ansigte ljusnade — ja, man hade icke tagit all lifvets glädje ifrån henne!

Kung Carls görande och låtande var det enda från den yttre verden, som intresserade Öllegård. Hans ökade makt, hans arbetsamhet och rena vandel voro förhållanden, som hvart för sig skänkte henne särskildt ämne till sällhet.

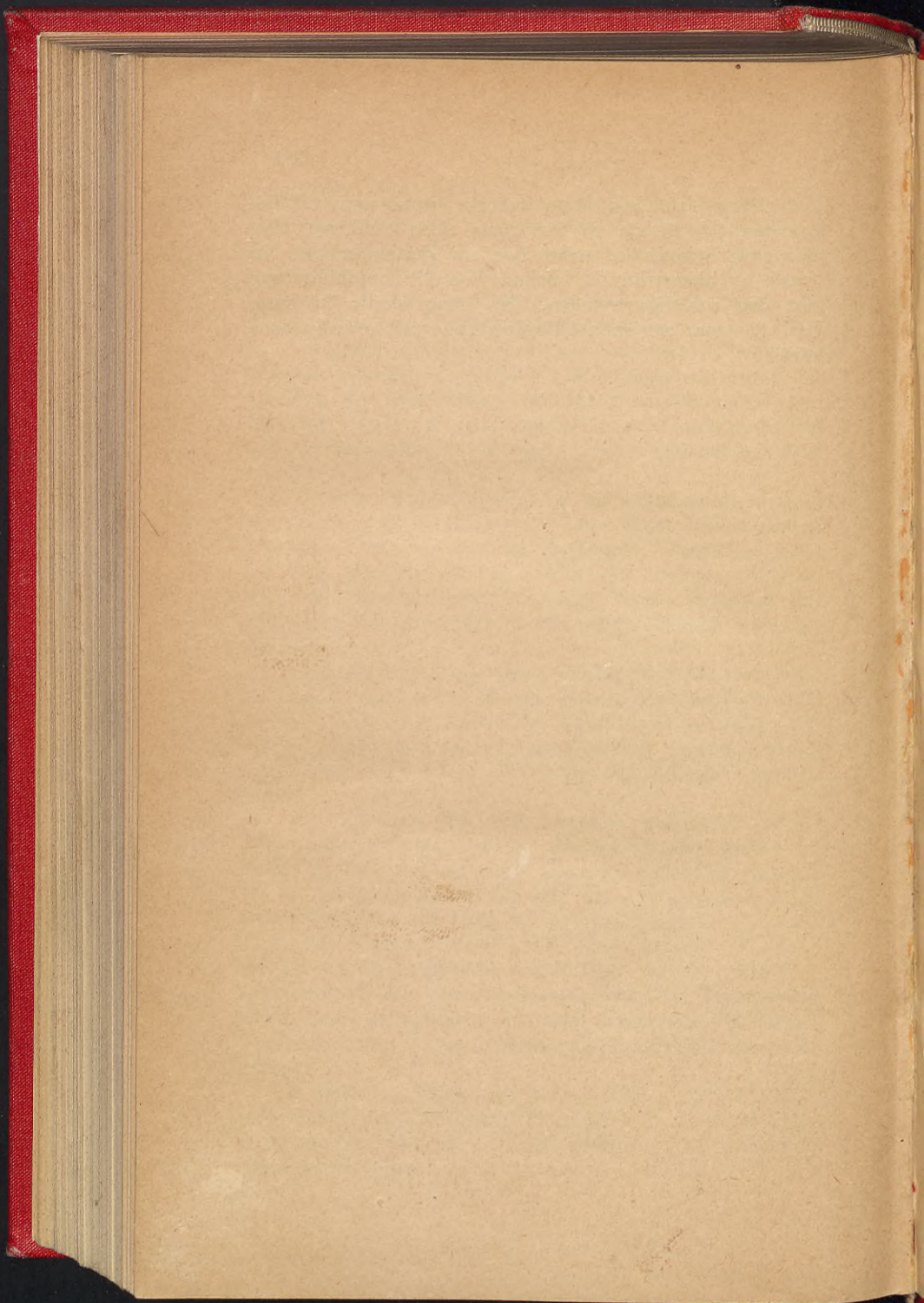
I förstone grämde det henne bittert, att han skulle misskänna henne och hon icke skulle ega makt att träda inför honom och tala till sitt försvar. Men grämel sen mattades af tiden.

Gerna satt hon ännu mången stund nere vid sjöstranden och tänkte på förgångna tider. Mången sommar hade blommat ut sedan hon var sjutton år, men för hvarje ny blomstringstid blickade hon allt hoppfullare upp mot den omätliga rymden. En gång skulle ju kung Carl få veta, att skön Öllegård icke varit ovärdig hans kärlek!

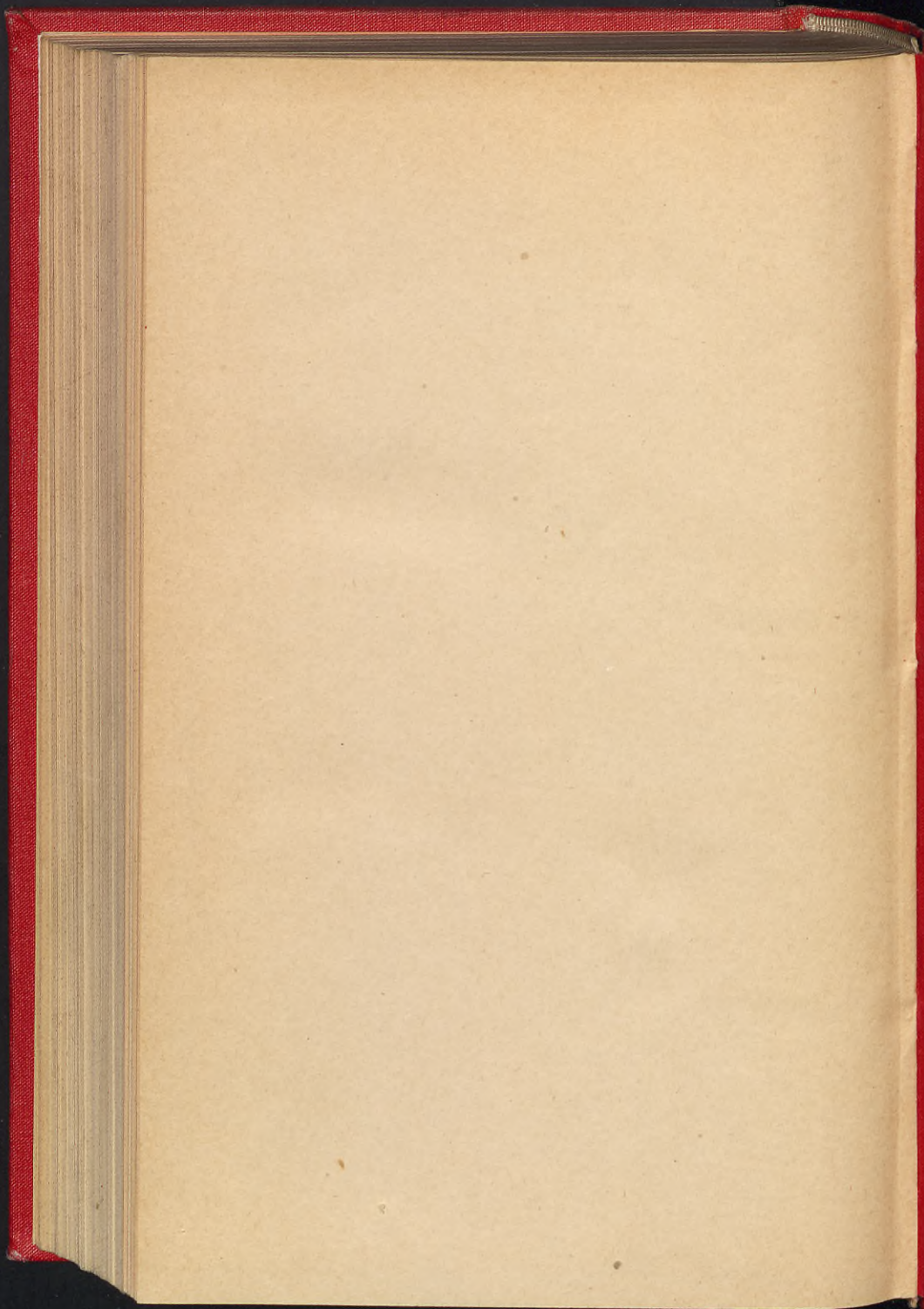

6000207836

Göteborgs universitetsbibliotek

